Romblomanon

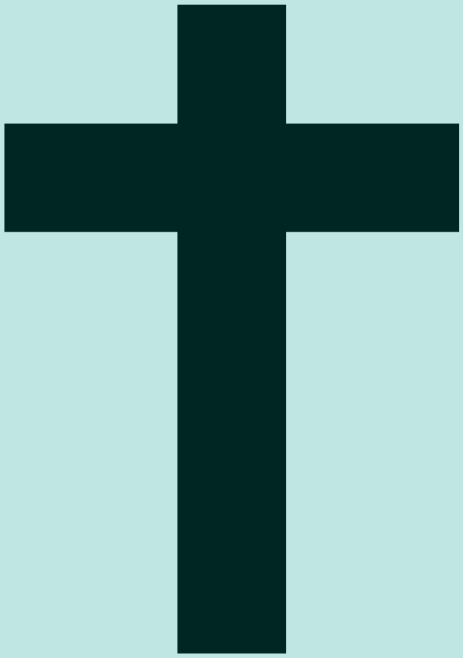

Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New Testament)

Romblomanon

Romblomanon: Bag-o nga Kasugtanan (New Testament)

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Romblomanon

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-06-28

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Jun 2025 from source files dated 28 Jun 2025
4de624ce-34e7-5a8f-a597-674e8f806461

Contents

Mateo 1
Marcos 64
Lucas 103
Juan 168
Ginghuman 216
Roma 274
1 Corinto 302
2 Corinto 328
Galacia 346
Efeso 356
Filipos 366
Colosas 373
1 Tesalonica 380
2 Tesalonica 386
1 Timoteo 390
2 Timoteo 398
Tito 404
Filemon 408
Hebreo 410
Santiago 431
1 Pedro 438
2 Pedro 446
1 Juan 451
2 Juan 459
3 Juan 461
Judas 463
Pahayag 466

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni
MATEO

Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Mateo, nga ginatawag da nga Levi, isa sa dose nga apostoles ni Hesu-Kristo. Siya hay isa ka Judio kag dati nga miyugsukot ning buhis ng Romano.

Gingsulat ini ni Mateo para sa mga Judio. Gingsambit niya ang mga 40 ka teksto halin sa Lumà nga Kasugtanan agud pamatuuran nga ang mga propesiya kag mga promisa ng Dios sa mga Judio hay natuman na paagi kay Hesu-Kristo.

Ginapasayod diri ni Mateo nga si Hesus ang Kristo nga gingtaw-an ning gahom nga magharì. Kag siya da ang mayad gid nga Manunudlò nga gingpadaya ng Dios, nganì igwa gid siya ning otoridad nga mag-isplikar parti sa Kasuguan ng Dios kag magtudlò parti sa iya gingharian. Kag ginapasayod da ni Mateo nga si Hesus lang gid ang Manluluwas ng mga Judio kag ng tanan da nga magtuo sa iya (10:5-6; 15:24; 28:18-19).

Ang mga Kalulo-lulohan ni Hesu-Kristo
Lucas 3:23-38

1 Imaw ini ang listahan ng mga kalulo-lulohan ni Hesu-Kristo nga inapo ni David.
Si David hay inapo ni Abraham.
2 Si Abraham hay tatay ni Isaac, si Isaac hay tatay ni Jacob kag si Jacob hay tatay
ni Juda kag ng iya mga hali nga lyaki.
3 Si Juda ang tatay ni Perez kag ni Zera kag si Tamar ang inda nanay. Si Perez hay
tatay ni Hezron kag si Hezron hay tatay ni Aram.
4 Si Aram hay tatay ni Aminadab, si Aminadab hay tatay ni Nashon kag si Nashon
hay tatay ni Salmon.
5 Si Salmon nakapangasawa kay Rahab kag ang inda ungà hay si Boaz. Si Boaz
nakapangasawa kay Ruth kag ang inda ungà hay si Obed. Si Obed hay tatay ni Jesse,
6 kag si Jesse hay tatay ni Haring David.
Si Haring David hay tatay ni Solomon. Ang nanay ni Solomon hay asawa ni Uria
nga namatay na.
7 Si Solomon hay tatay ni Rehoboam, Si Rehoboam hay tatay ni Abia kag si Abia
hay tatay ni Asa.
8 Si Asa hay tatay ni Jehoshafat, si Jehoshafat hay tatay ni Joram kag si Joram hay
tatay ni Uzia.
9 Si Uzia hay tatay ni Jotam, si Jotam hay tatay ni Ahaz kag si Ahaz hay tatay ni
Hezekia.
10 Si Hezekia hay tatay ni Manase, si Manase hay tatay ni Amos, si Amos hay tatay
ni Josia,
11 kag si Josia hay tatay ni Jeconia kag ng iya mga manghod nga lyaki. Nang adto
nga tyempo, gingbihag ang mga Israelita pakadto sa Babilonia.
12 Imaw ini ang mga kalulo-lulohan ni Hesus pagkatapos nga gingbihag ang mga
Israelita pakadto sa Babilonia: Si Jeconia hay tatay ni Salatiel, si Salatiel hay tatay ni
Zerubabel*,
13 kag si Zerubabel hay tatay ni Abiud. Si Abiud hay tatay ni Eliakim, si Eliakim
hay tatay ni Azor,

14 kag si Azor hay tatay ni Zadok. Si Zadok hay tatay ni Akim kag si Akim hay tatay
ni Eliud.
15 Si Eliud hay tatay ni Eleazar, si Eleazar hay tatay ni Matan, si Matan hay tatay ni
Jacob,
16 si Jacob hay tatay ni Jose nga asawa ni Maria. Si Maria ang nanay ni Hesus nga
ginatawag nga Kristo*.
17 Nganì may 14 ka henerasyon halin kay Abraham hasta kay David. Kag may 14
da ka henerasyon halin kay David hasta sa pagkabihag ng mga Israelita sa Babilonia.
Halin sa adto nga pagkabihag, may 14 pa ka henerasyon hasta sa pag-ungà kay Kristo.

Ang Pag-ungà kay Hesu-Kristo
Lucas 2:1-7

18 Imaw ini ang natabò nang pag-ungà kay Hesu-Kristo. Si Maria nga iya nanay hay
kyasayon na kay Jose. Pero bago pa sinda makasay, nasayuran ni Maria nga nabdos
na siya paagi sa gahom ng Espiritu Santo.
19 Niyan, si Jose nga magiging asawa niya hay matarong nga tawo kag indì niya
gusto nga mahuy-an si Maria. Nganì nagdesisyon siya nga buyagan* si Maria ning
pasikreto lang.
20 Mintras ginahunahunà ni Jose ang iya humanon, nagpakità sa iya sa pananamgo
ang anghel ng Ginoo nga naghambay, "Jose, inapo ni David, ayaw mahadlok nga
pakasayan si Maria, kay ang iya ginanabdos hay paagi sa gahom ng Espiritu Santo.
21 Magaungà siya ning lyaki kag pangayanan mo siya nga Hesus kay luwason niya
ang mga tawo nga sakop sa inda mga salà."
22 Natabò ini para matuman ang ginghambay ng Ginoo paagi sa propeta*,
23 "Maganabdos ang isa ka birhen kag magaungà ning lyaki. Kag ini nga ungà
pagatawagon, Emmanuel (ang gusto hambayon kaibahan naton ang Dios)."†
24 Nganì pagbatì ni Jose, gingtuman niya ang ginghambay ng anghel ng Ginoo kag
gingpakasayan niya si Maria.
25 Pero wayà niya gingtandoga si Maria hasta nga nag-ungà siya ng iya panganay
nga lyaki. Kag gingpangayanan ni Jose nga Hesus ang ungà.

2

Ang Pagbisita kay Hesus

1 Ging-ungà si Hesus sa Betlehem nga sakop ng Judea nang tyempo nga si Herodes
ang harì didto. May nag-abot nga mga kamayad nga tawo* sa Jerusalem halin sa este.
2 Nagpangutana sinda, "Diin baya ging-ungà ang harì ng mga Judio? Nakità namon
ang iya bituon sa este, nganì nagkari kami para magsamba sa iya."
3 Nang mabatian ini ni Haring Herodes, nalibugan gid siya kag imaw da ang tanan
nga mga tawo sa Jerusalem.
4 Nganì gingpatawag niya ang tanan nga pinunò nga parì kag mga eskriba* kag
nagpangutana sa inda kung diin iungà ang Kristo.
5 Nagsabat sinda, "Didto sa Betlehem nga sakop ng Judea, kay imaw ini ang
gingsulat ng isa ka propeta:
6 'Kamo nga taga-Betlehem nga sakop ng Juda,

---

* **1:19 1:19** Ang patakaran ng mga Judio hay tiyad ini: kung kyasayon na ang lyaki sa dalaga, ginakabig na niya ang babayi nga asawa niya. Pero indì pa sinda mag-iba hasta wayà pa sinda nakasay. Kung matabò nga nagdesisyon ang lyaki nga indì padayunon ang pagpakasay, kahinangyan taw-an niya ang dalaga ning kasulatan ng pagbuyag kag may duha nga testigo. † **1:23 1:23** Isaias 7:14 * **2:1 2:1** *Kamayad nga tawo*: sa Griego: magos. Bukon sigurado kung ano ang gusto hambayon ng magos. Pero sinda hay nagaistudyo ng mga bituon para masayuran kung ano ang matatabò sa ulihi nga mga adlaw.

ang indo banwa hay magiging pinakaimportante na sa mga banwa ng Juda;
kay dirà sa indo magahalin ang pinunò
nga magadumaya sa akon mga tawo nga Israelita.' "†
7 Nang masayuran ini ni Herodes, gingpatawag niya ning sikreto adto nga mga tawo
nga halin sa este kag gingpangutana kung kasan-o gid nagpakità ang bituon nga inda
nakità.
8 Pagkatapos gingpakadto niya sinda sa Betlehem kag ginghambay, "Panaw na kamo
kag pangitaon nindo ang ungà. Kag kung makità nindo siya, pasayura ako, para
makakadto da ako kag makasamba sa iya."
9 Pagkahambay ini ng harì, nagpanaw na sinda. Mintras nagapanaw sinda nakità
ninda liwat ang bituon nga inda nakità sa este. Nag-una ini sa inda kag nagduyog sa
bayay nga yadto ang ungà.
10 Nalipay gid sinda nang makità ang bituon.
11 Pagsuyod ninda sa bayay, nakità ninda ang ungà kag ang iya nanay nga si Maria.
Nagluhod sinda kag nagsamba sa ungà. Kag gingbuksan ninda ang inda mga daya
kag ginghalad sa ungà ang inda mga regalo nga bulawan, insenso kag mira*.
12 Pagbalik ninda, nag-agi sinda sa iban nga dayan kay gingpaandaman sinda sa
pananamgo nga indì na sinda magbalik kay Herodes.

Ang Paglikaw nina Jose kay Herodes

13 Nang wayà na adto nga mga tawo, nagpakità ang anghel ng Ginoo kay Jose sa
pananamgo kag naghambay, "Bangon na, day-a ang ungà kag ang iya nanay kag
maglikaw kamo pakadto sa Egipto. Didto lang anay kamo hasta nga maghambay
ako nga puydi na kamo makabalik, kay papangitaon na ni Herodes ang ungà para
ipapatay."
14 Nganì adto nga daan, nagbangon si Jose kag gingdaya ang ungà kag ang iya nanay
sa Egipto.
15 Nagtinir sinda didto hasta nga namatay si Herodes. Natabò ini para matuman
ang ginghambay ng Ginoo paagi sa propeta, "Gingtawag ko ang akon ungà halin sa
Egipto."†

Ang Pagpatay sa mga Ungà

16 Nang masayuran ni Herodes nga gingluko siya ng mga kamayad nga tawo,
nahangit gid siya. Nagsugò siya nga patyon ang tanan nga ungà nga lyaki sa Betlehem
kag sa palibot nga mga lugar nga nagaedad ning duha ka tuig paubos. Nasayuran niya
ang edad ng ungà sa ginghambay ng mga tawo halin sa este nga duha na ka tuig ang
nakaligad tunà nang inda makità ang bituon.
17 Sa ini nga pagpamatay sa mga ungà, natuman ang gingpropesiya ni Propeta
Jeremias:
18 "May nabatian nga pag-inuwang kag tudo gid nga pagdinanguyngoy sa banwa ng
Rama.
Nagainuwang si Raquel sa iya mga ungà;
kag indì gid siya mapalipay
kay nagkamatay na sinda."†

Ang Pagbalik nina Jose halin sa Egipto

19 Nang patay na si Herodes, nagpakità ang anghel ng Ginoo kay Jose sa pananamgo
didto sa Egipto.
20 Naghambay siya, "Bangon na, day-a ang ungà kag ang iya nanay pabalik sa Israel,
kay namatay na ang mga nagplano nga patyon ang ungà."

† **2:6 2:6** Micas 5:2 † **2:15 2:15** Hosea 11:1 † **2:18 2:18** Jeremias 31:15

21 Nganì nagbangon si Jose kag gingdaya niya ang ungà kag ang iya nanay pabalik
sa Israel.
22 Pero nang masayuran ni Jose nga si Arkelaus ang nagaharì sa Judea kabaylo ng
iya tatay nga si Herodes, nahadlok siya nga magbalik didto. Kag nang gingpaandaman
pa gid siya ng Dios paagi sa pananamgo, nagderitso siya kaibahan ang iya pamilya
sa probinsya ng Galilea.
23 Didto sinda nag-istar sa banwa ng Nazaret. Nganì natuman ang ginghambay ng
propeta nang una, "Pagatawagon siya nga Nazareno."†

3

Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo
Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28

1 Nang adto nga tyempo nga nagaistar pa sina Hesus sa Nazaret, nagtunà si Juan
nga Miyugbawtismo sa pagwali sa tiway nga lugar ng Judea.
2 Hambay niya, "Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan, kay malapit na ang oras
nga magaharì ang Dios."
3 Si Juan imaw ang ginghambay ni Propeta Isaias nang naghambay siya:
"May magasinggit sa tiway nga lugar. Magahambay siya sa mga tawo,
'Ipreparar nindo ang agihan para sa Ginoo,
tadlunga ang dayan nga iya pagaagihan!' "†
4 Ang barò ni Juan* hay himò sa buyboy ng kamelyo kag ang iya sinturon hay panit
ng hayop. Ang iya pagkaon hay apan kag dugos.†
5 Madamò nga tawo ang nagkadto sa iya halin sa Jerusalem, sa tanan nga banwa
nga sakop ng Judea kag sa tanan nga lugar sa palibot ng Subà ng Jordan.
6 Ging-akò ninda ang inda mga salà kag gingbawtismuhan niya sinda sa Subà ng
Jordan.
7 Pero nang makità ni Juan nga kadamò nga Pariseo* kag Saduceo* ang nagakadto
sa iya para magpabawtismo, naghambay siya sa inda, "Mga inapo kamo ng sawa!
Sin-o ang naghambay sa indo nga makalikaw kamo sa paabuton nga parusa ng Dios?
8 Kung matuod nga ginatalikuran nindo ang indo kasal-anan, pamatuuri ini paagi
sa indo paghuman ning maayo.
9 Kag ayaw maghambay nga mga inapo kamo ni Abraham, makalikaw kamo sa
parusa. Pero matuod ang akon ginahambay sa indo nga aber ang mga bato nga yari
diri puydi humanon ng Dios nga mga inapo ni Abraham.
10 Tandai nindo ini: ang wasay hay preparado na sa pagpukan ng mga kahoy. Nganì
ang kada kahoy nga wayà nagapamunga ning maayo hay pagapukanon kag ipilak sa
kalayo.
11 "Nagabawtismo ako sa indo sa tubì nga nagapakilaya nga nagatalikod na kamo
sa indo mga salà, pero may maabot nga masunod sa akon nga mas makagagahom pa
kaysa sa akon kag indì gid ako angay aber magbitbit ng iya mga sandalyas. Siya ang
magabawtismo sa indo sa Espiritu Santo kag sa kalayo.
12 Pareho siya sa miyug-ani nga nagapapalid ng iya inani para lainon ang matinggas
sa upa. Ang matinggas tipunon niya kag ibutang sa kamalig, pero ang upa hay
sunugon niya sa kalayo nga indì gid mamatay."

Ang Pagbawtismo kay Hesus
Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22

---

† **2:23 2:23** Marcos 1:24; Lucas 2:39; Juan 1:45 † **3:3 3:3** Isaias 40:3 * **3:4 3:4** Si Juan imaw si Propeta Elias. Ini hay para matuman ang propesiya nga si Elias hay mabalik diri bago mag-abot si Kristo. Basaha ang Mateo 11:11-14. † **3:4 3:4** 2 Harì 1:8

13 Niyan, naghalin si Hesus sa probinsya ng Galilea kag nagkadto sa Subà ng Jordan
kay Juan para magpabawtismo.
14 Indì kuntà magbawtismo si Juan sa iya. Hambay niya, “Basì magpabawtismo ka
sa akon? Ako nganì ang kahinangyan nga magpabawtismo sa imo.”
15 Pero nagsabat si Hesus sa iya, “Sige lang tuo, kay imaw ini ang dapat naton
humanon para matuman ang tanan nga kabubut-on ng Dios.” Nganì nagsugot si
Juan nga bawtismuhan si Hesus.
16 Nang mabawtismuhan na si Hesus, naghaw-as nga daan siya sa tubì. Niyan, gulpi
lang nga nag-abri ang langit kag nakità niya ang Espiritu ng Dios nga daw salampati
hay nagababà kag naghuyon sa iya.
17 Kag igwa ning boses nga nabatian halin sa langit nga naghambay, “Ini ang akon
pinalanggà nga Ungà, nalilipay gid ako sa iya.”

4

Ang Pagtintar kay Hesus
Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13

1 Pagkatapos adto, gingtuytuyan si Hesus ng Espiritu Santo sa tiway nga lugar para
tintaron ng diyablo.†
2 Sa suyod ng 40 ka adlaw kag gab-i nagpuasa si Hesus, nganì ginggutom gid siya.
3 Nagpalapit sa iya si Satanas kag naghambay, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios, himua
ining mga bato nga maging tinapay.”
4 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay ng Kasulatan, ‘Bukon lang sa pagkaon
nabubuhì ang tawo, kundì sa kada hambay ng Dios.’ ”†
5 Pagkatapos gingdaya si Hesus ng diyablo sa balaan nga syudad,* kag gingpatindog
siya sa pinakamataas nga parte ng templo.
6 Kag hambay niya, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios, maglumpat ka. Kay ginahambay
ng Kasulatan, ‘Susuguon ng Dios ang iya mga anghel nga magbantay sa imo kag
hahawiran ka ninda ng inda mga kamot, para indì mabunggò ang imo siki sa bato.’
”†
7 Pero naghambay si Hesus, “Nagahambay da ang Kasulatan, ‘Ayaw pagtintara ang
Ginoo nga imo Dios.’ ”†
8 Pagkatapos gingdaya siya ng diyablo sa mataas gid nga bukid kag gingpakità sa
iya ang tanan nga gingharian ng kalibutan kag ang inda manggad.
9 Naghambay si Satanas sa iya, “Ini tanan itatao ko sa imo, kung maghapà ka kag
magsamba sa akon.”
10 Tapos naghambay si Hesus, “Lumayas ka, Satanas! Kay ginahambay ng
Kasulatan, ‘Sambahon mo ang Ginoo nga imo Dios kag siya lang gid ang imo
serbisyuhan.’ ”†
11 Pagkatapos adto, gingbayaan siya ng diyablo. Kag nag-abot ang mga anghel kag
gingserbisyuhan siya.

Ang Pagtunà ng Pagwali ni Hesus
Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15

12 Niyan, nang mabatian ni Hesus nga napriso si Juan nga Miyugbawtismo, nagbalik
siya sa Galilea.
13 Pero wayà na siya nagaistar sa Nazaret kundì didto na sa banwa ng Capernaum*.
Ini nga banwa hay sa alihid ng Lawà ng Galilea* nga sakop ng lugar ng mga tribo ni
Zebulun kag ni Naftali.

---

† **4:1 4:1** Hebreo 2:18, 4:15 † **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3 * **4:5 4:5** Ini hay ang syudad ng Jerusalem. † **4:6 4:6** Salmo 91:11-12 † **4:7 4:7** Deuteronomio 6:16 † **4:10 4:10** Deuteronomio 6:13

14 Natabò ini para matuman ang gingpropesiya ni Propeta Isaias:
15 “Ang mga dutà nga panublion ng mga tribo ni Zebulun kag ni Naftali,
hay malapit sa dagat kag yadto sa kabuak ng Subà ng Jordan.
Ini nga mga lugar hay sakop ng Galilea kag ginaistaran ng mga bukon Judio*.
16 Pero aber ang mga tawo sa ini nga mga lugar hay yarà sa maduyom,
makakakità na sinda ng kahayag.
Kag ang yarà sa maduyom nga nahahadlok sa kamatayon,
mahahayagan na sinda.”†
17 Nang yadto nagaistar si Hesus sa Galilea, nagtunà na siya magwali. Hambay niya, “Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan, kay malapit na ang paghaharì ng Dios.”†

Ang Pagtawag ni Hesus sa Upat nga Miyugpangisdà
Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11

18 Nang nagapanaw si Hesus sa alihid ng Lawà ng Galilea, nakità niya didto ang duha ka magmanghod nga sina Simon kag Andres nga nagataktak ng pukot kay sinda hay miyugpangisdà. Si Simon hay ginatawag da nga Pedro.
19 Naghambay si Hesus sa inda, “Nunot kamo sa akon kay tudluan ta kamo sa pagpangisdà ng mga tawo†.”
20 Adto nga daan gingbayaan ninda ang inda mga pukot kag nagnunot sa iya.
21 Mintras nagapadayon pa si Hesus sa pagpanaw, nakità niya ang duha ka magmanghod nga sina Santiago* kag Juan nga mga ungà ni Zebedee. Sinda hay yadto sa dyapang* nga nagahukot ng inda mga pukot kaibahan ng inda tatay. Ging-agda sinda ni Hesus,
22 kag adto nga daan gingbayaan ninda ang dyapang kag ang inda tatay kag nagnunot sinda sa iya.

Ang Pagpanudlò kag Pagpang-ayo ni Hesus
Lucas 6:17-19

23 Niyan naglibot si Hesus sa bilog nga Galilea para magtudlò sa inda mga sinagoga*, magwali ng Maayong Balità* parti sa paghaharì ng Dios kag magpang-ayo ng tanan nga klasi ng sakit sa mga tawo.
24 Naging bantog siya sa bilog nga Syria, nganì gingdaya sa iya ng mga tawo ang tanan nga may sarisarì nga sakit, ang mga ginasapian ng demonyo, ang mga may epilepsi kag ang mga paralisado. Gingpang-ayo sinda tanan ni Hesus.
25 Nganì nagsunod kay Hesus ang kadamò nga tawo halin sa Galilea, Decapolis‡, Jerusalem, Judea kag sa mga lugar sa kabuak ng Subà ng Jordan.

5

Ang mga Bulahan

1 Nang makità ni Hesus ang kadamò nga tawo, nagtukad siya sa bukid. Pagka-pungkò niya, nagpalapit sa iya ang mga disipulo,
2 kag gingtudluan niya sinda. Hambay niya:
3 “Bulahan ang mga tawo nga nagakilaya nga maluya ang inda pagtuo;
kay makapasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
4 Bulahan ang mga tawo nga nagakalisod sa kasal-anan;
kay pagalipayon sinda ng Dios.†
5 Bulahan ang mga tawo nga mapainubuson;
kay sinda ang magapanublì ng kalibutan.†

---

† **4:16 4:15-16** Isaias 9:1-2 † **4:17 4:17** Mateo 3:2 † **4:19 4:19** *Pagpangisdà ng mga tawo*: Ang gusto nga hambayon ni Hesus hay day-on ang mga tawo para magsunod sinda sa Dios. ‡ **4:25 4:25** *Decapolis*: Ang gusto hambayon hay napuyò nga banwa. † **5:4 5:4** Isaias 61:2 † **5:5 5:5** Salmo 37:11

6 Bulahan ang mga tawo nga daw ginagutom kag ginauhaw nga maghuman ng kabubut-on ng Dios;
kay buligan sinda ng Dios sa pagtuman ng inda ginahandom.
7 Bulahan ang mga tawo nga maluluy-on;
kay kaluy-an sinda ng Dios.
8 Bulahan ang mga tawo nga malimpyo ang inda tagipusuon;
kay makikità ninda ang Dios.†
9 Bulahan ang mga tawo nga nagabulig para magaayo ang relasyon ng isa kag isa;
kay pagakabigon sinda nga mga ungà ng Dios.
10 Bulahan ang mga tawo nga ginahingabot tungod sa inda pagsunod sa kabubut-on ng Dios;†
kay makapasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
11 "Bulahan kamo kung insultuhon kamo ng mga tawo, pasakitan kag akusahan ning tanan nga kalainan nga bukon matuod, tungod sa indo pagsunod sa akon.†
12 Imaw da ini ang inda ginghuman sa mga propeta nang una. Nganì magkalipay gid kamo kay mababaton nindo ang kadakò gid nga premyo sa langit."†

Ang Asin kag Iwag
Marcos 9:50; Lucas 14:34-35

13 "Kamo nga nagasunod sa akon hay pareho ng asin sa kalibutan. Pero kung maduyà na ang sabor ng asin, pauno pa mapabalik ang iya kaasin? Nganì indì na ini mapuslan kundì ginapilak na lang kag ginatimak-timakan ng mga tawo.
14 "Pareho kamo ng iwag nga nagatao ning kahayag sa mga tawo sa kalibutan. Kag ini hay makikità gid pareho sa syudad nga gingpatindog sa ibabaw ng bukid nga indì matagò.
15 Wayà ning tawo nga nagasugà ning iwagan kag ginatakyuban, kundì ginabutang niya ini sa tungtungan para mahayagan ang tanan sa suyod ng bayay.
16 Nganì imaw da ang indo humanon. Pasigaha nindo ang indo iwag sa mga tawo, para makità ninda ang indo maayo nga mga ginahuman kag para dayawon ninda ang indo Amay sa langit."†

Ang Pagpanudlò parti sa Kasuguan

17 "Ayaw kamo maghunahunà nga nagkari ako diri para duyaon ang Kasuguan kag ang mga gingsulat ng mga propeta. Nagkari ako diri para tumanon ini.
18 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, maduduyà ang langit kag dutà, pero ang aber pinakamaisot nga litra o parte ng litra sa Kasuguan hay indì gid maduduyà mintras wayà ini natatabò.
19 Nganì ang aber sin-o nga magsuway sa pinakamaisot nga sugò ng Dios kag magtudlò sa iban nga magsuway da, siya ang kabigon nga pinakamababà sa gingharian ng Dios. Pero ang aber sin-o nga magtuman diri kag magtudlò sa iban, siya ang kabigon nga importante sa gingharian ng Dios.
20 Nganì ginahambay ko sa indo, dapat gid nga ang indo pagtuman sa kabubut-on ng Dios hay mas maayo pa gid kaysa sa mga eskriba kag sa mga Pariseo. Kay kung indì, indì gid kamo makasuyod sa gingharian ng Dios."

Ang Pagpanudlò parti sa Kahangit
Lucas 12:57-59

21 "Nabatian nindo ang ginghambay sa aton mga kalulo-lulohan, 'Ayaw magpa-matay, kay ang aber sin-o nga magpatay hay pagaparusahan.'†

---

† **5:8 5:8** Salmo 24:3-4 † **5:10 5:10** 1 Pedro 3:14 † **5:11 5:11** 1 Pedro 4:14 † **5:12 5:12** 2 Cronica 36:16; Ginghuman 7:52 † **5:16 5:16** 1 Pedro 2:12 † **5:21 5:21** Exodus 20:13; Deuteronomio 5:17

22 Pero niyan ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga nahahangit sa iya utod
hay pagaparusahan. Kag ang aber sin-o nga nagainsulto sa iya utod nga nagahambay,
'Wayà ka ning puyos', hay pagaday-on sa Korte. Kag ang aber sin-o nga maghambay
sa iya utod, 'Buang', hay parusahan sa impyerno.
23 Nganì kung yarà ka na sa altar* nga nagadaya ng imo halad sa Dios kag
nadumduman mo nga ang imo utod may malain nga buot sa imo tungod nga nakasalà
ka sa iya,
24 ibilin mo anay ang imo halad malapit sa altar kag kadtuon mo nga daan siya kag
magpakighusay. Pagkatapos magbalik ka sa altar kag maghalad ka sa Dios."
25 "Kung may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka sa iya mintras wayà pa kamo
makaabot sa korte. Kay basì kung itugyan ka niya sa husgado kag itugyan ka naman
ng husgado sa gwardya para prisuhon ka.
26 Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, indì ka gid makaluwas sa prisuhan hasta
indì mo mabayaran ang tanan nga bayaran."

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangawatan

27 "Nabatian nindo ang ginghambay nang una, 'Ayaw kamo magpangawatan.'†
28 Pero niyan ginahambay ko sa indo, kung ang lyaki magsirò sa babayi nga may
lawasnon nga handom, nakasalà na siya ng pagpangawatan.
29 Nganì kung ang imo tuo nga mata ang kabangdanan nga nagakasalà ka, lukata
inà kag ipilak. Kay mas maayo pa nga maduyà ang isa ka parte ng imo lawas kaysa
sa kumpleto ini pero ipilak ka naman sa impyerno.
30 Kag kung ang imo tuo nga kamot ang kabangdanan nga nagakasalà ka, utura inà
kag ipilak! Kay mas maayo pa nga maduyà ang isa ka parte ng imo lawas kaysa sa
kumpleto ini pero ipilak ka naman sa impyerno."

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa
Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18

31 "Ginghambay da nang una, 'Kung ang lyaki gusto magbuyag sa iya asawa,
kahinangyan taw-an niya ini ning papeles bilang katibayan ng inda pagbinuyagan.'†
32 Pero niyan ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya
asawa sa aber ano nga kabangdanan puyra lang sa pagpangawatan, siya mismo ang
kabangdanan nga magpangawatan ang iya asawa kung mag-asawa siya liwat. Kag
ang aber sin-o nga mag-asawa sa babayi nga gingbuyagan hay nagapangawatan da."†

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangakò

33 "Nabatian da nindo nga may ginghambay nang una sa aton kalulo-lulohan,
'Kung ang tawo may gingpangakò kag gingsumpaan pa niya sa pangayan ng Ginoo,
kahinangyan gid niya ini tumanon.'†
34 Pero niyan ginahambay ko sa indo, kung magpangakò kamo ayaw kamo
magsumpà. Ayaw kamo maghambay, 'Testigo ko ang langit' kay imaw ini ang trono
ng Dios,†
35 o 'Testigo ko ang dutà' kay imaw ini ang ginatungtungan ng iya siki. Ayaw
da kamo maggamit ng pangayan ng Jerusalem sa indo pagsumpà kay imaw ini ang
syudad ng pinakamataas nga Harì.†
36 Kag ayaw da kamo maghambay, 'Aber mamatay pa ako' kay indì ka makapaputì
o makapaitom ng aber isa nga buhok.
37 Maghambay ka lang, 'Huo' kung huo kag 'Indì' kung indì. Kay kung magsumpà
pa kamo halin na inà kay Satanas."

---

† **5:27 5:27** Exodus 20:14; Deuteronomio 5:18 † **5:31 5:31** Deuteronomio 24:1 † **5:32 5:32** 1 Corinto 7:10-11
† **5:33 5:33** Levitico 19:12; Mga Bilang 30:2; Deuteronomio 23:21 † **5:34 5:34** Santiago 5:12; Isaias 66:1; Mateo 23:22 † **5:35 5:35** Isaias 66:1; Salmo 48:2

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbayos sa Isigkatawo
Lucas 6:29-30

38 "Nabatian nindo ang ginghambay nang una, 'Ang maglukat ng mata ng iya
isigkatawo hay lukaton da ang iya mata kag ang magbingaw ng ngipon ng iya
isigkatawo hay pagabingawon da.'†
39 Pero niyan ginahambay ko sa indo, ayaw kamo magbayos ning malain sa
nagahuman ning malain sa indo. Kung tampaon ka sa tuo nga pisngi, ipatampà
mo pa ang kabuak.
40 Kung may magkiha sa imo kag buy-on ang imo kamisita, taw-an pa sa iya aber
ang imo pangsuy-ob.
41 Kag kung may sundalo nga magpilit sa imo magpas-an ng iya daya ng isa ka
kilometro, pas-ana ini ning duha ka kilometro.
42 Taw-i ang nagapangayò sa imo; kag kung may manghuyam sa imo, pahuyama."

Ang Pagpanudlò parti sa Paghigugmà sa Kaaway
Lucas 6:27-28, 32-36

43 "Nabatian nindo ang ginahambay nang una, 'Higugmaon nindo ang indo
isigkatawo kag hangiti ang indo kaaway.'†
44 Pero niyan ginahambay ko sa indo, higugmaon nindo ang indo mga kaaway kag
ipangamuyò ang mga nagahingabot sa indo.
45 Kag kung humanon nindo ini, magiging matuod kamo nga mga ungà ng indo
Amay sa langit. Kay pareho kamo sa iya nga maayo ang pagtratar sa tanan. Kay
ginapasilak niya ang adlaw sa mga maayo kag sa malain nga mga tawo. Kag
ginapauyan niya bukon lang sa mga matarong kundì imaw da sa mga bukon
matarong.
46 Kung ang ginahigugmà lang nindo hay ang nagahigugmà sa indo, mababaton ba
nindo ang premyo halin sa Dios? Indì! Kay dì ba imaw da inà ang ginahuman ng
miyugsukot ning buhis?
47 Kag kung ang ginalihok nindo hay ang indo lang mga amigo, ano ang kaibahan
nindo sa iban? Dì ba imaw da inà ang ginahuman ng mga tawo nga wayà nagakilaya
sa Dios?
48 Nganì dapat maayo ang indo pagtratar sa indo isigkatawo pareho ng ginahuman
ng indo Amay sa langit."

6

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbulig

1 "Mag-andam kamo kay basì kung ang indo pagkadiosnanon hay pagpadayaw lang
sa tawo. Kay kung tiyad inà ang indo ginahuman, wayà kamo ning may mababaton
nga premyo halin sa indo Amay sa langit.†
2 "Nganì kung nagabulig kamo, ayaw nindo pagpamalitaan pareho ng ginahuman
ng mga hipokrito sa mga sinagoga kag sa mga dayan. Ginahuman ninda inà para
dayawon sinda ng mga tawo. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, nabaton na
ninda ang inda premyo.
3 Pero kung nagabulig kamo, ayaw nindo pagpasayura aber sa indo pinakamalapit
nga amigo,
4 para sikreto ang indo pagbulig. Kag ang indo Amay nga nakakakità sa indo
ginahuman hay imaw ang magapremyo sa indo."

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangamuyò
Lucas 11:2-4

---

† **5:38 5:38** Exodus 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21 † **5:43 5:43** Levitico 19:18 † **6:1 6:1** Mateo 23:5

5 “Kung magpangamuyò kamo, ayaw nindo pagpatuyari ang ginahuman ng mga
hipokrito. Gusto ninda magpangamuyò nga nagatindog sa mga sinagoga kag sa mga
kanto ng karsada para ipakità sa mga tawo nga sinda hay diosnanon. Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda ang inda premyo.†
6 Pero kung magpangamuyò kamo, magsuyod kamo sa kwarto kag sarhan ang
pwertahan. Didto kamo magpangamuyò sa indo Amay ning sikreto. Kag ang indo
Amay nga nakakità ng indo ginahuman imaw ang magapremyo sa indo.
7 “Kung magpangamuyò kamo, ayaw kamo maggamit ning kadamò-damò nga
hambay nga wayà ning puyos. Imaw inà ang ginahuman ng mga tawo nga wayà
nakakakilaya sa Dios. Kay ang kagasi ninda ginapamatian sinda ng Dios kung mahabà
ang inda mga pangamuyò.
8 Ayaw kamo magpatuyad sa inda ginahuman. Kay sayod na ng indo Amay ang
indo mga kahinangyanon bago pa kamo magpangayò.
9 Nganì tiyad ini kung magpangamuyò kamo:
‘Amay namon nga yarà sa langit,
kabay pa nga tahuron ang imo balaan nga pangayan.
10 Kabay pa nga magharì ka sa amon.
Kag kabay nga matuman ang imo kabubut-on diri sa dutà pareho ng sa langit.
11 Taw-i kami ng amon kahinangyanon nga pagkaon sa ini nga adlaw.
12 Patawara kami sa amon mga salà,
pareho ng pagpatawad namon sa mga nagkasalà sa amon.
13 Kag ayaw kami pagtuguti nga matintar,
kundì luwasa kami kay Satanas.’
[Kay ikaw ang Harì, ang makagagahom kag Dios nga ginadayaw ng mga tawo
hasta sa wayà katapusan. Kabay pa.]
14 Kung ginapatawad nindo ang mga nagakasalà sa indo, pagapatawaron da kamo ng
indo Amay sa langit.
15 Pero kung wayà kamo nagapatawad sa iban, indì da patawaron ang indo mga salà
ng indo Amay.”†

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa

16 “Kung magpuasa kamo, ayaw nindo pagpatuyari ang mga hipokrito nga
nagapadayaw lang nga malisod ang inda hitsura. Kay ginahungod ninda nga indì
sinda mag-ayos para masayuran ng iban nga nagapuasa sinda. Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, nabaton na ninda ang inda premyo.
17 Pero kung magpuasa kamo, magpanglam-os kamo kag mag-ayos,
18 para wayà ning may makasayod nga nagapuasa kamo puyra lang ang indo Amay
nga indì makità. Kag siya nga nakakakità ng indo mga ginahuman nga sikreto, imaw
ang magapremyo sa indo.”

Ang Manggad sa Langit
Lucas 12:33-34

19 “Ayaw kamo magtipon ning manggad para sa indo kaugalingon diri sa dutà kay
siraon ini ng itiit kag tuktuk. O kundì man hay sudlon ng mga miyugpangawat ang
indo bayay kag kawaton ini.†
20 Kundì, magtipon kamo ng indo manggad sa langit, kay didto wayà ning itiit kag
tuktuk nga makasirà kag wayà da ning miyugpangawat nga makasuyod.
21 Kay kung sa diin ang indo manggad, yadto da ang indo tagipusuon.”

---

† **6:5 6:5** Lucas 18:10-14 † **6:15 6:14-15** Marcos 11:25-26 † **6:19 6:19** Santiago 5:2-3

Ang Mata hay pareho ng Iwag
Lucas 11:34-36

22 "Ang mata hay daw iwag nga nagatao ning kahayag sa lawas. Nganì kung
mahayag ang indo mata, mahayagan gid ang indo bilog nga lawas.
23 Pero kung maduyom ang indo mata maduyuman da ang indo bilog nga lawas.
Nganì kung ang iwag nga yarà sa indo, wayà na nagatao ning kahayag, magiging
kaduyom-duyom gid ang indo kamutangan."

Ang Dios kag ang Manggad
Lucas 16:13, 12:22-31

24 "Wayà ning tawo nga nagaserbisyo sa duha ka amo, kay hangitan niya ang isa kag
higugmaon niya ang isa. O kundì hay magiging matutom siya sa isa kag baliwayaon
niya ang isa. Indì kamo makaserbisyo ning dungan sa Dios kag sa manggad.
25 "Nganì ginahambay ko sa indo, ayaw kamo magkalibog kung pauno kamo
mabuhì, kung ano ang indo kaunon o inumon kag kung ano ang indo isuksok. Kay
ang kabuhì hay mas importante kaysa sa pagkaon kag ang lawas kaysa sa mga barò.
26 Tan-awa nindo ang mga pispis nga nagalupad. Wayà sinda nagatanom, wayà
nagaani kag wayà da nagatipon ning pagkaon sa kamalig, pero ginapakaon sinda ng
indo Amay sa langit. Dì ba mas importante pa kamo kaysa sa mga pispis?
27 Kag sin-o sa indo ang makadugang ning aber isa ka oras lang ng indo kabuhì
paagi sa pagpangalibog? Wayà gid!
28 "Kag basì nagapangalibog kamo parti sa indo barò? Tan-awa ang mga buyak
kung pauno sinda nagatubò sa bukid. Wayà sinda nagapangabudlay o nagatahì.
29 Pero ginahambay ko sa indo, aber si Haring Solomon nga bantog kag manggara-
non hay wayà nakabarò ning mas maayo pa kaysa sa isa sa ini nga mga buyak.†
30 Kung ginabaruan ng Dios ang mga gunahon sa bukid nga buhì niyan pero sa
masunod nga adlaw hay ginapilak lang sa kalayo, kamo pa arà indì niya pabaruan?
Kaisot-isot ang indo pagtuo!
31 Nganì ayaw kamo magpangalibog kung ano ang indo kaunon kag inumon kag
kung ano ang indo isuksok.
32 Kay imaw ini ang ginapangalibugan ng mga tawo nga wayà nagakilaya sa Dios.
Pero sayod ng indo Amay sa langit nga kahinangyan nindo inà tanan nga mga butang.
33 Nganì unaha nindo ang pagpasakop sa paghaharì ng Dios kag tumana ang iya
kabubut-on kag itatao gid niya sa indo ang tanan nindo nga mga kahinangyan.
34 Nganì ayaw kamo magkabayaka parti sa kung ano ang maabot buwas, kay ang
buwas may kaugalingon nga kabayak-on. Tamà na ang mga kabayak-on nga nagaabot
sa kada adlaw."

7

Ang Paghusga sa Iban
Lucas 6:37-38, 41-42

1 "Ayaw nindo paghusgahi ang iban para indì da kamo paghusgahan ng Dios.
2 Kay kung pauno kamo maghusga sa iban, imaw da ang paghusga ng Dios sa
indo. Ang pangsukoy nga ginagamit nindo sa iban hay imaw da ang pangsukoy nga
gagamiton sa indo.
3 Basì nakikità mo gid ang puling sa mata ng imo isigkatawo, pero ikaw wayà mo
makità ang daw mabahoy nga kahoy nga yarà sa imo mata?
4 Basì nagahambay ka pa sa imo isigkatawo, 'Abi, buy-on ko ang maisot nga puling
sa imo mata,' mintras ang yarà sa imo mata hay daw mabahoy nga kahoy?

† **6:29 6:29** 1 Harì 10:4-7; 2 Cronica 9:3-6

5 Hipokrito! Buy-on mo anay ang daw mabahoy nga kahoy sa imo mata para
makakità ka ning maayo, agud mabubuoy mo ang maisot nga puling sa mata ng
imo isigkatawo.
6 "Ayaw nindo pagpilakan sa mga ayam ang mga butang nga balaan. Kay basì kung
balikan kamo kag kagton. Kag ayaw nindo pagpilakan ang indo mga perlas sa mga
baboy, kay basì kung timak-timakan lang inà ninda."

Magpangayò, Magpangità kag Magpanuktok
Lucas 11:9-13

7 "Magpangayò kamo sa Dios, kag taw-an kamo. Magpangità kamo, kag makakità
kamo. Magpanuktok kamo, kag buksan ang pwertahan para sa indo.
8 Kay ang tanan nga nagapangayò hay makakabaton; kag ang tanan nga nagapan-
gità hay makakakità; kag ang tanan nga nagapanuktok hay pagabuksan.
9 Kamo nga mga tatay, kung magpangayò ang indo ungà ning tinapay, taw-an ba
nindo ning bato?
10 Kung magpangayò siya ning isdà, taw-an ba nindo ning sawa? Syempre indì!
11 Kung kamo nganì nga malain hay antigo magtao ning mga maayo nga regalo
sa indo mga ungà, mas lalò pa gid ang indo Amay sa langit itatao gid niya ang mga
maayo sa mga nagapangayò sa iya!
12 "Nganì humana nindo sa indo isigkatawo kung ano ang gusto nindo nga humanon
ninda sa indo. Kay imaw gid ini ang gusto hambayon ng Kasuguan ni Moises kag ng
mga gingsulat ng mga propeta."†

Ang Makitid nga Pwertahan
Lucas 13:24

13 "Magsuyod kamo sa makitid nga pwertahan, kay malapad ang pwertahan kag
malupos ang dayan nga pakadto sa impyerno kag didto kadamò ang nagasuyod.
14 Pero makitid ang pwertahan kag mahugà ang dayan pakadto sa kabuhì nga wayà
katapusan kag malakà lang ang nagaagi didto."

Ang Kahoy kag ang iya Bunga
Lucas 6:43-44

15 "Mag-andam kamo sa bukon matuod nga mga propeta. Nagapalapit sinda sa
indo nga daw mabuot nga karnero, pero ang matuod pareho sinda sa mapintas nga
mga hayop.
16 Makikilaya nindo sinda paagi sa inda mga hinimuan. Pareho sinda ng tanom
nga tunukon nga wayà nagapamunga ning igos* o ubas*.
17 Ang maayo nga kahoy nagapamunga ning maayo. Pero ang malain nga kahoy
nagapamunga ning malain.
18 Kay ang maayo nga kahoy indì makapamunga ning malain kag ang malain nga
kahoy indì makapamunga ning maayo.
19 Ang kada kahoy nga wayà nagapamunga ning maayo hay uturon kag ipilak sa
kalayo.†
20 Nganì makikilaya nindo ang bukon matuod nga mga propeta paagi sa inda mga
hinimuan."

Ang indì Kilayahon ng Dios
Lucas 13:25-27

21 "Bukon tanan nga nagatawag sa akon, 'Ginoo, Ginoo' hay makakasuyod sa
gingharian ng Dios. Ang mga tawo lang nga nagatuman sa kabubut-on ng akon Amay
sa langit, imaw lang ang makakasuyod sa gingharian ng Dios.

---

† **7:12 7:12** Lucas 6:31 † **7:19 7:19** Mateo 3:10; Lucas 3:9

22 Sa adlaw ng paghusga kadamò ang magahambay sa akon, ‘Ginoo, Ginoo, dì ba sa
imo pangayan nagpropesiya kami, nagpalayas ng mga demonyo kag naghuman ning
kadamò nga milagro?’
23 Pero hambayon ko sinda, ‘Wayà ko kamo nakikilaya. Palayò kamo sa akon, kamo
nga mga nagahuman ning malain!’ ”†

Ang Pagpatindog ng Bayay ng Duha ka Tawo
Lucas 6:47-49

24 “Nganì ang aber sin-o nga nagapamatì kag nagatuman ng akon mga ginatudlò,
pareho siya sa mayad nga tawo nga nag-ugdok ng iya bayay sa pundasyon nga bato.
25 Kag nang mag-uyan ning kadakò kag magpamahà kag maghuyop ang makusog
nga hangin sa bayay, wayà ini nagubà kay ging-ugdok ini sa pundasyon nga bato.
26 Pero ang aber sin-o nga nagapamatì ng akon mga ginatudlò pero wayà
nagatuman, pareho siya sa tawo nga buroy nga nag-ugdok ng iya bayay sa baybay.
27 Kag nang mag-uyan ning kadakò kag magpamahà kag maghuyop ang makusog
nga hangin sa bayay, matumba ini kag magubà gid.”

Ang Otoridad ni Hesus

28 Pagkatapos ng paghambay ni Hesus, natingaya gid ang mga tawo sa iya
pagpanudlò,
29 kay nagatudlò siya nga may otoridad kag bukon pareho ng inda mga eskriba.†

8

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon
Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16

1 Pagkatapos nagtugbong si Hesus halin sa bukid kag kadamò-damò gid nga tawo
ang nagsunod sa iya.
2 May isa ka tawo nga kitungon* ang nagpalapit sa iya. Nagluhod siya sa iya
atubangan kag naghambay, “Ginoo, kung gusto mo, paayuhon mo ako sa akon sakit
nga kitong.”*
3 Ging-unat ni Hesus ang iya kamot kag ginghawiran ang tawo kag ginghambay
niya, “Gusto ko. Mag-ayo ka!” Adto nga daan naduyà ang kitong kag nalimpyo siya.
4 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Ayaw gid magpamalità aber kanin-o,
kundì magderitso ka sa parì kag magpasirò. Kag maghalad ka ng gingsugò ni Moises
para magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka na.”†

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Suluguon ng Kapitan
Lucas 7:1-10

5 Niyan, nang nagapasuyod si Hesus sa banwa ng Capernaum, gingsugat siya ng isa
ka kapitan ng mga sundalo ng Roma. Nagpakitluoy siya nga ang hambay,
6 “Ginoo, ang akon suluguon may sakit didto sa bayay. Indì na siya makahukay kag
ginahugaan na gid siya.”
7 Naghambay si Hesus sa iya, “Sige, makadto ako kag ayuhon siya.”
8 Pero nagsabat ang kapitan, “Ginoo, bukon ako angay nga magpasuyod sa imo sa
akon bayay. Maghambay ka lang kag magaayo ang akon ulipon.
9 Kay ako hay sakop ng may mataas nga rangko kag igwa da mga sundalo nga
nasasakupan ko. Kung nagasugò ako sa isa ‘Kadto didto,’ nagakadto siya kag sa isa,
‘Kari diri,’ nagapalapit siya kag kung nagasugò ako sa akon ulipon, ‘Humana ini,’
ginahuman niya.”

---

† **7:23 7:23** Salmo 6:8 † **7:29 7:28-29** Marcos 1:22; Lucas 4:32 * **8:2 8:2** Sa mga Judio, ang may tiyad ini nga sakit hay ginakabig nga mahigkò kag ginabawal magsuyod sa templo. † **8:4 8:4** Levitico 14:1-32

10 Nang mabatian ini ni Hesus, natingaya gid siya. Kag naghambay siya sa mga
nagasunod sa iya, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà pa gid ako nakakità
ning tawo aber diri sa Israel nga igwa ning pagtuo pareho ng ini nga bukon taga-
Israel.
11 Nganì ginahambay ko ini sa indo: kadamò ang mga tawo halin sa iba-iba nga
parte ng kalibutan ang magapungkò sa punsyon kaibahan nina Abraham, Isaac kag
Jacob sa gingharian ng Dios.†
12 Pero kadamò ang mga Judio nga imaw kuntà ang makakaibahan sa gingharian
ng Dios ang palayason sa luwas, didto sa kaduyom kung sa diin magadinanguyngoy
kag magapinagot ang inda ngipon.”†
13 Pagkatapos naghambay si Hesus sa kapitan, “Balik na sa indo. Matatabò ang imo
ginatuuhan.”
Kag adto gid nga oras, nag-ayo ang suluguon ng kapitan.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo
Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41

14 Isa ka adlaw, nagkadto si Hesus sa bayay ni Pedro. Pag-abot niya didto, nakità
niya nga ang panugangan nga babayi ni Pedro hay nagahigdà kay may sagnat.
15 Ginghawiran ni Hesus ang iya kamot kag nahuwasan siya sa iya sagnat.
Nagbangon siya kag gingserbisyuhan si Hesus.
16 Nang manayumsom na, kadamò ang tawo nga ginasapian ng mga demonyo ang
gingdaya kay Hesus. Sa isa lang ka hambay, gingpalayas niya ang malain nga mga
espiritu kag gingpang-ayo niya ang tanan nga may sakit.
17 Ginghuman niya ini para matuman ang gingpropesiya ni Propeta Isaias,
“Siya gid ang nagbuoy ng aton mga sakit
kag nag-ayo ng aton mga ginapamatyagan.”†

Ang Pagsunod kay Hesus
Lucas 9:57-62

18 Isa ka adlaw, nang makità ni Hesus ang kadamò nga tawo nga nagatipon palibot
sa iya, gingsugò niya ang iya mga disipulo nga magtabok sa kabuak.
19 Pero bago sinda naghalin, may nagpalapit kay Hesus nga eskriba kag naghambay,
“Maestro, masunod ako sa imo aber diin ka magkadto.”
20 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ang mga singgayong hay may mga buhò nga
ginaistaran kag ang mga pispis hay may mga pugad, pero ako nga Ungà ng Tawo*
hay wayà gid ning bayay nga akon mapahuwayan.”
21 May isa naman ka disipulo ang naghambay, “Ginoo, mabalik anay ako kay
ipalubong ko ang akon tatay.”
22 Pero nagsabat si Hesus, “Magsunod ka sa akon kag pabay-i ang mga patay nga
maglubong sa inda mga patay.”†

Ang Pagpakalma ni Hesus sa Makusog nga Hangin
Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25

23 Pagkatapos nagsakay si Hesus sa dyapang kag nagsunod sa iya ang iya mga
disipulo.
24 Nang nagabyahe na sinda, gulpi lang nga nagkusog ang hangin sa lawod
kag nagdagkò ang humbak hasta nga nagsuyod sa dyapang. Pero si Hesus hay
nagakatuyog.
25 Nganì gingpalapitan siya ng iya mga disipulo kag gingpukaw nga ang hambay,
“Ginoo, tabangi kami! Malulunod na kita!”

---

† **8:11 8:11** Lucas 13:29 † **8:12 8:12** Mateo 22:13, 25:30; Lucas 13:28 † **8:17 8:17** Isaias 53:4 † **8:22 8:22** Roma 6:23; Efeso 2:1

26 Naghambay si Hesus sa inda, “Basì nahadlok kamo? Kaisot ang indo pagtuo!”
Pagkatapos nagbangon siya kag gingsabyaw niya nga magpara ang hangin kag
humbak. Kag nagkalma gid.
27 Natingaya gid ang mga disipulo kag naghambay sinda, “Sin-o gid baya ini? Aber
ang hangin kag ang humbak nagatuman sa iya!”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Duha ka Tawo nga Ginasapian ng mga Demonyo
Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39

28 Pag-abot ninda sa kabuak, sa lugar ng mga Gadareno†, gingsumpong si Hesus
ng duha ka lyaki nga halin sa mga lubungan. Ining duha hay ginasapian ning mga
demonyo. Kaisog gid sinda nganì nahadlok ang mga tawo nga mag-agi didto.
29 Pagkakità ninda kay Hesus, nagsinggit sinda, “Ikaw nga Ungà ng Dios, ano ang
imo labot sa amon? Nagkari ka ba diri para pahugaan kami aber bukon pa ang tamà
nga oras?”
30 Didto sa unahan may kadamò nga baboy nga nagapangibok.
31 Nagpakitluoy ang mga demonyo nga ang hambay, “Kung palayason mo kami,
tuguti na lang kami nga magsuyod didto sa mga baboy.”
32 Naghambay si Hesus, “Sige, kadto kamo!” Nganì nagpangluwas sinda kag
nagpangsuyod sa mga baboy. Gulpi nga nagdinagusò ang tanan nga baboy sa
pangpang hasta sa nagkahuyog sa dagat kag nagkalumos.
33 Nagdyagan ang mga miyug-alilà ng mga baboy sa banwa kag gingpinamalità
ninda ang tanan nga natabò sa mga baboy kag sa duha ka lyaki nga ginasapian ng
mga demonyo.
34 Nganì ang tanan nga tawo sa banwa hay nagkadto kay Hesus. Nang makità ninda
siya, nagpakitluoy sinda kay Hesus nga maghalin sa inda lugar.

9

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado
Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26

1 Pagkatapos nagsakay si Hesus kag ang iya mga kaibahan sa dyapang pabalik sa
kabuak. Pag-abot ninda didto nagbalik si Hesus sa iya banwa.
2 Nang yadto na siya, may nag-abot nga mga tawo nga ginabayawan ang isa ka
paralisado sa banig. Nang makità ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya sa
paralisado, “Amigo, ayaw mahadlok, kay napatawad na ang imo mga salà.”
3 Nang mabatian ini ng mga eskriba, naghambay sinda sa inda kaugalingon, “Basì
kung nagahambay siya hay daw kapareho gid niya ang Dios?”
4 Pero nasayuran ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì nagpangutana siya sa
inda, “Basì malain ang indo ginahunahunà?
5 Diin baya ang mas malupos nga hambayon? ‘Napatawad na ang imo mga salà,’
o ‘Bangon kag pumanaw’!
6 Niyan, pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng Tawo hay may otoridad sa
kalibutan nga magpatawad ng mga salà.” Tapos hambay niya sa paralisado, “Bangon,
lukuta ang imo banig kag umulì na!”
7 Kag nagtindog ang paralisado kag nag-ulì sa inda.
8 Nang makità ini ng kadamò nga tawo, hinadlukan gid sinda kag gingdayaw ninda
ang Dios kay gingtao niya sa mga tawo ang tiyad ini nga otoridad.

Ang Pagtawag ni Hesus kay Mateo
Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32

† **8:28 8:28** *Gadareno*: Sa iban nga mga kopya ng Griego, hay Geraseno pareho sa Marcos 5:1 kag Lucas 8:26.

9 Nang nagapanaw na si Hesus halin didto, nakità niya si Mateo nga nagapungkò
sa ginabayaran ning buhis. Naghambay si Hesus sa iya, “Magsunod ka sa akon.”
Nagtindog siya kag nagsunod kay Hesus.
10 Niyan, mintras nagakaon si Hesus kag ang iya mga disipulo sa bayay ni Mateo,
kadamò ang miyugsukot ning buhis kag iban pa nga ginakabig nga mga makasasalà
ang nag-abot kag nagdungan sa inda pagkaon.
11 Nakità ini ng mga Pariseo kag nagpangutana sinda sa iya mga disipulo, “Basì
nagakaon ang indo maestro kaibahan ang mga miyugsukot ning buhis kag mga
makasasalà?”†
12 Nabatian ini ni Hesus kag gingsabat niya sinda, “Wayà nagakahinangyan ning
doktor ang mga tawo nga maayo ang lawas, kundì ang mga may sakit lang.
13 Isipa nindo ning maayo kung ano ang gusto hambayon ng ining ginahambay ng
Kasulatan, ‘Bukon ang indo mga halad ang akon gusto, kundì ang kaluoy sa indo
isigkatawo.’ Wayà ako nagkari diri para pagatawagon ang mga nakakasayod nga
sinda hay matarong, kundì ang mga makasasalà.”†

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa
Marcos 2:18-22; Lucas 5:33-39

14 May mga disipulo si Juan nga Miyugbawtismo nga nagpalapit kay Hesus kag
nagpangutana, “Kami kag ang mga Pariseo hay permi nagapuasa, pero basì ang imo
mga disipulo hay wayà?”
15 Nagsabat si Hesus sa inda, “Puydi ba nga magkalisod ang mga bisita sa kasay*
mintras kaibahan pa ninda ang kyasayon nga lyaki? Syempre indì! Pero magaabot
ang adlaw, pag buy-on ang kyasayon nga lyaki sa inda, imaw na inà ang inda
pagpuasa.”
16 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga nagahakyop ning bag-o nga
tela sa lumà nga barò, kay magigisì ang lumà nga barò kag magapakabahoy pa ang
gisì.
17 Wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o nga ilimnon sa lumà nga butangan
nga panit ng hayop, kay malupok ang butangan kag mauuyak ang ilimnon kag
masisirà ang butangan. Pero ang bag-o nga ilimnon dapat ibutang sa bag-o nga
butangan nga panit, para ining duha hay magadugay.”

Ang Ungà ng Opisyal kag ang Babayi nga Ginadugò
Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56

18 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang isa ka opisyal ng sinagoga.
Nagluhod siya sa atubangan ni Hesus kag nagpakitluoy nga naghambay, “Ang akon
ungà nga babayi hay bag-o lang gid namatay, pero kung magkadto ka kag itungtong
mo ang imo kamot sa iya, mabubuhì siya liwat.”
19 Nganì nagtindog si Hesus kag nagnunot sa iya, kaibahan da ang iya mga disipulo.
20 Mintras nagapanaw sinda, may babayi nga nagpalapit sa likod ni Hesus. Ini nga
babayi hay ginadinugò sa suyod ng dose ka tuig. Gingtandog niya ang gayad ng barò
ni Hesus,
21 kay nagahunahunà siya sa iya kaugalingon, “Kung matandog ko lang ang barò
niya magaayo gid ako.”
22 Naglingig si Hesus kag pagkakità niya sa babayi naghambay siya, “Manang,
pakusuga ang imo buot, nag-ayo ka tungod sa imo pagtuo.” Adto nga daan, nag-ayo
siya.
23 Pag-abot ni Hesus sa bayay ng opisyal, nakità niya ang mga musikero para sa
lubong kag ang mga tawo nga nagakinagulo.

---

† **9:11 9:10-11** Lucas 15:1-2 † **9:13 9:13** Mateo 12:7; Hosea 6:6

24 Nganì naghambay siya sa mga tawo, “Luwas anay kamo! Kay ining dalagita hay
bukon patay kundì nagakatuyog lang.” Gingngitlan ninda si Hesus.
25 Nang nagluwas na ang mga tawo, nagsuyod si Hesus sa kwarto. Ginghawiran
niya ang kamot kag nagbangon ini.
26 Kag ang balità parti diri hay nagkayat sa tanan nga banwa.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Duha ka Buta

27 Paghalin ni Hesus sa adto nga lugar, may duha ka buta ang nagsunod sa iya nga
nagasinggit, “Inapo ni David, kaluy-i kami!”
28 Pag-abot ni Hesus sa bayay nga iya ginadayunan, nagpalapit ang duha ka buta.
Gingpangutana sinda ni Hesus, “Nagatuo ba kamo nga kaya ko kamo ayuhon?”
Nagsabat sinda, “Huo, Ginoo, nagatuo kami.”
29 Pagkatapos gingtandog ni Hesus ang inda mga mata kag naghambay, “Matabò
gid ini tungod sa indo pagtuo.”
30 Kag nag-ayo ang inda mata kag nakakità na sinda. Gingsugò sinda ni Hesus nga
indì gid magbalità aber kanin-o.
31 Pero nagpanaw sinda kag gingpinamalità ninda sa bilog nga lugar kung ano ang
ginghuman ni Hesus sa inda.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Apà

32 Mintras nagahalin na ang duha, may gingdaya kay Hesus nga apà kay ginasapian
siya ning demonyo.
33 Kag nang napalayas na ni Hesus ang demonyo, nakahambay na ang apà.
Natingaya ang kadamò nga tawo didto kag naghambay sinda, “Wayà pa gid ning
may nakakità nga tiyad ini sa bilog nga Israel!”
34 Pero naghambay ang mga Pariseo, “Paagi sa gahom ng pinunò ng mga demonyo
ginapalayas niya ang mga demonyo.”†

Ang Kaluoy ni Hesus sa mga Tawo

35 Naglibot si Hesus sa mga banwa kag mga baryo kag nagtudlò sa inda mga
sinagoga. Gingwali niya ang Maayong Balità parti sa paghaharì ng Dios kag gingpang-
ayo niya ang mga tawo sa tanan ninda nga mga sakit.†
36 Nang makità niya ang kadamò nga tawo, naluoy gid siya sa inda kay ginahugaan
gid sinda pero wayà ning may nagabulig. Daw pareho sinda sa mga karnero nga
wayà ning pastor*.†
37 Nganì naghambay siya sa mga disipulo, “Kadakò-dakò ang anihon pero kalakà
lang ang mga miyug-ani.
38 Nganì magpangamuyò kamo sa Ginoo nga tag-iya ng anihon para suguon niya
ang mga miyug-ani sa iya anihon.”†

10

Ang Dose ka Apostoles
Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16

1 Pagkatapos gingtawag ni Hesus ang iya dose nga disipulo kag gingtaw-an niya
sinda ning otoridad para magpalayas ng malain nga mga espiritu. Gingtaw-an da
niya sinda ning gahom para magpang-ayo ng aber ano nga klasi ng sakit.
2 Imaw ini ang pangayan ng dose ka apostoles: si Simon (nga ginatawag Pedro), si
Andres nga iya manghod, si Santiago kag si Juan nga mga ungà ni Zebedee,

---

† **9:34 9:34** Mateo 10:25, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 † **9:35 9:35** Mateo 4:23; Marcos 1:39; Lucas 4:44 † **9:36 9:36** Mga Bilang 27:17; Marcos 6:34 † **9:38 9:37-38** Lucas 10:2

3 si Felipe, si Bartolome, si Tomas kag si Mateo (nga miyugsukot ning buhis), si
Santiago nga ungà ni Alfeus, si Tadeus,
4 si Simon nga dati hay nagrebelde sa gobyerno ng Roma kag si Judas Iscariote nga
imaw ang nagtraidor kay Hesus.

Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose ka Apostoles
Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6

5 Bago gingpapanaw ni Hesus ang dose nga apostoles, gingsugò niya sinda, "Ayaw
kamo magkadto sa mga lugar ng mga bukon Judio o sa mga banwa ng mga taga-
Samaria,
6 kundì magkadto kamo sa mga inapo ni Israel. Pareho sinda sa karnero nga
nagtayang.
7 Ibalità sa inda nga malapit na mag-abot ang paghaharì ng Dios.†
8 Ayuha ang mga may sakit, buhia liwat ang mga patay, ayuha ang mga tawo nga
may sakit nga kitong kag palayasa ang mga demonyo. Nakabaton kamo ning gahom
nga wayà nindo gingbayari, nganì magtao da kamo ning bulig nga wayà ning bayad.
9 Ayaw kamo magbayon ning kwarta,
10 o magdaya ning bag, o ilislan nga barò, o sandalyas, o sungkod, kay ang
nagapangabudlay hay angay gid nga taw-an ng iya mga kahinangyanon.†
11 "Kung magsuyod kamo sa isa ka banwa o sa isa ka baryo, magpangità kamo
ning tawo nga may kalipay nga nagabaton sa indo. Kag didto kamo magdayon hasta
maghalin kamo sa inda lugar.
12 Sa indo pagsuyod sa bayay nga magabaton sa indo, bendisyuni nindo ang mga
nagaistar didto.
13 Kung ginabaton gid kamo ng pamilya, magakaigwa gid sinda ning katawhayan*
nga indo gingpangabay sa Dios. Pero kung indì, ang indo gingpangabay nga
katawhayan hay magabalik sa indo.
14 Kung may mga panimayay o banwa nga indì gid magbaton sa indo kag indì gid
magpamatì, bayai nindo sinda. Paghalin nindo, pagpaga ang dapodapo sa indo siki.†
15 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang inda parusa sa adlaw ng paghusga
hay mas sobra kaysa sa parusa nga nabaton ng mga taga-Sodom kag mga taga-
Gomora."†

Ang Paabuton nga Kahugaan
Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17

16 "Tandai nindo ini! Pareho kamo sa mga karnero nga akon ginasugò sa mapintas
nga mga hayop. Nganì maging mayad kamo pareho ng mga sawa, o pareho ng mga
salampati nga ignorante kung parti sa paghuman ng malain.†
17 Mag-andam kamo sa mga tawo, kay dakpon ninda kamo kag itugyan sa mga
husgado kag latiguhon ninda kamo sa inda mga sinagoga.
18 Day-on ninda kamo sa mga gobernador kag mga harì tungod sa indo pagtuman
sa akon kag didto magapamatuod kamo sa inda kag sa mga bukon Judio parti sa akon.
19 Kung itugyan na kamo para imbistigahan, ayaw kamo magkabayaka kung pauno
kamo magsabat o ano ang indo ihambay. Kay sa adto gid nga oras, ang Espiritu Santo
imaw ang matudlò sa indo kung ano ang indo isabat.
20 Kay bukon kamo ang magahambay kundì ang Espiritu ng indo Amay. Siya ang
magahambay paagi sa indo."†

---

† **10:7 10:7-15** Lucas 10:4-12 † **10:10 10:10** 1 Corinto 9:14; 1 Timoteo 5:18 † **10:14 10:14** Ginghuman 13:51
† **10:15 10:15** Mateo 11:24; Gingtunaan 19:24-28 † **10:16 10:16** Lucas 10:3 † **10:20 10:17-20** Marcos 13:9-11;
Lucas 12:11-12, 21:12-15

21 “Sa adto nga tyempo, may mga tawo nga ipapatay ang inda mga maguyáng kag
manghod. May mga tatay nga ipapatay ang inda ungà. Kag may mga ungà nga
magabatò sa inda mga ginikanan kag ipapatay sinda.†
22 Mahahangit gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa indo pagtuman sa akon.
Pero ang nagatiis nga magtuman sa akon hasta sa katapusan imaw ang maluwas.†
23 Kung hingabuton kamo sa isa ka banwa, maglikaw kamo kag magkadto sa iban
nga banwa. Kay sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà pa nindo nakakadtui
ang tanan nga banwa ng Israel, mabalik na ako nga Ungà ng Tawo.
24 “Wayà ning disipulo nga mas labaw kaysa sa iya maestro kag wayà ning ulipon
nga mas mataas kaysa sa iya amo.†
25 Nganì tamà lang sa disipulo nga maging pareho sa iya maestro kag sa ulipon nga
maging pareho sa iya amo. Kung ako nga nagapamunò sa indo ginatawag ninda nga
Satanas* mas malain pa gid ang inda itawag sa indo nga akon mga disipulo.”†

Ang dapat Kahadlukan
Lucas 12:2-7

26 “Nganì ayaw kamo mahadlok sa mga tawo. Kay wayà ning may ginatagò nga
indì makikità kag wayà ning sikreto nga indì masasayuran.†
27 Ang aber ano nga ginahambay ko sa indo sa kaduyom, ihambay nindo sa tanan.
Kag ang aber ano nga akon ginahutik sa indo, isinggit nindo sa lugar nga kadamò
ang makakabatì.
28 Ayaw kamo mahadlok sa mga tawo nga makapatay ng indo lawas pero indì
makapatay sa indo kalag. Ang Dios lang ang dapat nindo kahadlukan, kay siya ang
magaparusa ng indo lawas kag ng indo kalag sa impyerno.
29 Dì ba ginabaligyà ang duha ka maya sa barato lang nga kantidad†? Pero wayà
ning aber isa sa inda nga nahuhuyog sa dutà nga bukon pagbuot ng indo Amay.
30 Mas lalò na kamo, kay aber pa ang indo buhok sa uyo hay sayod niya kung pila
ka bilog.
31 Nganì ayaw kamo mahadlok, kay kamo hay mas importante kaysa sa madamò
nga pispis nga maya.”

Ang Pagkilaya kay Hesus
Lucas 12:8-9

32 “Ang aber sin-o nga nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga tawo nga ako ang
iya Ginoo, kilayahon ko da siya sa atubangan ng akon Amay sa langit.
33 Pero ang aber sin-o nga wayà nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga tawo,
indì ko da siya kilayahon sa atubangan ng akon Amay sa langit.”†

Ang Pagkinontrahan tungod kay Kristo
Lucas 12:51-53, 14:26-27

34 “Ayaw kamo maghunahunà nga nagkari ako sa kalibutan para magtao ning
katawhayan sa mga tawo. Nagkari ako diri para paawayon sinda.
35 Tungod sa akon, magakontra ang mga ungà nga lyaki sa inda mga tatay, ang mga
ungà nga babayi sa inda mga nanay kag ang mga umagad nga babayi sa inda mga
panugangan nga babayi.
36 Ang magiging kalaban nindo imaw mismo ang indo kaugalingon nga mga
pamilya.†

---

† **10:21 10:21** Marcos 13:12; Lucas 21:16 † **10:22 10:22** Mateo 24:9, 13; Marcos 13:13; Lucas 21:17 † **10:24 10:24** Lucas 6:40; Juan 13:16, 15:20 * **10:25 10:25** *Satanas*: sa Griego Beelzebul. † **10:25 10:25** Mateo 9:34, 12:24; Marcos 3:22; Lucas 11:15 † **10:26 10:26** Marcos 4:22; Lucas 8:17 † **10:29 10:29** *Sa barato lang nga kantidad*: sa literal, sa isa ka assarion*. † **10:33 10:33** 2 Timoteo 2:12 † **10:36 10:35-36** Micas 7:6

37 “Pero ang aber sin-o nga mas nagahigugmà sa iya tatay o nanay kaysa sa akon,
indì angay nga maging disipulo ko. Kag ang aber sin-o nga mas nagahigugmà sa iya
mga ungà kaysa sa akon, indì angay nga maging disipulo ko.
38 Ang aber sin-o nga indì magpas-an ng iya krus kag magsunod sa akon, indì siya
angay nga maging disipulo ko.†
39 Ang nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini; pero ang nagahalad ng iya
kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan.”†

May Premyo sa Nagabaton sa mga Nagatuo
Marcos 9:41

40 “Ang nagabaton sa indo hay nagabaton sa akon; kag ang nagabaton sa akon
nagabaton da sa nagsugò sa akon.†
41 Ang aber sin-o nga nagabaton sa propeta* tungod siya hay propeta, magabaton
ning premyo halin sa Dios pareho ng pagabatunon ng propeta. Kag ang aber sin-o nga
nagabaton sa matarong nga tawo tungod siya hay matarong, magabaton ng premyo
halin sa Dios pareho ng pagabatunon ng matarong.
42 Kag ang aber sin-o nga magatao ning aber isa lang ka baso nga tubì sa isa sa akon
pinakamababà nga disipulo tungod siya hay akon disipulo, inà nga tawo magabaton
gid ning premyo.”

11

Si Hesus kag si Juan nga Miyugbawtismo
Lucas 7:18-35

1 Pagkatapos tugon ni Hesus sa iya dose nga disipulo, nagkadto siya sa palibot nga
mga banwa para magtudlò kag magwali sa mga tawo didto.
2 Nang yadto pa si Juan nga Miyugbawtismo sa prisuhan, nabatian niya ang parti
sa mga ginahuman ni Kristo. Nganì gingpakadto niya kay Kristo ang iya mga disipulo
para mangutana.
3 Kag nagpangutana sinda kay Hesus, “Balitai kami, ikaw ba ang amon ginapaabot
o mahuyat pa kami sa iban?”
4 Nagsabat si Hesus, “Magbalik kamo kay Juan kag balitai siya ng indo nakità kag
nabatian.
5 Hambaya nindo siya nga ang mga buta nakakità, ang mga pakì nakapanaw,
ang mga may sakit nga kitong nag-ayo, ang mga bungoy nakabatì, ang mga patay
nabanhaw kag ang Maayong Balità ginawali sa mga pobre.†
6 Bulahan ang mga tawo nga wayà nagaduha-duha sa akon.”
7 Nang nagpanaw na ang mga disipulo ni Juan, nagpangutana si Hesus sa mga
tawo, “Sa indo pagkadto kay Juan sa tiway nga lugar, ano ang indo ginaasahan nga
makità? Nagkadto ba kamo didto para makità ang tawo nga pareho sa kugon nga
ginahapay-hapay pag ginahuyop ng hangin?
8 O para makità nindo ang tawo nga nakasuksok ning mamahayon nga barò? Pero
ang nagasuksok ning mamahayon nagaistar sa mga palasyo.
9 Abi isipon nindo, basì nagkadto kamo didto? Dì ba para makità ang propeta? Huo
kag ginahambay ko sa indo, mas sobra pa gid siya kaysa sa propeta.
10 Kay siya imaw ang ginahambay ng Dios sa Kasulatan, ‘Ipapadaya ko ang akon
mensahero nga mauna sa imo para magpreparar ng dayan bago ang imo pag-abot.’
”†

---

† **10:38 10:38** Mateo 16:24; Marcos 8:34; Lucas 9:23 † **10:39 10:39** Mateo 16:25; Marcos 8:35; Lucas 9:24, 17:33; Juan 12:25 † **10:40 10:40** Marcos 9:37; Lucas 9:48, 10:16; Juan 13:20 † **11:5 11:5** Isaias 35:5-6, 61:1 † **11:10 11:10** Malakias 3:1

11 Naghambay pa gid si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà
ning aber sin-o nga natawo sa kalibutan nga mas labaw pa kaysa kay Juan nga
Miyugbawtismo. Pero ang tawo nga pinakamababà sa gingharian ng Dios hay mas
labaw pa kaysa kay Juan.
12 Tunà nang pagwali ni Juan hasta niyan, nagapamilit ang mga tawo nga
magpasakop sinda sa paghaharì ng Dios.
13 Kay nang wayà pa nag-abot si Juan, gingtudlò ng tanan nga mga propeta kag ng
Kasuguan ang parti sa paghaharì ng Dios.†
14 Kag kung patihan nindo ang inda mga mensahe, si Juan imaw si Elias nga
gingpropesiya nga magaabot.†
15 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian.
16 “Niyan, sa diin ko baya ikumpara ang mga tawo sa ini nga henerasyon? Pareho
kamo sa mga ungà nga nagapungkò sa plasa kag nagahambay sa isa kag isa,
17 ‘Nagpasunata kami para sa kasay pero wayà kamo nagsaot;
nagkanta kami para sa lamay ng patay pero wayà kamo nagtangis.’
18 Kamo nga mga tawo sa ini nga henerasyon hay pareho da sa inda, kay nang pag-
abot ni Juan, nakità nindo nga nagapuasa siya kag wayà nagainom ning ilimnon,
nganì nagahambay kamo nga ginasapian siya ng demonyo.
19 Nag-abot ako nga Ungà ng Tawo, nakità nindo nga nagakaon kag nagainom nganì
nagahambay kamo, ‘Hala, sirua ang tawo nga ini! Makagod siya kag buratso kag
amigo ng mga miyugsukot ning buhis kag iban pa nga makasasalà.’ Pero pabay-i
lang, ang kabubut-on ng Dios hay ginapamatuuran sa kabuhì ng tawo nga nagabaton
sa iya ginapanudlò paagi sa amon.”

Ang mga Tawo nga Nagsikway kay Hesus
Lucas 10:13-15

20 Tapos naghambay si Hesus kontra sa mga nagaistar sa mga banwa kung sa diin
naghuman siya ning kadamò nga milagro, tungod wayà sinda nagtalikod sa inda mga
salà.
21 Naghambay siya, “Makaluluoy kamo, mga taga-Corazin! Imaw da kamo, mga
taga-Betsaida! Kay kung ang mga milagro nga akon ginghuman sa indo, ginghuman
ko sa mga tawo sa Tyre kag Sidon, kadugay na kuntà sinda nagsuksok ning kustal*
kag nagbutang ning abo sa inda mga uyo para ipakità nga nagatalikod na sinda sa
inda mga salà.†
22 Pero matuod ang akon hambay sa indo nga sa adlaw ng paghusga, ang parusa
nga para sa indo sobra pa sa parusa nga para sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon.
23 Kamo mga taga-Capernaum! Ang kalaom ba nindo pagadayawon gid kamo?
Ihuhuyog gid kamo sa impyerno! Kadamò ang mga milagro nga akon ginghuman sa
indo banwa, pero wayà kamo naghinuysoy. Kung sa Sodom ginghuman ko ini nga
mga milagro, hay naghinuysoy na sinda kag yari pa kuntà sinda hasta niyan!
24 Nganì matuod ang akon hambay sa indo nga sa adlaw ng paghusga ng Dios,
ang parusa nga indo mababaton hay mas sobra pa kaysa sa parusa nga para sa mga
taga-Sodom.”†

Ang Kapahuwayan halin kay Hesus
Lucas 10:21-22

---

† **11:13 11:12-13** Lucas 16:16 † **11:14 11:14** Malakias 4:5; Mateo 17:10-13; Marcos 9:11-13 * **11:21 11:21** Ini nga kustal hay himò sa tela nga masapya halin sa buyboy ng kambing o kamelyo. Ginasuksok ninda ini kung nagalamay sa patay o kung nagahinuysoy sa mga salà. † **11:21 11:21** Isaias 23:1-18; Ezekiel 26:1-28:26; Joel 3:4-8; Amos 1:9-10; Zacarias 9:2-4 † **11:24 11:24** Mateo 10:15; Lucas 10:12

25 Adto nga oras, nagpangamuyò si Hesus, “Amay nga Ginoo ng langit kag dutà,
ginadayaw ko ikaw kay ang kamatuuran hay imo gingtagò sa mga tawo nga ang
kalaom ninda hay kamayad sinda kag may tinun-an; kag imo ini gingpasayod sa mga
mapainubuson pareho ng ungà nga kaisot.
26 Amay, dayawon ka, kay imaw ini ang ginakalipay mo.”
27 Pagkatapos adto, naghambay si Hesus sa mga tawo didto, “Gingtao na ang tanan
sa akon ng akon Amay. Wayà ning may nakakakilaya sa akon nga iya Ungà kundì
ang Amay; kag wayà ning may nakakakilaya sa Amay kundì ang iya Ungà kag ang
mga tawo nga gingpilì ng Ungà nga maipakilaya ang Amay.†
28 “Magpalapit kamo tanan sa akon, kamo nga ginabudlayan kag ginabug-atan kag
papahuwayon ko kamo.
29 Magtuman kamo sa akon mga sugò kag magpatudlò sa akon kay mabuot ako kag
mapinaubuson. Magakaigwa kamo ning matawhay nga hunahunà,†
30 kay ang akon mga sugò hay bukon mahugà nga sunuron kag ang akon
ginapahuman hay bukon gid mabug-at.”

12

Parti sa Adlaw nga Inugpahuway
Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5

1 Isa ka adlaw, nag-agi sina Hesus sa uma ng trigo kag adto hay Adlaw nga
Inugpahuway*. Ginggutom ang iya mga disipulo kag nagpinamuksì sinda ning mga
uhay ng trigo kag gingkukot ini.†
2 Nang makità adto ng mga Pariseo*, naghambay sinda kay Hesus, “Tan-awa ang
ginahuman ng imo mga disipulo! Ginahuman ninda ang ginabawal ng Kasuguan sa
Adlaw nga Inugpahuway!”
3 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi sa Kasulatan ang ginghuman
ni David nang siya kag ang iya mga kaibahan hay nagutom?†
4 Nagsuyod siya sa tolda ng Dios kag gingkaon niya kag ng iya mga kaibahan ang
tinapay nga ginghalad sa Dios. Pero aber ginabawal ng Kasuguan nga kaunon adtong
tinapay puyra lang ng mga parì, ang ginghuman nina David hay wayà gingkunsidera
nga kasal-anan.†
5 “Kag isa pa, wayà da ba nindo nabasahi sa mga gingsulat ni Moises nga ang mga
parì mismo sa templo hay nagatrabaho sa Adlaw nga Inugpahuway? Pero wayà sinda
nagakasalà.†
6 Ginahambay ko sa indo, yari na niyan ang mas importante kaysa sa templo.
7 Ang ginahambay ng Kasulatan hay imaw ini: ‘Bukon ang indo mga halad ang
akon gusto kundì ang indo kaluoy sa indo isigkatawo.’ Kung naintindihan gid nindo
ini, wayà kuntà nindo paghusgahi ang mga tawo nga wayà ning salà.†
8 Kay ako nga Ungà ng Tawo* hay may otoridad sa paghambay kung ano ang puydi
nga humanon sa Adlaw nga Inugpahuway.”

Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot
Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11

9 Pagkatapos, naghalin didto si Hesus kag nagkadto sa inda sinagoga.
10 May tawo didto nga paralisado ang iya kamot. Kag may mga Pariseo da didto nga
nagapangità gid kung ano ang iakusar kay Hesus. Nganì nagpangutana sinda sa iya,
“Ginatugot ba ng Kasuguan ang pag-ayo ng may sakit sa Adlaw nga Inugpahuway?”

† **11:27 11:27** Juan 1:18, 3:35, 10:15 † **11:29 11:29** Jeremias 6:16 † **12:1 12:1** Deuteronomio 23:25 † **12:3 12:3-4** 1 Samuel 21:1-6 † **12:4 12:4** Levitico 24:9 † **12:5 12:5** Mga Bilang 28:9-10 † **12:7 12:7** Mateo 9:13; Hosea 6:6

11 Nagsabat si Hesus, “Halimbawà, igwa kamo ning karnero nga nahuyog sa buhò sa
Adlaw nga Inugpahuway. Ano, pabay-an lang ba nindo kay Adlaw nga Inugpahuway?
Syempre indì! Hahaw-ason nindo ini nga daan.†
12 Pero ang tawo hay mas importante pa kaysa sa karnero. Nganì ginatugot ng
Kasuguan kung nagahuman kita ning maayo sa mga tawo aber pa sa Adlaw nga
Inugpahuway.”
13 Pagkatapos naghambay si Hesus sa tawo nga paralisado, “Unata ang imo kamot.”
Ging-unat niya ang kamot kag nag-ayo ini, pareho ng isa niya nga kamot.
14 Pagkatapos nagluwas ang mga Pariseo kag nagplano sinda kung pauno ninda
patyon si Hesus.

Ang Miyugserbisyo nga Gingpilì ng Dios

15 Nang masayuran ni Hesus ang plano ng mga Pariseo, naghalin siya didto.
Kadamò nga tawo ang nagsunod sa iya kag ging-ayo niya ang tanan nga mga may
sakit.
16 Gingbawalan niya sinda nga magpasayod sa iban kung sin-o siya.
17 Natuman ang ginghambay ng Dios paagi kay Propeta Isaias:
18 “Imaw ini ang akon gingpilì nga miyugserbisyo.
Pinalanggà ko gid siya kag nalilipay gid ako sa iya.
Itatao ko sa iya ang akon Espiritu.
Iwali niya sa tanan nga mga nasyon ang hustisya.
19 Indì siya magpakigdiskusyon sa mga tawo o magsinggit,
ang iya boses hay indì mababatian sa mga dayan.
20 Indì niya pagpasakitan ang mga maluya sa pagtuo,
o pagduyaon ang paglaom ng mga nagaduha-duha.
Indì siya magpara hasta nga matuman gid ang kabubut-on ng Dios.
21 Kag ang mga tawo sa tanan nga nasyon hay magasalig sa iya.”†

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Buta kag Apà

22 Niyan may gingdaya kay Hesus nga tawo nga buta kag apà kay ginasapian siya
ning demonyo. Ging-ayo siya ni Hesus, nganì nakahambay na siya kag nakakità.
23 Natingaya ang tanan nga tawo didto kag naghambay sinda, “Siya ba ang inapo
ni Haring David nga aton ginapaabot?”

Si Hesus kag si Satanas
Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23, 12:10

24 Pero nang mabatian ini ng mga Pariseo, nagsabat sinda, “Bukon! Paagi sa gahom
ni Beelzebul nga pinunò ng mga demonyo, gingpalayas niya ang mga demonyo.”†
25 Pero sayod ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì naghambay siya sa inda,
“Kung ang mga pinunò ng isa ka gingharian hay mag-iniyaiya kag mag-ininaway, inà
nga gingharian hay maduduyà. Imaw da ang matatabò sa aber ano nga banwa o
pamilya kung ang inda mga sakop hay mag-iniyaiya kag mag-ininaway.
26 Nganì kung nagapalayas si Satanas ng iya gingsakupan, pauno makapadayon ang
iya gingharian?
27 Kung matuod nga si Satanas ang nagatao sa akon ning gahom para magpalayas
ng mga demonyo, sin-o naman ang nagatao ning gahom sa indo mga tagasunod para
magpalayas da ng demonyo? Sinda da ang nagapamatuod nga salà kamo!
28 Sa matuod lang, ang Espiritu ng Dios ang nagatao sa akon ning gahom para
palayason ang mga demonyo. Ini hay nagapamatuod nga ang paghaharì ng Dios hay
nag-abot na sa indo.

---

† **12:11 12:11** Lucas 14:5 † **12:21 12:18-21** Isaias 42:1-4 † **12:24 12:24** Mateo 9:34, 10:25

29 Wayà ning aber sin-o nga makasuyod sa bayay ng makusog nga tawo kag magpangawat ning mga butang kung indì anay niya gapuson adtong makusog nga tawo. Tapos makabuoy na siya ning mga pagkabutang sa adto nga bayay.”*
30 “Ang wayà nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wayà nagabulig sa akon pagtipon sa mga tawo hay imaw ang kabangdanan ng pagkawatakwatak.†
31 Nganì ginahambay ko sa indo, ang aber ano nga salà, aber pa ang paghambay ning malain kontra sa Dios, mapapatawad. Pero ang paghambay ning malain kontra sa Espiritu Santo indì gid mapatawad.
32 Ang aber sin-o nga maghambay kontra sa akon nga Ungà ng Tawo hay mapapatawad; pero ang aber sin-o nga maghambay kontra sa Espiritu Santo indì gid mapatawad hasta san-o.”†

Ang Kahoy Makikilaya sa iya Bunga
Lucas 6:43-45

33 “Kung maayo ang kahoy, maayo da ang bunga kag kung malain ang kahoy, malain da ang bunga. Nganì makikilaya ang kahoy sa iya bunga.†
34 Pareho kamo sa inapo ng mga sawa! Kag tungod malain kamo, pauno kamo makahambay ning maayo? Kay kung ano gid ang yarà sa hunahunà imaw da ang nagaluwas sa bàbà.†
35 Ang maayo nga tawo nagahambay ning maayo kay maayo ang iya hunahunà. Pero ang malain nga tawo nagahambay ning malain kay malain ang iya hunahunà.
36 “Ginahambay ko sa indo, sa adlaw ng paghusga, ang kada isa magapanabat sa Dios sa iya mga ginahambay nga wayà ning puyos.
37 Kay dependi sa imo mga ginahambay kung parusahan ka o indì.”

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32

38 Niyan, may pila ka mga eskriba* kag mga Pariseo ang naghambay kay Hesus, “Maestro, pakitai kami ning milagro halin sa langit.”†
39 Pero gingsabat sinda ni Hesus, “Ang mga tawo sa ini nga henerasyon hay sobra gid nga kalain kag wayà na nagasunod sa kabubut-on ng Dios. Nagapangayò kamo ning milagro, pero wayà ning milagro nga ipakità sa indo puyra lang ang milagro nga natabò kay Propeta Jonas.†
40 Kay pareho sa natabò kay Jonas nga tuyo ka adlaw kag tuyo ka gab-i sa tiyan ng isdà, imaw da ang matatabò sa akon nga Ungà ng Tawo kay magapabilin ako sa suyod ng tuyo ka adlaw kag tuyo ka gab-i sa idayom ng dutà.†
41 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang mga taga-Nineve kaibahan ng mga tawo sa ini nga henerasyon kag husgahan ninda kamo. Kay nang mabatian ninda ang gingwali ni Jonas, nagtalikod sinda sa inda mga salà. Niyan yari diri ang mas importante pa kay Jonas, pero wayà kamo nagabaton ng iya ginawali.†
42 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw da ang Rayna† sa sur kaibahan nindo nga mga tawo sa ini nga henerasyon kag husgahan niya kamo. Kay nang una naghalin pa siya sa malayò gid nga lugar para magpamatì ng kamayad ni Haring Solomon. Niyan, yari diri ang mas importante kaysa kay Solomon, pero wayà kamo nagabaton ng iya ginatudlò!”†

---

* **12:29 12:29** Ang gusto hambayon ni Hesus, naperdi na niya si Satanas. Nganì nakapalayas siya ng mga sakop niya. † **12:30 12:30** Marcos 9:40 † **12:32 12:32** Lucas 12:10 † **12:33 12:33** Mateo 7:20; Lucas 6:44 † **12:34 12:34** Mateo 3:7, 15:18, 23:33; Lucas 3:7, 6:45 † **12:38 12:38** Mateo 16:1; Marcos 8:11; Lucas 11:16 † **12:39 12:39** Mateo 16:4; Marcos 8:12 † **12:40 12:40** Jonas 1:17 † **12:41 12:41** Jonas 3:5 † **12:42 12:42** Siya ang Rayna ng Seba, sa lugar ng Arabia sa sur. † **12:42 12:42** 1 Harì 10:1-10; 2 Cronica 9:1-12

Ang Pagbalik ng Malain nga Espiritu
Lucas 11:24-26

43 "Pag magluwas ang malain nga espiritu sa isa ka tawo nga iya ginasapian,
nagalibot siya sa mga lugar nga wayà ning tubì kay nagapangità siya ning lugar nga
iya mapahuwayan. Pero pag wayà siya ning may makità,
44 nganì mahambay siya, 'Mabalik ako sa tawo nga akon dati ginghalinan.' Kag
pagbalik niya, makikità niya nga wayà ning may nagaistar, malimpyo kag maayo na
ang tanan.
45 Tapos mapanaw siya kag madaya pa ning pito ka espiritu nga mas malain pa
kaysa sa iya. Masuyod sinda sa adto nga tawo kag didto matinir. Kag ang kamutangan
niya hay magiging mas sobra pa gid kaysa sa dati. Imaw da ini ang matatabò sa
malain nga mga tawo sa ini nga henerasyon, indì kamo magpati sa akon ginapanudlò
nganì ang indo sitwasyon hay magiging malain gid."

Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus
Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21

46 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang iya nanay kag mga manghod nga
lyaki. Nagatindog sinda didto sa luwas kay may ihambay kuntà sinda sa iya.
47 May naghambay kay Hesus, "Yarà sa luwas ang imo nanay kag mga manghod.
Gusto ninda magpakig-istorya sa imo."
48 Nagsabat si Hesus sa iya, "Sayod ba nindo kung sin-o ang akon nanay kag mga
manghod?"
49 Tapos gingtudlò niya ang iya mga disipulo kag naghambay, "Imaw ini ang akon
nanay kag mga manghod!
50 Kay ang aber sin-o nga nagahuman ng kabubut-on ng akon Amay sa langit, imaw
ang akon mga manghod kag nanay."

13

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8

1 Adto da nga adlaw, nagluwas si Hesus sa bayay kag nagkadto sa alihid ng dagat
kag nagpungkò didto.
2 Kadamò gid nga tawo ang nagpalibot sa iya, nganì nagsakay siya sa dyapang kag
didto siya nagpungkò kag nagtudlò. Ang mga tawo naman hay yadto sa alihid ng
dagat nga nagapamatì sa iya.†
3 Madamò ang iya gingtudlò sa inda paagi sa mga parabola*. Naghambay siya:
"May isa ka mangunguma ang nagkadto sa iya uma para magsabwag ning mga
binhì.
4 Sa iya pagsabwag, ang iban nagtupà sa alihid ng dayan kag gingpantukà ini ng
mga pispis.
5 Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Manipis lang ang dutà didto, nganì
nagtubò nga daan ang mga binhì kay mababaw lang ang dutà.
6 Pero nalayà ini nang nainitan ng adlaw, kay matag-od lang ang gamot.
7 Ang iban nga binhì nagtupà kag nagtubò sa dutà nga may mga bayagon nga
tunukon, pero paglabog ng mga bayagon gingkamangan ang tanom.
8 Ang iban pa gid nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà, nagtubò ini kag
nagpamunga. Ang iban hay kadamò-damò gid ang bunga, ang iban naman hay
kadamò da kag ang iban hay tamà-tamà lang*
9 Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian."

---

† **13:2 13:2** Lucas 5:1-3 * **13:8 13:8** Sa literal: ang tanom nagbunga ning 100, 60 kag 30 ka doble. Pareho sa bersikulo 23.

Basì Ginggamit ang mga Parabola
Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10

10 Pagkatapos nagpalapit kay Hesus ang mga disipulo kag nagpangutana, “Basì
nagahambay ka sa mga tawo paagi sa mga parabola?”
11 Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa indo lang gingtao ng Dios ang pang-intindi ng mga
sikreto parti sa iya paghaharì, pero wayà ginataw-an sa iban.
12 Kay ang tawo nga igwa ning nabaton nga kamatuuran, taw-an pa gid ning pang-
intindi kag madamò pa ang idudugang sa iya. Pero ang tawo nga wayà ning nabaton
nga kamatuuran, aber ang iya naintindihan hay buy-on pa sa iya.†
13 Nganì nagahambay ako sa inda paagi sa mga parabola* kay nagasirò man sinda,
pero indì makakità; kag nagapamatì man sinda, pero indì makabatì o makaintindi.
14 Nganì natuman sa inda ang gingpropesiya ni Propeta Isaias,
‘Magapinamatì lang kamo nga magapinamatì,
pero indì kamo makaintindi;
magasinirò lang kamo nga magasinirò,
pero indì kamo makakità.
15 Kay matugas ang uyo ng ini nga mga tawo,
gingtabunan ninda ang inda mga talinga kag gingpiyong ang inda mga mata.
Kay basì kung makakità sinda, makabatì kag makaintindi ang inda mga hunahunà,
kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.’†
16 “Pero bulahan kamo nga nagasunod sa akon, kay nakakakità kamo kag
nakakabatì.
17 Kay sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kadamò nga propeta kag matarong
nga mga tawo nang una ang gusto nga makakità ng indo nakikità, pero wayà sinda
nakakità; kag gusto da ninda makapamatì ng indo nababatian, pero wayà sinda
nakapamatì.”†

Ang Gusto Hambayon ng Parabola ng Binhì
Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15

18 “Nganì, pamatii nindo kag intindihon kung ano ang gusto hambayon ng parabola
parti sa miyugsabwag.
19 Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng mga binhì imaw ang tawo nga nakabatì
ng hambay parti sa paghaharì ng Dios pero wayà nakaintindi. Nag-abot si Satanas
kag ging-agaw niya ang hambay ng Dios sa iya tagipusuon.
20 Ang kabatuhan nga gingtupaan ng mga binhì, imaw ang tawo nga nakabatì ng
hambay ng Dios kag gingbaton niya ini nga daan nga may kalipay.
21 Pero bukon hugot sa iya tagipusuon ang pagbaton sa hambay ng Dios. Nganì
wayà magdugay ang iya pagtuo. Pag-abot ng mga kahugaan o paghingabot tungod sa
hambay ng Dios nga iya gingbaton, wayà siya nagpadayon sa iya pagtuo.
22 Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga gingtupaan ng mga binhì,
imaw ang tawo nga nagpamatì ng hambay ng Dios. Pero tungod sa mga kabayak-on
sa pangabuhì kag sa pagtinguhà nga magmanggaranon, nalimutan niya ang hambay
ng Dios nga iya nabatian kag wayà ini nakapamunga sa iya kabuhì.
23 Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng mga binhì, imaw ang tawo nga
nagpamatì gid kag nakaintindi ng hambay ng Dios. Nganì nakapamunga ini sa iya
kabuhì. Ang iban hay kadamò-damò gid ang bunga, ang iban naman hay kadamò da
kag ang iban tamà-tamà lang.”

Ang Parabola parti sa Humay-humay

---

† **13:12 13:12** Mateo 25:29; Marcos 4:25; Lucas 8:18, 19:26 † **13:15 13:14-15** Isaias 6:9-10 † **13:17 13:16-17** Lucas 10:23-24

24 Nagpadayon si Hesus sa iya pagtudlò paagi sa parabola. Naghambay siya, “Ang
paghaharì ng Dios hay pareho sa ini nga istorya: May tawo nga nagsabwag ning
maayo nga binhì ng humay sa iya dutà.
25 Mintras nagakatuyog ang mga tawo, ang iya kaaway hay nagkadto sa uma kag
nagsabwag da ning binhì ng humay-humay sa tungà ng maayo nga binhì.
26 Nagtubò ang mga tanom kag nang nagabunga na nakità nga may mga humay-
humay da didto.
27 Nganì nagkadto sa iya ang iya mga ulipon kag nagpangutana, ‘Nong, dì ba maayo
nga binhì ang aton gingsabwag sa imo dutà? Diin naghalin ang mga humay-humay?’
28 Nagsabat ang inda amo, ‘Igwa kita ning kaaway kag imaw ang naghuman ini.’
Nganì nagpangutana ang iya mga ulipon, ‘Gabuton ba namon ang mga humay-
humay?’
29 Nagsabat ang inda amo, ‘Ayaw lang, kay basì kung magabot da nindo ang humay.
30 Pabay-i lang nindo hasta mag-abot ang tig-aani. Sa adto nga tyempo, suguon ko
ang mga miyug-ani nga gabuton anay ang humay-humay kag bugkuson para sunugon.
Pagkatapos, anihon ninda ang humay kag day-on sa akon kamalig.’ ”

Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa
Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19

31 Nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa ini nga parabola: “Ang paghaharì ng Dios hay
pareho sa busoy ng mustasa* nga gingtanom ng isa ka tawo sa iya uma.
32 Ini hay pinakamaisot sa tanan nga busoy, pero pag nagtubò na, imaw ang
pinakamabahoy sa tanan nga utanon kag magabahoy pa gid inà hasta ang iya kataas
hay pareho na sa kahoy. Aber ang mga pispis puydi makapugad sa iya mga sanga.”

Ang Parabola parti sa Pampaalsa ng Tinapay
Lucas 13:20-21

33 Nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa ini nga parabola: “Ang paghaharì ng Dios
hay pareho sa pampaalsa nga ginghalò ng isa ka babayi sa kadakò nga arina nga iya
pagamasahon, hasta mag-alsa gid ang bilog nga minasa.”
34 Tanan nga gingtudlò ni Hesus sa mga tawo parti sa paghaharì ng Dios hay paagi
sa mga parabola. Wayà siya nagatudlò sa inda nga bukon paagi sa mga parabola.
35 Nganì natuman ang ginghambay ng Dios paagi sa iya propeta:†
“Magahambay ako paagi sa mga parabola.
Ipasayod ko ang mga butang nga wayà pa gid nasasayuri tunà pa nang pagtuga
ng kalibutan.”

Ang Gusto Hambayon ng Parabola ng Humay-humay

36 Niyan gingbayaan ni Hesus ang mga tawo kag nagsuyod sa bayay. Nagpalapit
ang iya mga disipulo kag naghambay, “Iisplikar mo abi sa amon kung ano ang gusto
hambayon ng parabola parti sa humay-humay sa uma.”
37 Nagsabat si Hesus, “Ang tawo nga nagsabwag ng maayo nga binhì hay ako nga
Ungà ng Tawo.
38 Ang uma hay ang kalibutan. Ang maayo nga binhì hay ang mga tawo nga
nagapasakop sa paghaharì ng Dios. Kag ang humay-humay hay ang mga tawo nga
nagapasakop sa diyablo.
39 Ang kaaway nga nagsabwag ng humay-humay hay ang diyablo. Ang tig-aani hay
ang katapusan ng kalibutan kag ang mga miyug-ani hay ang mga anghel.
40 Kung pauno ginggabot ang humay-humay kag gingsunog, imaw da ang matatabò
sa katapusan ng kalibutan.

---

† **13:35 13:35** Salmo 78:2

41 Ako nga Ungà ng Tawo hay magapadaya ng akon mga anghel para tipunon kag
paluwason halin sa akon gingharian ang tanan nga nagahuman ning malain nga
sinda ang kabangdanan kung basì nagakasalà da ang iban.
42 Pagkatapos ipilak sinda sa impyerno kung sa diin magadinanguyngoy sinda kag
magapinagot ang inda ngipon.
43 Tapos ang mga matarong hay magahayag pareho ng adlaw sa paghaharì ng inda
Amay. Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian."

Ang Parabola parti sa Manggad nga Nakutkot

44 "Ang paghaharì ng Dios pareho da sa manggad nga nakalubong sa dutà. Nakutkot
ini ng isa ka tawo kag pagkatapos gingtambakan niya liwat kag nag-ulì siya nga may
kalipay. Pagkatapos gingbaligyà niya ang tanan niya nga pagkabutang kag gingbakay
niya adto nga dutà."

Ang Parabola parti sa Perlas

45 "Ang paghaharì ng Dios hay pareho da sa negosyante nga nagapangità ning mga
perlas.
46 Nang makità niya ang mamahayon gid nga perlas, nag-ulì siya kag gingbaligyà
ang tanan niya nga pagkabutang kag pagkatapos gingbakay niya adto nga perlas."

Ang Parabola parti sa Pukot

47 "Ang paghaharì ng Dios pareho da sa pukot nga gingtaktak sa dagat kag iba-iba
nga mga isdà ang nabuoy.
48 Nang kadamò na ang mga isdà sa pukot, gingbira ini pabaybay. Pagkatapos
nagpungkò ang mga miyugpangisdà para pilion ang mga isdà. Ang maayo nga mga
isdà gingbutang ninda sa mga basket, pero ang mga malain gingpamilak ninda.
49 Imaw da ini ang matatabò sa katapusan ng kalibutan. Magaabot diri ang mga
anghel para buyagon ang mga tawo nga malain sa mga tawo nga matarong.
50 Kag ang mga tawo nga malain ipilak sa nagadabadaba nga kalayo. Magadan-
guyngoy sinda kag magapinagot ang inda ngipon didto."
51 Nagpangutana si Hesus sa inda, "Naintindihan ba nindo ang tanan ko nga
gingtudlò?" Nagsabat sinda, "Huo."
52 Kag naghambay si Hesus, "Nganì ang kada eskriba nga nakatuon sa gingtudlò
parti sa paghaharì ng Dios hay pareho sa tagbayay nga may mga manggad. Bukon
lang ang lumà nga mga butang ang iya ginapaluwas sa bayay para gamiton kundì
ang mga bag-o da."

Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret
Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30

53 Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus ng ining mga parabola, naghalin siya didto.
54 Nagkadto siya sa iya kaugalingon nga banwa kag nagtudlò sa sinagoga. Natingaya
ang mga tawo nga nakabatì sa iya kag nagpangutana sinda, "Sa diin baya siya
nakabuoy ning tiyad inà nga kamayad kag gahom para maghuman ning mga milagro?
55 Bukon ba imaw ini ang ungà ng karpentero? Dì ba si Maria ang iya nanay kag
ang mga manghod niya hay sina Santiago, Jose, Simon kag Judas?
56 Kag dì ba ang tanan niya nga manghod nga babayi hay kaibahan naton? Diin
baya ini niya nabuoy?"
57 Nganì wayà gid siya ninda gingbatuna.† Pero naghambay si Hesus sa inda, "Ang
propeta hay ginatahod ng mga tawo aber diin nga lugar puyra lang sa kaugalingon
niya nga banwa kag sa iya pamilya."

---

† **13:57 13:57** Juan 4:44

58 Nganì wayà nakahuman si Hesus ning kadamò nga milagro sa lugar ng Nazaret
kay wayà sinda magtuo sa iya.

14

Ang Pagpatay kay Juan nga Miyugbawtismo
Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9

1 Nang adto nga tyempo, nabatian ni Herodes* nga gobernador ng Galilea ang mga
balità parti kay Hesus.
2 Nganì naghambay siya sa iya mga opisyales, "Si Hesus imaw si Juan nga
Miyugbawtismo. Nabanhaw siya! Imaw inà ang rason nga may gahom siya sa
paghuman ning mga milagro."
3-4 Tiyad ini ang ginghambay ni Herodes parti sa dati nga natabò: Ging-asawa ni
Herodes si Herodias, aber ini hay asawa ng iya hali nga si Felipe. Nganì permi lang
siya ginahambayan ni Juan, "Bawal sa Kasuguan nga asawahon mo ang asawa ng
imo hali."† Nganì para lang kay Herodias, gingpadakop ni Herodes si Juan tapos
gingpagapos kag gingpapriso.
5 Gusto ni Herodes nga ipapatay si Juan, pero nahadlok siya sa mga Judio kay
ginakilaya ninda nga propeta siya.
6 Pag-abot ng silibrasyon ng pag-ungà kay Herodes, nagsaot ang dalaga nga ungà
ni Herodias para sa mga bisita nga nagakatipon didto kag nalipay gid si Herodes.
7 Nganì nagsumpà siya nga itao sa dalaga ang aber ano nga iya pangayuon.
8 Gingsugò ng iya nanay ang dalaga nga ihambay kay Herodes, "Itao mo sa akon
arinyan ang uyo ni Juan nga Miyugbawtismo nga nakabutang sa plangganita."
9 Pagkabatì adto ni Herodes, nalisod siya. Pero tungod nga nakasumpà na busà siya
kag nabatian da ini ng mga bisita, nagsugò siya nga humanon ang gingpangayò ng
dalaga.
10 Gingpapugutan niya si Juan didto sa prisuhan.
11 Pagkatapos gingbutang niya ang uyo sa plangganita kag gingtao sa dalaga nga
gingdaya naman sa iya nanay.
12 Nagkadto ang mga disipulo ni Juan kag gingbuoy ninda ang lawas kag ginglubong.
Pagkatapos, nagkadto sinda kay Hesus kag gingbalità sa iya ang natabò.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14

13 Nang mabatian ini ni Hesus, naghalin siya kag nagsakay sa dyapang* pakadto sa
tiway nga lugar. Pero nang masayuran ini ng kadamò nga tawo, naghalin sinda sa
inda mga banwa kag nag-apas sinda nga nagabaktas.
14 Pagsalta ni Hesus sa dyapang, nakità niya ang madamò gid nga tawo nga
nagatipon didto kag naluoy gid siya sa inda, nganì gingpang-ayo niya ang mga may
sakit.
15 Nang manayumsom na, nagpalapit ang mga disipulo kay Hesus. Hambay ninda,
"Manayumsom na kag yari pa kita diri sa tiway nga lugar. Pakadtua na ang mga tawo
sa mga baryo agud makabakay sinda ning pagkaon."
16 Naghambay si Hesus, "Indì na sinda kahinangyan nga pahalinon pa. Kamo
mismo ang magtao ning pagkaon sa inda."
17 Naghambay sinda, "Pero lima lang ka bilog ang aton tinapay kag duha ka bilog
nga isdà."
18 Naghambay si Hesus, "Abi day-a nindo diri sa akon."

---

* **14:1 14:1** *Herodes*: Ini hay si Herodes Antipas. Ungà siya ni Herodes nga mababasa sa Mateo 2:1 kag Lucas 1:5.
† **14:3-4 14:3, 4** Levitico 18:16, 20:21

19 Gingsugò niya ang mga tawo nga magpungkò sa gunahon. Gingbuoy niya ang
lima ka bilog nga tinapay kag duha ka bilog nga isdà, naghangad siya sa langit kag
nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ang tinapay kag gingtao sa iya
mga disipulo kag gingpanao naman ninda ini sa mga tawo.
20 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos gingtipon ninda ang nabilin
kag napunò pa ang dose ka ayat*.
21 Mga 5,000 ang lyaki nga nakakaon, puyra ang mga babayi kag mga ungà.

Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat
Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21

22 Pagkatapos adto, gingsugò ni Hesus ang iya mga disipulo nga magsakay sa
dyapang kag mag-una sa kabuak mintras ginapaulì niya ang mga tawo.
23 Nang makahalin na ang mga tawo, nagtukad siya sa bakuyod para magpanga-
muyò. Nang gab-i na, yadto pa si Hesus nga siya lang mag-isa.
24 Pero sa adto da nga oras ang dyapang nga gingsakyan ng iya mga disipulo hay
yadto na sa lawod kag ginatuyod-tuyod ng dagkò nga humbak kay sungsungon sa
hangin.
25 Nang aga-aga na, nagkadto si Hesus didto sa inda nga nagapanaw sa ibabaw ng
dagat.
26 Pero nang makità ng iya mga disipulo nga nagapanaw siya sa ibabaw ng dagat,
hinadlukan gid sinda kag nagsinggit, “Muyto!”
27 Pero naghambay nga daan si Hesus sa inda, “Paisuga ang indo buot, ako ini!
Ayaw kamo mahadlok.”
28 Pagkatapos naghambay si Pedro, “Ginoo, kung ikaw inà, pakaraa ako nga
nagapanaw da sa ibabaw ng tubì.”
29 Nagsabat si Hesus, “Kari!” Nganì nagpanaog si Pedro sa dyapang kag nagpanaw
sa ibabaw ng tubì pakadto kay Hesus.
30 Pero nang namangnuhan ni Pedro nga makusog ang hangin, hinadlukan siya kag
painot-inot nga naglugdang. Nganì nagsinggit siya, “Ginoo, tabangi ako!”
31 Adto nga daan gingdawat ni Hesus ang iya kamot kag ginghawiran siya.
Naghambay si Hesus sa iya, “Kaisot ang imo pagtuo! Basì nagaduha-duha ka?”
32 Pagkasakay ninda sa dyapang nagduyog ang makusog nga hangin.
33 Gingsamba siya ng mga disipulo sa dyapang nga nagahambay, “Matuod gid nga
ikaw ang Ungà ng Dios.”

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa mga may Sakit
Marcos 6:53-56

34 Pag-abot ninda sa kabuak, nagdunggò sinda sa banwa ng Genesaret.
35 Nakilaya ng mga tawo didto si Hesus kag gingpasayod ninda sa palibot nga mga
lugar nga yarà na siya. Nganì gingpangdaya ninda ang tanan nga may sakit sa iya.
36 Nagpakitluoy sinda kay Hesus nga tugutan niya ang mga may sakit nga
makatandog aber lang sa gayad ng iya barò. Kag ang tanan nga nakatandog hay
nag-ayo.

15

Ang mga Tradisyon ng mga Judio
Marcos 7:1-13

1 Pagkatapos adto, nagpalapit kay Hesus ang mga Pariseo kag mga eskriba halin sa
Jerusalem kag nagpangutana,
2 “Basì ang imo mga disipulo hay wayà nagatuman ng mga tradisyon ng aton mga
kalulo-lulohan? Wayà sinda nagapanghinaw ng inda mga kamot bago magkaon.”

3 Nagsabat si Hesus, “Kamo da, basì ginasuway nindo ang sugò ng Dios tungod sa
pagsunod sa indo mga tradisyon?
4 Kay gingsugò ng Dios, ‘Tahura ang imo tatay kag nanay,’ kag ‘Ang nagahambay
ning malain sa iya tatay o nanay, dapat gid patyon.’†
5 Pero kamo nagatudlò nga kung ang tawo may ikakabulig sa iya tatay o nanay
kag nagahambay siya sa inda, ‘Inughalad* ini sa Dios,’ indì na siya kahinangyan nga
magbulig sa iya mga ginikanan.
6 Tungod sa indo tradisyon, ginghuman nindo nga wayà ning puyos ang hambay
ng Dios.
7 Mga hipokrito! Tamà gid ang gingpropesiya ni Isaias:
8 ‘Ini nga mga tawo hay nagatahod sa akon sa bàbà lang,
pero ang inda tagipusuon malayò sa akon.
9 Wayà puyos ang inda pagsamba sa akon,
kay ang inda mga ginatudlò hay mga tradisyon
nga ginghuman lang ng mga tawo.’† ”

Ang Nagapahigkò sa Tawo
Marcos 7:14-23

10 Pagkatapos gingtawag ni Hesus ang mga tawo kag hambay niya, “Pamatì kamo
kag intindihon nindo ang akon ihambay.
11 Wayà ning butang nga nagasuyod sa bàbà ng tawo nga nagapahigkò* sa iya kundì
ang nagaluwas sa iya bàbà.”
12 Pagkatapos nagpalapit sa iya ang mga disipulo kag naghambay, “Sayod mo ba
nga naglain ang buot ng mga Pariseo sa adto nga mga ginghambay mo?”
13 Nagsabat si Hesus, “Ang kada tanom nga wayà gingtanuman ng akon Amay sa
langit pagagabuton.
14 Pabay-i lang nindo sinda. Mga buta sinda nga miyugtuytoy. Kag kung magaagbay
ang buta sa buta, pareho sinda nga mahuhuyog sa buhò.”†
15 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Puydi ba iisplikar mo sa amon kung ano ang
gusto hambayon ng adto nga hambayanon?”
16 Naghambay si Hesus sa inda, “Wayà pa ba gihapon kamo makakaintindi?
17 Wayà ba kamo makakasayod nga ang aber ano nga nagasuyod sa bàbà hay
nagaderitso sa tiyan kag sa ulihi nagaluwas sa lawas?
18 Pero ang nagaluwas sa bàbà hay nagahalin sa tagipusuon kag imaw ini ang
nagapahigkò sa tawo.†
19 Kay sa tagipusuon ng tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahunà nga
imaw ang nagatuyod sa iya sa pagpatay, pagpangawatan, pagpakig-relasyon ning
imoral, pagpangawat, pagtestigo ning pinusong kag pagpanirà sa iya isigkatawo.
20 Imaw ini ang mga nagapahigkò sa tawo. Pero ang magkaon nga wayà
nagapanghinaw hay indì makapahigkò sa tawo.”

Ang Pagtuo ng Babayi nga Taga-Canaan
Marcos 7:24-30

21 Naghalin si Hesus didto kag nagkadto sa mga lugar ng Tyre kag Sidon.
22 Igwa ning isa ka babayi nga taga-Canaan nga nagaistar didto. Nagpalapit siya
kay Hesus kag nagsinggit, “Ginoo, inapo ni David, kaluy-i ako! Ang akon ungà nga
babayi ginasapian ng demonyo kag ginapahugaan gid!”

---

† **15:4 15:4** Exodus 20:12, 21:17; Deuteronomio 5:16; Levitico 20:9 † **15:9 15:8-9** Isaias 29:13 * **15:11 15:11** Ang ginatukoy diri ni Hesus hay ang mga layi ng mga Judio kung ano ang mga pagkaon nga ginabawal ninda kaunon. Ang mga Pariseo hay istrikto gid sa pagsunod ng ini nga mga layi. † **15:14 15:14** Lucas 6:39 † **15:18 15:18** Mateo 12:34

23 Pero wayà nagsabat si Hesus sa iya. Ang iya mga disipulo nagpalapit sa iya kag
nagpangabay nga nagahambay, “Pahalina inang babayi, kay nagasinunod siya sa aton
kag naganilingaw.”
24 Pagkatapos nagsabat si Hesus, “Gingsugò ako diri para magbulig sa mga Israelita
nga daw sa mga karnero nga nagkaduyà.”
25 Pero nagpalapit pa gid ang babayi kag nagsamba sa iya atubangan kag
naghambay, “Ginoo, buligi ako!”
26 Nagsabat si Hesus sa iya, “Bukon maayo nga buy-on ang pagkaon ng mga ungà
kag ipilak sa mga ayam.”
27 Nagsabat ang babayi, “Huo Ginoo, pero aber pa ang mga ayam hay nagakaon
ning muhmo nga nagakahuyog sa lamisa ng inda amo.”
28 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Manang, kadakò ang imo pagtuo! Nganì
mababaton mo ang imo ginapangayò sa akon.” Kag adto nga daan, nag-ayo ang iya
ungà.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Kadamò nga Tawo

29 Naghalin didto si Hesus kag nag-agi sa alihid ng Lawà ng Galilea*. Tapos nagtukad
siya sa bakuyod kag nagpungkò didto.
30 Kadamò nga tawo ang nagpalapit sa iya. Gingdaya ninda ang mga pakì, pingkaw,
buta, apà kag kadamò pa gid nga may sakit. Gingbutang ini ninda sa atubangan ni
Hesus kag gingpang-ayo niya sinda tanan.
31 Natingaya gid ang mga tawo kay nakità ninda ang mga apà hay nakahambay,
maayo na ang kamot ng mga pingkaw, ang mga pakì hay nakapanaw kag ang mga
buta hay nakakità. Kag gingdayaw ninda ang Dios ng Israel.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 4,000 ka Tawo
Marcos 8:1-10

32 Niyan gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag naghambay sa inda,
“Naluluoy gid ako sa ini nga mga tawo. Kay tuyo na ka adlaw nga kaibahan ninda
ako kag naubos na ang inda pagkaon. Indì ko gusto nga pabalikon sinda nga gutom
kay basì kung malipungan sinda sa dayan.”
33 Nagpangutana ang mga disipulo sa iya, “Sa diin baya kita makabuoy ning
pagkaon diri sa tiway nga lugar para ipakaon sa tiyad inà kadamò nga tawo?”
34 Pero nagpangutana si Hesus sa inda, “Pila ka bilog ang indo tinapay dirà?”
Nagsabat sinda, “Pito ka bilog kag pila lang ka maintik nga isdà.”
35 Niyan gingpapungkò ni Hesus ang mga tawo sa dutà.
36 Gingbuoy niya ang pito ka bilog nga tinapay kag ang isdà kag nagpasalamat sa
Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ang tinapay kag gingtao sa mga disipulo. Kag
gingpanao ninda sa mga tawo.
37 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos, gingtipon ninda ang nabilin
kag napunò pa ang pito ka bangkat*.
38 Mga 4,000 nga lyaki ang nakakaon, puyra pa ang mga babayi kag mga ungà.
39 Pagkatapos adto gingpabalik ni Hesus ang mga tawo kag nagsakay siya sa
dyapang kag nagtabok pakadto sa lugar ng Magadan.

16

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56

1 May pila ka Pariseo* kag Saduceo* ang nagpalapit kay Hesus. Gusto ninda nga tistingon siya, nganì nagpangayò sinda sa iya ning milagro halin sa langit para pamatuuran nga gingsugò siya ng Dios.†
2 Pero nagsabat si Hesus, “Pag nagatunod na ang adlaw kag ang langit hay mapuya, nagahambay kamo, ‘Maayo ang tyempo buwas.’
3 Kag kung aga pa kag ang langit hay nagapuya kag nagakunom, nagahambay kamo, ‘Mauyan ini nga adlaw.’ Antigo kamo magsirò sa langit para masayuran nindo kung magainit o magauyan, pero indì kamo makaintindi kung ano ang gusto hambayon ng mga tandà parti sa ini nga tyempo.
4 Ang mga tawo niyan hay sobra gid kalain kag wayà na nagasunod sa kabubut-on ng Dios. Nagapangayò sinda ning milagro, pero wayà ning milagro nga ipakità sa inda puyra lang ang milagro nga natabò kay Propeta Jonas.”†
Pagkatapos naghalin si Hesus didto.

Ang Paandam parti sa mga Pariseo kag mga Saduceo
Marcos 8:14-21

5 Nang nagtabok si Hesus kag ang iya mga disipulo sa kabuak, nalimutan ng iya mga kaibahan magdaya ning tinapay.
6 Naghambay si Hesus sa inda, “Mag-andam gid kamo sa pampaalsa ng mga Pariseo kag mga Saduceo.”
7 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghambay sinda sa isa kag isa, “Siguro ginghambay niya ini kay wayà kita nakadaya ning tinapay.”
8 Nasayuran ni Hesus kung ano ang inda ginainistorya, nganì naghambay siya, “Kaisot ang indo pagtuo! Basì nagainistorya kamo nga wayà kamo tinapay?
9 Wayà pa gid ba kamo makaintindi? Wayà ba nindo madumdumi ang lima ka bilog nga tinapay nga gingpakaon ko sa 5,000 ka tawo kag pila pa ka bangkat ang napunò?†
10 Wayà ba nindo nadumdumi ang pito ka bilog nga tinapay nga gingpakaon ko sa 4,000 ka tawo kag pila pa ka bangkat ang napunò?†
11 Wayà ba kamo makaintindi nga bukon tinapay ang akon gusto hambayon kaina? Mag-andam gid kamo sa pampaalsa ng mga Pariseo kag Saduceo!”
12 Nganì naintindihan ninda nga bukon galì ang pampaalsa ng tinapay ang inda dapat andaman kundì ang ginatudlò ng mga Pariseo kag mga Saduceo.

Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo
Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21

13 Nang mag-abot sina Hesus sa lugar ng Cesarea Filipos, nagpangutana siya sa iya mga disipulo, “Sin-o kuno ako nga Ungà ng Tawo*, sunò sa hambay ng mga tawo?”
14 Nagsabat sinda, “May mga nagahambay nga ikaw si Juan nga Miyugbawtismo. Ang iban naman nagahambay nga ikaw hay si Elias. Ang iban pa gid nagahambay, ikaw hay si Jeremias o isa sa mga propeta.”†
15 Naghambay si Hesus sa inda, “Hay kamo, ano ang indo mahahambay, sin-o ako?”
16 Nagsabat si Simon Pedro, “Ikaw imaw ang Kristo, ang Ungà ng Dios nga buhì!”
17 Nagsabat si Hesus, “Simon nga ungà ni Jonas, bulahan ka! Kay ang nagpasayod sa imo sa ini nga butang bukon tawo kundì ang akon Amay sa langit.
18 Kag imaw ini ang akon hambay sa imo: ginapangayanan ko ikaw nga Pedro* kag sa ini nga bato patindugon ko ang akon iglesya†. Kag aber ang gahom ng kamatayon indì makaperdi diri.

---

† **16:1 16:1** Mateo 12:38; Lucas 11:16 † **16:4 16:4** Mateo 12:39; Lucas 11:29 † **16:9 16:9** Mateo 14:17-21 † **16:10 16:10** Mateo 15:34-38 † **16:14 16:14** Mateo 14:1-2; Marcos 6:14-15; Lucas 9:7-8 * **16:18 16:18** *Pedro*: Ang gusto hambayon hay bato. † **16:18 16:18** *Iglesya*: Ang gusto hambayon hay mga nagatuo kay Hesu-Kristo.

19 Itao ko sa imo ang mga lyabi‡ sa gingharian ng Dios. Nganì ang aber ano nga
indì mo itugot sa dutà, indì da itugot ng Dios sa langit kag ang aber ano nga itugot
mo sa dutà, itugot da ng Dios sa langit."†
20 Pagkatapos gingpaandaman ni Hesus ang iya mga disipulo nga indì gid magbalità
aber kanin-o nga siya ang Kristo.

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Marcos 8:31-9:1; Lucas 9:22-27

21 Tunà adto, gingpasayod na ni Hesus sa iya mga disipulo kung ano ang matatabò
sa iya. Hambay niya, "Dapat gid ako magkadto sa Jerusalem kag mag-agi ning sobra
nga mga kahugaan nga humanon sa akon ng mga miyugdumaya ng Judio, mga pinunò
nga parì kag mga eskriba. Ipapatay ninda ako, pero sa ikatuyo ka adlaw mababanhaw
ako."
22 Pagkabatì adto ni Pedro, gingdaya niya si Hesus sa alihid kag gingsabyaw, "Ginoo,
kabay pa nga indì inà itugot ng Dios! Indì dapat matabò inà sa imo!"
23 Naglingig si Hesus sa iya kag naghambay, "Lumayas ka, Satanas! Ginapunggan
mo ako sa paghuman ng kabubut-on ng Dios! Ang imo ginahunahunà hay bukon
halin sa Dios kundì sa tawo."
24 Pagkatapos, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, "Ang aber sin-o nga gusto
magsunod sa akon, dapat indì niya palabihon ang iya kaugalingon, kundì pas-anon
niya ang iya krus§ kag magsunod sa akon.
25 Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini; pero
ang aber sin-o nga nagahalad ng iya kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya ning
kabuhì nga wayà katapusan.†
26 Kay ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung maangkon man niya ang tanan
nga butang diri sa kalibutan, pero mawad-an naman siya ning kabuhì? Wayà gid!
Kay wayà gid ning butang nga puydi niya itao agud mapapabalik niya ang iya kabuhì.
27 Kay ako nga Ungà ng Tawo, magabalik sa kalibutan nga may kasilaw nga gahom
ng akon Amay kag kaibahan ko ang akon mga anghel. Adto nga adlaw, taw-an ko
ning premyo ang kada isa sunò sa inda mga hinimuan.†
28 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, may mga tawo diri nga indì pa mamatay
hasta nga makità ninda ako nga Ungà ng Tawo nga magabalik diri bilang harì."

17

Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus
Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36

1 Pagkaligad ng unom ka adlaw, gingdaya ni Hesus si Pedro kag ang magmanghod
nga sina Santiago kag Juan sa mataas nga bakuyod nga sinda lang didto.†
2 Kag gulpi lang nagbaylo ang hitsura ni Hesus sa inda atubangan nga daw adlaw
nga kasilaw-silaw kag ang iya barò hay kaputì-putì gid.
3 Pagkatapos nagpakità sa inda sina Moises kag Elias nga nagapakig-istorya kay
Hesus.
4 Naghambay si Pedro kay Hesus, "Ginoo, maayo kay yari na kita diri. Kung gusto
mo, mahuman ako diri ning tuyo ka bayay-bayay, ang isa para sa imo, ang isa kay
Moises kag ang isa pa kay Elias."
5 Mintras nagahambay pa si Pedro, may nag-abot nga masilaw nga panganod
kag gingtabunan sinda. Kag may nabatian sinda nga boses halin sa panganod nga

‡ **16:19 16:19** *Lyabi*: Ang gusto hambayon ini hay otoridad. † **16:19 16:19** Mateo 18:18; Juan 20:23 § **16:24 16:24** Ang gusto hambayon dapat magtuman siya aber pa hasta sa kamatayon. † **16:25 16:25** Mateo 10:39; Lucas 17:33; Juan 12:25 † **16:27 16:27** Mateo 25:31; Salmo 62:12; Roma 2:6 † **17:1 17:1-5** 2 Pedro 1:17-18

nagahambay, “Imaw ini ang akon pinalanggà nga Ungà. Nalilipay gid ako sa iya. Pamatii nindo siya!”†
6 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghapà sinda sa sobra nga kahadlok.
7 Pero gingpalapitan sinda ni Hesus kag ginghawiran. Naghambay siya, “Tindog kamo! Ayaw kamo mahadlok!”
8 Paghangad ninda, wayà na sinda ning may nakità kundì si Hesus lang.
9 Nang nagapatugbong na sinda sa bakuyod, gingbilinan sinda ni Hesus, “Ayaw kamo magpamalità aber kanin-o parti sa indo nakità hasta ako nga Ungà ng Tawo hay mabanhaw.”
10 Pagkatapos, nagpangutana sa iya ang mga disipulo, “Basì nagahambay ang mga eskriba nga kahinangyan mag-abot anay si Elias bago mag-abot ang Kristo?”
11 Nagsabat si Hesus, “Tamà inà, dapat mag-abot anay si Elias para ipreparar niya ang tanan nga butang.
12 Pero ginahambay ko sa indo, si Elias hay nag-abot na. Ugaling wayà lang siya nakilaya ng mga tawo, nganì ginghuman ninda sa iya ang inda gusto. Kag imaw da ang inda humanon sa akon nga Ungà ng Tawo. Pahugaan da ninda ako.”†
13 Kag naintindihan ng iya mga disipulo nga si Juan nga Miyugbawtismo ang iya ginatukoy.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga may Malain nga Espiritu
Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43

14 Nang nagtugbong sina Hesus halin sa bakuyod, gingsugat sinda ng kadamò nga tawo. May isa ka lyaki nga nagpalapit sa iya kag nagluhod nga naghambay,
15 “Ginoo, kaluy-i ang akon ungà nga lyaki kay may epilepsi siya kag kung ginaabot hay ginahugaan gid siya. Permi siya natutumba sa kalayo kag permi nahuhuyog sa tubì.
16 Gingdaya ko siya sa imo mga disipulo, pero indì sinda makapaayo sa iya.”
17 Nagsabat si Hesus, “Kamo nga mga tawo niyan, wayà gid ning pagtuo kag salà gid ang indo panghunahunà. Hasta san-o pa baya ang akon pag-antos sa indo? Day-a diri sa akon ang ungà.”
18 Gingsabyaw ni Hesus ang demonyo kag nagluwas ini. Adto gid nga oras, nag-ayo ang ungà.
19 Gingpangutana si Hesus ng iya mga disipulo nang sinda na lang, “Basì baya indì namon mapalayas ang malain nga espiritu?”
20 Nagsabat si Hesus sa inda, “Kay kuyang ang indo pagtuo. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung igwa kamo ning pagtuo aber pareho lang sa maisot nga busoy ng mustasa*, puydi kamo maghambay sa ini nga bukid, ‘Magsaylo ka didto!’ Kag ang bukid magasaylo. Wayà gid ning butang nga indì nindo mahuman.”†
21 [Pero ini nga klasi ng malain nga espiritu, indì nindo mapalayas kung indì kamo magpangamuyò kag magpuasa.]

Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Marcos 9:30-32; Lucas 9:43-45

22 Mintras nagatipon ang mga disipulo ni Hesus sa Galilea, naghambay siya sa inda, “Ako nga Ungà ng Tawo hay malapit na itugyan sa mga tawo
23 nga magapatay sa akon. Pero sa ikatuyo ka adlaw mababanhaw ako.”
Nalisod gid ang iya mga disipulo sa iya ginghambay.

Ang Pagbayad ng Buhis para sa Templo

---

† **17:5 17:5** Gingtunaan 22:2; Deuteronomio 18:15; Salmo 2:7; Isaias 42:1; Mateo 3:17, 12:18; Marcos 1:11; Lucas 3:22 † **17:12 17:12** Mateo 11:14 † **17:20 17:20** Mateo 21:21; Marcos 11:23; 1 Corinto 13:2

24 Nang mag-abot sina Hesus sa Capernaum*, gingpalapitan si Pedro ng mga
miyugsukot ning buhis sa templo kag gingpangutana, “Nagabayad ba ang indo
maestro ning buhis para sa templo?”†
25 Nagsabat si Pedro, “Huo, nagabayad siya.”
Pag-abot ni Pedro sa bayay nga ginaistaran ni Hesus, si Hesus gid ang una nga
naghambay sa iya, “Ano sa isip mo, Simon? Sin-o ang ginapabayad ng mga harì sa
kalibutan ning buhis? Ang inda ba mga pumuluyò o ang iban?”
26 Nagsabat si Pedro, “Ang iban.” Tapos naghambay si Hesus, “Kung tiyad inà, ang
mga ungà ng Dios indì kahinangyan magbayad ning buhis sa templo ng Dios.
27 Pero kung indì kita magbayad, basì kung magalain ang inda buot sa aton. Nganì
magkadto ka sa dagat kag magpamunit. Bukaa ang bàbà ng una nga isdà nga imo
mabunit kag makikità mo didto ang bilog nga stater*. Buy-a adto kag bayari ang mga
nagasukot ning buhis para sa aton nga duha.”

18

Sin-o ang Labaw sa Tanan
Marcos 9:33-36; Lucas 9:46-48

1 Adto da nga adlaw, nagpalapit kay Hesus ang iya mga disipulo kag nagpangutana,
“Sin-o gid ang labaw sa tanan nga sakop sa paghaharì ng Dios?”†
2 Gingtawag ni Hesus ang isa ka ungà kag gingpatindog niya sa inda tungà.
3 Tapos naghambay siya, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung indì kamo
magbag-o kag maging pareho ng ungà, indì gid kamo makasuyod sa gingharian ng
Dios.†
4 Kay ang aber sin-o nga mapainubuson pareho sa ini nga ungà, imaw ang labaw
sa tanan nga sakop sa paghaharì ng Dios.
5 Kag ang aber sin-o nga nagabaton sa tawo nga mapinaubuson pareho sa ungà nga
tiyad ini tungod sa iya pagtuo sa akon nagabaton da sa akon.”

Ang mga Pagtintar
Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2

6 “Ang aber sin-o nga maging kabangdanan nga makasalà ang isa sa ining bag-o
nga nagatuo sa akon, mas maayo pa sa iya nga higutan ning mabahoy nga galingan
nga bato ang iya liog kag itagbong sa madayom nga dagat.
7 “Makaluluoy ang mga tawo sa kalibutan kay ang mga pagtintar hay sigurado nga
magaabot. Pero makaluluoy gid ang mga tawo nga imaw ang nagapangtintar sa inda
isigkatawo!
8 “Kung ang imo kamot o siki ang kabangdanan nga nagakasalà ka, utura inà kag
ipilak! Mas maayo pa nga may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo
kamot o siki, kaysa sa duha ang imo kamot kag siki, pero ipilak ka naman sa kalayo
nga indì gid mamatay.†
9 Kag kung ang imo mata imaw ang kabangdanan nga nagakasalà ka, lukata inà
kag ipilak! Mas maayo pa nga may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang
ang imo mata, kaysa sa duha ang imo mata pero ipilak ka naman sa impyerno nga
nagadabadaba.”†

Ang Parabola parti sa Karnero nga Naduyà
Lucas 15:3-7

† **17:24 17:24** Exodus 30:13, 38:26 † **18:1 18:1** Lucas 22:24 † **18:3 18:3** Marcos 10:15; Lucas 18:17 † **18:8 18:8** Mateo 5:30 † **18:9 18:9** Mateo 5:29

10 “Mag-andam kamo, ayaw gid nindo pagkabiga nga bukon importante aber ang
isa sa ini nga maisot nga mga ungà. Ginahambay ko sa indo, ang mga anghel ng Dios
nga nagabantay sa inda hay yadto permi sa atubangan ng akon Amay sa langit.
11 [Kay ang Ungà ng Tawo, nagkari sa kalibutan para pangitaon ang mga tawo nga
naduyà.]
12 “Kung ang isa ka tawo hay igwa ning 100 ka karnero kag naduyà ang isa, ano
ang iya humanon? Syempre bayaan niya ang 99 sa mga kabukiran kag pangitaon
niya ang naduyà.
13 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung iya ini makità malilipay gid siya
kag mas dakò ang iya kalipay sa isa, kaysa sa 99 nga wayà naduyà.
14 Tiyad da ini ang kabubut-on ng indo Amay sa langit. Indì gid niya gusto nga
maduyà ang aber isa lang ka maisot nga ungà.”

Ang Pagpakighusay sa Kauturan nga Nakasalà

15 “Kung ang imo utod hay nakasalà sa imo, kadtui siya kag hambayi ng iya
ginghuman nga salà. Humanon mo ini nga kamo lang. Kung magpamatì siya sa
imo, magakaayos kamo liwat kag mapabalik mo siya sa Dios.†
16 Pero kung indì siya magpamatì sa imo, magdaya ka ning isa o duha ka mga
kauturan para ang mga butang nga indo maistoryahan hay mapamatuuran ng duha
o tuyo nga testigo.†
17 Pero kung indì pa gid siya magpamatì, ipasayod mo ini sa kongregasyon. Kag
kung indì gihapon siya magpamatì, kabiga siya nga daw wayà nakakilaya sa Dios o
pareho sa mga miyugsukot ning buhis.
18 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber ano nga indì nindo itugot diri
sa dutà imaw da ang indì itugot ng Dios sa langit kag ang aber ano nga itugot nindo
diri sa dutà imaw da ang itugot ng Dios sa langit.†
19 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung ang duha sa indo diri sa kalibutan,
magkasugot parti sa aber ano nga indo pangayuon sa pangamuyò, humanon inà sa
indo ng akon Amay sa langit.
20 Kay kung diin may duha o tuyo nga nagatipon sa akon pangayan, yadto ako sa
inda tungà.”

Ang Parabola parti sa Ulipon nga indì Magpatawad

21 Pagkatapos nagpalapit si Pedro kay Hesus kag nagpangutana, “Ginoo, kung ang
akon utod permi nagakasalà sa akon, makapila ko siya patawaron? Makapito ba?”
22 Nagsabat si Hesus, “Bukon lang makapito, kundì 70 ka pito.†
23 Kay ang paghaharì ng Dios hay pareho sa ini nga istorya: May isa ka harì nga
gusto na magpanukot ng mga utang ng iya mga ulipon.
24 Mintras nagapanukot siya ng iya mga pautang, may gingdaya sa iya nga ulipon
nga ang iya utang hay milyones.
25 Kay indì siya makabayad, nagsugò ang harì nga ibaligyà siya kaibahan ang iya
asawa kag ang iya mga ungà. Kag ibaligyà da ang tanan niya nga propidad para
mabayaran ang iya utang.
26 Nganì nagluhod ang ulipon sa harì kag nagpakitluoy nga ang hambay, ‘Pasen-
syaha lang anay ako, bayaran ta da ikaw!’
27 Naluoy ang harì sa iya, nganì gingpatawad siya kag wayà na pagpabayara sa iya
utang.

---

† **18:15 18:15** Lucas 17:3 † **18:16 18:16** Deuteronomio 19:15 † **18:18 18:18** Mateo 16:19; Juan 20:23 † **18:22 18:22** Gingtunaan 4:24

28 “Pagkaluwas ng adto nga ulipon, nasumpong niya ang kapareho niya nga ulipon
nga may utang sa iya ning isa ka gatos nga denarius*. Gingluok niya ini kag
ginghambayan, ‘Bayari ako ng imo utang!’
29 Nagluhod sa iya ang ulipon nga nagapakitluoy, ‘Pasensyaha lang anay ako kay
bayaran ta da ikaw!’
30 Pero wayà gid siya nagpasugot. Gingpapriso niya adtong ulipon hasta nga
makabayad siya.
31 Nang makità ng iban nga mga ulipon ang iya ginghuman, naglain ang inda buot,
nganì nagkadto sinda sa harì kag gingbalità ang tanan nga natabò.
32 Gingpatawag ng harì ang ulipon kag naghambay, ‘Masyado ka nga ulipon!
Gingpatawad ta ikaw sa imo utang kay nagpakitluoy ka.
33 Basì wayà mo pagkaluy-i ang imo kapareho, pareho ng akon pagkaluoy sa imo?’
34 Sa tudo nga kahangit ng harì, gingpapriso niya adtong ulipon hasta mabayaran
ang tanan niya nga utang.”
35 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, “Imaw da ini ang humanon sa indo ng
akon Amay sa langit kung indì kamo magpatawad sa indo isigkatawo ning hugot sa
indo tagipusuon.”

19

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa
Marcos 10:1-12

1 Pagkahambay ni Hesus ini nga mga butang, naghalin siya sa Galilea kag nagkadto
sa mga lugar nga sakop ng Judea kag nagtabok sa Subà ng Jordan.
2 Kadamò nga tawo ang nagsunod sa iya kag gingpang-ayo niya sinda sa inda mga
sakit.
3 Niyan may mga Pariseo nga nagkadto sa iya. Nagapangità sinda ning paagi para
tistingon siya. Nganì nagpangutana sinda kay Hesus, “Ginatugutan ba ng Kasuguan
nga buyagan ng lyaki ang iya asawa sa aber ano nga rason?”
4 Nagsabat si Hesus, “Wayà ba kamo makabasa sa Kasulatan, nang gingtuga ng Dios
ang tawo, ginghuman niya sinda nga lyaki kag babayi?†
5 Kag naghambay ang Dios, ‘Imaw ini ang rason nga bayaan ng lyaki ang iya tatay
kag nanay kag magaiba sa iya asawa kag sinda nga duha maging isa ka lawas.’†
6 Bukon na sinda duha kundì isa. Nganì indì dapat buyagon ng tawo ang ging-isa
na ng Dios.”
7 Nagpangutana pa gid ang mga Pariseo, “Kung tiyad inà, basì nagsugò si Moises
nga puydi buyagan ng lyaki ang iya asawa, basta taw-an lang niya ning papeles ng
pagbinuyagan, pagkatapos puydi na niya mabuyagan ang iya asawa?”†
8 Nagsabat si Hesus sa inda, “Gingtugutan ni Moises nga buyagan nindo ang indo
asawa kay matugas ang indo uyo. Pero bukon tiyad inà ang plano ng Dios nang una.
9 Nganì imaw ini ang ginahambay ko sa indo. Ang aber sin-o nga lyaki nga
magbuyag sa iya asawa sa aber ano nga rason puyra lang sa pagpangawatan kag
mag-asawa ning iban hay nagapangawatan da.”†
10 Pagkatapos naghambay ang iya mga disipulo kay Hesus, “Kung tiyad galì inà ang
sitwasyon sa pag-asawa, maayo pa nga indì na lang mag-asawa.”
11 Pero nagsabat si Hesus, “Bukon tanan nga tawo hay makabaton ng ini nga
pagpanudlò, kundì adto lang ang mga tawo nga gingtaw-an ng Dios.
12 May iba-iba nga rason kung basì may mga lyaki nga indì makaasawa. May
mga natawo nga indì gid makaasawa kay may deperensya na sinda. Ang iban indì

† **19:4 19:4** Gingtunaan 1:27, 5:2 † **19:5 19:5** Gingtunaan 2:24 † **19:7 19:7** Deuteronomio 24:1-4; Mateo 5:31
† **19:9 19:9** Mateo 5:32; 1 Corinto 7:10-11

makaasawa kay mga yunuko*, kag ang iban naman indì makaasawa kay gingpalabi
ninda ang paghaharì ng Dios. Kung sin-o ang makabaton ng ini nga pagpanudlò,
batunon lang."

Ang Pagbendisyon ni Hesus sa mga Ungà
Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17

13 Pagkatapos, may mga tawo nga nagdaya ng mga ungà kay Hesus para itungtong
ang iya kamot sa inda kag ipangamuyò. Pero gingsabyaw ng iya mga disipulo ang
mga nagdaya sa inda.
14 Nganì naghambay si Hesus sa inda, "Pabay-i lang nindo ang mga ungà nga
magpalapit sa akon. Ayaw nindo sinda pagpunggi, kay ang mga kapareho ninda
hay imaw ang nagapasakop sa paghaharì ng Dios."
15 Tapos gingtungtong ni Hesus ang iya kamot sa mga ungà. Pagkatapos naghalin
siya didto.

Ang Lyaki nga Manggaranon
Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30

16 May isa ka lyaki nga nagpalapit kay Hesus kag nagpangutana, "Maestro, ano ang
maayo ko nga humanon agud magkaigwa ako ning kabuhì nga wayà katapusan?"
17 Nagsabat si Hesus sa iya, "Basì nagapangutana ka sa akon kung ano ang maayo?
Isa lang ang maayo kag wayà na ning iban kundì ang Dios. Kung gusto mo magkaigwa
ning kabuhì nga wayà katapusan, tumana ang mga sugò."
18 Nagpangutana siya liwat, "Diin didto nga mga sugò?" Naghambay si Hesus,
"Ayaw magpamatay; ayaw magpangawatan; ayaw magpangawat; ayaw magtestigo
ning pinusong;†
19 tahura ang imo tatay kag nanay; kag higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho
ng paghigugmà mo sa imo kaugalingon."†
20 Nagsabat ang soltero, "Ini tanan hay natuman ko na. Ano pa ang kuyang ko?"
21 Nagsabat si Hesus, "Kung gusto mo nga wayà ka na gid ning kuyang sa panirò
ng Dios, mag-ulì ka kag ibaligyà ang imo mga propidad kag ipanao ang kwarta sa
mga pobre para magkaigwa ka na ning manggad sa langit. Pagkatapos balik diri kag
magsunod sa akon."
22 Nang mabatian adto ng soltero, naghalin siya nga malisod kay madamò ang iya
manggad.
23 Nganì naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, "Sa matuod lang ginahambay ko
sa indo, mahugà gid para sa isa ka manggaranon ang makasuyod sa gingharian ng
Dios.
24 Ginahambay ko sa indo, mas malupos pa nga mag-agi ang kamelyo sa buhò ng
dayom kaysa sa magsuyod ang manggaranon sa gingharian ng Dios."
25 Nang mabatian adto ng iya mga disipulo, natingaya gid sinda kag nagpangutana
sa iya, "Kung tiyad inà, sin-o na lang ang maluwas?"
26 Gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, "Kung sa mga tawo lang imposible gid
ini, pero sa Dios ang tanan nga butang hay posible."
27 Pagkatapos nagpangutana si Pedro sa iya, "Hay pauno kami? Gingbayaan namon
ang tanan kag nagnunot sa imo? Ano naman ang para sa amon?"
28 Naghambay si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magaabot ang
adlaw nga bag-uhon ng Dios ini nga kalibutan kag ako nga Ungà ng Tawo magapungkò
sa akon trono para magharì. Adto nga adlaw, kamo nga nagasunod sa akon
magapungkò da sa dose ka trono para husgahan ang dose ka tribo ng Israel.†

---

* **19:12 19:12** *Yunuko*: Sinda hay gingbuy-an ng inda pagkalyaki. † **19:18 19:18** Exodus 20:13-16; Deuteronomio 5:17-20 † **19:19 19:19** Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16; Levitico 19:18 † **19:28 19:28** Mateo 25:31; Lucas 22:30

29 Kag ang aber sin-o nga nagabayà ng iya mga bayay, mga maguyáng kag mga
manghod, tatay kag nanay, mga ungà, o mga dutà para magsunod sa akon, magabaton
ning ginatos ka doble nga bayos kag magapanublì ning kabuhì nga wayà katapusan.
30 Pero madamò nga tawo ang nauuna nga mauulihi kag nauulihi nga mauuna.”†

20

Ang Parabola parti sa Tanuman ng Ubas

1 Nagpadayon si Hesus sa iya paghambay, “Ang paghaharì ng Dios hay tiyad ini.
May isa ka tawo nga nagluwas ning aga pa gid para magpangità ning mga trabahador
sa iya ubasan.
2 Nagkasugot sinda nga ang suhoy hay isa ka denarius ang isa ka adlaw. Ang mga
trabahador hay gingpakadto niya sa iya tanuman.
3 Nang mga alas nuwebe ng aga, nagkadto siya liwat sa merkado kag may iban
naman siya nga nakità nga nagaistambay.
4 Naghambay siya sa inda, ‘Kadto kamo sa akon ubasan, kay suhuyan ta kamo ning
tamà.’
5 Nganì nagkadto sinda kag nagtrabaho. Nang mga alas dose na, nagkadto siya liwat
sa merkado, imaw da ang iya ginghuman pag-abot nang mga alas tres ng hapon.
6 Nang mga alas singko na, nagkadto siya liwat sa merkado kag may nakità pa gid
siya nga mga nagaistambay. Hambay niya sa inda, ‘Basì nagaistambay lang kamo diri
sa bilog nga adlaw?’
7 Nagsabat sinda, ‘Kay wayà busà may nagapatrabaho sa amon.’ Naghambay ang
tag-iya sa inda, ‘Kadto kamo sa akon ubasan kag magtrabaho.’
8 “Nang manayumsom na, naghambay ang tag-iya sa iya katiwalà, ‘Tawaga ang
mga nagatrabaho kag suhuyan. Unaha ang naulihi hasta sa nauna.’†
9 Ang mga nagtrabaho nang alas singko hay gingsuhuyan ning isa ka denarius.
10 Nang magpalapit na ang mga nauna, ang kalaom ninda hay mas dakò ang
inda mababaton kaysa sa mga ulihi nagtrabaho. Pero ang kada isa sa inda hay
gingsuhuyan da ning tig-isa ka denarius.
11 Pagkabaton ninda ng suhoy, nagreklamo sinda sa tag-iya.
12 Naghambay sinda, ‘Ang mga naulihi, isa lang ka oras ang inda trabaho, pero
kami hay isa gid ka adlaw ang amon pag-antos sa init, pero basì pareho lang ang imo
gingsuhoy sa amon?’
13 Pero nagsabat ang tag-iya sa isa sa inda, ‘Amigo, wayà ta ikaw pagdayaa. Dì ba
nagkasugot kita nga isa ka denarius ang adlaw?
14 Batuna ang imo suhoy kag mag-ulì ka na. Kay akon ini kagustuhan nga ang itao
nga suhoy sa naulihi, imaw da ang itao ko sa imo!
15 Dì ba pagusto ako sa akon kwarta kung unhon ko kay akon ini? Naili ka lang
baya kay maatag ako sa inda.’ ”
16 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Imaw da inà ang matatabò sa katapusan nga
mga adlaw. Ang mga naulihi niyan hay mauuna kag ang mga nauna niyan hay
mauulihi.”†

Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34

17 Mintras nagatukad sina Hesus pa Jerusalem, gingbuyag niya ang iya dose nga
disipulo sa mga tawo.

---

† **19:30 19:30** Mateo 20:16; Lucas 13:30 † **20:8 20:8** Levitico 19:13; Deuteronomio 24:15 † **20:16 20:16** Mateo 19:30; Marcos 10:31; Lucas 13:30

18 Nang nagapanaw sinda, naghambay siya, “Pamatì kamo! Nagapatukad kita sa
Jerusalem kag didto itugyan ako nga Ungà ng Tawo* sa mga pinunò nga parì kag mga
eskriba kag husgahan ninda ako nga patyon.
19 Kag itugyan ninda ako sa mga bukon Judio para insultuhon, latiguhon kag
ilangsang sa krus. Pero sa ikatuyo ka adlaw mabanhaw ako.”

Ang Pangabay ng Nanay nina Santiago kag Juan
Marcos 10:35-45

20 Pagkatapos nagpalapit kay Hesus ang asawa ni Zebedee kaibahan ang iya duha
ka ungà nga lyaki. Nagluhod siya sa atubangan ni Hesus para mangabay.
21 Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang imo gusto?” Nagsabat siya, “Kung puydi,
pag magharì ka na sa imo gingharian, papungkua ang akon duha ka ungà sa imo
alihid, ang isa sa imo tuo kag ang isa hay sa imo waya.”
22 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà nindo nasasayuri kung ano ang indo
ginapangayò. Maagihan ba nindo ang mga kahugaan nga akon maagihan?” Nagsabat
sinda, “Huo, kaya namon.”
23 Naghambay si Hesus sa inda, “Matuod gid nga maagihan nindo ang kahugaan
nga akon aagihan. Pero bukon ako ang magapilì kung sin-o ang papungkuon sa akon
tuo kag waya. Kay may mga gingtagan-an na ang akon Amay para magpungkò didto.”
24 Nang mabatian ng napuyò ka disipulo kung ano ang inda gingpangayò, nahangit
gid sinda sa duha nga magmanghod.
25 Nganì gingtawag sinda tanan ni Hesus kag ginghambayan, “Sayod nindo nga ang
mga miyugdumaya ng mga bukon Judio sa ini nga kalibutan hay may otoridad sa
inda mga sinakupan kag pagusto lang sinda kung ano ang humanon sa inda.
26 Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa indo ang gusto nga maging labaw
sa tanan, dapat maging suluguon nindo.†
27 Kag kung sin-o sa indo ang gusto maging pinunò, dapat maging ulipon ng iban.†
28 Aber nganì ako nga Ungà ng Tawo hay wayà nagkari diri sa kalibutan para
magpaserbisyo kundì magserbisyo kag magtao ng akon kabuhì agud matubos ang
madamò nga tawo.”

Ang Pag-ayo sa Duha ka Buta sa Jerico
Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43

29 Mintras nagapaluwas sina Hesus sa Jerico, kadamò nga tawo ang nagasunod sa
iya.
30 Niyan, may duha ka buta didto nga nagapungkò sa alihid ng karsada. Pagkabatì
ninda nga nagaagi si Hesus, nagsinggit sinda, “Ginoo! Inapo ni David, kaluy-i kami!”
31 Gingsabyaw sinda ng mga tawo nga maghipos. Pero gingkusugan pa gid ninda
ang pagsininggit, “Ginoo! Inapo ni David, kaluy-i kami!”
32 Nagduyog si Hesus, gingtawag sinda kag gingpangutana, “Ano ang gusto nindo
nga humanon ko para sa indo?”
33 Nagsabat sinda, “Ginoo, gusto namon makakità!”
34 Naluoy gid si Hesus sa inda, nganì gingtandog niya ang inda mga mata. Kag adto
nga daan nakakità na sinda kag nagnunot sa iya.

21

Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem
Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19

1 Nang malapit na sina Hesus sa Jerusalem kag nag-abot sa baryo ng Betfage, sa
Bukid ng mga Olibo*, gingpauna ni Hesus ang iya duha ka disipulo.

† **20:26 20:25-26** Lucas 22:25-26 † **20:27 20:26-27** Mateo 23:11; Marcos 9:35; Lucas 22:26

2 Naghambay siya sa inda, “Mag-una kamo didto sa masunod nga baryo. Pagsuyod
nindo didto, makikità nga daan nindo ang asno nga nakahigot kaibahan ang iya pitò.
Hubara ang inda higot kag day-a sinda diri sa akon.
3 Kung may magpangutana sa indo, sabata nindo, ‘Kahinangyan ini ng Ginoo’ kag
tugutan niya kamo nga daan.”
4 Ini hay natabò para matuman ang ginghambay ng propeta*.
5 “Hambayon nindo ang mga taga-Zion,
pakarion na ang indo harì.
Mapinaubuson siya kag nagasakay sa asno,
sa batà nga asno.”†
6 Nganì nagpanaw ang duha ka disipulo kag gingtuman ninda ang gingbilin ni
Hesus.
7 Pagkatapos adto gingdaya ninda kay Hesus ang asno kaibahan ang iya pitò. Pag-
abot didto, ginghapinan ninda ini ng inda mga barò nga pangsuy-ob kag nagsakay si
Hesus.
8 Madamò nga tawo ang naglatag ng inda mga pangsuy-ob sa karsada. Ang iban
naman nagbutang ning mga sanga ng kahoy nga inda ging-utod.
9 Ang mga tawo nga nagauna kay Hesus kag ang nagasunod hay nagasinggit,
“Hosana!* Dayawon ang inapo ni David!
Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò!
Hosana! Dayawon ang Dios nga pinakamataas gid sa tanan!”†
10 Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem, nagkinagulo ang tanan nga tawo didto.
Nagpangutana sinda, “Sin-o inà nga tawo?”
11 Nagsabat ang kadamuan, “Siya ang propeta nga si Hesus, taga-Nazaret nga sakop
ng Galilea.”

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22

12 Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa templo kag gingpalayas niya
didto ang mga miyugbaligyà kag nagapamakay sa suyod ng templo. Gingpamaliskad
niya ang mga lamisa ng mga miyugbaylo ning kwarta* kag ang mga pungkuan ng
mga miyugbaligyà ning mga salampati nga panghalad.
13 Hambay niya, “Ginahambay ng Kasulatan, ‘Tawagon ang akon bayay nga bayay
nga pangamuyuan.’ Pero kamo! Ginahuman nindo nga panaguan ng mga tulisan!”†
14 May mga buta kag mga pakì nga nagpalapit sa iya didto sa templo kag sinda hay
gingpang-ayo niya.
15 Nahangit ang mga pinunò nga parì kag ang mga eskriba nang makità ninda ang
mga makatitingaya nga butang nga iya ginahuman kag nang mabatian ninda ang
ginasinggit ng mga kaungaan, “Dayawon ang inapo ni David!”
16 Nganì naghambay sinda kay Hesus, “Nababatian mo ba ang inda ginahambay?”†
Nagsabat si Hesus, “Huo. Wayà ba nindo nabasahi ang ginahambay ng Kasulatan,
‘Ginatudluan mo ang mga ungà kag mga lapsag nga magdayaw ning maayo sa imo’?”
17 Pagkatapos gingbayaan sinda ni Hesus. Tapos nagluwas siya sa syudad ng
Jerusalem kag nagkadto sa Betania kag didto siya nagpaligad ning gab-i.

Ang Pagsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos
Marcos 11:12-14, 20-24

18 Pagkaaga, nang pabalik si Hesus sa Jerusalem, nagutom siya.

---

† **21:5 21:5** Zacarias 9:9 * **21:9 21:9** *Hosana*: Ang gusto hambayon, ‘dayawon ang Dios’, pero sa literal, ‘luwasa kami niyan.’ † **21:9 21:9** Salmo 118:25, 26 † **21:13 21:13** Isaias 56:7; Jeremias 7:11 † **21:16 21:16** Salmo 8:2

19 May nakità siya nga kahoy nga igos* sa alihid ng dayan. Gingpalapitan niya
ini kung may bunga. Pero wayà siya ning may makità nga bunga kundì puro lang
dahon. Naghambay siya sa kahoy, “Tunà niyan, indì ka na makapamunga!” Kag adto
nga daan nalayà ang kahoy.
20 Nang makità ini ng iya mga disipulo, natingaya gid sinda. Hambay ninda, “Basì
nalayà nga daan ining kahoy nga igos?”
21 Nagsabat si Hesus sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung may
pagtuo kamo kag wayà nagapangduha-duha, mahuhuman da nindo ang ginghuman
ko sa kahoy. Kag bukon lang inà kundì makahambay kamo aber pa sa ini nga bukid,
‘Maghalin ka diri kag maglukso sa dagat,’ kag inà hay matatabò.†
22 Kag kung nagatuo kamo, aber ano ang indo pangayuon sa pangamuyò,
mababaton gid nindo.”

Ang Otoridad ni Hesus
Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8

23 Nagsuyod liwat si Hesus sa templo. Mintras nagatudlò siya sa mga tawo, may
mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio didto nga nagpalapit sa iya kag
nagpangutana, “Ano ba ang imo otoridad para humanon ini nga mga butang? Kag
sin-o ang nagtao sa imo ng ini nga otoridad?”
24 Nagsabat si Hesus, “May ipangutana da ako sa indo. Sabata anay nindo ako,
pagkatapos sabaton ko da kamo kung ano ang akon otoridad para humanon ini nga
mga butang.
25 Kay sin-o naghalin ang otoridad ni Juan para magbawtismo, sa Dios ba o sa
tawo?”
Kag nag-inistoryahan sinda kung ano ang inda isabat, “Kung magsabat kita, ‘Halin
sa Dios’, mangutana naman siya sa aton, ‘Basì wayà kamo nagpati kay Juan?’
26 Pero kung maghambay kita, ‘Halin sa tawo’, mahahangit sa aton ang mga tawo.
Nahadlok kita sa mga tawo kay madamò ang nagapati nga si Juan hay propeta.”
27 Nganì nagsabat sinda kay Hesus, “Wayà kami makasayod.” Naghambay naman
si Hesus sa inda, “Indì ko da kamo pagbalitaan kung sin-o ang nagtao sa akon ning
otoridad paghuman ng ini nga mga butang.”

Ang Parabola parti sa Duha nga Magmanghod

28 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus sa inda, “Ano sa indo isip ang gusto
hambayon ng ini nga istorya? May isa ka tawo nga may duha ka ungà nga lyaki.
Nagpalapit siya sa maguyáng kag naghambay, ‘Nonò, magkadto ka arinyan sa ubasan
kag magtrabaho.’
29 Nagsabat siya, ‘Indì ako!’ Pero nang ulihi nagbag-o ang iya isip kag nagkadto da
siya sa ubasan kag nagtrabaho.
30 Nagpalapit ang tatay sa manghod kag imaw da ang iya ginghambay. Nagsabat
ang manghod, ‘Huo, Tay,’ pero wayà siya nagkadto.
31 Diin sa duha ang nagtuman sa sugò ng inda tatay?” Nagsabat sinda, “Ang
panganay.” Naghambay si Hesus sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo,
nauna pa sa indo magpasakop sa paghaharì ng Dios ang mga miyugsukot ning buhis
kag ang mga babayi nga nagapabayad.
32 Kay si Juan nga Miyugbawtismo nagkari diri kag nagtudlò sa indo ng tamà
nga paagi para maging matarong kamo, pero wayà kamo nagpati sa iya. Ang mga
miyugsukot ning buhis kag ang mga babayi nga nagapabayad imaw ang nagpati sa
iya. Kag aber nakità na nindo ini, wayà gihapon nagbag-o ang indo isip kag magpati
sa iya.”†

† **21:21 21:21** Mateo 17:20; 1 Corinto 13:2 † **21:32 21:32** Lucas 3:12, 7:29-30

Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan
Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19

33 Naghambay si Hesus sa inda, “Pamatii nindo ang isa pa gid nga parabola*. May
isa ka tawo nga nagpatanom ning ubas sa iya dutà. Gingpakurayan niya ini palibot
kag nagpahuman siya ning buhò sa mabahoy nga bato para pugaan ning ubas*.
Nagpaugdok da siya ning isa ka lantawan. Pagkatapos gingpabantayan niya ang
ubasan kag nagkadto siya sa malayò nga lugar.†
34 Nang tyempo na ng tigpamupò ning ubas, gingsugò niya ang iya mga ulipon sa
mga bantay para magbuoy ng iya parte.
35 Pero pag-abot didto ng mga ulipon, gingdakop sinda ng mga miyugbantay.
Gingsinumbag ninda ang isa, gingpatay ang isa pa kag gingbugoy pa gid ninda ang
isa.
36 Pagkatapos gingsugò ng tag-iya ang mas kadamò pa gid nga ulipon kaysa sa una.
Pero imaw da gihapon ang ginghuman sa inda.
37 Nang ulihi gingsugò niya ang iya ungà nga lyaki kay nagahunahunà siya,
‘Tahuron ninda ang akon ungà.’
38 Pero nang makità ng mga bantay ang iya ungà, naghambay sinda sa isa kag isa,
‘Yari na ang miyugpanublì. Kari, patyon ta para maging aton na ang iya panublion.’
39 Nganì gingdakop ninda siya kag gingpilak didto sa luwas ng ubasan kag
gingpatay.”
40 Pagkatapos nagpangutana si Hesus, “Kung magbalik ang tag-iya ng ubasan, ano
baya ang iya humanon sa adto nga mga bantay?”
41 Nagsabat sinda, “Patyon gid niya adtong malain nga mga bantay kag indì gid niya
pagkaluy-an. Pagkatapos pabantayan niya ang iya ubasan sa iban nga mga bantay
nga magatao ng iya parte sa kada ani.”
42 Naghambay pa si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi ang ginahambay ng
Kasulatan?†
‘Ang bato nga gingpilak ng mga panday,
imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa pundasyon;
ini hay ginghuman ng Ginoo kag makatitingaya ini sa aton!’ ”
43 Naghambay pa gid si Hesus, “Nganì ginahambay ko sa indo, indì na kamo
pagaharian ng Dios kundì ang mga tawo nga nagatuman sa iya mga ginapahuman.
44 Ang aber sin-o nga mahuyog sa ini nga bato hay mababalian kag ang aber sin-o
nga mahuyugan ng ini nga bato hay matutumok.”
45 Nang mabatian ng mga pinunò nga parì kag mga Pariseo ang mga parabola ni
Hesus, nasayuran ninda nga sinda ang ginapatamaan.
46 Nganì gusto ninda nga dakpon si Hesus, pero nahadlok sinda sa mga tawo kay
nagapati gid sinda nga propeta si Hesus.

22

Ang Parabola parti sa Kasayan
Lucas 14:15-24

1 Nagtudlò liwat si Hesus sa inda paagi sa parabola.
2 Hambay niya, “Ang paghaharì ng Dios puydi ikumpara sa isa ka harì nga
nagpreparar ng punsyon para sa kasay ng iya ungà nga lyaki.
3 Gingsugò niya ang iya mga ulipon nga agdahon na ang mga tawo nga iya gingpang-
imbitar. Pero wayà nagkadto ang mga imbitado.
4 Gingsugò niya liwat ang iban pa nga mga ulipon. Naghambay siya, ‘Hambaya
nindo ang mga ging-imbitar nga naihaw ko na ang mga baka kag ang iban nga mga

† **21:33 21:33** Isaias 5:1-2 † **21:42 21:42** Salmo 118:22-23

hayop nga akon gingpatambok kag preparado na ang pagkaon. Nganì magkari na
kamo diri sa punsyon.'
5 Pero ang mga imbitado hay wayà nagpanginano. Ang isa nagkadto sa iya uma
kag ang isa sa iya negosyo.
6 Ang iban naman hay gingdakop ang mga gingsugò ng harì, gingsakit ninda kag
gingpatay.
7 Nganì nahangit gid ang harì. Gingsugò niya ang iya mga sundalo nga patyon ang
nagpatay ng iya mga ulipon kag sunugon ang inda syudad.
8 Pagkatapos gingtawag niya ang iya mga ulipon kag naghambay, 'Ang punsyon sa
kasay ng akon ungà hay preparado na, ugaling bukon angay ang mga ging-agda.
9 Nganì kadto na lang kamo sa mga karsada nga may kadamò nga nagaagi kag
imbitaron nindo ang tanan nga indo masumpong.'
10 Nagkadto ang mga ulipon sa mga karsada kag ang tanan nga inda nasumpong,
maayo man o malain, hay gingpang-imbitar ninda. Kag napunò ng tawo ang lugar
para sa kasayan.
11 Malagat-lagat, nagsuyod ang harì kay gusto niya nga makità ang mga bisita. May
nakità siya didto nga isa ka tawo nga wayà nakasuksok ning barò pangkasay.
12 Nganì nagpangutana ang harì sa iya, 'Amigo, basì nakasuyod ka diri nga wayà
nakabarò ning pangkasay?' Pero adtong tawo hay wayà gid ning may naisabat.
13 Nganì naghambay ang harì sa iya mga suluguon, 'Gapusa nindo ang iya
kamot kag siki kag ipilak sa luwas, didto sa kaduyom-duyom kung sa diin
magadinanguyngoy siya kag magapinagot ang iya ngipon.' "†
14 Pagkatapos, naghambay si Hesus, "Kadamò ang ginatawag ng Dios, pero kalakà
lang ang gingpilì."

Ang Pangutana parti sa Pagbayad ng Buhis
Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26

15 Pagkatapos naghalin ang mga Pariseo kag nagplano sinda kung pauno ninda
maakusar si Hesus paagi sa iya ginapanghambay.
16 Nganì gingpakadto ninda kay Hesus ang inda mga disipulo kaibahan ang mga
miyembro ng grupo ni Herodes. Nagpangutana sinda sa iya, "Maestro, nasayuran
namon nga matuod ang imo ginahambay. Wayà ka nagapadaya-daya sa mga tawo
aber sin-o pa sinda, kay wayà ka ning may ginapalabi. Kung ano ang kamatuuran
parti sa kabubut-on ng Dios sa mga tawo imaw gid ang imo ginatudlò.
17 Ano baya sa imo, ginatugutan ba ng Kasuguan nga kita nga mga Judio hay
magbayad ning buhis sa Emperador ng Roma o indì?"
18 Pero sayod ni Hesus ang inda malain nga hunahunà. Nganì naghambay siya sa
inda, "Mga hipokrito! Basì baya ginatistingan nindo ako?
19 Pakitaan sa akon ang isa ka denarius nga pambayad sa buhis." Kag gingday-an
siya ning isa ka bilog.
20 Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, "Kanin-o hitsura kag pangayan ang
makikità diri?"
21 Nagsabat sinda, "Sa Emperador." Naghambay si Hesus sa inda, "Kung tiyad inà,
itao nindo sa Emperador ang sa Emperador kag sa Dios ang sa Dios."
22 Nang mabatian ninda ang sabat ni Hesus, natingaya gid sinda. Nganì naghalin
na lang sinda.

Ang Pangutana parti sa Pagkabanhaw
Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40

† **22:13 22:13** Mateo 8:12, 25:30; Lucas 13:28

23 Nang adto nga adlaw, may mga Saduceo* ang nagpalapit kay Hesus. Ini nga mga
tawo hay wayà nagapati nga may pagkabanhaw.†
24 Nagpangutana sinda, “Maestro, gingtudlò ni Moises nga kung mamatay ang lyaki
nga wayà makaungà, dapat ang iya manghod nga lyaki ang mag-asawa sa bayo agud
makaungà siya para sa iya maguyáng nga namatay.†
25 Niyan, igwa ning pito ka magmanghod nga lyaki. Nag-asawa ang kamaguyangan
kag namatay nga wayà ning ungà. Nganì ging-asawa ang bayo ng masunod nga
manghod.
26 Pero imaw da ang natabò sa ikaduha kag ikatuyo nga magmanghod, hasta sa
ikapito. Namatay sinda tanan nga wayà gid makaungà.
27 Nang ulihi namatay da ang babayi.
28 Niyan, kung mag-abot na ang pagkabanhaw, sin-o gid sa pito ang iya asawa? Kay
sinda tanan hay naasawa niya.”
29 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Salà gid kamo, kay wayà kamo nakakaintindi
ng Kasulatan kag ng gahom ng Dios.
30 Kay pag banhawon ang mga tawo, indì na sinda mag-asawa kundì pareho na
sinda ng mga anghel sa langit.
31 Kung parti sa pagkabanhaw, wayà ba nindo nabasahi sa Kasulatan ang
ginghambay ng Dios sa indo?
32 Hambay niya, ‘Ako ang Dios ni Abraham, ang Dios ni Isaac kag ang Dios ni Jacob.’
Ang Dios hay bukon Dios ng mga patay, kundì Dios ng mga buhì.”†
33 Nang mabatian adto ng mga tawo natingaya gid sinda sa iya ginatudlò.

Ang Pinakaimportante nga Sugò
Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28

34 Nang mabatian ng mga Pariseo nga napahipos ni Hesus ang mga Saduceo,
nagtipon sinda liwat kag nagpalapit sa iya.
35 Ang isa sa inda nga miyugtudlò ng Kasuguan hay nagpangutana kay Hesus para
tistingon siya.
36 Naghambay siya, “Maestro, ano gid baya ang pinakaimportante nga sugò sa
Kasuguan?”
37 Nagsabat si Hesus sa iya, “ ‘Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bilog mo
nga tagipusuon, sa bilog mo nga kabubut-on kag sa tanan mo nga hunahunà.’†
38 Imaw ini ang pinakaimportante kag una nga sugò.
39 Kag ang ikaduha hay imaw ini, ‘Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng
paghigugmà mo sa imo kaugalingon.’†
40 Ang bilog nga Kasuguan ni Moises kag ang mga gingsulat ng mga propeta hay
nakadepende sa ini nga duha ka sugò.”

Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo
Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44

41 Mintras nagatipon-tipon ang mga Pariseo didto, nagpangutana si Hesus sa inda,
42 “Ano ang indo pagkakilaya kay Kristo? Kay sin-o siya inapo?”
Nagsabat sinda, “Kay David.”
43 Naghambay si Hesus, “Kung tiyad inà, basì si David nga ginatuytuyan ng Espiritu
Santo hay nagtawag sa iya nga Ginoo? Tiyad ini ang iya hambay,†
44 ‘Naghambay ang GINOO* sa akon Ginoo,

---

† **22:23 22:23** Ginghuman 23:8 † **22:24 22:24** Deuteronomio 25:5 † **22:32 22:32** Exodus 3:6 † **22:37 22:37** Deuteronomio 6:5 † **22:39 22:39** Levitico 19:18 † **22:43 22:43** Salmo 110:1 * **22:44 22:44** *GINOO*: May impormasyon sa Pasayod kung basì tiyad ini ang pagkasulat.

Pungkò diri sa akon tuo hasta nga maperdi ko kag mapakahuy-an ang imo mga
kaaway.’
45 Niyan, kung ginatawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno baya nga siya hay inapo
lang ni David*?”
46 Nganì wayà gid ning may nakasabat sa iya pangutana. Tunà adto, wayà na gid
ning may nagpangahas nga magpangutana kay Hesus.

23

Ang Paandam sa mga Eskriba kag mga Pariseo
Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46, 20:45-46

1 Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga tawo kag sa iya mga disipulo,
2 “Ang mga eskriba* kag mga Pariseo hay ginasaligan nga mag-isplikar ng Kasuguan
ni Moises.
3 Nganì tumana nindo ang inda ginatudlò sa indo, pero ayaw nindo pagsunura ang
inda ginahuman kay wayà da ninda ginasunura ang inda ginatudlò.
4 Ginapapas-an ninda ang mga tawo ning mabug-at nga mga kasuguan, pero wayà
gid sinda may ginahuman para buligan ang mga tawo agud magagaan ang inda
ginapas-an.
5 Ang tanan nga ginahuman ninda hay pakità-kità lang sa mga tawo. Ginapalapad
ninda ang mga butangan ng hambay ng Dios halin sa Kasulatan sa inda agtang kag
braso. Kag gingpahabà ninda ang mga pabitin sa gayad ng inda barò para hambayon
nga sinda hay mga diosnanon.†
6 Sa mga punsyunan kag sa mga sinagoga*, gusto gid ninda magpungkò sa mga
pungkuan nga para sa mga importante nga tawo.
7 Kag sa mga merkado, gusto gid ninda nga abi-abihon kag tahuron sinda kag
tawagon nga mga maestro.
8 Pero kamo, ayaw kamo magpatawag nga maestro, kay mag-utod kamo kag isa
lang ang indo Maestro.
9 Ayaw da nindo pagtawaga nga amay ang aber sin-o diri sa dutà, kay isa lang gid
ang indo Amay, ang Amay nga yadto sa langit.
10 Kag ayaw da kamo magpatawag nga maestro, kay isa lang ang indo Maestro, ang
Kristo.
11 Ang nagaserbisyo sa iya mga utod, siya ang labaw sa tanan.†
12 Ang aber sin-o nga nagapakataas ng iya kaugalingon hay ginapaubos, pero ang
aber sin-o nga nagapaubos ng iya kaugalingon hay ginapataas.”

Ang Paandam sa mga Hipokrito
Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52, 20:47

13 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Gingsarhan
nindo ang pwertahan kung sa diin makasuyod kuntà ang mga tawo sa gingharian
ng Dios. Kamo mismo hay indì magsuyod, tapos ginaharangan pa nindo ang mga
nagatinguhà nga makasuyod.
14 [“Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Ginaubos
nindo buoy ang mga propidad ng mga bayo kag indo lang ginatabon-tabunan ang
indo malain nga ginahuman paagi sa mahabà nga mga pangamuyò. Nganì mas dakò
ang parusa nga indo mababaton!]
15 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Nagatabok
kamo sa dagat kag nagakadto sa mga lugar para makakumbinsi kamo ning aber isa

† **23:5 23:5** Mateo 6:1; Mga Bilang 15:38; Deuteronomio 6:8 † **23:11 23:11** Mateo 20:26-27; Marcos 9:35, 10:43-44; Lucas 22:26

lang ka tawo nga maging indo tagasunod. Pero ginghuman nindo sinda nga tagasunod
nindo nga sobra pa kalain kaysa sa indo kag angay gid nga parusahan sa impyerno.
16 “Makaluluoy kamo nga mga buta nga miyugtuytoy! Nagatudlò kamo nga kung
ang tawo manumpà paagi sa templo, indì na niya kahinangyan magtuman sa iya
gingsumpaan. Pero kung manumpà siya paagi sa bulawan ng templo, kahinangyan
tumanon gid niya ang iya gingsumpaan.
17 Mga buang-buang kamo kag buta! Diin ang mas importante, ang bulawan o ang
templo nga nagapabalaan sa bulawan?
18 Nagatudlò da kamo nga kung ang tawo manumpà sa altar*, indì na kahinangyan
nga tumanon niya ang iya gingsumpaan. Pero kung manumpà siya paagi sa ginghalad
nga yarà sa altar kahinangyan tumanon gid niya ang iya gingsumpaan.
19 Mga buta gid kamo! Diin ang mas importante, ang ginahalad o ang altar nga
nagapabalaan sa halad?
20 Ang altar syempre! Nganì kung ang tawo manumpà paagi sa altar, nagapanumpà
siya sa altar kag sa tanan nga halad didto.
21 Kag kung ang tawo manumpà paagi sa templo, nagapanumpà siya bukon lang sa
templo kundì sa Dios da nga nagaistar didto.
22 Kag kung ang tawo manumpà sa langit, nagapanumpà siya sa trono ng Dios kag
sa Dios nga nagapungkò didto.†
23 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Ginatao
nindo sa Dios ang ikanapuyò aber ang mga panabyà, pero gingpabay-an nindo ang
mas importante nga mga sugò parti sa matarong nga pagkabuhì, pagkamaluluy-on
kag pagkamatutom. Dapat nga tiyad ini ang indo ginahuman, pero ayaw da nindo
pagpabay-i ang iban nga mga sugò.†
24 Buta gid kamo nga mga miyugtuytoy! Kamo hay pareho sa tawo nga nagasayà
ng sapat-sapat sa iya ginainom pero ginatuyon naman niya ang kabahoy nga sapat
pareho sa kamelyo.
25 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Ginahugasan
lang nindo ang luwas ng tasa kag pinggan para masunod ang indo patakaran, pero
sa suyod ng indo tagipusuon hay punò ning pagkahakog kag pagkamakasarili.
26 Buta kamo nga mga Pariseo! Hugasi anay ang suyod nga parte ng indo tasa kag
pinggan, agud ang luwas hay maging malimpyo da.*
27 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Pareho kamo
sa mga lubungan nga napinturahan ning putì kag maayo siruon sa luwas, pero sa
suyod hay kahigkò kag puro lang tuy-an.
28 Tiyad inà kamo, kay sa sirò ng mga tawo daw mga matarong kamo, pero ang
matuod, puro pakità-kità lang sa mga tawo kay sa suyod ng indo tagipusuon malain
gid kamo.”

Ang Parusa sa mga Hipokrito
Lucas 11:47-51

29 “Makaluluoy kamo, mga eskriba kag mga Pariseo! Mga hipokrito! Nagahuman
kamo ning mga lubungan ng mga propeta kag mga matarong kag ginapakaayo gid
nindo ini.
30 Nagahambay kamo, ‘Kung buhì lang kami nang tyempo ng amon mga kalulo-
lulohan, indì namon patyon ang mga propeta pareho ng inda ginghuman.’

---

† **23:22 23:22** Isaias 66:1 † **23:23 23:23** Levitico 27:30 * **23:26 23:26** *Hugasi… malimpyo da*: Ang gusto hambayon, dapat maging malimpyo ang indo mga hunahunà kag maging malimpyo da ang indo mga ginahuman kag ginahambay.

31 Sa inà nindo nga ginahambay, ginaakò na nindo nga kamo ang mga inapo ng
mga miyugpamatay sa mga propeta.†
32 Sige, tapusa nindo ang gingtunaan ng indo kalulo-lulohan!
33 Pareho kamo sa mga sawa! Indì gid kamo makalikaw sa parusa sa impyerno!
34 Nganì magpamatì kamo! Pakaraon ko sa indo ang mga propeta kag mayad nga
mga tawo kag mga manunudlò. Ang iban sa inda hay patyon nindo kag ipalangsang
sa krus. Ang iban latiguhon sa indo mga sinagoga kag aber diin sinda magkadto
pasakitan nindo sinda.
35 Nganì kamo ang magapanabat ng kamatayon ng tanan nga tawo nga matarong
magtunà kay Abel hasta kay Zacarias nga ungà ni Berekia. Gingpatay nindo siya didto
sa tungà ng templo kag ng altar.†
36 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang parusa sa adto tanan nga pagpatay
hay mababaton ng ini nga henerasyon."

Ang Paghigugmà ni Hesus sa mga Taga-Jerusalem
Lucas 13:34-35

37 "Kamo nga mga taga-Jerusalem! Ginapatay nindo kag ginapambugoy hasta
mamatay ang mga propeta nga gingsugò ng Dios sa indo. Madamò ka beses nga
gusto ko kuntà tipunon kamo kag diparahon nga daw sa mungà nga ginakuuban ang
iya mga isiw sa idayom ng iya pakpak, pero indì nindo gusto!
38 Niyan, pabay-an na kamo ng Dios.†
39 Tandai nindo ini, indì na gid nindo ako makikità liwat hasta sa pag-abot ng adlaw
nga magahambay kamo, 'Malipayon ang gingpakari diri ng Ginoo.' "†

24

Ang parti sa Pagkawasak ng Templo
Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6

1 Nagluwas si Hesus sa templo kag nang pahalinon na siya, nagpalapit sa iya ang
mga disipulo kag gingtudlò sa iya ang iba-iba nga parte ng templo.
2 Naghambay si Hesus sa inda, "Nakikità ba nindo inà tanan? Sa matuod lang
ginahambay ko sa indo, inà nga mga bato hay pagatumpagon kag wayà gid ning may
mabibilin nga mga bato nga nagapamagtumbaw."

Ang Paabuton nga mga Paghingabot
Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19

3 Mintras nagapungkò si Hesus didto sa Bukid ng mga Olibo, nagpalapit sa iya ang
mga disipulo nang sinda na lang. Nagpangutana sinda, "Balitai kami kung san-o
matabò ang mga butang nga imo ginghambay. Kag ano ang tandà nga ikaw hay
madalì na lang magbalik diri kag matatapos na ini nga tyempo?"
4 Nagsabat si Hesus sa inda, "Mag-andam kamo nga wayà ning may makapatayang
sa indo.
5 Kay kadamò ang magaabot kag magahambay sinda, 'Ako imaw ang Kristo,' kag
kadamò ang inda mapapatayang.
6 Makakabatì kamo nga may mga gira malapit sa indo kag makakasayod kamo nga
sa iban nga nasyon nagagira da, pero ayaw kamo mahadlok. Dapat gid ini tanan hay
matabò, pero bukon pa ini ang katapusan ng kalibutan.
7 Magaininaway ang mga nasyon kag imaw da ang mga gingharian. May magaabot
nga mga taggutom kag mga linog sa iba-iba nga lugar.

---

† **23:31 23:31** Sa isip ng mga Judio, nagapanublì ng batasan ang ungà sa iya tatay. Nganì kung ang tatay hay miyugpatay, magiging pareho da niya ang ungà. † **23:35 23:35** Gingtunaan 4:8; 2 Cronica 24:20-21 † **23:38 23:38** Jeremias 22:5 † **23:39 23:39** Salmo 118:26

8 Ini tanan hay daw pareho ng una nga kasakit nga nababatyagan ng babayi nga
tig-uungà na gid.
9 “Sa adto nga tyempo, mahahangit gid sa indo ang mga tawo sa tanan nga mga
nasyon tungod sa indo pagtuman sa akon. Dakpon ninda kamo kag itugyan sa mga
tawo para parusahan kag ang iban sa indo hay pagapatyon.
10 Kag kung mag-abot na ang mga paghingabot, kadamò ang magatalikod sa inda
pagtuo. Dumtan ninda kag traiduron ang inda mga kauturan.
11 Kadamò ang magapakunukuno nga mga propeta kag kadamò ang inda mapap-
atayang.
12 Kag tungod sa pagdamò ng sobra nga kalainan, magapanglamig ang paghigugmà
ng kadamuan.
13 Pero ang nagatiis nga magtuman sa akon hasta sa katapusan imaw ang
maluluwas.
14 Kag ang Maayong Balità parti sa paghaharì ng Dios hay iwali sa bilog nga
kalibutan para makasayod ang tanan nga mga tawo, bago mag-abot ang katapusan.”

Ang Kalain-lain nga Matatabò sa Balaan nga Lugar
Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24

15 Naghambay pa gid si Hesus, “Pag makità nindo nga ginapatindog na sa balaan
nga lugar ang kalain-lain gid nga butang nga gingpropesiya ni Propeta Daniel (kamo
nga nagabasa, intindihon gid nindo kung ano ang gusto hambayon ini),†
16 ang yadto sa Judea dapat magbakwit na pakadto sa kabukiran.
17 Ang matabuan nga yarà sa luwas ng iya bayay* hay indì na dapat magsuyod para
magbuoy ning aber ano.
18 Ang matabuan nga yadto sa uma hay indì na dapat magbalik para magbuoy ng
iya pangsuy-ob.
19 Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag ang mga nagapasuso kay
mahuhugaan gid sinda magbakwit!
20 Magpangamuyò kamo nga ang indo pagbakwit hay indì matabò sa tiglalamig o
sa Adlaw nga Inugpahuway*.
21 Kay sa adto nga tyempo, magaabot ang sobra nga kahugaan nga wayà pa gid
natabò magtunà nang gingtuga ang kalibutan hasta niyan kag indì na matatabò pa
hasta san-o.†
22 Kung indì patag-uron ng Dios adto nga tyempo, wayà gid ning may maluwas.
Pero tungod sa kaluoy niya sa iya mga gingpilì, patag-uron niya adto nga tyempo.
23 “Nganì kung may maghambay sa indo, ‘Yari ang Kristo!’ o ‘Yadto siya didto!’,
ayaw kamo magpati.
24 Kay may magaabot nga bukon matuod nga mga kristo kag bukon matuod nga
mga propeta. Magahuman sinda ning mga milagro kag makatitingaya nga butang
para patayangon, kung puydi, aber pa ang mga gingpilì ng Dios.
25 Nganì tandai nindo, ginahambay ko na ini nga daan sa indo bago pa matabò.
26 “Nganì kung may maghambay sa indo, ‘Si Kristo hay yadto sa tiway nga lugar!’
ayaw kamo magkadto. Kag kung may maghambay, ‘Yadto siya sa tagò nga lugar,’
ayaw gid kamo magpati.
27 Kay ang pagbalik ko nga Ungà ng Tawo hay makikità ng tanan kay pareho ini sa
kilat nga ang iya kahayag hay makità magtunà sa este hasta sa weste.

---

† **24:15 24:15** Daniel 9:27, 11:31, 12:11 * **24:17 24:17** Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo. † **24:21 24:21** Daniel 12:1; Pahayag 7:14

28 May hambayanon nga tiyad ini, ‘Kung diin ang may patay nga lawas, didto
nagatipon ang mga buwitri.’ ”†

Ang Pagbalik ni Hesus
Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28

29 “Pagkatapos ng mga kahugaan sa adto nga tyempo, sa nga daan magaduyom ang
adlaw, indì na magahayag ang bulan kag magakahuyog ang mga bituon. Ang mga
butang‡ sa kalangitan hay magatayang sa inda dati nga mga pwesto.†
30 Pagkatapos makikità sa langit ang tandà ng Ungà ng Tawo kag magadinanguyn-
goy ang tanan nga mga tawo sa bilog nga kalibutan. Makikità ninda ako nga Ungà ng
Tawo sa mga panganod nga nagabalik sa kalibutan nga may gahom kag may sobra
nga kasilaw.†
31 Pagkatapos may mababatian nga makusog nga tunog ng trumpeta kag susuguon
ko ang akon mga anghel para tipunon ang akon mga gingpilì halin sa tanan nga lugar
ng kalibutan.”

Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos
Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33

32 “Magtuon kamo ng leksyon parti sa kahoy nga igos*. Kung nagapanaybos ang
iya mga sanga, sayod na nindo nga malapit na ang tag-init.
33 Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na ini tanan ang akon ginahambay,
masasayuran nindo nga madalì na lang ako mag-abot.
34 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini tanan bago mamatay
ang mga tawo sa ini nga henerasyon.
35 Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga hambay hay indì maduyà
kundì matutuman gid ini.”

Wayà may Nakakasayod sa Pagbalik ni Hesus
Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36

36 “Kung parti sa adlaw kag oras ng akon pag-abot, wayà gid ning may nakakasayod
aber ang mga anghel sa langit o ako nga Ungà ng Dios, kundì ang Amay lang gid.
37 Kung ano ang natabò nang tyempo ni Noe, imaw da ang matatabò sa mga adlaw
ng pagbalik ko nga Ungà ng Tawo.†
38 Nang adto nga tyempo, bago nagbahà sa kalibutan, ang mga tawo hay
nagakinaon, nagaininom kag nagainasawa hasta sa adlaw nga nagsuyod si Noe sa
arka.
39 Wayà gid sinda kamalay-malay kung ano ang matatabò hasta nag-abot ang bahà
kag nagkalumos sinda tanan. Imaw da ini ang matatabò pag ako nga Ungà ng Tawo
mag-abot.†
40 Adto nga adlaw, may duha ka lyaki nga nagatrabaho sa tanuman, ang isa hay
pagabuy-on kag ang isa ibilin.
41 Igwa ning duha ka babayi nga nagabayo, ang isa hay pagabuy-on kag ang isa
ibilin.
42 Nganì magbantay kamo, kay wayà kamo makakasayod kung ano nga adlaw
magaabot ang indo Ginoo.
43 Tandai nindo ini, kung sayod lang ng tag-iya ng bayay kung ano nga oras sa
gab-i maabot ang miyugpangawat, babantayan gid niya ang iya bayay para indì ini
masuyod.

---

† **24:28 24:28** Ang gusto hambayon ng ini nga hambayanon: Ang buwitri nakakasayod kung sa diin ang mga patay nga lawas. Nganì ginakumpara sinda sa tawo nga nakakasayod kung malapit na mag-abot si Hesu-Kristo. ‡ **24:29 24:29** Sa literal: gahom. † **24:29 24:29** Isaias 13:10, 34:4; Ezekiel 32:7; Joel 2:10, 31, 3:15; Pahayag 6:12-13 † **24:30 24:30** Daniel 7:13; Zacarias 12:10-14; Pahayag 1:7 † **24:37 24:37** Gingtunaan 6:5-8 † **24:39 24:39** Gingtunaan 7:6-24

44 Nganì kamo da hay dapat magpreparar kay magaabot ang Ungà ng Tawo sa oras
nga wayà nindo ginapaabot.”

Ang Masaligan kag indì Masaligan nga Ulipon
Lucas 12:41-48

45 “Ang masaligan kag kamayad nga ulipon imaw ang ginapilì ng amo agud
magdumaya sa iban nga mga suluguon sa bayay. Siya ang nagatao sa inda ning
pagkaon kada adlaw.
46 Bulahan adto nga ulipon pag maabutan siya ng iya amo nga nagahuman ng iya
trabaho.
47 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, padumayahon siya ng iya amo sa tanan
niya nga propidad.
48 Pero kung malain adto nga ulipon, mahambay siya sa iya kaugalingon, ‘Madugay
pa ang pagbalik ng akon amo.’
49 Tapos pagapintasan niya ang iya mga kapareho nga ulipon kag magakinaon siya,
magaininom kaibahan ng mga buratso.
50 Magaabot ang iya amo sa adlaw nga wayà niya ginapaabota kag sa oras nga wayà
niya masasayuri,
51 kag parusahan gid siya ning sobra ng iya amo. Tapos ilalakot siya sa mga
hipokrito kag didto sinda hay magadinanguyngoy kag magapinagot ang inda ngipon.”

25

Ang Parabola parti sa Napuyò ka Dalaga

1 Nagpadayon si Hesus sa iya paghambay, “Ang paghaharì ng Dios hay puydi
ikumpara sa ini nga parabola. May napuyò ka dalaga nga nagdaya ng inda mga
iwagan para magsugat sa isa ka lyaki nga kyasayon.
2 Ang lima sa inda hay kaburoy kag ang lima hay kamayad.
3 Ang lima nga buroy, nagdaya ng inda iwagan, ugaling wayà sinda nagdaya ning
reserba nga lana.
4 Ang mga dalaga nga mayad, nagdaya da ng inda mga iwagan kag igwa pa gid
sinda ning reserba nga lana.
5 Kag tungod naatraso ang kyasayon nga lyaki pinilaw sinda nganì nakakatuyog.
6 “Nang tungang gab-i na may nagsinggit, ‘Yari na ang kyasayon! Luwas na kamo
kag sugata nindo!’
7 Nagbatì ang napuyò ka dalaga kag gingpreparar ninda ang inda mga iwagan.
8 Pagkatapos ang mga dalaga nga buroy naghambay sa mga mayad, ‘Taw-i abi kami
ng indo lana kay nagaandap-andap na ang amon iwagan.’
9 Pero nagsabat sinda, ‘Indì puydi, kay kung taw-an namon kamo pareho kita nga
kukuyangon. Kadto na lang kamo sa mga tindahan kag magbakay ng para sa indo.’
10 Nganì nagpanaw sinda para magbakay kag imaw da adto ang oras nga nag-
abot ang kyasayon. Ang lima nga nakapreparar hay nakaibahan sa iya sa punsyon.
Pagsuyod ninda didto, gingsarhan na ang pwertahan.
11 “Wayà madugay, nag-abot naman ang lima ka dalaga nga nagbakay ning lana
kag nagpanawag, ‘Ginoo, Ginoo, pasuyura kami!’
12 Pero nagsabat siya, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà ko kamo
nakikilaya.’ ”
13 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Nganì magbantay gid kamo kay wayà kamo
makakasayod kung ano nga adlaw o oras ako maabot.”

Ang Parabola parti sa Tuyo ka Ulipon
Lucas 19:11-27

14 Naghambay pa gid si Hesus, “Ang paghaharì ng Dios puydi ikumpara sa isa ka
tawo nga mabyahe sa iban nga lugar. Bago siya naghalin, gingtawag niya ang iya
mga ulipon kag gingbilin sa inda ang iya kwarta para inegosyo ninda.
15 Ang kada isa sa inda hay gingtaw-an kumpormi sa inda abilidad. Ang isa hay
gingtaw-an niya ning 5,000. Ang isa hay 2,000. Kag ang isa pa gid hay gingtaw-an
niya ning 1,000. Pagkatapos nagpanaw na siya.
16 Ang ulipon nga nakabaton ning 5,000 nagnegosyo nga daan kag nakaganansya
siya ning 5,000.
17 Imaw da ang ginghuman ng nakabaton ning 2,000 kag nakaganansya da siya
ning 2,000.
18 Pero ang nakabaton ning 1,000 hay nagluwas kag nagkutkot sa dutà kag
ginglubong ang kwarta nga gingbilin ng iya amo.
19 “Pagkaligad ng mahabà nga tyempo, nagbalik ang inda amo kag gingtawag niya
ang iya mga ulipon para pangutan-on kung pila na ang inda naganansya.
20 Ang ulipon nga nakabaton ning 5,000 hay nagpalapit kag gingtao niya sa iya amo
ang 5,000 nga kapital kag ang 5,000 nga iya ganansya. Naghambay siya, ‘Nong, yari
ang 5,000 nga gingbilin mo sa akon kag yari da ang ganansya ko nga 5,000.’
21 Naghambay ang iya amo sa iya, ‘Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Tungod
masaligan ka sa maisot nga kantidad, niyan itugyan ko sa imo ang mas dakò pa gid
nga kantidad. Kari na masilibrar kita!’
22 Ang ulipon nga nakabaton ning 2,000 hay nagpalapit da. Naghambay siya, ‘Nong,
yari ang 2,000 nga gingbilin mo sa akon kag yari da ang ganansya ko nga 2,000.’
23 Naghambay ang iya amo sa iya, ‘Maayo ka nga ulipon! Masaligan ka! Tungod
masaligan ka sa maisot nga kantidad, niyan itugyan ko sa imo ang mas dakò pa gid
nga kantidad. Kari na masilibrar kita!’
24 Nagpalapit da ang ulipon nga nakabaton ning 1,000. Naghambay siya, ‘Nong,
sayod ko nga istrikto ka kag wayà ning kaluoy. Ginaani mo ang patubas aber bukon
ikaw ang nagtanom kag ginabuoy mo da ang ganansya ng pinangabudlayan ng iban.
25 Hinadlukan ako nganì ginglubong ko na lang sa dutà ang imo kwarta. Yari na
ang gingbilin mo nga kwarta sa akon.’
26 Pero naghambay ang iya amo, ‘Malain ka kag matamad nga ulipon! Sayod mo
galì nga ginaani ko ang patubas aber bukon ako ang nagtanom kag ginabuoy ko da
ang ganansya ng pinangabudlayan ng iban.
27 Basì wayà mo ginghuyog ang akon kwarta sa bangko para sa akon pagbalik,
mabubuoy ko ang akon kwarta nga may tubò?’
28 Pagkatapos naghambay siya sa iban nga mga ulipon, ‘Buy-a sa iya ang kwarta
kag itao sa ulipon nga may 10,000.
29 Kay ang masaligan taw-an pa gid kag madamò pa ang idudugang sa iya; pero
ang indì masaligan, aber ang maisot nga yarà sa iya hay buy-on pa.
30 Ang ulipon nga wayà ning puyos hay ipilak sa luwas kag didto sa kaduyom-duyom
hay magadinanguyngoy siya kag magapinagot ang iya ngipon.’ ”

Ang Paghusga

31 “Pag-abot ko nga Ungà ng Tawo nga may gahom bilang harì, kaibahan ang tanan
nga mga anghel, magapungkò ako sa akon trono.
32 Ang tanan nga tawo sa kalibutan pagatipunon sa akon atubangan. Pagkatapos
lainon ko sinda pareho ng paglain ng pastor* sa iya mga karnero kag mga kambing.
33 Ang mga matarong nga pareho sa mga karnero hay ibubutang ko sa akon tuo
kag ang mga malain nga pareho sa mga kambing hay ibubutang ko sa akon waya.

34 Pagkatapos bilang Harì, magahambay ako sa mga tawo sa akon tuo, ‘Kari kamo
nga gingpakamaayo ng akon Amay, batuna nindo ang indo panublion sa gingharian
ng Dios nga gingpreparar niya para sa indo tunà pa nang gingtuga ang kalibutan.
35 Kay nang ginggutom ako, gingpakaon nindo; nang ging-uhaw ako gingpainom
nindo. Nang naging istranghero ako, gingpadayon nindo;
36 nang wayà ako may gingbarò, gingbaruan nindo. Nang nagmasakit ako, ging-
atamanan nindo; nang gingpriso ako, gingbisita nindo ako.’
37 Pagkatapos magahambay ang mga matarong, ‘Ginoo, kasan-o ka namon nakità
nga ginggutom kag gingpakaon ka namon, o ging-uhaw kag gingpainom?
38 Kasan-o ka namon nakità nga naging istranghero kag gingpadayon, o wayà may
gingbarò kag gingbaruan?
39 Kag kasan-o ka namon nakità nga nagmasakit o gingpriso kag gingbisita ka
namon?’
40 Magasabat ang Harì, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung ginghuman
nindo ini sa isa sa kauturan ko, aber siya ang pinakapobre, ginghuman da nindo ini
sa akon.’
41 “Pagkatapos magahambay naman ako sa mga tawo sa akon waya, ‘Palayò kamo
sa akon! Gingsumpà kamo para sa kalayo nga nagadabadaba nga wayà katapusan
nga gingpreparar para sa diyablo kag sa iya mga anghel.
42 Kay ginggutom ako, pero wayà nindo ako gingpakaon, ging-uhaw ako, pero wayà
nindo ako gingpainom.
43 Nang naging istranghero ako, wayà nindo ako gingpadayuna; nang wayà ako
may gingbarò, wayà nindo ako gingbarui; nang nagmasakit ako kag gingpriso, wayà
nindo ako ging-atamani.’
44 Pagkatapos magasabat sinda, ‘Ginoo, kasan-o ka namon nakità nga ginggutom
o ging-uhaw, naging istranghero o wayà may gingbarò, nagmasakit o gingpriso nga
wayà ka namon gingbuligi?’
45 Kag magasabat ang Harì, ‘Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, kung wayà
nindo pagbuligi ang isa sa mga kauturan ko, aber siya ang pinakapobre, ako da ang
wayà nindo gingbuligi.’
46 Kag sinda hay pagapalayason kag pagaparusahan sa wayà katapusan. Pero ang
mga matarong hay taw-an ning kabuhì nga wayà katapusan.”†

26

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53

1 Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus ng adto nga mga butang, naghambay siya sa iya
mga disipulo,
2 “Sayod nindo nga duha na lang ka adlaw bago mag-abot ang Pyesta ng Pagligad
ng Anghel* kag ako nga Ungà ng Tawo hay itugyan sa mga tawo para ilangsang sa
krus.”†
3 Adto nga oras didto sa palasyo ni Caifas nga Pinakamataas nga Parì, nagtipon ang
mga pinunò nga parì kag ang mga miyugdumaya ng Judio.
4 Nagplano sinda kung pauno ninda dakpon si Hesus nga indì masayuran ng mga
tawo kag pagkatapos hay patyon.
5 Naghambay sinda, “Indì lang naton itamà sa pyesta kay basì kung magkagulo ang
mga tawo.”

Ang Pagbubò ning Pahumot kay Hesus
Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8

† **25:46 25:46** Daniel 12:2 † **26:2 26:2** Exodus 12:1-27

6 Nang yadto si Hesus sa banwa ng Betania, sa bayay ni Simon nga kitungon* dati,
7 may isa ka babayi ang nagpalapit sa iya. May daya siya nga maisot nga tibod
nga himò sa alabastro*, nga may suyod nga mamahayon gid nga pahumot. Mintras
nagakaon si Hesus, gingbubuan niya ning pahumot ang iya uyo.†
8 Nang makità adto ng iya mga disipulo, nahangit sinda kag naghambay, "Taya!
Basì baya ginauyakan lang niya inà?
9 Puydi kuntà inà ibaligyà sa dakò nga kantidad kag itao ang kwarta sa mga pobre!"
10 Pero sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahambay, nganì naghambay siya sa
inda, "Basì ginagulo nindo ang babayi? Maayo ini ang iya ginahuman sa akon.
11 Ang mga pobre hay permi nindo kaibahan, pero ako hay indì nindo permi
makaibahan.†
12 Gingbubuan niya ang akon lawas ning pahumot para ipreparar sa akon
paglubong.
13 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, aber diin iwali ining Maayong Balità sa
bilog nga kalibutan, ang iya ginghuman sa akon hay ipamalità da para madumduman
siya."

Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus
Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6

14 Niyan, ang isa sa dose nga disipulo nga ang pangayan hay Judas Iscariote, hay
nagkadto sa mga pinunò nga parì.
15 Nagpangutana siya sa inda, "Pila ang indo ibayad kung itugyan ko si Hesus sa
indo?" Pagkatapos nagbayad sinda kay Judas ning 30 ka bilog nga pilak.†
16 Tunà adto, nagapangità siya ning paagi kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda.

Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel
Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-13, 21-23; Juan 13:21-30

17 Sa una nga adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga wayà ning Pampaalsa*, nagpalapit
kay Hesus ang iya mga disipulo kag nagpangutana, "Sa diin mo gusto kami
magpreparar ning ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel?"
18 Nagsabat si Hesus, "Kadto kamo sa isa ka tawo sa syudad ng Jerusalem kag
hambaya siya, 'Ginapahambay ng amon Maestro nga nag-abot na ang oras nga
pagapatyon siya. Masilibrar siya ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel diri sa imo bayay
kaibahan ang iya mga disipulo.' "
19 Nagtuman ang iya mga disipulo kag didto ninda gingpreparar ang ihapon para
sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel.
20 Nang manayumsom na, nagpungkò si Hesus kaibahan ang iya dose nga disipulo
para mag-ihapon.
21 Mintras nagakaon sinda, naghambay si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko
sa indo, isa sa indo ang magatraidor sa akon."
22 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, nalisod gid sinda kag kada isa sa inda
hay nagpangutana sa iya, "Ginoo, bukon ako, dì ba?"
23 Nagsabat si Hesus, "Ang magasawsaw ning tinapay sa hambawan kaibahan ko,
imaw ang magatraidor sa akon.†
24 Ako nga Ungà ng Tawo hay pagapatyon sunò sa ginahambay ng Kasulatan, pero
makaluluoy gid ang tawo nga magatraidor sa akon nga Ungà ng Tawo. Maayo pa sa
iya nga wayà ging-ungà."
25 Pagkatapos naghambay si Judas nga imaw ang magatraidor, "Maestro, bukon ako,
dì ba?" Nagsabat si Hesus sa iya, "Ikaw ang naghambay inà."

---

* **26:7 26:7** *Alabastro*: Ini hay isa ka klasi nga bato nga mayutà. † **26:7 26:7** Lucas 7:37-38 † **26:11 26:11** Deuteronomio 15:11 † **26:15 26:15** Zacarias 11:12 † **26:23 26:23** Salmo 41:9

Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo
Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25

26 Mintras nagakaon sinda, nagbuoy si Hesus ning tinapay. Gingpasalamatan niya
ini sa Dios kag gingbuak-buak. Pagkatapos gingtao niya ini sa iya mga disipulo kag
naghambay, "Buy-a nindo ini kag kaunon, imaw ini ang akon lawas."
27 Pagkatapos nagbuoy siya ning tasa nga may ilimnon, nagpasalamat sa Dios kag
gingtao sa inda nga nagahambay, "Tanan kamo mag-inom ini,
28 kay ini ang akon dugò nga ibubò para mapalig-on ang kasugtanan agud
mapatawad ang mga salà ng madamò nga tawo.†
29 Ginahambay ko sa indo, indì na ako ini mag-inom liwat nga ilimnon halin sa
ubas hasta sa adlaw nga magainom ako ning bag-o nga klasi ng ilimnon kaibahan
nindo sa gingharian ng akon Amay."
30 Nagkanta sinda ning pagdayaw sa Dios, pagkatapos nagkadto sinda sa Bukid ng
mga Olibo.

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38

31 Naghambay si Hesus sa inda, "Ini gid nga gab-i, bayaan nindo ako tanan, kay
ginahambay ng Kasulatan, 'Patyon ko ang pastor kag magkabuyag-buyag ang mga
karnero.'†
32 Pero pagkatapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa indo didto sa Galilea."
33 Naghambay si Pedro, "Aber bayaan ka ninda tanan, ako indì gid!"
34 Naghambay si Hesus sa iya, "Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, sa ini gid
nga gab-i bago magtuktuyaok ang suyog, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses."
35 Pero naghambay si Pedro, "Indì gid ako maghambay nga wayà ta ikaw makilaya,
aber patyon pa ako kaibahan ka!" Imaw da ang ginghambay ng tanan nga disipulo.

Ang Pangamuyò ni Hesus sa Getsemane
Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46

36 Pagkatapos nagkadto sinda sa lugar nga ginatawag Getsemane. Pag-abot
ninda didto, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, "Pungkò kamo diri mintras
nagapangamuyò ako didto sa una-unahan."
37 Pero gingdaya niya sina Pedro kag ang duha nga ungà ni Zebedee. Pagkatapos
nagtunà siya magpangalisod kag naglain ang iya pamatyag.
38 Nganì naghambay siya sa inda, "Daw mamatay ako kay dakò gid ang akon kalisod.
Pabilin kamo diri kag magpamuyaw kaibahan ko."
39 Pagkatapos nagkadto pa gid siya sa una-unahan, nagluhod kag nagpangamuyò.
Hambay niya, "Amay, kung puydi lang palayuan ini nga kahugaan nga maabot sa
akon. Pero bukon ang akon kabubut-on, kundì ang imo ang dapat matuman."
40 Pagbalik niya sa iya tuyo nga disipulo naabutan niya sinda nga nagakatuyog.
Naghambay siya kay Pedro, "Indì ba kamo makapamuyaw kaibahan ko aber isa lang
ka oras?
41 Magpamuyaw kamo kag magpangamuyò para indì kamo madaog ng pagtintar.
Gusto ng indo espiritu nga magtuman ng akon gingbilin sa indo, ugaling maluya ang
indo lawas."
42 Nagkadto liwat si Hesus sa una-unahan kag nagpangamuyò. Hambay niya,
"Amay, kung indì gid puydi nga ilayò ini nga kahugaan kag kahinangyan nga tiison
ko gid, ang imo kabubut-on ang matuman."
43 Pagkatapos nagbalik siya liwat sa iya mga disipulo kag naabutan na naman niya
sinda nga nagakatuyog, kay ginapilaw gid sinda.

† **26:28 26:28** Exodus 24:8; Jeremias 31:31-34 † **26:31 26:31** Zacarias 13:7

44 Gingbayaan sinda liwat ni Hesus kag nagkadto sa una-unahan kag nagpanga-
muyò. Ikatuyo na niya ini nga pagpangamuyò kag imaw da gihapon ang iya
ginghambay.
45 Pagkatapos nagbalik siya sa iya mga disipulo kag naghambay, “Nagakatuyog pa
ba gihapon kamo kag nagapahuway? Sirua, malapit na ang oras nga ako nga Ungà
ng Tawo itugyan sa mga makasasalà!
46 Bangon na kamo! Sirua, yari na ang tawo nga nagatraidor sa akon!”

Ang Pagdakop kay Hesus
Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12

47 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot si Judas nga isa sa dose nga disipulo.
Kaibahan niya ang kadamò gid nga tawo nga may daya nga mga sundang kag mga
pamakang. Gingsugò sinda didto ng mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng
Judio.
48 Bago sinda nag-abot, gingbilinan na ng traidor ang mga madakop kung ano ang
iya isinyas. Hambay niya “Ang tawo nga akon haruan imaw ang indo ginapangità.
Dakpon nindo siya.”
49 Nganì pag-abot ni Judas, nagpalapit nga daan siya kay Hesus kag naghambay,
“Maestro, maayo nga gab-i.” Kag gingharuan niya siya.
50 Naghambay si Hesus sa iya, “Amigo, himua na kung ano ang imo gingkari.”
Gingpalapitan ninda si Hesus kag gingdakop.
51 Adto nga daan ang isa sa mga kaibahan ni Hesus hay naggabot ng iya sundang
kag ginglabò ang ulipon ng Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya talinga.
52 Naghambay si Hesus sa iya, “Balikan sa tagob ang imo sundang! Ang nagagamit
ng sundang hay sa sundang da mamamatay.
53 Wayà ka ba makakasayod nga kung magpangayò ako ning bulig sa akon Amay,
sa nga daan paday-an niya ako ning dose ka batalyon† nga mga anghel?
54 Pero kung humanon ko ini, pauno matuman ang ginghambay ng Kasulatan nga
imaw ini ang dapat matabò?”
55 Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga tawo, “Tulisan ba ako nga kahinangyan
gid magdaya pa kamo ning mga sundang kag mga pamakang para dakpon ako?
Adlaw-adlaw yadto ako sa templo nagatudlò, basì wayà nindo ako pagdakpa?
56 Pero ini tanan hay natatabò para matuman ang gingsulat ng mga propeta
sa Kasulatan.” Pagkatapos gingbayaan siya ng tanan niya nga disipulo kag
nagpangdyagan sinda palayò.

Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte
Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24

57 Gingdaya si Hesus ng mga nagdakop kay Caifas nga Pinakamataas nga Parì. Didto
nagatipon ang mga eskriba kag ang mga miyugdumaya ng Judio.
58 Si Pedro hay nagsunod da pero malayò kay Hesus. Nagsuyod siya sa dyaag
kag nagpungkò didto kaibahan ng mga gwardya. Gusto niya makità kung ano ang
matatabò.
59 Ang mga pinunò nga parì kag ang tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio*
hay nagpangità ning mga ebidensya nga bukon matuod kontra kay Hesus para
ipapatay siya.
60 Pero aber kadamò ang nagpalapit kag nagtestigo ning pinusong kontra kay Hesus,
wayà sinda ning may nakità nga ebidensya para ipapatay siya. Nang ulihi, may duha
ka tawo nga nagpalapit.

---

† **26:53 26:53** *Batalyon*: Sa tyempo ni Hesus, ang isa ka batalyon hay may 600 nga sundalo.

61 Naghambay sinda, “Nabatian namon ini nga tawo nga naghambay, ‘Kaya kuno
niya gubaon ang templo ng Dios kag sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon niya ini
liwat!’ ”
62 Nganì nagtindog ang Pinakamataas nga Parì kag nagpangutana kay Hesus, “Wayà
ka ba ning maisasabat sa ini nga mga akusasyon kontra sa imo?”
63 Pero wayà gid nagsabat si Hesus. Nganì gingpangutana siya liwat ng
Pinakamataas nga Parì, “Ginapasumpà ko ikaw sa pangayan ng buhì nga Dios, balitai
kami kung ikaw ba ang Kristo nga Ungà ng Dios?”
64 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw ang naghambay inà. Ginahambay ko sa indo
tanan, tunà arinyan, makikità nindo ako nga Ungà ng Tawo nga nagapungkò hampig
sa tuo ng Makagagahom nga Dios kag makikità da nindo ako sa mga panganod halin
sa langit nga magaabot sa kalibutan.”†
65 Nang mabatian adto ng Pinakamataas nga Parì ginggisì niya ang iya barò sa
kahangit kag naghambay, “Naghambay siya ning malain kontra sa Dios! Indì na
kahinangyan ng mga testigo! Nabatian na nindo ang iya paghambay ning malain
kontra sa Dios.
66 Ano ang indo desisyon?” Nagsabat sinda, “Angay gid siya nga patyon!”†
67 Pagkatapos gingpil-an ninda siya sa hitsura kag gingsumbag kag ang iban nga
nagtampà† sa iya
68 naghambay, “Kung ikaw ang Kristo, balitai kami kung sin-o ang nagtampà sa
imo!”

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27

69 Mintras yadto pa si Pedro nagapungkò sa dyaag, may nagpalapit sa iya nga ulipon
nga babayi ng Pinakamataas nga Parì kag naghambay, “Kaibahan ka da ni Hesus nga
taga-Galilea!”
70 Pero nagbalibad si Pedro sa atubangan ng tanan. Hambay niya, “Wayà ko
masasayuri kung ano ang imo ginahambay.”
71 Tapos nagkadto siya sa pwertahan paluwas. Nakità siya ng isa pa ka ulipon nga
babayi kag naghambay siya sa mga tawo didto, “Ini nga lyaki hay kaibahan ni Hesus
nga taga-Nazaret!”
72 Pero nagbalibad liwat si Pedro kag nagsumpà, “Wayà ko gid nakikilaya ang tawo
nga indo ginahambay!”
73 Malagat-lagat nagpalapit kay Pedro ang mga tawo didto kag naghambay,
“Sigurado gid, ikaw hay isa sa iya mga kaibahan kay ang imo paghambay pareho
sa iya.”
74 Pero nagsumpà gid si Pedro kag naghambay, “Aber mamatay pa ako, wayà ko
gid nakikilaya inà nga tawo!” Kag adto nga daan nagtuktuyaok ang suyog.
75 Kag nadumduman ni Pedro ang ginghambay ni Hesus, “Bago magtuktuyaok
ang suyog, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.” Nganì nagluwas siya kag
nagtinangis gid ning tudo.

27

Ang Pagdaya kay Pilato
Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32

1 Pagkaaga, nagtipon ang tanan nga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng
Judio para magplano kung pauno ipapatay si Hesus.
2 Ginggapos ninda siya kag gingdaya agud itugyan kay Gobernador Pilato.

† **26:64 26:64** Daniel 7:13 † **26:66 26:65-66** Levitico 24:16 † **26:67 26:67** Isaias 50:6

Ang Kamatayon ni Judas
Ginghuman 1:18-19

3 Nang masayuran ni Judas nga imaw ang nagtraidor kay Hesus nga gingparusahan
na siya nga patyon, gingbasoy niya ang iya kaugalingon. Nagkadto siya sa mga pinunò
nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio para ibalik ang 30 ka bilog nga pilak.
4 Naghambay siya, "Nakasalà ako kay gingtugyan ko sa indo ang tawo nga wayà
ning salà." Nagsabat sinda, "Anong labot namon? Bahayà ka sa kabuhì mo!"
5 Gingpilak ni Judas ang kwarta didto sa suyod ng templo. Pagkatapos nagluwas
siya kag nagbikti.
6 Gingpuyot ng mga pinunò nga parì ang kwarta kag naghambay, "Ini nga kwarta
hay indì puydi ibutang sa tipunan ng kwarta ng templo kay kontra ini sa aton
kasuguan kay ini nga kwarta hay gingbayad para patyon ang isa ka tawo."
7 Nagkasugot sinda nga ang kwarta hay gamiton para ibakay ning dutà ng
miyughuman ning kuyon para humanon nga lubungan ng mga taga-iban nga lugar.
8 Nganì adto nga bukid hay ginatawag hasta arinyan, Dutà ng Dugò.
9 Sa adto nga natabò natuman ang ginghambay ni Propeta Jeremias, "Gingbuoy
ninda ang 30 ka bilog nga pilak nga gingkasugtanan ng mga inapo ni Israel nga ibakay
sa iya.
10 Kag ginggamit ninda ang kwarta para ibakay ning dutà ng miyughuman ning
kuyon kumpormi sa gingsugò sa akon ng Ginoo."†

Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus
Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38

11 Niyan, nang yadto na si Hesus kay Pilato, gingpangutana siya, "Ikaw ba ang harì
ng mga Judio?" Nagsabat si Hesus, "Ikaw ang naghambay inà."
12 Pero aber ginaakusar siya ng mga pinunò nga parì kag ng mga miyugdumaya ng
Judio, wayà siya nagsabat.
13 Nganì naghambay si Pilato sa iya, "Basì wayà ka nagasabat sa inda mga
akusasyon kontra sa imo?"
14 Pero wayà gid nagsabat si Hesus aber isa, nganì natingaya gid ang gobernador.

Ang Pagsentensya kay Hesus
Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16

15 Kada Pyesta ng Pagligad ng Anghel ang ginahuman ng gobernador hay
nagapaluwas ning isa ka priso nga gusto ng mga tawo paluwason.
16 May isa ka bantog nga priso nga ang pangayan hay Barabas.
17 Nganì nang nagtipon ang mga tawo, nagpangutana si Pilato sa inda, "Sin-o ang
gusto nindo nga akon paluwason, si Barabas ba o si Hesus nga ginatawag nga Kristo?"
18 Sayod ni Pilato nga naiili ang mga pinunò nga parì kay Hesus, nganì gingtugyan
ninda siya sa iya.
19 Mintras nagapungkò si Pilato sa lugar nga ginahusgahan, nagpadaya ang iya
asawa ning mensahe sa iya, "Ayaw pagpasinlabot sa inà nga tawo nga wayà ning
salà. Kay kagab-i nahugaan gid ako sa akon pananamgo parti sa iya."
20 Pero gingsuysugan ng mga pinunò nga parì kag ng mga miyugdumaya ng Judio
ang mga tawo nga si Barabas ang inda pangayuon nga paluwason kag si Hesus ang
ipapatay.
21 Nganì nagpangutana liwat si Pilato sa inda, "Sin-o sa inda nga duha ang indo
gusto nga akon paluwason para sa indo?" Nagsabat sinda, "Si Barabas!"
22 Nagpangutana si Pilato, "Hay ano ang akon humanon kay Hesus nga ginatawag
nga Kristo?" Nagsabat sinda tanan, "Ilangsang siya sa krus!"

† **27:10 27:9-10** Zacarias 11:12-13

23 Pero nagpangutana si Pilato, “Basì, ano ba ang salà nga iya nahuman?” Pero
gingtuduhan pa gid ninda ang pagsinggit, “Ilangsang siya sa krus!”
24 Nang makità ni Pilato nga wayà na siya ning may mahuhuman kag basì
kung magkinagulo ang mga tawo, nagpabuoy siya ning tubì kag nagpanghinaw sa
atubangan ng mga tawo. Naghambay siya, “Wayà ako ning labot sa kamatayon ng
ini nga tawo. Indo inà sabaton! Limpyo ang akon kamot.”†
25 Nagsabat ang tanan nga mga tawo, “Kami kag ang amon mga ungà ang
magapanabat ng iya kamatayon!”
26 Pagkatapos gingpaluwas ni Pilato si Barabas para sa inda. Pero si Hesus hay iya
gingpalatigo kag gingtugyan sa iya mga sundalo agud ilangsang sa krus.

Ang Pag-insulto kay Hesus ng mga Sundalo
Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3

27 Gingdaya ng mga sundalo si Hesus sa suyod ng palasyo ng gobernador kag
nagtipon didto ang tanan nga batalyon ng mga sundalo nga nagapalibot sa iya.
28 Ging-ubahan ninda siya kag gingbutangan ning kapa nga puya.
29 Ginghumanan ninda ning korona nga tunukon kag gingsuksok ini sa iya uyo.
Kag gingpahawid ninda sa iya tuo nga kamot ang daw baston. Pagkatapos gingluhod-
luhuran ninda siya nga ginaininsulto. Hambay ninda, “Mabuhay, ang Harì ng mga
Judio!”
30 Gingpil-an ninda siya kag gingbuoy ang baston kag gingpinukoy siya sa uyo.
31 Pagkatapos ng inda pag-ininsulto, ging-uba ninda ang kapa kag gingsuksukan
siya liwat ng iya barò. Tapos gingdaya ninda siya sa luwas para ilangsang sa krus.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27

32 Mintras nagapanaw sinda paluwas, nasumpong ninda ang isa ka tawo nga taga-
Cyrene. Ang iya pangayan hay si Simon. Gingpilit ninda siya nga magpas-an ng krus
ni Hesus.
33 Pag-abot ninda sa lugar nga ginatawag, Golgota (ang gusto hambayon, Lugar ng
Bungò),
34 gingtaw-an ninda si Hesus ning ilimnon nga may halò nga mapait. Pero nang
gingtilawan niya adto, wayà siya mag-inom.†
35 Pagkalangsang ng mga sundalo sa iya sa krus, gingparte-parte ninda ang iya mga
barò paagi sa palabunutan.†
36 Pagkatapos nagpungkò sinda kag nagbantay sa iya.
37 Hampig sa ibabaw ng iya uyo nagbutang sinda ning karatula. Gingsulat ninda
didto ang akusasyon kontra sa iya, “Ini si Hesus nga Harì ng mga Judio.”
38 May duha didto ka tulisan nga inda da ginglangsang sa krus, ang isa sa iya tuo
kag ang isa sa waya.
39 Ang mga tawo nga nagapang-agi didto hay nagaliong-liong nga ginainsulto si
Hesus.†
40 Hambay ninda, “Ikaw nga nagahambay nga gubaon mo ang templo kag sa suyod
ng tuyo ka adlaw patindugon mo liwat, luwasa ang imo kaugalingon! Kung ikaw ang
Ungà ng Dios, panaog dirà sa krus!”
41 Ginainsulto da siya ng mga pinunò nga parì, mga eskriba kag mga miyugdumaya
ng Judio.
42 Naghambay sinda, “Gingtabangan niya ang iban, pero indì niya kaya tabangan
ang iya kaugalingon! Dì ba harì kuno siya ng Israel? Kung makapanaog siya dirà sa
krus, mapati kita sa iya.

---

† **27:24 27:24** Deuteronomio 21:6-9 † **27:34 27:34** Salmo 69:21 † **27:35 27:35** Salmo 22:18 † **27:39 27:39** Salmo 22:7, 109:25

43 Nagasalig kuno siya sa Dios. Siruon ta abi kung luwason siya ng Dios, kay
nagahambay siya nga Ungà siya ng Dios!”†
44 Patì ang mga tulisan nga ginglangsang kaibahan niya hay nagainsulto da sa iya.

Ang Pagkamatay ni Hesus
Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30

45 Magtunà nang alas dose ng adlaw, nagduyom ang bilog nga lugar hasta alas tres
ng hapon.
46 Nang alas tres na ng hapon, nagsinggit si Hesus ning makusog, “Eli, Eli, lema
sabachtani?” Ang gusto hambayon hay, “Dios ko, Dios ko, basì gingpabay-an mo
ako?”†
47 Ang iban nga nagatindog didto nga nakabatì ng iya gingsinggit naghambay,
“Ginatawag ng ini nga tawo si Elias!”
48 Adto nga daan, ang isa sa mga tawo didto nagdyagan kag nagbuoy ning espongha
kag gingsawsaw ini sa maaslom nga ilimnon. Gingtakod niya ini sa punta ng kuhit
kag gingpalapit kay Hesus para supsupon niya.†
49 Pero ang iban naghambay, “Pabay-i siya! Siruon ta abi kung maabot si Elias para
luwason siya.”
50 Nagsinggit liwat si Hesus ning makusog kag nabugtuan siya ning ginhawa.
51 Adto gid nga oras, nagisì sa tungà ning duha kaparte ang kurtina ng templo halin
sa ibabaw paubos. Naglinog kag ang madagkò nga mga bato hay nagkabuak.†
52 Nabuksan ang mga lubungan kag kadamò nga balaan nga tawo ng Dios nga
namatay na hay nabanhaw.
53 Nagluwas sinda sa mga lubungan. Pagkatapos mabanhaw si Hesus, nagsuyod
sinda sa balaan nga syudad ng Jerusalem kag kadamò nga tawo ang nakakità sa
inda.
54 Nang mabatyagan ng kapitan kag ng mga sundalo nga nagabantay kay Hesus ang
paglinog kag nang makità ninda ang mga natabò, hinadlukan gid sinda. Naghambay
sinda, “Matuod gid ini nga tawo hay Ungà ng Dios!”
55 Sa malayò-layò may mga babayi da nga nagatan-aw sa nagakatabò. Sinda ang
nagasunod kag nagaserbisyo kay Hesus halin sa Galilea.
56 Kaibahan ninda si Maria nga taga-Magdala, si Maria nga nanay nina Santiago
kag Jose kag ang asawa ni Zebedee.

Ang Paglubong kay Hesus
Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42

57 Nang manayumsom na, nag-abot ang isa ka manggaranon nga tawo nga taga-
Arimatea. Ang iya pangayan hay Jose kag isa da siya nga disipulo ni Hesus.
58 Nagkadto siya kay Pilato para pangayuon ang lawas ni Hesus. Pagkatapos
nagsugò si Pilato nga itao sa iya.
59 Nganì gingpabuoy ni Jose ang lawas kag gingpaputos ning bag-o nga tela nga
mahay kag maayo nga klasi.
60 Gingpabutang niya ini sa iya bag-o nga lubungan nga iya gingpakutkot sa alihid
ng bakuyod. Kag gingpapaligid niya ang mabahoy nga bato para masarhan ang
pwertahan ng lubungan. Pagkatapos naghalin na siya.
61 Nagpabilin didto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa gid nga Maria*.
Nagapungkò sinda sa atubangan ng lubungan.

Ang Pagpabantay sa Lubungan

---

† **27:43 27:43** Salmo 22:8 † **27:46 27:46** Salmo 22:1 † **27:48 27:48** Salmo 69:21 † **27:51 27:51** Exodus 26:31-33
* **27:61 27:61** *Maria*: Siya ang nga nanay ni Santiago kag ni Jose.

62 Pagkaaga, pagkatapos ng adlaw ng Pagpreparar, nagkadto ang mga pinunò nga
parì kag ang mga Pariseo kay Pilato.
63 Naghambay sinda, “Nadumduman namon nang buhì pa adto nga miyugpanluko,
naghambay siya nga mabanhaw kuno siya pagkaligad ng tuyo ka adlaw.
64 Nganì maayo siguro pabantayan mo ang lubungan niya sa suyod ng tuyo ka
adlaw, kay basì kung ang iya patay nga lawas hay kawaton ng iya mga disipulo kag
maghambay sinda sa mga tawo nga nabanhaw siya. Kung matabò ini nga kalukuhan,
magiging mas malain pa ini kaysa sa una.”
65 Naghambay si Pilato sa inda, “Day-a nindo didto ang mga gwardya. Kamo mismo
ang magpabantay, bahayà na kamo.”
66 Nganì nagkadto sinda sa lubungan kag gingsilyuhan ninda ang bato nga nagasara
sa lubungan. Pagkatapos gingbilin ninda didto ang mga gwardya.

28

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10

1 Pagkatapos ng Adlaw nga Inugpahuway*, aga pa gid ng una nga adlaw ng simana*,
nagkadto si Maria nga taga-Magdala kag ang isa pa nga Maria didto sa lubungan kay
gusto ninda magsirò.
2 Niyan, gulpi lang nga naglinog ning makusog kag nagbabà ang anghel ng Ginoo
halin sa langit. Gingpaligid niya ang bato nga nagasara sa pwertahan ng lubungan
kag gingpungkuan niya ini.
3 Ang iya hitsura hay sobra gid kasilaw nga daw sa kilat kag ang iya barò hay
kaputì-putì gid.
4 Ang mga gwardya nga nagabantay sa lubungan hay nagpangurog sa kahadlok kag
nabuy-an ning animo.
5 Naghambay ang anghel sa mga babayi, “Ayaw kamo mahadlok. Sayod ko nga
ginapangità nindo si Hesus nga ginglangsang sa krus.
6 Wayà na siya diri kay nabanhaw na siya sunò sa iya ginghambay sa indo. Kari
kag sirua nindo ang gingbutangan sa iya.”
7 Pagkatapos adto naghambay ang anghel sa inda, “Kadto kamo nga daan kag balitai
nindo ang iya mga disipulo nga nabanhaw na siya kag nauna na siya sa indo sa
Galilea. Didto nindo siya makikità. Ayaw nindo paglimuti ang akon ginghambay sa
indo.”
8 Nganì dalì-dalì sinda nga naghalin sa lubungan. Aber ginahadlukan, nalipay gid
sinda kag nagdyagan para ibalità ini sa mga disipulo.
9 Malagat-lagat nasumpong ninda si Hesus. Naghambay siya sa inda, “Kamusta
kamo?” Pagkatapos nagpalapit sinda kay Hesus. Ginghawiran ninda ang iya mga
siki kag gingsamba siya.
10 Hambay ni Hesus sa inda, “Ayaw kamo mahadlok. Kadto kamo sa akon mga
manghod kag hambaya sinda nga magkadto didto sa Galilea. Didto ninda ako
makikità.”

Ang Balità ng mga Gwardya

11 Mintras nagapanaw ang mga babayi halin sa lubungan, ang iban nga mga
gwardya nagkadto sa syudad kag gingbalità ninda sa mga pinunò nga parì ang tanan
nga natabò didto sa lubungan.

---

* **28:1 28:1** Ang una nga adlaw ng simana sa inda hay Dominggo sa aton.

12 Nganì nagtipon ang mga pinunò nga parì kaibahan ng mga miyugdumaya ng
Judio. Nagkasugot sinda nga taw-an ninda ning kadakò nga kwarta ang mga sundalo
para indì sinda magpamalità kung ano gid ang matuod nga natabò.
13 Gingtudluan ninda ang mga sundalo kung ano ang inda ihambay sa mga tawo.
Naghambay sinda, “Balitai nindo ang mga tawo nga mintras nagakatuyog kamo
kagab-i, nag-abot ang iya mga disipulo kag gingbuoy ninda ang lawas ni Hesus.
14 Kung mabatian ini ng gobernador, kami ang mahambay sa iya para indì kamo
mauno.”
15 Nganì gingbaton ninda ang kwarta kag gingtuman ninda ang ginghambay sa
inda. Kag hasta niyan, imaw ini ang istorya nga ginapakayat ng mga Judio.

Ang Pagpakità ni Hesus sa mga Disipulo
Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Ginghuman 1:6-8

16 Niyan, nagkadto ang onse nga disipulo ni Hesus sa Galilea, sa bukid nga iya
gingtudlò sa inda.
17 Nang makità ninda si Hesus gingsamba ninda siya, pero ang iban nagduha-duha.
18 Nagpalapit si Hesus sa inda kag naghambay, “Ang tanan nga otoridad sa langit
kag sa dutà hay gingtao na sa akon.
19 Nganì magkadto kamo sa tanan nga tawo sa bilog nga kalibutan kag humana
sinda nga akon mga disipulo. Bawtismuhi sinda sa pangayan ng Amay, ng Ungà kag
ng Espiritu Santo.†
20 Tudlui nindo sinda nga tumanon ang tanan nga akon gingsugò sa indo. Tandai
nindo, kaibahan nindo ako permi hasta sa katapusan ng kalibutan.”

† **28:19 28:19** Ginghuman 1:8

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni
MARCOS
Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Marcos nga ungà ni Maria nga taga-Jerusalem. Ginatawag da siya nga Juan Marcos kag pakaisa siya ni Bernabe. Nakaibahan siya nina Bernabe kag Pablo sa matag-od lang nga tyempo sa primero ninda nga misyon nga magwali ng Maayong Balità. Pagkatapos nakaibahan naman siya ni Pedro kag maayo gid ang inda relasyon sa isa kag isa, nganì gingtawag siya ni Pedro nga iya ungà. Nganì may posibilidad nga ang mga impormasyon nga iya gingsulat diri hay halin kay Pedro.

Gingsulat ini ni Marcos para sa mga bukon Judio, nganì ginaisplikar niya ang parti sa mga tradisyon, patakaran kag kultura ng mga Judio.

Ginapakilaya diri ni Marcos si Hesus bilang Ungà ng Dios. Gingsulat niya diri ang mga 20 ka milagro ni Hesus kag tuyo lang sa iya mga pagpanudlò. Ginapaintindi da niya ang ginghambay ni Hesus, "…ako nga Ungà ng Tawo hay wayà nagkari diri sa kalibutan para magpaserbisyo kundì magserbisyo…" (10:45).

Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28

1 Imaw ini ang Maayong Balità* parti kay Hesu-Kristo nga Ungà ng Dios.
2 Nagtunà ini nang matuman ang gingsulat ni Propeta* Isaias parti sa ginghambay
ng Dios sa iya Ungà, "Ipapadaya ko ang akon mensahero nga mauna sa imo para
magpreparar ng imo dayan.
3 Ini nga mensahero hay magasinggit sa tiway nga lugar. Magahambay siya sa
mga tawo, 'Ipreparar nindo ang agihan para sa Ginoo, tadlunga ang dayan nga iya
pagaagihan.' "
4 Nganì natabò ini nang mag-abot si Juan nga Miyugbawtismo sa tiway nga lugar.
Nagawali siya sa inda nga nagahambay, "Talikuri nindo ang indo mga kasal-anan kag
magpabawtismo para patawaron kamo ng Dios."
5 Madamò gid nga tawo ang nagkadto sa iya halin sa tanan nga banwa nga sakop
ng Judea kag sa Jerusalem. Ging-akò ninda ang inda mga salà kag gingbawtismuhan
niya sinda sa Subà ng Jordan.
6 Ang barò ni Juan hay himò sa buyboy ng kamelyo kag ang iya sinturon hay panit
ng hayop. Ang iya pagkaon hay apan kag dugos.
7 Imaw ini ang iya ginawali, "May maabot nga masunod sa akon nga mas
makagagahom pa kaysa sa akon kag indì gid ako angay aber magdukò para
magbaskad ng higot ng iya sandalyas.
8 Nagabawtismo ako sa indo sa tubì, pero siya ang magabawtismo sa indo sa
Espiritu Santo."

Ang Pagbawtismo kay Hesus
Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22

9 Nang adto nga tyempo naghalin si Hesus sa Nazaret nga sakop ng probinsya ng
Galilea kag nagpabawtismo kay Juan sa Subà ng Jordan.
10 Paghaw-as ni Hesus sa tubì, nakità nga daan niya nga nag-abri ang langit kag
ang Espiritu Santo nga daw salampati hay nagababà pakadto sa iya.

11 Kag igwa ning boses nga nabatian halin sa langit nga naghambay, “Ikaw ang
akon pinalanggà nga Ungà; nalilipay gid ako sa imo.”

Ang Pagtintar kay Hesus
Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13

12 Adto nga daan gingpakadto si Hesus ng Espiritu Santo sa tiway nga lugar.
13 Kag didto siya nagtinir sa suyod ng 40 ka adlaw nga ginatinintar ni Satanas kag
may mapintas nga mga sapat didto, pero gingserbisyuhan siya ng mga anghel.

Ang Pagtawag ni Hesus sa Upat nga Miyugpangisdà
Mateo 4:12-22; Lucas 4:14-15, 5:1-11

14 Nang mapriso† si Juan nga Miyugbawtismo, nagkadto si Hesus sa Galilea kag
nagwali ng Maayong Balità halin sa Dios.
15 Hambay niya, “Nag-abot na ang tamà nga oras kag malapit na nga magaharì
ang Dios. Nganì talikuran nindo ang indo mga kasal-anan kag magpati sa Maayong
Balità.”
16 Isa ka adlaw mintras nagapanaw si Hesus sa alihid ng Lawà ng Galilea*, nakità
niya didto ang magmanghod nga sina Simon kag Andres nga nagataktak ng pukot
kay sinda hay miyugpangisdà.
17 Naghambay si Hesus sa inda, “Nunot kamo sa akon kay tudluan ta kamo sa
pagpangisdà ng mga tawo.”*
18 Adto nga daan gingbayaan ninda ang inda mga pukot kag nagnunot sa iya.
19 Mintras nagapadayon pa si Hesus sa pagpanaw, nakità niya ang magmanghod
nga sina Santiago* kag Juan nga mga ungà ni Zebedee. Yadto sinda sa inda dyapang*
nga nagahukot ng mga pukot,
20 kag ging-agda nga daan sinda ni Hesus. Gingbayaan ninda sa dyapang ang inda
tatay kaibahan ang mga ginasuhuyan kag nagnunot sinda sa iya.

Ang Pagpalayas ni Hesus sa Malain nga Espiritu
Lucas 4:31-37

21 Niyan, nagkadto si Hesus kag ang iya mga kaibahan sa banwa ng Capernaum*.
Pag-abot ng Adlaw nga Inugpahuway*, nagsuyod nga daan siya sa sinagoga* kag
nagtunà sa pagpanudlò.
22 Natingaya gid sa iya pagpanudlò ang mga tawo nga nakabatì, kay nagtudlò siya
nga may otoridad kag bukon pareho ng mga eskriba*.
23 Adto nga daan may isa ka tawo nga ginasapian ng malain nga espiritu ang
nagsuyod sa sinagoga kag nagsinggit,
24 “Hesus nga taga-Nazaret, ano ang humanon mo sa amon? Nagkari ka ba para
parusahan kami? Kilaya ko kung sin-o ka: ikaw ang Balaan nga gingsugò ng Dios!”
25 Pero gingsabyaw ni Hesus ang malain nga espiritu, “Maghipos ka kag magluwas
sa iya!”
26 Gingpakurog ng malain nga espiritu ang tawo kag nagasinggit ning tudo mintras
nagluwas sa iya.
27 Natingaya gid ang tanan nga tawo nganì nagpangutana sinda sa isa kag isa, “Ano
baya ini? Bag-o ini nga pagpanudlò! May otoridad siya sa pagsugò aber sa malain
nga mga espiritu kag nagatuman sinda sa iya.”
28 Nganì nabantog nga daan ang balità parti kay Hesus sa bilog nga probinsya ng
Galilea.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo
Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41

---

† **1:14 1:14** 6:17-29 * **1:17 1:17** Ang gusto nga hambayon hay day-on ang mga tawo para magsunod sinda sa Dios.

29 Nagluwas si Hesus kag ang iya mga kaibahan sa sinagoga kag nagkadto sa bayay
nina Simon kag Andres, kaibahan da sina Santiago kag Juan.
30 Niyan, nagahigdà ang panugangan nga babayi ni Simon kay may sagnat siya.
Kag adto nga daan gingpasayod ninda ini kay Hesus.
31 Nganì gingpalapitan siya ni Hesus kag ginghawiran sa kamot kag gingpabangon.
Nahuwasan siya sa iya sagnat kag gingserbisyuhan niya sina Hesus.
32 Nang manayumsom na kag nagtunod na ang adlaw, gingdaya ng mga tawo kay
Hesus ang tanan nga may sakit kag ang ginasapian ng mga demonyo.
33 Tanan nga tawo sa banwa hay nagtipon sa atubangan ng bayay.
34 Gingpang-ayo ni Hesus ang madamò nga may sarisarì nga sakit kag gingpalayas
ang madamò nga demonyo. Wayà niya pagtuguti nga maghambay sinda kay sayod
ninda kung sin-o siya.

Ang Pagwali ni Hesus sa Galilea
Lucas 4:42-44

35 Nang masunod nga adlaw, maduyom pa, nagbangon si Hesus kag nagkadto sa
tiway nga lugar kag nagpangamuyò.
36 Gingpangità siya ni Simon kag ng iya mga kaibahan.
37 Pagkakità ninda kay Hesus naghambay sinda, “Ginapinangità ka ng tanan nga
tawo.”
38 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Makadto na kita sa malapit nga mga banwa
para makawali ako didto kay imaw ini ang akon gingkari sa kalibutan.”
39 Nganì naglibot si Hesus sa bilog nga Galilea para magwali sa mga sinagoga kag
magpalayas ning mga demonyo.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon
Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16

40 May isa ka tawo nga kitungon* nga nagpalapit kay Hesus. Nagluhod siya kag
nagpakitluoy nga buligan siya. Hambay niya, “Kung gusto mo, paayuha ako sa akon
sakit nga kitong.”
41 Naluoy gid si Hesus sa iya. Nganì ging-unat niya ang iya kamot kag ginghawiran
siya. Hambay niya, “Gusto ko. Mag-ayo ka!”
42 Adto nga daan naduyà ang iya kitong kag nalimpyo siya†.
43-44 Pagkatapos gingpaandaman siya ni Hesus, “Ayaw gid magpamalità aber kanin-
o, kundì magderitso ka sa parì kag magpasirò sa iya. Kag maghalad* ka sunò
sa gingsugò ni Moises para magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka na.”
Pagkatapos, gingpapanaw nga daan siya ni Hesus.
45 Kag nagpanaw adto nga tawo pero nagpinamalità parti sa natabò sa iya. Nganì
nabantog ang balità sa tanan nga lugar sa Galilea kag indì na makasuyod si Hesus sa
mga banwa ning lantaran. Didto na lang siya nagtinir sa tiway nga lugar. Pero sige
pa gihapon ang pagkadto ng mga tawo sa iya halin sa tanan nga lugar.

2

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado
Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26

1 Pagkaligad ng pila ka adlaw, nagbalik si Hesus sa Capernaum. Nabalitaan ng mga
tawo nga yadto na siya sa bayay.
2 Nganì kadamò ang tawo nga nagtipon didto kag napunò ang bayay hasta sa
pwertahan. Gingwali ni Hesus sa inda ang mensahe ng Dios.

---

† **1:42 1:42** *Nalimpyo siya*: ang gusto nga hambayon hay wayà na ang iya kitong kag malimpyo da siya sunò sa seremonya ng mga Judio.

3 Niyan, may nag-abot nga upat ka tawo nga ginabayawan ang isa ka paralisado.
4 Pero sa kadamò ng tawo, indì sinda makapalapit kay Hesus. Nganì nagsakà sinda
sa pantay nga bubong kag gingbuhuan ang bubong sa tungod ni Hesus. Kag nang
nabuhuan na, gingtunton ninda ang paralisado nga nagahigdà sa banig.
5 Nang makità ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya sa paralisado, "Nonò,
napatawad na ang imo mga salà!"
6 Nang mabatian ini ng mga eskriba nga nagapungkò didto, naghunahunà sinda sa
inda kaugalingon,
7 "Basì tiyad inà? Basì kung nagahambay siya hay daw pareho gid siya ng Dios?
Wayà ning aber sin-o nga makapatawad ng mga salà kundì ang Dios lang!"
8 Nasayuran nga daan ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì nagpangutana siya
sa inda, "Basì tiyad inà ang indo ginahunahunà?
9 Diin baya ang mas malupos nga hambayon sa ini nga paralisado, 'Napatawad na
ang imo mga salà,' o 'Bangon, lukuta ang imo banig kag pumanaw'?
10 Niyan pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng Tawo* hay may otoridad diri
sa kalibutan nga magpatawad ng mga salà." Tapos hambay niya sa paralisado,
11 "Ginahambay ko sa imo, 'Bangon, lukuta ang imo banig kag bumalik na!' "
12 Nagtindog ang paralisado, ginglukot nga daan niya ang iya banig kag nag-agi sa
inda atubangan paluwas. Nganì natingaya gid ang tanan nga tawo kag gingdayaw
ninda ang Dios nga nagahambay, "Wayà pa kami ning may nakità nga tiyad ini!"

Ang Pagtawag ni Hesus kay Levi
Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32

13 Pagkatapos, nagbalik si Hesus sa alihid ng Lawà ng Galilea. Madamò nga tawo
ang nagpalapit sa iya, nganì gingtudluan niya sinda.
14 Mintras nagapanaw siya, nakità niya ang miyugsukot ning buhis nga si Levi* nga
ungà ni Alfeus. Nagapungkò siya sa ginabayaran ning buhis. Naghambay si Hesus sa
iya, "Magsunod ka sa akon." Nagtindog si Levi kag nagsunod sa iya.
15 Niyan, mintras nagakaon si Hesus kag ang iya mga disipulo sa bayay ni Levi,
madamò da nga miyugsukot ning buhis kag iban pa nga sayod nga mga makasasalà
ang nagdungan sa inda pagkaon kay madamò na gid ang nagasunod sa iya.
16 Nang makità ng mga eskriba sa grupo ng mga Pariseo* si Hesus nga nagakaon
kaibahan ng mga makasasalà kag ng mga miyugsukot ning buhis, nagpangutana sinda
sa iya mga disipulo, "Basì nagakaon siya kaibahan ang mga miyugsukot ning buhis
kag mga makasasalà?"
17 Nabatian ni Hesus ang inda pangutana, nganì gingsabat niya sinda, "Wayà
nagakahinangyan ning doktor ang mga tawo nga maayo ang lawas, kundì ang mga
may sakit lang. Wayà ako nagkari para tawagon ang mga nakakasayod nga sinda hay
matarong, kundì ang mga makasasalà."

Ang Pangutana parti sa Pagpuasa
Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39

18 Isa ka adlaw, ang mga disipulo ni Juan nga Miyugbawtismo kag ang mga Pariseo
hay nagapuasa†. May mga tawo nga nagpalapit kay Hesus kag nagpangutana, "Basì
ang mga disipulo ni Juan kag ang mga disipulo ng mga Pariseo hay nagapuasa, pero
ang imo mga disipulo hay wayà?"
19 Nagsabat si Hesus sa inda, "Puydi ba arà nga indì pagpakaunon ang mga bisita sa
kasay* mintras kaibahan pa ninda ang kyasayon nga lyaki? Syempre, indì gid puydi
nga magpuasa sinda mintras kaibahan pa ang kyasayon nga lyaki.

---

* **2:14 2:14** Sa Marcos 3:18, si Levi ginatawag da nga Mateo. † **2:18 2:18** *Nagapuasa*: sunò sa ginatudlò ng mga Judio.

20 Pero magaabot ang adlaw, pag buy-on ang kyasayon nga lyaki sa inda kag imaw
na inà ang inda pagpuasa.”
21 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga nagahakyop ning bag-o nga
tela nga wayà pa mag-ukyò sa lumà nga barò. Kay kung ihakyop ang bag-o nga tela,
magigisì ang lumà nga barò kag magapakabahoy pa ang gisì.
22 Kag wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o nga ilimnon sa lumà nga
butangan nga panit ng hayop kay malupok ang butangan kag mauuyak ang ilimnon
kag masisirà ang butangan. Pero ang bag-o nga ilimnon dapat ibutang sa bag-o nga
butangan nga panit.”‡

Ang Pangutana parti sa Adlaw nga Inugpahuway
Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5

23 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway*, mintras nagaagi sina Hesus sa uma ng trigo,
nagpinamuksì ang iya mga disipulo ning mga uhay ng trigo.
24 Nganì naghambay ang mga Pariseo kay Hesus, “Tan-awa ang imo mga disipulo!
Basì ginahuman ninda ang ginabawal ng Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway?”
25 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi sa Kasulatan ang ginghuman
ni David nang siya kag ang iya mga kaibahan hay nagkahinangyan ning pagkaon kay
nagutom sinda?
26 Nang si Abiatar imaw ang Pinakamataas nga Parì, nagsuyod si David sa tolda ng
Dios kag gingkaon niya ang tinapay nga ginghalad sa Dios kag gingtaw-an da ang iya
mga kaibahan. Pero wayà sinda nakasalà aber pa nga ginabawal ini ng Kasuguan
kay ang mga parì lang ang puydi magkaon adto.”
27 Kag naghambay pa gid si Hesus, “Ginghuman ang Adlaw nga Inugpahuway para
sa kaayuhan ng tawo. Wayà ginghuman ang tawo para sa kaayuhan ng Adlaw nga
Inugpahuway.
28 Nganì ako nga Ungà ng Tawo hay may otoridad sa paghambay kung ano ang
puydi nga humanon aber sa Adlaw nga Inugpahuway.”

3

Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot
Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11

1 Nagkadto liwat si Hesus sa sinagoga* kag didto, may tawo nga paralisado ang iya
kamot.
2 May mga Pariseo didto nga nagapangità gid kung pauno ang pag-akusar kay
Hesus. Nganì ginabantayan ninda kung paayuhon niya adto nga tawo sa Adlaw nga
Inugpahuway.
3 Naghambay si Hesus sa tawo nga paralisado ang kamot, “Kari diri sa atubangan
ko.”
4 Pagkatapos, nagpangutana siya sa inda, “Ano ang ginatugot ng Kasuguan sa Adlaw
nga Inugpahuway, ang paghuman ning maayo sa mga tawo o ang paghuman ning
malain? Ang pagluwas ng kabuhì o ang pagpatay?”
Pero wayà gid ning may nagsabat.
5 Gingsirò sinda ni Hesus nga may kahangit kag nalisod siya kay matugas gid ang
inda uyo. Pagkatapos, naghambay siya sa tawo nga paralisado, “Unata ang imo
kamot!” Ging-unat niya ang iya kamot kag nag-ayo gid ini.
6 Pagkatapos adto nagluwas ang mga Pariseo kag nagpakigkità nga daan sa mga
miyembro ng grupo ni Herodes. Nagplano sinda kung pauno ninda patyon si Hesus.

‡ **2:22 2:21-22** Ginggamit ni Hesus ini nga mga parabola para itudlò sa inda nga indì puydi nga pinsanon ang iya mga pagpanudlò kag ang lumà nga mga pagpanudlò ng mga Judio.

Ang Madamò nga Tawo nga Nagsunod kay Hesus

7 Nagkadto si Hesus kag ang iya mga disipulo sa alihid ng dagat. Nagsunod sa inda
ang madamò nga tawo halin sa probinsya ng Galilea kag Judea.
8 Madamò da ang naghalin sa syudad ng Jerusalem, sa rehiyon ng Idumea, sa
kabuak ng Subà ng Jordan kag sa palibot ng syudad ng Tyre kag Sidon, kay nabatian
ninda ang iya ginapanghuman.
9 Agud indì siya maipit, gingsugò niya ang mga disipulo nga magpreparar ning
dyapang para masakyan niya kay madamò gid nga tawo ang nagadinagusò sa iya.
10 Madamò ang iya gingpang-ayo, nganì ang tanan nga may sakit hay nagatinuyuran
para makatandog sa iya.
11 Kag kung makità siya ng mga tawo nga ginasapian ng malain nga espiritu,
nagahapà sinda sa iya atubangan kag nagasinggit, "Ikaw ang Ungà ng Dios!"
12 Pero gingbawalan gid niya sinda nga indì magpasayod sa iban kung sin-o siya.

Ang Dose nga Apostoles
Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16

13 Pagkatapos adto, nagtukad si Hesus sa bakuyod kag gingtawag niya ang gusto
niya nga makaibahan. Nganì nagpalapit sinda sa iya.
14 Gingpilì niya ang dose nga iya gusto makaibahan nga gingtawag niya nga mga
apostoles, agud iya suguon para magwali.
15 Gingtaw-an niya sinda ning otoridad agud magpalayas ning mga demonyo.
16 Imaw ini ang dose nga iya gingpilì: si Simon (nga gingpangayanan niya nga
Pedro),
17 sina Santiago kag Juan nga mga ungà ni Zebedee (nga gingpangayanan niya nga
Boanerges nga ang gusto hambayon, mga Ungà ng Dayugdog)*,
18 sina Andres, Felipe, Bartolome, Mateo, Tomas, Santiago nga ungà ni Alfeus,
Tadeus, Simon (nga dati hay nagrebelde sa gobyerno ng Roma),
19 kag si Judas Iscariote nga sa ulihi imaw ang magatraidor kay Hesus.

Si Hesus kag si Beelzebul
Mateo 12:24-32; Lucas 11:14-23, 12:10

20 Pagkatapos nagbalik sina Hesus kag nagtipon liwat ang mga tawo didto, nganì si
Hesus kag ang iya mga disipulo hay wayà na ning oras aber magkaon.
21 Nang masayuran ng iya pamilya ang parti sa mga ginahuman ni Hesus, nagkadto
sinda didto agud sugaton siya kay naghambay ang mga tawo, "Nasiraan siya ning
uyo!"
22 Naghambay ang mga eskriba nga nag-abot halin sa syudad ng Jerusalem,
"Ginasapian siya ni Beelzebul†. Nganì paagi sa gahom ng pinunò ng mga demonyo,
ginapalayas niya ang mga demonyo."
23 Nganì gingtawag ni Hesus ang mga tawo nga magpalapit sa iya. Kag nagtudlò
siya sa inda paagi sa ini nga mga parabola*, "Pauno nga magpalayas si Satanas ng
iya gingsakupan? Indì gid inà matabò!
24 Kung ang mga pinunò ng isa ka gingharian mag-iniyaiya kag mag-inaway, inà
nga gingharian hay maduduyà.
25 Imaw da ang matatabò sa pamilya, kung ang mga miyembro sa pamilya hay
mag-iniyaiya kag mag-inaway, magakabuyag-buyag ini.
26 Nganì kung si Satanas kag ang iya mga grupo hay mag-iniyaiya kag mag-inaway,
ang iya gingharian hay indì makapadayon kag maduduyà.

---

* **3:17 3:17** Ang gusto hambayon hay ang tawo nga madalì mahangit. † **3:22 3:22** *Beelzebul*: Ini hay pangayan ni Satanas sa Griego.

27 “Wayà ning aber sin-o nga makasuyod sa bayay ng makusog nga tawo kag
magpangawat ning mga butang kundì gapuson anay niya adtong makusog nga tawo.
Pagkatapos makabuoy na siya ning mga pagkabutang sa adto nga bayay.‡
28 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber ano nga salà, aber pa ang
maghambay kontra sa Dios, mapapatawad.
29 Pero ang aber sin-o nga maghambay ning malain kontra sa Espiritu Santo, indì
gid mapatawad. Ini nga salà hay wayà gid ning kapatawaran hasta san-o.”
30 Ginghambay ini ni Hesus kay nagahambay ang mga eskriba nga may malain siya
nga espiritu.

Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus
Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21

31 Niyan, nag-abot ang nanay kag mga manghod nga lyaki ni Hesus. Mintras
nagatindog sinda didto sa luwas, gingpatawag ninda siya.
32 Madamò nga tawo didto ang nagapungkò palibot kay Hesus. Hambay ng mga
tawo sa iya, “Yarà sa luwas ang imo nanay kag mga manghod, ginapatawag ka ninda.”
33 Nagsabat siya, “Sayod ba nindo kung sin-o ang akon nanay kag mga manghod?”
34 Nagsirò siya sa mga tawo nga nagapungkò sa iya palibot kag naghambay, “Imaw
ini ang akon nanay kag mga manghod!
35 Ang aber sin-o nga nagahuman ng kabubut-on ng Dios, imaw ang akon mga
manghod kag nanay.”

4

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8

1 Nagpanudlò liwat si Hesus sa alihid ng dagat. Kadamò gid nga tawo ang nagtipon
sa iya palibot, nganì nagsakay siya sa dyapang nga yadto sa bìbì ng dagat kag didto
siya nagpungkò. Kag ang mga tawo naman hay nagpabilin sa baybay.
2 Madamò ang iya gingtudlò sa inda paagi sa mga parabola.
3 Hambay niya, “Pamatì kamo! May isa ka mangunguma nga nagkadto sa iya uma
para magsabwag ning binhì.
4 Sa iya pagsabwag, ang iban nagtupà sa alihid ng dayan kag gingpantukà ini ng
mga pispis.
5 Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Manipis lang ang dutà diri, nganì
nagtubò nga daan ang binhì kay mababaw lang ang dutà.
6 Pero nalayà ini nang nainitan ng adlaw kay matag-od lang ang gamot.
7 Ang iban nga binhì nagtupà kag nagtubò sa dutà nga may mga bayagon nga
tunukon, pero paglabog ng mga bayagon gingkamangan ang tanom, nganì wayà
nakapamunga.
8 Ang iban pa gid nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà, nagtubò ini kag
nagpamunga. Ang iban tamà-tamà lang ang bunga, ang iban kadamò kag ang iban
hay kadamò-damò gid.”*
9 Hambay pa ni Hesus sa inda, “Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo
nababatian.”

Basì Ginggamit ang mga Parabola
Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10

‡ **3:27 3:27** Ang gusto hambayon ni Hesus, naperdi na niya si Satanas. Nganì nakapalayas siya ng mga sakop niya. * **4:8 4:8** Sa literal: ang tanom nagbunga ning 30, 60 kag 100 ka doble. Pareho sa bersikulo 20.

10 Paghalin ng mga tawo, nagpangabay ang dose nga disipulo kag ang iban pa gid
nga yadto sa palibot ni Hesus nga iisplikar niya ang mga parabola.
11 Naghambay siya sa inda, “Sa indo lang gingtao ng Dios ang pang-intindi ng mga
sikreto parti sa iya paghaharì, pero sa iban, ang tanan nga butang ginahambay sa
inda paagi sa mga parabola,
12 agud,
‘Magsinirò man sinda, pero indì makakità;
kag magpinamatì man sinda, pero indì makaintindi.
Kay kung makaintindi sinda, magatalikod sinda sa inda mga salà
kag pagapatawaron sinda ng Dios.’ ”†

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15

13 Nagpangutana si Hesus sa inda, “Kung indì kamo makaintindi ini nga parabola,
pauno nindo maintindihan ang iban pa nga mga parabola?
14 Imaw ini ang gusto hambayon ng parabola: Ang gingsabwag ng mangunguma
hay wayà ning iban kundì ang hambay ng Dios.
15 Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng binhì imaw ang mga tawo nga pagkabatì
ng hambay ng Dios, nag-abot da nga daan si Satanas kag ging-agaw niya ang hambay
sa inda tagipusuon.
16 Ang kabatuhan nga gingtupaan ng binhì imaw ang mga tawo nga pagkabatì ninda
ng hambay ng Dios, gingbaton ninda nga daan ini nga may kalipay,
17 pero bukon hugot sa inda tagipusuon ang hambay ng Dios. Nganì wayà magdugay
ang inda pagtuo. Pag-abot ng mga kahugaan o mga paghingabot tungod sa hambay
ng Dios nga inda gingbaton, nagtalikod nga daan sinda sa inda pagtuo.
18 Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga gingtupaan ng binhì, imaw
ang mga tawo nga nagpamatì ng hambay ng Dios,
19 pero tungod sa mga kabayak-on sa pangabuhì, sa pagtinguhà nga magmanggara-
non kag sa sobra nga handom ng iban nga mga butang, nganì nalimutan ninda ang
hambay ng Dios kag wayà ini nakapamunga sa inda kabuhì.
20 Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng binhì, imaw ang mga tawo nga
nagpamatì ng hambay ng Dios kag gingbaton ninda sa inda tagipusuon. Nganì
nakapamunga ini sa inda kabuhì. Ang iban tamà-tamà lang ang bunga, ang iban
hay kadamò kag ang iban hay kadamò-damò gid.”

Ang Parabola parti sa Iwagan
Lucas 8:16-18

21 Naghambay pa gid si Hesus, “Kung ang tawo magsugà ning iwagan, wayà niya
ginatakyubi sa basket o ginabutangan sa idayom ng katri, kundì ginabutang niya ini
sa tungtungan.
22 Kay wayà gid ning may ginatagò nga indì makikità sa ulihi kag wayà ning sikreto
nga indì masasayuran.
23 Dapat intindihon gid nindo ning maayo ang indo nababatian.”
24 Naghambay pa gid siya, “Pamatì kamo ning maayo! Ang pangsukoy nga
ginggamit nindo sa iban hay imaw da ang pangsukoy nga gamiton sa indo kag sobra
pa.
25 Kay ang tawo nga igwa ning nabaton nga kamatuuran, taw-an pa gid ning
pang-intindi. Pero ang tawo nga wayà ning nabaton nga kamatuuran, aber ang iya
naintindihan hay buy-on pa sa iya.”

Ang Parabola parti sa Binhì nga Nagatubò

† **4:12 4:12** Isaias 6:9-10

26 Hambay pa gid ni Hesus, “Ang paghaharì ng Dios hay pareho ng tawo nga
nagsabwag ng binhì sa dutà.
27 Mintras siya nagatrabaho kada adlaw kag nagakatuyog kada gab-i, ang binhì nga
iya gingsabwag nagatubò aber wayà niya masayuri kung pauno.
28 Ang dutà mismo imaw ang nagapatubò kag nagapauhay ng mga tanom: nauna
ang pungango, tapos ang uhay kag sa ulihi ang madamò nga bunga.
29 Kag kung hinog na, ginaani ng tag-iya kay anihon na.”

Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa
Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19

30 Nagpangutana si Hesus sa inda, “Sa ano naton ikumpara ang paghaharì ng Dios?
Ano nga parabola* ang aton gamiton agud maisplikar ini?” Naghambay pa gid siya,
31 “Pareho ini sa busoy ng mustasa*. Ini hay pinakamaisot sa tanan nga busoy sa
kalibutan,
32 pero pag natanom na ini, magatubò kag maging pinakamabahoy sa tanan nga
utanon kag aber ang mga pispis puydi makapugad sa iya mabahoy nga mga sanga.”
33 Madamò pa gid nga parabola ang ginggamit ni Hesus sa iya pagpanudlò,
kumpormi sa inda pang-intindi.
34 Wayà siya nagatudlò sa inda nga wayà nagagamit ning parabola, pero ginaisp-
likar niya ini tanan sa iya mga disipulo kung sinda na lang.

Ang Pagpakalma ni Hesus sa Mabaskog nga Hangin
Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25

35 Nang adto nga adlaw, manayumsom na, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo,
“Mos, matabok kita sa kabuak.”
36 Nganì gingbayaan ng iya mga disipulo ang madamò nga tawo kag nagsakay sa
dyapang nga ginasakyan ni Hesus kag naglarga sinda. May mga dyapang da didto
nga nagdungan sa inda.
37 Kag mintras nagabyahe sinda, gulpi lang nga nagbaskog. Nagbasyada ang
humbak sa dyapang kag malapit na mapunò ang inda ginasakyan.
38 Pero si Hesus hay nagakatuyog nga may uyunan didto sa ulihi ng dyapang. Ging-
pukaw ninda siya kag naghambay sinda, “Maestro, basì daw wayà ka nagakabayaka
nga malulunod na kita?”
39 Nganì nagbangon siya kag gingsabyaw niya ang hangin kag ginghambayan niya
ang humbak, “Kalma! Ayaw maghuyop!” Nagduyog ang hangin kag nagkalma gid.
40 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, “Basì nahadlok kamo? Wayà pa ba
kamo pagtuo sa akon?”
41 Sobra gid ang inda katingaya sa iya kag nagpinangutan-an sinda, “Sin-o gid baya
ini nga aber ang hangin kag ang humbak nagatuman sa iya?”

5

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Ginasapian ng mga Malain nga Espiritu
Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39

1 Pagkatapos adto, nag-abot sinda sa kabuak, sa lugar ng Geraseno*.
2 Nang nakasalta na si Hesus sa dyapang, gingsumpong siya ng isa ka tawo nga
halin sa mga lubungan. Siya hay ginasapian ning malain nga espiritu.
3 Kag nagaistar siya sa mga lubungan. Indì na gid siya maigapos, aber kadina pa
ang gamiton.

* **5:1 5:1** *Geraseno*: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Gadareno, pareho sa Mateo 8:28.

4 Kay madamò na ka beses ginggapos ang iya mga siki kag kamot, pero
ginapangbugtò lang niya ang mga kadina. Wayà gid ning may makapugong sa iya.
5 Adlaw kag gab-i, sa mga lubungan o sa mga bakuyod, permi siya nagasininggit
kag ginapinilas niya ang iya lawas ning bato.
6 Pagkalantaw niya kay Hesus sa malayò, nagdyagan siya palapit kag nagahapà sa
atubangan ni Hesus.
7 Tapos nagsinggit siya ning makusog, "Hesus, Ungà ng Pinakamataas nga Dios,
ano ang imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo sa pangayan ng Dios, ayaw
ako pagpahugai!"
8 Ginghambay niya ini kay gingsugò siya ni Hesus, "Ikaw malain nga espiritu, luwas
sa inà nga tawo!"
9 Gingpangutana siya ni Hesus, "Ano ang imo pangayan?"
Nagsabat siya, "Batalyon kay kadamò-damò kami."
10 Kag nagapinakitluoy siya kay Hesus nga indì sinda palayason didto nga lugar.
11 Malapit didto, may kadamò-damò nga baboy nga nagapangibok sa alihid ng
bakuyod.
12 Nagpakitluoy ang malain nga mga espiritu kay Hesus kag naghambay, "Tuguti
kami nga magsuyod sa mga baboy."
13 Kag gingtugutan niya sinda. Nagpangluwas ang malain nga mga espiritu kag
nagpangsuyod sa mga baboy. Pagkatapos ang tanan nga baboy nga may mga 2,000
hay nagdinagusò sa pangpang hasta sa nagkahuyog sa dagat kag nagkalumos.
14 Nagdyagan ang mga miyug-alilà ng mga baboy kag gingpinamalità ini sa mga
tawo sa banwa kag sa mga baryo. Nganì nagkadto ang mga tawo didto kay Hesus
agud siruon kung ano ang natabò.
15 Pag-abot ninda didto, nakità ninda ang tawo nga dati anay gingsapian ng
mga demonyo nga nagapungkò nga nakabarò kag maayo na ang iya isip. Nganì
hinadlukan gid sinda.
16 Ang mga nakakità mismo ang nagbalità parti sa tawo nga dati anay hay may mga
demonyo kag sa natabò sa mga baboy.
17 Tungod diri, nagpakitluoy sinda kay Hesus nga maghalin sa inda lugar.
18 Nang pasakayon na si Hesus sa dyapang, ang tawo nga dati anay gingsapian ng
mga demonyo hay nagpangabay nga kung puydi siya magnunot.
19 Pero wayà siya pagtuguti ni Hesus kundì ang hambay sa iya, "Magbalik ka sa
indo bayay kag ibalità sa imo mga kahalihan kung ano ang ginghuman ng Ginoo sa
imo kag kung pauno siya naluoy sa imo dati nga kamutangan."
20 Nganì nagpanaw ang tawo kag nagkadto sa Decapolis†. Kag didto, gingpinamalità
niya kung ano ang ginghuman ni Hesus sa iya. Natingaya gid ang tanan nga nakabatì.

Ang Ungà ni Jairus kag ang Babayi nga Ginadugò
Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56

21 Pagtabok liwat ni Hesus sa kabuak sakay ng dyapang, madamò gid nga tawo ang
nagtipon sa iya sa alihid ng dagat.
22 Nag-abot da didto ang isa ka opisyal ng sinagoga nga ang pangayan hay Jairus.
Pagkakità niya kay Hesus, naghapà siya sa atubangan ni Hesus
23 kag nagpakitluoy gid, "Ang akon ungà nga dalagita hay nagaagunisar na didto sa
bayay. Kung puydi kadtua anay kag itungtong ang imo kamot sa iya agud magaayo
siya kag mabuhì!"
24 Nganì nagnunot si Hesus sa iya. Kag madamò da nga tawo ang nagsunod nga
nagadinagusò sa iya.

† **5:20 5:20** *Decapolis*: Ang gusto hambayon hay napuyò nga banwa, imaw da sa 7:31.

25 May isa da ka babayi didto nga dose na ka tuig nga ginadinugò.
26 Dakò na gid ang nagastos niya sa pagpinabuyong sa sarisarì nga miyugbuyong.
Nagastos na niya ang tanan niya nga pagkabutang, pero wayà gid siya nag-ayo.
Naggrabi pa gid nganì ang iya sakit.
27 Nabatian niya ang mga balità parti kay Hesus, nganì nag-itiot siya sa kadamuan
agud makapalapit sa likod ni Hesus kag gingtandog niya ang iya barò.
28 Kay naghambay siya sa iya kaugalingon, “Kung matandog ko lang aber ang iya
barò, magaayo gid ako.”
29 Nganì gingtandog niya ang gayad ng barò ni Hesus kag nagpara nga daan ang
iya pagdugò kag nabatyagan niya nga nag-ayo na siya sa iya sakit.
30 Nasayuran ni Hesus nga may gahom nga nagluwas halin sa iya, nganì naglingig
siya kag nagpangutana, “Sin-o ang nagtandog sa akon barò?”
31 Nagsabat ang iya mga disipulo, “Kadamò nga tawo ang nagadinagusò sa imo,
basì nagapangutana ka pa kung sin-o ang nagtandog sa imo?”
32 Pero nagpanglikità pa siya kung sin-o ang nagtandog sa iya.
33 Nasayuran ng babayi kung ano ang natabò, nganì nagpalapit siya kay Hesus nga
nagapangurog sa kahadlok. Naghapà siya kag nagbalità ning matuod.
34 Niyan, naghambay si Hesus sa iya, “Nenè, ang imo pagtuo ang nag-ayo‡ sa imo.
Nganì magbalik ka kag ayaw na magkabayaka sa imo sakit kay maayo ka na.”
35 Mintras nagahambay pa siya sa babayi, may nag-abot nga mga tawo halin sa
bayay ni Jairus. Hambay ninda sa iya, “Patay na ang imo ungà. Ayaw na pag-awata
ang maestro.”
36 Pero wayà pagpanginanuha ni Hesus ang gingbalità. Hambay niya kay Jairus,
“Ayaw mahadlok. Magtuo ka lang.”
37 Nagderitso lang sinda kag wayà siya may gingpanunot kundì si Pedro kag ang
magmanghod nga sina Santiago kag Juan.
38 Pag-abot ninda sa bayay ni Jairus, nakità ni Hesus nga nagakinagulo ang mga
tawo. Ang iban nagatinangis kag ang iban hay nagadinanguyngoy.
39 Nagsuyod sina Hesus sa bayay kag naghambay siya sa mga tawo, “Basì
nagakinagulo kag nagatinangis kamo? Bukon patay ang ungà kundì nagakatuyog
lang.”
40 Pero gingngitlan lang ninda si Hesus. Nganì gingpaluwas niya ang tanan nga
tawo kag gingpasuyod niya sa kwarto ng ungà ang tatay kag nanay kag ang tuyo niya
nga kaibahan.
41 Pagkatapos ginghawiran niya ang kamot ng ungà kag naghambay, “Talitha,
koum!” (ang gusto hambayon, ‘Nenè, bangon na!’)
42 Adto nga daan nagbangon ang dalagita kag nagpanaw-panaw. Dakò gid ang
katingaya ng tanan. (Siya hay nagaedad ning dose ka tuig.)
43 Pero gingbilinan sinda ni Hesus nga indì gid magpamalità aber kanin-o parti sa
natabò. Kag gingsugò niya sinda nga taw-an ning pagkaon ang ungà.

6

Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret
Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30

1 Pagkatapos, naghalin si Hesus kag nagkadto sa iya kaugalingon nga banwa kag
nagnunot ang iya mga disipulo.
2 Pag-abot ng Adlaw nga Inugpahuway*, nagtudlò siya sa sinagoga. Madamò nga
tawo didto ang nakabatì sa iya nga natingaya kag nagpangutana sinda, “Sa diin baya

‡ **5:34 5:34** *Nag-ayo*: ang gusto hambayon ng ini nga hambay sa Griego puydi nga nagluwas o nagpaayo.

siya nakabuoy ning tiyad inà nga mga pagpanudlò? Ano nga kamayad ang gingtao
sa iya? Kag basì nakakahuman siya ning mga milagro?
3 Bukon ba imaw ini ang karpentero? Dì ba siya ang ungà ni Maria kag maguyáng
nina Santiago, Joses, Judas kag Simon? Kag dì ba ang iya mga manghod nga babayi
hay kaibahan naton?" Nganì wayà gid ninda siya gingbatuna.
4 Pero naghambay si Hesus sa inda, "Ang propeta hay ginatahod ng mga tawo aber
diin nga lugar puyra lang sa kaugalingon niya nga banwa, mga kahalihan kag iya
pamilya."
5 Wayà nakahuman si Hesus ning mga milagro sa lugar ng Nazaret, puyra lang sa
pila ka may sakit nga gingtungtungan niya ng iya kamot kag nag-ayo.
6 Natingaya siya kay wayà sinda magtuo sa iya.

Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose ka Apostoles
Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6

Pagkatapos adto ginglibot ni Hesus ang mga baryo kag nagpanudlò siya didto.
7 Gingtawag niya ang dose ka apostoles kag gingsugò sinda ning tigduha-duha.
Gingtaw-an niya sinda ning otoridad kontra sa malain nga mga espiritu.
8 Gingbilinan niya sinda nga indì magdaya ning aber ano sa inda pagpanaw kundì
sungkod lang. Indì da sinda magdaya ning pagkaon, bag o kwarta sa inda hagkos.
9 Puydi sinda makasuksok ning sandalyas, pero indì sinda magdaya ning ilislan nga
barò.
10 Kag naghambay siya sa inda, "Kung padayunon kamo sa isa ka bayay, didto lang
kamo magtinir hasta sa maghalin kamo sa adto nga lugar.
11 Pero kung ang mga tawo sa isa ka lugar indì magbaton sa indo kag indì
magpamatì ng indo ginawali, bayai nindo sinda. Paghalin nindo, pagpaga ang
dapodapo sa indo siki para paandam kontra sa inda."
12 Nganì nagpanaw sinda kag nagwali nga ang mga tawo dapat magtalikod sa inda
mga salà.
13 Madamò nga demonyo ang inda gingpalayas kag madamò nga may sakit ang inda
gingpang-ayo nang gingpahiran ning lana.

Ang Pagpatay kay Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9

14 Nabatian ni Haring Herodes ang mga balità parti kay Hesus kay nabantog na
gid siya. Ang iban naghambay, "Si Hesus imaw si Juan nga Miyugbawtismo nga
nabanhaw, imaw inà ang rason nga may gahom siya sa paghuman ng mga milagro."
15 Pero naghambay naman ang iban, "Siya hay si Elias nga propeta." Kag
naghambay pa gid ang iban, "Siya hay propeta nga pareho ng isa sa mga propeta
nang una."
16 Pagkabatì ni Herodes ini nga balità, naghambay siya, "Nabanhaw si Juan nga
akon gingpapugutan ning uyo."
17-18 Ginghuman ini ni Herodes kay Juan kay nahangit si Herodias sa iya. Tiyad ini
ang natabò: Ging-asawa ni Herodes si Herodias, aber ini hay asawa ng iya hali nga
si Felipe. Permi lang siya ginahambayan ni Juan, "Bawal sa Kasuguan nga asawahon
mo ang asawa ng imo hali." Nganì para lang kay Herodias, gingpadakop ni Herodes
si Juan tapos gingpagapos kag gingpapriso.
19 Kag tungod nagdumot si Herodias kay Juan, gusto niya nga ipapatay ini, pero
indì niya mahuman kay indì magsugot si Herodes.
20 Nahadlok si Herodes kay Juan kay nasayuran niya nga si Juan hay matarong kag
diosnanon nga tawo. Nganì gingproteksyunan niya si Juan agud indì mauno. Gusto
niya nga magpamatì sa mga wali ni Juan aber nalilito siya sa iya mga nabatian.

21 Nang ulihi, nag-abot gid ang tyempo nga ginahuyat ni Herodias. Natabò ini sa
silibrasyon ng pag-ungà kay Herodes. Nagpapunsyon si Herodes kag ging-imbitar
niya ang mga opisyales ng Galilea, mga kumander ng mga sundalo ng Roma kag ang
mga kilaya nga tawo didto.
22 Nagsuyod ang dalaga nga ungà ni Herodias kag nagsaot. Nalipay gid si Herodes
kag ang iya mga bisita. Nganì naghambay si Herodes sa dalaga, "Pangayò sa akon
ning aber ano nga imo magustuhan kay itao ko sa imo."
23 Kag gingpangakò niya sa dalaga, "Taw-an ta ikaw ning aber ano nga imo
pangayuon, aber pa katungà ng akon nasasakupan."
24 Nagluwas ang dalaga kag nagpangutana sa iya nanay, "Ano ang akon pan-
gayuon?" Nagsabat ang iya nanay, "Ang uyo ni Juan nga Miyugbawtismo."
25 Kag adto nga daan nagbalik siya sa harì kag naghambay, "Gusto ko nga itao mo sa
akon arinyan ang uyo ni Juan nga Miyugbawtismo nga nakabutang sa plangganita."
26 Pagkabatì adto ni Herodes, nalisod gid siya. Pero tungod nga nakasumpà na busà
siya kag nabatian da ini ng mga bisita, indì niya gusto nga masirà ang iya ginghambay
sa dalaga.
27 Adto nga daan gingsugò niya ang isa ka sundalo nga day-on sa iya ang uyo ni
Juan. Nganì nagkadto ang sundalo sa prisuhan kag gingpugutan ning uyo si Juan.
28 Pagkatapos gingbutang niya ini sa plangganita kag gingtao sa dalaga nga gingtao
naman sa iya nanay.
29 Pagkabatì ng mga disipulo ni Juan parti sa natabò, nagkadto sinda kag gingbuoy
ang lawas niya kag ginglubong.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14

30 Niyan, nagbalik kay Hesus ang mga apostoles nga nagpanaw para magwali.
Gingbalità ninda sa iya ang tanan nga inda ginghuman kag gingpanudlò.
31 Tungod sa kadamò ng mga tawo nga nagaabot kag nagahalin, wayà na gid sinda
ning oras aber magkaon. Nganì naghambay si Hesus sa iya mga apostoles, "Mos,
makadto kita sa tiway nga lugar agud makapahuway-huway kita."
32 Nganì nagsakay sinda sa dyapang kag nagkadto sa tiway nga lugar.
33 Pero nakilaya sinda ng madamò nga tawo nga nakakità sa inda paglarga. Nganì
nagdyagan ang mga tawo halin sa iba-iba nga mga banwa pakadto sa gingkadtuan
nina Hesus kag nauna pa sinda pag-abot didto.
34 Pagsalta ni Hesus sa dyapang, nakità niya ang madamò gid nga tawo nga
nagatipon didto kag naluoy gid siya sa inda kay pareho sinda sa mga karnero nga
wayà ning pastor*. Nganì gingtudluan niya sinda ning madamò nga butang.
35 Nang Manayumsom na, nagpalapit ang mga disipulo kay Hesus. Hambay ninda,
"Manayumsom na kag yari pa kita diri sa tiway nga lugar.
36 Pakadtua na ang mga tawo sa mga sityo kag sa mga baryo sa palibot agud
makabakay sinda ning pagkaon."
37 Pero naghambay si Hesus sa inda, "Kamo mismo ang magtao ning pagkaon sa
inda." Nagpangutana sinda sa iya, "Ano? Mapanaw ba kami kag magbakay ning
pagkaon nga duha ka gatos nga denarius* agud ipakaon sa inda?"
38 Nagsabat si Hesus, "Pila ka bilog ang indo tinapay dirà? Tan-awa abi nindo."
Nang makità ninda, naghambay sinda, "Lima lang kag duha nga isdà."
39 Pagkatapos gingsugò ni Hesus ang mga tawo nga magpungkò ning grupo-grupo
sa gunahon.
40 Nganì nagpungkò ang mga tawo ning tig-100 kag tig-50.

41 Pagkatapos gingbuoy ni Hesus ang lima ka bilog nga tinapay kag duha ka bilog
nga isdà, naghangad siya sa langit kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ang
tinapay kag gingtao sa iya mga disipulo para ipanagtag sa mga tawo. Kag gingparte-
parte da niya ang isdà para sa tanan.
42 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid.
43 Pagkatapos gingtipon ninda ang mga nabilin nga tinapay kag isdà kag napunò
ang dose pa ka ayat*.
44 Ang mga lyaki nga nakakaon hay 5,000.

Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat
Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21

45 Adto nga daan gingsugò ni Hesus ang iya mga disipulo nga magsakay sa dyapang
kag mag-una didto sa kabuak sa Betsaida, mintras ginapabalik niya ang mga tawo.
46 Nang makahalin na ang mga tawo, nagtukad siya sa bakuyod para magpanga-
muyò.
47 Nang gab-i na, yadto na ang dyapang sa tungà ng dagat kag si Hesus yadto pa sa
takas nga siya lang.
48 Nakità niya nga ginahugaan sinda sa pagbugsay kay sungsungon sa hangin. Nang
aga-aga na, nagkadto si Hesus didto sa inda nga nagapanaw sa ibabaw ng dagat.
Malampas lang kuntà siya sa inda,
49 pero nang makità ninda nga nagapanaw siya sa ibabaw ng dagat, ang kalaom
ninda hay muyto siya kag nagsinggit sinda, “Muyto!”
50 Kay nang makità ninda siya, hinadlukan gid sinda. Pero naghambay nga daan si
Hesus sa inda, “Paisuga ang indo tagipusuon, ako ini! Ayaw kamo mahadlok.”
51 Kag nagsakay siya sa dyapang kag nagduyog ang makusog nga hangin. Kag
natingaya gid sinda,
52 kay aber nakità na ninda ang milagro nga ginghuman niya sa tinapay, wayà pa
gid sinda makaintindi ng gusto hambayon adto nga ginapakità kung sin-o siya, kay
matugas ang inda uyo.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa mga may Sakit sa Genesaret
Mateo 14:34-36

53 Pag-abot nina Hesus sa kabuak, nagdunggò sinda sa banwa ng Genesaret kag
gingpunduhan ninda ang dyapang.
54 Pagsalta ninda, nakilaya nga daan ng mga tawo si Hesus.
55 Nganì nagdalì-dalì ang mga tawo nga nagkadto sa palibot nga mga lugar kag
gingpangdaya ninda ang mga may sakit nga nagahigdà sa banig kung sa diin ninda
nabatian nga yadto si Hesus.
56 Aber diin siya magkadto: sa mga baryo, sa mga syudad o sa mga sityo man, basta
mabatian ng mga tawo nga yadto siya, ginadaya ninda ang inda mga may sakit sa
mga lugar nga bakyanan kag baligyaan. Nagpakitluoy sinda kay Hesus nga tugutan
niya ang mga may sakit nga makatandog aber lang sa gayad ng iya barò. Kag ang
tanan nga nakatandog hay nag-ayo.

7

Ang mga Tradisyon ng mga Judio
Mateo 15:1-9

1 May mga Pariseo* kag pila ka mga eskriba nga nag-abot halin sa Jerusalem ang
nagtipon sa palibot ni Hesus.
2 Nakità ninda nga ang iban nga iya mga disipulo hay nagakaon nga wayà
nagapanghinaw ng inda mga kamot. Ini hay kontra sa tradisyon ng mga Pariseo.

3 (Bukon lang ang mga Pariseo kundì ang tanan nga Judio hay wayà nagakaon
kung indì anay makahugas ng inda mga kamot sunò sa tradisyon ng inda mga kalulo-
lulohan.
4 Indì da sinda makakaon ning aber ano nga naghalin sa merkado kung indì anay
ninda mahugasan.* Madamò pa gid ang inda mga tradisyon pareho ng pagpanghugas
ng mga tasa, kuyon kag kaldero nga lutuan.)†
5 Nganì nagpangutana kay Hesus ang mga Pariseo kag ang mga eskriba, "Basì ang
imo mga disipulo hay wayà nagatuman ng mga tradisyon ng aton mga kalulo-lulohan?
Nagakaon sinda nga wayà nagapanghinaw ng inda mga kamot."
6 Nagsabat si Hesus sa inda, "Tamà gid ang gingpropesiya ni Isaias parti sa indo
nga mga hipokrito. Sunò sa gingsulat niya,
'Ini nga mga tawo hay nagatahod sa akon sa bàbà lang,
pero ang inda tagipusuon malayò sa akon.
7 Wayà puyos ang inda pagsamba sa akon,
kay ang inda mga ginatudlò hay mga tradisyon
nga ginghuman lang ng mga tawo.'
8 Wayà nindo ginabatuna ang ginasugò ng Dios, kundì ang mga tradisyon ng mga
tawo imaw ang indo ginatuman."
9 Naghambay pa gid si Hesus, "Maayo gid kamo maghuman ning paagi agud indì
matuman ang sugò ng Dios para masunod lang ang indo mga tradisyon.
10 Pareho abi ini: naghambay si Moises, 'Tahura ang imo tatay kag nanay' kag 'Ang
nagahambay ning malain sa iya tatay o nanay dapat gid patyon'.
11 Pero kamo nagatudlò nga kung ang tawo may ikakabulig sa iya tatay o nanay
kag nagahambay siya sa inda, 'Korban ini' (ang gusto hambayon, inughalad* ini sa
Dios),
12 wayà na nindo siya ginatuguti nga magbulig sa iya tatay o nanay.
13 Paagi sa indo gingmana nga tradisyon, ginahuman nindo nga wayà ning puyos
ang hambay ng Dios. Kag madamò pa gid nga tiyad ini ang indo ginahuman."

Ang Nagapahigkò sa Tawo
Mateo 15:10-20

14 Pagkatapos gingtawag liwat ni Hesus ang mga tawo kag hambay niya, "Pamatì
kamo tanan sa akon kag intindihon nindo ang akon ihambay.
15 Wayà ning butang nga nagasuyod sa tawo nga nagapahigkò sa iya, kundì ang
mga nagaluwas."
16 [Dapat intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian!]
17 Pagkatapos gingbayaan niya ang mga tawo kag nagsuyod siya sa bayay. Nang
sa suyod na siya, ang iya mga disipulo hay nagpangutana sa iya kung ano ang gusto
hambayon ng adto nga parabola.
18 Nagsabat si Hesus sa inda, "Basì wayà pa ba kamo makaintindi? Wayà ba nindo
masayuri nga ang aber ano nga nagasuyod sa tawo hay wayà nagapahigkò sa iya?
19 Kay wayà ini nagasuyod sa iya tagipusuon kundì sa iya tiyan kag sa ulihi
nagaluwas sa iya lawas." (Sa ini nga ginghambay ni Hesus ginapasayod niya nga
puydi na kaunon ang tanan nga pagkaon.)
20 Naghambay pa gid siya, "Ang nagaluwas sa tawo imaw ang nagapahigkò sa iya.
21 Kay sa tagipusuon ng tawo nagahalin ang malain nga mga panghunahunà nga
imaw ang nagatuyod sa iya sa pagpakig-relasyon ning imoral, pagpangawat, pagpatay,

* **7:4 7:4** Sa iban nga mga kopya ng Griego: Paghalin ninda sa merkado, indì sinda makakaon kung indì anay makapanghinaw. † **7:4 7:4** Sa iban nga mga kopya ng Griego igwa: kag tuyugan.

22 pagpangawatan, pagkahakog, paghuman ng tanan nga kalainan, pagpangluko,
pag-inuyag, pagkaili, paghambay ning malain kontra sa isigkatawo, paghinambog
kag paghuman ng mga kalukuhan.
23 Ini tanan nga kalainan hay nagahalin sa suyod ng tagipusuon ng tawo kag imaw
ini ang nagapahigkò sa iya."

Ang Pagtuo ng Babayi nga taga-Tyre
Mateo 15:21-28

24 Naghalin si Hesus didto kag nagkadto sa mga lugar ng Tyre. Pag-abot niya didto
nagdayon siya sa isa ka bayay kay indì niya gusto nga masayuran ng mga tawo nga
yadto siya. Pero nasasayuran da gihapon ini ng mga tawo.
25-26 Igwa ning isa ka babayi nga Griego nga taga-Fenicia nga sakop ng Syria. May
maisot siya nga ungà nga babayi nga ginasapian ng malain nga espiritu. Nang
mabatian niya nga yadto si Hesus, nagkadto nga daan siya didto. Naghapà siya kag
nagpakitluoy nga kung puydi palayason niya ang malain nga espiritu sa iya ungà nga
babayi.
27 Pero naghambay si Hesus sa iya paagi sa parabola, "Dapat pakaunon anay ang
mga ungà, kay bukon maayo nga buy-on ang pagkaon ng mga ungà kag ipilak sa mga
ayam."
28 Nagsabat ang babayi sa iya, "Huo Ginoo, pero aber pa ang mga ayam sa idayom
ng lamisa hay nagakaon ning mga uyak ng mga ungà."
29 Naghambay si Hesus sa iya, "Tungod sa imo gingsabat, puydi ka na magbalik.
Kay nagluwas na ang demonyo sa imo ungà!"
30 Nagbalik ang babayi kag nakità niya ang iya ungà nga nagahigdà sa katri kag
ang demonyo hay nagluwas na.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Bungoy kag Apà

31 Paghalin ni Hesus sa mga lugar nga sakop ng Tyre, nag-agi siya sa Sidon kag sa
probinsya ng Decapolis. Pagkatapos nagderitso siya sa Lawà ng Galilea*.
32 May isa ka tawo didto nga bungoy kag apà nga gingdaya ng mga tawo sa iya.
Nagpakitluoy sinda kay Hesus nga paayuhon ang tawo.
33 Gingbuyag siya ni Hesus sa kadamuan kag gingsuksok niya ang iya mga tudlò sa
talinga ng tawo. Pagkatapos nagpilà siya sa iya kamot kag gingpahid sa dilà ng tawo.
34 Pagkatapos naghangad si Hesus sa langit, nagginhawa ning madayom kag
naghambay sa iya, "Effata!" ang gusto hambayon, 'Magbukas!'
35 Adto nga daan nakabatì siya kag klaro na ang iya paghambay.
36 Gingbilinan ni Hesus ang mga tawo nga indì gid sinda magpamalità aber kanin-o
parti sa natabò. Pero aber gingbawalan sinda, lalò pa gid nga gingpinamalità ninda
ang natabò.
37 Sobra gid ang katingaya ng mga tawo. Hambay ninda, "Kaayo-ayo gid ang iya
mga ginghuman! Aber ang bungoy hay napabatì niya kag ang apà hay napahambay
niya!"

8

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 4,000 ka Tawo
Mateo 15:32-39

1 Adto da nga mga adlaw, nagtipon liwat ang madamò nga tawo kay Hesus. Nang
wayà na gid sinda ning pagkaon, gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag
naghambay sa inda,
2 "Naluoy gid ako sa ini nga mga tawo. Kay tuyo na ka adlaw nga kaibahan ninda
ako kag naubos na ang inda pagkaon.

3 Kung pabalikon ko sinda nga gutom, basì kung malipungan sinda sa dayan kay
malayò gid ang ginghalinan ng iban sa inda.”
4 Nagpangutana ang iya mga disipulo, “Sa diin baya kita makabuoy ning pagkaon
diri sa tiway nga lugar para ipakaon sa ini nga mga tawo?”
5 Pero nagpangutana si Hesus sa inda, “Pila ka bilog ang indo tinapay dirà?”
Nagsabat sinda, “Pito.”
6 Kag gingpapungkò ni Hesus ang mga tawo sa dutà. Gingbuoy niya ang pito ka
tinapay kag nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos gingbuak-buak niya ini kag gingtao sa
iya mga disipulo agud ipanao sa mga tawo. Nganì nagpanao sinda sa mga tawo.
7 Igwa da sinda ning pila ka bilog nga maintik nga mga isdà. Gingpasalamatan da
niya ini kag gingtao sa iya mga disipulo agud ipanao sa mga tawo.
8 Nagkaon sinda kag nabusog gid. Pagkatapos, gingtipon ninda ang mga nabilin
nga sobra kag napunò pa ang pito ka bangkat*.
9 Kag mga 4,000 ang mga tawo nga nakakaon. Nang matapos adto, gingpabalik na
ni Hesus ang mga tawo.
10 Kag nagsakay nga daan siya sa dyapang* kaibahan ang iya mga disipulo kag
nagtabok pakadto sa lugar ng Dalmanuta.

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Mateo 16:1-4

11 Pag-abot ninda didto, may mga Pariseo nga nagpalapit kay Hesus para
magpakigdibati sa iya. Kay gusto ninda nga tistingon siya. Nganì nagpangayò sinda
sa iya ning milagro halin sa langit para pamatuuran nga gingsugò siya ng Dios.
12 Pero nagpanghaw-os si Hesus kag naghambay, “Basì baya nagapangayò ning
milagro ang mga tawo sa ini nga henerasyon? Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo nga wayà ning milagro nga ipakità sa ini nga henerasyon!”
13 Kag gingbayaan niya sinda. Nagsakay siya liwat kag ang iya mga disipulo sa
dyapang kag nagtabok sa kabuak.

Ang Pampaalsa ng mga Pariseo kag ni Herodes
Mateo 16:5-12

14 Nalimutan ng iya mga disipulo nga magdaya ning tinapay puyra lang sa isa ka
bilog nga nadaya ninda sa dyapang.
15 Gingpaandaman sinda ni Hesus paagi sa parabola, “Magdahan kamo kag mag-
andam sa pampaalsa ng mga Pariseo kag ni Herodes.”*
16 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo, naghambay sinda sa isa kag isa, “Siguro
ginghambay niya ini kay wayà kita ning tinapay.”
17 Nasayuran ni Hesus kung ano ang inda ginainistorya. Nganì naghambay siya sa
inda, “Basì nagainistorya kamo nga wayà tinapay? Wayà pa gid ba kamo makasayod
o makaintindi? Matugas pa gid ang indo uyo?
18-19 Igwa kamo mga mata, pero indì kamo makakità. Igwa kamo mga talinga, pero
indì kamo makabatì. Wayà ba nindo madumdumi nang gingbuak-buak ko ang lima
ka tinapay para sa 5,000 nga tawo? Pila ba ka ayat ang napunò nang gingtipon nindo
ang mga nabilin nga tinapay?” Nagsabat sinda, “Dose!”
20 Nagpangutana pa gid si Hesus, “Kag nang gingbuak-buak ko ang pito ka tinapay
para sa 4,000, pila ba ka bangkat ang napunò nang gingtipon nindo ang wayà maubos
nga pagkaon?” Nagsabat sinda, “Pito!”
21 Kag naghambay si Hesus, “Dapat naintindihan nindo nga bukon tinapay ang akon
gusto hambayon kaina.”

---

* **8:15 8:15** Ang gusto hambayon ni Hesus, dapat indì sundon ng mga disipulo ang inda malain nga batasan.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Buta sa Betsaida

22 Pag-abot ninda sa Betsaida, may mga tawo didto nga nagdaya ning buta nga lyaki
kay Hesus. Nagpakitluoy sinda sa iya nga kung puydi paayuhon niya ang tawo agud
makakità.
23 Nganì ginghawiran niya ang kamot ng tawo kag gingdaya pakadto sa luwas ng
Betsaida. Pag-abot ninda sa luwas, gingpil-an niya sa mata ang buta. Kag gingbutang
niya ang iya kamot sa buta kag nagpangutana, "May nakikità ka na ba?"
24 Nag-indahat ang lyaki kag naghambay, "Nakakakità na ako ning mga tawo, pero
daw pareho ning mga kahoy nga nagapanaw."
25 Nganì gingbutang liwat ni Hesus ang iya kamot sa mata ng tawo. Pagkatapos
nagsirò siya ning maayo kag nagbalik ang iya panirò. Mahayag na gid ang tanan sa
iya panglikità.
26 Gingpabalik siya ni Hesus kag gingbilinan, "Ayaw na magbalik sa Betsaida."†

Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo
Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21

27 Pagkatapos adto, nagkadto si Hesus kag ang iya mga disipulo sa mga baryo nga
sakop ng Cesarea Filipos. Mintras nagapanaw sinda, nagpangutana si Hesus sa iya
mga disipulo, "Sin-o kuno ako sunò sa hambay ng mga tawo?"
28 Nagsabat sinda, "May mga nagahambay nga ikaw si Juan nga Miyugbawtismo.
Ang iban nagahambay nga ikaw si Elias; kag ang iban pa gid nagahambay nga ikaw
hay isa sa mga propeta."
29 Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, "Hay kamo, ano ang indo mahahambay,
sin-o ako?"
Nagsabat si Pedro, "Ikaw imaw ang Kristo*!"
30 Nang mabatian ni Hesus ang sabat, gingpaandaman niya sinda nga indì gid
magbalità aber kanin-o kung sin-o siya.

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27

31 Pagkatapos nagtudlò si Hesus sa inda, "Ako nga Ungà ng Tawo hay dapat gid mag-
agi ning sobra nga mga kahugaan kag sikwayon ako ng mga miyugdumaya ng Judio,
ng mga pinunò nga parì kag ng mga eskriba. Ipapatay ninda ako, pero pagkaligad ng
tuyo ka adlaw mababanhaw ako."
32 Gingklaro gid niya ini sa inda. Pagkabatì adto ni Pedro, gingdaya niya si Hesus
sa alihid kag gingsabyaw nga indì adto puydi.
33 Pero naglingig si Hesus, nagsirò sa iya mga disipulo kag gingsabyaw si Pedro,
"Satanas, lumayas ka sa akon atubangan! Kay ang imo ginahunahunà bukon halin
sa Dios kundì sa tawo."
34 Kag gingtawag niya ang mga tawo kaibahan ang iya mga disipulo nga magpalapit.
Naghambay siya sa inda, "Ang aber sin-o nga gusto magsunod sa akon, dapat indì niya
palabihon ang iya kaugalingon, kundì pas-anon niya ang iya krus‡ kag magsunod sa
akon.
35 Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini pero
ang aber sin-o nga nagahalad ng iya kabuhì tungod sa akon kag sa Maayong Balità,
makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan.
36 Kay ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung maangkon man niya ang tanan
nga butang diri sa kalibutan, pero mawad-an naman siya ning kabuhì? Wayà gid!
37 Kay wayà gid ning butang nga puydi niya itao agud mapapabalik niya ang iya
kabuhì.

† **8:26 8:26** Siguro indì gusto ni Hesus nga magpamalità ang buta sa mga tawo sa Betsaida nga ging-ayo siya.
‡ **8:34 8:34** Ang gusto hambayon dapat magtuman siya sa akon aber pa sa kamatayon.

38 Ang aber sin-o nga nagakahuyà sa akon kag sa akon mga ginatudlò sa ini nga
tyempo nga ang mga tawo nga malain kag bukon diosnanon, ikahuyà ko da siya pag
ako nga Ungà ng Tawo hay magbalik nga may kadakò nga kahimayaan ng akon Amay,
kaibahan ang balaan nga mga anghel."

9

1 Naghambay pa gid si Hesus sa inda, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, may
pila ka tawo diri nga indì pa mamatay hasta nga makità ninda ang paghaharì ng Dios
nga magaabot nga may gahom."

Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus
Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36

2 Pagkaligad ng unom ka adlaw, gingdaya ni Hesus sina Pedro, Santiago* kag Juan
sa mataas nga bukid nga sinda lang. Kag gulpi lang nga nagbaylo ang hitsura ni Hesus
sa inda atubangan.
3 Ang iya barò hay kasilaw-silaw sa kaputì. Wayà ning aber sin-o diri sa kalibutan
ang makapaputì ng tiyad adto.
4 Pagkatapos nagpakità sa inda sina Elias kag Moises nga nagapakig-istorya kay
Hesus.
5 Naghambay si Pedro kay Hesus, "Maestro, maayo gid kay yari na kita diri.
Mahuman kami ning tuyo ka bayay-bayay, ang isa para sa imo, ang isa kay Moises
kag ang isa pa kay Elias."
6 Wayà siya makasayod kung ano ang iya dapat ihambay kay ginahadlukan gid
sinda.
7 Tapos may nag-abot nga panganod kag gingtabunan sinda. Kag may nabatian
sinda nga boses halin sa panganod nga nagahambay, "Imaw ini ang akon pinalanggà
nga Ungà. Pamatii nindo siya!"
8 Dalì-dalì sinda nga nagsirò patiyog, pero wayà na sinda ning may nakità kundì si
Hesus lang.
9 Nang nagapatugbong na sinda sa bukid, gingbilinan sinda ni Hesus nga indì gid
magpamalità aber kanin-o kung ano ang inda nakità hasta siya nga Ungà ng Tawo
hay mabanhaw.
10 Nganì wayà gid ninda gingpamalità adto nga natabò, pero nang sinda na lang
nga tuyo, nagpinangutan-an sinda kung ano ang gusto hambayon ng pagkabanhaw.
11 Kag nagpangutana sinda kay Hesus, "Basì nagahambay ang mga eskriba nga
kahinangyan mag-abot anay si Elias bago mag-abot ang Kristo?"
12 Nagsabat siya, "Tamà inà, dapat mag-abot anay si Elias agud ipreparar niya ang
tanan nga butang. Basì baya gingsulat da nga ang Ungà ng Tawo dapat mag-agi ning
sobra nga mga kahugaan kag indì siya batunon ng mga tawo?
13 Pero ginahambay ko sa indo, si Elias hay nag-abot na kag ginghuman ng mga
tawo sa iya ang inda gusto sunò sa gingsulat parti sa iya."

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga may Malain nga Espiritu
Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43

14 Pagbalik nina Hesus sa mga disipulo nga nabilin, nakità ninda nga madamò nga
tawo ang nagatipon didto sa inda. May pila da ka mga eskriba nga nagapakigdibati
sa mga disipulo.
15 Pagkakità ng mga tawo kay Hesus, natingaya gid sinda. Adto nga daan nagdyagan
sinda pakadto sa iya agud kamustahon siya.
16 Nagpangutana si Hesus sa inda, "Ano ang indo ginadibatihan?"

17 Kag may isa ka tawo didto sa mga nagatipon nga nagsabat, “Maestro, gingdaya
ko diri sa imo ang akon ungà nga lyaki kay ginasapian siya ng malain nga espiritu.
Nganì indì na siya makahambay.
18 Kada siya ginasapian, ginatumba siya sa dutà, nagabuyà ang iya bàbà kag
nagapagot ang iya mga ngipon. Pagkatapos nagapanugas siya. Nagpabulig ako sa
imo mga disipulo nga palayason ini, pero indì ninda mapalayas.”
19 Nagsabat si Hesus, “Kamo nga mga tawo sa ini nga henerasyon hay wayà gid
ning pagtuo! Hasta san-o pa baya ang akon pag-antos sa indo? Day-a diri sa akon
ang ungà.”
20 Nganì gingdaya ninda ang ungà sa iya.
Pagkakità ng malain nga espiritu kay Hesus, adto nga daan gingpakurog niya ang
ungà, gingtumba kag gingpaligid sa dutà nga nagabuyà ang iya bàbà.
21 Gingpangutana ni Hesus ang tatay ng ungà, “Kasan-o pa siya nagtiyad ini?”
Nagsabat ang tatay, “Tunà nang ungà pa siya.
22 Permi siya ginatumba ng malain nga espiritu sa kalayo kag sa tubì agud patyon.
Pero kung may mahuhuman ka, kaluy-i kag buligi abi kami!”
23 Naghambay si Hesus sa iya, “Basì nagahambay ka nga ‘Kung may mahuhuman
ako’? Ang tanan nga butang mahuhuman ko sa tawo nga nagatuo sa akon.”
24 Kag nagsabat ang tatay ng ungà, “Nagatuo ako, pero buligi ako nga madugangan
pa ang akon pagtuo.”
25 Pagkakità ni Hesus nga nagapakadamò na ang mga tawo palapit sa iya,
gingsabyaw niya ang malain nga espiritu, “Ikaw, espiritu nga nagapaapà kag
nagapabungoy sa ini nga ungà, ginasugò ta ikaw, luwas dirà kag ayaw na gid
magbalik!”
26 Nagsinggit ang malain nga espiritu kag gingpakurog niya ang ungà ning tudo
kag nagluwas. Ang ungà daw patay na, nganì naghambay ang kadamuan, “Patay na
siya!”
27 Pero ginghawiran ni Hesus ang kamot ng ungà, gingpabangon niya kag nagtindog
siya.
28 Pagsuyod nina Hesus sa bayay, nagpangutana ang iya mga disipulo nang sinda
na lang, “Basì baya wayà namon mapalayas ang malain nga espiritu?”
29 Nagsabat siya sa inda, “Adto nga klasi ng malain nga espiritu, mapalayas lang
paagi sa pangamuyò.”*

Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 17:22-23; Lucas 9:43b-45

30 Paghalin nina Hesus didto, nag-agi sinda sa probinsya ng Galilea. Indì niya gusto
nga masayuran ng mga tawo nga yadto siya,
31 kay nagatudlò siya sa iya mga disipulo. Naghambay siya sa inda, “Ako nga Ungà
ng Tawo hay itugyan sa mga tawo nga magapatay sa akon, pero pagkaligad ng tuyo
ka adlaw mababanhaw ako.”
32 Ang iya mga disipulo hay wayà makaintindi kung ano ang iya gusto hambayon.
Pero nahadlok sinda magpangutana sa iya.

Sin-o ang Labaw sa Tanan
Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48

33 Nag-abot sina Hesus sa Capernaum. Nang yadto na sinda sa bayay, nagpangutana
si Hesus sa inda, “Ano ba ang indo ginainistorya sa dayan?”
34 Pero naghipos lang sinda kay ang gingdiniskusyunan ninda hay kung sin-o gid
sa inda ang labaw sa tanan.

---

* **9:29 9:29** Sa iban nga mga kopya ng Griego gingdugang: kag sa pagpuasa.

35 Nganì nagpungkò si Hesus kag gingtawag niya ang dose nga disipulo. Kag
naghambay siya sa inda, “Kung sin-o sa indo ang gusto nga maging pinunò, dapat
mapainubuson siya kag maging suluguon ng tanan.”
36 Pagkatapos nagbuoy siya ning isa ka ungà kag gingpatindog niya sa inda tungà.
Tapos gingkugos niya ini kag naghambay sa inda,
37 “Ang aber sin-o nga nagabaton sa ungà nga tiyad ini tungod sa akon hay
nagabaton sa akon. Kag ang nagabaton sa akon, bukon lang sa akon kundì nagabaton
da sa nagsugò sa akon.”

Ang bukon Kontra sa aton hay Kaibahan naton
Lucas 9:49-50

38 Niyan naghambay si Juan sa iya, “Maestro, nakakità kami ning isa ka tawo nga
nagapalayas ng mga demonyo kag ang pangayan mo ang iya ginagamit. Gingpapara
namon siya kay bukon naton siya kaibahan.”
39 Pero naghambay si Hesus, “Pabay-i lang nindo siya kay wayà ning may
nagahuman ning milagro paagi sa akon pangayan kag malagat-lagat magahambay
ning malain kontra sa akon.
40 Ang aber sin-o nga wayà nagakontra sa aton hay kaibahan naton.
41 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga magtao sa indo
ning bisan isa lang ka baso nga tubì tungod kamo hay nagasunod sa akon, siya hay
makakabaton gid ng iya bayos.

Ang mga Kabangdanan sa Pagpakasalà
Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2

42 “Ang aber sin-o nga maging kabangdanan nga makasalà ang isa sa ini nga bag-o
nga nagatuo sa akon, mas maayo pa sa iya nga higutan ang iya liog ning mabahoy
nga galingan nga bato kag itagbong sa dagat.
43 Kung ang imo kamot imaw ang kabangdanan nga nagakasalà ka, utura inà! Mas
maayo pa nga may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo kamot, kaysa
sa duha ang imo kamot pero makadto ka naman sa impyerno†. Ang kalayo didto indì
gid mamatay.
44 [Ang mga uyod didto wayà ning kamatayon kag ang kalayo indì mamatay.]
45 Kag kung ang imo siki imaw ang kabangdanan nga nagakasalà ka, utura inà!
Mas maayo pa nga may kabuhì ka nga wayà katapusan nga isa lang ang imo siki,
kaysa sa duha ang imo siki pero ipilak ka naman sa impyerno.
46 [Ang mga uyod didto wayà ning kamatayon kag ang kalayo indì mamatay.]
47 Kag kung ang imo mata imaw ang kabangdanan nga nagakasalà ka, lukata inà!
Mas maayo pa nga magsuyod ka sa gingharian ng Dios nga isa lang ang imo mata,
kaysa sa duha ang imo mata pero ipilak ka naman sa impyerno.
48 Ang mga uyod didto wayà ning kamatayon kag ang kalayo indì mamatay.
49 “Kay ang tanan limpyuhon paagi sa kalayo pareho ng ginatao sa Dios nga
ginaasinan anay.†
50 Ang asin hay maayo. Pero kung maduyà na ang sabor ng asin, indì na gid ini
mapuslan kag pauno pa mapabalik ang iya kaasin? Dapat maging pareho kamo sa
asin nga nagabulig sa kada isa nga maayo ang indo relasyon.”

10

Ang Pagpanudlò parti sa Pagbinuyagan ng Mag-asawa
Mateo 19:1-12; Lucas 16:18

† **9:43 9:43** Sa Griego hay Gehena, lugar nga ginapilakan ng mga basura kag ginasug-an. † **9:49 9:49** Levitico 2:13

1 Pagkatapos adto naghalin si Hesus sa Capernaum* kag nagkadto siya sa mga lugar
nga sakop ng Judea. Kag nagtabok siya sa Subà ng Jordan. Madamò nga tawo ang
nagtipon didto liwat sa iya kag gingtudluan niya sinda pareho ng permi niya nga
ginahuman.
2 May mga Pariseo* nga nagkadto da didto. Nagapangità sinda ning paagi para
tistingon ninda siya. Nganì nagpangutana sinda kay Hesus, "Ginatugutan ba ng
Kasuguan nga buyagan ng lyaki ang iya asawa?"
3 Gingsabat sinda ni Hesus paagi sa isa ka pangutana, "Ano ba ang gingsugò sa indo
ni Moises?"
4 Nagsabat sinda, "Nagsugot si Moises nga makahuman ang lyaki ning papeles ng
pagbinuyagan, pagkatapos puydi na niya mabuyagan ang iya asawa."
5 Naghambay si Hesus sa inda, "Kay matugas ang indo uyo, nganì gingsulat ni
Moises sa indo ini nga sugò.
6 Pero tunà ng pagtuga ng kalibutan, 'ginghuman sinda ng Dios nga lyaki kag
babayi.'†
7 Imaw ini ang rason nga 'bayaan ng lyaki ang iya tatay kag nanay kag magaiba sa
iya asawa,
8 kag sinda nga duha maging isa ka lawas. Bukon na sinda duha kundì isa.'†
9 Nganì indì dapat buyagon ng tawo ang ging-isa na ng Dios."

10 Pag-abot ninda sa bayay, nagpangutana naman ang mga disipulo parti didto nga
butang.
11 Naghambay si Hesus sa inda, "Ang aber sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya
asawa kag mag-asawa ning iban hay nagapangawatan kag nakasalà sa iya una nga
asawa.
12 Kag kung magbuyag ang babayi sa iya asawa kag mag-asawa ning iban,
nagapangawatan da siya."

Ang Pagbendisyon ni Hesus sa mga Ungà
Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17

13 May mga tawo nga nagdaya ng mga ungà kay Hesus para itungtong ang iya kamot
kag bendisyunan sinda. Pero gingsabyaw ng iya mga disipulo ang mga nagdaya sa
inda.
14 Pagkakità ni Hesus sa natabò, nahangit siya kag naghambay sa iya mga disipulo,
"Pabay-i lang nindo ang mga ungà nga magpalapit sa akon. Ayaw nindo sinda
pagpunggi kay ang mga kapareho ninda hay imaw ang nagapasakop sa paghaharì
ng Dios.
15 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga indì magpasakop sa
paghaharì ng Dios pareho ng isa ka ungà, indì gid makasuyod sa gingharian ng Dios."
16 Pagkatapos gingkugos niya ang mga ungà, gingtungtong niya ang iya kamot sa
inda kag gingbendisyunan sinda.

Ang Tawo nga Manggaranon
Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30

17 Nang papanawon na si Hesus, may isa ka tawo nga nagdyagan palapit sa iya kag
nagluhod. Pagkatapos nagpangutana ang tawo, "Maayo nga Maestro, ano baya ang
dapat ko humanon agud makapanublì ning kabuhì nga wayà katapusan?"
18 Nagsabat si Hesus sa iya, "Basì gingtawag mo ako nga maayo? Wayà gid ning
aber sin-o nga maayo kundì ang Dios lang.

---

† **10:6 10:6** Gingtunaan 1:27, 5:2 † **10:8 10:7-8** Gingtunaan 2:24

19 Parti sa imo pangutana, nasayuran mo na ang mga sugò ng Dios: Ayaw
magpamatay, ayaw magpangawatan, ayaw magpangawat, ayaw magtestigo ning
pinusong, ayaw magpangluko, tahura ang imo tatay kag nanay."†
20 Nagsabat siya kay Hesus, "Maestro, ini tanan hay natuman ko na magtunà nang
ungà pa ako."
21 Gingsirò siya ni Hesus nga may pagpalanggà kag naghambay, "Isa pa ka butang
ang kuyang sa imo. Magbalik ka kag ibaligyà ang imo mga propidad kag ipanao
ang kwarta sa mga pobre. Sa ini nga paagi, magakaigwa ka ning manggad sa langit.
Pagkatapos magbalik ka kag magsunod sa akon."
22 Naglain gid ang iya hitsura nang mabatian niya adto kag naghalin siya nga
malisod kay madamò ang iya manggad.
23 Nang makahalin na ang tawo, nagsirò si Hesus sa palibot kag naghambay sa iya
mga disipulo, "Mahugà gid para sa mga manggaranon ang makasuyod sa gingharian
ng Dios!"
24 Natingaya ang mga disipulo sa iya ginghambay. Nganì nagpadayon siya sa
paghambay, "Mga ungà, mahugà gid ang makasuyod sa gingharian ng Dios!
25 Mas malupos pa mag-agi ang kamelyo sa buhò ng dayom kaysa sa magsuyod ang
manggaranon sa gingharian ng Dios."
26 Natingaya gid sinda kag nagpangutana sa iya, "Kung tiyad inà, sin-o lang ang
maluwas?"
27 Gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, "Kung sa mga tawo lang imposible gid
ini, pero puydi sa Dios; kay ang tanan nga butang hay posible sa Dios."
28 Naghambay si Pedro sa iya, "Hay kami, gingbayaan namon ang tanan kag
nagnunot sa imo."
29 Naghambay si Hesus sa inda, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà ning
tawo nga nagbayà ng iya bayay, mga maguyáng kag mga manghod, nanay, tatay, mga
ungà, o mga uma tungod sa akon kag sa Maayong Balità,
30 nga indì makabaton ning ginatos ka doble nga bayos sa ini nga kabuhì: mga
bayay, mga maguyáng kag mga manghod, mga nanay, mga ungà, mga uma kag patì
sa mga paghingabot tungod sa pagtuo. Kag sa paabuton nga tyempo, makakabaton
siya ning kabuhì nga wayà katapusan.
31 Pero madamò nga tawo ang nauuna nga mauulihi kag ang mga nauulihi nga
mauuna."

Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34

32 Mintras nagapanaw sina Hesus patukad sa Jerusalem, nauna siya sa inda.
Natingaya ang iya mga disipulo kag ginahadlukan naman ang iban nga nagasunod
sa iya. Gingbuyag niya liwat ang dose nga disipulo sa mga tawo kag gingbalità niya
kung ano ang matatabò sa iya.
33 Naghambay siya sa inda, "Pamatì kamo! Nagapatukad kita sa Jerusalem kag
didto itugyan ako nga Ungà ng Tawo* sa mga pinunò nga parì kag mga eskriba* kag
parusahan ninda ako nga patyon. Kag itugyan ninda ako sa mga bukon Judio*.
34 Insultuhon ninda ako, pilaan, latiguhon kag patyon. Pero pagkaligad ng tuyo ka
adlaw mababanhaw ako."

Ang Pagpangayò ni Santiago kag ni Juan
Mateo 20:20-28

35 Nagpalapit kay Hesus sina Santiago kag Juan, mga ungà ni Zebedee kag
naghambay, "Maestro, may pangayuon kuntà kami sa imo."
36 Naghambay si Hesus sa inda, "Ano ang indo pangayuon sa akon?"

† **10:19 10:19** Exodus 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20

37 Nagsabat sinda, “Pag magharì ka na sa imo mahimayaon nga gingharian,
papungkua kami nga duha sa imo alihid; ang isa sa tuo kag ang isa sa waya.”
38 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Wayà nindo nasayuri kung ano ang indo
ginapangayò. Maagwanta ba nindo ang mga kahugaan nga akon agwantahon? Kag
matitiis da ba nindo ang kamatayon nga akon agihan?”
39 Nagsabat sinda, “Huo, kaya namon.”
Naghambay si Hesus sa inda, “Maagwanta nindo ang mga kahugaan nga akon
agwantahon kag matitiis da ang kamatayon nga akon agihan.
40 Pero bukon ako ang magapilì kung sin-o ang papungkuon sa akon tuo o waya
kay may mga gingtagan-an na para magpungkò didto.”
41 Pagkabatì ng napuyò ka disipulo kung ano ang inda gingpangayò, nahangit gid
sinda kana Santiago kag Juan.
42 Nganì gingtawag sinda tanan ni Hesus kag ginghambayan, “Sayod nindo nga ang
mga miyugdumaya sa ini nga kalibutan hay may otoridad sa inda mga sinakupan kag
pagusto lang sinda kung ano ang humanon sa inda.
43 Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa indo ang gusto nga maging labaw
sa tanan, dapat maging suluguon nindo.
44 Kag kung sin-o sa indo ang gusto maging pinunò, dapat maging ulipon ng tanan.
45 Kay aber pa nganì ako nga Ungà ng Tawo hay wayà nagkari diri sa kalibutan
para magpaserbisyo kundì magserbisyo; kag magtao ng akon kabuhì agud matubos
ang madamò nga tawo.”

Ang Pag-ayo kay Bartimeus sa Jerico
Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43

46 Nag-abot sina Hesus sa Jerico. Nang nagapaluwas na siya sa banwa kaibahan ng
iya mga disipulo kag ng madamò nga tawo, may isa ka buta didto nga si Bartimeus,
ungà ni Timeus nga nagapungkò kag nagapalimos sa alihid ng karsada.
47 Pagkabatì niya nga nagaagi si Hesus nga taga-Nazaret, nagsinggit siya, “Hesus,
inapo ni David, kaluy-i ako!”
48 Gingsabyaw siya ng madamò nga tawo nga maghipos. Pero gingkusugan pa gid
nganì niya ang pagsininggit, “Inapo ni David, kaluy-i ako!”
49 Nagduyog si Hesus kag naghambay, “Day-a nindo siya diri sa akon.”
Nganì gingtawag ninda ang buta kag naghambay sinda, “Magkalipay ka. Tindog na
kay ginapatawag ka ni Hesus.”
50 Gingpilak niya ang iya pangsuy-ob, naglukso kag nagkadto kay Hesus.
51 Gingpangutana siya ni Hesus, “Ano ang gusto mo nga humanon ko para sa imo?”
Nagsabat ang buta, “Maestro, gusto ko nga makakità liwat.”
52 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, “Panaw na. Ang imo pagtuo ang nag-ayo*
sa imo.”
Adto nga daan nakakità na siya kag nagnunot kay Hesus sa karsada.

11

Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem
Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19

1 Nang malapit na sina Hesus sa Jerusalem kag nag-abot sa mga baryo ng Betfage
kag Betania sa Bukid ng mga Olibo*, gingpauna ni Hesus ang iya duha nga disipulo
2 kag gingbilinan sinda, “Mag-una kamo didto sa masunod nga baryo. Pagsuyod
nga daan nindo, makikità nindo ang batà nga asno nga nakahigot. Wayà pa gid ini
masasakyi. Hubara nindo ang higot kag day-a diri.

* **10:52 10:52** *Nag-ayo*: ang gusto hambayon ng ini nga hambay sa Griego puydi nga nagluwas o nagpaayo.

3 Kung may magpangutana sa indo, ‘Basì ginahuman nindo inà?’ sabata nindo,
‘Kahinangyan ini ng Ginoo, pagkatapos iulì da nga daan sa imo.’ ”
4 Nganì nagpanaw sinda kag pag-abot ninda didto sa baryo, nakità ninda ang batà
nga asno sa alihid ng dayan nga nakahigot sa pwertahan ng isa ka bayay. Mintras
ginahubad ninda ang higot,
5 may mga nagatindog didto nga nagpangutana sa inda, “Hoy, ano ang indo
ginahuman dirà? Basì ginahubad nindo ang higot ng asno?”
6 Nagsabat sinda sa mga tawo sunò sa gingbilin ni Hesus. Nganì gingpabay-an na
lang sinda ng mga tawo.
7 Pagkatapos adto gingdaya ninda ang asno kay Hesus. Pag-abot didto, ginghapinan
ninda ini ng inda pangsuy-ob kag nagsakay si Hesus.
8 Madamò nga tawo ang naglatag ng inda pangsuy-ob sa karsada kag ang iban
naman nagbutang ning mga madahon nga sanga nga inda ging-utod halin sa mga
uma.
9 Ang mga nagauna kay Hesus kag ang mga nagasunod hay nagasinggit,
“Hosana!* Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò!
10 Ginapakamaayo ng Dios ang paabuton nga gingharian ni David nga aton kalulo-
lulohan.
Hosana! Dayawon ang Dios sa pinakamataas gid sa tanan!”
11 Pag-abot ni Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa templo. Nagpanglikità siya sa
tanan nga butang didto sa suyod. Pagkatapos, tungod madalì na lang magtunod ang
adlaw, nagluwas siya kag nagkadto sa Betania kaibahan ang dose nga disipulo.

Ang Pagsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos
Mateo 21:18-19

12 Pagkaaga, paghalin nina Hesus sa Betania pabalik sa Jerusalem, nagutom siya.
13 May nakità siya sa malayò nga kahoy nga igos* nga malabog ang dahon. Nganì
gingpalapitan niya kung may bunga. Pero wayà siya ning may makità nga bunga
kundì puro lang dahon, kay bukon pa tyempo ng tigbubunga.
14 Naghambay si Hesus sa kahoy, “Tunà niyan, wayà na ning tawo nga makakaon
ng imo bunga!”
Nabatian ng iya mga disipulo ang iya ginghambay.

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22

15 Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa templo. Gingpalayas niya
didto ang mga nagapamaligyà kag nagapamakay sa suyod ng templo. Gingpina-
maliskad niya ang mga lamisa ng mga miyugbaylo ning kwarta* kag ang mga
pungkuan ng mga miyugbaligyà ng mga salampati nga inughalad.
16 Kag wayà niya pagtuguti nga mag-agi sinda sa suyod ng templo nga may daya
nga mga inugbaligyà.
17 Kag gingtudluan niya sinda. Hambay niya, “Dì ba ginahambay ng Kasulatan,
‘Tawagon ang akon bayay nga pangamuyuan para sa tanan nga nasyon†?’† Pero
kamo! Ginghuman nindo nga panaguan ng mga tulisan!”
18 Nabatian ng mga pinunò nga parì kag mga eskriba adtong ginghuman ni Hesus.
Nganì nagpangità sinda ning paagi agud patyon siya. Pero hinadlukan sinda sa iya
kay natingaya gid ang mga tawo sa iya mga ginatudlò.
19 Nang manayumsom na, nagluwas si Hesus kag ang iya mga disipulo sa syudad.

---

* **11:9 11:9** *Hosana*: Ang gusto hambayon, ‘dayawon ang Dios’, pero sa literal, ‘luwasa kami niyan.’ † **11:17 11:17** *Tanan nga nasyon*: ang gusto hambayon, iba-iba nga lahì ng tawo sa bilog nga kalibutan. † **11:17 11:17** Isaias 56:7

Ang Gingsumpà ni Hesus sa Kahoy nga Igos
Mateo 21:20-22

20 Pagkaaga, nang pabalik na sinda pa-Jerusalem, didto da sinda nag-agi sa karsada
nga inda ging-agihan dati kag nakità ninda ang kahoy nga igos nga nalayà kag patay
na.
21 Nadumduman ni Pedro ang natabò, nganì naghambay siya kay Hesus, "Maestro,
sirua ang kahoy nga igos nga imo gingsumpà! Layà na!"
22 Nagsabat si Hesus sa inda, "Magtuo kamo sa Dios!
23 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga maghambay sa ini nga
bukid, 'Maghalin ka diri kag maglukso sa dagat' kag kung wayà siya nagapangduha-
duha kundì nagatuo nga ini matabò, inà hay matatabò para sa iya.
24 Nganì ginahambay ko sa indo, aber ano ang indo pangayuon sa pangamuyò,
magtuo kamo nga nabaton na ini nindo kag mababaton gid nindo.
25 Kag kung nagapangamuyò kamo, patawara anay nindo ang mga nakasalà sa indo,
agud patawaron da ang indo mga salà ng indo Amay sa langit."
26 [Kay kung wayà kamo nagapatawad sa iban, indì da kamo patawaron ng indo
Amay sa langit.]

Ang Otoridad ni Hesus
Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8

27 Nagkadto liwat sina Hesus sa Jerusalem. Mintras nagapanaw siya sa templo,
nagpalapit sa iya ang mga pinunò nga parì, mga eskriba kag mga miyugdumaya ng
Judio.
28 Nagpangutana sinda kay Hesus, "Ano ba ang imo otoridad para humanon ini
nga mga butang? Kag sin-o ang nagtao sa imo ng ini nga otoridad para humanon ang
mga ini?"
29 Nagsabat si Hesus sa inda, "May ipangutana ako sa indo. Sabata anay nindo ako,
pagkatapos sabaton ko da kamo kung ano ang akon otoridad para humanon ini nga
mga butang.
30 Kay sin-o ba naghalin ang otoridad ni Juan para magbawtismo, sa Dios ba o sa
tawo? Sabata nindo ako."
31 Kag nagdiniskusyon sinda kung ano ang inda isabat, "Kung magsabat kita, 'Halin
sa Dios', mangutana naman siya, 'Basì wayà kamo nagpati kay Juan?'
32 Pero kung maghambay kita, 'Halin sa tawo', mahahangit sa aton ang mga tawo."
(Nahadlok sinda sa mga tawo kay madamò ang nagapati nga si Juan hay matuod nga
propeta*.)
33 Nganì nagsabat sinda kay Hesus, "Wayà kami makasayod." Naghambay naman
si Hesus, "Indì ko da kamo pagbalitaan kung sin-o ang nagtao sa akon ning otoridad
paghuman ng ini nga mga butang."

12

Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan
Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19

1 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda paagi sa mga parabola*, "May isa ka
tawo nga nagpatanom ning ubas* sa iya dutà. Gingpakurayan niya ini palibot
kag nagpahuman siya ning buhò sa mabahoy nga bato para pugaan ning ubas*.
Nagpaugdok da siya ning isa ka lantawan. Pagkatapos gingpaarkila niya ang ubasan
sa mga bantay kag nagkadto siya sa malayò nga lugar.
2 Nang mag-abot ang tyempo ng tigpamupò ning ubas, gingsugò niya ang iya ulipon
sa mga bantay para magbuoy ng iya parte ng ubas.

3 Pero pag-abot niya didto, gingdakop ninda siya kag gingbunay kag gingpabalik
nga wayà gid ning daya.
4 Gingsugò naman ng tag-iya ang isa pa ka ulipon, pero ginglampusan ninda siya
sa uyo kag gingpakahuy-an.
5 Nagsugò pa gid siya ning isa pa ka ulipon kag inda ini gingpatay. Madamò pa gid
ang gingsugò ng tag-iya. Ang iban gingbunay ninda kag ang iban gingpatay.
6 Sa katapusan, wayà na siya ning ulipon nga masugò. Nganì gingsugò niya ang
iya pinalanggà nga ungà nga lyaki kay nagahunahunà siya, 'Tahuron ninda ang akon
ungà.'
7 Pero pagkakità ng mga bantay sa iya ungà, naghambay sinda sa isa kag isa, 'Yari
na ang miyugpanublì. Kari, patyon ta para maging aton na ang iya panublion.'
8 Nganì gingdakop ninda siya kag gingpatay. Gingpilak ninda ang iya lawas sa luwas
ng ubasan."
9 Nagpangutana si Hesus, "Ano baya ang humanon ng tag-iya ng ubasan? Sigurado
gid nga kadtuon niya ang mga bantay kag pamatyon. Pagkatapos pabantayan niya
ang iya ubasan sa iban."
10 Naghambay pa si Hesus, "Wayà ba nindo ini nabasa sa Kasulatan?
'Ang bato nga gingpilak ng mga panday,
imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa pundasyon;
11 ini hay ginghuman ng Ginoo,
kag makatitingaya ini sa aton!' "†
12 Nasayuran ng mga miyugdumaya ng Judio nga sinda ang ginapatamaan ng
parabola. Nganì gusto ninda nga dakpon si Hesus pero nahadlok sinda sa mga tawo.
Nganì gingpabay-an na lang ninda siya kag nagpanaw sinda.

Ang Pangutana parti sa Pagbayad ng Buhis
Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26

13 Niyan, gingsugò ninda ang pila ka mga Pariseo* kag pila ka mga miyembro ng
grupo ni Herodes agud maakusar ninda si Hesus paagi sa iya paghambay.
14 Nganì nagkadto sinda kay Hesus kag nagpangutana, "Maestro, nasayuran namon
nga matuod ang imo ginahambay. Wayà ka nagapadaya-daya sa mga tawo aber sin-o
pa sinda kay wayà ka ning may ginapalabi. Kundì kung ano ang kamatuuran parti
sa kabubut-on ng Dios sa mga tawo imaw gid ang imo ginatudlò. Mangutana lang
kami sa imo, ginatugutan ba ng Kasuguan nga kita nga mga Judio hay magbayad ning
buhis sa Emperador ng Roma? Dapat ba kita magbayad o indì?"
15 Pero sayod ni Hesus ang inda hunahunà, nganì naghambay siya sa inda, "Basì
baya ginatistingan nindo ako? Day-a sa akon ang kwarta kay siruon ko."
16 Kag gingday-an siya ning isa ka bilog. Pagkatapos nagpangutana siya sa inda,
"Kanin-o hitsura kag pangayan ang makikità diri?"
Nagsabat sinda, "Sa Emperador."
17 Naghambay si Hesus sa inda, "Kung tiyad inà, itao nindo sa Emperador ang sa
Emperador kag sa Dios ang sa Dios."
Kag natingaya gid sinda sa iya.

Ang Pangutana parti sa Pagkabanhaw
Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40

18 Pagkatapos may mga Saduceo* nga nagpalapit kay Hesus. Ini nga mga tawo hay
wayà nagapati nga may pagkabanhaw.

† **12:11 12:11** Salmo 118:22-23

19 Nagpangutana sinda, “Maestro, nagsulat si Moises sa aton nga kung mamatay ang
lyaki kag buhì ang iya asawa nga wayà makaungà, dapat ang iya manghod nga lyaki
ang mag-asawa sa bayo agud makaungà siya para sa iya maguyáng nga namatay.
20 Niyan, igwa ning pito ka magmanghod nga lyaki. Nag-asawa ang kamaguyangan
kag namatay nga wayà ning ungà.
21 Nganì ging-asawa ang bayo ng pangaduha nga manghod kag namatay da siya
nga wayà gihapon makaungà. Imaw da ang natabò sa ikatuyo,
22 hasta sa ikapito. Namatay sinda tanan nga wayà gid makaungà. Nang ulihi ang
babayi namatay da.
23 Niyan, kung mag-abot ang tyempo ng pagkabanhaw, kay sin-o gid siya asawa?
Kay sinda nga pito hay naasawa niya.”
24 Nagsabat si Hesus sa inda, “Salà gid kamo kay wayà kamo nakaintindi ng
ginahambay ng Kasulatan kag ng gahom ng Dios.
25 Kay pag banhawon ang mga patay, indì na sinda mag-asawa kag indì na
paasawahon kay pareho na sinda ng mga anghel sa kalangitan.
26 Kung parti sa pagkabanhaw, wayà ba nindo nabasa ang gingsulat ni Moises parti
sa nagadayab nga kahoy nga mababà? Hambay ng Dios sa iya, ‘Ako ang Dios ni
Abraham, ang Dios ni Isaac kag ang Dios ni Jacob.’†
27 Ang Dios hay bukon Dios ng mga patay, kundì Dios ng mga buhì. Nganì salà gid
kamo.”

Ang Pinakaimportante nga Sugò
Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28

28 May isa ka eskriba didto nga nagpalapit kag nakabatì ng inda diskusyon.
Nabatian niya nga maayo ang sabat ni Hesus. Nganì nagpangutana siya, “Ano gid
baya ang pinakaimportante nga sugò ng Dios?”
29 Nagsabat si Hesus, “Ang pinakaimportante nga sugò hay imaw ini: ‘Pamatì kamo,
mga Israelita! Ang Ginoo nga aton Dios imaw lang ang Ginoo.
30 Nganì higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bilog mo nga tagipusuon, sa
bilog mo nga kabubut-on, sa tanan mo nga hunahunà kag sa tanan mo nga kusog.’†
31 Ang ikaduha hay imaw ini, ‘Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng
paghigugmà mo sa imo kaugalingon.’† Wayà na ning sugò nga mas importante pa
diri sa duha.”
32 Naghambay ang eskriba sa iya, “Tamà ka, Maestro! Matuod ang imo ginghambay
nga may isa lang nga Dios kag wayà na ning iban pa.
33 Kag higugmaon mo siya sa bilog nga tagipusuon, sa tanan nga pang-intindi kag
sa tanan nga kusog; kag higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà
mo sa imo kaugalingon. Ining duha hay mas importante sa tanan nga halad* nga
ginasunog kag sa iban pa nga mga sakripisyo.”
34 Pagkabatì ni Hesus nga tamà ang iya sabat, naghambay siya sa iya, “Malapit ka
na sa paghaharì ng Dios.”
Pagkatapos adto, wayà na gid ning may nangahas nga magpangutana kay Hesus.

Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo
Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44

35 Mintras nagatudlò si Hesus sa templo, nagpangutana siya, “Basì nagahambay ang
mga eskriba nga ang Kristo hay inapo lang ni David?
36 Si David mismo nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo hay naghambay,†
‘Naghambay ang GINOO* sa akon Ginoo,
Pungkò diri hampig sa akon tuo

† **12:26 12:26** Exodus 3:6 † **12:30 12:30** Deuteronomio 6:4-5 † **12:31 12:31** Levitico 19:18 † **12:36 12:36** Salmo 110:1

hasta nga maperdi ko kag pakahuy-an ang imo mga kaaway para sa imo.’
37 Kung gingtawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno baya nga siya hay inapo lang
ni David*?”
Naluyag magpamatì kay Hesus ang madamò gid nga tawo.

Ang Paandam kontra sa mga Eskriba
Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47

38 Sa iya mga pagpanudlò naghambay siya, “Mag-andam kamo sa mga eskriba nga
gusto magpinanaw nga nagabarò ning mahabà para magpakità nga importante gid
sinda. Gusto gid ninda nga abi-abihon kag tahuron sa lugar nga madamò ang tawo.
39 Kag sa mga sinagoga* o sa mga punsyunan, ginapilì gid ninda ang mga pungkuan
nga para sa mga kilaya.
40 Ginaubos ninda buoy ang mga pagkabutang ng mga babayi nga bayo patì inda
bayay kag ginatabon-tabunan lang ninda ang inda malain nga ginahuman paagi sa
mahabà nga mga pangamuyò. Sinda hay magabaton gid ning mas sobra nga parusa
halin sa Dios!”

Ang Ginghalad ng Bayo
Lucas 21:1-4

41 Nagpungkò si Hesus sa atubangan ng ginabutangan ning kwarta didto sa templo
kag ging-obserbahan niya ang mga tawo nga nagabutang ng inda mga kwarta.
Madamò nga manggaranon ang nagabutang ning dakò nga mga kantidad.
42 May nagpalapit nga pobre nga babayi nga bayo kag nagbutang ning duha ka
bilog nga leptos*.
43 Gingtawag ni Hesus ang iya mga disipulo kag naghambay sa inda, “Sa matuod
lang ginahambay ko sa indo, mas madakò ang gingbutang ng ini nga pobre nga bayo
kaysa sa tanan nga nagtao.
44 Kay sinda madamò ang kwarta kag ang inda gingtao hay ang bukon na ninda
kahinangyan. Pero ang bayo, aber pobre siya, gingtao niya ang tanan nga iya
ginasaligan nga pangabuhian.”

13

Ang parti sa Pagkawasak ng Templo
Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6

1 Mintras nagapaluwas si Hesus sa templo, ang isa sa iya mga disipulo naghambay,
“Maestro, tan-awa! Kaayo-ayo ang templo kag kadagkò-dagkò ang mga bato.”
2 Naghambay si Hesus sa iya, “Nakikità mo ba inà nga kabahoy-bahoy nga templo?
Maabot ang tyempo nga inà nga mga bato hay pagatumpagon kag wayà gid ning may
mabilin nga nagapamagtumbaw.”

Ang Paabuton nga mga Paghingabot
Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19

3 Mintras nagapungkò si Hesus sa Bukid ng mga Olibo paatubang sa templo,
nagpalapit sina Pedro, Santiago, Juan kag Andres kag nagpangutana sa iya nang sinda
na lang.
4 Hambay ninda, “Balitai kami kung san-o matabò ang mga butang nga imo
ginghambay. Kag ano baya ang tandà nga malapit na ini tanan matatabò?”
5 Nagsabat si Hesus sa inda, “Mag-andam kamo nga wayà ning may makapatayang
sa indo.
6 Kay kadamò ang magaabot kag magahambay sinda, ‘Ako imaw ang Kristo’ kag
kadamò ang inda mapatayang.

7 Kag pag makabatì kamo nga may mga gira malapit sa indo kag makasayod kamo
nga sa iban nga nasyon nagagira da, ayaw kamo mahadlok. Dapat gid ini tanan
matabò, pero bukon pa ini ang katapusan.
8 Magainaway ang mga nasyon kag imaw da ang mga gingharian. May magaabot
nga mga linog sa iba-iba nga lugar kag may matabò nga mga taggutom. Ini nga
mga butang hay daw pareho ng una nga kasakit nga nababatyagan ng babayi nga
tig-uungà na gid.
9 "Mag-andam kamo, kay dakpon ninda kamo kag itugyan sa Korte ng mga Judio*
kag latiguhon sa mga sinagoga. Magaatubang kamo sa mga gobernador kag sa mga
harì tungod sa indo pagtuman sa akon kag didto magapamatuod kamo parti sa akon.
10 Dapat iwali ang Maayong Balità sa tanan nga nasyon, bago mag-abot ang
katapusan.
11 Kung day-on kamo kag itugyan sa korte, ayaw kamo magkabayaka kung ano
ang indo ihambay. Kay sa adto gid nga oras, ihambay lang nindo kung ano ang
ginapahambay sa indo ng Espiritu Santo. Kay bukon kamo ang magahambay kundì
ang Espiritu Santo paagi sa indo.
12 Sa adto nga tyempo, may mga tawo nga ipapatay ang inda mga maguyáng kag
manghod. May mga tatay nga ipapatay ang inda ungà. Kag may mga ungà nga
magabatò sa inda mga ginikanan kag ipapatay ninda.
13 Mahahangit gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa indo pagtuman sa
akon. Pero ang nagapadayon nga magtuman sa akon hasta sa katapusan imaw ang
maluluwas."

Ang Kalain-lain nga Butang
Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24

14 "Pag makità nindo nga ginapatindog na sa lugar nga indì dapat tindugan ang
kalain-lain gid nga butang† (kamo nga nagabasa intindihon gid nindo kung ano
ang gusto hambayon ini), ang mga yarà sa Judea dapat magbakwit na pakadto sa
kabukiran.
15 Ang matabuan nga yarà sa luwas ng iya bayay* indì na dapat magsuyod para
magbuoy ning aber ano.
16 Ang matabuan nga yadto sa uma hay indì na dapat magbalik para magbuoy ng
iya pangsuy-ob.
17 Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag ang mga nagapasuso kay
mahugaan gid sinda magbakwit.
18 Magpangamuyò kamo nga indì ini matabò sa tiglalamig.
19 Kay sa adto nga tyempo, magaabot ang kahugaan nga wayà pa gid natabò
magtunà nang gingtuga ng Dios ang kalibutan hasta niyan kag indì na matatabò pa
hasta san-o.
20 Kag kung indì patag-uron ng Ginoo ang mga adlaw, wayà gid ning may maluwas.
Pero tungod sa kaluoy niya sa iya mga gingpilì, patag-uron niya adto nga tyempo.
21 "Kung may maghambay sa indo, 'Yari ang Kristo!' o 'Yadto siya didto!', ayaw
kamo magpati.
22 Kay may magaabot nga mga bukon matuod nga kristo kag mga bukon matuod
nga mga propeta. Magahuman sinda ning mga milagro kag makatitingaya nga butang
para patayangon, kung puydi, aber pa ang mga gingpilì ng Dios.
23 Nganì magbantay kamo! Ginahambay ko na nga daan ini nga mga butang sa
indo bago pa matabò."

---

† **13:14 13:14** Daniel 11:31 * **13:15 13:15** Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo.

Ang Pagbalik ni Hesus
Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28

24 "Pagkatapos ng mga kahugaan sa adto nga tyempo, magaduyom ang adlaw, indì
na maghayag ang bulan,
25 kag magakahuyog ang mga bituon. Ang mga butang† sa kalangitan hay
magatayang sa inda dati nga mga pwesto.
26 Pagkatapos makikità ng mga tawo ako nga Ungà ng Tawo sa mga panganod nga
nagabalik sa kalibutan nga may madakò nga gahom kag may kasilaw.
27 Suguon ko ang akon mga anghel, para tipunon ang akon mga gingpilì halin sa
tanan nga lugar ng kalibutan."

Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos
Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33

28 "Magtuon kamo ng leksyon parti sa kahoy nga igos*. Kung nagapanaybos ang
iya mga sanga, sayod na nindo nga malapit na ang tag-init.
29 Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na ini nga mga butang nga akon
ginahambay, masasayuran nindo nga madalì na lang ako mag-abot.
30 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini tanan nga butang, bago
mamatay ang mga tawo sa ini nga henerasyon.
31 Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga hambay hay indì maduyà
kundì matutuman gid ini."

Wayà may Nakakasayod sa Pagbalik ni Hesus
Mateo 24:36-44

32 "Kung parti sa adlaw kag oras ng akon pag-abot, wayà gid ning may nakasayod
aber ang mga anghel sa langit o ako nga Ungà ng Dios, kundì ang Amay lang gid.
33 Nganì mag-andam kamo kag mag-alisto, kay wayà kamo makasayod kung san-o
maabot adto nga oras.
34 Pareho da ini sa isa ka tawo nga mabyahe sa iban nga lugar. Bago siya naghalin
sa iya bayay, gingtaw-an niya ang iya mga ulipon ning otoridad kag kada isa sa inda
hay may trabaho. Kag gingsugò niya ang bantay sa pwertahan nga magbantay.
35 Nganì magbantay kamo kay wayà kamo makasayod kung san-o magaabot ang
tag-iya ng bayay; puydi sa manayumsom, sa hanagob, sa aga-aga, o sa pagsubat ng
adlaw.
36 Basì kung gulpi lang ang iya pag-abot kag maabutan niya kamo nga nagakatuyog.
37 Ang ginahambay ko sa indo hay ginahambay ko da sa tanan. Magbantay kamo!"

14

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53

1 Duha na lang ka adlaw bago mag-abot ang Pyesta ng Pagligad ng Anghel* kag
Pyesta ng Tinapay nga wayà ning Pampaalsa*. Ang mga pinunò nga parì kag ang
mga eskriba* hay nagapangità ning paagi kung pauno ninda dakpon si Hesus nga
indì masayuran ng mga tawo kag pagkatapos hay patyon.
2 Naghambay sinda, "Indì lang naton itamà sa pyesta kay basì kung magkagulo ang
mga tawo."

Ang Pagbubò ning Pahumot kay Hesus
Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8

3 Nang yadto sina Hesus sa banwa ng Betania, mintras nagakaon siya sa bayay ni
Simon nga kitungon* dati, may isa ka babayi nga nag-abot. May daya siya nga maisot

† **13:25 13:25** Sa literal: gahom.

nga tibod himò sa alabastro*, nga may suyod nga kamahay gid kag maayo nga klasi
nga pahumot. Ini nga pahumot hay halin sa tanom nga ginatawag, Nardo. Pagpalapit
niya kay Hesus, ging-utod niya ang liog ng tibod kag gingbubuan niya ning pahumot
ang uyo ni Hesus.
4 May mga tawo didto nga nahangit kag naghambay sa isa kag isa, "Taya! Basì baya
ginauyakan lang niya ang pahumot?
5 Puydi kuntà inà maibaligyà sa kantidad nga tuyo ka gatos nga denarius* kag itao
ang kwarta sa mga pobre." Kag gingnguyaban ninda ang babayi.
6 Pero naghambay si Hesus sa inda, "Basì ginagulo nindo siya? Pabay-i lang siya.
Maayo gid ang iya ginghuman sa akon!
7 Permi nindo kaibahan ang mga pobre kag puydi kamo makabulig sa inda aber
ano nga oras nga gusto nindo, pero ako hay bukon nindo permi kaibahan.
8 Ini nga babayi naghuman ng iya makakaya para sa akon. Gingbubuan niya ning
pahumot ang akon lawas para ipreparar ang akon lubong.
9 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, aber diin iwali ang Maayong Balità sa
bilog nga kalibutan, ang iya ginghuman sa akon hay ipamalità da para madumduman
siya."

Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus
Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6

10 Pagkatapos si Judas Iscariote, isa sa dose nga disipulo, hay nagkadto sa mga
pinunò nga parì agud inda istoryahan kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda.
11 Pagkabatì ini ninda, nalipay gid sinda kag nagpangakò nga taw-an siya ning
kwarta. Nganì tunà adto, nagapangità siya ning paagi kung pauno niya itugyan si
Hesus sa inda.

Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel
Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30

12 Nag-abot ang una nga adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga wayà ning Pampaalsa.
Imaw ini ang adlaw nga ginapatay ang kordero agud ihalad sa Dios, para magsilibrar
sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel. Nganì nagpangutana ang mga disipulo ni Hesus sa
iya, "Sa diin mo gusto kami magpreparar ning ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng
Anghel?"
13 Nganì gingsugò niya ang iya duha nga disipulo. Hambay niya, "Kadto kamo didto
sa syudad ng Jerusalem. Pag-abot nindo didto, may masumpong kamo nga lyaki nga
nagapas-an ning bangà nga may tubì. Magsunod kamo sa iya
14 sa bayay nga iya pagasuyuran. Kag magpangutana kamo sa tag-iya ng bayay,
'Nagapapangutana ang amon maestro kung sa diin ang kwarto nga pagakaunan niya
kaibahan ng iya mga disipulo sa ihapon para sa Pyesta.'
15 Ipakità niya sa indo ang malapad nga kwarto sa ibabaw nga kumplito ning mga
gamit kag preparado na. Didto kamo magpreparar ng aton ihapon."
16 Nagpanaw ang duha kag pag-abot ninda sa syudad, nakità ninda ang tanan sunò
sa ginghambay ni Hesus sa inda. Kag didto ninda gingpreparar ang ihapon para sa
Pyesta ng Pagligad ng Anghel.
17 Nang manayumsom na, nag-abot si Hesus kag ang iya dose nga disipulo sa bayay.
18 Mintras nagakaon sinda, naghambay si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko
sa indo, isa sa indo nga akon kaibahan diri sa pagkaon ang magatraidor sa akon."
19 Pagkabatì ninda, nalisod gid sinda kag kada isa sa inda hay nagpangutana sa iya,
"Bukon ako, dì ba?"

---

* **14:3 14:3** *Alabastro*: Ini hay isa ka klasi nga mayutà nga bato.

20 Naghambay si Hesus sa inda, “Isa sa indo sa dose, nga magasawsaw ning tinapay
sa hambawan kaibahan ko, imaw ang magatraidor sa akon.
21 Kay ako nga Ungà ng Tawo hay pagapatyon sunò sa ginghambay ng Kasulatan,
pero makaluluoy gid ang magatraidor sa akon. Maayo pa sa iya nga wayà ging-ungà.”

Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo
Mateo 26:26-30; Lucas 22:15-20; 1 Corinto 11:23-25

22 Mintras nagakaon sinda, nagbuoy si Hesus ning tinapay. Gingpasalamatan niya
ini sa Dios kag gingbuak-buak. Pagkatapos gingtao niya sa iya mga disipulo kag
naghambay, “Buy-a nindo ini, imaw ini ang akon lawas.”
23 Pagkatapos nagbuoy siya ning tasa nga may ilimnon, nagpasalamat sa Dios kag
gingtao sa inda. Kag sinda tanan hay nag-inom.
24 Naghambay siya sa inda, “Ini ang akon dugò nga ibubò para mapalig-on ang
kasugtanan agud mapatawad ang madamò nga tawo.
25 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, indì na ako mag-inom liwat ning ilimnon
halin sa ubas* hasta sa adlaw nga magainom ako ning bag-o nga klasi ng ilimnon sa
gingharian ng Dios.”
26 Nagkanta sinda ning pagdayaw sa Dios. Pagkatapos nagkadto sinda sa Bukid ng
mga Olibo.

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38

27 Naghambay si Hesus sa inda, “Bayaan nindo ako tanan kay ginahambay ng
Kasulatan, ‘Patyon ko ang pastor* kag magakawatakwatak ang mga karnero.’
28 Pero pagkatapos nga mabanhaw ako, mauna ako sa indo didto sa Galilea.”
29 Naghambay si Pedro kay Hesus, “Aber bayaan ka ninda tanan, ako indì gid!”
30 Naghambay si Hesus sa iya, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, sa ini gid
nga gab-i bago magtuktuyaok ang suyog ning pangaduha, indì mo ako pagkilay-on
ning tuyo ka beses.”
31 Pero nagpilit pa gid si Pedro nga nagahambay, “Indì gid ako maghambay nga
wayà ta ikaw makilaya, aber patyon pa ako ninda kaibahan ka.”
Imaw da ang ginghambay ninda tanan.

Ang Pangamuyò ni Hesus sa Getsemane
Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46

32 Pagkatapos nagkadto sinda sa lugar nga ginatawag, Getsemane. Pag-abot ninda
didto, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Pungkò anay kamo diri mintras
nagapangamuyò ako.”
33 Gingdaya niya sina Pedro, Santiago* kag Juan sa una-unahan. Pagkatapos
nagtunà siya magpangalisod kag naglain ang iya pamatyag.
34 Nganì naghambay siya sa inda, “Daw mamatay ako kay sobra gid ang akon
kalisod. Pabilin kamo diri kag magpamuyaw.”
35 Pagkatapos nagkadto pa gid siya sa una-unahan, naghapà siya hasta ang iya
agtang nagduot sa dutà kag nagpangamuyò nga kung puydi lang, ipalampas ang oras
ng iya kamatayon.
36 Nagpangamuyò siya, “Abba,† Amay, ang tanan nga butang posible sa imo. Nganì
buy-a ini nga kahugaan sa akon. Pero bukon ang akon kagustuhan, kundì ang imo
ang dapat matuman.”

† **14:36 14:36** Abba sa Aramaic, ang gusto hambayon hay tatay.

37 Pagbalik niya sa iya tuyo ka disipulo, naabutan niya sinda nga nagakatuyog.
Naghambay siya kay Pedro, “Simon, nagakatuyog ka ba? Indì ka ba makapamuyaw
aber isa lang ka oras?
38 Magpamuyaw kamo kag magpangamuyò para indì kamo madaog ng pagtintar.
Gusto ng imo espiritu nga magtuman ng akon gingbilin, ugaling maluya ang imo
lawas.”
39 Nagkadto liwat si Hesus sa una-unahan kag nagpangamuyò. Imaw da gihapon
ang iya ginghambay.
40 Pagkatapos nagbalik siya liwat sa mga disipulo kag naabutan na naman niya
sinda nga nagakatuyog kay ginapilaw gid sinda. Kag wayà sinda kasayod kung ano
ang isabat sa iya.
41 Sa ikatuyo nga pagbalik niya sa inda, naghambay siya, “Nagakatuyog pa ba
gihapon kamo kag nagapahuway? Tamà na inà! Nag-abot na ang oras nga ako nga
Ungà ng Tawo itugyan sa mga makasasalà.
42 Bangon na! Sirua, yari na ang tawo nga nagatraidor sa akon.”

Ang Pagdakop kay Hesus
Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12

43 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot si Judas nga isa sa dose nga disipulo.
Kaibahan niya ang kadamò nga tawo nga may daya nga mga sundang kag mga
pamakang. Gingsugò sinda didto ng mga pinunò nga parì, mga eskriba kag mga
miyugdumaya ng Judio.
44 Bago sinda nag-abot, gingbilinan na ng traidor ang mga madakop kung ano ang
iya isinyas, “Ang tawo nga akon haruan imaw ang indo ginapangità. Dakpa nindo
siya, day-a kag bantayi gid ning maayo.”
45 Nganì pag-abot ni Judas, nagpalapit nga daan siya kay Hesus kag naghambay,
“Maestro!” Kag gingharuan niya siya.
46 Nganì gingdakop ninda si Hesus.
47 Pero ang isa sa mga kaibahan ni Hesus nga nagatindog hay naggabot ng iya
maisot nga sundang kag ginglabò ang ulipon ng Pinakamataas nga Parì kag nautod
ang iya talinga.
48 Naghambay si Hesus sa mga nagdakop sa iya, “Tulisan ba ako nga kahinangyan
gid magdaya pa kamo ning mga sundang kag mga pamakang para dakpon ako?
49 Adlaw-adlaw yadto ako sa templo nga nagatudlò kag yadto da kamo, wayà nindo
ako pagdakpa. Pero natatabò ini para matuman ang mga ginahambay ng Kasulatan
parti sa akon.”
50 Kag gingbayaan siya ng tanan niya nga disipulo kag nagdyagan sinda palayò.
51 May isa ka soltero didto nga nagsunod kay Hesus nga nagatapis lang ng tela.
Nadakop kuntà siya ninda,
52 ugaling nakahuyagpos siya, nganì nabilin ang tela kag nagdyagan siya nga
nakauba.

Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte
Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24

53 Gingdaya ninda si Hesus sa Pinakamataas nga Parì. Didto nagatipon ang tanan
nga pinunò nga parì, ang mga miyugdumaya ng Judio kag ang mga eskriba.
54 Si Pedro nagsunod da pero malayò-layò kay Hesus. Nagsuyod siya sa dyaag ng
Pinakamataas nga Parì kag nagpungkò kaibahan ng mga gwardya malapit sa kalayo
agud magpainit-init.

55 Ang mga pinunò nga parì kag ang tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio*
hay nagpangità ning mga ebidensya kontra kay Hesus agud maipapatay ninda siya,
pero wayà gid sinda ning may nakità.
56 Madamò ang nagtestigo ning pinusong kontra sa iya, pero wayà nagapareho ang
inda mga pamatuod.
57 May mga tawo pa gid didto nga nagtestigo ning pinusong kontra kay Hesus.
Hambay ninda,
58 "Nabatian namon siya nga naghambay, 'Gubaon ko ini nga templo nga
gingpatindog ng mga tawo kag sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon ko, ang iban
nga templo nga bukon mga tawo ang magahuman.' "
59 Bisan ano ang ginghambay ninda, ang inda mga pamatuod hay wayà nagapareho.
60 Nagtindog sa tungà ang Pinakamataas nga Parì kag nagpangutana kay Hesus,
"Wayà ka ba ning maisabat sa ini nga mga akusasyon kontra sa imo?"
61 Wayà gid nagsabat si Hesus. Nganì gingpangutana siya liwat ng Pinakamataas
nga Parì, "Ikaw ba ang Kristo nga Ungà ng Dios nga ginadayaw ng mga tawo?"
62 Nagsabat si Hesus sa iya, "Huo, ako! Kag makikità nindo ako nga Ungà ng Tawo
nga nagapungkò hampig sa tuo ng Makagagahom nga Dios. Kag makikità da nindo
ako sa mga panganod halin sa langit nga nagaabot sa kalibutan."
63 Pagkabatì adto ng Pinakamataas nga Parì, ginggisì niya ang iya barò sa kahangit
kag naghambay, "Indì na kahinangyan ng mga testigo!
64 Nabatian nindo ang iya paghambay ning malain kontra sa Dios, ano ang indo
desisyon?"

Kag nagkaisa sinda nga sentensyahan siya nga patyon.

65 Kag gingtunaan siya nga pilaan ng iban. Gingtabunan ninda ang iya hitsura kag
gingsumbag. Pagkatapos naghambay sinda, "Sige, balitai kami! Sin-o ang nagsumbag
sa imo?" Pagkatapos gingtinampà siya ng mga gwardya.

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27

66 Nang yadto pa si Pedro sa dyaag, may nag-abot nga isa sa mga ulipon nga babayi
ng Pinakamataas nga Parì.
67 Pagkakità niya kay Pedro nga nagapainit-init sa kalayo, gingsirò niya siya ning
maayo kag naghambay, "Kaibahan ka da ni Hesus nga taga-Nazaret!"
68 Pero nagbalibad si Pedro kag naghambay, "Wayà ako makakasayod ng imo
ginahambay!" Pagkatapos nagkadto siya sa pwertahan paluwas.‡
69 Didto nakità naman siya ng ulipon nga babayi kag naghambay liwat sa mga tawo
didto, "Ini nga lyaki hay isa sa mga kaibahan ni Hesus."
70 Pero nagbalibad liwat si Pedro.

Malagat-lagat naghambay ang mga tawo didto kay Pedro, "Sigurado gid, ikaw hay
isa sa iya mga kaibahan kay taga-Galilea ka da!"
71 Pero nagsumpà gid si Pedro kag naghambay, "Aber mamatay pa ako, wayà ko
gid nakilaya ang tawo nga indo ginahambay!"
72 Kag adto nga daan nagtuktuyaok ning pangaduha ang suyog. Kag nadumduman
ni Pedro ang ginghambay ni Hesus sa iya, "Bago magtuktuyaok ang suyog ning
pangaduha, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses." Nganì nagtinangis siya
kag nagdanguyngoy gid.

‡ **14:68 14:68** Sa iban nga mga kopya ng Griego gingdugang: kag nagtuktuyaok ang suyog.

15

Ang Pagdaya kay Pilato
Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38

1 Pagsubat nga daan ng adlaw, nagtipon ang mga pinunò nga parì kaibahan ang
mga miyugdumaya ng Judio, ang mga eskriba kag ang tanan nga miyembro ng Korte
ng mga Judio, para magplano kung ano ang humanon kay Hesus. Ginggapos ninda si
Hesus kag gingdaya agud itugyan kay Gobernador Pilato.
2 Gingpangutana siya ni Pilato, “Ikaw ba ang harì ng mga Judio?”
Nagsabat si Hesus sa iya, “Ikaw ang naghambay inà.”
3 Madamò ang mga akusasyon ng mga pinunò nga parì kontra kay Hesus.
4 Nganì gingpangutana siya liwat ni Pilato, “Wayà ba ikaw ning may maisabat sa
ini nga mga butang? Madamò gid ang inda akusasyon kontra sa imo!”
5 Pero wayà gid nagsabat si Hesus, nganì natingaya gid si Pilato.

Ang Pagsentensya kay Hesus
Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39-19:16

6 Kada Pyesta ng Pagligad ng Anghel, ang ginahuman ng gobernador hay
nagapaluwas ning isa ka priso sunò sa ginapangayò ng mga tawo.
7 May isa ka priso didto nga ang pangayan hay Barabas. Ini nga tawo gingpriso
kaibahan adtong mga nakapatay nang pagrebelde ninda kontra sa gobyerno.
8 Madamò nga tawo ang nagpalapit kay Pilato kag gingpangayò ninda nga humanon
niya liwat ang nagamnan niya kada Pyesta.
9 Nagpangutana siya sa inda, “Gusto ba nindo nga buhian ko ang harì ng mga Judio
para sa indo?”
10 Nasayuran gid ni Pilato nga naiili ang mga pinunò nga parì kay Hesus, nganì
gingtugyan ninda siya sa iya.
11 Pero gingsuysugan ng mga pinunò nga parì ang mga tawo nga si Barabas ang
inda pangayuon nga paluwason, bukon si Hesus.
12 Nagpangutana si Pilato sa inda liwat, “Ano ang akon humanon sa tawo nga indo
ginatawag, Harì ng mga Judio?”
13 Nagsinggit sinda, “Ilangsang siya sa krus!”
14 Pero nagpangutana si Pilato sa inda, “Basì, ano ba nga salà ang iya nahuman?”
Pero gingtuduhan pa gid ninda ang pagsinggit, “Ilangsang siya sa krus!”
15 Nganì tungod gusto ni Pilato nga paburan ang mga tawo, gingpaluwas niya si
Barabas para sa inda. Pero si Hesus hay iya gingpalatigo kag gingtugyan sa mga
sundalo agud ilangsang sa krus.

Ang Pag-insulto ng mga Sundalo kay Hesus
Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3

16 Gingdaya ng mga sundalo si Hesus sa suyod ng palasyo ng gobernador nga
ginatawag, Pretoryo, kag gingtawag ninda ang tanan nga batalyon ng mga sundalo
nga magtipon didto.
17 Kag gingbutangan ninda siya ning kapa nga maron. Ginghumanan ninda ning
korona nga tunukon kag gingsuksok ini sa iya uyo.
18 Pagkatapos ginatiaw-tiawan ninda siya, ginakamusta-kamusta nga ang hambay,
“Mabuhay, ang Harì ng mga Judio!”
19 Kag gingpinukoy ninda siya ning baston sa iya uyo kag gingpil-an da ninda siya.
Gingluhod-luhuran ninda siya nga daw nagasamba.
20 Pagkatapos ng inda pag-ininsulto, ging-uba ninda ang kapa nga maron kag
gingsuksukan ninda siya liwat ng iya barò. Tapos gingdaya ninda siya sa luwas para
ilangsang sa krus.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27

21 Mintras nagapanaw sinda paluwas, nasumpong ninda ang isa ka tawo nga halin
sa baryo. Ang iya pangayan hay si Simon nga taga-Cyrene, tatay nina Alexander kag
Rufus. Gingpilit ninda siya nga magpas-an ng krus ni Hesus.
22 Pagkatapos gingdaya ninda si Hesus sa lugar nga ginatawag, Golgota (nga gusto
hambayon, Lugar ng Bungò).
23 Pag-abot ninda didto, gingtaw-an ninda si Hesus ning ilimnon nga may halò nga
mira*, pero wayà siya mag-inom.
24 Pagkatapos ginglangsang ninda siya sa krus kag gingparte ninda ang iya mga barò
paagi sa palabunutan agud masayuran kung ano nga parte ang mabuoy ng kada isa.
25 Mga alas nuwebe ng aga, ginglangsang ninda si Hesus sa krus.
26 May karatula sa ibabaw ng iya uyo kag imaw ini ang nakasulat nga akusasyon
kontra sa iya, 'Ang Harì ng mga Judio.'
27 May duha didto ka tulisan nga inda da ginglangsang sa krus, ang isa sa tuo ni
Hesus kag ang isa sa iya waya.
28 [Sa ini nga paagi natuman ang ginahambay ng Kasulatan, 'Gingtratar siya nga
isa sa mga kriminal.']
29 Ang mga tawo nga nagapang-agi didto hay nagaliong-liong nga ginainsulto si
Hesus. Hambay ninda, "Hay! Ikaw nga nagahambay nga gubaon mo ang templo kag
sa suyod ng tuyo ka adlaw patindugon mo liwat,
30 panaog dirà sa krus kag luwasa ang imo kaugalingon!"
31 Ginainsulto da siya ng mga pinunò nga parì kag mga eskriba. Naghambay sinda
sa isa kag isa, "Gingtabangan niya ang iban, pero indì niya kaya nga tabangan ang
iya kaugalingon!
32 Siruon ta abi niyan kung makapanaog dirà sa krus ang Kristo nga Harì ng Israel,
agud magpati kita sa iya." Patì ang mga ginglangsang kaibahan niya hay nagainsulto
da sa iya.

Ang Pagkamatay ni Hesus
Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30

33 Nang alas dose na ng adlaw, nagduyom ang bilog nga lugar hasta alas tres ng
hapon.
34 Nang alas tres na ng hapon, nagsinggit si Hesus ning makusog, "Eloi, Eloi lema
sabachtani?" (Ang gusto ini hambayon, "Dios ko, Dios ko, basì gingpabay-an mo
ako?")
35 Ang iban nga nagatindog didto nga nakabatì ng iya gingsinggit naghambay,
"Pamatì, ginatawag niya si Elias!"
36 May isa ka tawo didto nga nagdyagan, gingbuoy niya ang espongha kag ginglum-
oy sa maaslom nga ilimnon. Gingtakod niya ini sa punta ng kuhit kag gingpalapit
kay Hesus para supsupon niya. Naghambay siya, "Pabay-i siya! Siruon ta abi kung
maabot si Elias para buy-on siya sa krus."
37 Nagsinggit si Hesus ning makusog kag nabugtuan siya ning ginhawa.
38 Kag nagisì sa tungà ning duha kaparte ang kurtina ng templo halin sa ibabaw
paubos.
39 Nang makità ng kapitan ng mga sundalo nga nagatindog sa atubangan ng krus
kung pauno nabuy-an ning ginhawa si Hesus, naghambay siya, "Matuod gid ini nga
tawo hay Ungà ng Dios!"
40 Sa malayò-layò may mga babayi da nga nagatan-aw sa nagakatabò. Kaibahan
ninda sina Maria nga taga-Magdala, Maria nga nanay ni Santiago kag ng iya
maguyáng nga si Joses kag si Salome.

41 Sinda ang nagasunod kag nagaserbisyo kay Hesus, tunà nang yadto pa siya sa
Galilea. Kag may madamò pa nga mga babayi nga nagtukad da sa Jerusalem nga
kaibahan niya.

Ang Paglubong kay Hesus
Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42

42-43 Nang mamatay si Hesus hay Adlaw nga Inugpreparar, kay ang pagtunod ng
adlaw imaw na ang Adlaw nga Inugpahuway*. Nganì nagpamuguso kag nagkadto si
Jose nga taga-Arimatea kay Pilato para pangayuon ang lawas ni Hesus kay hapon na.
Siya hay isa nga ginarespito nga miyembro sa Korte ng mga Judio kag nagahuyat siya
sa paghaharì ng Dios.
44 Pagkabatì ni Pilato nga si Hesus hay patay na, natingaya siya. Nganì gingpatawag
niya ang kapitan ng mga sundalo kag gingpangutana kung matuod ba nga patay na
siya.
45 Nang mabatian ni Pilato ang gingbalità ng kapitan, gingtugutan niya si Jose nga
buy-on ang lawas.
46 Nganì nagbakay si Jose ning mahay kag maayo nga klasi nga tela. Pagkatapos
gingpatunton niya ang lawas ni Hesus sa krus kag gingpaputos ning tela. Ging-
pabutang niya ang lawas sa isa ka lubungan nga ginghuman sa alihid ng bakuyod.
Kag gingpapaligid niya ang mabahoy nga bato para masarhan ang pwertahan ng
lubungan.
47 Nagatan-aw sina Maria nga taga-Magdala kag Maria nga nanay ni Joses kung sa
diin ginglubong si Hesus.

16

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10

1 Pagkatapos ng Adlaw nga Inugpahuway, nang manayumsom na, si Maria nga taga-
Magdala, si Maria nga nanay ni Santiago kag si Salome hay nagbakay ning pahumot
para makadto sa lubungan kag pahiran ang lawas ni Hesus.
2 Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana, nagkadto sinda sa lubungan.
3-4 Mintras nagapanaw sinda, nagpinangutan-an sinda, “Sin-o baya ang aton
pangabayon nga magpaligid ng bato nga nagasara sa pwertahan ng lubungan?” (Kay
sobra kabahoy ang bato.) Pero pag-abot ninda didto, nakità ninda nga napaligid na
ang bato.
5 Nganì nagsuyod sinda sa lubungan kag nakità ninda ang isa ka soltero nga
nakabarò ning putì nga nagapungkò hampig sa tuo. Kag hinadlukan gid sinda.
6 Pagkatapos naghambay ang soltero sa inda, “Ayaw kamo mahadlok! Sayod ko
nga ginapangità nindo si Hesus nga taga-Nazaret nga ginglangsang sa krus. Wayà
siya diri! Nabanhaw na siya! Sirua nindo ang gingbutangan sa iya.
7 “Kadto kamo, balitai nindo ang iya mga disipulo lalò na gid si Pedro, nga nauna na
siya sa indo sa Galilea. Didto nindo siya makikità sunò sa iya ginghambay sa indo.”
8 Nganì nagluwas ang mga babayi sa lubungan kag nagdyagan nga nagapangurog
kay sobra gid ang inda katingaya. Wayà sinda nagbalità aber kanin-o kay
ginahadlukan gid sinda.

Ang Mahabà nga Katapusan ng Maayong Balità sunò kay Marcos

9 [Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana, nabanhaw si Hesus. Una gid siya
nagpakità kay Maria nga taga-Magdala, nga dati anay may pito nga demonyo nga
gingpalayas ni Hesus.

10 Nagkadto si Maria sa mga tagasunod ni Hesus nga nagakalisod kag nagatinangis
kag gingbalitaan niya sinda.
11 Pero wayà sinda nagpati sa iya gingbalità nga buhì si Hesus kag nagpakità sa iya.
12 Pagkatapos adto, nagpakità si Hesus nga iba ang iya hitsura sa duha niya nga
tagasunod nang nagapakadto sinda sa baryo.
13 Nganì nagbalik sinda sa Jerusalem kag gingbalitaan ninda ang iban nga mga
kaibahan nga si Hesus hay nagpakità sa inda. Pero wayà da sinda nagpati.
14 Nang ulihi nagpakità naman si Hesus sa onse nga disipulo mintras nagakaon
sinda. Gingsabyaw niya sinda kay wayà sinda ning pagtuo kag matugas ang inda mga
uyo, kay wayà sinda nagapati sa gingbalità ng mga nakakità sa iya nga nabanhaw na
siya.
15 Kag naghambay si Hesus sa inda, “Magkadto kamo sa tanan nga tawo sa bilog
nga kalibutan kag iwali ang Maayong Balità sa tanan nga tawo.
16 Ang aber sin-o nga magtuo kag magpabawtismo maluwas, pero ang indì magtuo
parusahan ng Dios.
17 Kag ini nga mga milagro ang makikità sa mga tawo nga nagatuo sa akon: paagi
sa akon pangayan magapalayas sinda ning mga demonyo; magahambay sinda ning
iban nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri;
18 kung makahawid sinda ning mga sawa o kung makainom ning aber ano nga hilò
indì sinda mauno; kag kung itungtong ninda ang inda mga kamot sa may mga sakit,
magaayo.”

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit
Lucas 24:50-53; Ginghuman 1:9-11

19 Pagkatapos maghambay ni Hesus sa inda, gingdaya siya palangit kag nagpungkò
hampig sa tuo ng Dios.
20 Kag nagwali ang iya mga tagasunod aber diin nga lugar. Gingbuligan sinda ng
Ginoo kag gingpamatuuran ang gingwali ng mga tagasunod paagi sa mga milagro nga
inda ginghuman. Kabay pa.]

Ang Matag-od nga Katapusan ng Maayong Balità sunò kay Marcos

(v 9) [Nagkadto ang mga babayi kay Pedro kag sa iya mga kaibahan kag gingbalitaan
ning matag-od parti sa ginghambay sa inda. (v 10) Pagkatapos adto, gingsugò ni Hesus
ang iya mga tagasunod sa bilog nga kalibutan agud iwali ninda ang balità nga balaan
kag indì maduduyà para sa kaluwasan nga wayà katapusan. Kabay pa.]

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni
LUCAS
Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Lucas, isa ka doktor nga nagtuo kay Hesu-Kristo. Kag ini hay para kay Teofilus, isa ka mataas nga opisyal sa Roma. Si Lucas da ang nagsulat ng isa pa nga libro, Ang Ginghuman ng mga Apostoles.

Gingpaintindi diri ni Lucas nga si Hesus ang gingpangakò ng Dios nga Manluluwas ng Israel kag ng tanan nga tawo sa kalibutan. Si Hesus hay gingsugò ng Dios agud iwali sa mga pobre ang Maayong Balità (4:18-19). Nganì mababasa sa ini nga libro ang sobra nga pagpalanggà ni Hesu-Kristo sa mga ginahugaan, mga ginaluko kag mga ginapakamenos ng iban. Nakasulat da diri ang iya pagpang-ayo sa mga may sakit kag sa mga ginasapian.

Mababasa diri ang mga natabò sa kabuhì ni Hesus nga wayà nakasulat sa iban nga libro, halimbawà: ang pagdayaw ng mga anghel kag pagbisita ng mga pastor ng karnero kag ang pagpabilin ni Hesus sa templo nang binatilyo pa lang siya. Ang Manggaranon kag si Lazaro, Ang Maayo nga taga-Samaria kag Ang Naduyà nga Ungà.

Gingtaw-an da ning importansya ni Lucas ang pagpanudlò ni Hesus parti sa pagpangamuyò, ang gahom ng Espiritu Santo, ang pagbulig ng mga babayi sa ministeryo ni Hesus, ang pagpatawad ng Dios sa mga makasal-anan kag ang pagpreparar sa pagbalik ni Hesus.

1 Halangdon nga Teofilus:
Kadamò na ang nagtinguhà nga magsulat parti sa mga natabò diri sa aton sa mga gingpahambay ng Dios paagi sa mga propeta* sa aton mga kalulo-lulohan.
2 Ang inda gingsulat hay halin sa gingbalità ng mga tawo nga imaw gid sinda ang nakakità magtunà pa nang una kung ano ang ginghuman ni Ginoong Hesus kag nagwali parti sa iya.
3 Ging-usisà ko gid maayo ini tanan halin sa gingtunaan. Nganì, halangdon nga Teofilus, naisip ko nga mas maayo kung pakaayuhon ko pa gid ang pagpasunod sa gingbalità ninda kag ipadaya sa imo.
4 Ginghuman ko ini kay gusto ko nga masayuran mo nga ang gingbalità sa imo hay matuod gid kag wayà kuyang.

Ang Propesiya sa Pag-ungà kay Juan nga Miyugbawtismo

5 Nang si Herodes ang harì sa Judea, may parì didto nga ang iya pangayan hay si Zacarias nga halin sa grupo ng kaparian nga mga inapo ni Abia. Ang iya asawa nga si Elizabet hay isa sa mga inapo ni Aaron nga parì da.
6 Ini nga mag-asawa hay nagakabuhì ning matarong sa panirò ng Dios. Ginasunod ninda maayo ang tanan nga Kasuguan kag mga regulasyon ng Ginoo.
7 Pero wayà sinda ungà kay baog si Elizabet kag maguyang na sinda.
8 Niyan, nag-abot ang adlaw nga si Zacarias kag ang iya grupo ang magaserbisyo sa suyod ng templo ng Dios.
9 Paagi sa regulasyon ng mga parì nga pagbunot-bunutan, siya gid ang napilì nga magsunog ng insenso sa altar* ng Dios. Nganì nagsuyod siya sa templo.
10 Mintras nagasunog siya ng insenso, kadamò nga tawo ang nagatipon sa luwas kag nagapangamuyò.

11 Niyan, nagpakità sa iya ang anghel halin sa Ginoo nga nagatindog sa tuo ng altar
nga ginasunugan ng insenso.
12 Nang makità ni Zacarias ang anghel, nangayag gid siya kag nagpangurog sa
kahadlok.
13 Pero naghambay ang anghel sa iya, “Zacarias, ayaw mahadlok kay gingsabat
na ng Dios ang imo pangamuyò. Si Elizabet nga imo asawa magaungà ng lyaki kag
pangayanan mo siya ning Juan.
14 Malilipay gid kamo sa iya kag madamò da ang malilipay kay matatawo siya,
15 kay magiging importante gid siya sa panirò ng Ginoo. Indì siya dapat mag-inom
ning ilimnon o aber ano nga inumon nga nakakabayong. Kay tunà nang yadto pa
siya sa tiyan ng iya nanay, napunò na siya ng Espiritu Santo.
16 Kag pabalikon niya ang kadamò nga Israelita sa Ginoo nga inda Dios.
17 Magauna siya sa Ginoo agud ipreparar ang mga tawo sa iya pag-abot. Humanon
ini ni Juan paagi sa gahom ng Espiritu Santo nga pareho sa gingtao kay Elias nga
propeta nang una. Pakaayuhon niya ang bukon maayo nga relasyon ng mga tatay
kag mga ungà kag pabalikon niya ang mga tawo nga wayà nagatuman sa Dios sa
maayo kag matarong nga pagkabuhì.”
18 Niyan, nagpangutana si Zacarias sa anghel, “Pauno ko masiguro nga matatabò
ang ginghambay mo kay maguyang na ako kag imaw da ang akon asawa?”
19 Nagsabat ang anghel, “Ako si Gabriel nga miyugserbisyo ng Dios nga yadto permi
sa iya presensya. Kag gingsugò niya ako diri para masayuran mo ining Maayong
Balità*.
20 Pero tungod wayà ka nagpati ng akon ginghambay sa imo, magiging apà ka hasta
sa adlaw nga matuman ang akon ginghambay. Matutuman gid ini sa adlaw nga
gingpilì ng Dios.”
21 Niyan, ang mga tawo sa luwas hay nagahinuyat kay Zacarias. Natingaya gid
sinda kung basì kadugay siya sa suyod ng templo.
22 Pagluwas niya indì na siya makahambay kag nagasinyas na lang siya sa mga
tawo. Nganì nasayuran ninda nga may gingpakità ang Dios sa iya sa suyod. Tunà
adto, naging apà na siya.
23 Pagkatapos ng pagserbisyo ni Zacarias sa templo, nag-ulì siya sa inda.
24 Wayà magdugay nagnabdos si Elizabet kag wayà na gid siya nagluwas sa inda
bayay sa suyod ng lima ka bulan.
25 Hambay ni Elizabet, “Gingkaluy-an gid ako ng Ginoo kay gingbuoy na niya ang
akon kahuy-anan sa mga tawo kay baog ako.”

Ang Propesiya sa Pag-ungà kay Hesus

26 Nang unom na ka bulan ang pagnabdos ni Elizabet, gingsugò liwat ng Dios ang
anghel nga si Gabriel sa Nazaret nga isa sa mga banwa sa probinsya ng Galilea.
27 Igwa siya gingpahambay sa isa ka birhen nga ang pangayan hay si Maria.
Kyasayon na siya kay Jose nga isa sa mga inapo ni Haring David.
28 Pag-abot ng anghel kay Maria, naghambay siya, “Maayo nga adlaw, Maria.
Magkalipay ka kay ang Dios yarà sa imo! Ginataw-an ka niya ning kadakò nga pabor.”
29 Nang mabatian ini ni Maria, nalibog gid siya kag ginahunahunà niya kung ano
ang gusto hambayon ng anghel.
30 Naghambay liwat ang anghel sa iya, “Maria, ayaw mahadlok. Ang Dios hay
nalilipay gid sa imo.
31 Maganabdos ka kag magaungà ning lyaki kag pangayanan mo siya nga Hesus.
32 Magiging bantog siya kag pagatawagon nga Ungà ng Pinakamataas nga Dios. Kag
humanon siya ng Ginoong Dios nga harì pareho ng iya kalulo-lulohan nga si Haring
David.

33 Magaharì siya sa mga inapo ni Jacob hasta sa wayà ning katapusan kag ang iya
gingharian indì gid maduduyà.”
34 Nagpangutana si Maria, “Pauno baya ini matabò kay birhen pa ako?”
35 Nagsabat ang anghel, “Magaabot sa imo ang Espiritu Santo kag pagagamhan
ka ng Pinakamataas nga Dios. Nganì ini nga ungà nga matatawo hay balaan kag
pagatawagon siya nga Ungà ng Dios.
36 Isipa na lang ang imo hali nga si Elizabet. Ginahambay ng iban nga baog siya.
Pero niyan nabdos na siya ning unom ka bulan, aber maguyang na gid siya.
37 Kay sa Dios, wayà gid ning imposible!”
38 Nagsabat si Maria, “Ulipon lang ako ng Ginoo. Kabay pa nga matuman sa akon
ang imo ginghambay.” Pagkatapos, naghalin ang anghel.

Ang Pagbisita ni Maria kay Elizabet

39 Wayà magdugay, nagpreparar si Maria kag dalì-dalì nga nagkadto sa isa ka banwa
sa kabukiran ng Judea.
40 Pag-abot niya didto, nagsuyod siya sa bayay ni Zacarias kag gingkamusta si
Elizabet.
41 Nang mabatian ni Elizabet ang boses ni Maria, naghinukay ang ungà sa suyod
ng iya tiyan. Niyan napunò si Elizabet ng Espiritu Santo.
42 Naghambay siya ning makusog kay Maria, “Sa tanan nga mga babayi, ikaw gid
ang ginataw-an ng Dios ng pinakamadakò nga pagpakamaayo kag ining matatawo
nga ungà hay taw-an da ning pagpakamaayo.
43 Sin-o gid abi ako para taw-an importansya nga bisitahon ng nanay ng akon Ginoo?
44 Kay nang mabatian ko ang imo pagpangamusta, naghinukay ang ungà sa suyod
ng akon tiyan sa sobra nga kalipay.
45 Malipay ka gid kay gingpatihan mo nga matutuman ang gingpahambay sa imo
ng Ginoo.”

Ang Pagdayaw ni Maria sa Dios

46 Naghambay si Maria,
“Ginadayaw ko ang Ginoo halin sa akon tagipusuon!
47 Kag nalilipay gid ang akon espiritu sa Dios nga Manluluwas nakon,
48 kay gingdumdom gid niya ako nga kubos niya nga ulipon!
Nganì tunà niyan, magahambay ang tanan nga ako malipayon,
49 tungod sa mga makatitingaya nga butang nga ginghuman sa akon ng Dios nga
makagagahom.
Ang iya balaan nga pangayan dayawon!
50 Naluluoy gid siya sa tanan nga matinahuron;
tunà pa nang una hasta sa paabuton nga henerasyon.
51 Gingpakità niya ang iya gahom
kay gingpalayas niya ang mga hambugon
para indì matuman ang inda handom.
52 Gingpababà niya ang mga harì sa inda mga trono,
kag gingpataas niya ang mga mapinaubuson.
53 Gingtaw-an niya ng tanan nga maayo ang mga nagugutom,
pero wayà gid may mabubuoy ang mga manggaranon.
54 Gingtuman niya ang iya gingpromisa sa aton mga kalulo-lulohan,
nganì ang iya suluguon nga mga Israelita iya gingbuligan.
55 Wayà gid siya nalimot nga si Abraham kaluy-an
kag ang iya mga inapo hasta sa wayà katapusan!”

56 Kag nag-istar si Maria didto kana Elizabet ng tuyo pa ka bulan. Pagkatapos nag-
ulì na siya sa inda.

Ang Pag-ungà kay Juan nga Miyugbawtismo

57 Nag-abot na ang oras ng pagbatyag ni Elizabet kag nag-ungà siya ning lyaki.
58 Nang mabatian ng mga kalapit kag mga hali niya nga dakò ang kaluoy ng Dios
sa iya, nalipay da sinda.
59 Nang wayo na ka adlaw ang ungà, nagtipon ang mga kalapit kag mga hali nina
Elizabet sa inda bayay kay ipapaltak* na ang lapsag.* Pangayanan kuntà ninda ini
nga Zacarias pareho sa iya tatay
60 pero naghambay si Elizabet, “Bukon! Dapat Juan ang ipangayan sa iya.”
61 Hambay ninda, “Basì? Wayà Juan nga pangayan aber sin-o sa indo mga hali!”
62 Nganì gingsinyasan ninda ang tatay kung ano ang iya gusto nga ipangayan sa
lapsag.
63 Nagsinyas siya nga taw-an siya ning masusulatan kag gingsulat niya, Juan ang
pangayan niya. Natingaya gid sinda tanan.
64 Adto nga daan nakahambay si Zacarias kag nagdayaw siya sa Dios.
65 Hinadlukan ang inda mga kalapit kag ang tanan nga natabò hay nakaabot sa
tanan nga baryo sa kabukiran ng Judea.
66 Ging-inisip ng tanan nga tawo nga nakabatì ang parti sa natabò kag
nagpinangutan-an sinda, “Ano baya ang matatabò sa ini nga ungà pagbahoy niya?”
Kay ang gahom ng Ginoo nakikità gid nga yarà sa iya.

Ang Pagdayaw ni Zacarias sa Dios

67 Niyan, napunò ng Espiritu Santo si Zacarias nga tatay ni Juan kag imaw ini ang
gingpahambay sa iya ng Dios:
68 “Dayawon ang Ginoo nga Dios ng Israel!
Nagkari na siya sa aton nga iya gingpilì nga mga tawo para luwason kita sa aton
kasal-anan.
69 Kay gingpadaya niya sa aton ang makagagahom nga Manluluwas
nga inapo ni David nga iya suluguon.
70 Imaw ini ang iya gingpahambay paagi sa iya mga balaan nga propeta nang una pa
gid.
71 Nagpromisa siya nga luwason niya kita sa aton mga kaaway
kag sa tanan nga nagabatò sa aton.
72 Naghambay siya nga kaluy-an niya ang aton mga kalulo-lulohan,
kag indì gid niya pagkalimutan ang iya gingpromisa sa iya balaan nga kasugtanan
sa inda.
73 Nagpanumpà siya sa aton kalulo-lulohan nga si Abraham nga
74 tabangan niya kita sa aton mga kaaway
para makaserbisyo kita sa iya nga wayà gid ginakahadlukan
75 kag maging balaan kag matarong kita sa iya panirò
hasta nga may ginhawa pa kita.”
76 Niyan naghambay si Zacarias sa iya ungà,
“Ikaw, Nonò, pagatawagon ka nga propeta ng Pinakamataas nga Dios.
Magauna ka sa aton Ginoo para ipreparar ang mga tawo sa iya pag-abot.
77 Tutudluan mo ang iya mga tawo para maluwas sinda
kag mapatawad ng Dios ang inda kasal-anan,
78 kay ang aton Dios maluluy-on kag mapinalanggaon.

---

* **1:59 1:59** Imaw ini ang patakaran ng mga Judio sa pagpaltak ng lapsag nga lyaki pag-abot ng wayo ka adlaw.

Pareho sa pagsubat ng adlaw nga may daya nga kahayag ang pagpadaya ng Dios
ng Manluluwas halin sa langit,
79 para mahayagan ang mga nagakabuhì sa kaduyom kag nahahadlok sa kamatayon.†
Magatudlò siya sa aton kung pauno magkaigwa maayo nga relasyon sa Dios kag
sa aton isigkatawo."
80 Kag nagbahoy si Juan nga makusog ang iya espiritu. Nag-istar siya sa tiway nga lugar hasta sa tyempo nga nagpakità siya kag nagwali sa mga Israelita.

2

Ang Pag-ungà kay Hesus sa Betlehem
Mateo 1:18-25

1 Nang adto nga tyempo, naghuman ang Emperador ng Roma nga si Augustus ning kasuguan nga ang tanan nga tawo nga sakop ng iya gingharian hay dapat magpalista.
2 Ini ang una nga sensos nang si Quirinius ang gobernador sa probinsya ng Syria.
3 Nganì nagpangbalik ang tanan nga mga tawo sa kaugalingon ninda nga banwa para magpalista.
4 Niyan naghalin si Jose sa Nazaret nga sakop ng Galilea kag nagkadto sa Betlehem nga sakop ng Judea kung sa diin natawo si Haring David. Didto siya nagkadto kay isa siya sa mga inapo ni David.
5 Gingdaya niya si Maria nga kyasayon na sa iya para magpalista da didto. Si Maria hay paungaon na
6 kag nang yadto na sinda sa Betlehem, nag-abot ang adlaw nga nagbatyag na siya.
7 Nag-ungà siya ning panganay nga lyaki kag gingputos niya ini ning hamo kag gingpahigdà sa ginabutangan ng sabsabon. Yadto sinda sa kug-ungan ng mga hayop kay wayà na sinda madayunan.

Ang mga Pastor ng Karnero kag ang mga Anghel

8 Adto da nga gab-i, ang mga pastor* ng karnero hay yadto sa pasabsaban nga malapit sa Betlehem nga nagabantay ng inda mga hayop.
9 Kag gulpi lang nagpakità ang anghel ng Ginoo sa inda kag nahayagan sinda ning kahayag ng Ginoo. Hinadlukan gid sinda,
10 pero naghambay ang anghel, "Ayaw kamo mahadlok; nagkari ako sa indo para ipasayod ang Maayong Balità nga magatao ning dakò nga kalipay sa tanan nga tawo.
11 Kay sa ini nga adlaw, natawo sa banwa ni Haring David ang indo Manluluwas. Siya ang Ginoo nga ginatawag nga Kristo*.
12 Ini ang tandà nga matuod ang akon ginahambay: makikità nindo ang lapsag nga nakaputos ning hamo nga nagahigdà sa ginabutangan ng sabsabon."
13 Kag gulpi lang nagpakità ang madamò pa gid nga mga anghel halin sa langit. Kaibahan ng nauna nga anghel, nagdayaw sinda tanan sa Dios. Nagkanta sinda,
14 "Dayawon ang Dios sa pinakamataas nga langit
kag sa mga tawo nga nagapalipay sa iya, katawhayan*!"
15 Pagbalik ng mga anghel sa langit, naghambay ang mga pastor ng karnero sa isa kag isa, "Mos, makadto kita sa Betlehem, tan-awon naton ining gingpasayod ng Ginoo sa aton."
16 Nganì nagdalì-dalì sinda nga nagkadto sa Betlehem kag didto nakità ninda sina Maria kag Jose kag ang lapsag nga nagahigdà sa ginabutangan ng sabsabon.
17 Nang makità ng mga pastor ng karnero ang lapsag, gingpamalità ninda ang ginghambay ng anghel parti sa iya.
18 Kag natingaya gid ang tanan nga nakabatì sa gingbalità ninda.

† **1:79 1:79** Kay nagakasalà sinda kag wayà ning kasiguruhan nga magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan.

19 Pero gingtagò ni Maria sa iya tagipusuon ang tanan nga natabò kag ginahu-
nahunà niya ini permi.
20 Niyan, nagbalik ang mga pastor ng karnero sa pasabsaban nga nagakanta kag
nagadayaw sa Dios tungod sa tanan nga inda nakità kag nabatian kay napamatuuran
gid ninda ang ginghambay ng anghel.

Ang Pagpangayan kag Paghalad kay Hesus sa Templo

21 Nang wayo na ka adlaw ang lapsag, gingpapaltak ninda ini kag gingpangayanan
nga Hesus. Imaw ini ang pangayan nga ginghambay ng anghel kay Maria nang wayà
pa siya naganabdos.
22 Nag-abot ang adlaw nga kahinangyan tumanon ni Jose kag ni Maria ang
Kasuguan ng Dios nga gingsulat ni Moises parti sa mga babayi nga bag-ong ungà
para maging malimpyo sinda.* Nganì nagkadto sinda sa Jerusalem para tumanon ini
kag gingdaya ninda ang lapsag nga si Hesus para ihalad kay nakasulat sa Kasuguan
ng Ginoo,
23 "Ang tanan nga panganay nga lyaki hay dapat ihalad sa Ginoo."†
24 Nganì nagdaya da sinda ng duha ka salampati para tumanon ang Kasuguan ng
Ginoo, "Duha ka pispis o duha ka pisò ng salampati ang dapat ihalad."†
25 Niyan igwa tawo didto sa Jerusalem nga ang pangayan hay Simeon. Siya hay
matarong kag diosnanon kag yarà sa iya ang Espiritu Santo. Ginahuyat niya nga
luwason ng Dios sa kasal-anan ang mga Israelita.
26 Gingpasayod sa iya ng Espiritu Santo nga indì siya mamamatay hasta wayà pa
niya makikità ang gingsugò ng Dios nga Kristo nga iya gingpromisa.
27 Adto nga adlaw, gingtuytuyan si Simeon ng Espiritu Santo nga magsuyod sa
templo. Nganì yadto siya nang gingdaya si Hesus ng iya mga ginikanan sa suyod
ng templo para tumanon ang gingsugò ng Kasuguan.
28 Pagkakità ni Simeon sa lapsag, gingbuoy niya ini kag gingkugos. Nagdayaw siya
sa Dios nga nagahambay,
29 "Ginoo, puydi mo na ako papahuwayon nga matawhay ang akon hunahunà
kay natuman na ang imo gingpromisa sa akon.
30 Kay niyan, nakità ko na gid ang Manluluwas halin sa imo
31 nga gingpreparar mo para sa tanan nga tawo.
32 Siya hay pareho sa iwag nga magadaya kahayag ng kamatuuran parti sa imo para
sa mga bukon Judio*.
Kag tungod sa iya padunggan* ang imo gingpilì nga mga Israelita."
33 Natingaya gid ang mga ginikanan ni Hesus tungod sa ginghambay ni Simeon
parti sa ungà.
34 Gingbendisyunan sinda ni Simeon pagkatapos naghambay pa kay Maria, "Ini nga
ungà gingpilì ng Dios para parusahan o luwason ang kadamuan sa Israel. Magiging
tandà siya halin sa Dios pero kadamò ang magahambay ning malain kontra sa iya.
35 Nganì ang tanan nga malain nga ginahunahunà ng mga tawo hay masasayuran.
Kag ikaw, Maria, magabatyag ka ning dakò gid nga kalisod nga daw ginabunò ang
imo tagipusuon."
36 Yadto da sa templo ang babayi nga propeta nga ang pangayan hay Ana. Siya hay
ungà ni Fanuel nga halin sa tribo ni Asher. Pito lang ka tuig ang inda pag-iba ng iya
asawa

---

* **2:22 2:22** Sa patakaran ng mga Judio, sa mga babayi nga nag-ungà ning lyaki hay ginakabig nga mahigkò sa suyod ng 40 ka adlaw. Indì gid sinda dapat maghawid ning aber ano nga balaan o magsuyod sa templo. Maging malimpyo lang sinda pagkatapos ng paghalad. † **2:23 2:23** Exodus 13:2-12 † **2:24 2:24** Levitico 12:8

37 kag nabayo na siya. 84 ka años na ang iya edad kag yadto lang gid siya sa templo
kag wayà siya nagaluwas kay adlaw kag gab-i nagasamba siya sa Dios nga nagapuasa
kag nagapangamuyò.
38 Adto nga oras, mintras yadto pa sina Jose sa templo, nagpalapit siya sa inda kag
nagpasalamat sa Dios tungod sa ungà. Gingpamalità niya ang parti kay Hesus sa mga
tawo nga nagahuyat ng tyempo nga luwason ng Dios ang mga Israelita.

Ang Pagbalik nina Jose sa Nazaret

39 Nang matuman na nina Jose kag Maria ang tanan nga dapat humanon nga
nakasulat sa Kasuguan ng Ginoo, nag-ulì na sinda sa inda banwa ng Nazaret sa
probinsya ng Galilea.
40 Didto nagbahoy si Hesus kag nagkusog pa gid. Nadugangan pa ang iya kamayad
kag gingpakamaayo siya ng Dios.

Si Hesus sa Templo

41 Kada tuig nagakadto ang mga ginikanan ni Hesus sa Jerusalem para magsilibrar
ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel*.
42 Nang dose ka años na si Hesus, nagnunot siya sa iya mga ginikanan para
magsilibrar ng ini nga Pyesta pareho ng inda permi ginahuman.
43 Pagkatapos, nag-ulì na sinda pero nagpabilin pa si Hesus sa Jerusalem. Wayà ini
nasayuri ng iya mga ginikanan.
44 Kalaom ninda nagnunot si Hesus sa inda mga kaibahan pagbalik. Isa ka adlaw
na sinda nga nagapanaw bago ninda gingsugid si Hesus sa inda mga hali kag mga
kakilaya.
45 Pero wayà ninda nakità si Hesus, nganì nagbalik sinda sa Jerusalem para sugiron
siya.
46 Nang ikatuyo na ka adlaw, nakità ninda si Hesus didto sa templo nga nagapungkò
kaibahan ng mga eskriba* nga nagapamatì kag nagapangutana sa inda.
47 Ang tanan nga nagapamatì sa iya hay natingaya gid kay maayo ang iya pang-
intindi kag pagsabat sa mga pangutana.
48 Nang makità siya ng iya mga ginikanan, natingaya gid sinda. Hambay ng iya
nanay, “Nonò, basì ginghuman mo ini sa amon? Nabayaka gid kami ng imo tatay sa
kasusugid sa imo.”
49 Nagsabat si Hesus sa inda, “Basì baya ginasugid nindo ako? Wayà ba kamo
makasayod nga dapat yari ako sa bayay ng akon Amay?”
50 Pero wayà ninda maintindihi kung ano ang gusto niya nga hambayon.
51 Pagkatapos nagnunot si Hesus sa inda pagbalik sa Nazaret kag siya hay naging
matinumanon sa iya mga ginikanan. Pero gingtagò ng iya nanay sa iya tagipusuon
ang tanan nga mga butang nga natatabò.
52 Nagbahoy si Hesus kag nagdugang pa gid ang iya kamayad kag nalipay gid sa iya
ang Dios kag ang mga tawo.

3

Ang Pagwali ni Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28

1 Nang 15 ka tuig na ang pagdumaya ni Tiberius nga Emperador sa Roma, si Poncio
Pilato ang gobernador sa Judea, si Herodes ang pinunò sa Galilea kag ang hali niya
nga si Felipe ang pinunò sa lugar ng Iturea kag Traconitis. Si Lisanias naman ang
pinunò sa Abilenia,
2 kag sina Anas kag Caifas ang mga Pinakamataas nga Parì. Nang adto nga tyempo,
may ginghambay ang Dios kay Juan nga ungà ni Zacarias didto sa tiway nga lugar.

3 Nganì nagkadto si Juan sa tanan nga lugar sa palibot ng subà ng Jordan kag
nagwali. Hambay niya sa mga tawo, “Talikuri nindo ang indo kasal-anan kag
magpabawtismo para patawaron kamo ng Dios.”
4 Sa ini nga ginahuman ni Juan, natuman ang ginghambay ni Propeta Isaias nga
nakasulat sa iya libro,
“May magasinggit sa tiway nga lugar.
Magahambay siya sa mga tawo,
‘Ipreparar nindo ang agihan para sa Ginoo,
tadlunga ang dayan nga iya pagaagihan!
5 Tambaki ang tanan nga mababà nga lugar,
pataga ang tanan nga mga bukid kag bakuyod.
Tadlunga ang mga likuon nga karsada
kag pantaya ang mga batuhon.
6 Niyan makikità ng tanan nga tawo kung pauno sinda luwason ng Dios!’ ”†
7 Kadamò ang mga tawo nga nagkadto kay Juan para magpabawtismo. Naghambay
siya sa inda, “Mga inapo kamo ng sawa! Sin-o ang naghambay sa indo nga makalikaw
kamo sa paabuton nga parusa ng Dios?
8 Kung matuod nga ginatalikuran nindo ang indo mga kasal-anan, pamatuuri nindo
ini paagi sa paghuman ning maayo. Kag ayaw maghambay nga mga inapo kamo ni
Abraham, makalikaw kamo sa parusa. Pero ginahambay ko sa indo nga aber ang
mga bato nga yari diri puydi humanon ng Dios nga mga inapo ni Abraham.
9 Tandai nindo ini: preparado na ang wasay sa pagpukan sa punò ng mga kahoy.
Nganì ang kada kahoy nga wayà nagapamunga ning maayo hay pagapukanon kag
ipilak sa kalayo.”
10 Nagpangutana ang mga tawo kay Juan, “Hay ano galì ang amon humanon?”
11 Nagsabat siya, “Kung igwa kamo duha nga barò, itao ang isa sa wayà kag kung
igwa kamo pagkaon, taw-i ang wayà.”
12 May mga miyugsukot ng buhis nga nagkadto sa iya para magpabawtismo kag
gingpangutana ninda si Juan, “Maestro, ano naman ang dapat namon humanon?”
13 Nagsabat siya, “Ayaw kamo magpanukot ng sobra-sobra nga buhis kundì kung
ano lang ang tamà.”
14 May mga sundalo nga nagpangutana sa iya, “Hay kami naman, ano ang
dapat namon humanon?” Nagsabat si Juan sa inda, “Ayaw magpamahog kag
magpangbintang para lang makakwarta, dapat makuntinto kamo sa indo sweldo.”
15 Pagkabatì ng mga tawo sa ginghambay ni Juan, naghunahunà sinda nga si Juan
imaw na ang Kristo nga inda ginahuyat.
16 Pero naghambay si Juan sa inda tanan, “Nagabawtismo ako sa indo sa tubì, pero
may maabot nga mas makagagahom pa kaysa sa akon kag indì gid ako angay aber
magbaskad ng higot ng iya sandalyas. Siya ang magabawtismo sa indo sa Espiritu
Santo kag sa kalayo.
17 Pareho siya sa miyug-ani nga nagapahangin ng iya inani para lainon ang
matinggas sa upa. Tipunon niya ang matinggas kag ibutang sa iya kamalig, pero
sunugon niya ang upa sa kalayo nga indì gid mamatay.”
18 Gingtudlò ni Juan ang Maayong Balità sa iba-iba nga paagi kag ginglaygayan niya
ang mga tawo, “Tumana nindo ang mga butang nga ginatudlò ko.”
19 Aber pa si Herodes nga gobernador ng Galilea hay ginghambayan ni Juan kay
ging-iba niya si Herodias nga asawa ng iya hali kag tungod sa madamò pa nga
kalainan ang iya ginahuman.

---

† **3:6 3:4-6** Isaias 40:3-5

20 Nadugangan pa gid ang kalainan nga ginahuman ni Herodes kay gingpapriso
niya si Juan.

Ang Pagbawtismo kay Hesus
Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11

21 Niyan nang mabawtismuhan ni Juan ang madamò nga tawo, nagpabawtismo
da si Hesus. Pagkatapos ng pagbawtismo sa iya kag mintras nagapangamuyò siya,
nag-abri ang langit
22 kag ang Espiritu Santo nga daw salampati hay nagbabà pakadto sa iya. Kag igwa
boses nga nabatian halin sa langit nga naghambay, "Ikaw ang akon pinalanggà nga
Ungà, nalilipay gid ako sa imo."

Ang Kalulo-lulohan ni Hesus
Mateo 1:1-17

23 Nagtunà si Hesus sa pagpanudlò kag pagwali nang mga 30 ka años na siya. Ang
pagkakilaya sa iya ng mga tawo hay ungà siya ni Jose nga ungà ni Eli.
24 Si Eli hay ungà ni Matat nga ungà ni Levi. Si Levi hay ungà ni Melki nga ungà ni
Janai. Si Janai hay ungà ni Jose
25 nga ungà ni Matatias. Si Matatias hay ungà ni Amos nga ungà ni Nahum. Si
Nahum hay ungà ni Esli nga ungà ni Nagai.
26 Si Nagai hay ungà ni Maat nga ungà ni Matatias. Si Matatias hay ungà ni Semein
nga ungà ni Josec. Si Josec hay ungà ni Joda
27 nga ungà ni Joanan. Si Joanan hay ungà ni Resa nga ungà ni Zerubabel. Si
Zerubabel hay ungà ni Shealtiel nga ungà ni Neri.
28 Si Neri hay ungà ni Melki nga ungà ni Adi. Si Adi hay ungà ni Cosam nga ungà
ni Elmadam. Si Elmadam hay ungà ni Er
29 nga ungà ni Josue*. Si Josue hay ungà ni Eliezer nga ungà ni Jorim. Si Jorim hay
ungà ni Matat nga ungà ni Levi.
30 Si Levi hay ungà ni Simeon nga ungà ni Juda. Si Juda hay ungà ni Jose nga ungà
ni Jonam. Si Jonam hay ungà ni Eliakim
31 nga ungà ni Melea. Si Melea hay ungà ni Mena nga ungà ni Matata. Si Matata
hay ungà ni Natan nga ungà ni David.
32 Si David hay ungà ni Jesse nga ungà ni Obed. Si Obed hay ungà ni Boaz nga ungà
ni Salmon. Si Salmon hay ungà ni Nashon
33 nga ungà ni Aminadab. Si Aminadab hay ungà ni Admin nga ungà ni Arni. Si
Arni hay ungà ni Ezron nga ungà ni Perez. Si Perez hay ungà ni Juda
34 nga ungà ni Jacob. Si Jacob hay ungà ni Isaac nga ungà ni Abraham. Si Abraham
hay ungà ni Tera nga ungà ni Nahor.
35 Si Nahor hay ungà ni Serug nga ungà ni Reu. Si Reu hay ungà ni Peleg nga ungà
ni Eber. Si Eber hay ungà ni Shela
36 nga ungà ni Cainan. Si Cainan hay ungà ni Arfaxad nga ungà ni Shem. Si Shem
hay ungà ni Noe nga ungà ni Lamec.
37 Si Lamec hay ungà ni Metusela nga ungà ni Enoc. Si Enoc hay ungà ni Jared nga
ungà ni Mahalalel. Si Mahalalel hay ungà ni Cainan nga ungà ni Enosh.
38 Si Enosh hay ungà ni Set nga ungà ni Adan. Si Adan hay ungà ng Dios.

4

Ang Pagtintar kay Hesus
Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13

1 Pagkatapos adto, nagbalik si Hesus halin sa subà ng Jordan nga punò ng Espiritu
Santo kag gingtuytuyan siya ng Espiritu Santo sa tiway nga lugar.

2 Didto siya nagtinir sa suyod ng 40 ka adlaw, nga ginatinintar ng diyablo. Adto
nga mga adlaw, wayà gid siya nagkaon. Nganì pagkatapos ng 40 ka adlaw, ginutom
gid siya tudo.
3 Naghambay ang diyablo sa iya, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios, sugua ini nga bato
nga maging tinapay.”
4 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay ng Kasulatan, ‘Bukon lang sa pagkaon
nabubuhì ang tawo.’ ”†
5 Pagkatapos, gingdaya siya ng diyablo sa mataas nga lugar kag gingpakità sa iya
ang tanan nga gingharian sa kalibutan sa matag-od lang nga oras.
6 Naghambay si Satanas sa iya, “Sa imo ko itatao ang tanan nga otoridad kag
manggad sa kalibutan. Kay gingtao ini tanan sa akon kag puydi ko da ini itao aber
kanin-o nga gusto ko taw-an.
7 Nganì kung maghapà ka kag magsamba sa akon, sa imo na inà tanan.”
8 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay da ng Kasulatan, ‘Sambahon mo ang Ginoo
nga imo Dios kag siya lang gid ang imo serbisyuhan.’ ”†
9 Pagkatapos gingdaya ni Satanas si Hesus sa pinakamataas nga parte ng templo sa
Jerusalem. Kag hambay niya, “Kung ikaw ang Ungà ng Dios, maglumpat ka!
10 Kay ginahambay da ng Kasulatan, ‘Susuguon ng Dios ang iya mga anghel nga
magbantay sa imo ning maayo.’†
11 Kag ‘hahawiran ka ninda, para indì mabunggò ang imo siki sa bato.’ ”†
12 Pero nagsabat si Hesus, “Ginahambay da ng Kasulatan, ‘Ayaw pagtintara ang
Ginoo nga imo Dios.’ ”†
13 Nang mahuman na ng diyablo ang tanan nga pagtintar kay Hesus, gingbayaan
niya anay siya.

Ang Pagtunà ng Pagwali ni Hesus
Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15

14 Pagkatapos, nagbalik si Hesus sa Galilea kag yarà sa iya ang gahom ng Espiritu
Santo. Ang balità parti sa iya hay nasayuran gid sa bilog nga rehiyon.
15 Nagtudlò siya sa mga sinagoga* kag gingdayaw siya ng tanan nga mga tawo.

Ang Pagsikway kay Hesus sa Nazaret
Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6

16 Pagkatapos, nagkadto si Hesus sa Nazaret, ang lugar nga iya gingbahuyan.
Pag-abot ng Adlaw nga Inugpahuway* nagkadto siya sa sinagoga pareho ng iya
ginahuman permi. Nagtindog siya para magbasa ng Kasulatan.
17 Gingtao sa iya ang nakalukot nga gingsulat ni Propeta Isaias. Gingbukyad niya
kag pagkakità sa parte nga iya ginapangità, gingbasa niya ini:
18 “Ang Espiritu ng Dios yari sa akon,
kay gingpilì niya ako nga magwali ng Maayong Balità sa mga pobre.
Gingpadaya niya ako diri para ibalità sa mga ginggapos ni Satanas nga buhian
sinda ng Dios
kag sa mga buta para makakità na sinda.
Gingpadaya niya ako para buligan ang mga ginadaog-daog,
19 kag para ipasayod sa mga tawo nga nag-abot na ang tyempo nga luwason sinda ng
Ginoo.”†
20 Pagkatapos mabasa ni Hesus ang gingsulat ni Isaias, ginglukot niya ini kag
gingbalik sa opisyal ng sinagoga. Nagpungkò siya para mag-isplikar ng iya gingbasa.
Nakatutok gid sa iya ang tanan nga tawo didto sa sinagoga.

---

† **4:4 4:4** Deuteronomio 8:3 † **4:8 4:8** Deuteronomio 6:13 † **4:10 4:10** Salmo 91:11 † **4:11 4:11** Salmo 91:12
† **4:12 4:12** Deuteronomio 6:16 † **4:19 4:18-19** Isaias 61:1-2

21 Hambay ni Hesus sa inda, “Ini nga parte ng Kasulatan nga gingbasa ko sa indo
hay natuman na mintras ginapamatian nindo.”
22 Gingdayaw siya ng tanan nga tawo kag dakò gid ang inda katingaya sa iya hambay
nga kaayo-ayo. Pero nagpinangutan-an sinda, “Bukon ba ini ang ungà ni Jose?”
23 Naghambay si Hesus sa inda, “Sigurado gid nga sambiton nindo sa akon ang
hambayanon, ‘Doktor, buyunga anay ang imo kaugalingon’ nga ang gusto nindo
hambayon sa akon, ‘Humanon mo da diri sa aton banwa ang nabatian namon nga
imo ginghuman sa Capernaum*.’ ”
24 Naghambay pa gid si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo: Wayà ning
propeta nga ginabaton ng mga tawo sa kaugalingon niya nga banwa.
25 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, madamò ang mga bayo nga babayi sa
bilog nga Israel nang tyempo ni Propeta Elias. Wayà pagpauyana ng Dios sa suyod
ng tuyo ka tuig kag tungà. Kag sobra gid ang taggutom nga naagihan ng mga tawo.
26 Pero wayà gid pagsugua ng Dios si Elias para buligan ang aber sin-o sa inda,
kundì gingpakadto siya sa isa ka bayo nga taga-Zarefat nga sakop ng Sidon.
27 Kag imaw pa ini ang natabò sa Israel ng tyempo ni Propeta Eliseo. Madamò ang
mga tawo nga nagaantos sa sakit nga kitong, pero wayà gid may gingpaayo sa inda.
Si Naaman lang nga taga-Syria ang gingpaayo.”
28 Nang mabatian ini ng mga tawo sa sinagoga, nahangit gid sinda.
29 Nagpangtindog sinda kag gingbira si Hesus paluwas ng banwa kag gingdaya didto
sa ibabaw ng bukid nga sakop ng inda banwa. Gusto kuntà ninda nga ituyod si Hesus
sa pangpang.
30 Pero nag-agi si Hesus sa tungà ninda kag pumanaw.

Ang Tawo nga Ginasapian ng Demonyo
Marcos 1:21-28

31 Halin didto, nagtugbong si Hesus sa Capernaum nga sakop ng Galilea. Didto siya
permi nagatudlò sa mga Judio sa sinagoga sa Adlaw nga Inugpahuway.
32 Natingaya gid ang mga tawo sa iya pagpanudlò kay may otoridad gid siya sa iya
ginahambay.
33 Didto sa sinagoga igwa ning isa ka tawo nga ginasapian ng demonyo – malain
nga espiritu. Nagsinggit siya ning makusog,
34 “Ah! Hesus nga taga-Nazaret, basì ginadisturbo mo kami? Paparusahan mo ba
kami? Kilaya ta ikaw. Ikaw ang Balaan nga Ungà ng Dios!”
35 Pero gingsabyaw ni Hesus ang demonyo, “Hipos! Luwas dirà!” Adto nga daan
gingtumba ng demonyo ang tawo sa atubangan ng tanan kag nagluwas siya nga wayà
ini pagsakita.
36 Natingaya gid ang mga tawo kag naghambay sinda sa isa kag isa, “Taya! Ano
adtong iya gingpanghambay? Kay may otoridad kag gahom ang iya sugò nga
nagatuman kag nagalayas ang malain nga mga espiritu!”
37 Kag ang balità parti kay Hesus nabantog sa tanan nga lugar didto.

Ang Pagpang-ayo ni Hesus sa Madamò nga Tawo
Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34

38 Naghalin si Hesus sa sinagoga kag nagkadto sa bayay ni Simon. Nagkasakit ang
iya panugangan nga babayi kay kataas gid ang iya sagnat. Nganì nagpangabay sina
Simon kay Hesus nga paayuhon siya.
39 Nagpalapit si Hesus kag nagtindog sa alihid ng iya higdaan kag gingsabyaw ang
sagnat kag nahuwasan siya. Adto nga daan nagbangon siya kag gingserbisyuhan niya
sina Hesus.

40 Pagtunod ng adlaw, gingdaya ng mga tawo kay Hesus ang tanan nga may sarisarì
nga sakit. Gingtungtong niya ang iya kamot sa kada isa sa inda kag gingpang-ayo
sinda tanan.
41 Gingpaluwas da niya ang mga demonyo sa madamò nga tawo. Nagasininggit
sinda mintras nagaluwas, “Ikaw ang Ungà ng Dios!” Pero gingsabyaw sinda ni Hesus
kag wayà niya pagtuguti nga maghambay sinda, kay sayod ninda nga siya ang Kristo.

Ang Pagwali ni Hesus sa mga Sinagoga
Marcos 1:35-39

42 Nang aga pa gid, naghalin si Hesus sa adto nga banwa kag nagkadto sa tiway nga
lugar. Pero gingsinugid siya ng mga tawo. Nang makità ninda si Hesus, nagpangabay
sinda nga indì anay maghalin didto sa inda.
43 Pero naghambay si Hesus, “Kahinangyan nga magwali ako ng Maayong Balità
parti sa gingharian ng Dios sa iban pa nga mga banwa kay imaw inà ang rason kung
basì gingpakari niya ako diri.”
44 Nganì nagpadayon si Hesus sa pagwali sa mga sinagoga sa bilog nga Judea.

5

Ang Pagtawag ni Hesus sa iya Una nga mga Disipulo
Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20

1 Isa ka adlaw, nagatindog si Hesus sa alihid ng Dagat ng Genesaret. Nagdinagusò
sa iya ang madamò nga tawo kay gusto gid ninda magpamatì ng hambay ng Dios.
2 May nakità si Hesus nga duha ka dyapang* nga yadto sa alihid ng dagat. Wayà
ini tawo kay nagawaswas ang mga miyugpangisdà ng inda pukot.
3 Nagsakay si Hesus sa isa ka dyapang nga ang tag-iya hay si Simon. Nagpangabay
siya kay Simon nga ituyod ning maisot ang dyapang sa dagat. Tapos nagpungkò siya
kag nagtudlò sa mga tawo.
4 Nang matapos na ang iya pagtudlò, naghambay si Hesus kay Simon, “Sakay kamo
sa dyapang kag itaktak ang pukot sa madayom para makabuoy kamo.”
5 Nagsabat si Simon, “Bilog nga gab-i kami nagpinangisdà pero wayà gid kami may
nabuoy! Pero kay ginghambay mo, sige itaktak ko.”
6 Nganì nagpalawod sinda kag gingtaktak ang pukot. Kag kadamò-damò gid ang
inda nabuoy nga isdà hasta nga isutan lang magisì ang pukot.
7 Nganì gingpaypay ninda ang inda mga kaibahan nga miyugpangisdà nga yadto
sa isa pa nga dyapang para buligan sinda. Pag-abot ninda, gingpunò gid ninda ning
isdà ang duha ka dyapang hasta nga daw malunod na gid sinda kay sobra kadamò
ang isdà.
8 Nang makità ini ni Simon Pedro, naghapà siya sa atubangan ni Hesus kag
naghambay, “Ginoo, palayò sa akon kay ako hay makasasalà!”
9 Ginghambay niya ini kay natingaya gid siya kag ang iya mga kaibahan tungod
kadamò gid nga isdà ang inda nabuoy.
10 Imaw da ang mga kasosyo ni Simon nga sina Santiago* kag Juan nga mga ungà ni
Zebedee. Pagkatapos naghambay si Hesus kay Simon, “Ayaw mahadlok. Tunà niyan,
bukon na isdà ang imo pangitaon kundì mga tawo para magsunod sa akon.”
11 Nganì ginggguyod ninda ang inda mga dyapang sa alihid ng baybay, gingbayaan
ninda ang tanan kag nagnunot sa iya.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Kitungon
Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45

12 Nang yadto si Hesus sa isa ka banwa, may isa ka tawo nga grabi na gid ang kitong*. Nang makità niya si Hesus, naghapà siya kag nagpakitluoy, “Ginoo, kung gusto mo, paayuhon mo ako sa sakit nga kitong.”*
13 Ging-unat ni Hesus ang iya kamot kag ginghawiran siya nga nagahambay, “Gusto ko. Mag-ayo ka!” Adto nga daan naduyà ang iya kitong.
14 Pagkatapos gingpaandaman siya ni Hesus, “Ayaw gid magpamalità aber kanin-o, kundì magderitso ka sa parì kag magpasirò sa iya. Maghalad* ka sunò sa gingsugò ni Moises para magpamatuod sa mga tawo nga nalimpyo ka na.”†
15 Pero aber imaw adto ang ginghambay ni Hesus sa adto nga tawo ang balità parti sa iya hay nabantog gihapon hasta sa malayò nga mga lugar. Kag madamò gid nga tawo ang nagkadto didto para magpamatì ng pagpanudlò ni Hesus kag para paayuhon ang inda mga sakit.
16 Pero permi siya nagakadto sa mga tiway nga lugar para magpangamuyò.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Paralisado
Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12

17 Isa ka adlaw, mintras nagatudlò si Hesus, may mga Pariseo* kag mga miyugtudlò ng Kasuguan nga nagapungkò malapit sa iya. Halin sinda sa iba-iba nga baryo ng Galilea kag Judea kag patì sa Jerusalem. Yarà kay Hesus ang gahom ng Dios para magpang-ayo ng mga may sakit.
18 Niyan, may nag-abot nga mga tawo nga ginabayawan ang isa ka paralisado sa iya banig. Isuyod kuntà ninda siya kag day-on sa atubangan ni Hesus.
19 Pero wayà gid sinda may maagihan kay kadamò-damò gid ang mga tawo. Nganì nagsakà sinda sa pantay nga bubong ng bayay kag gingbuhos ini. Pagkatapos gingtunton ninda ang paralisado sa tungà ng mga tawo kag sa atubangan ni Hesus.
20 Nang makità ni Hesus ang inda pagtuo, naghambay siya sa paralisado, “Amigo, gingpatawad na ang imo mga salà.”
21 Niyan nagahunahunà sa inda kaugalingon ang mga eskriba kag mga Pariseo, “Sin-o gid ini nga tawo nga kung nagahambay hay daw kapareho gid niya ang Dios? Wayà ning aber sin-o nga makapatawad ng mga salà kundì ang Dios lang!”
22 Nasayuran ni Hesus ang inda ginahunahunà, nganì nagpangutana siya sa inda, “Basì nagahunahunà kamo ning tiyad inà?
23 Diin ang mas malupos hambayon: ‘Napatawad na ang imo mga salà,’ o ‘Bangon kag pumanaw’?
24 Niyan pamatuuran ko sa indo nga ako nga Ungà ng Tawo* hay may otoridad sa kalibutan nga magpatawad ng mga salà.” Tapos naghambay siya sa paralisado, “Ginahambay ko sa imo, bangon, lukuta ang imo banig kag magpaulì na!”
25 Adto nga daan, nagtindog siya sa atubangan ninda, ginglukot ang iya banig kag nagpaulì nga nagadayaw sa Dios.
26 Natingaya gid ang tanan nga tawo didto. Gingdayaw ninda ang Dios nga may pagtahod kag naghambay, “Abaw! Makatitingaya gid ang aton nakità arinyan!”

Ang Pagtawag ni Hesus kay Levi
Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17

27 Pagkatapos adto, naghalin si Hesus didto kag nakità niya ang miyugsukot ning buhis nga ang pangayan hay Levi† nga nagapungkò sa ginabayaran ning buhis. Naghambay si Hesus sa iya, “Kari, nunot sa akon.”
28 Nagtindog si Levi kag gingbayaan niya ang tanan kag nagsunod kay Hesus.

---

* **5:12 5:12** Ang mga tawo nga may sakit nga kitong hay ginakabig ng mga Judio nga mahigkò kag ginabawalan nga magsamba. † **5:14 5:14** Levitico 14:1-32 † **5:27 5:27** Si Levi hay ginatawag da nga Mateo.

29 Niyan nagpreparar si Levi ning papunsyon para kay Hesus sa iya bayay. Kadamò
nga miyugsukot ning buhis kag iban pa nga mga bisita nga nagkaon kaibahan ninda.
30 Nang makità ini ng mga Pariseo kag ng inda kaibahan nga mga eskriba,
nagreklamo sinda sa mga disipulo ni Hesus, “Basì nagakaon kag nagainom kamo
kaibahan ang mga miyugsukot ning buhis kag mga makasasalà?”
31 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà nagakahinangyan ning doktor ang mga tawo
nga maayo ang lawas, kundì ang mga may sakit lang.
32 Wayà ako nagkari diri para tawagon ang mga tawo nga nagahunahunà nga sinda
hay matarong, kundì ang mga makasasalà agud magtalikod sinda sa inda mga salà.”

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpuasa
Mateo 9:14-17; Marcos 2:18-22

33 May mga tawo didto nga naghambay kay Hesus, “Ang mga disipulo ni Juan nga
Miyugbawtismo hay permi nagapuasa kag nagapangamuyò kag imaw da ang mga
disipulo ng mga Pariseo. Pero ang imo mga disipulo hay permi nagakinaon kag
nagaininom.”
34 Nagsabat si Hesus, “Puydi ba arà nga indì pagpakaunon ang mga bisita sa kasay*
mintras kaibahan pa ninda ang kyasayon nga lyaki? Syempre indì!
35 Pero magaabot ang adlaw nga buy-on ang kyasayon nga lyaki sa inda kag imaw
na inà ang mga adlaw ng inda pagpuasa.”
36 Gingtudluan pa gid sinda ni Hesus paagi sa mga parabola*, “Wayà ning tawo nga
nagagunting ning bag-o nga barò para ihakyop sa lumà. Kay kung humanon niya ini,
kanugon kay magigisì ang bag-o kag isa pa, indì mag-angay ang bag-o sa lumà.
37 Wayà da ning tawo nga nagabutang ning bag-o nga ilimnon sa lumà nga butangan
nga panit‡ kay malupok ang butangan kag mauuyak ang ilimnon kag masisirà ang
butangan.
38 Pero ang bag-o nga ilimnon dapat ibutang sa bag-o nga butangan.”
39 Hambay pa ni Hesus, “Wayà ning tawo nga nagainom ning kadugay na nga
ilimnon, tapos nagapangità ning bag-o.” Kay hambay niya, “Mas manamit gid ang
kadugay na.”

6

Parti sa Adlaw nga Inugpahuway
Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28

1 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway, mintras nagaagi sina Hesus sa uma ng trigo,
nagpinamuksì ang iya mga disipulo ning mga uhay ng trigo kag ginakiskis ninda ini
kag ginakaon.
2 Pero may mga Pariseo didto nga naghambay sa inda, “Basì ginahuman nindo ang
ginabawal ng Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway?”
3 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà ba nindo nabasahi sa Kasulatan ang ginghuman
ni David nang siya kag ang iya mga kaibahan hay nagutom?
4 Nagsuyod siya sa tolda ng Dios kag gingbuoy niya ang tinapay nga ginghalad kag
gingkaon. Gingtaw-an da niya ang iya mga kaibahan. Pero wayà sinda nakasalà aber
pa nga ginabawal ini ng Kasuguan kay ang mga parì lang adto ang puydi magkaon.”†
5 Naghambay pa si Hesus sa inda, “Ako nga Ungà ng Tawo hay may otoridad
maghambay kung ano ang puydi nga humanon sa Adlaw nga Inugpahuway.”*

Ang Pag-ayo sa Paralisado ang Kamot
Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6

‡ **5:37 5:37** Nang una, ang butangan ng ilimnon hay panit ng hayop. † **6:4 6:4** Levitico 24:9 * **6:5 6:5** Sa literal: Ako ang ginoo ng Adlaw nga Inugpahuway.

6 Isa pa ka Adlaw nga Inugpahuway, nagsuyod si Hesus sa sinagoga para magtudlò.
May tawo didto nga paralisado ang iya tuo nga kamot.
7 Yadto da didto ang mga eskriba kag mga Pariseo. Nagapangità sinda ning paagi
kung pauno iakusar si Hesus. Nganì ginabantayan ninda kung paayuhon niya adto
nga tawo sa Adlaw nga Inugpahuway.
8 Pero sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahunahunà. Nganì naghambay siya sa
tawo nga paralisado ang kamot, "Magtindog ka kag magpalapit diri sa atubangan."
Nganì nagtindog siya kag nagkadto didto.
9 Pagkatapos, naghambay si Hesus sa inda, "May pangutana ako sa indo. Ano ang
ginatugot ng Kasuguan sa Adlaw nga Inugpahuway: ang paghuman ning maayo o
ang paghuman ning malain? Ang pagluwas ng kabuhì o ang pagpatay?"
10 Gingsirò sinda tanan ni Hesus. Pagkatapos naghambay siya sa tawo nga
paralisado ang kamot, "Unata ang imo kamot." Ging-unat niya ang iya kamot kag
nag-ayo gid ini.
11 Pero sobra gid ang kahangit ng mga eskriba kag ng mga Pariseo, nganì nag-
inistoryahan sinda kung ano ang humanon ninda kay Hesus.

Ang Dose nga Apostoles
Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19

12 Nang adto nga tyempo, nagtukad si Hesus sa isa nga bukid para magpangamuyò.
Kag nagpangamuyò siya didto ning bilog nga gab-i.
13 Pagkaaga, gingtawag niya ang iya mga disipulo kag nagpilì siya ning dose sa inda
kag gingtawag nga mga apostoles.
14 Ang inda mga pangayan hay si Simon (nga gingpangayanan da niya nga Pedro)
kag ang iya hali nga si Andres; si Santiago kag si Juan, si Felipe kag si Bartolome,
15 si Mateo kag si Tomas, si Santiago nga ungà ni Alfeus, si Simon nga dati hay
nagrebelde sa gobyerno ng Roma,
16 si Judas nga ungà ni Santiago kag si Judas Iscariote nga imaw ang nagtraidor kay
Hesus.

Ang Pagpanudlò kag Pagpang-ayo ni Hesus
Mateo 4:23-25

17 Pagkatapos nagtugbong si Hesus kaibahan ang iya mga apostoles hasta sa
nakaabot sinda sa malapad nga kapatagan. Didto nagtipon ang madamò niya nga
disipulo kag ang kadamò-damò nga tawo halin sa tanan nga lugar ng Judea kag sa
Jerusalem. Igwa da ning halin sa mga syudad ng Tyre kag Sidon nga malapit sa dagat.
18 Nagkadto sinda didto para magpamatì kay Hesus kag para ayuhon ang inda mga
sakit. Ang iban nga ginapahugaan ng malain nga mga espiritu hay gingpaayo da niya.
19 Kag ang tanan nga tawo didto nagatinguhà gid nga makatandog sa iya kay may
gahom nga yarà sa iya nga nagaayo sa inda tanan.

Ang mga Bulahan kag ang mga Makaluluoy
Mateo 5:1-12

20 Nagsirò si Hesus sa iya mga disipulo kag naghambay,
"Bulahan kamo nga mga pobre;
kay nagapasakop kamo sa paghaharì ng Dios.
21 Bulahan kamo nga ginagutom niyan;
kay taw-an kamo ng Dios ng tanan nga indo ginakahinangyan.
Bulahan kamo nga nagatangis niyan;
kay magahayakhak kamo!
22 Bulahan kamo kung hangitan kamo ng mga tawo, sikwayon, insultuhon kag siraon
ninda ang indo pangayan,

tungod sa indo pagsunod sa akon nga Ungà ng Tawo!
23 Kay imaw da inà ang ginghuman ng inda kalulo-lulohan sa mga propeta nang una.
Nganì magkalipay kamo kag maglukso sa tudo nga kalipay
kay mababaton nindo ang kadakò gid nga premyo sa langit.
24 Pero makaluluoy gid kamo nga manggaranon niyan;
kay nakatilaw na kamo ng maayo nga pagpangabuhì!
25 Makaluluoy da kamo nga busog na niyan;
kay magaabot ang adlaw nga magugutom kamo!
Makaluluoy da kamo nga nagahayakhak niyan;
kay magaabot ang adlaw nga magakalisod kag magadanguyngoy kamo!
26 "Makaluluoy da kamo kung ginadayaw kamo ng tanan nga tawo,
kay imaw da inà ang ginghuman ng inda kalulo-lulohan sa mga bukon matuod nga propeta nang una!"

Ang Pagpanudlò parti sa indo Kaaway
Mateo 5:38-48, 7:12a

27 "Pero ginahambay ko sa indo nga nagapamatì sa akon, higugmaa nindo ang indo kaaway kag humani ning maayo ang nagadumot sa indo.
28 Pakamaayuha ang nagasumpà sa indo kag ipangamuyò nindo ang nagamaltrato sa indo.
29 Kung tampaon ka sa pisngi, ipatampà mo pa ang kabuak. Kag kung may magbuoy ng imo barò nga pangsuy-ob, ayaw magpunggi kung buy-on patì ang imo kamisita.
30 Taw-i ang tanan nga nagapangayò sa imo kag kung may magbuoy ng imo mga pagkabutang, ayaw na magbawia.
31 Humana nindo sa indo isigkatawo kung ano ang gusto nindo nga humanon ninda sa indo.
32 "Kung ang ginahigugmà lang nindo hay ang nagahigugmà sa indo, mababaton ba nindo ang kaayuhan halin sa Dios? Indì! Kay aber ang mga makasasalà ginahigugmà da ninda ang nagahigugmà sa inda.
33 Kag kung ang indo ginapakitaan ning maayo hay ang nagahuman lang ning maayo sa indo, may kaayuhan ba kamo nga mababaton halin sa Dios? Wayà! Kay aber ang makasasalà imaw da ang inda ginahuman.
34 Kag kung ang ginapahuyam lang nindo hay ang sayod nindo nga imaw lang makakabayad, may kaayuhan ba kamo nga mababaton halin sa Dios? Wayà! Kay aber ang makasasalà nagapahuyam da sa inda isigkapareho kay sayod ninda nga bayaran gid sinda ng inda gingpahuyam.
35 Imaw ini ang indo dapat humanon: higugmaa nindo ang indo kaaway kag humani sinda ning maayo. Kung magpahuyam kamo, pahuyamon nindo kag indì na maglaom nga bayaran pa. Kay kung humanon nindo ini, dakò gid ang premyo nga mababaton nindo kag magiging mga ungà kamo ng Pinakamataas nga Dios. Kay maayo gid ang Dios kag naluluoy siya aber sa mga tawo nga malain kag indì antigo magpasalamat sa iya.
36 Nganì maging maluluy-on kamo kay maluluy-on da ang indo Amay."

Ayaw Magpanghusga
Mateo 7:1-5

37 "Nganì ayaw nindo paghusgahi ang iban para indì da kamo paghusgahan ng Dios. Ayaw kamo maghambay nga dapat sinda parusahan para indì da kamo pagparusahan ng Dios. Patawara nindo ang nakasalà sa indo para patawaron da kamo ng Dios.

38 Maging maatag kamo para maatag da ang Dios sa indo. Kung nagatao ang Dios
sa indo, ginasukoy gid niya ini ning maayo, ginadasok, ginayugoyugò kag nagapang-
aawas pa. Kay ang pangsukoy nga ginggamit nindo sa iban imaw da ang pangsukoy
nga gagamiton sa indo."
39 Pagkatapos adto, gingtudluan sinda ni Hesus paagi sa ini nga parabola: "Indì
puydi mag-agbay ang buta sa buta kay pareho sinda nga mahuhuyog sa buhò.
40 Wayà ning disipulo nga mas labaw pa sa iya maestro, pero kung natun-an na
niya ang tanan, magiging pareho na siya ng iya maestro.
41 Basì nakikità mo gid ang puling sa mata ng imo isigkatawo, pero ikaw wayà mo
makità ang daw mabahoy nga kahoy nga yarà sa imo mata?
42 Pauno ka makahambay, 'Abi, buy-on ko ang puling sa imo mata,' pero ang yarà sa
imo mata hay daw mabahoy nga kahoy nga wayà mo makità? Hipokrito! Buy-a anay
ang daw mabahoy nga kahoy sa imo mata para makakità ka maayo, agud mabuoy
mo ang puling sa mata ng imo isigkatawo."

Ang Kahoy kag ang iya Bunga
Mateo 7:16-20, 12:33-35

43 "Ang maayo nga kahoy indì makapamunga ng malain kag ang malain nga kahoy
indì makapamunga ng maayo.
44 Makikilaya ang kada kahoy sa iya bunga. Ang tanom nga tunukon, wayà
nagapamunga ng igos* o ubas*.
45 Pareho da ini sa tawo; ang maayo nga tawo nagahambay maayo kay maayo ang
iya hunahunà. Pero ang malain nga tawo, nagahambay malain kay malain ang iya
hunahunà. Kay kung ano ang yarà sa hunahunà ng tawo, imaw da ang nagaluwas
sa iya bàbà."

Ang Pagpatindog ng Bayay ng Duha ka Tawo
Mateo 7:24-27

46 "Basì ginatawag nindo ako, 'Ginoo, Ginoo,' pero wayà nindo ginasunura ang akon
ginahambay?
47 Ipakità ko sa indo kung ano ang kapareho ng tawo nga nagapalapit sa akon,
nagapamatì kag nagatuman ng akon mga ginatudlò.
48 Pareho siya sa tawo nga bago iugdok ang iya bayay, nagkutkot anay siya ng
kadayom kag gingbutang ang pundasyon sa bato, tapos ging-ugdok niya ang bayay
didto. Nang nagbahà ang subà kag lumapaw ang tubì, ginghampas ang bayay pero
wayà ini nagubà kay ging-ugdok sa matibay nga pundasyon.
49 Pero ang tawo nga nagapamatì ng akon mga ginatudlò pero wayà nagatuman,
pareho siya sa tawo nga nag-ugdok ng iya bayay sa lugar nga wayà pundasyon. Nang
ginghampas ng makusog nga bahà ang bayay, natumba ini nga daan kag nawasak
gid."

7

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ulipon ng Kapitan
Mateo 8:5-13

1 Pagkatapos ng pagtudlò ni Hesus sa mga tawo, nagkadto siya sa Capernaum.
2 Igwa didto ning kapitan ng mga sundalo ng Roma kag igwa siya ulipon nga
palanggà gid niya. Nagmasakit siya kag malapit na mamatay.
3 Nang mabatian ng kapitan ang parti kay Hesus, gingpakadto niya ang mga
miyugdumaya ng Judio kay Hesus para mangabay sa iya nga magkadto sa iya bayay
para paayuhon ang iya ulipon.

4 Nagkadto sinda kay Hesus kag nagpakitluoy gid sa iya, “Buligi abi ang kapitan kay
maayo siya kag dapat gid nga buligan.
5 Palanggà gid niya ang mga Judio kag siya ang nagpaugdok ng sinagoga para sa
amon.”
6 Nganì nagnunot si Hesus sa inda. Nang malapit na sinda sa bayay ng kapitan,
gingpakadto niya ang iya mga amigo kag gingpahambay kay Hesus, “Ginoo, ayaw na
pagbudlaya ang imo kaugalingon kay bukon ako angay nga magpasuyod sa imo sa
akon bayay.
7 Nganì bukon ako ang nagkarà kay bukon ako angay nga mag-atubang sa imo. Sa
imo lang hambay, magaayo ang akon ulipon.
8 Kay ako hay sakop ng may mataas nga rangko kag igwa da ako mga sundalo nga
nasasakupan. Kung nagasugò ako sa isa, ‘Kadto didto,’ nagakadto siya kag sa isa,
‘Kari diri,’ nagapalapit siya kag kung nagasugò ako sa akon ulipon, ‘Humana ini,’
ginahuman niya.”
9 Nang mabatian ini ni Hesus, natingaya gid siya. Nag-atubang siya sa kadamò nga
tawo kag naghambay, “Ginahambay ko sa indo, wayà pa gid ako ning may nakità nga
tawo aber diin sa Israel nga igwa pagtuo nga pareho niya!”
10 Pagbalik sa bayay ng mga gingsugò ng kapitan, nakità ninda nga nag-ayo na ang
ulipon.

Ang Pagkabanhaw ng Ungà ng Bayo

11 Wayà magdugay nagkadto si Hesus sa banwa nga ginatawag, Nain. Kaibahan
niya ang iya mga disipulo kag ang kadamò nga tawo.
12 Nang pasuyod na sinda sa banwa, nasumpong ninda ang kadamò nga tawo nga
nagadapit sa patay nga ginahakwat pakadto sa luwas. Ang patay hay bugtong nga
ungà nga lyaki ng bayo.
13 Naluoy gid si Hesus sa iya kag naghambay siya, “Ayaw na magtangis.”
14 Niyan nagpalapit siya kag gingtandog niya ang ginabutangan ng patay para
magduyog ang nagahakwat. Pagduyog ninda, naghambay siya sa patay, “Nonò,
bangon na!”
15 Nagbangon ang patay, nagpungkò kag naghambay. Tapos gingdaya siya ni Hesus
sa iya nanay.
16 Ang tanan nga yadto hay natingaya gid kag gingdayaw ninda ang Dios.
Naghambay sinda, “Yari na sa aton ang makagagahom nga propeta!” Naghambay
pa ang iban, “Nagkari ang Dios para luwason kita sa aton kasal-anan!”
17 Ang balità parti sa ginghuman ni Hesus naglapnag sa bilog nga Judea kag sa
tanan nga lugar sa palibot.

Si Hesus kag si Juan nga Miyugbawtismo
Mateo 11:2-19

18 Gingbalità kay Juan nga Miyugbawtismo ini tanan nga natabò ng iya mga
disipulo.
19 Nganì gingtawag niya ang duha sa iya mga disipulo kag gingpakadto sa Ginoo.
Gingpapangutana niya sinda, “Ikaw ba ang ginahambay ni Juan nga gingpromisa ng
Dios nga magaabot o mahuyat pa kami ng iban?”
20 Nganì nagkadto ang duha niya nga disipulo kay Hesus kag naghambay,
“Gingpadaya kami ni Juan nga Miyugbawtismo sa imo para magpangutana. Ikaw
ba ang ginghambay niya nga gingpromisa ng Dios nga magaabot o mahuyat pa kami
ng iban?”

21 Adto gid nga oras, ginapang-ayo ni Hesus ang kadamò nga tawo nga may iba-iba
nga sakit kag ginasapian ng malain nga mga espiritu kag kadamò da nga buta ang
nakakità na.
22 Nagsabat si Hesus sa mga disipulo ni Juan, “Magbalik kamo kay Juan kag ihambay
sa iya ang indo nakità kag nabatian diri: ang mga buta nakakità, ang mga pakì
nakapanaw ning maayo, ang mga kitungon* nag-ayo, ang mga bungoy nakabatì, ang
mga patay nabuhì kag ang Maayong Balità ginapanudlò sa mga pobre.
23 Ihambay pa nindo sa iya, ‘Bulahan ang mga tawo nga wayà nagaduha-duha parti
sa akon.’ ”
24 Nang maghalin na adtong duha nga disipulo ni Juan, nagtunà si Hesus sa pag-
istorya parti kay Juan sa kadamò nga tawo didto. Hambay niya, “Nang nagpamatì
kamo sa pagtudlò ni Juan nang yadto pa siya sa tiway nga lugar, ano ang indo
ginapaabot nga makità? Ang tawo nga nagapangduha-duha nga pareho ng kugon
nga ginahuyop-huyop ng hangin?
25 Ano kuntà ang gusto nindo makità? Ang tawo nga mamahayon ang barò?
Syempre bukon! Kay ang tawo nga nagasuksok ng tiyad adto hay manggaranon kag
nagaistar sa palasyo.
26 Abi, isipa nindo, basì nagkadto kamo didto? Dì ba para makità ang propeta?
Huo, pero sa matuod lang mas sobra pa gid siya kaysa sa propeta.
27 Kay si Juan, imaw ang ginghambay ng Dios sa Kasulatan, ‘Ipapadaya ko ang akon
mensahero nga mauna sa imo para magpreparar ng dayan bago ang imo pag-abot.’
28 Ginahambay ko sa indo, wayà ning aber sin-o nga natawo sa kalibutan nga mas
labaw pa kay Juan. Pero ang tawo nga pinakamababà sa gingharian ng Dios hay mas
labaw pa kaysa kay Juan.”
29 Ang tanan nga tawo nga nagpamatì kag ang mga miyugsukot ning buhis hay
nagkumpormi nga tamà ang tanan nga ginapahuman ng Dios kay nagpabawtismo na
sinda kay Juan.
30 Pero ang mga Pariseo kag ang mga miyugtudlò ng Kasuguan naman hay wayà
nagkumpormi sa kabubut-on ng Dios para sa inda kay indì gid sinda magpabawtismo
kay Juan.
31 Tapos naghambay pa gid si Hesus, “Sa diin ko baya ikumpara ang mga tawo sa
ini nga henerasyon? Ano baya ang kapareho ninda?
32 Pareho sinda sa mga ungà nga nagapungkò sa plasa kag nagahambay sa isa kag
isa, ‘Nagpasunata kami para sa kasay pero wayà kamo nagsaot; nagkanta kami para
sa patay pero wayà kamo nagtangis.’
33 Pareho da kamo sa inda, kay nang mag-abot si Juan nakità nindo nga nagapuasa
siya kag wayà nagainom ilimnon, nganì nagahambay kamo, ‘Hala, ginasapian siya
ng demonyo!’
34 Ako naman nga Ungà ng Tawo, nakità nindo nga nagakaon kag nagainom nganì
nagahambay kamo, ‘Hala, sirua ang tawo nga ini! Makagod kag buratso, amigo ng
mga miyugsukot buhis kag iban pa nga makasasalà.’
35 Pero pabay-i lang, ang kabubut-on ng Dios hay ginapamatuuran sa kabuhì ng
tawo nga nagabaton sa iya ginapanudlò paagi sa amon.”

Ang Pagpatawad ni Hesus sa Babayi nga Makasasalà

36 Isa ka adlaw, may isa ka Pariseo nga nag-agda kay Hesus nga magkaon sa iya
bayay. Nganì nagkadto siya kag nagkaon kaibahan ng mga imbitado.
37 Sa adto nga banwa, igwa babayi nga makasasalà. Nabatian niya nga yadto si
Hesus nagakaon sa bayay ng Pariseo, nganì nagkadto siya didto daya ang maisot nga
tibod nga himò sa alabastro*, nga may suyod nga pahumot.

38 Nagpalapit siya sa likod ni Hesus kag nagtindog sa may sikwayan niya kag
nagtinangis. Nagtuyò ang iya luhà sa siki ni Hesus kag gingpunasan niya ini ng iya
buhok. Pagkatapos gingharuan niya kag gingbubuan ng pahumot.
39 Nang makità ini ng Pariseo nga nag-agda kay Hesus, naghambay siya sa iya
kaugalingon, "Kung matuod nga propeta ang tawo nga ini, dapat sayod niya kung
sin-o ining babayi nga nagapunas sa iya siki; dapat sayod niya nga makasasalà siya!"
40 Pero nasayuran ni Hesus kung ano ang iya ginahunahunà nganì naghambay siya,
"Simon, igwa ako ihambay sa imo." Sabat niya, "Ano inà, Maestro?"
41 Naghambay si Hesus, "Igwa duha ka tawo nga nag-utang sa miyugpautang. Ang
isa nag-utang lima ka gatos nga denarius kag ang isa 50.
42 Pero tungod indì sinda makabayad wayà sinda pagpabayara ng inda utang. Sin-o
sa inda nga duha ang mas kadakò ang paghigugmà sa miyugpautang?"
43 Nagsabat si Simon, "Siguro adtong mas kadakò ang utang." Naghambay si Hesus,
"Tamà ang imo sabat."
44 Niyan nag-atubang siya sa babayi kag naghambay kay Simon, "Sirua ining
babayi, ging-agda mo ako sa imo bayay; pero wayà mo ako gingtaw-i tubì para
makapanghugas ng akon siki. Pero siya, ginghugasan niya ang akon siki ng iya luhà
kag gingpunasan ng iya buhok.
45 Wayà mo ako pagharui pag-abot ko diri, pero siya, wayà nagpara sa kahaharò
ng akon siki tunà ng pag-abot ko.
46 Wayà mo pagpahiri lana ang akon uyo, pero gingbubuan niya pahumot ang akon
siki.
47 Nganì ginahambay ko sa imo nga ang kadakò nga paghigugmà nga gingpakità
niya nagapamatuod nga gingpatawad na siya ng iya madamò nga kasal-anan. Pero
ang tawo nga maisot lang ang gingpatawad nga salà, maisot lang ang paghigugmà
nga iya ipakità."
48 Pagkatapos naghambay si Hesus sa babayi, "Gingpatawad na ang imo mga salà."
49 Ang iban nga nagakaon katupad ni Hesus naghambay sa inda kaugalingon, "Sin-o
baya ini nga tawo nga aber ang mga salà ginapatawad niya?"
50 Pero naghambay si Hesus sa babayi, "Ang pagtuo mo ang nagluwas sa imo.
Magpaulì ka nga matawhay ang imo isip."

8

Ang mga Babayi nga Nagabulig kay Hesus

1 Pagkatapos adto, naglibot si Hesus sa mga banwa kag mga baryo nga nagatudlò
ng Maayong Balità parti sa paghaharì ng Dios. Kaibahan da niya ang iya dose nga
disipulo,
2 kag ang mga babayi nga gingpaluwasan niya ng malain nga mga espiritu kag
gingpaayo sa iba-iba nga sakit. Ang isa sa inda hay si Maria nga taga-Magdala nga
pito gid nga demonyo ang gingpaluwas sa iya.
3 Ang iban pa nga babayi nga nagsunod sa iya hay si Juana nga asawa ni Cuza nga
opisyal sa palasyo ni Herodes, si Susana kag madamò pa gid nga babayi nga imaw
sinda ang nagatao ng mga kahinangyanon ni Hesus kag ng iya mga disipulo halin sa
inda gingpangabudlayan.

Ang Parabola parti sa Pagsabwag ning Binhì
Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9

4 Kadamò nga tawo ang nagpangkadto kay Hesus halin sa iba-iba nga banwa kag
nang nagtipon na sinda, nagtudlò siya paagi sa parabola:

5 “May isa ka mangunguma nga nagkadto sa iya uma para magsabwag ning binhì.
Sa iya pagsabwag, ang iban nagtupà sa alihid ng dayan kag natimakan ng mga nagaagi
kag gingpantukà ng mga pispis.
6 Ang iban nga binhì nagtupà sa kabatuhan. Nagtubò ini pero naglayong kay uga
ang dutà.
7 Ang iban nagtupà kag nagtubò sa dutà nga may mga bayagon nga tunukon, pero
paglabog ng mga bayagon gingkamangan ang tanom, nganì wayà nakapamunga.
8 Ang iban nga binhì nagtupà sa maayo nga dutà, nagtubò kag nagpamunga gid
ng kadamò-damò.”* Pagkatapos mag-istorya ni Hesus, naghambay siya, “Dapat
intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian.”

Basì Ginggamit ang mga Parabola
Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12

9 Gingpangutana ng iya mga disipulo si Hesus kung ano ang gusto hambayon ng
adto nga parabola.
10 Nagsabat siya, “Sa indo lang gingtao ng Dios ang pang-intindi ng mga sikreto
parti sa iya paghaharì, pero sa iban, ginahambay niya ini paagi sa mga parabola,
agud magsirò man sinda, indì makakità; kag magpamatì, pero indì makaintindi.”

Ang Gusto Hambayon ng Parabola parti sa Binhì
Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20

11 “Imaw ini ang gusto hambayon ng parabola: Ang binhì, imaw ang hambay ng
Dios.
12 Ang alihid ng dayan nga gingtupaan ng binhì imaw ang mga tawo nga nakabatì ng
hambay ng Dios, pero nag-abot ang diyablo kag gingbuoy niya ini sa inda tagipusuon
para indì sinda magtuo kag maluwas.
13 Ang kabatuhan nga gingtupaan ng binhì, imaw ang mga tawo nga pagkabatì
sa hambay ng Dios gingbaton ini nga may kalipay. Pero bukon hugot sa inda
tagipusuon, nganì wayà magdugay ang inda pagtuo. Pag-abot ng pagtilaw, wayà
sinda nagpadayon sa inda pagtuo.
14 Ang dutà nga may mga bayagon nga tunukon nga gingtupaan ng binhì, imaw ang
mga tawo nga nakabatì sa hambay ng Dios. Pero nadaog sinda ng mga kabayak-on,
pagtinguhà nga magmanggaranon kag pagpangalipay sa kalibutan, nganì wayà ini
nakapamunga sa inda kabuhì.
15 Pero ang maayo nga dutà nga gingtupaan ng binhì, imaw ang mga tawo nga
nagpamatì ng hambay ng Dios kag gingtagò ini sa inda maayo nga tagipusuon.
Ginatuman ninda ini nga may pag-antos hasta magpamunga sa inda kabuhì.”

Ang Parabola parti sa Iwagan
Marcos 4:21-25

16 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà ning tawo nga nagasugà ning iwagan kag
ginatakyuban ning kuyon o ginabutang sa idayom ng katri, kundì ginabutang ini sa
tungtungan para mahayagan ang mga tawo nga nagasuyod sa bayay.
17 Nganì wayà gid ning may ginatagò nga indì makikità sa ulihi kag wayà ning
sikreto nga indì masasayuran kag indì makikità.
18 Nganì pamatì kamo maayo sa akon ginahambay, kay ang tawo nga igwa nabaton
nga kamatuuran, taw-an pa gid ng pang-intindi. Pero ang tawo nga wayà ning
nabaton nga kamatuuran, aber ang ginaisip niya nga iya naintindihan hay buy-on
pa sa iya.”

---

* **8:8 8:8** Sa literal: nagbunga ning 100 ka doble.

Ang Nanay kag mga Manghod ni Hesus
Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35

19 Niyan, nag-abot ang nanay kag mga manghod nga lyaki ni Hesus, pero indì sinda
makapalapit kay kadamò ang tawo nga nagatipon didto.
20 May naghambay sa iya, "Yarà sa luwas ang imo nanay kag mga manghod. Gusto
ninda magpakigkità sa imo."
21 Pero nagsabat si Hesus sa mga tawo, "Ang akon nanay kag mga manghod hay
ang nagapamatì kag nagatuman sa hambay ng Dios."

Ang Pagpakalma ni Hesus sa Mabaskog nga Hangin
Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41

22 Isa ka adlaw, nagsakay si Hesus sa dyapang kaibahan ang iya mga disipulo.
Hambay niya sa inda, "Mos, matabok kita sa kabuak." Nganì nagsakay sinda sa
dyapang.
23 Mintras nagabyahe sinda, natuyugan si Hesus. Gulpi na lang nga nagkusog ang
hangin sa lawod kag nagsuyod ang tubì sa dyapang, nganì sinda hay nabutang sa
peligro.
24 Gingpalapitan ng mga disipulo si Hesus kag gingpukaw, "Ginoo, Ginoo!
Malulunod na kita!"
Nagbangon si Hesus kag gingsabyaw ang hangin kag kadagkò nga humbak. Adto
nga daan nagkalma ang bagyo.
25 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Diin ang indo pagtuo sa akon?"
Pero natingaya gid sinda kag hinadlukan. Nagpinangutan-an sinda, "Sin-o gid baya
ini nga tawo? Ginasugò niya ang hangin kag ang humbak; kag nagatuman ini sa iya!"

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo nga Ginasapian ng mga Demonyo
Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20

26 Niyan, nag-abot sina Hesus sa lugar ng mga Geraseno† nga nagaatubang sa
Galilea.
27 Nang makasalta na siya halin sa dyapang, gingsumpong siya ng isa ka tawo nga
taga-Geraseno nga ginasapian ning mga demonyo. Kadugay na gid nga wayà siya
nagasuksok ning barò kag wayà nagabalik sa iya bayay, kundì nagaistar siya sa mga
lubungan.
28 Nang makità niya si Hesus nagsinggit siya, nagluhod kag naghapà sa iya
atubangan. Kag naghambay siya ning makusog, "Hesus, Ungà ng Pinakamataas nga
Dios, ano ang imo labot sa akon? Nagapakitluoy ako sa imo, ayaw ako pagpahugai!"
29 Ginghambay niya ini kay gingsugò ni Hesus nga magluwas ang malain nga
espiritu sa iya. (Kadugay na siya nga ginasapian ng malain nga espiritu. Aber siya
ginabantayan kag ginakadinahan ang iya kamot kag siki, ginapangbugtò niya ini kag
ginadaya siya ng demonyo sa tiway nga lugar.)
30 Gingpangutana siya ni Hesus, "Ano ang imo pangayan?"
Nagsabat siya, "Batalyon!" Kay kadamò-damò ang mga demonyo nga nagsapì sa
iya.
31 Nagpakitluoy ang mga demonyo nga indì sinda ipadaya ni Hesus sa pinakaidayom
nga lugar ng kalibutan.‡
32 Malapit didto, may nagapangibok nga kadamò-damò nga baboy sa alihid ng
bakuyod. Nagpakitluoy ang mga demonyo kay Hesus nga didto na lang sinda
masuyod sa mga baboy kag gingtugutan niya sinda.

---

† **8:26 8:26** *Geraseno*: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Gadareno, pareho sa Mateo 8:28. ‡ **8:31 8:31** Ini hay lugar kung sa diin nagahuyat ang mga demonyo sa pinakaulihi nga parusa ng Dios.

33 Nganì nagpangluwas ang mga demonyo sa tawo kag nagpangsuyod sa mga baboy.
Pagkatapos nagdinagusò ang mga baboy sa pangpang hasta sa nagkahuyog sa dagat
kag nagkalumos.
34 Nang makità ng mga miyug-alilà ng baboy ang natabò, nagdinyagan sinda kag
gingpinamalità ini sa mga tawo sa banwa kag sa mga baryo.
35 Nganì nagkadto ang mga tawo kay Hesus kay gusto ninda makità ang natabò.
Pag-abot didto, nakità ninda ang tawo nga dati gingsapian ng mga demonyo.
Nagapungkò siya sa atubangan ni Hesus nga nakabarò kag maayo na ang iya isip.
Nganì hinadlukan gid sinda.
36 Gingbalità ng mga nakakità ang natabò kung pauno nag-ayo ang tawo.
37 Pagkatapos ang tanan nga nagaistar sa lugar ng Geraseno nagpakitluoy kay Hesus
nga maghalin sa inda lugar kay dakò gid ang inda kahadlok. Nganì nagsakay si Hesus
sa dyapang kag nagbalik sa iya ginghalinan.
38 Nagpakitluoy kay Hesus ang tawo nga gingpaluwasan niya ng mga demonyo nga
magnunot sa iya. Pero nagsabat si Hesus,
39 "Mas maayo kung magpaulì ka sa indo kag ipamalità ang ginghuman ng Dios
sa imo." Nganì nagbalik ang tawo kag naglibot siya sa bilog nga banwa kag
gingpinamalità ang parti sa ginghuman ni Hesus sa iya.

Ang Ungà ni Jairus kag ang Babayi nga Ginadugò
Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43

40 Nang makatabok na sina Hesus sa kabuak, gingsugat siya ng mga tawo kay tanan
sinda hay nagahuyat sa iya.
41 Wayà madugay, nag-abot ang tawo nga ang pangayan hay Jairus. Siya hay opisyal
ng sinagoga. Naghapà siya sa atubangan ni Hesus kag nagpakitluoy nga magkadto
siya sa iya bayay,
42 kay nagaagunisar na ang iya bugtong nga ungà nga babayi, nga dose ka años.
Mintras nagapakadto si Hesus sa bayay ni Jairus, nagadinagusò ang kadamò nga
tawo sa iya.
43 Isa sa inda hay ang babayi nga ginadugò sa suyod ng dose ka tuig. Naubos na
ang tanan niya nga manggad sa pagpabuyong, pero wayà gid siya nag-ayo.
44 Nagpalapit siya sa likod ni Hesus kag gingtandog ang gayad ng iya barò. Adto
nga daan nagpara ang pagdugò.
45 Pagkatapos nagpangutana si Hesus, "Sin-o ang nagtandog sa akon?" Nang wayà
may nag-akò, naghambay si Pedro, "Ginoo, kadamò ang mga tawo nga nagapalibot
kag nagadinagusò sa imo."
46 Pero naghambay si Hesus, "May nagtandog gid sa akon kay nabatyagan ko nga
may gahom nga nagluwas sa akon."
47 Nang masayuran ng babayi nga indì niya maitagò ang iya ginghuman, nagpalapit
siya kay Hesus nga nagapangurog kag naghapà sa iya atubangan. Nagbalità siya nga
nababatian ng tanan kung basì gingtandog niya ang barò ni Hesus kag kung pauno
siya nag-ayo nga daan sa iya sakit.
48 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya, "Manang, nag-ayo ka tungod sa imo
pagtuo. Magpaulì ka nga matawhay ang imo isip."
49 Mintras nagahambay pa si Hesus, may nag-abot nga tawo halin sa bayay ni Jairus
kag naghambay sa iya, "Wayà na ang imo ungà, ayaw na pag-isturbuha ang maestro."
50 Pero nabatian ini ni Hesus kag naghambay siya kay Jairus, "Ayaw mahadlok.
Magtuo ka lang kag magaayo siya."
51 Pag-abot ninda sa bayay, wayà nagtugot si Hesus nga magnunot sa iya pasuyod
ang aber sin-o, puyra lang kana Pedro, Juan, Santiago kag ang mga ginikanan ng
ungà.

52 Nagatinangis kag nagadinanguyngoy didto ang tanan nga tawo. Pero naghambay
si Hesus sa inda, “Ayaw kamo magtinangis. Bukon patay ang ungà, nagakatuyog lang
siya.”
53 Gingnginitlan ninda tanan si Hesus kay sayod ninda nga patay na ang ungà.
54 Pero ginghawiran niya ang kamot ng ungà kag gingtawag, “Nenè, magbangon
ka!”
55 Adto da nga oras nagbalik ang iya espiritu kag nagbangon siya nga daan. Nagsugò
si Hesus nga pakaunon ang ungà.
56 Natingaya gid ang iya mga ginikanan, pero nagbilin si Hesus sa inda nga indì gid
magpamalità aber kanin-o kung ano ang natabò.

9

Ang Pagsugò ni Hesus sa Dose nga Apostoles
Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13

1 Isa ka adlaw, gingtawag ni Hesus ang dose nga apostoles kag gingtaw-an niya sinda
ning gahom kag otoridad nga magpalayas ng tanan nga demonyo kag magpang-ayo
ng mga may sakit.
2 Tapos gingsugò niya sinda sa iba-iba nga lugar para magtudlò parti sa paghaharì
ng Dios kag magpang-ayo ng mga may sakit.
3 Bago sinda naghalin, gingbilinan sinda ni Hesus, “Ayaw kamo magdaya ning aber
ano sa indo pagpanaw; aber sungkod, bag, pagkaon, kwarta o ilislan.
4 Kag kung diin nga bayay kamo magdayon, didto lang gid kamo mag-istar hasta
nga maghalin kamo sa adto nga banwa.
5 Pero kung indì magbaton sa indo ang mga tawo sa isa ka lugar, bayai nindo inà
nga lugar kag ipagpag ang dapodapo sa indo siki para paandaman nga parusahan
sinda ng Dios kay wayà sinda magbaton ng indo ginatudlò.”
6 Nganì nagpanaw ang mga disipulo kag naglibot sa mga baryo nga nagawali ng
Maayong Balità kag nagapang-ayo ng mga may sakit.

Nalibugan si Herodes parti kay Hesus
Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29

7 Nang mabatian ni Herodes nga gobernador ng Galilea ang parti sa mga ginahuman
ni Hesus, nalibugan gid siya kay may nagahambay nga nabanhaw si Juan nga
Miyugbawtismo.
8 May iban da nga nagahambay nga si Propeta Elias hay nagbalik kag ang iban pa
nagahambay nga ang isa sa mga propeta nang una hay nabanhaw.
9 Naghambay si Herodes, “Gingpapugutan ko si Juan, pero sin-o baya ini nga
tawo? Kay mga makatitingaya nga butang ang akon nababatian parti sa iya.” Nganì
nagtinguhà gid si Herodes nga makità si Hesus.

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14

10 Pagbalik ng mga apostoles ni Hesus, gingbalità ninda sa iya ang tanan ninda nga
ginghuman. Pagkatapos naghalin sinda kag nagkadto sa banwa ng Betsaida nga sinda
lang.
11 Pero nang masayuran ini ng kadamò nga tawo, nag-apas sinda. Ging-abiabi sinda
ni Hesus kag gingtudluan parti sa paghaharì ng Dios. Gingpang-ayo da niya ang mga
may sakit.
12 Nang malapit na magtunod ang adlaw, nagpalapit ang Dose kay Hesus kag
naghambay, “Pakadtua na ang mga tawo sa mga baryo kag sityo sa palibot agud

makapangità sinda tuyugan kag makabakay pagkaon kay yari kita sa tiway nga
lugar.”
13 Pero nagsabat si Hesus, “Kamo mismo ang magtao pagkaon sa inda.”
Nagpangutana sinda sa iya, “Pero lima lang ka bilog ang aton tinapay kag duha
lang ang isdà. Mabakay pa ba kami ning pagkaon para sa inda tanan?”
14 Tiyad ini ang inda hambay kay may mga 5,000 nga lyaki didto.
Pero nagsabat si Hesus sa iya mga disipulo, “Papungkua ang mga tawo ng tig-50
ang kada grupo.”
15 Gingtuman ninda ang gingsugò ni Hesus kag gingpapungkò ninda ang tanan nga
tawo.
16 Pagkatapos gingbuoy ni Hesus ang lima ka bilog nga tinapay kag duha ka bilog
nga isdà kag naghangad siya sa langit kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya
ini kag gingtao sa mga disipulo para ipanagtag sa mga tawo.
17 Nakakaon sinda tanan kag nabusog gid. Pagkatapos gingtipon ninda ang mga
nabilin kag napunò ang dose pa ka ayat*.

Ang Pagdiklara ni Pedro nga si Hesus ang Kristo
Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29

18 Isa ka adlaw mintras nagapangamuyò si Hesus nga siya lang, yadto da malapit-
lapit sa iya ang mga disipulo. Pagkatapos nagpangutana siya sa inda, “Sin-o kuno ako
sunò sa hambay ng mga tawo?”
19 Nagsabat sinda, “May nagahambay nga ikaw si Juan nga Miyugbawtismo. Ang
iban naman nagahambay nga ikaw si Elias; kag ang iban pa gid nagahambay nga
ikaw isa sa mga propeta nang una nga nabanhaw.”
20 Nagpangutana naman siya sa inda, “Hay kamo, ano ang indo mahahambay, sin-o
ako?”
Nagsabat si Pedro, “Ikaw imaw ang Kristo nga gingsugò ng Dios!”

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 16:20-28; Marcos 8:30-9:1

21 Niyan gingpaandaman ni Hesus ang mga disipulo nga indì gid ini ipamalità aber
kanin-o.
22 Kag naghambay pa gid siya, “Ako nga Ungà ng Tawo hay dapat gid mag-agi
ning sobra nga kahugaan kag sikwayon ako ng mga miyugdumaya ng Judio, ng mga
pinunò nga parì kag mga eskriba. Ipapatay ninda ako, pero sa ikatuyo ka adlaw
mababanhaw ako.”
23 Naghambay siya sa tanan, “Ang aber sin-o nga gusto magsunod sa akon, dapat
indì niya palabihon ang iya kaugalingon, kundì pas-anon niya ang iya krus* adlaw-
adlaw kag magsunod sa akon.
24 Kay ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini; pero ang
aber sin-o nga nagahalad ng iya kabuhì tungod sa akon, makakabaton siya kabuhì
nga wayà katapusan.
25 Ano gid baya ang mapupuslan ng tawo kung maangkon man niya ang tanan nga
butang diri sa kalibutan, pero mawad-an naman siya kabuhì? Wayà gid!
26 Kay kung aber sin-o hay ginakahuyà ako nga Ungà ng Tawo kag ang akon mga
ginatudlò, ikahuyà ko da sinda pagbalik ko sa kalibutan nga may gahom kag sa gahom
ng akon Amay kag ng balaan nga mga anghel.
27 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, may mga tawo diri nga indì pa mamatay
hasta nga makità ninda ang paghaharì ng Dios.”

---

* **9:23 9:23** Ang gusto hambayon dapat magtuman siya sa akon aber pa sa kamatayon.

Ang Pagbaylo ng Hitsura ni Hesus
Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8

28 Pagkaligad ng wayo ka adlaw, pagkatapos nga ginghambay ni Hesus ini, gingdaya
niya sina Pedro, Juan kag Santiago sa bukid para magpangamuyò.
29 Mintras nagapangamuyò si Hesus, nagbaylo ang iya hitsura kag ang iya barò hay
nagputì gid nga kasilaw-silaw.
30 Gulpi lang nga nagpakità ang duha ka tawo nga nagapakig-istorya kay Hesus.
Sinda hay sina Moises kag Elias.
31 Kasilaw-silaw gid sinda kag nagapakig-istorya kay Hesus parti sa iya kamatayon
nga matatabò sa Jerusalem.
32 Hamuok gid ang tuyog ni Pedro kag ng iya mga kaibahan pero gulpi lang sinda
nga nakamangno kag nakità ninda si Hesus nga kasilaw-silaw kag imaw da ang duha
ka tawo nga nagatindog katupad niya.
33 Nang pahalinon na ang duha, naghambay si Pedro kay Hesus, "Ginoo, maayo gid
kay yari na kita diri. Mahuman kami tuyo ka bayay-bayay, ang isa para sa imo, isa
kay Moises kag isa kay Elias." (Sa matuod lang, wayà siya kasayod kung ano ang iya
gingpanghambay.)
34 Mintras nagahambay pa siya, may nag-abot nga panganod kag natabunan sinda.
Hinadlukan gid ang mga disipulo nang yadto na sinda sa suyod ng panganod.
35 Kag may boses nga nabatian halin sa panganod nga nagahambay, "Imaw ini ang
akon Ungà nga gingpilì ko. Pamatii nindo siya!"
36 Nang wayà na ang boses, nakità ninda nga si Hesus na lang ang nabilin. Naghipos
lang anay ang mga disipulo sa inda nakità kag wayà gid ninda ini gingpamalità aber
kanin-o nang adto nga mga adlaw.

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà nga Ginasapian ng Malain nga Espiritu
Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27

37 Nang masunod nga adlaw, nagtugbong sina Hesus halin sa bukid. Gingsugat
sinda ng madamò nga tawo.
38 May tawo didto sa mga nagatipon nga nagsinggit, "Maestro! Maluoy ka gid sa
akon ungà nga lyaki, bugtong ko siya nga ungà!
39 Ginasapian siya permi ng malain nga espiritu. Pag ginasapian siya, gulpi lang nga
nagasinggit, nagakurog kag nagabuyà ang iya bàbà. Indì gid maghalin ang malain
nga espiritu kag permi niya ginapasakitan ang akon ungà.
40 Nagpakitluoy ako sa imo mga disipulo nga palayason ini, pero indì ninda
mapalayas."
41 Nagsabat si Hesus, "Kamo nga mga tawo sa ini nga henerasyon, wayà gid pagtuo
kag balingag gid ang indo panghunahunà! Hasta san-o pa baya ang akon pag-antos
sa indo?" Tapos naghambay siya sa tatay, "Day-a diri ang imo ungà."
42 Mintras ginadaya ang ungà kay Hesus, gulpi siya nga gingtumba ng demonyo kag
gingpakurog. Pero gingsabyaw ni Hesus ang malain nga espiritu nganì naghalin ini
kag nag-ayo ang ungà. Pagkatapos gingbalik niya ang ungà sa tatay.
43 Niyan natingaya gid ang tanan nga tawo didto sa kadakò nga gahom ng Dios.

Ang Paghambay liwat ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32

Mintras natitingaya pa ang mga tawo sa tanan nga ginghuman ni Hesus,
naghambay siya sa mga disipulo,
44 "Tandai nindo ang akon ihambay sa indo! Ako nga Ungà ng Tawo hay malapit
na itugyan sa mga tawo nga nagakontra sa akon."

45 Pero wayà ninda maintindihi kung ano ang gusto hambayon ni Hesus. Wayà ini
gingpasayura sa inda kay gingtagò ini ng Dios para indì ninda maintindihan. Kag
nahadlok da sinda magpangutana sa ginghambay ni Hesus.

Sin-o ang Labaw sa Tanan
Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37

46 Isa ka adlaw, nagdiniskusyon ang mga disipulo ni Hesus parti sa kung sin-o gid
sa inda ang labaw sa tanan.
47 Sayod ni Hesus kung ano ang inda ginahunahunà, nganì gingbuoy niya ang isa
ka ungà kag gingpatindog sa iya alihid.
48 Pagkatapos naghambay siya sa inda, “Ang aber sin-o nga nagabaton sa ini nga
ungà tungod sa akon hay nagabaton da sa akon. Kag ang aber sin-o nga nagabaton
sa akon nagabaton da sa nagsugò sa akon. Kay ang pinakamababà sa indo, imaw ang
labaw sa tanan.”

Ang bukon Kontra sa aton hay Kaibahan naton
Marcos 9:38-40

49 Pagkatapos naghambay si Juan kay Hesus, “Ginoo, nakakità kami ning tawo nga
nagapalayas ng mga demonyo paagi sa imo pangayan. Gingpapara namon siya kay
bukon naton siya kaibahan.”
50 Pero nagsabat si Hesus sa iya kag sa iban pa nga disipulo, “Ayaw nindo siya
pagparaha kay ang aber sin-o nga wayà nagakontra sa indo hay kaampin nindo.”

Ang Pagsikway ng taga-Samaria kay Hesus

51 Nang malapit na ang adlaw nga si Hesus hay day-on palangit,† nagdesisyon siya
nga magkadto sa Jerusalem.
52 Nganì may gingpauna siya nga mga tawo sa isa ka baryo sa Samaria para
magpreparar ng iya madayunan.
53 Pero ang mga taga-Samaria indì magbaton sa iya kay sayod ninda nga pakadto
siya sa Jerusalem.‡
54 Nang mabatian ini ng iya mga disipulo nga sina Santiago kag Juan, naghambay
sinda, “Ginoo, gusto mo ba nga pauyanan namon sinda ng kalayo halin sa langit para
masunog sinda?”
55 Pero nag-atubang si Hesus kag gingsabyaw sinda. Hambay niya, “Wayà kamo
kasayod kung ano nga espiritu ang indo ginasunod. Ako nga Ungà ng Tawo hay
nagkari diri, bukon para patyon ang mga tawo kundì taw-an sinda ning kabuhì nga
wayà katapusan.”
56 Pagkatapos nagderitso si Hesus kag ang iya mga disipulo sa iban nga banwa.

Ang Pagsunod kay Hesus
Mateo 8:19-22

57 Mintras nagapanaw sinda, may isa ka tawo nga naghambay kay Hesus, “Masunod
ako sa imo aber diin ka magkadto.”
58 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ang singgayong hay may buhò nga ginaistaran kag
ang pispis may pugad, pero ako nga Ungà ng Tawo wayà bayay nga mahihigdaan o
mapapahuwayan.”
59 Naghambay pa gid si Hesus sa isa pa ka tawo, “Magsunod ka sa akon.” Pero
nagsabat siya, “Ginoo, mapaulì anay ako kay ipalubong ko ang akon tatay.”

---

† **9:51 9:51** Ang gusto nga hambayon hay malapit na siya mamatay, mabanhaw kag mabalik sa langit. ‡ **9:53 9:53** Ang mga taga-Jerusalem kag mga taga-Samaria hay wayà ning maayo nga relasyon.

60 Pero nagsabat si Hesus, “Pabay-i lang ang patay§ nga maglubong sa inda mga
patay. Pero ikaw, panaw na kag iwali ang parti sa gingharian ng Dios.”
61 Igwa pa gid naghambay kay Hesus, “Ginoo, masunod ako sa imo, pero tuguti
anay ako nga magpamuhon sa akon pamilya.”
62 Nagsabat si Hesus sa iya, “Ang aber sin-o nga nagaarado kag naganilingig, bukon
siya angay nga miyug-arado. Imaw da ang aber sin-o nga nagasunod sa akon. Kung
nagabinalik-balik siya sa dati nga pagkabuhì bukon siya angay sa gingharian ng Dios.”

10

Ang Pagsugò ni Hesus sa 72 ka Disipulo

1 Pagkatapos adto, gingpilì ni Hesus ang 72 ka disipulo kag gingpakadto niya sinda
ning tigduha-duha sa tanan nga banwa kag lugar nga iya ginaplanuhan nga kadtuan.
2 Naghambay siya sa inda, “Kadakò-dakò ang anihon* pero kalakà lang ang mga
miyug-ani. Nganì magpangamuyò kamo sa Ginoo nga tag-iya ng anihon para suguon
niya ang mga miyug-ani sa iya anihon.
3 Kadto na kamo! Pero mag-andam gid kamo kay ginapakadto ko kamo sa malain
nga mga tawo nga daw kamo ang mga kordero nga nagakadto sa lugar nga may
mapintas nga hayop.
4 Ayaw kamo magdaya ning supot, bag o sandalyas. Ayaw magduyog sa dayan kag
mag-inistorya sa masumpong nindo nga mga tawo.
5 Kung magsuyod kamo sa isa ka bayay, maghambay kamo, ‘Kabay pa nga taw-an
ng Dios ning katawhayan ini nga pamilya.’
6 Kag kung batunon ng tagbayay ang katawhayan nga indo gingpangabay,
magakaigwa gid sinda ini. Pero kung indì, ang indo gingpangabay nga katawhayan
hay magabalik sa indo.
7 Kung may magpadayon sa indo, didto lang kamo kag ayaw kamo magsinaylo-
saylo. Batuna nindo ang aber ano nga inda ginapakaon kag ginapainom kay ang
nagatrabaho dapat suhuyan.
8 Kung nagakadto kamo sa aber diin nga banwa kag ginabaton kamo ng mga tawo
didto, kauna nindo ang aber ano nga inda ginapakaon sa indo.
9 Paayuha ang mga nagamasakit didto kag balitai nindo ang mga tawo, ‘Malapit na
ang oras nga magaharì sa indo ang Dios.’
10 Pero kung magkadto kamo sa isa ka banwa nga ang mga tawo indì magbaton sa
indo, lumuwas kamo sa karsada kag maghambay sa inda,
11 ‘Patì ang dapodapo sa indo banwa nga nagasapot sa amon siki hay amon ipagpag
para masayuran nindo nga kamo ang manabat kung parusahan kamo ng Dios. Tandai
nindo ini: malapit na ang oras nga magaharì ang Dios.’
12 Ginahambay ko sa indo, sa adlaw ng paghusga, mas sobra pa ang parusa ng Dios
sa mga tawo nga wayà nagbaton sa indo kaysa sa mga taga-Sodom!”†

Ang mga Tawo nga Nagsikway kay Hesus
Mateo 11:20-24

13 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Makaluluoy kamo, mga taga-Corazin!
Imaw da kamo, mga taga-Betsaida! Kay kung ang mga milagro nga akon ginghuman
sa indo, ginghuman ko sa mga tawo sa Tyre kag Sidon, kadugay na kuntà sinda
nagsuksok ning kustal‡ kag nagpungkò sa abo para ipasayod nga nagatalikod na sinda

§ **9:60 9:60** Ang patay diri hay ang tawo nga patay sa espiritwal. Ang gusto hambayon sinda hay wayà ning tamà nga relasyon sa Dios. * **10:2 10:2** Ang anihon hay mga tawo nga kahinangyan makabatì ng balità parti sa kaluwasan. † **10:12 10:12** Ang Sodom hay syudad nga gingsunog ng Dios tungod sobra nga kasal-anan. ‡ **10:13 10:13** Ini nga kustal hay himò sa tela nga masapya halin sa buyboy ng kambing o kamelyo. Ginasuksok ninda ini kung nagalamay o nagahinuysoy.

sa inda mga salà.
14 Sa adlaw ng paghusga, mas sobra pa ang parusa nga itatao ng Dios sa indo kaysa
sa taga-Tyre kag taga-Sidon.
15 Kamo nga mga taga-Capernaum! Ang kalaom ba nindo pagadayawon gid kamo?
Ihuhuyog gid kamo sa impyerno!"
16 Pagkatapos naghambay si Hesus, "Ang nagapamatì sa indo nagapamatì da sa
akon. Ang nagasikway sa indo, nagasikway da sa akon; kag ang nagasikway sa akon,
nagasikway da sa nagsugò sa akon."

Ang Pagbalik ng 72 ka Disipulo

17 Pagbalik ng 72 ka disipulo kay Hesus, nalipay gid sinda. Naghambay sinda,
"Ginoo, aber ang mga demonyo hay nagatuman sa amon nang gingpalayas namon
sinda paagi sa imo pangayan!"
18 Nagsabat si Hesus sa inda, "Nakità ko si Satanas nga nahuyog halin sa langit nga
pareho ning kilat.
19 Pamatì kamo! Gingtaw-an ko kamo ning gahom agud bisan matimakan nindo
ang mga sawa kag iwi, wayà gid ning may matatabò sa indo nga malain kag maperdi
nindo ang tanan nga gahom ng aton kaaway nga si Satanas.
20 Pero ayaw kamo magkalipay kay nagatuman sa indo ang malain nga mga espiritu,
kundì magkalipay kamo kay ang indo pangayan nakasulat na sa langit."

Ang Kalipay ni Hesus
Mateo 11:25-27, 13:16-17

21 Adto nga oras, napunò gid si Hesus ning kalipay halin sa Espiritu Santo.
Naghambay siya, "Amay nga Ginoo ng langit kag dutà, ginadayaw ko ikaw kay ang
kamatuuran hay imo gingtagò sa mga tawo nga ang kalaom ninda hay kamayad
sinda kag may tinun-an; kag imo ini gingpasayod sa mga mapainubuson nga pareho
ng ungà nga kaisot. Amay, dayawon ka, kay imaw ini ang ginakalipay mo."
22 Pagkatapos adto, naghambay si Hesus sa mga tawo didto, "Gingtao na ang tanan
sa akon ng akon Amay. Wayà ning may nakakakilaya sa akon nga iya Ungà kundì
ang Amay; kag wayà ning may nakakakilaya sa Amay kundì ang iya Ungà kag ang
mga tawo nga gingpilì ng Ungà nga maipakilaya ang Amay."
23 Pagkatapos nag-atubang si Hesus sa iya mga disipulo kag naghambay sa inda
lang, "Bulahan kamo kay nakità gid nindo ang tanan nga ginapanghuman ko!
24 Ginahambay ko sa indo, kadamò nga propeta* kag harì nang una ang gusto
makakità ng indo nakità, pero wayà sinda nakakità; kag gusto da ninda makapamatì
ng indo nabatian, pero wayà sinda nakabatì."

Ang Maayo nga taga-Samaria

25 May isa ka miyugtudlò ng Kasuguan nga nagpalapit kay Hesus para tilawan siya.
Nagpangutana siya, "Maestro, ano baya ang dapat ko humanon agud makapanublì
ning kabuhì nga wayà katapusan?"
26 Nagsabat si Hesus, "Ano ang hambay sa Kasuguan ng Dios? Ano ang nabasa
mo?"
27 Nagsabat siya, "Higugmaon mo ang Ginoo nga imo Dios sa bilog mo nga
tagipusuon, sa bilog mo nga kabubut-on, sa tanan mo nga kusog kag sa tanan mo
nga hunahunà. Kag higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà mo
sa imo kaugalingon."
28 Nagsabat si Hesus, "Tamà gid ang imo sabat. Kung humanon mo ini tanan,
makakabaton ka ng kabuhì nga wayà katapusan."
29 Pero indì gusto ng eskriba* nga mapahuyà siya, nganì nagpangutana siya liwat
kay Hesus, "Huo, pero sin-o gid ang akon isigkatawo?"

30 Nagsabat si Hesus paagi sa isa ka istorya: “May tawo nga nagapakadto sa
Jerico halin sa Jerusalem. Mintras nagapanaw siya, gulpi lang siya gingharangan
ng mga miyugpangawat. Gingbuoy ninda ang tanan niya nga daya patì ang iya barò,
gingsinumbag siya kag gingpabay-an didto sa karsada nga hayos himamatyon na.
31 Natabuan nga may nag-agi nga parì sa adto nga karsada. Nang makità niya adto
nga tawo, naglikaw siya sa kabuak.
32 Imaw da ang natabò sa masunod nga nakaagi didto nga isa ka Levita*.
Gingpalapitan niya ang tawo para siruon, pagkatapos nag-agi da siya sa kabuak.
33 Malagat-lagat may nag-agi da didto nga taga-Samaria. Nang makità niya ang
tawo, naluoy gid siya.
34 Gingpalapitan niya kag gingbuyong. Gingbutangan niya ning lana kag ilimnon
ang mga pilas kag gingbugkusan. Tapos gingpasakay niya ang tawo sa iya asno kag
gingdaya sa lugar nga dayunan kag didto gingdipara.
35 Nang masunod nga adlaw, gingtaw-an niya ang tag-iya ng dayunan ning kwarta
kag naghambay, ‘Diparaha abi siya kag kung kuyang pa ang akon gingtao sa imo,
dugangan ko ini pagbalik diri.’ ”
36 Nang matapos na ang istorya ni Hesus, naghambay siya, “Kung sa imo, sin-
o sa ini nga tuyo ang matuod nga isigkatawo ng adtong gingharangan ng mga
miyugpangawat?”
37 Nagsabat ang eskriba, “Adtong tawo nga naluoy sa iya.”

Isa lang gid ang Kahinangyan

38 Nagpadayon si Hesus kag ang mga disipulo sa inda pagpanaw hasta nga
makaabot sinda sa isa ka banwa. Igwa didto babayi nga ang pangayan hay Marta.
Gingpadayon niya sinda sa iya bayay.
39 Igwa siya manghod nga si Maria. Si Maria hay nagpungkò sa alihid ni Hesus para
magpamatì sa iya ginatudlò.
40 Pero si Marta naman hay habot-habot gid kag nagapinaugot sa pagpreparar ng
pagkaon. Nganì, nagpalapit siya kay Hesus kag nagreklamo, “Ginoo, baliwayà lang ba
sa imo nga ginapabay-an ako ng akon manghod nga ako lang isa ang nagatrinabaho?
Hambayi abi siya nga buligan ako!”
41 Pero nagsabat ang Ginoo sa iya, “Ay Marta! Nalilibog ka sa madamò nga butang,
42 pero isa lang gid ang kahinangyan kag gingpilì ni Maria ang tamà kag wayà gid
may makabuoy ini sa iya.”

11

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpangamuyò
Mateo 6:9-13, 7:7-11

1 Isa ka adlaw, nagapangamuyò si Hesus sa isa ka lugar. Pagkatapos ng iya
pangamuyò, nagpalapit ang isa sa iya mga disipulo kag naghambay, “Ginoo, tudlui
abi kami magpangamuyò pareho ng ginghuman ni Juan sa iya mga disipulo.”
2 Naghambay si Hesus sa inda, “Kung magpangamuyò kamo tiyad ini ang indo
ihambay:
Amay namon, kabay pa nga tahuron ang imo balaan nga pangayan.
Kabay pa nga magharì ka sa amon.
3 Taw-i kami ng amon ginakahinangyan nga pagkaon sa adlaw-adlaw.
4 Patawara kami sa amon mga salà,
kay ginapatawad da namon ang tanan nga nakasalà sa amon.
Kag ayaw kami pagtuguti nga matintar.”

5 Pagkatapos, gingtudluan pa gid sinda ni Hesus parti sa pagpangamuyò. Hambay
niya, “Halimbawà, igwa ka ning amigo kag sa tungang gab-i, makadto ka sa iya bayay
kag mahambay sa iya, ‘Amigo, taw-i anay ako ning tuyo ka bilog nga tinapay.
6 Kay may amigo ako nga bag-ong abot kag wayà gid ako ning ipakaon sa iya.’
7 Kag masabat ang imo amigo, ‘Ayaw na abi ako pag-isturbuha. Natrangkahan na
ang amon pwertahan kag isa pa, nagahigdà na ako kag ang akon mga ungà. Indì ako
makabangon para taw-an ka ng imo ginakahinangyan.’ ”
8 Hambay pa ni Hesus, “Ginahambay ko sa indo, indì kuntà niya gusto magbangon
kag magtao tungod lang sa inda pagiging mag-amigo. Pero mabangon siya kag magtao
ng ginakahinangyan ng iya amigo tungod sa iya pagpamilit.
9 Nganì tandai gid nindo ang akon ginahambay, ‘Magpangayò kamo sa Dios, kag
taw-an kamo. Magpangità kamo, kag makakità kamo. Magpanuktok kamo, kag
buksan ang pwertahan para sa indo.’
10 Kay ang aber sin-o nga nagapangayò makakabaton; ang nagapangità makakakità;
kag ang nagapanuktok pagabuksan.
11 Kamo nga mga tatay, kung magpangayò ang indo ungà ning isdà, taw-an ba nindo
ning sawa?
12 Kung magpangayò ning itlog, taw-an ba nindo ning iwi? Syempre indì!
13 Kung kamo nganì nga mga malain hay antigo magtao ning maayo nga regalo sa
indo mga ungà, mas lalò pa gid ang Amay sa langit, itatao gid niya ang Espiritu Santo
sa nagapangayò sa iya!”

Si Hesus kag si Beelzebul
Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27

14 Isa ka adlaw, gingpalayas ni Hesus ang demonyo nga nagpaapà sa isa ka tawo.
Nang magluwas na ang demonyo, nakahambay na siya kag natingaya ang mga tawo.
15 Pero naghambay ang iban parti kay Hesus, “Ginapalayas niya ang mga demonyo
paagi sa gahom ni Beelzebul* nga pinunò ng mga demonyo.”
16 Ang iban naman hay gusto ninda nga tistingon si Hesus. Nganì nagpangayò sinda
sa iya ning milagro para pamatuuran nga gingsugò siya ng Dios.
17 Pero sayod ni Hesus ang inda ginahunahunà nganì naghambay siya sa inda,
“Kung ang mga pinunò ng isa ka gingharian mag-iniyaiya kag mag-inaway, inà nga
gingharian hay maduduyà. Imaw da ang matatabò sa isa ka pamilya, kung ang mga
miyembro hay mag-iniyaiya kag mag-inaway, magakabuyag-buyag sinda.
18 Nganì kung si Satanas kag ang iya mga grupo hay mag-iniyaiya kag mag-inaway,
pauno makapadayon ang iya gingharian? Ginahambay ko ini kay hambay nindo
ginapalayas ko ang mga demonyo paagi sa gahom ni Beelzebul.
19 Kung matuod nga si Beelzebul ang nagatao sa akon ning gahom para magpalayas
ng mga demonyo, sin-o naman ang nagatao ning gahom sa indo mga tagasunod para
magpalayas da ng demonyo? Sinda da ang nagapamatuod nga salà kamo!
20 Sa matuod lang, ang Dios ang nagatao sa akon ning gahom para palayason ang
mga demonyo. Ini nagapamatuod nga ang paghaharì ng Dios hay nag-abot na sa
indo.”
21 Nagtudlò pa gid si Hesus, “Kung nagabantay ang makusog nga tawo sa iya bayay
nga kumpleto ang iya armas, indì gid mabuoy ang iya mga pagkabutang.
22 Pero kung labanan siya ng mas makusog sa iya, mapeperdi siya. Ang iya
ginasaligan nga mga armas buy-on sa iya kag patì ang tanan niya nga pagkabutang
hay parte-partehon.

---

* **11:15 11:15** *Beelzebul*: Ini hay pangayan ni Satanas sa Griego.

23 “Ang wayà nagaapin sa akon, kontra sa akon. Kag ang wayà nagabulig sa akon
pagtipon sa mga tawo hay imaw ang kabangdanan ng pagkawatakwatak.”

Ang Pagbalik ng Malain nga Espiritu
Mateo 12:43-45

24 Naghambay pa si Hesus, “Kung magluwas ang malain nga espiritu sa isa ka tawo
nga iya ginasapian, nagalibot siya sa mga lugar nga wayà tubì kay nagapangità ng
lugar nga mapahuwayan. Pero kung wayà siya ning may makità, mahambay siya,
‘Mabalik ako sa tawo nga akon ginghalinan.’
25 Kag pagbalik niya, makikità nga malimpyo kag maayo na ang tanan,
26 nganì mapanaw siya kag madaya pa ng pito ka espiritu nga mas malain pa kaysa
sa iya. Masuyod sinda sa adto nga tawo kag didto matinir. Kag ang kamutangan ng
adto nga tawo hay magiging mas sobra pa gid kaysa dati.”

Ang Matuod nga Bulahan

27 Mintras nagahambay pa si Hesus, may babayi didto sa kadamuan nga nagsinggit
sa iya, “Bulahan ang babayi nga nagnabdos kag nagpasuso sa imo!”
28 Pero nagsabat si Hesus, “Mas bulahan ang nagapamatì kag nagatuman ng
hambay ng Dios.”

Nagpangayò ning Milagro kay Hesus
Mateo 12:38-42

29 Mintras nagadamò pa gid ang mga tawo nga nagatipon kay Hesus, naghambay
siya, “Sobra gid kalain ang mga tawo sa ini nga henerasyon. Nagapangayò sinda ng
milagro, pero wayà milagro nga ipakità sa inda puyra lang ang natabò kay Propeta
Jonas.
30 Kay ang natabò kay Jonas imaw ang tandà sa mga taga-Nineve nga ang Dios ang
nagpadaya sa iya. Nganì ang matatabò sa akon nga Ungà ng Tawo hay tandà nga ako
ang gingpadaya ng Dios sa indo sa ini nga henerasyon.
31 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang Rayna† sa sur kaibahan nindo nga mga
tawo sa ini nga henerasyon kag husgahan niya kamo. Kay nang una naghalin pa siya
sa malayò gid nga lugar para magpamatì ng kamayad ni Haring Solomon. Niyan,
yari diri ang mas importante kaysa kay Solomon, pero wayà kamo nagabaton ng iya
ginatudlò!
32 Sa adlaw ng paghusga, mababanhaw ang mga taga-Nineve kaibahan nindo sa
ini nga henerasyon kag husgahan ninda kamo. Kay nang mabatian ng mga taga-
Nineve ang gingwali ni Jonas, nagtalikod sinda sa inda salà. Niyan yari diri ang mas
importante pa kay Jonas, pero wayà kamo nagabaton ng iya ginawali!”

Ang Iwag nga yari sa Aton
Mateo 5:15, 6:22-23

33 Naghambay pa gid si Hesus, “Wayà tawo nga nagasugà ng iwagan kag ginatagò ini
o ginatakyuban ng gantangan, kundì ginabutang niya sa tungtungan para mahayagan
ang nagasuyod sa bayay.
34 Ang mata nindo hay daw iwag nga nagatao kahayag sa indo lawas. Kung
mahayag ang indo mata, mahahayagan gid ang indo bilog nga lawas. Pero kung
ang indo mata hay kaduyom, maduduyuman gid ang indo lawas.
35 Nganì mag-andam kamo, kay basì kung ang kahayag nga yarà sa indo, hay
kaduyom galì.
36 Kay kung yarà sa kahayag ang imo bilog nga lawas kag wayà parte nga maduyom,
mahahayagan gid ini, nga daw ginahayagan kamo ng isa ka kahayag-hayag nga iwag.”

† **11:31 11:31** Siya ang Rayna ng Seba, sa lugar ng Arabia sa sur.

Ang Paandam ni Hesus kontra sa mga Pariseo
Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40

37 Pagkahambay adto ni Hesus, may isa ka Pariseo nga nag-agda sa iya nga magkaon
sa iya bayay. Nagkadto si Hesus sa inda kag pag-abot didto, nagsuyod siya sa bayay
kag nagpungkò para magkaon.
38 Natingaya ang Pariseo nang makità niya nga wayà nagpanghinaw si Hesus bago
magkaon.‡
39 Nganì naghambay ang Ginoo sa iya, “Kamo nga mga Pariseo, ginahugasan lang
nindo ang luwas ng tasa kag plangganita para masunod ang indo patakaran, pero sa
suyod ng indo tagipusuon punò ng kahakog kag kalainan.
40 Mga kuyang-kuyang siguro kamo! Dì ba ang Dios ang naghuman ng indo lawas
kag ng yarà sa suyod? Dapat pareho ini nga limpyuhon.
41 Nganì dapat maging maatag kamo kag taw-an nindo ang mga pobre halin sa indo
tagipusuon. Kay kung tiyad ini ang indo humanon, magiging malimpyo gid ang tanan
para sa indo.
42 “Makaluluoy gid kamo nga mga Pariseo! Ginatao nindo ang ikanapuyò aber
ng hilbabuyna, mga panabyà kag iban pa nga utanon, pero ginabaliwayà nindo ang
matarong nga pagkabuhì kag ang paghigugmà sa Dios. Dapat nga tiyad ini ang indo
ginahuman, pero ayaw da nindo pagbaliwayaa ang mas importante nga mga sugò.
43 Makaluluoy gid kamo nga mga Pariseo! Kay sa mga sinagoga*, gusto gid nindo
ang mga pungkuan para sa importante nga tawo. Kag sa mga lugar nga madamò ang
tawo, gusto gid nindo nga abi-abihon kag tahuron kamo.
44 Makaluluoy gid kamo! Pareho kamo ng lubungan nga wayà tandà kag
ginatinimakan lang ng mga tawo nga wayà nakasayod nga lubungan galì adto.§”
45 Niyan naghambay ang isa sa mga miyugtudlò ng Kasuguan, “Maestro, patì kami
hay naiinsulto da ng imo ginahambay.”
46 Kag nagsabat si Hesus, “Makaluluoy gid patì kamo nga mga miyugtudlò ng
Kasuguan! Kay ginapabug-atan nindo ang mga tawo sa mga layi nga gingdugang
nindo sa Kasuguan, pero wayà gid kamo may ginahuman para buligan sinda agud
magagaan ang inda ginapas-an.
47 Makaluluoy gid kamo! Nagahuman kamo ng monyumento ng mga propeta nga
gingpamatay ng indo kalulo-lulohan.
48 Nganì sa tiyad ini nga indo ginghuman, kamo na da ang nagapamatuod nga
nagasugot kamo sa ginghuman ng indo kalulo-lulohan kay sinda ang nagpamatay ng
mga propeta kag kamo ang nagpahuman ng inda mga monyumento.
49 Nganì ang Dios nga pinakamayad kag nakakasayod ng tanan naghambay,
‘Pakadtuon ko sa inda ang mga propeta kag mga apostoles. Ang iban hay pagapatyon
kag ang iban pa hay inda pagasakiton.’
50 Nganì ang mga tawo sa ini nga henerasyon hay paparusahan ng Dios tungod sa
pagkamatay ng tanan nga propeta tunà pa ng pagtuga ng kalibutan,
51 kag magtunà kay Abel hasta kay Zacarias. Gingpatay ninda siya didto sa tungà
ng altar kag ng templo. Matuod gid ang ginahambay ko sa indo, ang parusa sa adto
tanan nga pagpatay hay mababaton ng ini nga henerasyon.
52 Makaluluoy gid kamo nga mga miyugtudlò ng Kasuguan! Kay ginatagò nindo
ang lyabi agud indì maintindihan ang kamatuuran parti sa Dios. Kamo mismo

‡ **11:38 11:38** Ini hay tradisyon ng mga Judio. Ginahuman ninda ini bukon nga para lang malimpyo ang inda kamot kundì hay para maging maayo sinda sa panirò ng Dios. § **11:44 11:44** Basaha sa Mga Bilang 19:16. Sa layi ng mga Judio, kung matandog ninda ang lubungan, mahigkò na sinda kag indì makasuyod sa templo sa suyod ng pito ka adlaw. Ang gusto hambayon ng ini nga bersikulo hay ang mga Pariseo hay daw pareho ng mga lubungan nga nagapahigkò sa mga tawo. Madadaya ang mga tawo sa inda mga kalainan kung nagapati sa inda.

indì magsunod sa kamatuuran kag ginaharangan pa nindo ang nagatinguhà nga
magsunod.”
53 Nang magluwas ng bayay si Hesus, naglain ang buot ng mga eskriba kag mga
Pariseo. Gingpinangutana gid ninda si Hesus parti sa kadamò nga butang
54 kag ginabinantayan gid ninda siya para dakpon sa iya mga ginahambay.

12

Ang Pagpaandam kontra sa Pagkahipokrito
Mateo 10:26-27

1 Nang adto da nga oras, nagpangkadto didto kay Hesus ang nilibo-libo nga mga
tawo kag sa sobra nga kadamò hay nagatinimakan na sinda. Naghambay si Hesus
sa iya mga disipulo, “Mag-andam gid kamo sa pampaalsa ng mga Pariseo, ang akon
gusto hambayon hay ang inda pagkahipokrito.
2 Kay wayà ning may ginatagò nga indì makikità kag wayà ning sikreto nga indì
masasayuran.
3 Nganì ang aber ano nga indo ginahambay sa kaduyom hay mababatian ng tanan
kag ang aber ano nga indo ginahutik sa suyod ng kwarto hay isisinggit sa lugar nga
kadamò ang makakabatì.”

Ang dapat Kahadlukan
Mateo 10:28-31

4 “Mga amigo ko, tandai ang akon ginahambay sa indo. Ayaw kamo mahadlok sa
tawo nga makakapatay lang ng indo lawas kag wayà na sinda ning mahuman pa sa
indo.
5 Pero ginahambay ko sa indo kung sin-o ang dapat nindo kahadlukan: kahadluki
nindo ang Dios kay pagkatapos patyon ang lawas, igwa pa siya ning gahom nga
magpilak sa impyerno. Matuod gid ang akon ginahambay sa indo, ang Dios ang
dapat nindo kahadlukan!
6 Dì ba ginabaligyà ang lima ka maya sa barato lang nga kantidad*? Pero aber isa
sa inda hay wayà ginakalimuti ng Dios!
7 Aber ang indo mga buhok hay bilang niya tanan. Nganì ayaw kamo mahadlok
kay kamo hay mas importante kaysa sa madamò nga pispis nga maya.”

Ang Pagkilaya kay Hesus
Mateo 10:32-33, 12:32, 10:19-20

8 Naghambay pa si Hesus, “Tandai ang akon ginahambay sa indo, ang aber sin-
o nga nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga tawo, ako nga Ungà ng Tawo* hay
magakilaya da sa iya sa atubangan ng mga anghel ng Dios.
9 Pero ang wayà nagakilaya sa akon sa atubangan ng mga tawo, indì ko da siya
kilay-on sa atubangan ng mga anghel ng Dios.
10 Ang aber sin-o nga maghambay kontra sa akon nga Ungà ng Tawo hay
mapapatawad; pero ang maghambay ning malain kontra sa Espiritu Santo indì gid
mapatawad.
11 Kung day-on kamo sa sinagoga para imbistigahan ng mga miyugdumaya ng
banwa o ng mga may otoridad, ayaw kamo magkabayaka kung pauno kamo magsabat
o ano ang indo ihambay.
12 Kay sa adto gid nga oras, ang Espiritu Santo ang magatudlò sa indo kung ano ang
dapat nindo ihambay.”

Ang Parabola parti sa Manggaranon

---

* **12:6 12:6** *Sa barato lang nga kantidad*: sa literal, sa duha ka assarion*.

13 Naghambay kay Hesus ang isa sa mga nagapamatì didto, “Maestro, sugua abi ang
akon maguyáng nga partehan ako ng amon panublion.”
14 Pero nagsabat si Hesus sa iya, “Hukom ba ako para maghusga o maghusay ng
indo partehon nga panublion?”
15 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Magbantay kamo kag mag-andam sa
tanan nga klasi ng pagkahakog. Kay ang kabuhì nga maayo kag malipayon bukon
lang tungod nga igwa kamo ning kadamò nga butang o kadakò nga kwarta.”
16 Pagkatapos nagtudlò si Hesus paagi sa ini nga parabola*: “Igwa ning tawo nga
manggaranon kag ang iya dutà hay abunda gid ang patubas.
17 Nganì naghambay siya sa iya kaugalingon, ‘Ano baya ang akon humanon? Wayà
na ako ning may mabutangan ng akon mga patubas!
18 Maayo pa, ipagubà ko ang akon mga kamalig kag mapaugdok ako ning mas
mabahoy pa gid kag didto ko ibubutang ang akon mga tubas kag iban pa nga mga
gamit.
19 Pagkatapos hambayon ko sa akon kaugalingon, Parì, dakò na ang imo natipon
para sa paabuton nga mga tuig. Pahuway-huway na lang, pagkaon, pag-inom kag
pagkinalipay!’
20 Pero naghambay ang Dios sa iya, ‘Kuyang-kuyang ka siguro! Ini da nga gab-i,
babawion ko ang imo kabuhì. Kanin-o arà mapakadto ang imo tinipon nga manggad?’
21 Tiyad da ini ang matatabò sa mga tawo nga nagatinipon ning manggad para lang
sa inda kaugalingon, pero pobre sa panirò ng Dios.”

Ang Pagsalig sa Dios
Mateo 6:25-34

22 Pagkatapos, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Nganì ginahambay ko sa
indo, ayaw kamo magkalibog kung pauno kamo mabuhì, kung ano ang indo kaunon
kag kung ano ang indo isuksok.
23 Kay ang kabuhì mas importante kaysa sa pagkaon kag ang lawas kaysa sa barò.
24 Tan-awa nindo ang mga uwak. Wayà sinda nagatanom, wayà nagaani kag wayà
da nagatipon ning pagkaon sa kamalig, pero ginapakaon sinda ng Dios. Dì ba mas
importante pa kamo kaysa sa mga pispis?
25 Sin-o sa indo ang makadugang ning aber isa lang ka oras sa indo kabuhì paagi
sa pagpangalibog? Wayà gid!
26 Kung indì kamo makahuman aber tiyad ini kaisot nga butang, basì nagapangal-
ibog kamo sa iban nga mga butang?
27 Tan-awa ang mga buyak kung pauno sinda nagatubò. Wayà sinda nagapangabud-
lay o nagatahì. Pero ginahambay ko sa indo, aber si Haring Solomon nga bantog kag
manggaranon wayà siya nakabarò ning kaayo-ayo pareho ng isa sa ini nga mga buyak.
28 Kung ginabaruan ng Dios ang mga gunahon nga buhì niyan sa bukid pero sa
masunod nga adlaw hay ginapilak lang sa kalayo, kamo pa arà indì niya pabaruan?
Kaisot-isot ang indo pagtuo!
29 Nganì ayaw kamo magpangalibog kag mag-inisip kung ano ang indo kaunon kag
inumon.
30 Kay imaw ini ang ginapangalibugan ng mga tawo sa kalibutan nga wayà
nagakilaya sa Dios. Pero sayod ng indo Amay nga kahinangyan nindo adto nga mga
butang.
31 Nganì unaha nindo ang pagpasakop sa paghaharì ng Dios kag itatao gid niya sa
indo ang indo mga kahinangyan.”

Ang Manggad sa Langit
Mateo 6:19-21

32 “Ayaw kamo mahadlok aber malakà lang kamo. Kay nalilipay ang aton Amay sa
langit nga itao sa indo ang gingharian.
33 Nganì ibaligyà nindo ang indo mga pagkabutang kag itao sa mga pobre para
makatipon kamo ning manggad didto sa langit nga indì gid maduyà. Kay didto hay
wayà ning miyugpangawat nga makapalapit kag wayà da ning itiit nga makasirà.
34 Kay kung sa diin ang indo manggad yadto da ang indo tagipusuon.”

Ang Preparado nga Ulipon

35 Naghambay pa gid si Hesus, “Magpreparar kamo aber ano ang matabò kag
pasigaha permi ang indo iwag.
36 Patuyari nindo ang mga ulipon nga preparado kag nagahuyat sa pagbalik ng inda
amo halin sa kasayan, para kung magpanuktok maabrihan nga daan ang pwertahan.
37 Bulahan ang mga ulipon nga nagabantay sa pag-abot ng inda amo. Sa matuod
lang ginahambay ko sa indo, pag-abot ng inda amo mailis siya, papungkuon niya
sinda sa lamisa kag iya tahawan.
38 Bulahan ang mga ulipon nga nakapreparar sa pag-abot ng inda amo aber sa
tungang gab-i o aga-aga!
39 Tandai nindo ini, kung sayod lang ng tag-iya ng bayay kung ano nga oras maabot
ang miyugpangawat, indì gid siya maghalin sa iya bayay para indì ini masuyod.
40 Nganì kamo da hay dapat magpreparar kay magaabot ang Ungà ng Tawo sa oras
nga wayà nindo ginapaabot.”

Ang Duha ka Klasi nga Suluguon
Mateo 24:45-51

41 Nagpangutana si Pedro, “Ginoo, sin-o ang imo ginatudluan sa ini nga parabola,
kami o ang tanan?”
42 Nagsabat ang Ginoo, “Ang masaligan kag mayad nga suluguon imaw ang gingpilì
ng amo agud magdumaya sa iban nga mga ulipon sa bayay. Siya ang nagatao sa inda
ning pagkaon kada adlaw.
43 Bulahan adto nga ulipon kung maabutan siya ng iya amo nga nagahuman ng iya
trabaho.
44 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, padumayahon siya ng iya amo sa tanan
niya nga propidad.
45 Pero kung maghambay adto nga ulipon sa iya kaugalingon, ‘Madugay pa
magbalik ang akon amo,’ kag sakiton niya ang iya mga kapareho nga suluguon aber
lyaki o babayi kag magkinaon siya, mag-ininom kag magbinayong,
46 niyan magaabot ang iya amo sa adlaw nga wayà niya ginapaabota kag sa oras
nga wayà niya masayuri kag parusahan gid siya ning sobra ng iya amo. Tapos ilalakot
siya sa mga tawo nga indì gid masaligan.
47 “Ang ulipon nga nakakasayod kung ano ang gusto ng iya amo, pero bukon siya
preparado o wayà niya ginahumana kung ano ang gusto ng iya amo, sobra gid ang
parusa nga mababaton niya.
48 Pero ang ulipon nga wayà nakakasayod kung ano ang gusto ng iya amo,
magkuyang man siya sa iya obligasyon magaan lang ang parusa sa iya. Kay ang
ginataw-an ning madamò, madamò da ang papangitaon sa iya; kag ang ginasaligan
ning mas madamò, papanabaton da ng mas madamò.”

Ang Pagkabuyag-buyag tungod kay Kristo
Mateo 10:34-36

49 “Nagkari ako sa kalibutan para husgahan ang mga tawo kag ini hay pareho ng
kalayo kag gusto ko kuntà nga nagadayab na ini.

50 Pero bago ini matabò, dapat anay magaagi ako ning sobra nga kahugaan kag
kasakit. Kag ginabug-atan ako mintras wayà pa ini matabò.
51 Kalaom ba nindo nagkari ako sa kalibutan para magtao ning katawhayan sa mga
tawo? Bukon, ang matuod nagkari ako diri para buyag-buyagon ang mga tawo.
52 Kay tunà niyan, tungod sa akon, magakinontrahan ang mga tawo sa isa kag isa.
Ang lima sa isa ka pamilya hay matutungà, ang tuyo kontra sa duha kag ang duha
naman kontra sa tuyo.
53 Magakinontrahan ang mga tatay kag ang inda mga ungà nga lyaki. Magakinon-
trahan da ang mga nanay kag ang inda mga ungà nga babayi. Imaw da ang mga
panugangan nga babayi kag ang inda mga umagad nga babayi."

Ang mga Tandà sa ini nga Tyempo
Mateo 16:2-3

54 Pagkatapos naghambay si Hesus sa kadamò nga tawo, "Kung makità nindo ang
panganod halin sa weste, nagahambay kamo nga daan, 'Mauyan na,' kag imaw gid
ang natatabò.
55 Kag kung magahuyop na halin sa sur nagahambay kamo, 'Magainit na ini,' kag
imaw gid ang natatabò.
56 Mga hipokrito! Antigo kamo magsirò sa dutà kag sa langit para masayuran nindo
kung magainit o magauyan, pero basì indì kamo makaintindi kung ano ang gusto
hambayon ng mga tandà sa ini nga tyempo?"

Magpakighusay sa Kaaway
Mateo 5:25-26

57 "Basì indì kamo makadesisyon ning maayo kung ano ang tamà?
58 Halimbawà, kung may mag-akusar sa imo, magpakighusay ka sa iya mintras
nagakadto pa lang kamo sa korte. Kay basì kung piliton ka gid niya nga day-on sa
hukom kag itugyan ka naman ng hukom sa gwardya para prisuhon.
59 Ginahambay ko sa imo, indì ka gid makaluwas sa prisuhan hasta indì mo
mabayaran ang tanan nga multa."

13

Talikuri ang Kasal-anan

1 May nag-abot nga mga tawo nga nagbalità kay Hesus kung ano ang natabò sa mga
taga-Galilea nga gingpapatay ni Pilato mintras nagahalad sinda sa Dios.
2 Nagsabat si Hesus sa inda, "Kalaom ba nindo natabò ini sa inda kay mas kadakò
ang inda salà kaysa sa iban nga taga-Galilea?
3 Bukon! Tandai nindo ining akon ginahambay: kung indì kamo magtalikod sa indo
salà, mamatay da kamo tanan pareho ninda.
4 Dumduma nindo ang 18 ka tawo nga natumbahan ning tore sa Siloam.* Kalaom
ba nindo mas kadakò ang inda kasal-anan kaysa sa tanan nga taga-Jerusalem?
5 Bukon! Tandai nindo ining akon ginahambay: kung indì kamo magtalikod sa indo
salà, mamatay da kamo pareho ninda."

Ang Kahoy nga wayà Nagapamunga

6 Pagkatapos gingtudluan sinda ni Hesus paagi sa ini nga parabola: "May tawo nga
nagtanom ning igos* sa iya ubasan. Gingkadto niya ini kag gingtan-aw kung igwa
ning bunga pero wayà siya may nakità.

---

* **13:4 13:4** Ini hay isa sa mga lugar sa suyod ng Jerusalem.

7 Nganì naghambay siya sa miyugbantay ng ubasan, ‘Tuyo na ka tuig ako gapabalik-
balik diri para tan-awon kung igwa na ning bunga ining igos, pero wayà pa gihapon.
Pukana na iton kay ginakaon lang ang abuno sa dutà.’
8 Pero nagsabat ang miyugbantay, ‘Nong, pabay-an ta lang anay ning isa pa ka tuig
kay kutkutan ko ang alihid kag abunuhan.
9 Kung magbunga ini sa masunod nga tuig hay maayo gid, pero kung indì puydi mo
na ini ipapukan.’ ”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Babayi nga Nagakòkò

10 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway*, nagkadto si Hesus sa sinagoga kag nagtudlò.
11 Igwa didto ning babayi nga ginapasakitan ng malain nga espiritu sa suyod ng 18
ka tuig. Siya hay nagakòkò kag indì gid matadlong ang iya lawas.
12 Nang makità siya ni Hesus, gingtawag niya nga magpalapit kag ginghambay,
“Manang, magaayo ka na sa imo sakit.”
13 Gingtungtong ni Hesus ang iya kamot sa babayi kag nagtadlong nga daan ang iya
lawas kag gingdayaw niya ang Dios.
14 Pero ang opisyal ng sinagoga hay nahangit kay Hesus tungod nagpaayo siya sa
Adlaw nga Inugpahuway. Naghambay siya sa mga tawo, “Igwa unom ka adlaw sa
isa ka simana para magtrabaho. Dapat adto nga mga adlaw kamo magkari para
paayuhon kamo, bukon sa Adlaw nga Inugpahuway.”
15 Nagsabat ang Ginoo sa iya, “Mga hipokrito! Dì ba ginahubad nindo ang higot ng
indo baka o asno kag day-on sa tubì para makainom aber sa Adlaw nga Inugpahuway?
16 Ini nga babayi hay inapo ni Abraham. Ginggapos siya ni Satanas sa suyod ng 18
ka tuig. Dì ba dapat buhian siya aber sa Adlaw nga Inugpahuway?”
17 Nang ginghambay ini ni Hesus, napahuyà ang nagakontra sa iya. Ang iban naman
nga mga tawo nalipay sa mga makatitingaya nga butang nga ginghuman ni Hesus.

Ang Parabola parti sa Busoy ng Mustasa
Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32

18 Nagpadayon pa gid si Hesus sa pagtudlò. Hambay niya, “Ano ang kapareho ng
paghaharì ng Dios? Sa diin ko ini ikumpara?
19 Ang paghaharì ng Dios hay pareho sa maisot nga busoy ng mustasa* nga
gingtanom ng tawo sa iya gardin. Nagatubò ini kag nagabahoy pareho sa kahoy
kag aber ang mga pispis puydi makapugad sa sanga.”

Ang Pampaalsa ng Tinapay
Mateo 13:33

20 Naghambay pa si Hesus, “Sa diin ko pa ikumpara ang paghaharì ng Dios?
21 Pareho ini sa pampaalsa nga ginahalò ng isa ka babayi sa kadakò nga arina nga
iya pagamasahon, hasta nga magaalsa gid ang bilog nga minasa.”

Ang Makitid nga Pwertahan
Mateo 7:13-14, 21-23

22 Mintras nagapakadto si Hesus sa Jerusalem, nag-agi anay siya sa mga banwa kag
mga baryo kag nagpanudlò.
23 May nagpangutana sa iya, “Ginoo, kalakà lang ba ang mga tawo nga maluwas?”
Nagsabat si Hesus paagi sa parabola,
24 “Magtinguhà gid kamo nga makasuyod sa makitid nga pwertahan. Kay
ginahambay ko sa indo, kadamò ang nagatinguhà nga makasuyod pero indì
makasuyod.
25 Kay kung ang tag-iya ng bayay hay magpanarangka na, kamo nga yarà sa luwas
nga nagatinindog, aber magpinanuktok kamo kag maghambay, ‘Ginoo, pasuyura

kami,’ masabat siya sa indo, ‘Wayà ko kamo nakikilaya kag wayà ko nasasayuri kung
sa diin kamo maghalin!’
26 Niyan mahambay kamo, ‘Dì ba nagkaon kag nag-inom kami kaibahan mo kag
nagtudlò ka pa sa amon banwa?’
27 Pero masabat siya sa indo, ‘Wayà ko kamo nakikilaya kag wayà ko nasasayuri
kung sa diin kamo maghalin! Palayò kamo sa akon, tanan kamo nga mga nagahuman
ning malain!’
28 Magadinanguyngoy kamo kag magapinagot ang indo ngipon kung makità nindo
sina Abraham, Isaac, Jacob kag ang tanan nga propeta nga yadto sa gingharian ng
Dios, pero kamo naman hay palayason!
29 Kadamò-damò nga tawo halin sa tanan nga parte ng kalibutan ang magapungkò
sa punsyon sa gingharian ng Dios.
30 Matuod gid nga may mga nauulihi nga mauuna; kag may mga nauuna nga
mauulihi.”

Ang Paghigugmà ni Hesus sa mga taga-Jerusalem
Mateo 23:37-39

31 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpalapit ang iban nga mga Pariseo sa iya kag
naghambay, “Mas maayo kung maghalin ka diri kay gusto ni Herodes nga ipapatay
ka.”
32 Pero nagsabat si Hesus sa inda, “Hambayi nindo adtong malain nga tawo,†
nagapalayas pa ako ng mga demonyo kag nagapang-ayo ng mga may sakit arinyan
hasta buwas kag sa ikatuyo ka adlaw matatapos ko na ang akon ginahuman.
33 Pero kahinangyan gida nga magpadayon ang akon pagpanaw niyan, buwas kag
sa masunod nga adlaw hasta mag-abot ako sa Jerusalem kay indì puydi nga patyon
ang propeta sa iban nga lugar kundì dapat gid hay sa Jerusalem.
34 “Kamo nga mga taga-Jerusalem! Ginapamatay nindo kag ginapambugoy ang mga
propeta nga gingsugò ng Dios sa indo. Madamò ka beses nga gusto ko kuntà kamo
tipunon kag diparahon nga daw sa mungà nga ginakuuban ang iya isiw sa idayom
ng iya pakpak, pero indì nindo gusto!
35 Niyan, pabay-an na kamo ng Dios! Tandai nindo ini, indì na gid nindo
ako makikità hasta mag-abot ang adlaw nga magahambay kamo, ‘Malipayon ang
ginapakari diri ng Ginoo.’ ”†

14

Ang Pag-ayo ni Hesus sa tawo nga Nagapanghubag

1 Isa ka Adlaw nga Inugpahuway, ging-agda si Hesus ng isa ka pinunò ng mga
Pariseo* nga magkaon sa iya bayay. Pag-abot niya didto, gingpanid-an siya maayo ng
mga tawo nga nagakontra sa iya kung ano ang iya humanon.
2 Adto da nga oras, may tawo sa atubangan ni Hesus nga ang bilog nga lawas hay
nagapanghubag.
3 Nagpangutana si Hesus sa mga miyugtudlò ng Kasuguan kag mga Pariseo,
“Ginatugot ba ng Kasuguan nga magpang-ayo sa mga may sakit sa Adlaw nga
Inugpahuway o wayà?”
4 Pero wayà sinda nagsabat. Nganì ginghawiran ni Hesus ang may sakit kag
gingpaayo. Pagkatapos gingpapanaw na siya ni Hesus.

---

† **13:32 13:32** Sa literal, singgayong. Ginatawag ni Hesus si Herodes nga singgayong kay madayà siya kag ini nga hayop hay isa ka ilahas nga nagapangtukob. † **13:35 13:35** Salmo 118:26

5 Naghambay si Hesus sa mga tawo, “Halimbawà, igwa kamo ungà o baka nga
nahuyog sa bal-ong, pabay-an lang ba nindo kay Adlaw nga Inugpahuway? Syempre
indì! Haw-ason nindo nga daan.”
6 Pero wayà sinda nakasabat sa iya pangutana.

Ang Mapainubuson kag ang Hambugon

7 Nakità ni Hesus nga ang mga imbitado hay nagapilì ng pinakamaayo nga mga
pungkuan. Nganì naghambay siya sa inda paagi sa parabola.
8 “Kung imbitaron ka sa kasayan, ayaw pagpilia ang pungkuan nga para sa mga
halangdon nga tawo. Kay basì kung may ging-imbitar pa gid nga mas halangdon
kaysa sa imo
9 kag ang nag-imbitar sa imo hay magapalapit sa imo kag maghambay, ‘Halin anay
dirà kay nakatagana na ini nga pungkuan para sa ini nga tawo.’ Mapapahuyà ka kag
didto ka lang mapungkò sa ordinaryo nga pungkuan.
10 Nganì kung imbitaron ka, pilia ang pungkuan para sa mga ordinaryo, para pag-
abot ng nag-imbitar, palapitan ka niya kag maghambay, ‘Amigo, didto ka sa maayo
nga pungkuan.’ Niyan mapadunggan ka sa atubangan ng tanan nga mga imbitado.
11 Kay ang aber sin-o nga nagapakataas ng iya kaugalingon hay ginapaubos, pero
ang nagapaubos ng iya kaugalingon hay ginapataas.”

12 Niyan naghambay si Hesus sa nag-agda sa iya, “Kung magpang-agda ka nga mag-
igmà o mag-ihapon, ayaw pag-agdaha ang imo mga amigo, maguyáng kag manghod,
hali, o ang imo mga kalapit nga manggaranon kay agdahon ka da ninda kag mabaton
mo na ang imo bayos.
13 Pero kung may papunsyon ka, imbitaron mo ang mga pobre, mga lupog, mga
pakì kag mga buta
14 Kung tiyad ini ang imo humanon, bulahan ka kay indì sinda makabayos sa imo.
Ang Dios imaw ang magabayos sa imo pag-abot ng adlaw nga banhawon ang mga
matarong.”

Ang Parabola parti sa Dakò nga Papunsyon
Mateo 22:1-10

15 Nang mabatian ini ng tawo nga katupad ni Hesus sa pagkaon, naghambay siya,
“Bulahan ang tawo nga makakaibahan sa pagkaon sa papunsyon sa gingharian ng
Dios!”
16 Nganì nagtudlò si Hesus sa iya paagi sa parabola. “May tawo nga nagpreparar
ning dakò nga papunsyon kag kadamò ang iya gingpang-imbitar.
17 Pag-abot ng oras nga makaon na sinda, gingsugò niya ang iya ulipon nga sugaton
ang mga imbitado kag hambayon, ‘Kari na kamo! Kay preparado na ang tanan!’
18 Pero ang kada isa sa inda hay nagbalibad nga indì sinda makakadto. Naghambay
ang isa, ‘Bag-o lang ako nakabakay ng dutà kag kahinangyan nga kadtuon ko kag tan-
awon. Pasensya lang gid kay indì ako makakarà.’
19 Hambay naman ng isa, ‘Bag-o lang ako nakabakay ng napuyò ka bilog nga baka
kag siruon ko anay kung maayo. Pasensya lang gid kay indì ako makakarà.’
20 Naghambay pa gid ang isa, ‘Bag-o lang ako gingkasay, nganì indì ako makakarà.’
21 Nganì nagbalik ang ulipon sa iya amo kag gingbalità ang natabò. Nahangit gid
ang amo kag naghambay sa iya, ‘Kadto nga daan sa mga karsada kag mga kalye ng
aton banwa kag day-a diri ang mga pobre, mga lupog, mga buta kag mga pakì.’
22 Pagbalik ng ulipon, naghambay siya, ‘Nong, gingtuman ko na ang imo sugò, pero
madamò pa gid bakanti nga pungkuan.’

23 Nganì naghambay ang amo sa iya, ‘Kadto sa mga dayan sa luwas ng banwa kag
piliton mo ang mga tawo nga imo makità nga magkari diri para mapunò ang akon
bayay.
24 Ginahambay ko sa indo, ang una nga ging-agda, indì gid makatilaw ng akon
gingpreparar!’ ”

Ang Pagsunod sa Ginoo
Mateo 10:37-38

25 Niyan kadamò ang tawo nga nagnunot kay Hesus; kag nag-atubang siya sa inda
kag naghambay,
26 “Kung may tawo nga gusto magsunod sa akon, pero mas ginapalabi niya ang iya
tatay kag nanay, asawa kag mga ungà, mga maguyáng kag manghod kag patì ang iya
kaugalingon nga kabuhì, indì siya angay nga maging disipulo ko.
27 Kag ang aber sin-o nga indì magpas-an ng iya kaugalingon nga krus kag
magsunod sa akon, indì siya angay nga maging disipulo ko.
28 Ang tawo nga gusto magsunod sa akon hay pareho sa tawo nga nagaplano nga
magpatindog ning tore. Una, kwentahon anay niya kung pila ang magagastos kag
kung mag-igò ang iya kwarta hasta matapos ini.
29 Basì kung pundasyon lang ang iya mabutang kag indì naman niya ini mapatapos,
nganì insultuhon lang siya ng tanan nga makakità.
30 Mahambay sinda, ‘Gingpatunaan lang niya ang pagpaugdok, pero wayà da
mapatapos.’
31 O igwa ba harì nga gusto magpakiggira sa iban nga harì, nga wayà anay
nagapungkò para magplano maayo kung ang iya sundalo nga 10,000 hay magadaog
arà kontra sa 20,000?
32 Kung sa iya isip, indì siya magdaog, maayo pa nga mintras wayà pa ang iya
kaaway, magsugò siya ning representanti para maghambay sa kaaway nga gusto niya
magpakig-ayos.
33 Imaw da inà ang dapat nindo humanon. Hunahunaon anay nindo maayo kung
gusto gid nindo magsunod sa akon. Kay indì kamo angay nga maging disipulo ko
kung indì nindo bayaan ang tanan nga indo ginapalabi.”

Ang Pagpanudlò parti sa Asin

34 “Ang asin hay maayo, pero kung maduyà na ang sabor ng asin, pauno pa ini
mapabalik?
35 Wayà na gid ini puyos aber pang-abuno sa dutà. Nganì ginapilak na lang. Dapat
intindihon gid nindo maayo ang indo nababatian.”

15

Ang Parabola parti sa Karnero nga Naduyà
Mateo 18:12-14

1 Isa ka adlaw, kadamò nga miyugsukot ng buhis kag makasasalà ang nagpalapit
kay Hesus para magpamatì ng iya mga ginatudlò.
2 Pero nagreklamo ang mga Pariseo kag mga eskriba, hambay ninda, “Basì
ginabaton ng ini nga tawo ang mga makasasalà kag nagakaon pa kaibahan ninda?”
3 Nganì gingtudluan sinda ni Hesus paagi sa parabola.
4 “Kung ikaw igwa 100 nga karnero kag naduyà ang isa, ano ang imo humanon?
Syempre bayaan mo ang 99 sa pasabsaban kag pangitaon ang naduyà hasta nga
makità mo ini.
5 Kung makità mo na, malilipay ka kag pas-anon mo ini pabalik.

6 Pag-abot mo sa bayay, tawagon mo ang imo mga amigo kag mga kalapit kag
mahambay sa inda, ‘Kari kamo, magkalipay kita kay nakità ko na ang akon karnero
nga naduyà!’
7 Ginahambay ko sa indo, mas kadakò ang kalipay sa langit tungod sa isa ka
makasasalà nga nagtalikod kag nagbayà sa iya salà, kaysa sa 99 ka matarong nga
wayà nagakahinangyan magtalikod sa salà.”

Ang Parabola parti sa Kwarta nga Naduyà

8 “Kung may babayi nga may napuyò ka bilog nga drachma*, ano baya ang humanon
niya kung naduyà ang isa? Dì ba sug-an niya ang iwagan kag silhigan niya maayo
ang iya bayay kag pangitaon ang isa ka bilog nga drachma hasta makità niya ini?
9 Kung makità na ini, tawagon niya ang iya mga amiga kag mga kalapit kag
mahambay sa inda, ‘Kari kamo, magkalipay kita kay nakità ko na ang akon isa ka
drachma nga naduyà!’
10 Ginahambay ko sa indo, magakalipay ang mga anghel ng Dios kung ang isa ka
makasasalà hay magtalikod sa iya salà.”

Ang Parabola parti sa Ungà nga Naduyà

11 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Igwa tatay nga may duha ka ungà nga
lyaki.
12 Naghambay ang manghod sa iya tatay, ‘Tay, taw-an na abi sa akon ang panublion
ko.’ Nganì gingparte ng tatay ang iya mga pagkabutang sa iya duha ka ungà.
13 Pagkaligad ng pila ka adlaw, gingpamaligyà ng manghod ang iya parte kag
nagkadto sa malayò nga lugar. Kag didto ginggastos niya ang iya manggad sa wayà
gid kapuyos-puyos.
14 Nang maubos na ang iya kwarta, nag-abot ang taggutom sa adto nga lugar.
Nahugaan gid siya.
15 Nganì nagtrabaho siya didto kag ginghuman siya nga miyugbahog ng mga baboy
sa uma.
16 Sa sobra niya nga kagutom gusto kuntà niya magkaon aber bahog ng baboy,
ugaling lang wayà gid may nagatao sa iya.
17 Pero nang makatagumpaaw siya, naghambay siya sa iya kaugalingon, ‘Taya!
Nagapanunubra ang pagkaon ng mga suluguon ng akon tatay, pero ako mamamatay
na sa sobra nga kagutom!
18 Maayo pa, mabalik na lang ako kag mahambay sa iya, “Tay, nakasalà ako sa Dios
kag sa imo.
19 Indì na ako angay nga tawagon mo nga imo ungà. Kabiga na lang ako nga isa sa
imo suluguon.” ’
20 Nganì nag-ulì siya sa inda. Mintras malayò-layò pa, nakità siya ng iya tatay kag
naluoy gid siya. Nganì sa sobra nga kaluoy, nagdyagan siya kag gingsumpong ang iya
ungà, gingkupkupan kag gingharuan.
21 Hambay ng iya ungà, ‘Tay, nakasalà ako sa Dios kag sa imo. Indì na ako angay
nga tawagon mo nga imo ungà.’
22 Pero gingtawag ng tatay ang iya mga ulipon kag naghambay, ‘Dalì, buy-a nindo
ang pinakamaayo nga barò kag isuksok sa iya! Butangi da nindo siya ning singsing
kag suksuki ng sandalyas.
23 Pagkatapos buy-a nindo ang gingpatambok nga batà nga baka kag ihawon!
Makaon kita kag magkalipay!
24 Kay ining akon ungà hay daw namatay na, pero arinyan siya hay nabuhì. Naduyà
siya pero niyan nakità.’ Nganì nagkalipay sinda tanan!

25 “Natabò ini nang yadto pa sa uma ang iya panganay. Nang mag-ulì na siya kag
malapit na sa bayay, nabatian niya ang sunata kag may nagasinaot.
26 Gingtawag niya ang isa sa inda mga suluguon kag nagpangutana, ‘Basì, anong
igwa sa aton?’
27 Nagsabat siya, ‘Ang imo manghod nagbalik na kag gingpaihawan ng imo tatay
ng gingpatambok nga baka kay nakabalik kuno siya nga maayo ang kamutangan.’
28 Pagkabatì adto, nahangit gid siya kag wayà nagsuyod sa inda bayay. Nganì
nagluwas ang iya tatay kag ging-ayam-ayaman siya nga magsuyod.
29 Pero nagsabat siya, ‘Tay, pila ka tuig na ang akon pagtrabaho sa imo nga daw
ako hay ulipon kag ginatuman ko ang tanan mo nga ginasugò. Pero aber kambing
lang, wayà mo gid ako pagtaw-i para magkalipay kaibahan ng akon mga amigo!
30 Pero pagbalik ng imo ungà nga nagwaldas ng tanan mo nga manggad sa mga
babayi nga bayaran, gingpaihawan mo pa siya ning gingpatambok nga baka!’
31 Pero nagsabat ang iya tatay, ‘Nonò, yari ka permi sa akon kag ang tanan nga
akon hay imo da.
32 Pero dapat kita magkalipay, kay ang imo manghod nga ang kalaom naton
namatay na hay buhì pa galì! Naduyà siya pero nakità na naton liwat!’ ”

16

Ang Switik nga Miyugpamahayà

1 Pagkatapos adto, nagtudlò pa gid si Hesus sa iya mga disipulo. Hambay niya, “Igwa
ning manggaranon nga may tagapamahayà ng iya manggad. Pero may nagbalità nga
ginawaldas niya ang manggad ng iya amo.
2 Nganì gingpatawag ng manggaranon adtong tagapamahayà kag gingpangutana,
‘Ano ining nababatian ko parti sa imo? Sige, taw-an sa akon ang listahan ng akon
mga manggad nga gingtugyan ko sa imo kay pahalinon ko na ikaw.’
3 Naghambay ang miyugpamahayà sa iya kaugalingon, ‘Ano baya ang akon
humanon kay pahalinon na ako ng akon amo? Indì ko kaya ang mabug-at nga trabaho
pareho ng pag-arado kag nahuyà da ako nga magpalimos.
4 Ah, sayod ko na ang akon humanon. Aber pahalinon ako, igwa pa ako may
kadtuan nga tawo nga magabaton sa akon sa inda bayay.’
5 Nganì gingpatawag niya ang kada isa nga may utang sa iya amo. Nagpangutana
siya sa una, ‘Pila ang imo utang sa akon amo?’
6 Nagsabat siya, ‘100 ka lata* nga lana.’ Naghambay ang miyugpamahayà, ‘Sige,
yari ang imo resibo. Dalì! Pungkò kag isulat ang 50.’
7 Gingpangutana naman niya ang pangaduha nga may utang, ‘Pila ang imo utang
sa akon amo?’ Nagsabat siya, ‘100 ka kustal nga trigo.’ Hambay ng miyugpamahayà
sa iya, ‘Sige, yari ang imo resibo. Isulat nga 80 na lang.’
8 Nang masayuran ng amo ang ginghuman ng adto nga switik nga miyugpamahayà,
gingpakadakò niya ini bukon tungod sa iya pagkaswitik kundì kay antigo siya
magpreparar para sa iya paabuton. Kay ang mga tawo nga wayà nagatuo sa Dios
hay mas mayad maghuman ng paagi kaysa sa mga nagatuo sa Dios.”
9 Kag nagpadayon pa si Hesus, “Nganì ginahambay ko sa indo, gamita ang indo
manggad sa kalibutan para sa kaayuhan ng iban. Agud kung mag-abot ang oras nga
wayà na puyos ini nga manggad, malilipay gid kamo nga batunon sa istaran nga wayà
katapusan.
10 Ang tawo nga masaligan sa maisot nga butang, masasaligan da sa madakò. Ang
tawo nga madayà sa maisot nga butang, madayà da sa madakò.

---

* **16:6 16:6** Ang kada isa ka lata hay nagasuyod ning wayo o siyam ka galon nga lana ng olibo.

11 Nganì kung indì kamo masaligan sa manggad diri sa kalibutan, masasaligan ba
kamo sa matuod nga manggad didto sa langit?
12 Kag kung indì kamo masaligan sa manggad ng iban, sin-o ang matao sa indo ning
manggad nga para sa indo?
13 "Wayà suluguon nga nagaserbisyo sa duha ka amo, kay sikwayon niya ang isa
kag higugmaon ang isa. O magiging matutom siya sa isa kag baliwayaon ang isa. Indì
kamo makaserbisyo ng dungan sa Dios kag sa manggad."

Ang Iban pa nga Gingtudlò ni Hesus
Mateo 11:12-13, 5:31-32; Marcos 10:11-12

14 Nang mabatian ini ng mga Pariseo, gingngitlan kag ging-insulto ninda si Hesus
kay hakog sinda sa kwarta.
15 Nganì naghambay si Hesus sa inda, "Kamo hay nagapakità-kità lang sa mga tawo
nga daw maayo kamo. Pero sayod ng Dios kung ano gid ang yarà sa indo tagipusuon.
Kay kung ano ang ginapalabi ng tawo hay kahigkò-higkò sa panirò ng Dios.
16 "Bago mag-abot si Juan nga Miyugbawtismo, ginasunod ng mga tawo ang
Kasuguan ng Dios nga gingtao sa aton paagi kay Moises kag sa mga propeta. Pero
tunà ng pag-abot ni Juan, ginatudlò na ang Maayong Balità parti sa gingharian ng
Dios kag madamò gid ang nagapamilit nga magapasakop didto.
17 Pero bukon gusto hambayon nga wayà na puyos ang Kasuguan. Mas madalì pa
maduyà ang langit kag dutà kaysa maging wayà puyos ang aber kaisot nga parte ng
litra sa Kasuguan.
18 "Ang aber sin-o nga lyaki nga magbuyag sa iya asawa kag mag-asawa ng iban hay
nagapangawatan. Kag kung may lyaki nga mangasawa sa babayi nga gingbuyagan,
nagapangawatan da."†

Ang Manggaranon kag si Lazaro

19 "Igwa manggaranon nga nagasuksok ng mamahayon nga barò kag abunda ang
pagkaon adlaw-adlaw.
20 Igwa naman pobre nga ang pangayan hay Lazaro. Ang iya lawas punò guyos.
Yadto siya nagahigdà sa may pwertahan ng bayay ng manggaranon,
21 kay gusto kuntà niya makakaon aber uyak nga nagakahuyog sa lamisa ng
manggaranon. Ginapalapitan siya ng mga ayam kag ginadinilaan ang iya guyos.
22 Nang ulihi namatay si Lazaro kag gingdaya siya ng mga anghel sa alihid ni
Abraham. Wayà magdugay, namatay da ang manggaranon kag ginglubong.
23 Sa kahugaan nga iya nababatyagan sa Hades†, nakità niya si Abraham sa malayò-
layò kag yadto sa iya alihid si Lazaro.
24 Nganì nagsinggit ang manggaranon, 'Lolo Abraham, kaluy-i ako! Pakaria abi si
Lazaro kag isawsaw sa tubì ang punta ng iya tudlò kag patuyuan ang akon dilà para
malamigan kay sobra gid ang kainit diri ng kalayo!'
25 Pero gingsabat siya ni Abraham, 'Apo ko, nadumduman mo ba nang yadto ka pa
sa kalibutan? Abunda ka gid sa tanan nga butang. Pero si Lazaro naman hay nagtiis
gid ng kahugaan. Pero niyan malipayon na siya diri kag ikaw naman hay ginahugaan
dirà.
26 Kag isa pa, ang imo ginapangabay indì gid puydi, kay sa tungà naton hay igwa
malapad kag madayom gid nga pangpang. Nganì ang yari diri indì gid makakarà dirà
kag ang yarà dirà indì gid makakari diri.'
27 Pero nagsabat ang manggaranon, 'Lolo Abraham, kung tiyad inà nagapakitluoy
gid ako sa imo. Pakadtua na lang abi si Lazaro sa bayay ng akon tatay,

† **16:18 16:18** 1 Corinto 7:10-11 † **16:23 16:23** Ini hay lugar ng espiritu ng mga patay. Sa Hebreo, Sheol.

28 kay may lima pa ako nga hali nga lyaki, para paandaman sinda agud indì
makakari sa ini nga lugar nga punò ng kasakit.'
29 Pero nagsabat si Abraham, 'Yadto na sa inda ang mga gingsulat ni Moises kag ng
mga propeta. Dapat pamatian ninda adtong gingtudlò sa inda.'
30 Nagsabat naman ang manggaranon, 'Lolo Abraham, indì siguro sinda magpati.
Pero kung may namatay nga nabanhaw kag magkadto sa inda, matalikod sinda sa
inda mga salà.'
31 Pero nagsabat si Abraham, 'Kung indì sinda magsunod sa mga gingsulat ni Moises
kag ng mga propeta, indì da sinda magpati aber may patay nga mabanhaw.' "

17

Ang Pagpanudlò parti sa Pagpatawad
Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42

1 Naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, "Ang mga pagtintar para makasalà hay
maabot gid. Pero makaluluoy gid ang mga tawo nga nagapangtintar sa iban para
makasalà.
2 Mas maayo pa sa iya nga higutan ning galingan nga bato ang iya liog kag itagbong
sa dagat kaysa siya ang maging kabangdanan nga makasalà ang isa sa ini nga bag-o
nga nagatuo sa akon.
3 Nganì bantayi ang indo ginahuman.
"Kung makasalà ang imo utod sa imo, hambayi siya kag kung magtalikod siya sa
kasal-anan, patawara siya.
4 Kag kung pito ka beses siya makasalà sa imo sa isa ka adlaw kag pito da siya ka
beses magpalapit sa imo nga nagahambay, 'Patawara ako,' dapat patawaron mo."

Ang Pagtuo sa Dios

5 Naghambay ang mga apostoles kay Hesus, "Ginoo, dugangi ang amon pagtuo!"
6 Nagsabat ang Ginoo, "Kung igwa kamo ning pagtuo aber pareho lang kaisot
sa busoy ng mustasa*, puydi kamo maghambay sa ini nga kahoy nga sikomoro*,
'Magabot ka kag magsaylo sa dagat!' Kag masunod gid ini sa indo."

Ang Obligasyon ng Ulipon

7 Naghambay pa si Hesus sa inda, "Sin-o sa indo ang nagahambay sa iya ulipon nga
halin sa pag-arado sa uma o sa pagbantay ng mga karnero, 'Kari, kaon na'? Syempre
wayà!
8 Pero ang amo magahambay, 'Pag-ilis anay kag paglutò ng akon ihapon kag tahawi
ako. Pagkatapos ikaw naman ang magkaon.'
9 Ginapasalamatan ba ng amo ang ulipon tungod ginatuman niya ang sugò sa iya?
Syempre wayà!
10 Imaw da kamo, pagkatapos nga matuman na nindo ang akon mga sugò sa indo,
hambaya lang, 'Ulipon lang kami kag indì dapat dayawon. Nagatuman lang kami ng
amon obligasyon.' "

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Napuyò nga Kitungon

11 Mintras nagapanaw si Hesus pakadto sa Jerusalem, nag-agi siya sa duyunan ng
probinsya ng Samaria kag Galilea.
12 Nang pasuyuron siya sa isa ka baryo, gingsumpong siya ng napuyò nga kitungon*.
Nagatindog sinda sa malayò-layò†
13 kag nagsininggit, "Hesus, Ginoo! Maluoy ka sa amon!"

---

* **17:6 17:6** *Sikomoro*: Kadamò kag madayom ang gamot ng ini nga kahoy nganì kahugà gabuton. † **17:12 17:12** Levitico 13:46; Mga Bilang 5:1-2

14 Pagkakità sa inda ni Hesus, naghambay siya, “Kadto kamo sa mga parì kag
magpasirò sa inda.” Kag mintras nagapanaw sinda, nag-ayo na sinda tanan.
15 Pagkakità ng isa sa inda nga maayo na siya, nagbalik siya kay Hesus nga
nagasinggit ng pagdayaw sa Dios.
16 Naghapà siya sa atubangan ni Hesus kag nagpasalamat. Ini nga tawo hay taga-
Samaria.
17 Pagkatapos naghambay si Hesus, “Bukon ba napuyò ang nag-ayo? Diin na ang
siyam?
18 Basì wayà sinda nagbalik para magpasalamat sa Dios, kundì ini lang ang
dayuhan?”
19 Nganì naghambay siya sa iya, “Magtindog ka kag magpaulì. Nag-ayo ka kay
nagtuo ka sa akon.”

Ang Pag-abot ng Gingharian ng Dios
Mateo 24:23-28, 37-41

20 Igwa mga Pariseo nga nagpangutana kay Hesus kung san-o maabot ang
gingharian ng Dios. Nagsabat si Hesus sa inda, “Ang pag-abot ng gingharian ng Dios
wayà tandà nga makità.
21 Nganì wayà may makahambay, ‘Yari na diri!’ o ‘Yadto na didto!’ kay ang
gingharian ng Dios yarà na sa indo tagipusuon.”
22 Kag naghambay pa si Hesus sa iya mga disipulo, “Maabot ang tyempo nga
handumon nindo nga makità ang adlaw ng pagbalik ng Ungà ng Tawo, pero indì
nindo ini makikità.
23 Igwa ning mga tawo nga magahambay sa indo, ‘Sirua yadto siya!’ o ‘Sirua yari
siya!’ Ayaw kamo magkadto kag ayaw kamo magpati sa inda.
24 Kay ang pagbalik ko nga Ungà ng Tawo hay makikità ng tanan pareho ng kilat
nga napapahayag ang bilog nga langit.†
25 Pero dapat anay ako mag-agi ng sobra nga mga kahugaan kag pagasikwayon ng
mga tawo sa ini nga tyempo.
26 “Kag kung ano ang ginghuman ng mga tawo sa tyempo ni Noe, imaw da ang
humanon ng mga tawo sa tyempo ng pagbalik ko nga Ungà ng Tawo.
27 Nang adto nga tyempo, ang mga tawo hay nagakinaon, nagaininom kag
nagapinangasawa hasta sa adlaw nga nagsuyod si Noe sa arka. Nganì nag-abot ang
bahà kag nagkalumos sinda tanan.
28 Imaw da ang natabò nang tyempo ni Lot. Sinda hay nagakinaon, nagaininom,
nagapinamakay, nagapinamaligyà, nagapinananom kag nagapinaugdok ning bayay.
29 Pero nang adlaw nga si Lot hay naghalin sa Sodom, nag-uyan ning kalayo kag
asupre. Kag nasunog sinda tanan.
30 Imaw da ini ang matatabò sa adlaw nga ako nga Ungà ng Tawo mag-abot.
31 Adto nga adlaw, ang matabuan nga yarà sa luwas ng bayay‡ hay indì na dapat
magsuyod para magbuoy ng iya gamit. Patì da ang matabuan nga yadto sa uma hay
indì na dapat magbalik para magbuoy ning aber ano.
32 Dumduma nindo ang natabò sa asawa ni Lot!
33 Ang aber sin-o nga nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini; pero ang aber
sin-o nga nagahalad ng iya kabuhì, makakabaton ng kabuhì nga wayà katapusan.
34 Ginahambay ko sa indo, sa adto nga gab-i, igwa duha nga nagakatuyog sa isa ka
katri, ang isa buy-on kag ang isa ibilin.
35 Igwa duha ka babayi nga nagabayo, ang isa buy-on kag ang isa ibilin.

---

† **17:24 17:24** Ang gusto hambayon ni Hesus ang iya pagbalik hay makikità gid ng tanan. ‡ **17:31 17:31** Sa literal: sa bubong ng iya bayay. Ini hay pantay kag didto nagapahuway ang mga tawo.

36 [Igwa duha ka lyaki nga nagatrabaho sa uma, ang isa buy-on kag ang isa ibilin.]”
37 Nagpangutana ang mga disipulo kay Hesus, “Ginoo, diin ini matatabò?” Nagsabat
si Hesus, “Kung diin ang may patay nga lawas, didto nagatipon ang mga buwitri.”§

18

Ang Bayo kag ang Malain nga Hukom

1 Gingtudluan pa ni Hesus ang iya mga disipulo paagi sa parabola* agud permi
sinda magpangamuyò kag indì maduyaan paglaom.
2 Hambay niya, “Igwa hukom sa isa ka syudad nga wayà gid kahadlok sa Dios kag
wayà gid pagtahod sa aber sin-o nga tawo.
3 Kag igwa da didto bayo nga permi nagabinalik-balik sa hukom nga nagahambay,
‘Buligi abi ako nga mataw-an hustisya ang akon kaso.’
4 Nang premiro, wayà gid magbulig ang hukom. Pero nang ulihi, nahambay niya
sa iya kaugalingon, ‘Kung sa bagay, wayà ako kahadlok sa Dios kag wayà pagtahod
sa aber sin-o nga tawo,
5 pero kay ginadinisturbo ako ng ini nga bayo, buligan ko na lang siya nga
magkaigwa hustisya. Kay basì kung maugot lang ako sa iya pagbinalik-balik!’ ”
6 Pagkatapos naghambay ang Ginoo sa inda, “Tan-awa nindo ang ginghuman ng
adto nga malain nga hukom! Aber wayà siya kaluoy, gingbuligan gihapon niya adtong
bayo.
7 Niyan, iawà ba ng Dios ang hustisya sa iya mga gingpilì nga nagapanawag sa iya
adlaw kag gab-i? Sigurado gid nga indì niya sinda pagpabay-an.
8 Ginahambay ko sa indo, itatao niya nga daan ang hustisya sa mga nagapangayò
sa iya. Pero kung magbalik na ako nga Ungà ng Tawo diri sa kalibutan, may makikità
arà ako nga mga tawo nga nagatuo sa akon?”

Ang Pariseo kag ang Miyugsukot ng Buhis

9 May mga tawo nga ang kalaom sinda lang gid ang maayo kag matarong sa panirò
ng Dios kag ginapaubos ninda ang iban. Nganì ging-istorya sa inda ni Hesus ini nga
parabola. Hambay niya,
10 “Igwa duha ka tawo nga nagkadto sa templo para magpangamuyò. Ang isa hay
Pariseo* kag ang isa hay miyugsukot buhis.
11 Nagtindog ang Pariseo kag nagpangamuyò parti sa iya kaugalingon. Hambay
niya, ‘Dios ko, nagapasalamat ako sa imo nga bukon ako pareho ng iban nga tawo:
mga tulisan, miyugpangluko, miyugpangawatan, o pareho ng inà nga miyugsukot
buhis.
12 Duha ka beses sa isa ka simana ako nagapuasa kag isa pa ginatao ko ang
ikanapuyò ka parte ng tanan ko nga pinangabudlayan.’
13 Pero ang miyugsukot buhis naman hay yadto nagatindog sa malayò-layò kag
indì siya makahangad sa langit, kundì ginapuypog niya ang iya dughan sa kalisod
kag nagahambay, ‘Dios ko, maluoy ka sa akon nga makasasalà!’
14 Ginahambay ko sa indo, nagpaulì adtong miyugsukot buhis nga ang iya kasal-
anan hay gingpatawad na ng Dios. Pero ang kasal-anan ng adtong Pariseo hay wayà
gingpatawad. Kay ang aber sin-o nga nagapakataas ng iya kaugalingon ginapaubos,
pero ang nagapaubos ng iya kaugalingon ginapataas.”

Ang Pagbendisyon sa mga Ungà
Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16

§ **17:37 17:37** Ang gusto hambayon ng ini nga hambayanon: Ang buwitri nakakasayod kung sa diin ang mga patay nga lawas. Nganì ginakumpara sinda sa tawo nga nakakasayod kung malapit na mag-abot si Hesu-Kristo.

15 Isa ka adlaw, may mga tawo nga nagdaya ng inda mga ungà kay Hesus para
itungtong ang iya kamot sa inda kag bendisyunan. Nang makità ini ng iya mga
disipulo, gingsabyaw ninda adtong mga tawo.
16 Pero gingtawag ni Hesus ang mga ungà nga magpalapit sa iya kag naghambay
sa iya mga disipulo, "Pabay-i lang nindo ang mga ungà nga magpalapit sa akon.
Ayaw nindo sinda pagpunggi, kay ang mga kapareho ninda imaw ang nagapasakop
sa paghaharì ng Dios.
17 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga indì magpasakop sa
paghaharì ng Dios pareho ng isa ka ungà, indì gid siya makasuyod sa gingharian ng
Dios."

Ang Tawo nga Manggaranon
Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31

18 May isa ka pinunò ang nagpangutana kay Hesus, "Maayo nga Maestro, ano baya
ang dapat ko humanon agud makapanublì ning kabuhì nga wayà katapusan?"
19 Nagsabat si Hesus sa iya, "Basì gingtawag mo ako nga maayo? Wayà gid ng iban
nga maayo kundì ang Dios lang.
20 Parti sa imo pangutana, nasayuran mo na ang mga sugò ng Dios: Ayaw
magpangawatan, ayaw magpamatay, ayaw magpangawat, ayaw magtestigo ng
pinusong, tahura ang imo tatay kag nanay."
21 Naghambay siya, "Ini tanan hay natuman ko na magtunà nang ungà pa ako."
22 Nang mabatian ni Hesus ang iya sabat, naghambay siya, "Isa na lang ang kuyang
sa imo. Baligyaan ang tanan mo nga propidad kag ipanao ang kwarta sa mga pobre.
Sa ini nga paagi, magakaigwa ka manggad sa langit. Pagkatapos magbalik ka kag
magsunod sa akon."
23 Nang mabatian adto ng pinunò, nalisod gid siya kay sobra gid siya ka
manggaranon.
24 Pagkakità ini ni Hesus, naghambay siya, "Mahugà gid para sa manggaranon ang
makasuyod sa gingharian ng Dios!
25 Mas malupos pa nga mag-agi ang kamelyo sa buhò ng dayom kaysa sa
manggaranon nga makasuyod sa gingharian ng Dios."
26 Nagpangutana ang mga nagapamatì, "Kung tiyad inà, sin-o lang ang maluwas?"
27 Nagsabat si Hesus, "Ang imposible sa mga tawo posible sa Dios."
28 Niyan naghambay si Pedro, "Hay kami, gingbayaan namon ang amon pamilya
kag nagnunot sa imo."
29 Naghambay si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà tawo nga
nagbayà ng iya bayay, asawa, mga maguyáng kag manghod, mga ginikanan kag mga
ungà tungod sa gingharian ng Dios,
30 nga indì makabaton ng sobra pa gid sa ini nga kabuhì. Kag sa paabuton,
makakabaton siya kabuhì nga wayà katapusan."

Ang Ikatuyo nga Paghambay ni Hesus parti sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw
Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34

31 Gingbuyag ni Hesus ang iya dose nga disipulo sa mga tawo kag naghambay,
"Pamatì kamo! Nagapatukad kita sa Jerusalem kag didto matuman ang tanan nga
gingsulat ng mga propeta parti sa akon nga Ungà ng Tawo.
32 Kay dakpon ako kag itugyan sa mga bukon Judio* kag insultuhon, pakahuy-an
kag pil-an.
33 Latiguhon gid ninda ako ng tudo kag pagkatapos patyon. Pero sa ikatuyo ka
adlaw, mabanhaw ako."
34 Pero wayà gid makaintindi ang mga disipulo sa inda nabatian kay gingtagò sa
inda kung ano ang gusto hambayon ng ginghambay ni Hesus.

Ang Pag-ayo sa Buta sa Jerico
Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52

35 Nang malapit na si Hesus sa Jerico, may isa ka buta didto nga nagapungkò kag
nagapalimos sa alihid ng karsada.
36 Pagkabatì niya nga nagaagi ang madamò nga tawo, nagpangutana siya kung ano
ang natatabò.
37 Nagsabat ang mga tawo, "Nagaagi si Hesus nga taga-Nazaret."
38 Nganì nagsinggit siya, "Hesus, inapo ni David, kaluy-i ako!"
39 Gingsabyaw siya nga maghipos ng mga nauna kay Hesus. Pero gingkusugan pa
gid nganì niya ang pagsinggit, "Inapo ni David, kaluy-i ako!"
40 Nagduyog si Hesus kag nagsugò nga day-on ang buta sa iya. Pag-abot ng buta
gingpangutana siya ni Hesus,
41 "Ano ang gusto mo nga humanon ko para sa imo?" Nagsabat ang buta, "Ginoo,
gusto ko kuntà nga makakità liwat."
42 Naghambay si Hesus sa iya, "Makakakità ka na. Ang imo pagtuo ang nag-ayo sa
imo."
43 Kag adto nga daan nakakità na siya. Pagkatapos nagnunot siya kay Hesus nga
nagadayaw sa Dios. Pagkakità ng mga tawo sa natabò, gingdayaw da ninda ang Dios.

19

Si Zaqueo

1 Nagsuyod si Hesus sa syudad ng Jerico, kay didto siya maagi pakadto sa Jerusalem.
2 Igwa didto tawo nga ang pangayan hay Zaqueo. Siya ang miyugpamahayà ng mga
miyugsukot buhis kag manggaranon siya.
3 Gingtinguhà gid niya nga makità si Hesus kung sin-o siya. Ugaling indì niya makità
si Hesus kay putot siya kag sobra gid kadamò ang tawo.
4 Nganì nagdyagan siya sa unahan kung sa diin maagi si Hesus kag nagsakà sa
kahoy nga sikomoro.
5 Pag-abot ni Hesus sa tungod ng kahoy, naghangad siya kag naghambay, "Zaqueo,
dalia, panaog! Kay ini nga adlaw dapat didto ako madayon sa imo bayay."
6 Nganì dalì-dalì nga nagpanaog si Zaqueo kag nalipay gid siya nga gingbaton si
Hesus sa inda.
7 Pero nang makità ini ng mga tawo, nagmuyumuyo sinda, "Ay taya! Nagadayon
siya sa bayay ng tawo nga makasasalà!"
8 Nagtindog si Zaqueo sa inda atubangan kag naghambay, "Ginoo, tunà niyan, itao
ko ang katungà ng akon manggad sa mga pobre. Kag kung igwa ako may gingluko,
ibalik ko ang akon gingbuoy sa inda ng upat pa ka doble."
9 Naghambay si Hesus sa iya, "Ini nga adlaw nag-abot na ang kaluwasan ng ini nga
pamilya. Kay gingpakità niya nga siya matuod nga inapo ni Abraham.
10 Kay ako nga Ungà ng Tawo* nagkari sa kalibutan agud pangitaon kag luwason
sa kasal-anan ang tanan nga nagtayang."

Ang Mahugod nga Ulipon
Mateo 25:14-30

11 Mintras nagapamatì pa ang mga tawo, nagtudlò pa gid si Hesus paagi sa parabola
kay malapit na siya sa Jerusalem. Kag ang kalaom ninda matunà na nga daan ang
gingharian ng Dios didto.
12 Naghambay si Hesus sa inda, "Igwa halangdon nga tawo nga nagkadto sa malayò
nga lugar agud koronahan siya bilang harì. Pagkatapos adto mabalik da siya.

13 Bago siya naghalin, gingtawag niya ang napuyò niya nga ulipon. Gingtaw-an niya
sinda ning tig-isa ka mina* kag nagtugon, ‘Inegosyo nindo ini nga kwarta mintras
wayà ako.’
14 “Pero hangit gid sa ini nga tawo ang iya mga kasimanwa. Nganì paghalin niya,
may gingpakadto sinda didto sa gingkadtuan niya para maghambay sa miyugkorona,
‘Indì gid namon gusto ini nga tawo nga maging harì namon.’
15 Pero gingkoronahan da gihapon siya. Pagbalik niya sa iya lugar, gingtawag niya
ang mga ulipon nga iya gingtaw-an ning kwarta kay gusto niya masayuran kung pila
na ang inda naganansya sa inda negosyo.
16 Nagpalapit sa iya ang una nga ulipon kag naghambay, ‘Palanggà nga harì, ang
imo kwarta nga gingtao sa akon hay nakaganansya ning napuyò ka doble.’
17 Nagsabat ang harì, ‘Maayo! Kaayo-ayo ka nga ulipon! Tungod nga masaligan ka
sa maisot nga butang, magadumaya ka sa napuyò ka syudad.’
18 Nagpalapit ang pangaduha kag naghambay, ‘Palanggà nga harì, ang imo kwarta
nga gingtao sa akon hay nakaganansya ning lima ka doble.’
19 Nagsabat ang harì sa iya, ‘Magadumaya ka sa lima ka syudad.’
20 Nagpalapit da sa iya ang isa pa kag naghambay, ‘Palanggà nga harì, yari ang imo
kwarta nga gingtao sa akon. Gingputos ko sa panyò kag gingtagò.
21 Kay hinadlukan ako sa imo kay istrikto ka. Ginabuoy mo ang ganansya ng
pinangabudlayan ng iban kag ginaani mo da ang patubas aber bukon ikaw ang
nagtanom.’
22 Naghambay ang harì sa iya, ‘Wayà ka puyos nga ulipon! Ang imo ginghambay
imaw ang akon ihusga sa imo. Sayod mo galì nga istrikto ako kag ginabuoy ko ang
ganansya ng pinangabudlayan ng iban kag ginaani ko da ang patubas aber bukon
ako ang nagtanom.
23 Basì wayà mo pagbutangan ang akon kwarta sa bangko para sa akon pagbalik
mabuoy ko ang tubò?’
24 Pagkatapos naghambay siya sa mga nagatindog sa iya atubangan, ‘Buy-a sa iya
ang kwarta kag itao sa ulipon nga nakaganansya ning napuyò!’
25 Pero nagsabat sinda, ‘Palanggà nga harì, basì dugangan mo pa ang kwarta niya?
Igwa na nganì siya napuyò!’
26 Nagsabat ang harì, ‘Tandai nindo ini: ang masaligan taw-an pa gid; pero ang indì
masaligan, aber ang maisot nga yarà sa iya buy-on pa.
27 Kag parti sa mga nagkontra sa akon kag indì gusto nga magharì ako sa inda,
day-a nindo sinda diri kag pamatyon sa akon atubangan!’ ”

Ang Pag-abot ni Hesus sa Jerusalem
Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19

28 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpadayon siya kag ang iya mga kaibahan pakadto
sa Jerusalem.
29 Nang malapit na sinda sa mga baryo ng Betfage kag Betania, sa bukid nga
ginatawag, Bukid ng mga Olibo*, gingpauna ni Hesus ang iya duha nga disipulo.
30 Nagbilin siya sa inda, “Mag-una kamo didto sa masunod nga baryo. Pagsuyod
nindo didto, makikità nindo ang batà nga asno nga nakahigot. Wayà pa gid ini
masakyi. Hubara nindo ang higot kag day-a diri.
31 Kung may magpangutana sa indo basì ginahubad nindo ang higot ng asno, sabata
nindo, ‘Kahinangyan ini ng Ginoo.’ ”
32 Nganì nagpanaw sinda kag natuman gid ang ginghambay ni Hesus.
33 Mintras ginahubad ninda ang higot, nagpangutana sa inda ang mga tag-iya, “Basì
ginahubad nindo ang higot ng asno?”

34 Nagsabat sinda, “Kahinangyan ini ng Ginoo.”
35 Pagkatapos gingdaya ninda ang asno kay Hesus. Pag-abot didto, ginghapinan
ninda ini ng inda pangsuy-ob nga barò kag gingpasakay si Hesus.
36 Mintras nagasakay siya pakadto sa Jerusalem, naglatag ang mga tawo ng inda
pangsuy-ob sa karsada nga iya ginaagihan.
37 Mintras nagapatugbong na si Hesus halin sa Bukid ng mga Olibo kag malapit
na sa Jerusalem, nalilipay gid ang tanan niya nga disipulo. Nagsininggit sinda sa
pagdayaw sa Dios tungod sa nakità ninda nga mga milagro nga ginahuman ni Hesus.
38 Hambay ninda,
“Ginapakamaayo ng Ginoo ang Harì nga iya gingsugò!
Maayo na ang aton relasyon sa Dios.
Dayawon ang Dios nga pinakamataas gid sa tanan!”
39 Naghambay kay Hesus ang iban sa mga Pariseo nga yadto sa kadamuan,
“Maestro, pahipusa ang imo mga disipulo!”
40 Nagsabat si Hesus sa inda, “Ginahambay ko sa indo, kung maghipos sinda, ang
mga bato naman ang magasininggit ng pagdayaw sa Dios.”

Ang Pagtangis ni Hesus sa taga-Jerusalem

41 Nang malapit na si Hesus sa Jerusalem kag makità niya ini, nagtangis siya kay
naluoy gid siya sa mga tawo didto.
42 Hambay niya, “Kung sayod lang kuntà nindo ini nga adlaw kung pauno kamo
magkaigwa maayo nga relasyon sa Dios. Pero gingpaindian gihapon nindo siya, nganì
ang kamatuuran hay ginatagò na sa indo.
43 Magaabot ang adlaw nga palibutan kamo ning barekada ng indo mga kaaway.
Kag palibutan ninda kamo para indì gid kamo makaluwas.
44 Pamatyon ninda kamo tanan kag gubaon ang indo syudad nga wayà gid may
mabilin nga mga bato nga nagapamagtumbaw. Matatabò ini tanan kay wayà nindo
ako gingkilay-a nga gingsugò ng Dios bilang indo Manluluwas!”

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22

45 Pag-abot nina Hesus sa Jerusalem, nagsuyod siya sa templo. Gingpalayas niya
didto ang mga miyugbaligyà.
46 Hambay niya, “Ginahambay ng Kasulatan,
‘Ang akon bayay hay lugar nga pangamuyuan.’
Pero kamo! Ginghuman nindo nga panaguan ng mga tulisan!”†
47 Pagkatapos adto, nagpanudlò si Hesus sa templo adlaw-adlaw. Ang mga pinunò
nga parì, mga eskriba kag mga miyugdumaya ng banwa hay nagpangità ning paagi
para patyon si Hesus.
48 Pero wayà sinda mahuman kay kadamò ang nawiwili sa pagpinamatì sa iya
ginatudlò.

20

Ang Otoridad ni Hesus
Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33

1 Isa ka adlaw, yadto si Hesus sa templo nga nagatudlò kag nagawali parti sa
Maayong Balità sa mga tawo didto. Nagpalapit sa iya ang mga pinunò nga parì,
mga eskriba* kag mga miyugdumaya ng Judio.
2 Nagpangutana sinda, “Aber, balitai kami kung ano ang imo otoridad para
humanon ini nga mga butang! Sin-o ang nagtao sa imo ng ini nga otoridad?”

† **19:46 19:46** Isaias 56:7; Jeremias 7:11

3 Nagsabat si Hesus, “May ipangutana da ako sa indo; sabata anay nindo ako.
4 Diin halin ang otoridad ni Juan para magbawtismo, sa Dios ba o sa tawo?”
5 Kag nagpinangutan-an sinda kung ano ang inda isabat, “Kung magsabat kita,
‘Halin sa Dios’, mangutana naman siya, ‘Basì wayà kamo nagpati kay Juan?’
6 Pero kung maghambay kita ‘Halin sa tawo’, buguyon naman kita ninda kay
nagapati gid sinda nga si Juan hay propeta*.”
7 Nganì nagsabat sinda kay Hesus, “Wayà kami makasayod kung diin ini halin.”
8 Naghambay naman si Hesus, “Indì ko da kamo pagbalitaan kung sin-o ang nagtao
sa akon otoridad paghuman ng ini nga mga butang.”

Ang Parabola parti sa mga Bantay ng Ubasan
Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12

9 Pagkatapos nagtudlò si Hesus sa mga tawo paagi sa ini nga parabola*, “May tawo
nga nagpatanom ng ubas* sa iya dutà. Pagkatapos gingpaarkila niya ang ubasan sa
mga bantay kag nagkadto sa malayò nga lugar kag didto siya nagdugay.
10 Pag-abot ng tigpamupò ng ubas, gingsugò niya ang iya ulipon sa mga bantay para
magbuoy ng iya parte. Pero pag-abot niya didto, gingbunayan ninda kag gingpabalik
nga wayà gid daya.
11 Pagkatapos gingsugò naman ng tag-iya ang isa pa ka ulipon, pero imaw da
gihapon ang natabò kay gingbunayan siya, gingpakahuy-an kag gingpabalik nga wayà
gihapon ning daya.
12 Gingsugò ng tag-iya sa ikatuyo ka beses ang isa pa ka ulipon, pero pag-abot niya
didto, gingbunayan ninda hasta napilasan kag gingpalayas.
13 Nganì naghunahunà ang tag-iya ng ubasan, ‘Ano baya ang akon humanon?
Suguon ko na lang ang akon pinalanggà nga ungà nga lyaki. Siguro, tahuron ninda
siya.’
14 Pero nang makità ng mga bantay ang iya ungà, naghambay sinda sa isa kag isa,
‘Yari na ang miyugpanublì. Kari, patyon ta para maging aton na ang iya panublion.’
15 Nganì gingdaya ninda siya sa luwas ng ubasan kag gingpatay.”
Pagkatapos nagpangutana si Hesus, “Ano baya ang humanon ng tag-iya ng ubasan
sa inda?
16 Sigurado gid nga kadtuon niya ini nga mga bantay kag pamatyon. Pagkatapos
pabantayan niya ang iya ubasan sa iban.” Nang mabatian ini ng mga tawo didto sa
templo, naghambay sinda, “Kabay pa nga indì pagtugutan ini ng Dios nga matabò!”
17 Pero gingsirò sinda ni Hesus kag naghambay, “Ano ang gusto hambayon ng
Kasulatan,
‘Ang bato nga gingpilak ng mga panday,
imaw ang naging pinakaimportante nga bato sa pundasyon.’
18 Ang aber sin-o nga mahuyog sa ini nga bato mababalian kag aber sin-o ang
mahuyugan ng ini nga bato malulunot.”

Ang parti sa Pagbayad ng Buhis
Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17

19 Nasayuran ng mga eskriba kag mga pinunò nga parì nga sinda ang ginapatamaan
ng adto nga parabola. Nganì adto gid nga adlaw, dakpon kuntà ninda si Hesus. Pero
nahadlok sinda sa mga tawo.
20 Nganì naghuyat sinda ning tamà nga tyempo para dakpon siya. May gingsuhuyan
sinda nga magapakunukuno nga mga sinsero gid sinda. Ginghuman ninda ini para
may maibintang sinda kay Hesus paagi sa iya hambay, agud itugyan siya sa opisyal
kag gobernador ng Roma.
21 Nagpangutana adtong mga nagabantay kay Hesus, “Maestro, nasayuran namon
nga matuod ang imo ginahambay kag ginatudlò kag wayà ka may ginapalabi aber

sin-o. Kundì kung ano ang kamatuuran parti sa kabubut-on ng Dios sa mga tawo
imaw gid ang imo ginatudlò.
22 Mangutana lang kami sa imo, ginatugutan ba ng Kasuguan nga kita nga mga
Judio hay magbayad ning buhis sa Emperador ng Roma o indì?"
23 Pero sayod ni Hesus ang inda malain nga hunahunà, nganì naghambay siya sa
inda,
24 "Pakitaan sa akon ang denarius*. Kanin-o hitsura kag pangayan ang makikità
diri?" Nagsabat sinda, "Sa Emperador."
25 Naghambay si Hesus sa inda, "Kung tiyad inà, itao nindo sa Emperador ang sa
Emperador kag sa Dios ang sa Dios."
26 Wayà gid sinda may nakità nga salà sa ginghambay ni Hesus sa atubangan ng
mga tawo. Nganì wayà gid sinda nakalihok kay natingaya gid sinda sa sabat ni Hesus.

Ang parti sa Pagkabanhaw
Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27

27 May pila ka mga Saduceo* nga nagpalapit kay Hesus. Ini nga mga tawo hay wayà
nagapati nga may pagkabanhaw.
28 Nagpangutana sinda, "Maestro, nagsulat si Moises sa aton nga kung mamatay
ang lyaki kag buhì ang iya asawa nga wayà makaungà, dapat ang iya manghod nga
lyaki ang mangasawa sa bayo agud makaungà para sa iya maguyáng nga namatay.
29 Niyan, igwa pito ka magmanghod nga lyaki. Nag-asawa ang kamaguyangan kag
namatay nga wayà ungà.
30 Nganì ging-asawa ang bayo ng pangaduha nga manghod kag namatay da siya.
31 Pagkatapos ging-asawa naman ang babayi ng ikatuyo. Imaw da ang natabò
sa tanan nga magmanghod hasta sa ikapito. Namatay sinda tanan nga wayà gid
makaungà.
32 Nang ulihi, namatay da ang babayi.
33 Niyan, kung mag-abot na ang pagkabanhaw, kay sin-o gid asawa ang babayi?
Kay sinda nga pito hay naasawa niya."
34 Nagsabat si Hesus sa inda, "Sa ini nga kalibutan, ang mga tawo hay nagapanga-
sawa kag ginapangasawa.
35 Pero kung pagabanhawon ang mga patay, ang mga angay magkaigwa kabuhì nga
wayà katapusan, hay indì na magpangasawa kag indì na magpaasawa.
36 Kag isa pa, wayà na sinda kamatayon kay pareho na sinda ng mga anghel. Sinda
hay mga ungà ng Dios kay kaibahan sinda sa mga gingbanhaw.
37 Kung parti sa pagkabanhaw, aber nganì si Moises hay nagpamatuod diri. Nang
yadto siya sa nagadayab nga kahoy nga mababà, gingtawag niya ang Ginoo nga, 'Dios
ni Abraham, Dios ni Isaac kag Dios ni Jacob.'†
38 Ang Dios hay bukon Dios ng mga patay, kundì Dios ng mga buhì. Kay sa panirò
ng Dios, buhì ang tanan nga namatay nga nagapati sa iya."
39 Pagkatapos naghambay ang iban sa mga eskriba, "Maestro, tamà gid ang imo
sabat!"
40 Nganì wayà na gid may nangahas magpangutana kay Hesus.

Ang Pangutana kung Sin-o si Kristo
Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37

41 Pagkatapos nagpangutana si Hesus sa mga tawo, "Basì nagahambay ang mga
tawo nga ang Kristo hay inapo lang ni David?
42 Kay aber si David hay nagsulat sa Libro ng mga Salmo:†
'Naghambay ang GINOO* sa akon Ginoo,

† **20:37 20:37** Exodus 3:6 † **20:42 20:42** Salmo 110:1

Pungkò diri sa akon tuo,
43 hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.’
44 Kung gingtawag siya ni David nga iya Ginoo, pauno baya nga siya hay inapo lang
ni David*?”

Ang Paandam kontra sa mga Eskriba
Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40

45 Mintras nagapamatì ang mga tawo kay Hesus, naghambay siya sa iya mga
disipulo,
46 “Mag-andam kamo sa mga eskriba nga gusto magpinanaw nga nagabarò ning
mahabà para magpakità nga importante gid sinda. Gusto gid ninda nga abi-abihon
kag tahuron sa lugar nga madamò ang tawo. Kag sa mga sinagoga* o sa mga
punsyunan, ginapilì gid ninda ang pungkuan nga para sa mga kilaya.
47 Ginaubos ninda buoy ang mga pagkabutang ng mga babayi nga bayo patì inda
bayay kag ginatabon-tabunan lang ninda ang inda malain nga ginahuman paagi sa
mahabà nga mga pangamuyò. Sinda hay magabaton gid ning mas sobra nga parusa
halin sa Dios!”

21

Ang Ginghalad ng Bayo
Marcos 12:41-44

1 Mintras yadto si Hesus sa templo nakità niya ang mga manggaranon nga may mga
daya nga halad* sa templo.
2 Nakità da niya ang pobre nga bayo nga naghuyog ning duha lang ka bilog nga
leptos*.
3 Pagkatapos naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Sa matuod lang ginahambay
ko sa indo, mas kadakò ang ginghuyog ng adto nga pobre nga bayo kaysa sa ginghuyog
ninda tanan.
4 Kay ang inda ginatao hay sobra na lang ng inda manggad, pero adtong bayo aber
pobre hay gingtao ang tanan niya nga pangabuhian.”

Ang parti sa Pagkawasak ng Templo
Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2

5 May pila ka tawo naman ang nagaistorya parti sa templo. Ang inda ginaistoryahan
hay ang mga kaayo-ayo gid nga mga bato kag ang mga dekorasyon nga gingtao ng
mga nagasamba. Nganì naghambay si Hesus,
6 “Magaabot ang adlaw, inà tanan nga bato nga indo nakikità hay pangtumpagon.
Kag wayà gid may mabilin nga bato nga nagapamagtumbaw.”

Ang Paabuton nga mga Paghingabot
Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13

7 Nagpangutana sinda kay Hesus, “Maestro, san-o ini matabò kag ano baya ang
tandà nga malapit na ini matabò?”
8 Nagsabat si Hesus, “Mag-andam kamo nga indì kamo maluko. Kay kadamò ang
magaabot kag magahambay, ‘Ako imaw ang Kristo,’ kag mahambay pa sinda, ‘Nag-
abot na ang katapusan ng kalibutan!’ Ayaw kamo magpati o magsunod sa inda.
9 Kag kung makabatì kamo nga may mga gira kag gulo, ayaw kamo mahadlok. Kay
dapat gid anay ini tanan matabò, pero bukon ini gusto hambayon nga maabot na ang
katapusan ng kalibutan.”
10 Naghambay pa gid si Hesus, “Magaininaway ang mga nasyon kag imaw da ang
mga gingharian.

11 May maabot nga makusog nga mga linog kag may matabò nga mga taggutom
kag peste sa iba-iba nga lugar. Kag makità da nindo ang mga makahayadlok kag
makatitingaya nga mga tandà halin sa langit.
12 “Pero bago matabò ini tanan, dakpon ninda kamo kag hingabuton. Itugyan ninda
kamo sa mga sinagoga* para imbistigahan kag prisuhon. Kag day-on ninda kamo sa
mga harì kag mga gobernador tungod sa indo pagtuman sa akon.
13 Pero imaw ini ang tyempo nga makapamatuod kamo sa inda parti sa akon.
14 Nganì itanom gid nindo sa indo hunahunà nga kung matabò ini, ayaw nindo
pag-isipa kung pauno nindo dipinsahan ang indo kaugalingon.
15 Kay ako ang matao sa indo ning kamayad para makasabat kamo agud indì
makarason o makabatò ang indo mga kaaway.
16 Adto nga tyempo, itugyan kamo sa mga opisyales bisan ng indo mga ginikanan,
mga maguyáng o manghod, mga kahalihan kag ng indo mga amigo. Kag ang iban sa
indo hay ipapatay ninda.
17 Mahahangit gid sa indo ang tanan nga tawo tungod sa indo pagtuman sa akon.
18 Pero ayaw kamo mahadlok kay aber isa ka nahot ng indo buhok indì gid
mahuyog.
19 Kag kung magtiis kamo sa pagtuman sa akon, makakabaton gid kamo kabuhì
nga wayà katapusan.”

Ang parti sa Pagkawasak ng Jerusalem
Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19

20 “Kung makità nindo nga ginapalibutan na ang syudad ng Jerusalem ng mga
sundalo, masasayuran nindo nga madalì na ini magubà.
21 Ang yarà sa Judea dapat magbakwit na pakadto sa kabukiran kag ang yarà sa
syudad dapat maghalin. Ang yarà sa kaumahan indì na dapat magsuyod sa syudad
22 Kay imaw na inà ang mga adlaw nga parusahan ng Dios ang mga taga-Jerusalem
para matuman ang tanan nga ginahambay ng Kasulatan.
23 Sa adto nga tyempo, makaluluoy ang mga nabdos kag nagapasuso! Kay sobra
gid ang kahugaan nga maabot sa kalibutan kag paparusahan ng Dios ang tanan nga
tawo.
24 Ang iban hay mamamatay sa gira kag ang iban naman hay bihagon kag day-on
sa iban nga nasyon. Kag ini nga syudad hay pagagubaon kag ang mga bukon Judio
imaw ang magadumaya hasta matapos ang tyempo nga gingtao sa inda ng Ginoo.”

Ang Pagbalik ng Ungà ng Tawo
Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27

25 “Maabot ang tyempo nga may mga tandà nga makikità sa adlaw, sa bulan kag sa
mga bituon. Kag ang tanan nga tawo sa kalibutan hay magugulpihan kag matataranta
tungod sa dagunò ng mga madagkò nga humbak ng dagat.
26 Magapanggutas ang mga tawo sa kahadlok tungod sa kaiisip ng malain nga
matatabò sa kalibutan kay makikità ninda ang mga butang* sa kalangitan hay
magatayang sa inda dati nga mga pwesto.
27 Pagkatapos makikità ng tanan nga ako nga Ungà ng Tawo* hay yarà sa panganod
nga nagabalik sa kalibutan nga may gahom kag may sobra nga kasilaw.
28 Nganì kung ini nga mga butang hay nagakatabò na, pakusuga ang indo buot kag
magkalipay kamo kay malapit na ang indo kaluwasan sa sobra nga kahugaan.”

Ang Leksyon sa Kahoy nga Igos
Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31

---

* **21:26 21:26** Sa literal: gahom.

29 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda paagi sa parabola. “Isipon nindo ang
kahoy nga igos* kag ang iban pa nga mga kahoy.
30 Kung makità nindo nga nagapanaybos ang iya mga sanga, sayod na nindo nga
malapit na ang tag-init.
31 Imaw da, kung makità nindo nga nagakatabò na ini nga mga butang nga akon
ginahambay, masasayuran nindo nga ang gingharian ng Dios hay madalì na mag-abot.
32 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magakatabò ini tanan bago mamatay
ang mga tawo sa ini nga henerasyon.
33 Maduduyà ang langit kag ang dutà, pero ang akon mga hambay indì maduyà
kundì matutuman gid ini.”

Ang Pagpaandam

34 “Nganì bantayi gid nindo ang indo kaugalingon para indì kamo mawili sa
pagpangalipay kag pag-ininom kag indì kamo magpangalibog parti sa indo kabuhì.
Kay basì kung maabutan kamo nang adto nga adlaw,
35 nga pareho sa pispis nga nadakop sa siod. Tungod maabot adto sa tanan nga
tawo diri sa kalibutan.
36 Nganì maging alisto gid kamo sa tanan nga oras, permi kamo magpangamuyò nga
magkaigwa kusog, agud indì kamo madaog ng tanan nga matatabò kag makaatubang
sa Ungà ng Tawo nga wayà kahadlok.”
37 Kada adlaw, nagatudlò si Hesus sa templo kag pagkagab-i nagatinir siya sa Bukid
ng mga Olibo.
38 Aga pa gid kadamò na ang mga tawo nga nagakadto sa templo para magpamatì
sa iya.

22

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53

1 Malapit na ang Pyesta ng Tinapay nga wayà Pampaalsa* nga ginatawag ng mga
Israelita, Pyesta ng Pagligad ng Anghel*.
2 Ang mga pinunò nga parì kag ang mga eskriba hay nagapangità ng paagi kung
pauno ninda ipapatay si Hesus nga wayà iban nga makasayod kay ginahadlukan
sinda sa mga tawo.

Ang Pagtraidor ni Judas kay Hesus
Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11

3 Adto da nga oras, gingsudlan ni Satanas si Judas nga ginatawag, Iscariote. Siya
hay isa sa dose nga apostoles.
4 Nagkadto siya sa mga pinunò nga parì kag sa mga pinunò ng gwardya sa templo,
agud inda istoryahan kung pauno niya itugyan si Hesus sa inda.
5 Nalipay sinda kag gingpangakuan nga bayaran si Judas.
6 Nagpasugot si Judas kag tunà adto, nagapangità siya ning paagi kung pauno niya
itugyan si Hesus sa inda nga indì masayuran ng mga tawo.

Ang Pagpreparar sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel
Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21; Juan 13:21-30

7 Nag-abot ang adlaw ng Pyesta ng Tinapay nga wayà Pampaalsa. Imaw ini ang
adlaw nga ginapatay ang kordero agud ihalad sa Dios, para magsilibrar sa Pyesta ng
Pagligad ng Anghel.
8 Nganì gingsugò ni Hesus sina Pedro kag Juan, “Mag-una kamo kag ipreparar ang
aton ihapon para sa Pyesta.”
9 Nagpangutana sinda, “Sa diin mo ini gusto namon ipreparar?”

10 Nagsabat si Hesus, “Pag-abot nindo sa syudad ng Jerusalem, may masumpong
kamo nga lyaki nga nagapas-an ning bangà nga may tubì. Sunod kamo sa iya sa
bayay nga iya suyuran.
11 Kag hambaya nindo ang tag-iya ng bayay, ‘Nagapapangutana ang amon Maestro
kung diin ang kwarto nga pagakaunan niya kaibahan ng iya mga disipulo sa ihapon
para sa Pyesta.’
12 Ipakità niya sa indo ang malapad nga kwarto sa ibabaw nga kumplito na ng mga
gamit. Didto kamo magpreparar ng aton ihapon.”
13 Nagkadto ang duha kag nakità ninda ang tanan sunò sa ginghambay ni Hesus sa
inda. Kag didto ninda gingpreparar ang ihapon para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel.

Ang Ulihi nga Ihapon ng Ginoo
Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25

14 Pag-abot ng oras nga maihapon na sinda, nagpungkò si Hesus kaibahan ang iya
mga apostoles.
15 Naghambay siya, “Gusto ko gid magkaon kaibahan kamo sa ini nga Pyesta ng
Pagligad ng Anghel bago ako pahugaan.
16 Ginahambay ko sa indo, indì na ako magkaon liwat ini hasta matuman gid ang
iya gusto hambayon sa gingharian ng Dios.”
17 Pagkatapos nagbuoy si Hesus ning tasa nga may ilimnon kag nagpasalamat sa
Dios. Hambay niya, “Batuna nindo ini kag mag-inom kamo.
18 Ginahambay ko sa indo, pagkatapos ini indì na ako mag-inom liwat ng ilimnon
halin sa ubas hasta sa adlaw nga mag-abot ang gingharian ng Dios.”
19 Pagkatapos nagbuoy siya ning tinapay kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak
niya ini kag gingtao sa inda kag naghambay, “Ini ang akon lawas nga ginatao para sa
indo. Himua nindo ini bilang pagdumdom sa akon.”
20 Pagkatapos ninda kaon ng ihapon, imaw da ang iya ginghuman sa tasa nga may
ilimnon kag naghambay, “Ini nga ilimnon ang bag-o nga kasugtanan nga gingsilyuhan
paagi sa akon dugò nga ibubò para sa indo.
21 Pero pamatì kamo! Kaibahan naton diri sa lamisa ang tawo nga magatraidor sa
akon.
22 Kay ako nga Ungà ng Tawo hay pagapatyon sunò sa plano ng Dios, pero
makaluluoy gid ang tawo nga magatraidor sa akon!”
23 Pagkabatì ninda ini, nagpinangutan-an sinda kung sin-o sa inda ang magahuman
ini.

Ang Labaw sa Tanan

24 Pagkatapos adto nagdiskusyon ang mga disipulo kung sin-o gid sa inda ang labaw
sa tanan.
25 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Ang mga harì nga nagadumaya sa kalibutan
hay may otoridad sa inda mga sinakupan. Kag gusto ninda nga hambayon sinda ng
mga tawo nga mabinuligon.
26 Pero bukon tiyad inà sa indo. Kay kung sin-o sa indo ang labaw sa tanan dapat
maging pinakamababà. Kag kung sin-o sa indo ang nagadumaya, dapat magserbisyo.
27 Sin-o sa duha ang mas labaw, ang nagapungkò kag nagakaon sa lamisa o
ang nagatahaw? Syempre ang nagapungkò. Pero yari ako kaibahan nindo nga
nagaserbisyo sa indo.”
28 Naghambay pa si Hesus, “Kamo lang gid ang kaibahan ko sa tanan nga mga
pagtilaw nga naagihan ko kag wayà nindo ako gingpabay-i.
29 Kung pauno nga gingtaw-an ako ng akon Amay ning otoridad para magharì,
imaw da ang itao ko sa indo nga otoridad,

30 agud makaibahan ko kamo sa pagkaon kag pag-inom sa akon gingharian. Kag
magapungkò kamo sa trono para husgahan ang dose ka tribo ng Israel."

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38

31 Pagkatapos naghambay si Hesus kay Pedro, "Simon, Simon, pamatii ako! Nagpilit
si Satanas nga tilawan niya ang pagtuo nindo nga daw pareho kamo sa trigo nga
ginatahupan.
32 Pero gingpangamuyò ko na ikaw nga indì maduyà ang imo pagtuo sa akon.
Kag kung magbalik ka na liwat, dapat pakusugon mo da ang pagtuo ng imo mga
kauturan."
33 Naghambay si Pedro, "Ginoo, preparado gid ako nga mapriso kag mamatay
kaibahan mo!"
34 Pero naghambay si Hesus, "Ginahambay ko sa imo, Pedro, bago magtuktuyaok
ang suyog sa ini nga adlaw, tuyo ka beses ka maghambay nga bukon mo ako kilaya."

Sa Oras ng Kahugaan

35 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Nang gingsugò ko kamo nang una
nga magwali, ginghambayan ko kamo nga indì kamo magdaya ning kahita, bag o
sandalyas. May nagkuyang ba sa indo?" Nagsabat sinda, "Wayà gid."
36 Naghambay pa si Hesus, "Pero niyan, kung kamo hay may kahita o bag, day-a
nindo. Kung sin-o sa indo ang wayà sundang ibaligyà ang iya pangsuy-ob nga barò
kag bumakay.
37 Ginahambay ko sa indo, dapat matuman ang ginahambay ng Kasulatan parti sa
akon, 'Gingbilang siya nga isa ka kriminal', kay tanan nga gingsulat parti sa akon hay
malapit na matuman."
38 Naghambay ang mga disipulo, "Ginoo, yari na ang duha ka sundang." Nagsabat
si Hesus, "Tamà na inà!"

Ang Pagpangamuyò ni Hesus sa Bukid ng mga Olibo
Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42

39 Pagkatapos nagluwas si Hesus sa syudad kag nagtukad sa Bukid ng mga Olibo,
pareho ng permi niya ginahuman. Nagnunot da ang iya mga disipulo.
40 Pag-abot ninda didto, naghambay siya sa inda, "Magpangamuyò kamo para indì
kamo madaog ng pagtintar."
41 Nagpalayò siya sa inda kag nagkadto sa unahan. Didto nagluhod siya kag
nagpangamuyò.
42 Naghambay siya, "Amay, kung gusto mo, buy-a ini nga paabuton nga kahugaan
sa akon. Pero bukon ang akon kagustuhan ang matuman, kundì ang kagustuhan mo."
43 [Pagkatapos nagpakità ang anghel halin sa langit kag gingpakusog ang iya buot.
44 Tungod sa sobra gid nga kalisod, lalò pa gid siya nga nagpangamuyò hasta ang
iya gan-ot hay pareho sa dugò nga nagatuyò sa dutà.]
45 Pagkatapos niya pangamuyò, nagtindog siya kag nagpalapit sa mga disipulo.
Naabutan niya sinda nga nagakatuyog kay nagapangluya gid sinda sa kalisod.
46 Naghambay si Hesus, "Basì nagakatuyog kamo? Bangon kag magpangamuyò
para indì kamo madaog ng pagtintar."

Ang Pagdakop kay Hesus
Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11

47 Mintras nagahambay pa si Hesus, nag-abot ang kadamò nga tawo. Si Judas nga isa
sa dose nga disipulo hay nagauna sa inda. Nagpalapit siya kay Hesus kag gingharuan
niya.

48 Pero gingpangutana siya ni Hesus, “Judas, traiduron mo ba ako nga Ungà ng
Tawo sa isa ka harò?”
49 Nang makità ng mga kaibahan ni Hesus ang matatabò, naghambay sinda, “Ginoo,
panglabuon ba namon sinda?”
50 Pagkatapos ginglabò ng isa sa inda ang ulipon ng Pinakamataas nga Parì kag
nautod ang iya tuo nga talinga.
51 Pero naghambay si Hesus, “Tamà na inà!” Ginghawiran niya ang talinga ng tawo
kag ang pilas hay nag-ayo nga daan.
52 Pagkatapos naghambay si Hesus sa mga pinunò nga parì, mga pinunò ng gwardya
ng templo kag mga miyugdumaya ng Judio nga nagadakop sa iya, “Tulisan ba ako nga
kahinangyan gid magdaya pa kamo mga sundang kag mga pamakang para dakpon
ako?
53 Adlaw-adlaw yadto ako sa templo nga nagatudlò kag yadto da kamo kag wayà
nindo ako pagdakpa. Pero imaw na ini ang oras para masunod ang kagustuhan ni
Satanas nga harì ng kaduyom.”

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27

54 Gingdakop ninda si Hesus kag gingdaya sa bayay ng Pinakamataas nga Parì. Si
Pedro naman nagnunot, pero malayò ang iya antad.
55 Nagdabok ang mga tawo sa tungà ng dyaag kag nagpungkò sa malapit para
magpainit-init. Nagpalapit da si Pedro kag nagpungkò.
56 Nakità siya ng isa ka ulipon nga babayi nang mahayagan siya ng kalayo. Gingsirò
niya si Pedro ning maayo kag naghambay, “Ini nga tawo hay kaibahan da ni Hesus!”
57 Pero nagbalibad si Pedro kag naghambay, “Taya! Wayà ko nganì siya makilaya!”
58 Malagat-lagat may lyaki naman nga nakakità kay Pedro kag naghambay, “Ikaw,
kaibahan ka da niya.” Pero nagsabat si Pedro, “Ano! Bukon ako adto!”
59 Pagkaligad ng mga isa ka oras may naghambay naman, “Sigurado gid, ini nga
tawo kaibahan ni Hesus kay taga-Galilea da siya.”
60 Pero nagsabat si Pedro, “Taya! Wayà gid ako nakasayod kung ano ang imo
ginahambay!” Kag adto nga daan mintras nagahambay pa si Pedro, nagtuktuyaok
ang suyog.
61 Naglingig ang Ginoo kag gingsirò siya. Nadumduman ni Pedro ang ginghambay
ng Ginoo sa iya, “Bago magtuktuyaok ang suyog sa ini nga gab-i, tuyo ka beses ka
magahambay nga bukon mo ako kilaya.”
62 Nganì nagluwas siya kag nagtinangis gid tudo.

Ang Pag-insulto kag Pagbinalda kay Hesus
Mateo 26:67-68; Marcos 14:65

63 Niyan, ging-insulto kag gingbinalda si Hesus ng mga tawo nga nagagwardya sa
iya.
64 Gingtabunan ninda ang iya mata kag gingtiniaw-tiawan, “Sige, pintua abi! Sin-o
ang nagsumbag sa imo?”
65 Kag madamò pa gid ang inda ginahinambay nga pang-insulto sa iya.

Ang Pag-imbistigar kay Hesus sa Korte
Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24

66 Pagkaaga, nagtipon ang mga miyugdumaya ng Judio, mga pinunò nga parì kag
mga eskriba. Gingdaya ninda si Hesus sa inda Korte*.
67 Nagpangutana sinda kay Hesus, “Balitai kami! Ikaw ba ang Kristo?” Pero
nagsabat si Hesus, “Aber ibalità ko sa indo, indì da gihapon kamo magpati.
68 Kag kung magpangutana da ako sa indo, indì da kamo magsabat.

69 Pero tunà arinyan, ako nga Ungà ng Tawo hay magapungkò hampig sa tuo ng
Dios nga Makagagahom.”
70 Pagkatapos nagpangutana sinda tanan, “Kung tiyad inà, ikaw ang Ungà ng Dios?”
Nagsabat naman si Hesus, “Kamo mismo ang naghambay inà.”
71 Naghambay sinda, “Ano pa nga pamatuod ang kinahangyan ta? Kita na mismo
ang nakabatì halin sa iya bàbà!”

23

Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus
Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38

1 Pagkatapos adto, nagtindog sinda tanan kag gingdaya si Hesus kay Pilato nga
gobernador.
2 Pag-abot didto, ging-akusar ninda si Hesus kay Pilato. Hambay ninda, “Naabutan
namon ini nga tawo nga nagapangumbinsi sa amon mga kasimanwa para magbatò
sa Emperyo ng Roma. Kag ginabawalan niya ang mga tawo nga magbayad ning buhis
sa Emperador. Nagahambay pa siya nga siya ang Kristo nga isa ka harì.”
3 Gingpangutana siya ni Pilato, “Ikaw ba ang harì ng mga Judio?” Nagsabat si Hesus
sa iya, “Ikaw na ang naghambay inà.”
4 Pagkatapos naghambay si Pilato sa mga pinunò nga parì kag sa madamò nga
tawo nga nagatipon didto, “Wayà da ako may nakità nga salà agud sentensyahan ng
kamatayon ini nga tawo.”
5 Pero nagpilit gid sinda kag naghambay, “Paagi sa iya pagpanudlò, ginasuysugan
niya nga magrebelde ang mga taga-Judea. Nagtunà siya sa Galilea kag niyan hay yari
na diri sa Jerusalem.”

Gingdaya si Hesus kay Herodes

6 Nang mabatian ini ni Pilato, nagpangutana siya kung taga-Galilea gid siya.
7 Nang masayuran niya nga taga-didto si Hesus sa lugar nga sakop ni Herodes,
gingpadaya niya si Hesus sa iya. Kay nang adto nga mga adlaw yadto da si Herodes
sa Jerusalem.
8 Nalipay gid si Herodes nang makità niya si Hesus. Dugay na niya gusto nga makità
siya, kay kadamò ang iya nabatian parti sa iya. Gusto kuntà niya nga maghuman si
Hesus ng mga milagro para makità niya.
9 Nganì gingpinangutana ni Herodes si Hesus. Pero wayà gid siya nagsabat.
10 Yadto da ang mga pinunò nga parì kag mga eskriba kag wayà gid sinda nagpara
sa pag-akusar kay Hesus.
11 Gingpakamaisot kag ging-insulto siya ni Herodes kag ng iya mga sundalo.
Gingsuksukan ninda siya ning mamahayon nga barò kag pagkatapos gingpabalik kay
Pilato.
12 Nang adto nga adlaw, naging mag-amigo na sina Herodes kag Pilato nga dati anay
hay magkaaway.

Ang Pagsentensya kay Hesus
Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39-19:16

13 Gingpatawag ni Pilato ang mga pinunò nga parì, mga miyugdumaya ng banwa
kag ang mga tawo.
14 Naghambay siya sa inda, “Gingdaya nindo diri sa akon ini nga tawo nga indo
ginaakusar nga nagapangsuysog agud magrebelde ang mga tawo sa Emperador. Pero
sa akon pag-imbistigar sa indo atubangan, wayà gid ako may makità nga salà pareho
ng indo ginaakusar.

15 Patì da si Herodes, wayà da siya may makità nga salà, nganì gingpabalik siya sa aton. Wayà gid siya may malain nga ginghuman para siya patyon.
16 Ipalatigo ko na lang siya kag pagkatapos buhian."
17 [Ginahambay niya ini kay kada Pyesta ng Pagligad ng Anghel, kahinangyan niya magpaluwas ng isa ka priso nga mapilì ng mga tawo.]
18 Pero nagsininggit sinda, "Patya inà nga tawo! Si Barabas ang paluwasa para sa amon!"
19 (Si Barabas hay napriso kay naglakot siya sa pagrebelde kontra sa Emperador nga natabò sa Jerusalem kag nakapatay pa siya.)
20 Gusto kuntà ni Pilato nga buhian si Hesus nganì naghambay pa gid siya sa mga tawo.
21 Pero nagsininggit sinda, "Ilangsang siya sa krus! Ilangsang siya sa krus!"
22 Nagpangutana pa gid sa inda si Pilato sa ikatuyo ka beses, "Basì, ano ba nga salà ang iya nahuman? Wayà gid ako may nakità nga salà para sentensyahan siya nga mamatay! Ipalatigo ko na lang siya kag buhian pagkatapos."
23 Pero lalò pa gid nga nagsininggit sinda nga dapat ilangsang siya sa krus. Nang ulihi, sinda gid ang nasunod.
24 Nganì nagpasugot si Pilato sa gusto ng mga tawo nga ilangsang si Hesus sa krus.
25 Gingpaluwas niya adtong tawo nga gingpriso tungod sa pagrebelde kag pagpatay kay imaw ang inda gingpangayò. Pero gingtugyan niya si Hesus sa mga tawo para himuon ninda ang inda gusto sa iya.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27

26 Mintras ginadaya ng mga sundalo si Hesus paluwas, nasumpong ninda ang isa ka tawo nga halin sa baryo. Ang iya pangayan hay si Simon nga taga-Cyrene. Ginghawiran ninda siya kag gingpilit nga ipapas-an ang krus sa iya kag gingpasunod kay Hesus.
27 Kadamò da ang mga tawo nga nagasunod kay Hesus, patì ang mga babayi nga nagatinangis kag ginapinuypog ang inda dughan sa tudo nga kalisod.
28 Pero ginglingig sinda ni Hesus kag naghambay, "Mga kababayihan nga taga-Jerusalem, ayaw nindo ako pagtangisi. Tangisi nindo ang indo mga kaugalingon kag ang indo mga ungà.
29 Kay maabot gid ang mga adlaw nga mahambay ang mga tawo, 'Bulahan ang mga baog kag ang mga wayà ungà kag ang wayà nagpasuso!'
30 Sa adto nga mga adlaw, mahambay ang mga tawo sa mga bukid, 'Tumpagi kami!' Kag sa mga bakuyod, 'Tabuni kami!'
31 Kay kung ginahuman ninda ini sa akon nga wayà nganì salà, ano pa arà ang matatabò sa mga tawo nga may salà?"*
32 May duha pa ka kriminal ang gingdaya ninda para patyon kaibahan ni Hesus.
33 Pag-abot ninda sa lugar nga ginatawag, Bungò; ginglangsang ninda si Hesus sa krus. Ginglangsang da ninda ang duha ka kriminal, ang isa sa tuo kag ang isa sa waya.
34 Pagkatapos naghambay si Hesus, "Amay, patawara sinda kay wayà ninda nasayuri ang inda ginahuman." Gingparte-parte ninda ang iya mga barò paagi sa palabunutan.
35 Mintras nagatindog didto ang mga tawo kag nagatan-aw, ginaininsulto ng mga pinunò si Hesus. Hambay ninda, "Gingtabangan niya ang iban, pero kung matuod nga siya ang Kristo nga gingpilì ng Dios, dapat tabangan da niya ang iya kaugalingon!"

* **23:31 23:31** Ang gusto hambayon ni Hesus diri hay kung ang mga tawo hay nagapangsakit sa wayà gid ning salà pareho sa iya, mas sobra pa gid ang parusa ng Dios sa mga makasasalà nga indì maghinuysoy.

36 Ging-insulto da siya ng mga sundalo. Nagpalapit sinda sa iya kag gingdawatan
ning maaslom nga ilimnon.
37 Hambay ninda, “Kung matuod nga ikaw ang Harì ng mga Judio, luwasa ang imo
kaugalingon!”
38 Kag may nakasulat sa karatula sa ibabaw ng iya uyo nga, INI ANG HARÌ NG MGA
JUDIO.
39 Ging-insulto da siya ng isa sa duha ka kriminal nga nalangsang sa krus. Hambay
niya, “Dì ba ikaw ang Kristo? Tabangi ang imo kaugalingon kag patì da kami!”
40 Pero gingsabyaw siya ng isa pa nga kriminal, “Wayà ka ba nahadlok sa Dios?
Kay pareho lang da kita nga ginaparusahan!
41 Kita nga duha hay angay gid nga parusahan tungod sa aton nahuman nga mga
salà, pero ini nga tawo hay wayà may nahuman nga malain.”
42 Pagkatapos naghambay siya, “Hesus, dumduma ako kung magharì ka na!”
43 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, ini gid nga adlaw
makakaibahan ta ikaw sa Paraiso.”

Ang Pagkamatay ni Hesus
Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30

44 Nang mga alas dose na ng adlaw, nagduyom ang bilog nga lugar hasta alas tres
ng hapon.
45 Wayà naghayag ang adlaw kag nagisì sa tungà ang kurtina ng templo halin sa
ibabaw pakadto sa ubos.
46 Pagkatapos nagsinggit si Hesus ng makusog, “Amay, ginatugyan ko sa imo ang
akon espiritu!” Pagkahambay niya ini, nabugtuan siya ning ginhawa.
47 Nang makità ng kapitan ng mga sundalo ang natabò, nagdayaw siya sa Dios kag
naghambay, “Matuod gid nga wayà ning salà ini nga tawo!”
48 Ang tanan nga mga tawo nga nagasirò didto sa mga natabò hay nagpinang-ulì
nga ginapinuypog ang inda dughan tungod sa sobra nga kalisod.
49 Ang mga kaibahan ni Hesus, patì ang mga babayi nga nagasunod sa iya halin
sa Galilea hay yadto da nagatindog sa malayò-layò kag nagatan-aw ng ini nga mga
nagakatabò.

Ang Paglubong kay Hesus
Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42

50 May isa ka tawo nga maayo kag matarong nga ang pangayan hay Jose. Aber
miyembro siya sa Korte ng mga Judio*,
51 wayà siya nagsugot sa plano ninda nga patyon si Hesus. Siya hay taga-Arimatea
nga sakop ng Judea kag nagahuyat siya sa paghaharì ng Dios.
52 Nagkadto siya kay Pilato kag gingpangayò ang lawas ni Hesus.
53 Pagkatapos gingpatunton niya ang lawas ni Hesus halin sa krus kag gingpaputos
ng mahay kag maayo nga klasi nga tela nga linen. Gingpabutang niya ang lawas sa
isa ka lubungan nga ginghuman sa alihid ng bakuyod. Ini hay wayà pa nalulubungi.
54 Biyernes adto kag adlaw ng pagpreparar sa pagtunà ng Adlaw nga Inugpahuway*.
55 Niyan, ang mga babayi nga kaibahan ni Hesus halin sa Galilea hay nagsunod kay
Jose. Nakità ninda kung diin si Hesus ginglubong kag kung pauno ang pagbutang ng
iya lawas.
56 Pagkatapos nagpaulì sinda kag nagpreparar ng mga pahumot kag buyong nga
panghibò sa lawas ni Hesus. Tungod Adlaw nga Inugpahuway na, nagpahuway sinda
sunò sa Kasuguan.

24

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10

1 Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana*, nagkadto ang mga babayi sa lubungan
daya ang gingpreparar nga mga pahumot.
2 Pag-abot didto, nakità ninda nga ang bato nga nagasara sa pwertahan ng lubungan
hay napaligid na.
3 Nagsuyod sinda pero wayà ninda nakità ang lawas ni Ginoong Hesus.
4 Mintras nagapangalibog sinda kung ano ang natabò, gulpi lang nagpakità ang
duha ka lyaki nga nagatindog sa inda atubangan. Ang inda barò hay sobra gid nga
kasilaw.
5 Tungod sa tudo ninda nga kahadlok, naghapà sinda. Nagpangutana ang mga lyaki
sa inda, "Basì ginapangità nindo ang buhì diri sa mga patay?
6 Wayà siya diri. Nabanhaw na siya! Nadumduman ba nindo ang iya hambay sa
indo nang yadto pa kamo sa Galilea?
7 Ang hambay niya, siya nga Ungà ng Tawo hay kahinangyan dakpon kag itao sa
mga makasasalà para ilangsang sa krus kag mamatay. Pero sa ikatuyo ka adlaw
mababanhaw siya."
8 Kag nadumduman ninda ang ginghambay nang una ni Hesus.
9 Nganì nagpaulì sinda kag gingbalità ang tanan nga natabò sa onse ka disipulo kag
sa inda mga kaibahan.
10 Ang mga nagbalità sa mga apostoles hay sina Maria nga taga-Magdala, Juana,
Maria nga nanay ni Santiago kag ang iban pa nga mga babayi.
11 Pero wayà sinda nagpati kay ang kalaom ninda hay isto-istorya lang ini.
12 Pero nagtindog si Pedro kag nagdyagan pakadto sa lubungan. Pag-abot niya didto
nagdukò siya kag naglìlì sa suyod. Ang nakità lang niya hay ang tela nga linen nga
gingputos sa lawas ni Hesus. Nganì nagpaulì siya nga natingaya gid sa natabò.

Ang Natabò sa Dayan pakadto sa Emaus
Marcos 16:12-13

13 Nang adto da nga adlaw ang duha ka disipulo ni Hesus hay nagapanaw pakadto
sa baryo ng Emaus, mga onse ka kilometro halin sa Jerusalem.
14 Ang inda ginainistorya mintras nagapanaw hay ang tanan nga natabò.
15 Mintras nagaistorya kag nagapinangutan-an sinda, nagpalapit si Hesus kag
nagdungan sa inda.
16 Pero wayà ninda siya nakilaya kay daw natabunan ang inda mata.
17 Nagpangutana si Hesus sa inda, "Ano gid ang indo ginainistorya mintras
nagapanaw?" Nagduyog sinda nga may kalisod.
18 Nagsabat ang isa sa inda nga ang pangayan hay Cleopas, "Ikaw lang siguro sa
mga nagbisita sa Jerusalem ang wayà nakasayod kung ano ang bag-o lang nga natabò
didto."
19 Nagpangutana si Hesus, "Basì, ano ang natabò?" Nagsabat sinda, "Ang parti
kay Hesus nga taga-Nazaret. Siya hay propeta nga makagagahom sa panirò ng
Dios kag ng tanan nga tawo. Gingpakità niya ini paagi sa iya gingpanghambay kag
gingpanghuman.
20 Pero ging-akusar siya ng aton mga pinunò nga parì kag ng iban pa nga pinunò
naton para parusahan nga patyon. Kag gingpalangsang ninda siya sa krus.
21 Siya pa naman ang amon ginalauman nga magahilway sa Israel sa pagharì ng
mga taga-Roma. Kag tuyo na ini niyan ka adlaw tunà nang gingpatay siya.

* **24:1 24:1** Ang una nga adlaw ng simana sa mga Judio hay Dominggo sa aton.

22 Kag isa pa, nagulpihan gid kami sa gingbalità ng amon iban nga mga kaibahan
nga babayi. Aga pa gid sinda nagkadto sa lubungan,
23 pero wayà na kuno didto ang lawas ni Hesus. Nagbalik nga daan sinda sa amon
kag nagbalità nga nakità ninda ang mga anghel nga ang hambay buhì si Hesus!
24 Pagkatapos ang iban sa amon mga kaibahan nagkadto da sa lubungan kag nakità
ninda nga matuod gid ang gingbalità ng mga babayi, pero wayà ninda nakità si
Hesus."
25 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, "Wayà ba kamo nakaintindi? Basì indì
nindo mapatihan ang tanan nga gingbalità ng mga propeta?
26 Dì ba kahinangyan anay mag-agi sa kahugaan ang Kristo bago siya himayaon?"
27 Kag ging-isplikar ni Hesus ang tanan nga ginghambay sa Kasulatan parti sa iya
kaugalingon, tunà sa gingsulat ni Moises hasta sa gingsulat ng tanan nga propeta.
28 Nang malapit na sinda sa baryo nga inda kadtuan, si Hesus hay daw maderitso
lang sa iya pagpanaw.
29 Nganì ging-agda gid ninda siya, "Magnunot ka na lang anay sa amon kay hapon
na kag malapit na magduyom." Nganì nagnunot siya sa inda.
30 Nang nagapungkò na sinda para magkaon, gingbuoy ni Hesus ang tinapay kag
nagpasalamat sa Dios. Pagkatapos, gingbuak-buak niya ini kag gingtao sa inda.
31 Kag nabuoy ang nagasagang sa inda mata kag nakilaya ninda si Ginoong Hesus.
Pero gulpi lang siya naduyà sa inda panirò.
32 Naghambay sinda sa isa kag isa, "Gai-galì kalipay-lipay gid ang aton pamatyag
nang ginaisplikar niya ang hambay ng Dios nang kaibahan pa naton siya sa dayan!"
33 Kag nagtindog sinda nga daan kag nagbalik sa Jerusalem. Naabutan ninda ang
onse nga disipulo kag ang iban ninda nga mga kaibahan nga nagatipon didto.
34 Hambay ninda nga duha, "Matuod gida galì nga nabanhaw ang Ginoo! Nagpakità
siya kay Simon!"
35 Pagkatapos gingbalità ng duha ang natabò didto sa dayan pakadto sa Emaus kag
kung pauno ninda nakilaya si Hesus nang nagabuak-buak siya ng tinapay.

Ang Pagpakità ni Hesus sa iya mga Disipulo
Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Ginghuman 1:6-8

36 Mintras nagaistorya pa ang duha, gulpi lang nagpakità si Hesus sa inda kag
nagtindog sa tungà. Hambay niya, "Ang katawhayan yarà sa indo!"
37 Pero nangayag kag hinadlukan sinda kay ang kalaom ninda muyto ang inda
nakità.
38 Naghambay si Hesus sa inda, "Basì ginahadlukan kamo kag nagapangduha-duha?
39 Tan-awa nindo ang akon mga kamot kag siki! Hawiri kag sirua. Bukon ako muyto
kay ang muyto wayà unod kag tuy-an pareho ng nakikità nindo sa akon."
40 Mintras ginahambay niya ini, gingpakità niya ang iya mga kamot kag siki.
41 Daw indì gihapon sinda makapati tungod sa inda sobra nga kalipay kag katingaya.
Nganì nagpangutana si Hesus sa inda, "May pagkaon ba kamo?"
42 Gingtaw-an ninda siya ning inihaw nga isdà.
43 Gingbuoy niya ini kag gingkaon sa inda atubangan.
44 Pagkatapos naghambay siya, "Imaw ini ang akon ginghambay sa indo nang
kaibahan pa nindo ako. Dapat matuman ang tanan nga nakasulat parti sa akon sa
mga Kasuguan ni Moises, sa mga ginghambay ng mga propeta kag sa mga Salmo."
45 Pagkatapos gingbuksan ni Hesus ang inda isip para maintindihan ninda ang
Kasulatan.
46 Kag naghambay pa si Hesus sa inda, "Imaw ini ang nakasulat: ang Kristo
hay kahinangyan gid mag-agi ng kahugaan kag mamatay pero sa ikatuyo ka adlaw
mabanhaw siya.

47 Dapat ipamalità sa tanan nga tawo sa bilog nga kalibutan magtunà sa Jerusalem
nga paagi sa iya, patatawaron ng Dios ang mga tawo nga magahinuysoy sa inda kasal-
anan.
48 Kamo ang mga testigo sa ini nga mga butang.
49 Kag ipadaya ko sa indo ang Espiritu Santo nga gingpangakò ng akon Amay. Pero
maghuyat anay kamo sa Jerusalem hasta mabaton nindo ang gahom ng Espiritu Santo
halin sa langit."

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit
Marcos 16:19-20; Ginghuman 1:9-11

50 Pagkatapos adto gingdaya sinda ni Hesus sa luwas ng Jerusalem. Pag-abot sa
baryo ng Betania, gingtaas niya ang iya kamot kag gingbendisyunan sinda.
51 Mintras ginabendisyunan niya sinda, painot-inot siya nga gingdaya pakadto sa
langit.
52 Gingsamba ninda siya kag pagkatapos kalipay-lipay gid sinda nga nagbalik sa
Jerusalem.
53 Permi sinda didto sa templo nga nagadayaw sa Dios.

Ang Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo nga Gingsulat ni
JUAN
Pasayod

Ini nga Maayong Balità hay gingsulat ni Juan, “ang disipulo nga pinalanggà ni Hesus” nga ungà ni Zebedee. Nang maguyang na si Juan, gingdakop siya ng mga taga-Roma kag gingtapok sa isla ng Patmos tungod sa iya pagtuo kay Hesu-Kristo.

Sa primero nga kapitulo gingpakilaya niya si Hesus bilang “Wayà Katapusan nga Hambay ng Dios” nga naging tawo (1:1, 14). Ang masunod nga mga kapitulo hay nagabalità ng mga makatitingaya nga butang nga nagapamatuod nga si Hesus “ang Kristo, ang Ungà ng Dios” (20:31).

Mababasa da diri ang permi nga pagkaibahan ni Hesus sa iya dose nga disipulo, lalò na nang gab-i nga gingdakop siya. Gingpakusog niya ang inda buot agud maging preparado sa aber ano nga matabò. Sa ulihi nga mga kapitulo, nakasulat kung pauno gingdakop si Hesus, ging-imbistigahan, ginglangsang sa krus, ginglubong kag gingbanhaw. Pagkabanhaw niya nagpakità siya sa iya mga disipulo sa suyod ng 40 ka adlaw.

Mababasa da diri ang paggamit ni Hesus ng ordinaryo nga mga butang sa iya pagpanudlò agud magtao ning espiritwal nga gusto hambayon pareho ng: tinapay, iwag, karnero, punò ng ubas kag iban pa.

Si Hesus ang Hambay kag ang Kahayag

1 Bago pa nagtunà ang tanan, yarà na ang ginatawag nga Hambay*. Ini nga Hambay
hay kaibahan na ng Dios kag ang Hambay mismo hay Dios.
2 Kaibahan siya ng Dios bago pa magtunà ang tanan.
3 Ang tanan nga butang nahuman paagi sa iya kag wayà mahuman ang mga
nahuman kung bukon siya.
4 Siya ang ginghalinan ng matuod nga kabuhì. Ini nga kabuhì hay kahayag. Paagi
diri, maiintindihan ng mga tawo ang kamatuuran.
5 Siya hay nagahayag pareho ng iwag sa kaduyom kag wayà gid napeperdi ng
kaduyom ang kahayag.
6 Igwa ning tawo nga ang pangayan hay Juan† nga gingsugò ng Dios.
7 Gingsugò siya para magpamatuod parti sa kahayag nga nagkari sa kalibutan, agud
ang tanan hay magtuo tungod sa iya pamatuod.
8 Bukon si Juan ang kahayag, pero gingsugò siya para magpamatuod parti sa ini
nga kahayag.
9 Si Hesus ang matuod nga kahayag nga nagaabot sa kalibutan para mahayagan
ang mga tawo agud maintindihan ang kamatuuran.
10 Nag-abot gid siya sa kalibutan, pero aber natuga ang kalibutan paagi sa iya, wayà
siya gingkilay-a ng mga tawo kung sin-o siya.
11 Nagkari siya sa kaugalingon niya nga nasyon, pero wayà siya gingbatuna ng
kadamuan.
12 Pero ang tanan nga nagbaton kag nagtuo sa iya hay gingtaw-an niya ning
pribilihiyo nga maging mga ungà ng Dios.

---

* **1:1 1:1** Ang Hambay hay bukon boses kundì persona. Ini hay si Hesus kag ang gusto hambayon siya hay ang bilog nga mensahe ng Dios (1:14, Pahayag 19:13). † **1:6 1:6** Ini nga Juan hay ang miyugbawtismo, bukon si Juan nga apostol nga nagsulat ng ini nga libro.

13 Nahuman sinda nga mga ungà ng Dios bukon paagi sa tawhanon, o sa kagustuhan
ng lawas, o sa kagustuhan ng mag-asawa, kundì paagi sa kabubut-on ng Dios.
14 Ang ginatawag nga Hambay, siya hay naging tawo kag nag-istar diri sa kalibutan
kaibahan naton. Maluluy-on gid siya kag matuod gid ang tanan nga iya ginahambay.
Nakità namon ang iya gahom kag kahayag bilang bugtong nga Ungà halin sa Dios nga
Amay.
15 Nagpamatuod si Juan sa mga tawo, "Imaw ini ang akon gusto hambayon nang
ginghambay ko, 'May isa ka tawo nga kasunod ko nga maabot. Mas importante siya
kaysa sa akon kay bago pa ako natawo, yarà na siya.' "
16 Tungod sa iya madakò nga paghigugmà, padayon gid kita tanan nga nakabaton
ng abunda nga pagpakamaayo.
17 Ang Kasuguan hay gingtao ng Dios paagi kay Moises, pero ang pagpakamaayo
kag kamatuuran hay gingpasayod sa aton paagi kay Hesu-Kristo.
18 Wayà gid ning bisan sin-o nga nakakità sa Dios. Pero gingpakilaya siya sa aton ng
iya bugtong nga Ungà. Siya mismo hay Dios nga malapit sa tagipusuon ng iya Amay.

Ang Pagpamatuod ni Juan nga Miyugbawtismo parti kay Hesus
Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18

19 Isa ka adlaw, ang mga miyugdumaya ng mga Judio hay nagsugò ng mga parì kag
mga Levita* halin sa Jerusalem para pangutan-on si Juan kung sin-o siya. Naghambay
sinda, "Sin-o ka?"
20 Wayà si Juan nagbalibad kundì nagsabat ning matuod, "Bukon ako ang Kristo*
nga indo ginahuyat."
21 Nganì gingpangutana ninda siya liwat, "Kung imaw inà, sin-o ka? Ikaw ba si
Elias?"
Nagsabat si Juan, "Bukon."
Kag nagpangutana pa gid sinda, "Ikaw ba ang propeta* nga magaabot?"
Nagsabat siya, "Bukon!"
22 Nganì gingpangutana pa gid ninda siya, "Sin-o ka gid galì? Balitai kami agud
may maisabat da kami sa mga nagsugò sa amon. Ano ang mahahambay mo parti sa
imo kaugalingon?"
23 Nagsabat siya, "Ako adto ang ginghambay ni Propeta Isaias, 'May magasinggit sa
tiway nga lugar, "Tadlunga nindo ang agihan kay maabot ang Ginoo." ' "†
24 Nganì ang mga gingsugò ng mga Pariseo*
25 nagpangutana liwat, "Kung bukon ikaw ang Kristo, o si Elias, o ang propeta, basì
nagabawtismo ka?"
26 Nagsabat si Juan, "Ako hay nagabawtismo sa tubì, pero may kaibahan kamo
niyan nga wayà nindo nakikilaya kung sin-o siya.
27 Siya ang ginahambay ko nga maabot masunod sa akon. Kag indì gid ako angay
aber magbaskad ng higot ng iya sandalyas."
28 Natabò ini didto sa lugar ng Betania sa kabuak ng Subà ng Jordan kung sa diin
si Juan nagabawtismo.

Si Hesus ang Kordero ng Dios

29 Nang masunod nga adlaw, nakità ni Juan si Hesus nga nagapalapit sa iya; nganì
naghambay siya, "Tan-awa! Yari na ang Kordero ng Dios nga halad* agud mapatawad
ang kasal-anan ng mga tawo.
30 Imaw ini ang akon ginghambay dati sa indo, 'May isa ka tawo nga magaabot
masunod sa akon nga mas importante kaysa sa akon, kay bago pa ako natawo, yarà
na siya.'

† **1:23 1:23** Isaias 40:3

31 Nang una, aber ako mismo hay wayà nakakakilaya sa iya kung sin-o gid siya,
pero ang rason kung basì nagabawtismo ako hay agud ipakilaya siya sa indo nga
mga taga-Israel."
32 Kag imaw ini ang gingpamatuod ni Juan, "Nakità ko ang Espiritu Santo nga daw
salampati nga nagababà pakadto sa iya halin sa langit kag nagtinir sa iya.
33 Aber ako mismo hay wayà nakakakilaya sa iya, pero ang Dios nga nagsugò sa
akon nga magbawtismo sa tubì ang naghambay sa akon, 'Ang makitaan mo nga
babaan kag tiniran ng Espiritu, siya ang magabawtismo sa Espiritu Santo.'
34 Kag nakità ko gid ini. Nganì ginapamatuuran ko nga si Hesus ang Ungà ng Dios."

Ang Una nga mga Disipulo ni Hesus

35 Nang masunod nga adlaw, mintras nagatindog si Juan nga Miyugbawtismo
kaibahan ang duha sa iya mga disipulo,
36 nakità niya si Hesus nga nagaagi. Kag naghambay si Juan, "Tan-awa nindo, ang
Kordero ng Dios!"
37 Pagkabatì ini ng duha nga disipulo, adto nga daan nagsunod sinda kay Hesus.
38 Naglingig si Hesus kag nakità niya nga nagasunod sinda, nganì nagpangutana
siya, "Ano ang indo kahinangyan?"
Nagsabat sinda, "Rabi, sa diin ikaw nagadayon?" (Ang gusto hambayon ng Rabi
hay Maestro.)
39 Nagsabat si Hesus, "Kari, agud makità nindo." Mga alas kwatro na adto ng hapon
nang nagkadto sinda kaibahan siya. Nganì nagtinir sinda didto hasta magab-i.
40 Isa sa duha nga nakabatì sa ginghambay ni Juan kag nagsunod kay Hesus, hay si
Andres nga manghod ni Simon Pedro.
41 Ang una nga ginghuman ni Andres hay gingpangità niya si Simon kag
gingbalitaan, "Nakità namon ang Mesias!" (Ang gusto hambayon hay Kristo*.)
42 Kag gingdaya niya si Simon kay Hesus. Gingsirò siya ni Hesus kag ginghambay,
"Ikaw si Simon nga ungà ni Juan. Pero niyan pagatawagon ka nga Cefas." (Ang Cefas
hay pareho da sa pangayan nga Pedro.)‡

Ang Pagpilì ni Hesus kana Felipe kag Natanael

43 Nang masunod nga adlaw nagdesisyon si Hesus nga magkadto sa lugar ng Galilea.
Didto nakità niya si Felipe kag ginghambayan niya, "Magsunod ka agud maging
disipulo ko."
44 Si Felipe hay taga-Betsaida, nga banwa da nina Andres kag Pedro.
45 Gingpangità ni Felipe si Natanael kag ginghambayan niya, "Nakità na namon ang
tawo nga ginghambay sa Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng mga propeta.
Siya galì hay si Hesus nga taga-Nazaret, ang ungà ni Jose."
46 Naghambay si Natanael, "Nazaret! Igwa ba arà ning maayo nga magahalin
didto?" Sabat naman ni Felipe, "Nunot anay sa akon agud makità mo."
47 Pagkakità ni Hesus kay Natanael nga nagapalapit sa iya, hambay ni Hesus, "Sirua,
yari ang matuod nga Israelita, nga bukon madayà."
48 Nagpangutana si Natanael, "Pauno mo ako nakilaya?" Nagsabat si Hesus, "Bago
pa ikaw gingtawag ni Felipe, nakità ko na ikaw nga nagapungkò sa idayom ng punò
ng igos*."
49 Naghambay si Natanael, "Maestro, ikaw gida ang Ungà ng Dios! Ikaw ang Harì
ng Israel nga amon ginahuyat!"

‡ **1:42 1:42** Ang Petros o Pedro hay pangayan sa Griego, ang Cefas hay sa hambay nga Aramaic, nga pareho ang gusto hambayon, bato.

50 Naghambay si Hesus, “Nagatuo ka kay ginghambay ko nga nakità ko ikaw sa
idayom ng punò ng igos*. Pero mas makatitingaya pa ang mga butang kaysa diri ang
imo makikità.”
51 Kag hambay pa gid ni Hesus sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo,
makikità nindo ang langit nga bukas kag ang mga anghel ng Dios nga nagasinakà kag
nagapinanaog paagi sa akon nga Ungà ng Tawo*.”

2

Ang Kasay sa Cana

1 Pagkaligad ng tuyo ka adlaw, may kasay* sa banwa ng Cana sa probinsya ng
Galilea. Kag yadto ang nanay ni Hesus.
2 Ging-imbitar da sa kasayan si Hesus kag ang iya mga disipulo
3 Nang malapit na maubos ang ilimnon, naghambay ang nanay ni Hesus sa iya,
“Ubos na ang inda ning ilimnon.”
4 Nagsabat si Hesus, “Babayi*, basì ginahambay mo inà sa akon? Bukon pa ini ang
oras agud ipakità ang akon gahom.”
5 Pagkatapos naghambay ang iya nanay sa mga nagabulig, “Tumana lang nindo
kung ano ang iya ihambay.”
6 Igwa didto ning mabahoy nga mga tadyaw nga unom ka bilog. Nagasuyod ang
kada isa ng 20 o 30 ka galon. Ginagamit ini sa panghugas sunò sa relihiyon ng mga
Judio.
7 Naghambay si Hesus sa mga nagabulig, “Pun-a nindo ng tubì ang mga tadyaw.”
Nganì gingpunò ninda hasta sa bàbà.
8 Pagkatapos naghambay si Hesus sa inda, “Magsandok na kamo kag day-on sa
nagadumaya sa punsyon.” Nganì gingday-an ninda siya.
9 Gingtigsiman ng nagadumaya ang tubì nga nahuman nga ilimnon. Wayà siya
makasayod kung diin ini halin, kundì adto lang ang mga nagsandok ang nakakasayod.
Gingtawag niya ang lyaki nga kinasay,
10 kag hambay niya, “Kadamuan nga tawo, ang kaayo-ayo nga ilimnon anay ang
ginapainom. Kung bayong na ang mga bisita, imaw pa lang ang pagtao ng ordinaryo
nga ilimnon. Pero ikaw, ginapaulihi mo galì ang pinakamaayo nga ilimnon.”
11 Natabò ini sa Cana nga sakop sa probinsya ng Galilea. Imaw ini ang una sa mga
milagro ni Hesus. Paagi diri, gingpakità niya ang iya gahom kag nagtuo ang mga
disipulo sa iya.
12 Pagkatapos ng kasayan, nagtugbong sa banwa ng Capernaum* si Hesus, ang iya
nanay, ang iya mga manghod nga lyaki kag mga disipulo kag nagtinir sinda didto
ning pila ka adlaw.

Ang Pagpalayas ni Hesus sa mga Miyugbaligyà sa Templo
Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46

13 Malapit na adto ang Pyesta ng mga Judio nga ginatawag, Pagligad ng Anghel*,
nganì nagtukad si Hesus pakadto sa Jerusalem.
14 Pag-abot niya sa templo, nakità niya nga may mga nagabaligyà ning mga baka,
karnero kag salampati kag mga miyugbaylo ning kwarta*.
15 Nganì naghuman siya ning pangbunay nga pisì kag gingpalayas niya sinda tanan
sa templo. Gingpangbugaw niya paluwas ang mga karnero kag baka, gingpamilak
naman niya ang mga kwarta nga sinsilyo ng mga miyugbaylo ning kwarta kag
gingpamaliskad niya ang inda mga lamisa.

---

* **2:4 2:4** *Babayi*: sa adto nga tyempo, ang pagtawag sa iya nanay nga ‘babayi’ hay bukon gusto hambayon, wayà siya garespito.

16 Kag hambay niya sa mga miyugbaligyà ning salampati, “Day-a nindo ini tanan
paluwas! Ayaw nindo paghumana nga baligyaan ang bayay ng akon Amay.”
17 Nang makità ini ng iya mga disipulo, nadumduman ninda ang ginahambay ng
Kasulatan, “Sa kadakò ng akon paghigugmà sa bayay ng akon Amay, ini ang magiging
kabangdanan ng kamatayon ko.”†
18 Tungod sa ginghuman ni Hesus, nagpangutana ang mga miyugdumaya ng Judio
sa iya, “Ano nga milagro ang imo maipapakità sa amon para pamatuuran nga ikaw
hay may otoridad sa paghuman ini?”
19 Nagsabat si Hesus, “Gubaa nindo ini nga templo kag sa suyod ng tuyo ka adlaw
patindugon ko ini liwat!”
20 Naghambay ang mga Judio, “Aba! 46 ka tuig ang pagpatindog ini nga templo,
niyan nagahambay ka nga kaya mo patindugon liwat sa tuyo lang ka adlaw?”
21 Pero ang templo nga iya ginghambay hay ang iya lawas.
22 Nganì nang nabanhaw si Hesus, nadumduman ng iya mga disipulo ang
ginghambay niya. Nganì nagpati sinda sa Kasulatan kag sa mga butang nga
ginghambay niya.
23 Mintras yadto si Hesus sa Jerusalem, nang pyesta ng Pagligad ng Anghel, madamò
ang nagtuo sa iya† nang makità ninda ang mga milagro nga iya ginghuman.
24 Pero wayà gid nagsalig si Hesus sa inda kay sayod niya ang pagkatawo ng tanan.
25 Nganì indì na siya kahinangyan nga balitaan ng aber sin-o parti sa kinaugalì ng
tawo kay sayod gid niya ang inda tagipusuon.

3

Ang Pagbisita ni Nicodemus kay Hesus

1 Niyan igwa isa ka tawo nga ang pangayan hay si Nicodemus. Siya hay miyembro
ng grupo ng mga Pariseo kag isa sa mga pinunò ng Judio.
2 Isa ka gab-i, nagkadto siya kay Hesus kag naghambay, “Maestro, sayod namon nga
manunudlò ka nga gingsugò ng Dios. Kay wayà may makahuman ng mga milagro
nga pareho ng imo ginahuman, kung wayà sa iya ang Dios.”
3 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, indì gid masakop sa
paghaharì ng Dios ang aber sin-o kung indì siya matawo liwat.”*
4 Nagsabat si Nicodemus, “Pauno baya matawo liwat ang isa nga tawo kung
maguyang na siya? Imposible nga makasuyod pa siya liwat sa tiyan ng iya nanay
agud matawo liwat!”
5 Nagsabat naman si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, indì gid
masakop sa paghaharì ng Dios ang isa nga tawo kung indì siya matawo sa tubì kag
sa Espiritu Santo.
6 Kay ang tawo nagaungà ng pisikal nga kabuhì, pero ang ging-ungà sa Espiritu
Santo may espirituhanon nga kabuhì.
7 “Ayaw na matingaya sa ginghambay ko sa imo, ‘Kahinangyan tanan matawo
liwat.’
8 Nagahuyop ang hangin aber diin niya gusto kag nabatian mo ang huni, pero
indì mo masayuran kung sa diin ini nagahalin kag kung sa diin nagapakadto. Nganì
imaw da ang aber sin-o nga natawo liwat paagi sa Espiritu Santo indì masayuran
kung pauno ini natatabò.”
9 Nagpangutana si Nicodemus, “Pauno baya ini matabò?”

---

† **2:17 2:17** Salmo 69:9 † **2:23 2:23** Sa literal: sa iya pangayan. * **3:3 3:3** Sa Griego hay natawo halin sa ibabaw, ang gusto hambayon, natawo halin sa langit o sa Espiritu.

10 Nagsabat si Hesus, “Dì ba kilaya ka nga manunudlò ng mga Israelita? Basì wayà
mo pa ini maintindihi?
11 Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, ginabalità namon ang amon nasayuran
kag ginapamatuuran namon ang amon nakità, ugaling wayà nindo ginapatihi ang
amon pamatuod.
12 Kung indì nganì nindo mapatihan ang akon ginghambay sa indo parti sa mga
butang diri sa kalibutan, pauno nindo mapatihan kung ihambay nakon sa indo ang
mga butang parti sa langit?
13 Wayà gid tawo nga nakakadto sa langit, kundì ako lang, ang Ungà ng Tawo nga
nagpanaog halin sa langit.
14 Pareho nang gingpataas ni Moises ang sawa nga himò sa bronsi† sa punta ng
sungkod sa tiway nga lugar, kahinangyan da nga itaas ang Ungà ng Tawo sa kahoy.
15 Agud ang aber sin-o nga magtuo sa iya hay magkaigwa ning kabuhì nga wayà
katapusan.
16 “Kay ginghigugmà ng Dios ning sobra nga kadakò ang mga tawo sa kalibutan,
nganì gingtao niya ang iya bugtong nga Ungà, agud ang aber sin-o nga magtuo sa iya
hay indì mamatay† kundì magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan.
17 Kay gingsugò ng Dios ang iya Ungà diri sa kalibutan, indì para husgahan nga
parusahan ang mga tawo, kundì luwason sinda paagi sa iya.
18 “Ang aber sin-o nga nagatuo sa iya hay wayà na ginahusgahi, pero ang aber sin-o
nga wayà nagatuo hay nahusgahan na, kay wayà siya nagtuo sa bugtong nga Ungà
ng Dios‡.
19 Kag imaw ini ang basihan ng paghusga, nag-abot ang kahayag sa kalibutan, pero
mas gingpalabi ng mga tawo ang kaduyom kaysa sa kahayag, kay malain ang inda
mga hinimuan.
20 Ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay indì gusto sa iwag kay makikità
nga malain ang inda mga ginahuman kung magpalapit sa iwag.
21 Pero ang aber sin-o nga nagakabuhì sa kamatuuran hay nagapalapit sa iwag, agud
makità gid ng mga tawo ang inda maayo nga hinimuan nga pagsunod sa kabubut-on
ng Dios.”

Ang Hambay ni Juan nga Miyugbawtismo parti kay Hesus

22 Pagkatapos adto, nagkadto sina Hesus sa probinsya ng Judea. Didto siya nagtinir
kaibahan ng iya mga disipulo kag nagabawtismo siya sa mga tawo.
23 Si Juan hay nagabawtismo da didto sa Enon nga malapit sa Salim, kay dakò ang
tubì didto kag nagakadto ang mga tawo para magpabawtismo.
24 (Nang adto nga tyempo, wayà pa napipriso si Juan.)
25 Niyan, nagdiskusyon ang mga disipulo ni Juan kag isa ka Judio parti sa paglimpyo
sunò sa layi ng inda relihiyon.
26 Nganì nagpalapit sinda kay Juan kag naghambay, “Maestro, adtong nakaibahan
mo sa kabuak ng Jordan nga gingpamatuuran mo sa amon, niyan nagabawtismo siya
kag kadamò-damò ang nagakadto sa iya.”
27 Nagsabat si Juan, “Wayà ning aber ano nga mababaton ang tawo, kung indì ini
itao ng Dios sa iya.
28 Kamo mismo ang makapamatuod nang akon ginghambay nga bukon ako ang
Kristo, kundì gingsugò ako ng Dios para ipreparar ang iya pag-abot.
29 Pareho sa ginakasay, ang babayi nga kyasayon hay para sa lyaki nga kyasayon,
pero ang amigo ng lyaki nga nagabulig sa inda pagpakasay hay nalilipay gid kung

† **3:14 3:14** Mga Bilang 21:9 † **3:16 3:16** Indì mamatay, gusto hambayon indì parusahan sa impyerno. ‡ **3:18 3:18** Sa Griego: sa pangayan ng bugtong nga Ungà ng Dios.

nababatian ang boses ng lyaki. Nganì pareho sa amigo ng lyaki nga kyasayon, tudo
gid ang akon kalipay.
30 Kahinangyan nga si Hesus lang ang mas maitaas kag ako mas magpakababà pa."

Si Hesu-Kristo ang Halin sa Langit

31 Yari ang mga tawo diri sa kalibutan, nganì ang aton ginahambay hay parti sa
mga butang sa kalibutan. Pero ang halin sa langit hay makagagahom sa tanan.
32 Aber pa ginapamatuuran niya ang iya nakità kag nabatian, pero wayà may
nagapati sa iya ginapamatuod.
33 Ang aber sin-o nga nagapati sa iya ginghambay hay nagapamatuod nga ang
hambay ng Dios hay matuod gid.
34 Kay ang gingsugò ng Dios hay nagahambay ng mensahe nga halin sa Dios, kay
wayà gid limitasyon ang pagtao ng Dios sa iya ng Espiritu Santo.
35 Ginahigugmà ng Amay ang iya Ungà kag gingtao sa iya ang otoridad nga
maggahom sa tanan.
36 Ang aber sin-o nga nagatuo sa Ungà, igwa kabuhì nga wayà katapusan. Pero ang
wayà nagatuman sa Ungà hay wayà kabuhì, kundì magapadayon sa iya ang dakò nga
kahangit ng Dios.

4

Ang Pag-agi nina Hesus sa Samaria

1 Niyan, nabatian ng mga Pariseo nga mas madamò na ang mga disipulo ni Hesus
kaysa kay Juan kag madamò na ang iya nababawtismuhan.
2 (Sa matuod lang, bukon mismo si Hesus ang nagapangbawtismo kundì ang iya
mga disipulo.)
3 Pagkasayod ni Hesus nga nabatian da ng mga Pariseo ang balità parti sa iya,
naghalin siya sa probinsya ng Judea kag nagkadto sa Galilea.
4 Kahinangyan niya nga mag-agi sa probinsya ng Samaria.
5 Niyan nag-abot sinda sa isa ka syudad sa Samaria nga ginatawag, Sicar. Malapit
didto ang uma nga gingtao ni Jacob sa iya ungà nga si Jose,
6 kag didto nga lugar yadto ang balon ni Jacob. Budlay na si Hesus sa pagpanaw,
nganì nagpungkò siya sa alihid ng balon. Adto hay mga alas dose na.

Ang Pag-istorya ni Hesus sa Babayi nga taga-Samaria

7-8 Ang mga disipulo ni Hesus hay nagkadto sa banwa agud magbakay ning pagkaon.
Mintras nagapungkò siya, may isa ka babayi nga taga-Samaria nga nag-abot para
magsayok. Naghambay si Hesus, "Painom abi."
9 Nagsabat ang babayi, "Ikaw hay Judio, babayi ako nga taga-Samaria, basì
ginapangayuan mo ako tubì?" (Imaw ini ang ginghambay ng babayi kay wayà
nagakaibahan ang mga Judio sa mga taga-Samaria.)
10 Nagsabat si Hesus, "Kung nakasayod ka lang sa regalo nga halin sa Dios kag kung
sin-o ako nga nagahambay sa imo, 'Painom abi', ikaw pa ang mangayò sa akon agud
taw-an ta tubì nga nagatao kabuhì."
11 Naghambay naman ang babayi, "Nong, madayom ang balon kag wayà ka ning
pangsandok. Pauno ka makabuoy tubì nga nagatao kabuhì?
12 Basì, sobra ka pa ba sa amon kalulo-lulohan nga si Jacob nga nagtao ini nga balon
sa amon? Nag-inom siya diri, ang iya mga ungà kag imaw da ang iya mga alilà nga
hayop!"
13 Nagsabat si Hesus, "Ang aber sin-o nga nagainom sa ini nga tubì hay mauuhaw
liwat,

14 pero ang aber sin-o nga mag-inom ng tubì nga itao ko hay indì na gid mauuhaw
hasta san-o. Kay ang tubì nga akon itao hay magiging kapareho ng tuburan sa suyod
niya nga magaawas kag magatao sa iya ning kabuhì nga wayà katapusan."
15 Nganì naghambay ang babayi, "Nong, taw-i abi ako inà nga tubì agud indì na ako
mauhaw o magbinalik-balik diri para magsayok."
16 Nagsabat si Hesus, "Balik anay sa indo kag day-a diri ang imo asawa."
17 Naghambay ang babayi, "Wayà ako asawa." Naghambay naman si Hesus, "Tamà
ang hambay mo nga, 'Wayà ako asawa',
18 kay igwa ka na lima nga naging asawa kag niyan bukon mo asawa ang imo
ginaiba. Matuod gid ang ginghambay mo."
19 Tapos naghambay ang babayi, "Nong, sa sirò ko propeta ka. Puydi mangutana
sa imo?
20 Ang amon mga kalulo-lulohan hay nagsamba sa Dios sa ini nga bukid. Pero
kamo nga mga Judio nagahambay nga sa lugar ng Jerusalem kahinangyan sambahon
ng mga tawo ang Dios."
21 Naghambay Si Hesus, "Patihi ang akon hambay! Magaabot ang oras nga
sambahon nindo ang Dios nga Amay bukon sa ini nga bukid o sa Jerusalem.
22 Kamo nga mga taga-Samaria, wayà gid nindo makikilaya kung sin-o ang indo
ginasamba. Pero kami nga mga Judio, kilaya namon ang amon ginasamba kay ang
manluluwas magahalin sa mga Judio.
23 Pero nag-abot na ang oras kag imaw na nganì ini, nga ang mga matuod nga
nagasamba sa Dios nga Amay hay magasamba paagi sa bulig ng Espiritu Santo kag
sunò sa kamatuuran kung sin-o gid siya.* Kay imaw ini ang ginapangità ng Dios sa
mga nagasamba sa iya.
24 Ang Dios hay espiritu, nganì ang mga nagasamba sa iya hay kahinangyan
magsamba sa iya paagi sa bulig ng Espiritu Santo kag sunò sa kamatuuran kung
sin-o gid siya."

25 Nagsabat naman ang babayi, "Sayod ko nga magaabot ang Mesias nga ginatawag
da nga Kristo. Pag-abot niya, ipapasayod niya sa amon ang tanan nga butang."
26 Naghambay naman si Hesus, "Ako mismo nga nagapakig-istorya sa imo, ako ang
Kristo."†
27 Pagkatapos hambay ni Hesus, nag-abot ang iya mga disipulo halin sa banwa nga
nagbakay ning pagkaon. Natingaya sinda kung basì nagapakig-istorya siya sa adto
nga babayi. Pero wayà gid may nagpangutana sa iya, "Ano ang imo ginapangayò?"
o "Basì nagapakig-istorya ka sa iya?"

28 Niyan gingbilin ng babayi ang iya bangà kag nagbalik siya sa banwa. Pag-abot
niya didto, nagpinamalità siya sa mga tawo.
29 Hambay niya, "Kari anay kamo! Tan-awa nindo adtong tawo nga nakasayod ng
tanan nga akon ginghuman! Siya na ba arà ang Kristo?"
30 Nganì nagluwas ang mga tawo sa banwa kag nagkadto kay Hesus.

31 Mintras wayà pa magaabot ang mga tawo didto kana Hesus, ginainagda siya ng
mga disipulo nga magkaon kag hambay ninda, "Maestro, kaon na."
32 Pero nagsabat si Hesus, "Igwa ako pagkaon nga wayà nindo nasasayuri."
33 Nganì nagpinangutan-an ang mga disipulo, "Sin-o baya ang nagdaya sa iya ning
pagkaon?"
34 Nagsabat si Hesus, "Ang pagkaon ko hay wayà iban kundì tumanon ang kabubut-
on ng nagsugò sa akon kag tapuson ang ginapahuman niya.

---

* **4:23 4:23** Sa literal: magasamba sa espiritu kag sa kamatuuran. † **4:26 4:26** Sa literal: Ako imaw Ako.

35 Dì ba hambay nindo, ‘Upat ka bulan pa bago magtig-aani?’ Pero ginahambay ko
sa indo, lantawa nindo kag sirua ang mga tawo nga nagaabot. Daw sinda ang mga
uhay sa mga uma nga maduyaw na kag kahinangyan na nga anihon.
36 Pareho kamo ng mga miyug-ani nga suhuyan ng Dios. Ang mga tawo naman hay
daw mga anihon, pagataw-an sinda ning kabuhì nga wayà katapusan. Nganì ang mga
miyugtanom ng mensahe ng Dios kag ang mga miyug-ani hay pareho nga malilipay.
37 Matuod gid ang hambayanon, ‘Iban ang miyugtanom kag iban naman ang miyug-
ani.’
38 Pareho kamo ng mga miyug-ani nga akon ginasugò agud anihon ang wayà
nindo gingpangabudlayi. Iban ang nagpangabudlay kag kamo ang nagaani sa inda
gingpangabudlayan.”

Ang Pagtuo ng mga Taga-Samaria

39 Madamò ang taga-Samaria sa adto nga banwa ang nagtuo kay Hesus tungod sa
gingpamatuod ng babayi, “Siya ang nakasayod ng tanan nga akon ginghuman.”
40 Nganì pag-abot ng mga taga-Samaria kay Hesus, nagpangabay sinda sa iya nga
magtinir anay didto sa inda. Kag nagtinir siya didto ning duha ka adlaw.
41 Tungod sa iya mensahe, mas kadamò ang nagtuo sa iya.
42 Hambay ninda sa babayi, “Nagatuo kami niyan, bukon lang tungod sa imo
ginghambay, kundì kami mismo ang nakabatì ng iya mensahe kag sayod namon nga
siya gida ang Manluluwas ng mga tawo sa kalibutan.”

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Ungà ng Opisyal

43 Pagkatapos ng duha ka adlaw nga pagtinir didto ni Hesus, naghalin siya kag
nagkadto sa Galilea.
44 (Si Hesus mismo ang nagpamatuod nga wayà propeta nga ginatahod ng mga tawo
sa kaugalingon niya nga banwa.)
45 Niyan pag-abot niya sa probinsya ng Galilea, maayo gid ang pagbaton sa iya ng
mga tawo. Kay yadto da sinda sa pyesta sa Jerusalem kag nakità ninda ang tanan nga
gingpanghuman niya didto.
46 Nagkadto liwat si Hesus sa Cana nga sakop ng Galilea, kung sa diin ginghuman
niya ang ilimnon halin sa tubì. Niyan sa banwa ng Capernaum, igwa isa ka opisyal
ng gobyerno nga ang iya ungà nga lyaki hay may sakit.
47 Nang mabatian niya nga nag-abot si Hesus sa Galilea, nagkadto siya kag
nagpakitluoy sa iya nga kung puydi magtugbong siya kag paayuhon ang iya ungà,
kay nagaagunisar na siya.
48 Naghambay si Hesus sa iya, “Mintras indì kamo makakità ng mga milagro kag
makatitingaya nga butang, indì kamo magtuo sa akon.”
49 Nagsabat ang opisyal, “Nong, lusob na abi bago mamatay ang akon ungà.”
50 Naghambay si Hesus, “Ulì na, kay nag-ayo na ang imo ungà.” Nagpati ang opisyal
sa ginghambay ni Hesus, nganì nagpaulì na siya.
51 Mintras nagatugbong siya, nasumpong niya ang iya mga ulipon kag gingbalità
nga maayo na ang iya ungà.
52 Nganì nagpangutana siya sa iya mga ulipon kung ano ang oras siya nag-ayo. Kag
nagsabat sinda, “Kahapon, mga ala una nang hapon nahuwasan siya.”
53 Nadumduman ng tatay nga imaw adto nga oras nang ginghambay ni Hesus, “Nag-
ayo na ang imo ungà.” Nganì nagtuo siya kay Hesus kag imaw da ang iya bilog nga
panimayay.
54 Imaw ini ang pangaduha nga milagro nga ginghuman ni Hesus sa Galilea nang
paghalin niya sa probinsya ng Judea.

5

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Tawo sa Betesda

1 Pagkatapos adto, nagtukad naman si Hesus sa Jerusalem, para mag-atindir sa isa
ka pyesta ng mga Judio.
2 Niyan didto sa syudad ng Jerusalem, igwa ning pwertahan nga ginatawag, Agihan
ng mga Karnero. Ini nga pwertahan hay may mataas nga pader nga bato. Malapit
didto, igwa mabahoy nga dipusito ng tubì nga ginatawag sa Hebreo, Betesda. May
lima nga balkon patiyog sa adto nga dipusito.
3 Sa kada balkon, kadamò-damò ang nagatipon nga nagahigdà nga may mga sakit:
mga buta, pakì kag paralisado. [Nagahuyat sinda nga maghukay ang tubì.
4 Kay kung kaamat, may nagababà nga anghel ng Ginoo kag ginakutaw ang tubì.
Ang nauuna nga makalungoy pagkatapos makutaw ng anghel ang tubì, nagaayo ang
aber ano nga sakit.]
5 Niyan may isa ka lyaki didto nga igwa ning sakit sa suyod ng 38 ka tuig.
6 Nakità siya ni Hesus nga nagahigdà kag sayod niya nga madugay na siya didto.
Nagpangutana si Hesus, "Gusto mo ba nga mag-ayo?"
7 Nagsabat ang may sakit, "Huo, Nong, pero wayà ning tawo nga magdaya sa akon
sa dipusito kung ginakutaw na ang tubì. Pakadto pa lang ako, may nauuna na sa
akon."
8 Hambay ni Hesus, "Bangon, lukuta ang imo banig kag pumanaw na."
9 Adto nga daan, nag-ayo ang lyaki kag ginglukot niya ang iya banig kag nagpanaw-
panaw.
Natabò ini nang Adlaw nga Inugpahuway*.
10 Nganì naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio sa ini nga lyaki nga nag-ayo,
"Hoy! Dì ba Adlaw nga Inugpahuway arinyan? Ginabawal inà ng aton Kasuguan nga
day-on mo ang imo higdaan."
11 Pero nagsabat ang lyaki, "Ang tawo nga nagpaayo sa akon ang naghambay,
'Lukuta ang imo banig kag pumanaw.' "
12 Nagpangutana sinda, "Sin-o adto nga tawo ang naghambay sa imo, 'Lukuta ang
imo banig kag pumanaw'?"
13 Pero wayà makasayod adto nga lyaki nga ging-ayo kung sin-o ang nagpaayo sa
iya, kay naghalin na si Hesus sa kadamò-damò nga tawo nga wayà nadiparahi.
14 Pagkatapos, nakità liwat ni Hesus sa templo adto nga lyaki. Hambay ni Hesus sa
iya, "O, maayo ka na. Ayaw na magpadayon sa pagpakasalà kay basì kung may mas
malain pa gid nga matabò sa imo."
15 Nagpanaw ang lyaki kag nagkadto sa mga miyugdumaya ng Judio. Gingbalità
niya sa inda nga si Hesus galì ang nagpaayo sa iya.

Ang Otoridad ni Hesus Bilang Ungà ng Dios

16 Tungod sa ini nga ginghuman ni Hesus, tunà adto, ginahingabot na siya ng mga
miyugdumaya ng Judio kay nagapaayo siya sa Adlaw nga Inugpahuway.
17 Pero gingsabat sinda ni Hesus, "Ang akon Amay padayon nga nagatrabaho hasta
niyan, nganì nagatrabaho da ako."
18 Tungod sa ginghambay ni Hesus, mas lalò pa gid nga gingtinguhà ng mga
miyugdumaya ng Judio nga patyon siya kay bukon lang ginglapas niya ang Adlaw
nga Inugpahuway, kundì naghambay pa siya nga ang Dios ang iya Amay kung sa diin
ginapapantay niya ang iya kaugalingon sa Dios.

Ang Gahom ng Ungà ng Dios

19 Nganì naghambay si Hesus sa inda, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ako
nga Ungà ng Dios hay wayà gid may mahuhuman sa akon kaugalingon, kundì kung

ano lang ang akon nakikità sa akon Amay, imaw ang akon ginahuman. Nganì kung
ano ang ginahuman ng akon Amay, imaw da ang ginahuman ko nga iya Ungà.
20 Kay ginapalanggà gid ako ng akon Amay, nganì ginapakità niya ang tanan nga
iya ginahuman kag mas sobra pa gid diri nga mga butang ang iya ipapakità sa akon,
agud matingaya gid kamo.
21 Kung pauno ang akon Amay hay nagabanhaw sa mga patay kag nagatao ng
kabuhì, imaw da ako nga iya Ungà, nagatao ng kabuhì sa bisan sin-o nga gusto ko
taw-an.
22 Bukon ang akon Amay ang magahusga sa mga tawo, kundì ako nga iya Ungà ang
gingtaw-an niya ng otoridad para maghusga.
23 Ginghuman niya ini, agud magrespito ang tanan sa akon nga iya Ungà pareho
ng pagtahod sa akon Amay. Nganì ang wayà nagatahod sa akon nga iya Ungà, wayà
da nagarespito sa akon Amay nga nagsugò sa akon.
24 "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga nagapamatì ng akon
mensahe kag nagatuo sa akon Amay nga nagsugò sa akon hay may kabuhì nga wayà
katapusan. Indì na siya pagaparusahan ning kamatayon kay wayà na siya sa gahom
ni Satanas kundì sakop na ng gahom ng Dios kag igwa na siya bag-o nga kabuhì.†
25 "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magaabot ang oras kag imaw na
nganì ini. Mababatian ng mga patay*† ang mensahe ng Ungà ng Dios kag ang mga
nagatuman hay mabubuhì.
26 Kung pauno ang akon Amay hay may gahom sa pagtao kabuhì, imaw da ako nga
Ungà hay gingtaw-an niya gahom sa pagtao kabuhì sa mga tawo.
27 Gingtaw-an niya ako otoridad nga maghusga, kay ako ang Ungà ng Tawo.
28 Ayaw kamo matingaya sa ini nga mga butang kay nagaabot na ang oras nga
mababatian ng tanan nga patay ang akon boses,
29 kag magaluwas sinda sa mga lubungan. Ang mga tawo nga naghuman ning
maayo hay pagabanhawon para magkaigwa kabuhì nga wayà katapusan. Pero ang
mga tawo nga naghuman ning malain hay pagabanhawon para maparusahan.

Ang mga Pamatuod parti kay Hesus

30 "Wayà gid ako may mahuhuman sa akon kaugalingon, kundì nagahusga ako kung
ano ang ginahambay ng Amay sa akon. Ang paghusga ko hay tamà, kay bukon ko ini
kaugalingon nga kagustuhan kundì ang kabubut-on ng nagsugò sa akon."
31 Naghambay pa gid si Hesus, "Niyan kung ako lang gid ang nagapamatuod parti
sa akon kaugalingon, kabigon nindo nga bukon matuod ang akon ginahambay.
32 Pero igwa ning isa nga nagapamatuod parti sa akon kag sayod ko nga matuod
ang ginahambay niya parti sa akon.
33 "Nagsugò kamo ning mga tawo para magpamatì kay Juan nga Miyugbawtismo
kag matuod gid ang ginghambay niya parti sa akon.
34 Pero ako, indì ko na kahinangyan ang pamatuod ng aber sin-o. Gingbalità ko
lang ang pamatuod ni Juan kag kabay pa nga mapatihan nindo ini, agud maluwas
kamo ng Dios.
35 Ang kapareho ni Juan hay iwagan nga nagasiga kag nagahayag. Nalipay kamo
sa iya mensahe aber kadalì lang.
36 Pero igwa pa gid ako pamatuod nga mas sobra sa gingpamatuod ni Juan parti
sa akon. Ini hay ang ginapatrabaho ng Amay sa akon nga dapat tapuson ko. Ang
mga makatitingaya nga ginahuman ko ang nagapamatuod nga ang akon Amay ang
nagsugò sa akon.

---

† **5:24 5:24** 1 Juan 3:14 * **5:25 5:25** Ang mga patay diri hay ang mga tawo nga patay espiritwal. Ang gusto hambayon, sa panirò ng Dios ang tanan nga tawo patay na tungod sa inda salà. † **5:25 5:25** Roma 6:23; Efeso 2:1; Colosas 2:13

37 “Kag ang akon Amay nga nagsugò sa akon, siya mismo ang nagpamatuod parti
sa akon. Aber kasan-o wayà nindo mabatii ang iya boses kag wayà nindo makità ang
iya hitsura.
38 Kag wayà kamo nagakabuhì sunò sa iya mensahe kay wayà kamo nagatuo sa
akon nga iya gingsugò para sa indo.
39 “Ginaistudyuhan gid nindo maayo ang mga Kasulatan kay nagalaom kamo nga
paagi diri magkaigwa kamo kabuhì nga wayà katapusan. Ang Kasulatan mismo
nagapamatuod parti sa akon.
40 Pero indì da nindo gusto nga magsunod sa akon agud magkaigwa kamo kabuhì
nga wayà katapusan.
41 “Wayà ko ginabatuna ang pagdayaw ng mga tawo.
42 Kilaya ko gid kung ano nga klasi kamo nga tawo. Wayà kamo matuod nga
paghigugmà sa Dios sa indo tagipusuon.
43 Nagkari ako nga may otoridad halin sa akon Amay, pero wayà nindo ako
pagbatuna. Kung may iban nga mag-abot nga nagagamit ng iya kaugalingon nga
otoridad, indo siya ginabaton.
44 Nganì indì kamo makatuo sa akon kay ang indo ginapinangità hay pagdayaw sa
isa kag isa, imbis nga pagdayaw halin sa isa lang nga Dios.
45 “Ayaw nindo mag-isipa nga ako ang maakusar sa indo sa atubangan ng akon
Amay. Si Moises nga indo ginasaligan, ang maakusar sa indo.
46 Kung matuod nga nagpati kamo kay Moises, dapat magtuo da kamo sa akon kay
ang gingsulat niya hay parti sa akon.
47 Pero tungod wayà kamo nagapati sa iya mga gingsulat, pauno nindo mapatihan
ang akon mga ginahambay?”

6

Ang Pagpakaon ni Hesus sa 5,000 ka Tawo
Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17

1 Pagkatapos adto nga mga natabò, nagtabok sina Hesus sa Lawà ng Galilea* nga
ginatawag da, Lawà ng Tiberias*.
2 Kag kadamò-damò gid nga tawo ang nagasinunod sa iya, kay nakità ninda ang
mga milagro nga pagpang-ayo niya sa mga may sakit.
3 Niyan nagtukad si Hesus kag ang iya mga disipulo sa bakuyod kag nagpungkò
didto.
4 Malapit na adto ang pyesta ng mga Judio nga ginatawag, Pagligad ng Anghel.
5 Pagtan-aw ni Hesus, nakità niya ang madamò gid nga mga tawo nga nagapalapit
sa iya. Nganì naghambay siya kay Felipe, “Sa diin baya kita makabakay ning pagkaon
agud makakaon ini tanan nga tawo?”
6 Imaw ini ang pangutana ni Hesus kay gusto lang niya nga tistingon si Felipe. Pero
sayod na ni Hesus kung ano ang iya humanon.
7 Nagsabat si Felipe, “Ini nga kadamò nga tawo, aber wayo ka bulan nga sweldo
ng ordinaryo nga trabahador, kuyang pa ini nga ibakay ning inda pagkaon aber
tigmaintik!”
8 Pagkatapos, si Andres nga manghod ni Simon Pedro, isa da sa mga disipulo ni
Hesus naghambay,
9 “Igwa diri ning solterito nga may bayon nga lima ka bilog nga tinapay kag duha
nga isdà. Pero ano lang ini sa tiyad inà kadamò nga tawo?”
10 Hambay ni Hesus, “Papungkua nindo ang mga tawo.” Nganì gingpapungkò ninda
sinda kay malapad da ang gunahon didto nga lugar. Sa kadamò ng tawo, mga 5,000
ang lyaki.

11 Pagkatapos, gingbuoy ni Hesus ang tinapay kag nagpasalamat sa Dios kag
gingpapanao niya ini sa mga tawo. Imaw da ang iya ginghuman sa isdà kag
gingpapataw-an ang tanan hasta gusto ninda.
12 Nang mabusog na sinda, naghambay si Hesus sa iya mga disipulo, “Tipuna nindo
ang nabilin agud wayà may mauyak.”
13 Nganì gingtipon ninda ang nabilin sa lima ka bilog nga tinapay nga gingpakaon
sa mga tawo kag nakapunò pa ng dose ka ayat* nga sobra ng mga nagkaon.
14 Pagkakità ng mga tawo sa milagro nga ginghuman ni Hesus, naghambay sinda,
“Imaw na gida ini ang ginghambay nga propeta nga maabot sa kalibutan!”†
15 Nasayuran na nga daan ni Hesus nga gusto ng mga tawo nga piliton siya nga
maging harì ninda, nganì naghalin siya didto kag nagpakadto sa bakuyod nga siya
lang.

Ang Pagpanaw ni Hesus sa Ibabaw ng Dagat
Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52

16 Nang manayumsom na, naglusob sa baybay ang mga disipulo ni Hesus,
17 kag nagsakay sa dyapang* agud magtabok pakadto sa Capernaum. Maduyom na,
pero wayà pa nag-abot si Hesus.
18 Mintras nagabyahe sinda, nagkusog ang hangin kag nagdagkò ang humbak.
19 Nang makabugsay na sinda ning mga lima o unom ka kilometro, nakità ninda si
Hesus nga nagapanaw sa ibabaw ng dagat nga nagapalapit sa inda. Nganì hinadlukan
gid sinda.
20 Pero naghambay si Hesus, “Ako ini! Ayaw kamo mahadlok.”
21 Nganì nalipay gid sinda nga gingpasakay si Hesus. Pagkasakay ni Hesus, nakaabot
nga daan sinda sa piliw nga inda kadtuan.

Ang Pagpangità ng mga Tawo kay Hesus

22 Pagkaaga, nakità ng mga tawo nga nabilin sa kabuak ng dagat nga wayà ning
iban nga dyapang didto, kundì adto lang ang gingsakyan ng mga disipulo. Sayod
ninda nga si Hesus hay bukon kaibahan ng mga disipulo nang paglarga ninda.
23 Niyan, halin sa Tiberias may nag-abot nga iban nga mga dyapang sa lugar nga
didto nagpakaon ang Ginoo ning tinapay nga iya gingpasalamatan sa Dios.
24 Nang makità ng mga tawo nga si Hesus wayà didto o ang iya mga disipulo,
nagsakay sinda sa mga dyapang kag nagkadto sa Capernaum agud pangitaon si Hesus.

Ang Pagkaon nga Nagatao ning Kabuhì

25 Nang makità ninda si Hesus sa kabuak, hambay ninda, “Maestro, kasan-o ka pa
nag-abot diri?”
26 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ginapinangità nindo
ako bukon kay nakità nindo ang mga milagro nga akon ginghuman, kundì kay
nakakaon kamo ning tinapay kag nabusog.
27 Ayaw kamo magpangabudlay para sa pagkaon nga nasisirà lang da, kundì
ang tinguhaon nindo hay ang pagkaon nga indì masirà. Ako nga Ungà ng Tawo
ang magtao ini sa indo, para magkaigwa kamo kabuhì nga wayà katapusan. Kay
gingpakità ng Dios nga Amay nga ako ang gingtaw-an niya otoridad.”
28 Nganì nagpangutana sinda, “Ano ang dapat namon nga humanon, agud masunod
namon ang kabubut-on ng Dios?”
29 Nagsabat si Hesus, “Imaw ini ang gusto ng Dios nga humanon nindo: magtuo
kamo sa akon nga iya gingsugò.”

---

† **6:14 6:14** Deuteronomio 18:15-18

30-31 Pero naghambay sinda, “Niyan, ano nga milagro ang imo humanon agud
makità namon para magtuo kami sa imo? Ang amon mga kalulo-lulohan hay nagkaon
ng ginatawag, Manna*, didto sa tiway nga lugar, sunò sa gingsulat, ‘Gingtaw-an sinda
ni Moises ning pagkaon nga halin sa langit!’ Niyan, ano ang imo humanon?”
32 Nagsabat si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, bukon si Moises ang
nagtao sa inda ning pagkaon nga halin sa langit, kundì ang akon Amay. Niyan siya
da ang nagatao sa indo ning matuod nga pagkaon nga halin sa langit.
33 Kay ang matuod nga pagkaon nga ginatao ng Dios, wayà ning iban kundì siya
nga naghalin sa langit kag nagatao ning kabuhì nga wayà katapusan sa mga tawo
diri sa kalibutan.”
34 Sa nga daan naghambay sinda, “Nong, taw-i abi kami permi inà nga pagkaon.”
35 Naghambay si Hesus, “Ako mismo ang tinapay nga nagatao ning kabuhì. Ang
aber sin-o nga nagapalapit sa akon hay indì na magutom kag ang nagatuo sa akon
hay indì na mauhaw hasta san-o.
36 Pero pareho ng ginghambay ko sa indo, aber nakità na nindo ako, wayà pa
gihapon kamo nagatuo sa akon.
37 Ang tanan nga ginatao ng Amay sa akon hay magapalapit sa akon kag ang aber
sin-o nga magpalapit sa akon hay indì ko gid pagasikwayon.
38 Kay nagkari ako halin sa langit, bukon para tumanon ang akon kabubut-on, kundì
ang kabubut-on ng nagsugò sa akon.
39 Niyan imaw ini ang kabubut-on ng nagsugò sa akon: nga indì ko gid pabay-an
ang mga tawo nga gingtao ng Dios sa akon, para wayà may maduyà aber isa, kundì
akon sinda pagabanhawon sa ulihi nga adlaw.
40 Kay ini ang kabubut-on ng akon Amay: ang aber sin-o nga nagakilaya kag nagatuo
sa akon nga Ungà ng Dios hay magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan kag
pagabanhawon ko siya sa ulihi nga adlaw.”
41 Nganì nagminuyumuyo ang mga Judio parti sa ginghambay ni Hesus kay hambay
niya, “Ako ang tinapay nga naghalin sa langit.”
42 Naghambay sinda, “Dì ba ini si Hesus nga ungà ni Jose? Kilaya gid naton ang iya
tatay kag nanay. Basì naghambay siya nga nagbabà siya halin sa langit?”
43 Nagsabat si Hesus, “Ayaw kamo magminuyumuyo.
44 Wayà ning aber isa nga makapalapit sa akon para magtuo, mintras indì siya
day-on ng Amay nga nagsugò sa akon. Kag pagabanhawon ko siya sa ulihi nga adlaw.
45 Ini ang gingsulat ng mga propeta, ‘Pagatudluan ng Dios ang tanan nga mga
tawo.’ Nganì ang tanan nga nagapamatì kag nagatuon sa ginatudlò ng akon Amay
hay nagapalapit sa akon.
46 Wayà gid ning aber isa nga nakakità sa Amay. Ako nga naghalin sa Dios nga
Amay, imaw lang gid ang nakakità sa iya.
47 “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang nagatuo sa akon hay igwa ning
kabuhì nga wayà katapusan.
48 Ako ang tinapay nga nagatao ning kabuhì.
49 Nagkaon ang indo mga kalulo-lulohan ning manna didto sa tiway nga lugar, pero
nagkamatay gihapon sinda.
50 Pero ang aber sin-o nga magkaon ini nga tinapay nga nagbabà halin sa langit
hay indì na mamatay.
51 Ako ang tinapay nga nagatao ning kabuhì nga nagbabà halin sa langit. Ang
aber sin-o nga magkaon ini nga tinapay hay mabubuhì ng wayà katapusan. Ini nga
tinapay nga itatao ko para sa mga tawo sa kalibutan hay wayà ning iban kundì ang
akon unod.”

52 Niyan nagdiniskusyon ang mga Judio nga nagahambay, “Imposible! Pauno niya
itao ang iya unod para kaunon naton?”
53 Nganì naghambay si Hesus, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, mintras
indì nindo kaunon ang unod ng Ungà ng Tawo kag inumon ang iya dugò, indì gid
kamo magkaigwa ning kabuhì nga wayà katapusan.
54 Pero ang aber sin-o nga magkaon ng akon unod kag mag-inom ng akon dugò hay
igwa ng ini nga kabuhì kag pagabanhawon ko siya sa ulihi nga adlaw.
55 Kay ang akon unod ang matuod nga pagkaon kag ang akon dugò ang matuod nga
ilimnon.
56 Ang bisan sin-o nga nagakaon ng akon unod kag nagainom ng akon dugò hay
nagapabilin nga nagapakig-isa sa akon kag ako sa iya.
57 Ang akon Amay nga nagsugò sa akon ang ginahalinan ng kabuhì kag nagakabuhì
ako tungod sa iya; imaw da ang nagakaon sa akon magakabuhì tungod sa akon.
58 Ako ang tinapay nga halin sa langit. Bukon ini pareho sa manna nga gingkaon
ng indo mga kalulo-lulohan, kay nagkamatay gihapon sinda. Pero ang nagakaon ng
ini nga tinapay nga akon ginahambay sa indo hay magakabuhì sa wayà katapusan.”
59 Ginghambay ini ni Hesus nang siya nagapanudlò didto sa sinagoga* sa
Capernaum.

Ang Hambay nga Nagatao ning Kabuhì

60 Nang mabatian ini ng madamò nga disipulo ni Hesus, hambay ninda, “Kahugà-
hugà ang iya ginatudlò, sin-o ang makakaintindi ini?”
61 Aber wayà may nagbalità kay Hesus, sayod niya nga nagareklamo ang iya mga
disipulo, nganì naghambay siya, “Naglain ba ang indo buot tungod sa akon ginatudlò?
62 Ano baya kung makità nindo ang Ungà ng Tawo nga nagabalik paibabaw sa iya
ginghalinan?
63 Ang Espiritu Santo ang nagatao ning espirituhanon nga kabuhì, bukon ang unod.
Kay wayà ning gahom ang lawas para magtao ini nga kabuhì. Ang akon ginghambay
sa indo hay halin sa Espiritu Santo kag nagatao ning kabuhì.
64 Pero igwa dirà ning pila sa indo nga wayà nagatuo sa akon.” Ginghambay ini ni
Hesus kay nang una pa lang sayod niya kung sin-o ang wayà nagatuo sa iya kag kung
sin-o ang magatraidor sa iya.
65 Naghambay pa siya, “Nganì naghambay ako sa indo nga wayà ning aber isa nga
makapalapit sa akon mintras indì itugot sa iya ng akon Amay.”
66 Tunà adto, madamò sa mga disipulo ni Hesus ang nagbayà sa iya kag wayà na
nagsunod.
67 Nganì nagpangutana si Hesus sa iya dose nga apostoles, “Kamo, gusto da ba nindo
nga bayaan ako?”
68 Nagsabat si Simon Pedro, “Ginoo, kanin-o pa kami makadto? Ikaw lang ang may
ginatudlò nga nagatao kabuhì nga wayà katapusan.
69 Nagatuo kami sa imo kag sayod namon nga ikaw imaw ang Balaan nga gingsugò
ng Dios.”
70 Naghambay si Hesus, “Dì ba gingpilì ko kamo nga dose? Pero ang isa sa indo hay
ginasapian ng diyablo.”*
71 Si Judas nga ungà ni Simon Iscariote ang gusto niya hambayon. Siya hay isa sa
dose nga apostoles, nga sa ulihi imaw ang magatraidor kay Hesus.

---

* **6:70 6:70** Ang Diyablo hay titulo ni Satanas nga ang gusto hambayon miyugpanglibak. Siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu.

7

Ang mga Manghod nga Lyaki ni Hesus

1 Pagkatapos adto, ginglibot ni Hesus ang mga baryo sa probinsya ng Galilea. Indì
niya gusto magkadto sa probinsya ng Judea, kay ang mga miyugdumaya nga Judio
didto ginatinguhà siya nga patyon.
2 Niyan malapit na ang pyesta ng mga Judio nga ginatawag, Pyesta ng mga Tolda*.
3 Nganì naghambay ang mga manghod nga lyaki ni Hesus sa iya, “Sige! Panaw na
kag magkadto sa Judea agud makità ng imo mga disipulo ang mga makatitingaya nga
imo ginahuman.
4 Kay kung gusto ng tawo makilaya ng tanan, wayà niya ginatagua ang iya mga
ginahuman. Nagahuman ka lang da ning mga makatitingaya, aba, basì indì ka
magpakilaya sa bilog nga kalibutan?”
5 Ginghambay ini ng mga manghod ni Hesus kay aber sinda hay wayà nagatuo sa
iya.
6 Nagsabat si Hesus sa inda, “Wayà pa nagaabot ang akon oras, pero sa indo, puydi
kamo magkadto aber ano nga oras.
7 Wayà nahahangit sa indo ang mga tawo diri sa kalibutan. Pero sa akon,
nahahangit gid sinda kay ginabisto ko ang inda malain nga mga hinimuan.
8 Kamo lang ang kadto sa pyesta, indì ako magkadto kay wayà pa nagaabot ang
akon oras.”
9 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpabilin siya sa Galilea.

Ang Pagpanudlò ni Hesus sa Templo

10 Pero pagkahalin ng mga manghod ni Hesus, nagkadto da siya sa pyesta, ugaling
patagò lang.
11 Ginapinangità siya ng mga miyugdumaya nga Judio sa pyesta. Naghambay sinda,
“Diin baya adto nga tawo?”
12 Niyan, may mga tawo nga nagahinutikan parti kay Hesus. Ang iban naghambay,
“Maayo siya nga tawo.” Ang hambay naman ng iban, “Bukon! Ginapatayang lang
niya ang mga tawo.”
13 Pero wayà gid sinda nagahambay ning makusog parti sa iya tungod sa kahadlok
sa mga miyugdumaya nga Judio.
14 Nang nagatungà-tungà na ang Pyesta, nagkadto si Hesus sa templo kag nagtudlò.
15 Natingaya gid ang mga miyugdumaya nga Judio kag naghambay, “Pauno baya
ini nga tawo nakatuon? Basì madamò siya nasasayuran?”
16 Nganì nagsabat si Hesus sa inda, “Ang akon ginatudlò hay bukon halin sa akon,
kundì halin sa Dios nga nagsugò sa akon.
17 Ang aber sin-o nga nagahandom nga tumanon ang kabubut-on ng Dios,
masasayuran gid niya kung ang akon ginatudlò hay halin sa Dios o akon-akon lang.
18 Ang tawo nga nagatudlò sa iya kaugalingon nga kamayad hay nagahandom ng
pagdayaw sa iya kaugalingon. Pero ang nagatinguhà ng pagdayaw sa nagsugò sa iya
hay nagatudlò ning matuod kag wayà siya nagapinusong.
19 Dì ba gingtao ni Moises sa indo ang Kasuguan? Pero wayà gid aber isa sa indo
nga nagatuman. Kay kung nagatuman kamo, basì gusto nindo ako patyon?”
20 Nagsabat ang mga tawo, “Ikaw hay ginasapian ng demonyo! Sin-o ang gusto
magpatay sa imo?”
21 Nagsabat si Hesus, “Natingaya gid kamo tanan kay may isa ka tawo nga ging-ayo
ko sa Adlaw nga Inugpahuway.

22 Pero kamo da nagatrabaho sa Adlaw nga Inugpahuway sa pagsunod nindo sa
Kasuguan ni Moises parti sa pagpaltak* sa lapsag. (Sa matuod lang ining indo namat-
an hay bukon halin kay Moises kundì sa indo mga kalulo-lulohan.)
23 Ginapaltak nindo ang lapsag sa Adlaw nga Inugpahuway,* pero wayà nindo ini
ginakabig nga paglapas sa Kasuguan ni Moises. Kung tiyad ini, basì nahahangit kamo
sa akon kay ging-ayo ko gid ang isa ka tawo sa Adlaw nga Inugpahuway?
24 Ayaw magpanghusga sunò sa pangluwas nga indo nakikità, kundì hunahunaa
anay ini ning maayo, agud makahusga kamo ning tamà."

Si Hesus hay Halin sa Dios

25 Niyan naghambay ang iban nga mga taga-Jerusalem, "Dì ba, imaw ini ang tawo
nga gusto patyon ng mga pinunò naton?
26 Yarà siya ho, nagahambay sa publiko, basì wayà may nagahambay kontra sa iya?
Siguro nagapati na ang mga pinunò nga siya ang Kristo.
27 Pero imposible, kay sayod naton kung diin naghalin ini nga tawo. Kung mag-abot
na ang Kristo, wayà ning aber sin-o nga makasayod kung diin siya maghalin."
28 Nganì nang nagatudlò pa si Hesus sa templo, naghambay siya ning makusog,
"Kilaya na ba nindo kung sin-o gid ako kag sayod ba nindo kung sa diin ako naghalin?
Nagkari ako bukon sa akon kaugalingon nga kagustuhan, kundì ang Dios nga matuod
ang nagsugò sa akon. Wayà nindo siya nakikilaya,
29 pero ako, kilaya ko gid siya kay halin ako sa iya kag siya mismo ang nagsugò sa
akon."
30 Nganì nang mabatian ini ng mga miyugdumaya ng Judio, gingtinguhà ninda nga
dakpon si Hesus. Pero wayà ning may nag-aristo sa iya kay wayà pa nag-abot ang
oras nga ini hay matabò.
31 Aber tiyad ini, madamò nga tawo ang nagtuo sa iya kag naghambay, "Pag-abot ng
Kristo, makakahuman arà siya ning mas labaw nga mga milagro kaysa sa ginghuman
ng ini nga tawo?"

Ang Pagdakop ning mga Gwardya kay Hesus

32 Nang mabatian ng mga Pariseo ang paghinutikan ng mga tawo parti kay Hesus,
nagsugò sinda kag ang mga pinunò nga parì ning mga gwardya ng templo para
dakpon siya.
33 Naghambay si Hesus, "Matag-od na lang ang oras nga makaibahan nindo ako,
pagkatapos mabalik na ako sa nagsugò sa akon.
34 Pangitaon nindo ako pero indì nindo ako makità, kay indì kamo makakadto sa
akon kadtuan."
35 Nganì nagpinangutan-an ang mga miyugdumaya ng Judio, "Diin baya ini nga
tawo makadto nga indì na naton siya makikità? Makadto ba arà siya sa mga malayò
nga lugar nga ginaistaran ng iban nga mga kasimanwa naton agud magtudlò sa mga
Griego?
36 Ano ang gusto niya hambayon, 'Pangitaon nindo ako pero indì nindo ako makità,
kay indì kamo makakadto sa akon kadtuan'?"

Ang Tubì nga Nagatao ning Kabuhì

37 Niyan sa ulihi nga adlaw ng pyesta nga imaw ini ang pinakaimportante,
nagtindog si Hesus kag naghambay ning makusog, "Ang bisan sin-o nga ginauhaw
hay magpalapit sa akon kag mag-inom.

---

* **7:23 7:23** Sa pangwayo nga adlaw pagkaungà sa lapsag, aber natamà sa Adlaw nga Inugpahuway, ginapaltak gihapon ng mga Judio ang lapsag. Pero ini hay bukon pagsuway sa Kasuguan.

38 Kay ginahambay ng Kasulatan, ‘Ang aber sin-o nga nagatuo sa akon, may tubì
nga nagatao ning kabuhì nga magailig daw tuburan halin sa iya tagipusuon.’ ”†
39 (Ang gusto hambayon ni Hesus sa tubì nga nagatao ning kabuhì hay ang Espiritu
Santo nga malapit na itao sa mga nagatuo sa iya. Kay nang adto nga tyempo wayà
pa maitao ang Espiritu Santo kay wayà pa si Hesus gingdaya palangit kag gingtaw-an
ning pinakamataas nga pagdayaw.)

Wayà Magkaisa tungod kay Hesus

40 Nang mabatian ng kadamuan ang ginghambay ni Hesus, ang iban naghambay,
“Imaw na gida ini ang propeta nga aton ginahuyat.”†
41 Ang iban naman naghambay, “Siya ang Kristo!” Pero naghambay pa gid ang
iban, “Bukon! Kay indì puydi nga maghalin ang Kristo sa Galilea!
42 Dì ba ginahambay ng Kasulatan nga ang Kristo hay inapo ni David kag magahalin
sa Betlehem, ang banwa nga didto natawo si David?”
43 Nganì wayà nagkaisa ang mga tawo kung sin-o gid si Hesus.
44 Ang iban gusto siya dakpon, pero wayà ning may nag-aristo sa iya.

Wayà Magtuo ang mga Pinunò ng mga Judio kay Hesus

45 Niyan, nagbalik ang mga gwardya ng templo sa mga pinunò nga parì kag sa mga
Pariseo nga nagsugò sa inda agud dakpon si Hesus. Nagpangutana ang nagsugò sa
inda, “Basì wayà nindo siya pagday-a diri?”
46 Nagsabat ang mga gwardya, “Wayà pa ning aber sin-o nga nagahambay kumpara
sa inà nga tawo!”
47 Naghambay ang mga Pariseo, “Ang gusto nindo hambayon patì kamo, naluko na
da niya?
48 Nakakità na ba kamo ning aber isa sa amon nga pinunò o Pariseo nga nagatuo
sa iya? Wayà gid!
49 Ang mga tawo lang gid nga wayà kasayod sa Kasuguan ang nagatuo sa iya.
Parusahan gid sinda ng Dios!”
50 Ang isa diri sa mga Pariseo hay si Nicodemus†nga dati anay nagpakigkità kay
Hesus. Niyan naghambay siya sa inda,
51 “Dì ba, ginabawal ng aton Kasuguan nga husgahan ang isa ka tawo nga wayà
pa maimbistigahi? Dapat anay mapamatian naton siya agud masayuran naton kung
ano ang iya ginghuman.”
52 Nagsabat sinda, “Basì, taga-Galilea ka da? Usisaa ang mga Kasulatan kag
masasayuran mo nga wayà ning propeta nga magahalin sa Galilea!”
53 [Pagkatapos adto, nagpaulì na sinda tanan.]

8

Ang Babayi nga Nadakop nga Nagpangawatan

1 [Niyan nagkadto si Hesus sa Bukid ng mga Olibo*.
2 Aga pa gid nagkadto siya liwat sa templo kag tanan nga mga tawo nagpalapit sa
iya. Nagpungkò siya kag gingtudluan sinda.
3 Niyan, ang mga eskriba* kag mga Pariseo hay nagdaya ning babayi nga naabutan
nga nagapangawatan kag gingpatindog ninda siya sa atubangan ng kadamuan.
4 Naghambay sinda kay Hesus, “Maestro, naabot ini nga babayi sa akto nga
nagapangawatan.
5 Niyan sunò sa Kasuguan ni Moises, dapat buguyon ang tiyad ini nga babayi hasta
sa mamatay. Para sa imo, ano ang imo mahahambay?”

† **7:38 7:38** Isaias 58:11 † **7:40 7:40** Deuteronomio 18:15-18 † **7:50 7:50** 3:1, 19:39

6 Imaw ini ang inda ginghambay para tistingon si Hesus, agud igwa sinda ning
maiakusar kontra sa iya. Pero wayà nagsabat si Hesus, kundì nagdukò siya kag
nagsulat sa dutà paagi sa iya tudlò.
7 Kay padayon gihapon ang inda kapapangutana sa iya, nagtindog siya kag
naghambay sa inda, "O sige, kung sin-o sa indo ang wayà ning salà, imaw ang una
nga magbugoy ning bato sa iya."
8 Pagkatapos, nagdukò siya kag nagsulat liwat sa dutà.
9 Nang mabatian ninda adto, isa-isa sinda nga naghalin, magtunà sa pinakam-
aguyang hasta nga si Hesus na lang ang nabilin kag ang babayi nga nagatindog sa
iya atubangan.
10 Pagkatapos, nagtindog si Hesus kag naghambay sa babayi, "Babayi, diin na sinda?
Wayà ba ning may nagparusa sa imo?"
11 Nagsabat siya, "Wayà, Nong."
Naghambay si Hesus, "Indì ko da ikaw parusahan. Umulì ka na kag tunà niyan
ayaw na magpakasalà liwat."]

Si Hesus ang Iwag sa Kalibutan

12 Pagkatapos naghambay liwat si Hesus sa mga Pariseo, "Ako ang iwag nga
nagahayag sa mga tawo sa kalibutan. Ang aber sin-o nga nagasunod sa akon agud
maging disipulo ko hay igwa ning iwag nga nagatuytoy sa iya kabuhì kag indì na
magkabuhì sa kaduyom."
13 Tapos naghambay sinda, "Ikaw lang da ang nagapamatuod parti sa imo
kaugalingon. Nganì indì mapatihan ang imo pamatuod."
14 Nagsabat si Hesus, "Aber nagapamatuod ako parti sa akon kaugalingon, matuod
gid ang ginahambay ko, kay sayod ko kung diin ako naghalin kag kung diin ako
pakadto. Pero kamo wayà makakasayod kung diin ako naghalin kag kung diin ako
pakadto.
15 Ang paghusga nindo hay indì masaligan kay sunò ini sa panghunahunà ng tawo,
pero ako wayà nagahusga aber kanin-o.
16 Bisan maghusga ako, tamà ang paghusga ko, kay bukon lang ako ang magahusga
kundì ako kag ang akon Amay nga nagsugò sa akon.
17 Dì ba nakasulat sa indo Kasuguan nga masaligan kung pareho ang pamatuod ng
duha ka tawo?
18 Ako ang nagapamatuod sa akon kaugalingon kag ang akon Amay nga nagsugò sa
akon, siya da mismo ang nagapamatuod parti sa akon."
19 Nganì nagpangutana sinda, "Diin ang imo Amay?"
Nagsabat si Hesus, "Wayà nindo ako makilaya o ang akon Amay. Kung kilaya kuntà
nindo ako, nakilaya da nindo ang akon Amay."
20 Ining mga ginghambay ni Hesus hay gingtudlò niya didto hampig sa ginabutan-
gan ning ginahalad nga kwarta sa templo. Pero wayà siya gingdakpa kay wayà pa
nag-abot ang oras nga ini hay matabò.

Ang Paandam ni Hesus sa mga Miyugdumaya ng Judio

21 Naghambay si Hesus liwat sa mga miyugdumaya ng Judio, "Indì na ako
magdugay, mahalin ako kag pangitaon nindo ako. Pero mamamatay gid kamo nga
ang indo mga salà wayà napapatawad. Indì kamo makakadto sa akon kadtuan."
22 Nganì naghambay sinda sa isa kag isa, "Basì naghambay siya, 'Indì kamo
makakadto sa akon kadtuan?' Mabikti ba arà siya?"
23 Naghambay siya, "Kamo hay halin sa kalibutan pero ako hay halin sa langit.
Kamo hay taga-diri sa kalibutan, pero ako hay bukon.

24 Imaw ini ang rason nganì ginghambay ko sa indo nga mamamatay gid kamo nga
ang indo mga salà wayà napapatawad. Sigurado nga matatabò ini sa indo kung kamo
indì magtuo nga Ako imaw Ako."†
25 Nagpangutana sinda, "Sin-o ka gid nganì?"
Nagsabat si Hesus, "Ginghambay ko na sa indo tunà pa nang una kung sin-o ako.
26 Madamò pa ako ning maihahambay kag maihuhusga kontra sa indo ginahuman.
Pero ang akon lang ginahambay sa mga tawo diri sa kalibutan hay ang akon nabatian
sa iya nga nagsugò sa akon. Kag ang iya ginahambay hay matuod."
27 Wayà gid sinda makaintindi nga parti sa iya Amay sa langit ang ginghambay ni
Hesus.
28 Nganì naghambay si Hesus, "Pag itaas na nindo ang Ungà ng Tawo sa kahoy,
masasayuran nindo nga Ako imaw Ako. Wayà ako may ginghuman paagi sa akon
kaugalingon nga otoridad, kundì kung ano ang gingtudlò ng akon Amay, imaw lang
ang akon ginahambay.
29 Kag siya nga nagsugò sa akon hay kaibahan ko, wayà gid niya ako ginabayai kay
kung ano ang makapalipay sa iya imaw gid permi ang akon ginahuman."
30 Pagkabatì ng mga tawo sa mga ginghambay ni Hesus, madamò ang nagtuo sa
iya.

Ang Matuod nga mga Inapo ni Abraham

31 Nganì naghambay si Hesus sa mga Judio nga nagatuo sa iya, "Kung padayon
nindo nga sundon ang akon ginatudlò, matuod gid kamo nga akon mga disipulo.
32 Kag maiintindihan nindo ang kamatuuran kag ang kamatuuran imaw ang
makapahilway sa indo."
33 Nagsabat sinda, "Ang kalulo-lulohan namon si Abraham kag wayà gid kami
naulipon aber kanin-o. Basì ginghambay mo nga mahilway kami?"
34 Nagsabat si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga
nagapadayon sa pagpakasalà hay ulipon ng salà.
35 Ang ulipon hay bukon permanenti nga miyembro sa panimayay pero ang ungà
hay permanenti gid.
36 Nganì kung pagahilwayon kamo ng Ungà ng Dios, matuod gid nga mahihilway
kamo!
37 "Sayod ko nga kamo hay inapo ni Abraham. Ugaling ginatinguhà gid nindo nga
ako patyon, kay wayà nindo ginabatuna ang akon ginatudlò.
38 Ginahambay ko ang mga butang nga akon nakità nang kaibahan ko ang akon
Amay. Pero kamo, ginahuman nindo kung ano ang nabatian nindo sa indo tatay."
39 Naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio, "Ang amon kalulo-lulohan si
Abraham!" Nagsabat si Hesus, "Kung kamo hay inapo ni Abraham, dapat sundon
kuntà nindo ang iya maayo nga ihimplo.
40 Pero ang indo ginahuman hay ginatinguhà gid nindo ako nga patyon, aber
ginahambay ko lang da ang kamatuuran nga akon nabatian sa Dios. Wayà
ginghumana ni Abraham ang ginahuman nindo!
41 Ang indo ginahuman hay pareho da ng ginahuman ng indo tatay." Nganì
nagsabat sinda, "Bukon kami mga ungà sa luwas. Ang Dios lang mismo ang amon
Amay."
42 Naghambay si Hesus, "Kung ang Dios ang indo Amay, dapat higugmaon kuntà
nindo ako kay naghalin ako sa Dios. Nagkari ako bukon sa akon kaugalingon nga
kagustuhan kundì sa iya nga nagsugò sa akon.
43 Basì indì nindo maintindihan ang akon ginahambay? Kay indì nindo gusto
batunon ang akon mensahe.

† **8:24 8:24** Exodus 3:14

44 Kamo hay mga ungà ng diyablo! Kag ang gusto nindo humanon hay ang mga
hilig ng indo tatay. Miyugpamatay siya tunà pa nang una kag permi siya nagakontra
sa kamatuuran, kay wayà ning kamatuuran nga makikità sa iya. Kung nagabinakak
siya, sunò ini sa iya kinaugalì kay pusong siya kag tatay ng tanan nga bakakon.
45 Pero ako, ang ginahambay ko sa indo hay ang kamatuuran gid kag inà ang rason
nga wayà nindo ako ginapatihi.
46 Sin-o sa indo ang makakapamatuod nga nakahuman ako salà? Wayà! Kung
ginahambay ko ang kamatuuran, basì wayà nindo ako ginapatihi?
47 Ang mga ungà ng Dios hay nagapamatì sa iya mensahe. Indì kamo gusto
magpamatì kay bukon kamo mga ungà ng Dios."

Si Hesus kag si Abraham

48 Nagsabat ang mga miyugdumaya ng Judio kay Hesus, "Matuod gid ang
ginahambay namon nga ikaw hay taga-Samaria* kag ginasapian ng demonyo."
49 Nagsabat si Hesus, "Wayà ako ginagamhi ng demonyo kundì ginapadunggan ko
ang akon Amay, pero ginapakahuy-an nindo ako.
50 Wayà ako nagatinguhà ng pagdayaw para sa akon kaugalingon, pero ang Dios
imaw ang nagahandom ng pagdayaw para sa akon kag siya ang magahusga kontra
sa indo.
51 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang aber sin-o nga nagatuman ng akon
ginatudlò, hay indì na makaagi ning kamatayon."
52 Naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio, "Niyan sigurado gid kami nga
ginasapian ka ng demonyo. Kay namatay na si Abraham kag imaw da ang mga
propeta, pero ikaw nagahambay, 'Ang aber sin-o nga nagatuman ng akon ginatudlò,
hay indì na makaagi ning kamatayon.'
53 Aba! Sobra ka pa ba sa amon kalulo-lulohan nga si Abraham nga namatay?
Namatay da ang mga propeta, kanin-o mo ginapapareho ang imo kaugalingon?"
54 Nagsabat si Hesus, "Kung ginahakwat ko ang akon kaugalingon nga bangkò, wayà
gid ini puyos. Ang akon Amay imaw ang nagadayaw sa akon. Siya ang ginahambay
nindo nga indo Dios.
55 Wayà nindo siya nakikilaya, pero ako, kilaya ko gid siya! Kung ginahambay ko
nga wayà ko siya nakikilaya, pusong ako pareho nindo. Pero kilaya ko gid siya kag
ginatuman ko ang iya ginasugò sa akon.
56 Nalipay gid si Abraham nga indo kalulo-lulohan nang nasayuran niya nga
makikità niya ang akon pag-abot. Nakità nganì niya ini kag nalipay gid siya."
57 Nganì naghambay ang mga miyugdumaya ng Judio, "Pauno mo mahambay nga
nakità mo na si Abraham? Wayà ka pa nganì ning 50 ka años!"
58 Nagsabat si Hesus, "Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, bago natawo si
Abraham, Ako imaw Ako."
59 Tungod sa iya ginghambay, nagpuyot sinda ning bato agud buguyon siya, pero
nakapanagò siya kag nakaluwas sa templo.

9

Ang Pag-ayo ni Hesus sa Buta

1 Mintras nagapanaw si Hesus kag ang iya mga disipulo, nakità ninda ang isa ka
tawo nga buta tunà nang ging-ungà.
2 Nagpangutana ang mga disipulo sa iya, "Maestro, sin-o ang nakasalà nganì ging-
ungà nga buta ini nga tawo, siya o ang iya mga ginikanan?"

---

* **8:48 8:48** Mababà ang pagtrato ng mga Judio sa mga taga-Samaria kag wayà sinda nagapakig-imaw sa inda. Nganì ang tawag ninda kay Hesus hay taga-Samaria bilang pag-insulto sa iya.

3 Nagsabat si Hesus, “Bukon tungod sa iya salà o sa salà ng iya mga ginikanan.
Natabò ini sa iya agud makità ng mga tawo ang gahom ng Dios paagi sa pag-ayo sa
iya.
4 Mintras may adlaw pa, kahinangyan nga trabahuon naton ang mga ginapatrabaho
sa aton ng Dios nga nagsugò sa akon. Kay kung gab-i na, indì na naton mahuman
ang iya ginapahuman.
5 Mintras yari pa ako sa kalibutan, ako ang iwag nga nagatao ning kahayag sa mga
tawo.”
6 Pagkahambay ini ni Hesus, nagpilà siya sa dutà kag ginghuman niya nga lunang
ang pilà kag gingpahid niya ini sa mata ng tawo.
7 Hambay ni Hesus, “Kadto sa dipusito ng tubì sa Siloam kag manghilam-os ka.”
(Ang gusto hambayon ng Siloam, ‘Gingsugò’.) Nganì nagkadto siya kag nagpanghilam-
os kag nagbalik siya nga nakakakità na.
8 Nagpinangutan-an ang iya mga kalapit kag ang mga nakakità sa iya dati nang
nagapinalimos pa siya, “Dì ba imaw ini ang tawo nga nagapungkò kag nagapinalimos
dati?”
9 Naghambay ang iban, “Siya nganì!”
Pero naghambay naman ang iban, “Bukon, kahitsura lang niya.”
Nganì nagsabat ang tawo, “Ako gida ang tawo nga indo ginahambay.”
10 Nganì nagpangutana sinda sa iya, “Kung imaw, pauno ka nakakità?”
11 Nagsabat siya, “Ang tawo nga ang pangayan Hesus hay naghuman ning lunang
kag gingpahid sa akon mata kag naghambay sa akon, ‘Kadto sa dipusito ng tubì
sa Siloam kag manghilam-os ka.’ Nganì nagkadto ako kag nagpanghilam-os, tapos
nakakità na ako.”
12 Nagpangutana pa gid sinda, “Diin na ang tawo nga nagpaayo sa imo?”
Nagsabat siya, “Ilam kung diin, wayà ako kasayod.”

Ang Pag-imbistigar ng mga Pinunò sa dati nga Buta

13 Pagkatapos, gingdaya ninda ang tawo nga dati buta sa mga Pariseo.
14 Adto hay Adlaw nga Inugpahuway nang ginghuman ni Hesus ang lunang kag
ging-ayo niya ang buta.
15 Nganì nagpangutana da ang mga Pariseo sa iya kung pauno siya nakak-
ità. Nagsabat siya, “Gingpahiran niya ning lunang ang akon mata, pagkatapos
nagpanghilam-os ako kag nakakakità na ako.”
16 Naghambay ang iban nga mga Pariseo, “Bukon halin sa Dios adto nga tawo kay
wayà siya nagasunod sa kasuguan parti sa Adlaw nga Inugpahuway.”
Pero naghambay ang iban, “Pauno makahuman ning mga milagro ang
makasasalà?” Kag wayà sinda nagkaisa.
17 Nganì, nagpangutana sinda liwat sa tawo nga dati buta, “Ano ang mahahambay
mo sa adto nga tawo, kay ginghambay mo nga ging-ayo niya ang imo mata?”
Nagsabat ang tawo, “Siya hay propeta.”
18 Pero wayà nagpati ang mga miyugdumaya ng Judio nga buta siya dati kag niyan
hay nakakakità na. Nganì gingpatawag ninda ang iya mga ginikanan.
19 Pagkatapos, gingpangutana ninda sinda, “Imaw ba ini ang indo ungà? Matuod
gida ba nga ging-ungà siya nga buta? Basì nakakakità na siya niyan?”
20 Nagsabat ang iya mga ginikanan, “Huo, ungà namon siya kag matuod gid nga
natawo siya nga buta.
21 Pero wayà na kami makasayod kung pauno siya nakakità niyan kag wayà da
kami makasayod kung sin-o ang nagpaayo sa iya mata. Pangutan-a na lang nindo
siya kay may edad na da siya, makakasabat na siya para sa iya kaugalingon.”

22 Imaw ini ang sabat ng iya mga ginikanan kay nahadlok sinda sa mga
miyugdumaya ng Judio. Kay nagkinasugtanan sinda nga ang aber sin-o nga mag-
akò nga si Hesus ang Kristo hay indì na kabigon nga miyembro sa sinagoga.
23 Nganì ginghambay ng mga ginikanan ng tawo, “May edad na da siya,
makakasabat na siya para sa iya kaugalingon.”
24 Nganì, gingpatawag ninda liwat ang tawo nga dati buta kag ginghambayan,
“Magbalità ka ning matuod kay nagapamatì ang Dios*. Sayod namon makasasalà
adto nga tawo.”
25 Nagsabat siya, “Wayà ako makasayod kung siya hay makasasalà o bukon. Isa
lang ang sayod ko, buta ako dati, pero niyan nakakakità na.”
26 Nagpangutana sinda liwat, “Ano ang ginghuman niya sa imo? Pauno niya ging-
ayo ang imo mata?”
27 Nagsabat naman siya, “Gingbalità ko na sa indo, pero wayà kamo nagpati. Basì
gusto na naman nindo nga mabatian liwat? Gusto da ba nindo nga maging disipulo
niya?”
28 Tungod diri, tudo ang kahangit ng mga pinunò kag gingmulay ninda siya, “Ikaw
ang disipulo ng adto nga tawo! Pero kami hay mga disipulo ni Moises.
29 Sayod namon nga nagpakig-istorya ang Dios kay Moises nang una, pero adto nga
tawo wayà nganì kami makasayod kung diin siya naghalin!”
30 Nagsabat ang tawo nga dati buta, “Taya! Imaw nganì inà ang makatitingaya!
Ging-ayo ng adto nga tawo ang akon mata, pero wayà kamo makasayod kung diin
siya naghalin.
31 Sayod naton nga ang Dios wayà nagapamatì sa mga makasasalà, pero nagasabat
siya sa aber sin-o nga matutom nga nagahigugmà sa iya kag nagasunod sa iya
kabubut-on.
32 Tunà pa nang gingtuga ang kalibutan, wayà pa gid kita nakabatì nga may tawo
nga nakapaayo sa ging-ungà nga buta.
33 Kung adto nga tawo bukon halin sa Dios, indì siya makakahuman ning tiyad ini.”
34 Nagsabat ang mga miyugdumaya ng Judio, “Ikaw hay makasasalà gid tunà nang
ging-ungà. Tapos ikaw pa ba ang magtudlò sa amon?” Kag adto nga daan gingpalayas
ninda siya paluwas sa sinagoga.

Ang Espirituhanon nga Pagkabuta

35 Nabatian ni Hesus nga inda gingpalayas sa sinagoga ang tawo nga dati buta.
Nganì gingpangità niya siya kag ging-istorya, “Ikaw, nagatuo ka ba sa Ungà ng Tawo?”
36 Nagsabat ang tawo, “Nong, sin-o siya? Balitai abi ako agud magtuo ako sa iya.”
37 Naghambay si Hesus, “Nakità mo na siya kag siya ang nagapakig-istorya sa imo
niyan.”
38 Naghambay ang tawo, “Ginoo, nagatuo ako sa imo!” Kag nagsamba siya kay
Hesus.
39 Naghambay naman si Hesus, “Nagkari ako diri sa kalibutan para husgahan ang
mga tawo, agud makakità ang mga nakakasayod nga sinda buta sa kamatuuran kag
mabuta ang mga nagahunahunà nga sinda hay nakakasayod ng kamatuuran.”
40 Niyan, may iban nga mga Pariseo nga malapit hampig kay Hesus kag nakabatì
sinda sa iya ginahambay. Naghambay sinda sa iya, “Ano? Gusto mo ba hambayon
nga kami da hay mga buta?”
41 Nagsabat si Hesus, “Kung mga buta kamo, mapatawad kuntà ang indo kasal-anan.
Pero kay ginahambay nindo nga nakakakità kamo, imaw ini ang nagapamatuod nga
may mga salà gihapon kamo.”

---

* **9:24 9:24** Sa literal: magtao ning pagdayaw sa Dios. Ini hay ginagamit kung nagapanumpà ang mga Judio.

10

Si Hesus ang Matuod nga Pastor

1 Nagtudlò si Hesus paagi sa ini nga parabola*, “Sa matuod lang ginahambay ko sa
indo, ang aber sin-o nga nagasuyod sa kulungan* ng karnero nga wayà nagaagi sa
pwertahan, kundì nagasakà sa kuray hay miyugpangawat kag tulisan!
2 Kay ang matuod nga pastor* ng karnero hay nagasuyod paagi sa pwertahan.
3 Ginaabrihan ng miyugbantay ang pwertahan para sa pastor kag ang mga karnero
nagapamatì sa iya boses. Ginatawag ng pastor ang iya kaugalingon nga mga karnero
sa inda mga pangayan kag nagauna siya sa inda paluwas.
4 Kung mailuwas na tanan, nagapanaw siya nga nauuna sa inda. Ang mga karnero
hay nagasunod sa iya kay kilaya gid ninda ang iya boses.
5 Pero indì sinda magsunod sa tawo nga bukon ninda kilaya, kundì madyagan sinda
palayò sa iya kay wayà ninda nakilaya ang iya boses.”
6 Gingtudluan ni Hesus ang mga tawo paagi sa ini nga parabola, pero wayà sinda
makaintindi sa mga butang nga iya ginghambay.
7 Nganì naghambay siya liwat sa inda, hambay niya, “Sa matuod lang ginahambay
ko sa indo, ako hay pareho sa pwertahan para sa mga karnero.
8 Ang tanan nga nauuna sa akon hay mga miyugpangawat kag tulisan. Pero ang
akon mga karnero hay wayà nagpamatì sa inda.
9 Ako ang pwertahan. Ang aber sin-o nga nagasuyod paagi sa akon hay magkaigwa
ning kaluwasan. Bantayan ko gid siya sa iya pagsuyod kag pagluwas, pareho sa
karnero nga makakakità ning maayo nga sabsabon.
10 Ang miyugpangawat hay nagakari agud mangawat, magpatay kag mangsirà.
Pero ako hay nagkari agud magkaigwa ang akon mga karnero ning kabuhì nga kaayo-
ayo kag wayà kuyang.
11 “Ako ang maayo nga pastor. Ang maayo nga pastor hay isakripisyo niya aber ang
iya kabuhì para sa mga karnero.
12 Ang ginasuhuyan hay madyagan palayò, kung makità niya nga may nagapalapit
nga mapintas nga hayop. Ginabayaan lang niya ang mga karnero kay bukon ini iya
kag bukon siya ang inda pastor. Nganì ang mapintas nga hayop hay ginapanglahay
ang mga karnero kag nagakabuyag-buyag sinda.
13 Ang ginasuhuyan hay madyagan palayò kay suhuyan lang siya, nganì wayà ning
kabayaka sa mga karnero.
14-15 “Ako ang maayo nga pastor. Kung pauno ang pagkakilaya ng Amay sa akon
kag ang akon pagkakilaya sa iya, pareho da ini ng akon pagkakilaya sa akon mga
karnero kag ng inda pagkakilaya sa akon. Kag isakripisyo ko aber ang akon kabuhì
para sa mga karnero.
16 Igwa da ako ning iban nga mga karnero nga wayà sa ini nga kulungan.
Kahinangyan day-on ko da sinda pasuyod. Pamatian da ninda ang akon boses kag
magiging isa sinda ka punà kag mababantayan sinda ng isa ka pastor.
17 “Ang rason nga ginahigugmà ako ng akon Amay, hay tungod isakripisyo ko ang
akon kabuhì para pagkatapos banhawon ko ini.
18 Wayà gid ning tawo nga makapatay sa akon kung indì ko gusto isakripisyo ang
akon kabuhì. Pero kabubut-on ko nga ginatao ang akon kabuhì. Igwa ako ning
otoridad nga isakripisyo ang akon kaugalingon nga kabuhì kag igwa da ako ning
otoridad nga banhawon ko ini kay imaw ini ang gingsugò ng Amay sa akon.”
19 Tungod sa mga ginghambay ni Hesus wayà nagkaisa ang mga Judio.
20 Madamò sa inda ang naghambay, “Siya hay ginasapian ng demonyo kag buang,
basì kamo mamatì sa iya?”

21 Ang iban nagahambay, “Ini nga mga hambay niya hay bukon halin sa ginasapian
ng demonyo. Makakapaayo ba ang demonyo ng mata nga buta?”

Ang Pagsikway ng mga Miyugdumaya ng Judio kay Hesus

22 Pagkatapos adto, nag-abot ang Pyesta ng Pagdumdom sa Pagbendisyon ng
Templo* sa Jerusalem. Adto hay tiglalamig.
23 Mintras nagapanaw si Hesus sa templo sa may lugar nga ginatawag, Balkon ni
Solomon,
24 may pila nga mga Judio ang nagatipon palibot sa iya kag naghambay, “Hasta
san-o mo kami pahunahunaon kung sin-o ka gid? Kung ikaw ang Kristo, balitai na
kami ning deritso!”
25 Nagsabat si Hesus, “Gingbalitaan ko na kamo, pero wayà kamo nagapati.
Ang mga makatitingaya nga ginahuman ko paagi sa otoridad ng akon Amay hay
nagapamatuod kung sin-o ako.
26 Pero wayà kamo nagapati kay bukon kamo akon mga karnero.
27 Ang akon mga karnero hay nagapamatì sa akon boses. Kilaya ko sinda kag
ginasunod ninda ako.
28 Taw-an ko sinda ning kabuhì nga wayà katapusan kag indì sinda mamatay.† Kag
wayà gid ning aber sin-o nga makaagaw sa inda sa akon kamot.
29 Ang mga karnero nga gingtao sa akon ng akon Amay ang pinakaimportante kaysa
sa tanan‡, nganì indì gid sinda maagaw sa mga kamot ng akon Amay.
30 Ako kag ang akon Amay hay isa lang.”
31 Pagkabatì adto ng mga Judio, nagpuyot liwat sinda ning mga bato agud buguyon
siya.
32 Pero naghambay si Hesus sa inda, “Gingpakità ko sa indo ang madamò nga maayo
nga ginghuman ko nga gingsugò ng akon Amay. Diin sa mga ini ang kabangdanan
nga gusto nindo ako buguyon?”
33 Nagsabat ang mga Judio, “Bukon sa maayo nga hinimuan mo buguyon ka
namon, kundì sa ginahambay mo nga malain kontra sa Dios, kay ikaw bilang tawo,
ginahuman mo ang imo kaugalingon nga Dios!”
34 Nagsabat naman si Hesus, “Dì ba gingsulat sa indo Kasulatan nga ginghambay
ng Dios, ‘Ginahambay ko, kamo hay mga dios’?†
35 Sayod nindo nga matuod ang Kasulatan kag indì puydi baliwayaon. Nganì kung
gingtawag ng Dios ang mga tawo nga nagbaton sa iya mensahe, ‘mga dios’,
36 basì ako nga gingpilì kag gingsugò ng Dios diri sa kalibutan, hay indo ginaakusar
nga nagahambay malain kontra sa Dios, kay ginghambay ko nga ako Ungà ng Dios?
37 Kung wayà ko ginahumana ang mga ginasugò sa akon ng Amay, ayaw kamo
magtuo sa akon.
38 Pero kung ginatuman ko ini, aber indì kamo magtuo sa akon, dapat magpati na
lang kamo sa mga makatitingaya nga ginghuman ko. Paagi diri masasayuran kag
maiintindihan gid nindo nga ang Amay yari sa akon kag ako yarà sa iya.”
39 Nang inda ini mabatian, gingtinguhà liwat ninda nga dakpon si Hesus pero
nakalikaw siya.
40 Pagkatapos adto, nagkadto liwat si Hesus sa kabuak ng subà ng Jordan kung diin
una nga nagpangbawtismo si Juan. Kag didto siya nagtinir.

---

* **10:22 10:22** Ini nga pyesta hay ginahiwat kung Disyembre kag ginatawag naman, Pyesta ng mga Iwag. † **10:28 10:28** Indì mamatay, gusto hambayon indì parusahan sa impyerno ng wayà katapusan. ‡ **10:29 10:29** Sa iban nga mga kopya ng Griego: ang akon Amay, nga nagtao ng mga karnero sa akon, ang pinakamakagagahom kaysa sa tanan. † **10:34 10:34** Salmo 82:6

41 Madamò nga tawo ang nagakinadto sa iya kag nagahinambay sa isa kag isa,
“Aber si Juan wayà gid may nahuman nga milagro, matuod gid ang tanan niya nga
ginghambay parti sa ini nga tawo.”
42 Kag madamò ang nagtuo kay Hesus didto.

11

Ang Pagkamatay ni Lazaro

1-2 Igwa ning magmanghod nga taga-Betania*, sina Marta, Maria kag Lazaro. Si
Maria imaw ang magabubò ning pahumot sa siki ng Ginoo kag magapahid ng iya
buhok. Niyan nagkasakit si Lazaro,
3 nganì nagsugò sina Maria kag Marta ng tawo kay Hesus kag gingpahambay,
“Ginoo, ang imo palanggà nga amigo hay grabi ang sakit.”
4 Pagkabatì ni Hesus sa pasayod, hambay niya, “Indì siya mamatay sa inà nga sakit,
kundì natabò ini agud madayaw ang Dios kag paagi diri madayaw da ako nga Ungà
ng Dios.”
5 Palanggà gid ni Hesus ang tuyo nga magmanghod nga sina Marta, Maria kag
Lazaro.
6 Pero aber nabatian niya nga grabi si Lazaro, nagtinir siya ning duha pa ka adlaw
sa lugar kung sa diin siya.
7 Pagkatapos naghambay siya sa iya mga disipulo, “Kari na, makadto kita liwat sa
probinsya ng Judea.”
8 Pero naghambay ang iya mga disipulo, “Maestro, dì ba mga pila pa lang ka adlaw
ang nagligad gingtinguhà ka nga buguyon ng mga Judio didto? Tapos gusto mo naman
nga magkadto liwat!”
9 Nagsabat si Hesus paagi sa parabola, “Dì ba, igwa ning dose ka oras ang isa ka
adlaw? Ang aber sin-o nga nagapanaw kung adlaw, indì mapasuyaod kay nakikità
niya ang kahayag sa kalibutan.
10 Pero ang aber sin-o nga nagapanaw kung gab-i, mapapasuyaod kay kaduyom.”
11 Pagkatapos naghambay pa gid si Hesus, “Ang aton amigo nga si Lazaro hay
nagakatuyog lang, nganì makadto ako agud pukawon siya.”
12 Nagsabat ang iya mga disipulo, “Ginoo, kung nagakatuyog siya, maayo nganì adto
agud magaayo gid siya.”
13 Ang kalaom ng mga disipulo sa ginghambay ni Hesus hay nagakatuyog lang
matuod si Lazaro, pero ang gusto hambayon niya, patay na siya.
14 Nganì gingklaro gid ni Hesus sa inda, “Patay na gida si Lazaro.
15 Pero nalilipay ako para sa indo nga wayà ako didto nang namatay siya, agud
magtuo kamo sa akon. Kari na, makadto na kita sa iya.”
16 Si Tomas nga may hayò nga ‘Kapid’ naghambay sa iban nga mga disipulo,
“Manunot kita agud mamatay kaibahan niya!”

Si Hesus ang Nagabuhì sa mga Patay

17 Niyan pag-abot nina Hesus, gingpasayod sa iya nga upat na ka adlaw nga
nakalubong sa lubungan ang lawas ni Lazaro.
18 Ang Betania hay mga tuyo lang ka kilometro halin sa Jerusalem,
19 kag madamò nga Judio ang nagkadto kana Marta kag Maria, agud maglamay sa
pagkamatay ng inda manghod.
20 Pagkabatì ni Marta nga paabuton si Hesus, nagpanaw siya agud sugaton siya,
pero nagpabilin si Maria sa suyod ng bayay nga nagapungkò.

---

* **11:1-2 11:1-2** Ini nga baryo hay makikità hampig sa este ng Jerusalem. Ini nga Betania hay iba sa Betania sa Juan 1:28.

21 Pagkakità ni Marta kay Hesus, naghambay siya, “Ginoo, kung yari ka lang, wayà
kuntà namatay ang manghod ko!
22 Pero sayod ko nga bisan arinyan, itatao sa imo ng Dios ang aber ano nga
pangayuon mo sa iya.”
23 Naghambay si Hesus, “Mababanhaw ang imo manghod.”
24 Naghambay naman si Marta, “Sayod ko nga mabanhaw siya sa ulihi nga adlaw
kung pagabanhawon ang tanan nga mga patay.”
25 Tapos naghambay si Hesus, “Ako ang nagabanhaw sa mga patay kag nagatao
ning kabuhì. Ang nagatuo sa akon aber siya mamatay, mababanhaw.
26 Ang bisan sin-o nga nagakabuhì kag nagatuo sa akon hay indì gid makabaton
ning parusa nga wayà katapusan. Nagapati ka ba diri?”
27 Nagsabat si Marta, “Huo, Ginoo. Nagapati gid ako nga ikaw ang Kristo, ang Ungà
ng Dios nga nagkari diri sa kalibutan.”

Ang Pagtangis ni Hesus

28 Pagkahambay adto ni Marta, nagbalik siya sa inda bayay agud tawagon si Maria.
Ginghutikan niya, “Yari ang Maestro kag ginapatawag ka.”
29 Nang mabatian niya ini, nagtindog siya nga daan kag nagkadto kay Hesus.
30 Wayà pa makasuyod si Hesus sa baryo ng Betania, yadto pa siya sa lugar nga
gingsumpungan ninda ni Marta.
31 Pagkakità ng mga Judio nga yadto sa suyod ng bayay nga nagalipay kay Maria
nga siya nagtindog kag dalì-dalì nga nagluwas, nagsunod sinda sa iya. Ang kalaom
ninda makadto siya sa lubungan agud didto magtangis.
32 Niyan pag-abot ni Maria sa lugar kung diin si Hesus, naghapà siya sa atubangan
niya kag naghambay, “Ginoo, kung yari ka lang, wayà kuntà namatay ang akon
manghod!”
33 Nang makità ni Hesus nga nagatangis siya kag imaw da ang mga kaibahan niya,
naglain gid ang iya pamatyag kag nalisod gid siya.
34 Nganì nagpangutana si Hesus, “Sa diin nindo ginglubong si Lazaro?”
Nagsabat sinda, “Ginoo, kari agud makità mo.”
35 Nagtangis si Hesus.
36 Nganì naghambay ang mga Judio sa isa kag isa, “Tan-awa, sobra gid ang iya
pagpalanggà kay Lazaro!”
37 Pero ang iban naghambay, “Dì ba napaayo niya ang mata ng buta? Basì wayà
niya napigahi ang pagkamatay ni Lazaro?”

Ang Pagkabanhaw ni Lazaro

38 Mintras nagapalapit si Hesus sa lubungan, naglain gid liwat ang iya pamatyag.
Ini hay kuyba kag nasarhan ning kabahoy nga bato.
39 Nganì gingsugò ni Hesus ang mga tawo didto, “Paligira nindo ang sara.”
Hambay ni Marta nga maguyáng ng namatay, “Ginoo, mabahò na inà kay upat na
ka adlaw nga nalubong.”
40 Nagsabat si Hesus, “Dì ba ginghambay ko sa imo nga kung magpati ka, makikità
mo ang gahom ng Dios?”
41 Nganì gingpaligid ninda ang bato. Naghangad si Hesus sa langit kag nagpanga-
muyò, “Amay ko sa langit, nagapasalamat ako kay ginapamatian mo ako.
42 Kag sayod ko nga permi ka nagapamatì sa akon. Pero ginahambay ko ini para sa
mga tawo nga nagatindog diri agud magpati sinda nga ikaw ang nagsugò sa akon.”
43 Pagkahambay niya ini, nagsinggit siya, “Lazaro, luwas dirà!”

44 Kag nagluwas ang namatay! Nakaputos pa ng mahabà nga tela ang iya mga
kamot kag siki. Kag ang iya uyo hay napuputos pa ng tela. Hambay ni Hesus sa inda,
"Hubari nindo siya agud makapanaw."

Ang Plano nga Pagpatay kay Hesus
Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2

45 Madamò ang mga Judio nga nagbisita kay Maria kag nakakità ng ginghuman ni
Hesus, nganì nagtuo sinda sa iya.
46 Pero ang iban sa inda hay nagkadto sa mga Pariseo* kag gingbalità sa inda ang
ginghuman ni Hesus kay Lazaro.
47 Nganì nagtipon-tipon ang mga pinunò nga parì kag ang mga Pariseo sa Korte
ng mga Judio* kag naghambay sinda, "Ano ang dapat naton nga humanon? Kay
naghuman ning madamò nga milagro ini nga tawo!
48 Kung pabay-an lang naton siya, magapati ang tanan sa iya. Kung tiyad ini, isipon
ng gobyerno ng Roma nga nagarebelde kita kontra sa inda. Tapos, girahon kita diri
kag gubaon ang aton nasyon kag ang aton balaan nga lugar."
49 Pero isa sa inda nga ang pangayan hay Caifas nga Pinakamataas nga Parì adto
nga tuig, naghambay, "Ay, kamo! Wayà gid kamo kasayod kung ano ang indo
ginapanghahambay!
50 Wayà ba nindo naiisip nga mas maayo sa aton nga isa lang ang mamatay para
sa mga tawo, kaysa sa masirà ang bilog nga nasyon?"
51 Ginghambay niya ini bukon halin sa iya kaugalingon nga hunahunà, kundì
bilang Pinakamataas nga Parì adto nga tuig, gingpasayod ng Dios paagi sa iya nga
kahinangyan mamatay si Hesus para sa nasyon ng Judio
52 kag bukon lang para sa inda nasyon kundì para sa tanan nga magiging ungà ng
Dios nga nagaistar sa iba-iba nga mga nasyon, agud magiging isa sinda tanan.
53 Magtunà adto, nagaplano ang mga miyugdumaya ng Judio kung pauno patyon si
Hesus.
54 Nganì wayà na si Hesus nagapanaw ning lantaran sa Judea, kundì naghalin siya
didto kag nagkadto sa baryo malapit sa tiway nga lugar, nga sakop ng syudad nga
ginatawag, Efraim. Kag didto siya nagtinir kaibahan ang iya mga disipulo.
55 Niyan malapit na adto ang Pyesta ng Pagligad ng Anghel*. Nganì madamò nga
Judio halin sa iba-iba nga mga probinsya ang nagkadto sa Jerusalem, agud bago mag-
abot ang Pyesta, malimpyo na ninda ang inda kaugalingon sa templo sunò sa layi ng
inda relihiyon.
56 Ginapinangità ng mga tawo si Hesus mintras nagatindog sinda sa templo kag
nagpinangutan-an sinda, "Ano sa imo? Makari ba arà siya ini nga Pyesta?"
57 Ginahambay ninda ini kay nagsugò ang mga pinunò nga parì kag ang mga Pariseo
nga kung aber sin-o ang makasayod kung diin si Hesus, dapat ipasayod sa inda agud
maaristo na ninda siya.

12

Ang Pagbubò ni Maria ning Pahumot kay Hesus
Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9

1 Niyan unom na lang ka adlaw kag Pyesta na ng Pagligad ng Anghel. Nagkadto
sina Hesus sa Betania, kung sa diin nagaistar si Lazaro nga iya gingbanhaw.
2 Didto nagpreparar sina Marta ning dakò nga ihapon para mapadunggan si Hesus.
Si Lazaro hay nagakaon kaibahan si Hesus kag si Marta ang nagatahaw.
3 Mintras nagakaon sinda, si Maria hay nagbuoy naman ning bali tungà sa litro
nga kamahay gid kag maayo nga klasi nga pahumot. Ini hay halin sa mahumot nga

tanom nga ginatawag, Nardo. Gingbubuan niya ning pahumot ang siki ni Hesus kag
gingpunasan niya ini ng iya buhok. Kag napunò ning kahumot ang suyod ng bayay.
4 Pero si Judas Iscariote, isa sa mga disipulo ni Hesus, (nga imaw ang magatraidor
sa iya) hay naghambay,
5 "Basì wayà pagbaligyaan ang pahumot kag itao ang kwarta sa mga pobre? Ang
kantidad inà hay tuyo ka gatos nga denarius*!"
6 Ginghambay niya ini, bukon kay nagakabayaka siya sa inda, kundì siya hay
miyugpangawat kay siya ang nagahawid ng inda kwarta kag permi siya diri
nagakupit.
7 Niyan naghambay si Hesus, "Pabay-i lang siya, gingtagana niya inà para ipreparar
ang akon lawas sa adlaw ng akon paglubong.
8 Ang mga pobre hay permi nindo kaibahan, pero ako hay indì nindo permi
makaibahan."

Ang Plano nga Pagpatay kay Lazaro

9 Pagkasayod ng madamò nga Judio nga yadto si Hesus sa Betania, nagkadto sinda
bukon lang para makità si Hesus, kundì gusto da ninda makità si Lazaro nga iya
gingbanhaw.
10 Nganì ang mga pinunò nga parì hay nagplano nga patì si Lazaro hay patyon da,
11 kay siya ang naging kabangdanan kung basì ang madamò nga Judio hay
nagabuyag sa inda grupo kag nagatuo kay Hesus.

Ang Madinaugon nga Pagsuyod ni Hesus sa Jerusalem
Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40

12 Nang masunod nga adlaw, kadamò-damò nga tawo nga nagapamista ang
nakabatì nga si Hesus paabuton sa Jerusalem.
13 Nganì nagbuoy sinda ning mga dahon ng palmera agud sugaton siya, nga
nagasinggit,
"Hosana!* Ginapakamaayo ng Ginoo ang iya gingsugò nga magaharì sa Israel!"†
14 May nakità si Hesus nga batà pa nga asno kag iya ini gingsakyan. Sa iya
ginghuman, natabò ang ginahambay ng Kasulatan,
15 "Ayaw kamo mahadlok mga taga-Zion†,
sirua ang indo Harì, nagaabot nga nagasakay sa batà pa nga asno!"†
16 Adto nga oras, wayà pa maintindihi ng mga disipulo ni Hesus kung ano ini ang
gusto hambayon. Pero nang nabanhaw siya, imaw pa lang adto ang pagkadumdom
ninda nga ini ang nakasulat parti kay Hesus kag natabò gid ini sa iya.
17 Niyan nagapamatuod sa natabò ang madamò nga tawo nga kaibahan ni Hesus
nang gingtawag niya si Lazaro sa lubungan kag gingbanhaw.
18 Nganì kadamò-damò nga tawo ang nagsugat kay Hesus kay nabalitaan ninda
adto nga milagro nga iya ginghuman.
19 Nganì naghambay ang mga Pariseo sa isa kag isa, "Tan-awa nindo! Ang tanan
nga mga tawo hay nagasunod na gid sa iya. Wayà na gid kita ning aber ano pa nga
mahuhuman!"

Ang mga Griego Nagpangità kay Hesus

20 Niyan igwa ning pila nga mga Griego nga kaibahan sa mga nagkadto sa Jerusalem
agud magsamba sa Dios sa Pyesta.
21 Nagpalapit sinda kay Felipe nga taga-Betsaida nga sakop sa probinsya ng Galilea
kag naghambay sa iya, "Nong, nagahandom kuntà kami nga mapakigkità kay Hesus."

---

* **12:13 12:13** *Hosana*: Ang gusto hambayon, 'dayawon ang Dios', pero sa literal, 'luwasa kami niyan.' † **12:13 12:13** Salmo 118:25-26 † **12:15 12:15** Sa Griego hay ungà nga babayi ng Zion. † **12:15 12:15** Zacarias 9:9

22 Nagkadto si Felipe kag gingbalità ini kay Andres. Tapos nagkadto sinda nga duha
kag ginghambay ini kay Hesus.
23 Nagsabat si Hesus, “Nag-abot na ang tamà nga oras nga ako nga Ungà ng Tawo*
hay pagadayawon, tungod sa akon pagkamatay.
24 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang akon kabuhì hay pareho sa binhì ng
humay. Kung indì ini ipugas sa dutà, indì ini magtubò; magapabilin ini nga isa lang
ka binhì. Pero kung ini nga binhì ipugas, pareho ng ilubong kag mamatay, ini hay
magatubò kag magauhay ning madamò.
25 Ang nagapalabi ng iya kabuhì hay maduduyaan ini; pero ang nagabaliwayà ng
iya kabuhì diri sa kalibutan, makakabaton siya kabuhì nga wayà katapusan.
26 Ang aber sin-o nga nagaserbisyo sa akon hay kahinangyan nga magsunod sa akon
kag kung diin ako, yadto da ang akon suluguon. Ang bisan sin-o nga nagaserbisyo sa
akon hay padunggan* ng akon Amay.”

Ang Propesiya ni Hesus sa iya Pagkamatay kag Pagkabanhaw

27 Naghambay pa gid si Hesus, “Tudo gid ang kalisod ng akon tagipusuon! Amay,
ano ang akon hambayon? Puydi ba luwason mo ako sa ini nga kahugaan? Pero indì
puydi kay imaw ini ang kabangdanan ng akon pagkari, nga magtiis ng mga kahugaan
sa ini nga oras.”
28 Tapos naghambay si Hesus, “Amay ko sa langit, ipakità mo sa mga tawo kung
mauno kaayo ang imo kahimayaan*!”
Pagkatapos may boses nga naghambay halin sa langit, “Gingpakità ko na ang akon
kahimayaan paagi sa imo kag ipakità ko pa gid liwat.”
29 Nang mabatian ang boses ng madamò nga tawo nga nagatindog didto, ang kalaom
ng iban hay dayugdog, pero ang iban naghambay, “May anghel nga naghambay sa
iya.”
30 Pero nagsabat si Hesus, “Gingpabatì sa indo ng Dios ang boses, bukon para sa
akon kundì para sa indo.
31 Imaw na ini ang oras nga husgahan ang mga tawo nga wayà relasyon sa akon
kag oras na da nga si Satanas, ang nagagahom sa kalibutan† hay maperdi.
32 Kag kung itaas ako halin sa kalibutan, papalapiton ko ang madamò nga tawo nga
magsunod sa akon.”
33 (Sa iya paghambay adto, gingpasayod niya kung pauno siya mamamatay.)
34 Nganì nagsabat ang mga tawo, “Sayod namon nga sunò sa Kasuguan, ang Kristo
hay magakabuhì ng wayà katapusan. Pauno mo mahambay nga ang Ungà ng Tawo
hay kahinangyan mamatay sa kahoy?” Nagpangutana pa gid sinda, “Sin-o gid ba ini
nga Ungà ng Tawo?”
35 Nganì nagsabat si Hesus liwat, “Madalì na lang maduyà ang iwag nga kaibahan
nindo. Nganì magpadayon kamo nga magkabuhì kaibahan ng iwag mintras yari pa,
kay basì kung maabutan kamo ning duyom. Kay ang nagapanaw sa maduyom hay
wayà makasayod kung diin pakadto.
36 Mintras kaibahan nindo ako, nga imaw ang iwag, magpati kamo sa akon agud
magkabuhì kamo ning matarong.”‡

Wayà Magtuo ang mga Judio kay Hesus

Pagkatapos ni Hesus mahambay adto, nagpanaw siya kag nagpanagò sa mga tawo.
37 Aber nakità na ninda ang madamò nga milagro nga gingpanghuman ni Hesus,
wayà gihapon sinda nagtuo sa iya.
38 Natabò ini agud matuman ang gingsulat nang una ni Propeta* Isaias,

† **12:31 12:31** 1 Corinto 2:6-8; 2 Corinto 4:4; Efeso 2:2 ‡ **12:36 12:36** Sa literal: maging mga ungà ng iwag. Basaha sa Mateo 5:14; Efeso 5:8-9; 1 Tesalonica 5:5.

“Ginoo, wayà ning may nagapati sa amon ginabalità.
Indì sinda makaintindi aber gingpakità mo na sa inda ang imo gahom.”†
39 Indì ninda gusto magpati, nganì indì da sinda makatuo. Imaw pa gid ini ang
ginghambay ng Dios paagi kay Isaias:
40 “Gingbuta ko ang inda mga mata kag gingpatugas ko ang inda uyo.
Kay basì kung makakità sinda, makaintindi ang inda mga hunahunà;
kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.”†
41 Ginghambay ini ni Isaias, kay nakità niya ang kahimayaan ni Hesus kag nagsulat
siya parti sa iya.
42 Bisan tiyad adto ang ginghambay ni Isaias, madamò sa mga miyugdumaya ng
Judio ang nagtuo kay Hesus. Pero wayà ninda ini ginaakua sa iban, kay nahadlok
sinda sa mga Pariseo, basì kung sinda hay indì na kabigon nga miyembro sa sinagoga.
43 Kay mas ginapalabi pa ninda ang pagdayaw ng mga tawo kaysa sa pagdayaw ng
Dios.

Ang Hambay ni Hesus ang Magasentensya sa mga Tawo

44 Pagkatapos naghambay ning makusog si Hesus sa madamò nga tawo, “Ang bisan
sin-o nga nagatuo sa akon, bukon lang ako ang ginatuuhan, kundì patì ang nagsugò
sa akon.
45 Ang aber sin-o nga nakakità sa akon, nakakità da sa nagsugò sa akon.
46 Nagkari ako bilang iwag sa mga tawo diri sa kalibutan, agud ang aber sin-o nga
magtuo sa akon, indì magpadayon sa pagkabuhì sa kaduyom.
47 “Ang bisan sin-o nga nagapamatì ng akon mga ginahambay pero wayà
nagatuman, bukon ako ang magahusga sa iya. Kay wayà ako nagkari sa kalibutan
para husgahan ang mga tawo, kundì agud sinda luwason.
48 Pero may magahusga sa aber sin-o nga wayà nagabaton sa akon kag wayà
nagapati sa akon mga ginahambay. Ang akon mismo ginghambay kag gingtudlò,
imaw ang magahusga sa iya sa ulihi nga adlaw!
49 Kay ang akon ginatudlò hay bukon halin sa kaugalingon ko nga otoridad, kundì
ang Amay ko nga nagpadaya sa akon, imaw ang nagsugò kung ano ang akon dapat
ihambay kag itudlò.
50 Nganì ginahambay ko lang kung ano ang gingsugò ng akon Amay sa akon, kay
sayod ko gid nga ang iya ginasugò hay imaw ang ginahalinan ng kabuhì nga wayà
katapusan.”

13

Ang Paghugas ni Hesus sa Siki ng mga Disipulo

1 Niyan bisperas na ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel. Sayod ni Hesus nga nag-abot
na ang oras ng iya paghalin diri sa kalibutan kag mabalik na siya sa Dios nga iya
Amay. Palanggà gid niya ang iya mga disipulo sa kalibutan kag niyan, gusto niya nga
ipakità kung mauno kadakò ang iya pagpalanggà sa inda.
2 Nang adto nga gab-i, nagaihapon si Hesus kag ang iya mga disipulo. Gingbutang
na ng diyablo sa isip ni Judas nga ungà ni Simon Iscariote, nga traiduron niya si
Hesus.
3 Pero sayod ni Hesus nga gingtao na ng Amay ang tanan nga otoridad sa iya kag
sayod da niya nga halin siya sa Dios kag magabalik da siya sa Dios.
4 Nganì mintras nagakaon pa sinda, nagtindog si Hesus kag ging-uba niya ang iya
pangsuy-ob. Tapos gingbuoy niya ang tualya kag gingbugkos ini sa iya hawak.

† **12:38 12:38** Isaias 53:1 † **12:40 12:40** Isaias 6:10

5 Pagkatapos nagbubò siya ning tubì sa planggana kag gingtunaan niya nga hugasan
ang mga siki ng iya mga disipulo kag gingpunasan ng tualya nga nakabugkos sa iya
hawak.
6 Paglapit niya kay Simon Pedro, naghambay si Pedro, “Ginoo, basì? Bukon dapat
ikaw ang maghugas ng akon mga siki!”
7 Nagsabat si Hesus, “Ang akon ginahuman niyan hay indì mo pa maintindihan,
pero sa ulihi maiintindihan mo da.”
8 Naghambay si Pedro, “Ayaw! Indì gid puydi nga ikaw ang maghugas ng akon
siki!”
Nagsabat si Hesus, “Kung indì ka magpahugas sa akon, wayà ka ning relasyon sa
akon.”
9 Nagsabat naman si Simon Pedro, “Ginoo, kung tiyad inà, bukon lang ang akon
siki ang imo hugasan kundì patì ang akon kamot kag uyo.”
10 Pero naghambay si Hesus, “Ang tawo nga nakapaligos hay limpyo na ang iya
bilog nga lawas kag indì na kahinangyan nga hugasan pa, puyra lang sa iya siki.
Malimpyo na kamo pero bukon tanan sa indo.”
11 Kay sayod niya kung sin-o ang magatraidor sa iya, nganì ginghambay niya,
“Bukon kamo tanan hay malimpyo.”
12 Pagkatapos niya mahugasan ang inda mga siki, gingsuksok niya liwat ang iya
pangsuy-ob kag nagbalik para magkaon. Nagpangutana siya, “Naintindihan ba nindo
kung basì ginghuman ko ini sa indo?
13 Ginatawag nindo ako nga Maestro kag Ginoo; kag tamà kamo kay ako gida ang
Maestro kag Ginoo.
14 Aber nganì ako nga indo Ginoo kag Maestro hay naghugas ng indo mga siki, dapat
da nga maghinugasan kamo ng indo mga siki.
15 Gingtaw-an ko kamo ning ihimplo agud indo patuyaran ang akon ginghuman sa
indo.
16 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, wayà ulipon nga mas mataas pa sa iya
amo kag wayà gingsugò nga mas importante pa sa nagsugò sa iya.
17 Niyan nga naintindihan na nindo ini nga mga butang, bulahan kamo kung
humanon nindo ini.”

Ang Paghambay ni Hesus parti sa Pagtraidor sa Iya
Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23

18 Hambay pa ni Hesus, “Ang akon ginahambay hay bukon para sa indo tanan,
kay kilaya ko gid ang kada isa sa indo nga akon gingpilì. Pero dapat matabò ang
ginahambay ng Kasulatan, ‘Ang tawo nga kaibahan ko nga nagakaon imaw ang
magatraidor sa akon.’†
19 Ginahambay ko ini sa indo niyan bago matabò agud kung matabò na ini, magatuo
kamo nga Ako imaw Ako.
20 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang nagabaton sa aber sin-o nga suguon
ko hay nagabaton sa akon; kag ang nagabaton sa akon nagabaton da sa nagsugò sa
akon.”
21 Pagkahambay ini ni Hesus, tudo gid ang iya kalisod, nganì gingpakità niya ang
iya nababatyagan sa inda, “Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, isa sa indo ang
magatraidor sa akon.”
22 Ang mga disipulo hay nagsiniruan sa isa kag isa, kay wayà sinda makasayod
kung sin-o sa inda ang ginahambay ni Hesus.
23 Isa sa mga disipulo nga pinalanggà gid niya ang nagapungkò hampig sa iya alihid.
24 Nganì gingsinyasan siya ni Simon Pedro nga pangutan-on si Hesus kung sin-o sa
inda ang iya ginahambay.

---

† **13:18 13:18** Salmo 41:9

25 Nganì nag-islog pa gid siya kay Hesus, naghilig sa iya dughan kag nagpangutana,
“Ginoo, sin-o adto?”
26 Nagsabat si Hesus, “Kung sin-o ang taw-an ko ning tinapay nga akon isawsaw,
siya ang magatraidor sa akon.” Nganì gingsawsaw niya ang tinapay kag gingtao kay
Judas nga ungà ni Simon Iscariote.
27 Pagkabaton niya ng tinapay, nagsuyod si Satanas sa iya. Nganì naghambay si
Hesus kay Judas, “Himua na nga daan ang imo gusto nga humanon.”
28 Didto sa mga nagaihapon, wayà gid ning may nakasayod kung basì ginghambay
adto ni Hesus kay Judas.
29 Ang kalaom ng iban gingsugò lang ni Hesus si Judas para magbakay ng inda mga
kahinangyanon sa pyesta, o magtao bulig sa mga pobre kay siya ang nagahawid ng
inda kwarta.
30 Nganì pagkakaon ni Judas ng tinapay, nagluwas siya nga daan. Adto hay gab-i
na.

Ang Bag-o nga Sugò

31 Pagkahalin ni Judas, naghambay si Hesus, “Niyan pagadayawon na ako nga Ungà
ng Tawo kag pagadayawon da ang Dios paagi sa matatabò sa akon.
32 Kung pagadayawon ang Dios paagi sa akon, pagadayawon da niya ako didto sa
langit kag ini hay humanon niya nga daan.
33 Mga pinalanggà ko, matag-od na lang gid ang oras nga makaibahan nindo ako.
Pangitaon nindo ako, pero pareho ng akon ginghambay sa mga Judio kag niyan
ginahambay ko da sa indo, ‘Indì kamo makakadto sa akon kadtuan.’
34 Nganì ginatao ko sa indo ini nga bag-o nga sugò: maghinigugmaan kamo. Kung
pauno ko kamo ginghigugmà, dapat da kamo maghinigugmaan.
35 Masasayuran ng tanan nga kamo akon mga disipulo, kung magahinigugmaan
kamo.”

Ang Propesiya ni Hesus nga indì siya Pagkilay-on ni Pedro
Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34

36 Pagkatapos nagpangutana si Simon Pedro kay Hesus, “Ginoo, sa diin ka ba
makadto?” Nagsabat si Hesus, “Indì ka niyan makakadto sa akon kadtuan, pero sa
ulihi makakasunod ka da.”
37 Nagpangutana liwat si Pedro, “Ginoo, basì indì ako makanunot sa imo niyan?
Isakripisyo ko ang akon kabuhì para sa imo, aber mamatay pa ako.”
38 Pero nagpangutana si Hesus, “Isakripisyo mo ang imo kabuhì para sa akon, aber
mamatay ka pa? Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, bago magtuktuyaok ang
suyog, indì mo ako pagkilay-on ning tuyo ka beses.”

14

Hesus ang Dayan, ang Kamatuuran kag ang Kabuhì

1 Naghambay pa gid si Hesus sa inda, “Ayaw kamo magkabayaka, kundì magsalig
kamo sa Dios kag magsalig da kamo sa akon.
2 Didto sa langit nga ginaistaran ng akon Amay hay madamò ning istaran. Mauna
ako didto agud magpreparar ning istaran para sa indo. Indì ko ini ihambay sa indo
kung bukon ini matuod.
3 Kag kung naipreparar ko na ang indo istaran, mabalik ako liwat agud day-on
kamo para kung diin ako, yadto da kamo.
4 Kag niyan sayod na nindo ang dayan pakadto sa lugar nga akon kadtuan.”
5 Nagpangutana si Tomas, “Ginoo, wayà namon masayuri kung diin ka pakadto,
pauno kami makasayod ng dayan?”

6 Nagsabat si Hesus, “Ako ang dayan pakadto sa Dios nga Amay, ako ang ginahalinan
ng kamatuuran parti sa iya kag ako ang nagatao ning kabuhì. Wayà gid may
makakadto sa akon Amay kung bukon paagi sa pagtuo sa akon.
7 Kung nakilaya nindo ako, makikilaya da nindo ang akon Amay. Kag tunà nganì
niyan, kilaya na gid nindo siya kag indo na da nakità.”

Ang Dios nga Amay kag si Hesus

8 Nagpangabay si Felipe, “Ginoo, ipakità mo abi sa amon ang imo Amay agud
makuntinto na kami.”
9 Nagsabat si Hesus, “Felipe, madugay na nindo ako nga kaibahan, wayà pa gid galì
ikaw makakilaya sa akon? Ang nakakità sa akon hay nakakità na da sa akon Amay.
Basì naghambay ka, ‘Ipakità mo abi sa amon ang imo Amay?’
10 Wayà ka ba nagapati nga ako yarà sa Amay kag ang Amay yari sa akon? Ang
mga hambay nga akon ginatudlò sa indo hay bukon halin sa akon kaugalingon nga
otoridad; kundì ang akon Amay nga nagaistar sa akon imaw ang nagahuman ng mga
butang paagi sa akon.
11 Magpati kamo sa akon nga ako yarà sa Amay kag ang Amay yari sa akon. Kung
indì kamo magpati sa mga ginahambay ko, dapat aber pauno, magpati kamo sa akon
tungod sa mga makatitingaya nga ginghuman ko.
12 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, ang tawo nga nagatuo sa akon hay
makakahuman da pareho ng mga ginahuman ko kag sobra pa gid, kay mabalik na
ako sa akon Amay.
13 Humanon ko aber ano ang indo pangayuon sa Dios kay igwa kamo relasyon sa
akon,* agud madayaw ang Amay paagi sa akon nga iya Ungà.
14 Kung magpangayò kamo ning aber ano, humanon ko ini kay igwa kamo relasyon
sa akon.”

Ang Espiritu Santo nga Gingpromisa ni Hesus

15 “Kung ginahigugmà nindo ako, kahinangyan tumanon nindo ang akon mga sugò.
16 Kag mangamuyò ako sa akon Amay sa langit agud suguon sa indo ang kabaylo
ko para magbulig† sa indo kag makaibahan nindo sa wayà katapusan.
17 Siya ang Espiritu Santo nga magatudlò sa indo ng kamatuuran parti sa Dios.
Ang mga tawo nga wayà relasyon sa Dios, indì makabaton sa Espiritu Santo kay
wayà ninda siya nakità o nakilaya. Pero kamo, kilaya nindo ang Espiritu Santo kay
nagakabuhì siya sa indo kag magapabilin nga nagapakig-isa sa indo.
18 Indì ko kamo pagbayaan pareho ng ilo, kay balikan ko gid kamo.
19 Matag-od na lang gid nga oras kag indì na ako makità ng mga tawo sa kalibutan.
Pero makikità gid ako nindo, kay ako hay mababanhaw. Kay ako hay mababanhaw,
kamo da hay mababanhaw.
20 Pag-abot nang adto nga adlaw, masasayuran gid nindo nga ako hay nagapakig-isa
sa akon Amay kag kamo hay nagapakig-isa sa akon kag ako sa indo.
21 “Ang aber sin-o nga nagabaton kag nagatuman ng akon mga sugò, imaw ang
nagahigugmà sa akon. Ang nagahigugmà sa akon hay pagahigugmaon da ng akon
Amay, higugmaon ko da siya kag magapakilaya pa gid ako sa iya.”
22 Nagpangutana si Judas (bukon si Judas Iscariote), “Ginoo, basì sa amon ka lang
nagapakilaya kung sin-o ka? Basì wayà ka nagapakilaya sa iban nga mga tawo?”
23 Nagsabat si Hesus, “Kay ang aber sin-o nga nagahigugmà sa akon, tumanon niya
ang akon ginatudlò. Higugmaon siya ng akon Amay kag makadto kami sa iya, agud
magatinir kami kaibahan niya.

---

* **14:13 14:13** Sa literal: Kag aber ano ang indo pangayuon sa Dios sa akon pangayan hay humanon ko. † **14:16 14:16** Sa Griego hay Parakletos, ang gusto hambayon hay Miyugdamay, Miyugpakusog o Miyug-apin.

24 Pero ang tawo nga wayà nagahigugmà sa akon hay wayà nagasunod sa akon
ginatudlò. Ang ginatudlò ko nga indo nabatian hay bukon halin sa akon kundì halin
sa Amay nga nagsugò sa akon.
25 "Ini nga mga butang hay akon ginahambay sa indo mintras kaibahan pa nindo
ako.
26 Pero suguon ng akon Amay ang Espiritu Santo bilang kabaylo ko agud magbulig†
siya sa indo. Siya ang magatudlò kag magapadumdom sa indo ng tanan nga akon
ginghambay.
27 "Ang akon katawhayan* hay ginabilin ko nga regalo sa indo. Ini nga katawhayan
nga ginatao ko sa indo hay bukon pareho sa katawhayan nga ginatao ng ini nga
kalibutan, nganì ayaw kamo magkabayaka o magkahadlok.
28 "Nabatian na nindo ang akon ginghambay dati sa indo, 'Mahalin ako kag balikan
ko gid kamo.' Kung nagahigugmà kamo sa akon, dapat kamo magkalipay kay
makadto ako sa Amay nga mas labaw kaysa sa akon.
29 Kag niyan ginahambay ko ini sa indo bago matabò agud kung matabò na ini,
magatuo kamo sa akon.
30 "Indì ko na pagpakahabaon ang akon paghambay sa indo kay nagaabot na si
Satanas nga nagagahom sa mga tawo nga wayà relasyon sa Dios. Wayà siya gahom
sa akon.
31 Pero ginatuman ko gid ang ginasugò ng akon Amay agud masayuran ng tanan
nga tawo nga ginahigugmà ko gid siya.
"Kari na, kay mahalin na kita diri."

15

Ang Matuod nga Punò ng Ubas

1 Nagtudlò si Hesus paagi sa isa ka parabola, "Ako ang matuod nga punò ng ubas*
kag ang akon Amay ang miyugdipara sa ubasan.
2 Ang kada sanga nga wayà nagabunga hay iya ginautod kag ang kada sanga nga
nagapamunga hay iya ginapungon, agud mas magabuyaboy pa gid ang bunga.
3 Kamo hay daw pareho sa mga sanga nga napungon kag nalimpyuhan na paagi sa
akon mga hambay nga gingtudlò sa indo.
4 Magpabilin kamo sa akon kag ako da sa indo. Ang mga sanga indì makabunga,
puyra lang kung magapabilin sa bayagon. Imaw da kamo, indì kamo makabunga
puyra lang kung kamo magpabilin sa akon.
5 "Ako ang punò ng ubas, kamo ang mga sanga. Ang aber sin-o nga nagapabilin
sa akon kag ako da sa iya, imaw ang magapamunga ning buyaboy. Kay kung buyag
kamo sa akon, wayà gid kamo may mahuhuman.
6 Kung wayà nagapabilin ang tawo sa akon, ipilak siya pareho sa sanga nga layà,
ginatipon kag pagkatapos ginapilak sa kalayo agud masunog.
7 Kung nagapabilin kamo sa akon kag ginakabuhì nindo ang akon mga ginatudlò,
aber ano ang gusto nindo nga pangayuon, itatao ini.
8 Kung magpamunga kamo ning buyaboy, ang akon Amay hay pagadayawon ng
mga tawo. Paagi diri masasayuran ninda nga kamo hay akon mga disipulo.
9 Kung pauno ang paghigugmà ng akon Amay sa akon, tiyad da inà ang akon
paghigugmà sa indo. Magpabilin kamo sa akon agud indo mabatyagan ang akon
paghigugmà.
10 Kung ginatuman nindo ang akon mga sugò, padayon nindo nga mababatyagan
ang akon paghigugmà. Pareho ng akon pagtuman sa mga sugò ng akon Amay,
padayon ko da nga mababatyagan ang iya paghigugmà.

† **14:26 14:26** 14:16

11 “Ginahambay ko ini nga mga butang sa indo agud mabatyagan da nindo ang
akon kalipay kag makumplito ang indo kalipay.
12 Imaw ini ang akon sugò sa indo: maghinigugmaan kamo pareho ng akon
paghigugmà sa indo.
13 Wayà na ning paghigugmà nga mas sobra pa sa paghigugmà ng isa nga tawo nga
nagasakripisyo ng iya kabuhì para sa iya mga amigo.
14 Kamo ang akon matuod nga mga amigo kung ginatuman nindo ang akon ginasugò
sa indo.
15 Indì ko na kamo pagtawagon nga mga ulipon kay ang ulipon hay wayà makasayod
kung ano ang ginahuman ng iya amo. Kundì ginatawag ko kamo nga mga amigo kay
ang tanan nga nabatian ko sa akon Amay hay gingpasayod ko sa indo.
16 Bukon kamo ang nagpilì sa akon kundì ako ang nagpilì sa indo. Gingsugò ko
kamo para magpanaw kag magtudlò sa mga tawo, agud makapamunga kamo ning
bunga nga nagapadayon. Kung tiyad ini, anuman ang indo pangayuon sa akon Amay
sa akon pangayan, itatao gid niya ini sa indo.*
17 Ginahambay ko liwat sa indo, imaw ini ang akon sugò: maghinigugmaan kamo.”

Ang Kahangit ng mga Tawo sa mga Disipulo

18 Naghambay pa gid si Hesus sa iya mga disipulo, “Kung nahahangit sa indo ang
mga tawo nga wayà relasyon sa Dios, dapat nindo masayuran nga sa akon anay sinda
nahangit bago sa indo.
19 Kung pareho kuntà kamo ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios, palanggaon
gid ninda kamo. Pero bukon na kamo pareho ninda kay gingpilì ko kamo agud ibuyag
sa inda, nganì nahahangit sinda sa indo.
20 Dumduma nindo ang akon ginghambay sa indo, ‘Wayà ning ulipon nga mas
mataas sa iya amo.’ Kung ginghingabot ako ninda, papasakitan da ninda kamo. Kung
gingtuman ninda ang akon gingtudlò, tumanon da ninda ang indo itudlò!
21 Pero papasakitan ninda kamo kay may relasyon kamo sa akon kag wayà ninda
nakikilaya ang nagsugò sa akon.
22 Kung wayà ako nagkari sa inda para ihambay ang mensahe ng akon Amay, wayà
kuntà sinda nagkasalà bisan indì magtuo sa akon. Pero niyan wayà na sinda ning
maibalibad sa inda salà.
23 Ang aber sin-o nga nahahangit sa akon hay nahahangit da sa akon Amay.
24 Kung wayà ako naghuman sa inda ng makatitingaya nga butang nga wayà ning
aber sin-o nga nakahuman, wayà kuntà sinda salà. Aber nakità na gid ninda ang
akon mga ginghuman, nahangit pa gihapon sinda sa akon kag sa akon da Amay.
25 Pero natabò ini agud matuman ang ginahambay sa inda Kasulatan, ‘Nahangit gid
sinda sa akon aber wayà ning kabangdanan.’†
26 “Pero suguon ko diri sa indo ang kabaylo ko halin sa akon Amay agud magbulig†
sa indo. Siya ang Espiritu Santo nga magatudlò ng kamatuuran parti sa Dios. Pag-abot
niya, magapamatuod siya parti sa akon.
27 Kag kamo hay magapamatuod da parti sa akon kay kaibahan ko kamo tunà nang
nagpanudlò ako sa mga tawo ng mga mensahe parti sa Dios.”

16

1 “Ginahambay ko ini tanan sa indo agud indì maduyà ang indo pagtuo sa akon.

---

* **15:16 15:16** *Sa akon pangayan*: ang gusto hambayon, anuman ang indo pangayuon sa akon Amay, itatao gid niya ini sa indo tungod sa indo relasyon sa akon. † **15:25 15:25** Salmo 35:19, 69:4 † **15:26 15:26** 14:16

2 Kay palayason kamo ng indo mga kasimanwa sa mga sinagoga. Maabot ang
oras nga madamò sa inda ang magapatay sa indo kag magahunahunà pa nga sinda
nagaserbisyo sa Dios.
3 Humanon ninda ini tanan sa indo kay wayà ninda ako nakikilaya o ang akon
Amay.
4 Ginahambay ko ini agud pag-abot ng oras nga humanon ninda ini tanan sa indo,
madudumduman nindo ang akon ginghambay."

Ang Ministeryo ng Espiritu Santo

"Wayà ko anay kamo gingbalitai ng ini nga mga butang kay kaibahan pa nindo ako.
5 Pero niyan mabalik na ako sa nagsugò sa akon. Wayà gid ning aber isa sa indo
ang nagpangutana kung sa diin ako makadto.
6 Niyan tungod sa mga butang nga akon ginghambay sa indo, napunò gid ning
kalisod ang indo tagipusuon.
7 Pero ginahambay ko sa indo ang matuod, ang akon paghalin hay para sa indo
kaayuhan. Kay kung indì ako maghalin, indì mag-abot ang kabaylo ko para magbulig†
sa indo. Pero kung maghalin ako, susuguon ko siya sa indo.
8 Kag kung mag-abot siya, pamatuuran niya sa mga tawo nga wayà relasyon sa Dios
nga salà ang inda pang-intindi parti sa kasal-anan, sa akon pagiging matarong kag sa
paabuton nga paghusga sa mga tawo.
9 Parti sa kasal-anan, pamatuuran niya nga makasasalà sinda kay wayà sinda
nagtuo sa akon.
10 Parti sa akon pagiging matarong, pamatuuran niya nga matarong ako kay
makadto na ako sa akon Amay kag indì na ninda ako makità.
11 Kag parti sa paghusga sa mga tawo, pamatuuran niya nga matatabò gid ini kay
ginghusgahan na ang Pinunò* nga nagagahom sa mga tawo nga wayà relasyon sa
Dios.
12 "Madamò pa kuntà ang akon ihambay sa indo, ugaling indì pa nindo ini
maintindihan niyan.
13 Pag-abot ng Espiritu Santo, siya ang magatudlò ng kamatuuran parti sa Dios.
Kag buligan niya kamo nga maintindihan ang tanan nga kamatuuran. Indì siya
magahambay sa iya lang kaugalingon, kundì ang ihahambay niya sa indo hay kung
ano lang ang iya mabatian sa akon kag ipasayod da niya kung ano ang matatabò sa
paabuton.
14 Padunggan niya ako kay ipaintindi niya sa indo ang akon mga gingpanudlò kag
gingpanghuman.
15 Kay ang tanan nga igwa sa akon Amay hay yari da sa akon. Nganì ginghambay
ko nga ipasayod ng Espiritu Santo sa indo ang akon mga gingpanudlò."

Ang Kalisod Bayluhan ng Kalipay

16 "Matag-od na lang ang oras kag indì na nindo ako makità. Pero sa indì magdugay,
makikità nindo ako liwat."
17 Nganì nagpinangutan-an sa isa kag isa ang iban niya nga mga disipulo, "Ano
baya ang gusto niya hambayon, 'Matag-od na lang ang oras kag indì na nindo ako
makità. Pero sa indì magdugay, makikità nindo ako liwat kay makadto na ako sa
akon Amay'?"
18 Hambay pa ninda, "Ano baya ang gusto niya nga hambayon, 'Matag-od na lang
ang oras'? Indì naton ini maintindihan kung ano ang gusto hambayon!"
19 Sayod ni Hesus nga gusto kuntà ninda magpangutana, nganì naghambay siya,
"Dì ba, ang gusto nindo nga ipangutana hay kung ano ang gusto ko nga hambayon,

† **16:7 16:7** 14:16 * **16:11 16:11** Ini nga Pinunò hay si Satanas. Basaha sa 1 Juan 5:19.

‘Matag-od na lang ang oras kag indì na nindo ako makità. Pero sa indì magdugay,
makikità nindo ako liwat’?
20 Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, magauwang kamo pero magakalipay gid
ang mga tawo nga wayà relasyon sa Dios. Magatangis kamo sa kalisod, pero ang indo
kalisod hay maduduyà kag mababayluhan ning kalipay.
21 Pareho ng babayi nga paungaon, nagatiis siya ning kasakit kay nag-abot na ang
iya oras. Pero pagkatapos nga matawo ang iya lapsag, indì na niya madumduman
ang kasakit. Nalilipay siya kay natawo na ang isa ka lapsag sa kalibutan.
22 Pareho da ini sa indo, nalilisod gid kamo niyan pero mapakigkità ako sa indo
liwat kag malilipay gid ang indo tagipusuon. Kag wayà gid ning bisan sin-o nga
makaagaw sa indo ini nga kalipay.
23 “Pag-abot nang adto nga adlaw, indì na kahinangyan nga sa akon kamo
magpangayò ning aber ano. Sa matuod lang ginahambay ko sa indo, anuman ang
indo pangayuon sa akon Amay, itatao gid niya ini sa indo kay may relasyon kamo sa
akon.
24 Hasta niyan wayà pa kamo ning ginapangayò sa Dios nga Amay paagi sa akon
pangayan. Pangayò kamo sa iya agud makabaton kamo kag para makumplito ang
indo kalipay.”

Ang Pagperdi ni Hesus sa Kalibutan

25 “Ginghambay ko ini sa indo paagi sa mga parabola*. Pero maabot ang oras nga
indì na ako maghambay ning parabola* kundì ipasayod ko na sa indo ning klaro ang
parti sa akon Amay.
26 Adto nga adlaw, kamo na mismo ang mangayò sa iya paagi sa akon pangayan.
Indì na kahinangyan nga ako pa ang magpangayò sa akon Amay para sa indo.
27 Ang akon Amay mismo ang nagahigugmà sa indo kay naghigugmà kamo sa akon
kag nagpati nga ako hay naghalin sa Dios.
28 Naghalin ako sa akon Amay kag nagkari ako diri sa kalibutan. Niyan mahalin na
ako diri sa kalibutan kag mabalik na ako sa akon Amay.”
29 Naghambay ang iya mga disipulo, “Niyan klaro na gid ang imo mga ginahambay
sa amon kag bukon na paagi sa mga parabola!
30 Niyan sayod namon nga nasasayuran mo gid ang tanan nga butang kag aber
nganì wayà kami nagapangutana, sayod mo ang amon ginahunahunà. Nganì
nagapati kami nga ikaw hay halin sa Dios.”
31 Naghambay si Hesus, “Nagatuo na ba kamo niyan?
32 Madalì na lang ang oras kag imaw na gid ini, nga kamo hay magkabuyag-buyag
kag magbalik sa indo lugar. Aber bayaan nindo ako, may kaibahan gihapon ako kay
ibhan ako ng akon Amay.
33 Ginahambay ko ini sa indo agud magkaigwa kamo ning katawhayan sa pagpakig-
isa sa akon. Makakaagi kamo ning mga kahugaan sa kalibutan, pero pakusuga ang
indo kaugalingon! Naperdi ko na ang mga paagi ng kalibutan nga kontra sa kabubut-
on ng Dios.”

17

Ang Pangamuyò ni Hesus para sa iya Kaugalingon

1 Pagkahambay adto ni Hesus, naghangad siya kag naghambay, “Amay ko sa langit,
nag-abot na ang oras. Padunggi ako nga imo Ungà agud padunggan ko da ikaw.
2 Kay gingtaw-an mo ako ning otoridad para magdumaya sa tanan nga tawo, agud
taw-an ko ning kabuhì nga wayà katapusan ang tanan nga tawo nga gingtao mo sa
akon.

3 Kag imaw ini ang kabuhì nga wayà katapusan: igwa sinda ning relasyon sa imo
nga imaw lang ang matuod nga Dios kag sa akon* nga imo gingsugò.
4 Gingpadunggan ko ikaw sa mga tawo sa kalibutan paagi sa pagtapos ng
gingpahuman mo sa akon.
5 Nganì niyan, Amay ko sa langit, kung kaibahan ta na ikaw, taw-an sa akon ang
kahimayaan nga igwa ako nang kaibahan ko ikaw bago pa natuga ang kalibutan."

Ang Pangamuyò ni Hesus para sa iya mga Disipulo

6 "Gingpakilaya ko ikaw sa mga tawo nga ginglain mo sa kalibutan kag gingtao mo
sa akon. Nang una imo sinda kag gingsalig mo sinda sa akon. Kag gingtuman ninda
ang imo gingpanudlò.
7 Niyan sayod ninda nga ang tanan nga imo gingsalig sa akon hay halin sa imo.
8 Gingtudlò ko sa inda ang ginghambay mo sa akon kag gingbaton ninda ini. Nganì
sayod gid ninda nga ako hay naghalin sa imo kag nagpati sinda nga ikaw ang nagsugò
sa akon.
9 "Amay ko, nagapangamuyò ako para sa ini nga mga disipulo ko. Ini nga
pangamuyò bukon para sa mga tawo nga wayà relasyon sa akon, kundì para sa mga
tawo nga gingsalig mo sa akon kay imo sinda.
10 Ang tanan nga tawo nga may relasyon sa akon hay imo kag ang tanan nga imo
hay akon. Kag ako hay ginapadunggan tungod sa inda.
11 Niyan mahalin na ako diri sa kalibutan kag mabalik na ako sa imo, pero mabilin
pa sinda sa kalibutan. Amay ko nga Balaan, bantayi sinda paagi sa imo gahom† nga
gingtao mo sa akon, agud magakaisa sinda pareho naton nga nagakaisa.
12 Mintras kaibahan ko sinda, gingbantayan ko gid sinda paagi sa imo gahom nga
gingtao mo sa akon. Nganì aber isa sa inda wayà may namatay, puyra lang sa tawo
nga ang kadtuan hay sa impyerno, agud matabò ang ginahambay ng Kasulatan.
13 Niyan mabalik na ako sa imo. Ini nga mga butang hay akon ginapangamuyò
mintras yari pa ako sa kalibutan, agud magkaigwa sinda ning kalipay pareho sa akon
kag makumplito ini nga kalipay sa inda.
14 Ginghambay ko na sa inda ang imo mensahe, nganì nahangit sa inda ang mga
tawo nga wayà relasyon sa imo. Kay wayà na sinda nagapasakop sa ini nga kalibutan,
pareho ko da nga wayà nagapasakop sa kalibutan.
15 Wayà ko ginapangamuyua nga buy-on mo na sinda sa kalibutan, kundì
proteksyunan mo sinda kontra kay Satanas.
16 Wayà na sinda nagapasakop sa ini nga kalibutan, pareho ko da nga wayà
nagapasakop sa kalibutan.
17 Ilain mo sinda para sa pagserbisyo sa imo paagi sa pagtudlò ng kamatuuran. Ang
imo hambay imaw ang kamatuuran.
18 Kung pauno gingsugò mo ako diri sa mga tawo sa kalibutan para humanon ang
imo kabubut-on, ginasugò ko da sinda sa kalibutan.
19 Ginalain ko ang akon kaugalingon para sa pagserbisyo sa imo, agud mailain da
ninda ang inda kaugalingon paagi sa pagtudlò ng kamatuuran."

Ang Pangamuyò ni Hesus para sa Tanan nga Magatuo

20 "Bukon lang ang akon mga disipulo ang akon ginapangamuyò, kundì ang tanan
da nga magatuo sa akon paagi sa inda pamatuod.
21 Amay ko sa langit, ang akon pangamuyò sa imo nga kabay pa sinda tanan hay
magakaisa. Kung pauno nga ikaw nagapakig-isa sa akon kag ako sa imo, kabay pa
nga magapakig-isa da sinda sa aton, agud magpati ang mga tawo nga wayà nagatuo
sa imo nga ikaw ang nagsugò sa akon.

---

* **17:3 17:3** Sa literal: kay Hesu-Kristo. † **17:11 17:11** Sa literal: sa imo pangayan.

22 Ginatao ko sa inda ang kahimayaan nga imo gingtao sa akon, agud magkaisa gid
sinda pareho naton nga nagakaisa.
23 Ang gusto hambayon, nagapakig-isa ako sa inda kag ikaw sa akon, agud maging
isa gid sinda. Paagi diri masasayuran ng mga tawo nga wayà nagatuo sa imo nga
ikaw ang nagsugò sa akon kag ginahigugmà mo ang mga nagatuo sa akon pareho ng
paghigugmà mo sa akon.
24 "Amay ko sa langit, gusto ko gid ini nga mga tawo nga gingtao mo sa akon hay
makaibahan ko didto mismo sa langit, agud makità da ninda ang kahimayaan ko.
Gingtao mo ini nga kahimayaan sa akon kay gingpalanggà mo ako bago pa natuga
ang kalibutan.
25 Matarong nga Amay, wayà ka nakilaya ng mga tawo nga wayà nagatuo sa imo.
Pero kilaya ko gid ikaw kag sayod ini ng akon mga disipulo nga ikaw ang nagsugò sa
akon.
26 Gingpakilaya ko ikaw‡ sa inda kag ipakilaya pa gid, para ang imo paghigugmà sa
akon hay mabatyagan da ninda kag agud ako hay permi ninda makaibahan."

18

Ang Pagdakop kay Hesus
Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-52; Lucas 22:47-53

1 Pagkatapos pangamuyò ni Hesus, nagpanaw siya kaibahan ang iya mga disipulo
kag nagtabok sinda sa kabuak ng sapà ng Kidron. Didto sinda nagkadto sa lugar nga
may mga tanom nga kahoy nga olibo*.
2 Niyan si Judas nga imaw ang magatraidor sa iya hay tundog da adto nga lugar
kay permi didto nagatipon si Hesus kag ang iya mga disipulo.
3 Nganì nagkadto didto si Judas kaibahan ang madamò nga sundalo kag ang mga
gwardya ng templo, nga gingsugò ng mga pinunò nga parì kag mga Pariseo*. Igwa
sinda daya nga mga muron, iwagan kag armas.
4 Sayod ni Hesus ang tanan nga matatabò sa iya, nganì gingsumpong niya nga daan
adto nga mga tawo kag gingpangutana, "Sin-o ang indo ginapangità?"
5 Nagsabat sinda, "Si Hesus nga taga-Nazaret." Nagsabat naman siya, "Ako si
Hesus."
Yadto da ang traidor nga si Judas nga nagatindog kaibahan ninda.
6 Pagkahambay niya nga, "Ako si Hesus," napaatras sinda tanan kag nagkatumba
sa dutà.
7 Nganì gingpangutana sinda liwat ni Hesus, "Sin-o gid ba ang ginapangità nindo?"
Nagsabat sinda liwat, "Si Hesus nga taga-Nazaret."
8 Naghambay si Hesus, "Ginghambay ko na nganì sa indo nga ako si Hesus.
Niyan kung ako ang indo ginapangità, pabay-i lang nga makahalin ining akon mga
kaibahan."
9 Imaw ini ang iya ginghambay agud matuman ang iya ginghambay sa Dios, "Indì
ko gid pabay-an ang mga gingtao mo sa akon, para wayà may maduyà aber isa."
10 Niyan, si Simon Pedro hay may daya nga maisot nga sundang. Ginggabot niya
ini kag ginglabò ang ulipon ng Pinakamataas nga Parì kag nautod ang iya tuo nga
talinga. Ang pangayan ng ulipon hay si Malcus.
11 Naghambay si Hesus kay Pedro, "Balikan sa tagob ang imo sundang! Wayà ka ba
makasayod nga dapat ko antuson ang kahugaan nga gingtao ng akon Amay sa akon?"

Ang Pagdaya kay Anas

‡ **17:26 17:26** Sa literal: ang imo pangayan.

12 Pagkatapos, gingdakop kag ginggapos si Hesus ng mga sundalo nga ginapa-
munuan ng inda kumander, kaibahan ang mga gwardya ng templo nga gingsugò
ng mga Judio.
13 Gingdaya anay siya kay Anas nga panugangan ni Caifas nga imaw ang
Pinakamataas nga Parì adto nga tuig.
14 (Si Caifas imaw ang naglaygay dati sa mga Judio, “Mas maayo nga isa lang ang
mamatay para sa mga tawo.”)

Wayà Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57

15 Niyan si Simon Pedro kag ang isa pa nga disipulo hay nagsunod kana Hesus. Ini
nga disipulo hay kilaya ng Pinakamataas nga Parì, nganì nakasuyod siya sa dyaag ng
iya bayay, kaibahan nina Hesus.
16 Pero si Pedro hay nabilin nga nagatindog sa luwas ng pwertahan. Nganì nagbalik
adtong iya kaibahan nga disipulo kag nagpamuhon sa babayi nga miyugbantay ng
pwertahan, tapos gingpasuyod niya si Pedro.
17 Gingpangutana ng adtong babayi si Pedro, “Dì ba disipulo ka da ng inà nga tawo?”
Nagsabat si Pedro, “Bukon.”
18 Tiglalamig adto, nganì may gingpabaga nga uling. Nagatindog ang mga ulipon
kag ang mga gwardya ng templo palibot para magpainit-init. Si Pedro hay nagpalapit
da kaibahan ninda nga nagatindog kag nagapadangga da.

Ang Pag-imbistigar ng Pinakamataas nga Parì kay Hesus
Mateo 26:57-66; Marcos 14:53-65; Lucas 22:66-71

19 Niyan gingpangutana si Hesus ng Pinakamataas nga Parì parti sa iya mga disipulo
kag sa iya ginatudlò.
20 Nagsabat si Hesus, “Permi ako nagahambay sa atubangan ng tanan, kay
nagatudlò ako sa sinagoga* kag sa templo kung sa diin nagatipon-tipon da ang tanan
nga mga Judio. Kag wayà ako may ginahambay nga pasikreto.
21 Basì ginapangutana mo ako? Pangutan-a ang mga nakabatì sa akon kay sayod
ninda kung ano ang akon ginghambay.”
22 Pagkahambay adto ni Hesus, tinampà siya ng isa sa mga gwardya ng templo nga
nagatindog malapit sa iya kag ginghambayan siya, “Basì tiyad ka inà kung magsabat
sa Pinakamataas nga Parì?”
23 Nagsabat si Hesus, “Kung salà ang akon ginghambay, ihambay mo kung diin
didto! Pero kung tamà ang akon ginghambay, basì gingtampà mo ako?”
24 Pagkatapos adto, gingpadaya ni Anas si Hesus nga nakagapos pa kay Caifas nga
Pinakamataas nga Parì.

Wayà na naman Pagkilay-a ni Pedro si Hesus
Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62

25 Mintras nagatindog gihapon didto si Simon Pedro kag nagapainit-init, may
nagpangutana sa iya, “Dì ba disipulo ka da ng inà nga tawo?” Nagbalibad liwat
si Pedro, “Bukon ako adto!”
26 Niyan gingpangutana naman si Pedro ng isa sa mga ulipon ng Pinakamataas nga
Parì, nga hali ng tawo nga ang talinga ging-utod niya, “Dì ba, ikaw adtong nakità ko
nga kaibahan niya didto sa gardin?”
27 Pero nagbalibad na naman si Pedro, “Bukon!” Kag adto nga daan nagtuktuyaok
ang suyog.

Ang Pag-imbistigar ni Pilato kay Hesus
Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5

28 Pagkaimbistigar kay Hesus sa bayay ni Caifas, gingdaya siya ng mga miyugdu-
maya ng Judio sa palasyo ng gobernador. Adto hay bago magsubat ang adlaw. Wayà
sinda magsuyod sa palasyo, kay sunò sa inda mga layi, kung magsuyod sinda sa bayay
ng bukon Judio*, indì na sinda pagtugutan nga magkaon ng ihapon nga para sa Pyesta
ng Pagligad ng Anghel*.
29 Nganì nagluwas si Pilato sa iya palasyo kag iya sinda gingpangutana, “Ano ang
akusasyon nindo kontra sa ini nga tawo?”
30 Nagsabat sinda, “Kung wayà siya may ginghuman nga malain, wayà namon siya
pagday-a diri sa imo.”
31 Naghambay si Pilato, “Day-a nindo siya kag husgahan sunò sa indo Kasuguan.”
Nagsabat ang mga Judio, “Pero wayà kami otoridad nga magsentensya ning
kamatayon aber kanin-o.”
32 Natabò ini agud matuman ang ginghambay ni Hesus kung pauno siya mamatay.
33 Nganì nang mabatian adto ni Pilato, nagsuyod siya liwat sa palasyo. Gingpatawag
niya si Hesus kag gingpangutana, “Ikaw ba ang harì ng mga Judio?”
34 Nagsabat si Hesus, “Imo gid ba inà pangutana o may iban nga nagbalità sa imo
parti sa akon?”
35 Nagsabat si Pilato, “Basì? Ano ba ang kalaom mo sa akon, Judio? Ang imo mga
kasimanwa kag ang mga pinunò nga parì ang nagdaya sa imo diri sa akon. Ano ba
ang imo nahuman?”
36 Nagsabat si Hesus, “Ang akon gingharian hay bukon diri sa kalibutan. Kung
diri sa kalibutan ang akon gingharian, nagbatò kuntà ang akon mga tagasunod agud
indì ako maitugyan sa mga Judio. Pero ang akon gingharian hay bukon sa ini nga
kalibutan.”
37 Hambay ni Pilato, “Kung imaw, harì ka galì?” Nagsabat si Hesus, “Ikaw ang
naghambay nga harì ako. Imaw ini ang kabangdanan kung basì ako natawo kag
nagkari diri sa kalibutan agud magpamatuod parti sa kamatuuran. Ang aber sin-o
nga gusto magsunod sa kamatuuran hay nagapamatì sa akon hambay.”
38 Naghambay liwat si Pilato, “Ano gid galì ang kamatuuran?”

Ang Pagsentensya kay Hesus
Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25

Pagkahambay adto ni Pilato, nagluwas siya liwat kag naghambay sa mga Judio,
“Wayà ako may nakità nga salà sa ini nga tawo.
39 Pero sunò sa indo tradisyon, kahinangyan ko magpaluwas ng isa ka priso sa
Pyesta ng Pagligad ng Anghel. Gusto ba nindo nga buhian ko ang Harì ng mga Judio
para sa indo?”
40 Pero nagsinggit sinda liwat, “Indì! Bukon inà nga tawo! Si Barabas ang gusto
namon!” (Si Barabas hay isa ka rebelde.)

19

1 Nganì gingpabuoy ni Pilato si Hesus kag gingpalatigo.
2 Ginghumanan siya ng mga sundalo ning korona nga tunukon kag gingsuksok ini
sa iya uyo. Gingpasuksukan da ninda siya kapa nga maron.
3 Nagapinalapit sinda sa iya kag nagahambay, “Mabuhay ang Harì ng mga Judio!”
Kag gingtinampà ninda siya.
4 Nagluwas liwat si Pilato sa iya palasyo kag naghambay sa mga Judio, “Tan-awa
nindo, paluwason ko siya agud masayuran nindo nga wayà ako may makità nga salà
sa iya!”
5 Gingpadaya sa luwas si Hesus nga nakasuksok ning korona nga tunukon kag kapa
nga maron. Hambay ni Pilato, “Sirua nindo ini nga tawo!”

6 Pagkakità ng mga pinunò nga parì kag ng mga gwardya sa templo, nagsinggit
sinda, “Ilangsang siya sa krus! Ilangsang siya sa krus!” Naghambay si Pilato, “Kamo
ang magbuoy sa iya diri kag kamo ang maglangsang sa iya, kay wayà gid ako may
makità nga salà sa iya!”
7 Nagsabat ang mga Judio, “May Kasuguan kami! Dapat siya mamatay sunò sa
amon Kasuguan, kay ginahuman niya ang iya kaugalingon nga Ungà ng Dios!”
8 Pagkabatì adto ni Pilato, lalò na gid siya nga hinadlukan.
9 Nganì gingpadaya niya liwat si Hesus sa suyod ng palasyo kag iya gingpangutana,
“Taga-diin ka?” Pero wayà nagsabat si Hesus.
10 Nganì naghambay si Pilato, “Basì indì ka magsabat sa akon? Wayà ka ba
makasayod nga may otoridad ako nga buhian ka o ipalangsang sa krus?”
11 Nagsabat si Hesus, “Wayà ka otoridad nga magsentensya ning kamatayon sa
akon kung wayà ka gingtaw-i otoridad ng Dios. Nganì, mas madakò ang kasal-anan
ng tawo nga nagtugyan sa akon diri sa imo.”
12 Pagkabatì adto ni Pilato, lalò pa gid niya nga gingtinguhà nga buhian si Hesus.
Pero nagsinggit ang mga Judio sa luwas, “Kung buhian mo inà nga tawo, bukon ka
amigo ng Emperador ng Roma! Kay ang aber sin-o nga ginahuman nga harì ang iya
kaugalingon hay kaaway ng Emperador.”
13 Pagkabatì adto ni Pilato, gingpadaya niya si Hesus sa luwas. Tapos nagpungkò
si Pilato sa pungkuan ng hukom sa lugar nga ginatawag, Plataporma nga Bato. (Sa
Hebreo hay Gabbata.)
14 Adto hay adlaw ng pagpreparar para sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel* kag ang
oras hay mga alas dose na. Naghambay si Pilato sa mga Judio, “Sirua nindo ang indo
Harì!”
15 Pero nagsinggit sinda, “Patya inà! Patya inà! Ilangsang siya sa krus!”
Nagpangutana si Pilato, “Gusto ba nindo nga ipalangsang ko sa krus ang indo
Harì?” Nagsabat ang mga pinunò nga parì, “Wayà kami iban nga harì kundì ang
Emperador!”
16 Nganì gingtugyan si Hesus ni Pilato sa iya mga sundalo agud ilangsang sa krus.
Pagkatapos adto, gingbuoy ninda si Hesus.

Ang Paglangsang kay Hesus sa Krus
Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43

17 Pagkatapos gingdaya si Hesus paluwas nga pas-an ang iya krus pakadto sa lugar
nga ginatawag, Lugar ng Bungò. (Sa Hebreo hay Golgota.)
18 Pag-abot didto, ginglangsang ninda si Hesus sa krus. May duha da ka tawo nga
ginglangsang kaibahan niya. Ang isa sa tuo, ang isa sa waya kag si Hesus hay sa inda
tungà.
19 Nagpahuman si Pilato ng karatula kag gingpabutang sa ibabaw ng krus, nga may
nakasulat, Si Hesus nga taga-Nazaret, ang Harì ng mga Judio.
20 Nganì nabasa adto ng madamò nga Judio kay malapit sa Jerusalem ang
ginglangsangan kay Hesus kag isa pa nakasulat adto sa linggwahe ng Hebreo, Latin
kag Griego.
21 Pagkabasa adto ng mga pinunò nga parì, nagreklamo sinda kay Pilato nga ang
hambay, “Ayaw pagsulata nga ‘Harì ng mga Judio’, kundì ‘Hambay ng ini nga tawo
siya ang Harì ng mga Judio.’ ”
22 Nagsabat si Pilato, “Ang akon gingpasulat hay nakasulat na.”
23 Niyan, bago ginglangsang ng mga sundalo si Hesus, gingbuoy anay ninda ang iya
ginasuksok kag gingparte sa upat ka bilog, kada sundalo isa ka parte. Gingbuoy da
ninda ang iya barò nga pang-idayom. Isa ini ka bilog nga wayà ning tahì halin sa liab
hasta sa tuhod.

24 Nganì naghambay sinda sa isa kag isa, “Indì naton ini tungaon, magbunot-
bunutan na lang kita kung kay sin-o ini mapakadto.”
Natabò ini agud matuman ang ginahambay ng Kasulatan,
“Gingparte-parte ninda ang akon mga barò
kag gingbunot-bunutan ninda ang akon barò nga pang-idayom.”†
Imaw nganì adto ang ginghuman ng mga sundalo.
25 Nagatindog naman malapit sa krus ni Hesus ang iya nanay, ang manghod nga
babayi ng iya nanay, ang asawa ni Clopas nga si Maria kag ang taga-Magdala nga si
Maria.
26 Nang makità ni Hesus ang iya nanay kag ang iya pinalanggà nga disipulo nga
nagatindog didto, naghambay siya sa iya nanay, “Nay, kabiga inà nga disipulo ko nga
imo ungà.”
27 Naghambay naman siya sa disipulo, “Kabiga siya nga imo nanay.” Tunà adto,
gingbaton siya ng disipulo bilang miyembro sa iya pamilya.

Ang Pagkamatay ni Hesus
Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49

28 Pagkatapos adto, sayod ni Hesus nga natapos na ang tanan nga gingpahuman ng
iya Amay kag agud matuman ang Kasulatan, naghambay siya, “Ginauhaw ako!”
29 Igwa didto hambawan nga punò ning maaslom nga ilimnon. Pagkabatì adto ng
mga sundalo, nagbuoy sinda espongha kag gingsawsaw ini sa ilimnon kag gingpalapit
sa bàbà ni Hesus.
30 Pagkasupsop niya ng ilimnon, hambay niya, “Natapos na!” Kag nagdungok siya
kag nabugtuan siya ginhawa.

Ang Pagbunò kay Hesus sa Kilid

31 Adto hay adlaw ng pagpreparar para sa Adlaw nga Inugpahuway* kag indì
gusto ng mga miyugdumaya ng Judio nga mabilin didto sa krus ang mga lawas nga
ginglangsang. Kay ang masunod hay Adlaw nga Inugpahuway kag importante gid ini
nga adlaw para sa mga Judio, kay natamà sa Pyesta ng Pagligad ng Anghel. Nganì
gingpangabay ng mga Judio kay Pilato nga ipabalì na lang ang mga batiis ng mga
ginglangsang, agud mamatay sinda nga daan kag mabuoy ang inda lawas sa krus.
32 Nganì nagkadto ang mga sundalo kag gingpangbalì ang mga batiis ng duha ka
tawo nga nakalangsang kaibahan ni Hesus.
33 Pero pag-abot ninda kay Hesus kag pagkakità nga patay na siya, wayà na ninda
pagbalia ang iya mga siki.
34 Pero gingbunò ng isa nga sundalo si Hesus sa kilid ning bangkaw kag adto nga
daan, nag-ilig ang dugò kag tubì.
35 Ang nakakità mismo sa natabò imaw ang nagpamatuod. Kag masaligan ang iya
ginabalità kay sayod niya nga matuod ang iya ginahambay, agud magtuo kamo.
36 Natabò ini nga mga butang agud matuman ang ginahambay ng Kasulatan, “Wayà
gid bisan isa sa iya mga tuy-an ang mababalì.”†
37 Kag may ginahambay pa gid sa Kasulatan, “Tan-awon ninda ang tawo nga inda
gingbunò.”†

Ang Paglubong kay Hesus
Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56

38 Pagkatapos adto, si Jose nga taga-Arimatea hay nagkadto kay Pilato kag
nagpamuhon nga kung puydi buy-on niya ang lawas ni Hesus didto sa krus. (Si
Jose hay isa sa mga disipulo ni Hesus pero sikreto lang kay nahadlok siya sa mga

† **19:24 19:24** Salmo 22:18 † **19:36 19:36** Exodus 12:46 † **19:37 19:37** Zacarias 12:10

miyugdumaya ng Judio.) Tapos gingtugutan siya ni Pilato, nganì gingpatunton niya
ang lawas ni Hesus.
39 Nagnunot da sa iya si Nicodemus. (Siya ang nagkadto anay kay Hesus nang gab-
i.)† Nagdaya siya ning mga 100 ka litro nga pahumot nga ginghalò nga mira* kag
aloe.
40 Nganì gingpabuoy ninda ang lawas ni Hesus kag gingpabutangan ning pahumot
mintras gingpasamburan ning mahay kag maayo nga klasi nga tela. (Imaw ini ang
patakaran ng mga Judio sa paglubong.)
41 Didto sa ginglangsangan kay Hesus, igwa malapit nga lugar nga may mga tanom.
Igwa didto bag-o nga lubungan nga ginghuman sa alihid ng bakuyod. Ini hay wayà
pa nalulubungi.
42 Niyan, tungod adto hay adlaw ng pagpreparar ng mga Judio para sa Adlaw nga
Inugpahuway kag malapit lang didto ang lubungan, didto na lang ninda ginglubong
si Hesus.

20

Ang Pagkabanhaw ni Hesus
Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12

1 Aga pa gid ng una nga adlaw ng simana*, maduyom-duyom pa, nagkadto na si
Maria nga taga-Magdala sa ginglubungan kay Hesus. Pag-abot niya didto, nakità niya
nga napaligid na ang bato nga nagasara sa pwertahan ng lubungan.
2 Nganì nagdyagan siya kag nagkadto kay Simon Pedro kag sa disipulo nga
pinalanggà ni Hesus kag nagbalità, “Gingbuoy ninda ang Ginoo sa lubungan kag wayà
kami† kasayod kung diin ninda siya gingbutang.”
3 Nganì nagluwas si Pedro kaibahan adto nga disipulo kag nagkadto sa lubungan.
4 Nagdyagan sinda nga duha, pero mas matulin adtong disipulo nga kaibahan ni
Pedro, nganì siya ang una nga nakaabot sa lubungan.
5 Nagdukò siya kag naglìlì sa suyod. Nakità niya nga yadto nakabutang ang tela
nga ginggamit sa paglubong kay Hesus, pero wayà siya magsuyod.
6 Malagat-lagat, umabot da si Simon Pedro kag deri-deritso siya nga nagsuyod sa
lubungan. Nakità niya nga nakabutang didto ang tela
7 patì ang panyò nga gingputos sa uyo ni Hesus. Bukon ini kaibahan sa maayo nga
klasi nga tela, kundì nakabuyag sa alihid kag nakalukot ini ning maayo.
8 Tapos nagsuyod da ang disipulo nga nauna mag-abot kag sa iya nakità, nagpati
siya.
9 (Pero aber tiyad adto, wayà gihapon ninda naintindihi ang ginahambay ng
Kasulatan nga kahinangyan mabanhaw si Hesus.)
10 Pagkatapos nag-ulì ang duha nga disipulo sa inda lugar.

Ang Pagpakità ni Hesus kay Maria nga taga-Magdala

11 Niyan si Maria nga taga-Magdala hay nagatindog gihapon didto sa luwas ng
lubungan nga nagatangis. Mintras nagatangis, nagdukò siya kag naglìlì sa suyod
ng lubungan
12 kag nakità niya ang duha nga anghel nga nakabarò ng putì kag nagapungkò sa
dati nga gingbutangan ng lawas ni Hesus. Ang isa hay hampig sa uyuhan kag ang isa
sa sikwayan.

---

† **19:39 19:39** 3:1-2 * **20:1 20:1** Ang una nga adlaw ng simana sa inda hay Dominggo sa aton. † **20:2 20:2** Ang gusto hambayon ng ‘kami’ hay ang kaibahan ni Maria sunò kay Mateo 28:1, Marcos 16:1 kag Lucas 24:1.

13 Nagpangutana sinda sa iya, “Nang, basì nagatangis ka?” Nagsabat siya, “Kay
gingbuoy ninda ang akon Ginoo kag wayà ako kasayod kung diin ninda siya
gingbutang.”
14 Pagkahambay niya adto, naglingig siya kag nakità niya nga may tawo nga
nagatindog, pero wayà niya nakilaya nga si Hesus adto.
15 Naghambay si Hesus, “Nang, basì nagatangis ka? Sin-o ang imo ginapangità?”
Ang kalaom ni Maria, siya ang miyugbantay ng lugar nga may mga tanom, nganì
naghambay siya, “Nong, kung kamo ang nagbuoy sa iya, tudluan abi sa akon kung
diin nindo siya gingbutang kay akon buy-on.”
16 Gingtawag siya ni Hesus, “Maria.” Nag-atubang si Maria kag naghambay kay
Hesus sa Hebreo nga linggwahe, “Rabboni!” (Ang gusto hambayon “Maestro”.)
17 Hambay ni Hesus, “Ayaw ako paghawiri kay wayà pa ako makabalik sa akon
Amay. Kadto sa akon mga kauturan kag balitai nga mabalik na ako sa akon Amay
nga indo da Amay, sa akon Dios nga indo da Dios.”
18 Nganì nagkadto si Maria nga taga-Magdala sa mga disipulo kag nagbalità, “Nakità
ko ang Ginoo!” Kag ginghambay da niya sa inda ang gingbilin sa iya ni Hesus.

Ang Pagpakità ni Hesus sa mga Disipulo

19 Pagkagab-i, nang adto da nga adlaw ng Dominggo, nagtipon-tipon ang mga
disipulo ni Hesus. Nakatrangka ang pwertahan ng bayay nga inda ginatipunan kay
nahadlok sinda sa mga miyugdumaya ng Judio. Gulpi lang nga nag-abot si Hesus kag
nagtindog sa tungà ninda. Hambay niya sa inda, “Ang katawhayan yarà sa indo.”
20 Pagkahambay niya adto, gingpakità niya ang iya mga kamot kag ang iya kilid sa
inda. Nganì nalipay gid ang mga disipulo nang makità ang Ginoo.
21 Naghambay liwat si Hesus sa inda, “Ang katawhayan yarà sa indo. Kung pauno
nga gingsugò ako ng akon Amay, ginasugò ko da kamo.”
22 Pagkahambay niya adto, ginghuyupan niya sinda kag naghambay, “Batuna nindo
ang Espiritu Santo,
23 ang aber sin-o nga balitaan nindo nga ginapatawad na ang inda mga kasal-anan,
gingpatawad na da ng Dios. Pero ang aber sin-o nga hambayan nindo nga wayà sinda
ginapatawad sa inda mga kasal-anan, wayà da gingpatawad ng Dios.”

Ang Pagpakità ni Hesus kay Tomas

24 Pero si Tomas nga may hayò nga ‘Kapid’, isa sa dose nga disipulo hay bukon
ninda kaibahan nang magpakità si Hesus.
25 Nganì gingbalitaan siya ng iban nga disipulo, “Nakità namon ang Ginoo!”
Nagsabat si Tomas, “Indì ako magpati, mintras indì ko mismo makità kag matuslok
ng akon tudlò ang ging-agihan ng langsang sa iya mga kamot kag matandog ng akon
payad ang iya kilid.”
26 Pagkaligad ng wayo ka adlaw, nagtipon-tipon liwat sa suyod ng bayay ang mga
disipulo kag kaibahan ninda si Tomas. Aber nakatrangka ang pwertahan, gulpi lang
nga nagsuyod si Hesus kag nagtindog sa inda tungà. Hambay niya sa inda, “Ang
katawhayan yarà sa indo.”
27 Pagkatapos hambay niya kay Tomas, “Sirua ang akon mga kamot kag tuslukan
ang imo tudlò sa akon pilas. Kag haphapa ng imo payad ang akon kilid. Ayaw
magduha-duha, magtuo ka na.”
28 Hambay ni Tomas, “Ikaw ang akon Ginoo kag ang akon Dios!”
29 Tapos naghambay si Hesus, “Tomas, nagatuo ka na ba kay nakità mo ako?
Bulahan ang mga nagatuo sa akon aber wayà ninda ako makità.”

Ang Kabangdanan nga Gingsulat ini nga Libro

30 Kadamò pa gid ang mga milagro nga ginghuman ni Hesus nga nakità ng iya mga
disipulo, nga wayà gingsulatan sa ini nga libro.
31 Pero gingsulat ko ini nga mga butang agud magtuo kamo nga si Hesus ang Kristo,
ang Ungà ng Dios. Kag paagi sa indo pagtuo, makakabaton kamo kabuhì nga wayà
katapusan kay kamo hay may relasyon sa iya‡.

21

Ang Pagpakità ni Hesus sa Pito ka Disipulo

1 Pagkatapos adto, nagpakità liwat si Hesus sa mga disipulo didto sa alihid ng Lawà
ng Tiberias*. Tiyad ini ang natabò:
2 Magkaibahan sina Simon Pedro, si Tomas nga ang hayò hay 'Kapid', si Natanael
nga taga-Cana nga sakop sa probinsya ng Galilea, ang mga ungà ni Zebedee kag duha
pa nga disipulo.
3 Naghambay si Simon Pedro sa inda, "Mapalawod ako." Nagsabat sinda, "Manunot
kami." Nganì nagsakay sinda sa dyapang* kag nagpalawod. Pero wayà gid sinda may
nabuoy sa bilog nga gab-i.
4 Nang pasubaton na ang adlaw, nagatindog si Hesus sa baybay pero wayà siya
makilaya ng mga disipulo.
5 Nganì hambay ni Hesus sa inda, "Mga amigo, igwa ba kamo ning buoy?" Nagsabat
sinda, "Wayà gid!"
6 Hambay niya, "Taktakan nindo ang pukot hampig sa tuo ng dyapang kag
makakabuoy kamo." Nganì gingtaktak ninda ang pukot kag sa kadamò ng tuyoy,
hayos indì na ninda ini kaya batakon.
7 Nganì hambay ng disipulo nga pinalanggà ni Hesus kay Pedro, "Ang Ginoo
adto!" Pagkabatì niya adto, gingsuksok niya ang iya barò kay nakauba siya mintras
nagatrabaho kag lumumpat sa tubì kag lumangoy pakadto sa takas.
8 Ang iban nga disipulo nga yadto sa dyapang hay nagbugsay papiliw kag gingguyod
ang pukot nga kadamò tuyoy kay bukon sinda malayò sa baybay, mga 60 lang ka
dupa* ang kalayò.
9 Pag-abot ninda sa takas, nakità ninda nga igwa ning baga nga may isdà nga
ginaihaw kag igwa da ning tinapay.
10 Hambay ni Hesus sa inda, "Magdaya kamo diri ning pila ka bilog nga isdà nga
indo nabuoy."
11 Nganì nagbalik si Simon Pedro sa dyapang kag nagbulig sa pagbira ng pukot
pabaybay. Punò gid ang pukot ning kadagkò nga tuyoy, ini hay 153 tanan. Aber tiyad
adto kadamò ang isdà, wayà gid nagisì ang pukot.
12 Hambay sa inda ni Hesus, "Kari na kamo, mamahaw kita." Wayà gid may
nagpangahas aber isa sa mga disipulo nga magpangutana kung sin-o siya. Kay kilaya
ninda nga siya ang Ginoo.
13 Nagpalapit si Hesus, gingbuoy niya ang tinapay kag gingtao sa inda, imaw da ang
inihaw nga isdà.
14 Imaw ini ang pangtuyo ka beses nga nagpakità si Hesus sa mga disipulo
pagkatapos siya mabanhaw.

Ang Pagbaton Liwat ni Hesus kay Pedro

15 Mintras nagapamahaw sinda, gingpangutana ni Hesus si Simon Pedro, "Simon,
ungà ni Juan, ginahigugmà mo ba ako labaw pa sa paghigugmà sa akon ng imo mga

‡ **20:31 20:31** Sa literal: sa iya pangayan. * **21:8 21:8** Ang 60 ka dupa, sa Griego hay duha ka gatos ka cubits.

kaibahan?” Nagsabat siya, “Huo, Ginoo, sayod mo nga ginahigugmà ko gid ikaw.”
Hambay ni Hesus, “Pakauna ning maayo ang akon mga kordero.”
16 Nagpangutana liwat si Hesus, “Simon, ungà ni Juan, ginahigugmà mo ba ako?”
Nagsabat siya, “Huo, Ginoo, sayod mo nga ginahigugmà ko gid ikaw.” Hambay ni
Hesus, “Diparaha ning maayo ang akon mga karnero.”
17 Pangtuyo ka beses nagpangutana si Hesus, “Simon, ungà ni Juan, ginahigugmà
mo ba ako?” Nalisod si Pedro kay tuyo na gid ka beses siya gingpangutana ni Hesus,
“Ginahigugmà mo ba ako?” Nganì nagsabat siya kay Hesus, “Ginoo, sayod mo ang
tanan nga butang. Sayod mo nga ginahigugmà ko gid ikaw.” Hambay ni Hesus,
“Pakauna ning maayo ang akon mga karnero.†
18 Sa matuod lang ginahambay ko sa imo, nang batà ka pa, ikaw ang nagahugot
ng imo kaugalingon nga sinturon‡ kag nagapanaw ka kung diin mo gusto. Pero pag
guyang mo, pagaunaton mo ang imo mga butkon. Tapos iban ang magapos sa imo
kag day-on ka sa lugar nga indì mo gusto kadtuan.”
19 (Ginghambay ini ni Hesus agud ipasayod kay Pedro kung pauno siya mamatay
kag kung pauno niya mapadunggan ang Dios paagi sa iya kamatayon.) Pagkatapos
adto, hambay ni Hesus sa iya, “Magsunod ka sa akon.”

Ang Hambay ni Hesus parti sa iya Pinalanggà nga Disipulo

20 Naglingig si Pedro kag nakità niya nga nagasunod sa inda ang disipulo nga
pinalanggà ni Hesus. Siya adto ang nagapungkò hampig sa alihid ni Hesus nang
nagaihapon sinda kag nag-islog pa gid siya kay Hesus, naghilig sa iya dughan kag
nagpangutana, “Ginoo, sin-o adto ang magatraidor sa imo?”
21 Niyan, pagkakità ni Pedro sa iya, nagpangutana siya kay Hesus, “Ginoo, pauno
ini nga tawo, ano ang matatabò sa iya?”
22 Nagsabat si Hesus, “Kung gusto ko nga mabuhì siya hasta nga magbalik ako diri
sa kalibutan, ano adto sa imo? Basta ikaw, magsunod ka sa akon§!”
23 Nganì nabantog ang balità sa mga kauturan nga ini nga disipulo hay indì
mamatay. Pero bukon tiyad adto ang ginghambay ni Hesus parti sa iya, kundì, “Kung
gusto ko nga mabuhì siya hasta nga magbalik ako, ano adto sa imo?”

Ang Katapusan

24 Ako ini nga disipulo ang nagapamatuod kag nagsulat ng ini nga mga butang.
Sayod namon nga matuod ang akon ginabalità.
25 Kadamò pa gid ang mga gingpanghuman ni Hesus. Kung isulat ini tanan, para
sa akon, indì mag-igò ang mga libro nga masusulat aber pa sa bilog nga kalibutan.

---

† **21:17 21:15-17** Ang gusto hambayon ng akon mga kordero o karnero hay mga tagasunod ni Hesus. ‡ **21:18 21:18** Ang gusto hambayon, ang iya kaugalingon nga desisyon ang nasusunod. § **21:22 21:19, 22** *Magsunod ka sa akon*: ang gusto hambayon hay maging disipulo ni Hesus, magtuman siya kay Hesus, maging kapareho sa iya sa ugalì, paghambay kag magtudlò siya sa mga tawo parti sa Dios.

ANG GINGHUMAN
ng mga Apostoles
Pasayod

Ini ang pangaduha nga libro nga gingsulat ni Lucas. Isa siya sa mga kaibahan ni Apostol Pablo sa mga misyon. Ang ginapasayod niya sa ini nga libro hay kung pauno gingpalapnag ng premiro nga mga nagatuo ang Maayong Balità tunà sa Jerusalem, sa Judea, sa Samaria kag hasta sa bilog nga kalibutan (1:8). Gingsulat da diri ang makatitingaya nga mga butang nga ginghuman ng mga apostoles paagi sa gahom ng Espiritu Santo mintras ginawali ninda ang mensahe parti kay Hesu-Kristo.

May tuyo ini ka parte: Pang-una, ang pagtunà ng Kristianismo sa Jerusalem pagkatapos magbalik si Hesus sa langit; pangaduha, ang pagpalapnag ng Maayong Balità sa iba-iba nga lugar sa palibot ng Israel; kag pangtuyo, ang pagpadayon pa gid ng pagpalapnag ng ini nga mensahe pakadto sa mga lugar ng Mediteraneo hasta sa Roma kag sa bilog nga kalibutan.

Ang isa sa mga ginapakità diri hay ang pag-abot ng gingpangakò ng Dios paagi kay Hesus—ang Espiritu Santo nga may pambihirà nga gahom nga nabaton ng mga nagatuo sa Jerusalem sa adlaw ng Pentecostes*. Ang Espiritu Santo hay padayon nga nagabantay kag nagapakusog sa mga nagatuo kag sa inda mga miyugdumaya hasta arinyan sa aton tyempo.

1 Halangdon nga Teofilus:
Sa akon una nga libro ging-istorya ko ang parti sa tanan nga ginghuman kag gingtudlò
ni Hesus tunà pa sa premiro
2 hasta sa adlaw nga gingdaya siya sa langit. Bago ini natabò, igwa siya gingtugon
paagi sa gahom ng Espiritu Santo sa mga apostoles nga iya gingpilì.
3 Pagkatapos ng iya pagpakasakit kag pagkamatay sa krus, nagpakità siya sa inda kag
nagpamatuod sa madamò nga paagi nga siya hay nabanhaw. Ginghuman niya ini sa
suyod ng 40 ka adlaw kag gingtudluan sinda parti sa gingharian ng Dios.
4 Isa ka adlaw mintras nagakaon sinda, ginghambayan sinda ni Hesus: "Ayaw anay
kamo maghalin sa Jerusalem. Huyata nindo ang gingpromisa ng aton Amay nga
ginghambay ko sa indo.
5 Nagbawtismo si Juan sa tubì, pero pagkaligad ng pila ka adlaw, pagabawtismuhan
kamo sa Espiritu Santo."

Ang Pagbalik ni Hesus sa Langit
Marcos 16:19-20; Lucas 24:50-53

6 Isa ka adlaw mintras nagatipon ang mga apostoles kaibahan si Hesus, nag-
pangutana sinda sa iya, "Ginoo, imaw na ba ini ang tyempo nga ibalik mo liwat
ang gingharian ng Israel?"
7 Nagsabat siya, "Ang mga tyempo o adlaw hay gingtakdà ng Amay sa iya otoridad
kag indì na kahinangyan nga masayuran pa nindo kung san-o ini matatabò.
8 Pero pag-abot ng Espiritu Santo sa indo, makakabaton kamo ning gahom.
Pagkatapos, magapamatuod kamo parti sa akon sa Jerusalem, sa bilog nga Judea kag
Samaria hasta sa bilog nga kalibutan."
9 Pagkahambay niya ini, gingdaya siya palangit kag mintras nagatan-aw sinda sa
iya, naduyà siya kay natabunan ng mga panganod.
10 Mintras nagahangad pa sinda sa langit kung sa diin naduyà si Hesus, gulpi lang
nga nagtindog sa inda alihid ang duha nga lyaki nga nakaputì.

11 Hambay ninda, “Mga taga-Galilea, basì nagatindog pa kamo diri kag nagahangad
sa langit? Ining si Hesus nga indo nakità nga gingdaya palangit hay mabalik diri sa
kalibutan. Kag kung pauno siya nagpaibabaw tiyad da ini ang iya pagbalik.”

Ang Pagpilì ng Kabaylo ni Judas
Mateo 27:3-10

12 Niyan, nagbalik ang mga apostoles sa Jerusalem halin sa Bukid ng mga Olibo*.
Ang kalayò ng ini nga bukid halin sa syudad ng Jerusalem hay isa ka kilometro.
13 Pag-abot ninda didto, nagsakà sinda sa kwarto didto sa ibabaw ng bayay nga
inda ginadayunan. Sinda hay sina Pedro, Juan, Santiago*, Andres, Felipe, Tomas,
Bartolome, Mateo, Santiago nga ungà ni Alfeus, Simon nga dati hay nagrebelde sa
gobyerno ng Roma kag si Judas nga ungà ni Santiago.
14 Permi sinda nagatipon para magpangamuyò, kaibahan ang pila ka babayi patì si
Maria nga nanay ni Hesus kag yadto da ang mga manghod niya nga lyaki.
15 Pagkaligad ng pila ka adlaw, nagtipon ang 120 nga mga nagatuo kay Hesus.
Nagtindog si Pedro sa inda tungà kag naghambay,
16 “Mga kauturan ko, kahinangyan nga matuman ang yarà sa Kasulatan nga
ginghambay ng Espiritu Santo paagi kay David. Ini hay parti kay Judas nga imaw
ang nagbulig sa mga nagdakop kay Hesus.
17 Kaibahan siya sa amon grupo kag gingpilì nga miyugserbisyo sa ini nga
ministeryo.”
18 (Nagbakay si Judas ning dutà sa kwarta nga iya nabaton sa iya malain nga
ginghuman. Didto siya nahuyog nga una ang uyo. Nagbusdì ang iya tiyan kag
nagluwas ang iya tinae.
19 Nasayuran ini ng tanan nga nagaistar sa Jerusalem, nganì gingtawag ninda adto
nga dutà sa inda linggwahe ng Akeldama, ang gusto hambayon, Dutà ng Dugò.)
20 Naghambay pa si Pedro parti sa gingsulat ni David sa mga Salmo:
“ ‘Pabay-i na lang ang iya ginaistaran,
kag dapat wayà na gid ning may mag-istar didto.’
Kag nakasulat da,
‘Itao na lang sa iban ang iya ministeryo.’†
21 “Nganì niyan, kahinangyan nga magpilì kita ning kabaylo ni Judas. Ang dapat
naton pilion hay adtong kaibahan naton sa tanan nga oras nang yari pa sa aton si
Ginoong Hesus
22 tunà nang pagbawtismo ni Juan hasta sa pagdaya sa iya pakadto sa langit. Kay
kahinangyan nga magpamatuod siya pareho naton sa pagkabanhaw ni Hesus.”
23 Nganì duha ka tawo ang inda gingpilian: si Matias kag si Jose nga ginatawag da
nga Barsabas o Justus.
24 Pagkatapos nagpangamuyò sinda, “Ginoo, ikaw ang nakakasayod ng tagipusuon
ng tanan nga tawo. Ipakità mo sa amon kung sin-o sa duha ang imo gingpilì
25 nga maging kabaylo ni Judas. Kay gingbayaan niya ang iya pagserbisyo bilang
apostol* kag nagkadto sa lugar nga angay sa iya.”
26 Pagkatapos nagbunot-bunutan sinda kag ang nabunot hay si Matias. Nganì siya
ang gingdugang sa onse nga apostoles.

2

Ang Pag-abot ng Espiritu Santo

1 Nang mag-abot ang adlaw ng Pentecostes* nagtipon ang tanan nga mga nagatuo
sa isa ka lugar.

† **1:20 1:20** Salmo 69:25, 109:8

2 Kag gulpi na lang may nabatian nga tunog halin sa langit nga pareho sa huni ng
makusog nga hangin kag ang tanan nga yadto sa suyod ng bayay nakabatì.
3 Pagkatapos may nakità sinda nga daw dilà ng kalayo kag ini hay nagtugpà sa kada
isa sa inda.
4 Gingpunò sinda tanan ng Espiritu Santo kag nagpanghambay sinda sa iba-iba nga
mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri nga gingtao sa inda ng Espiritu.
5 Sa adto da nga tyempo, may mga diosnanon nga mga Judio nga nagatinir didto sa
Jerusalem nga halin sa tanan nga mga nasyon sa bilog nga kalibutan.
6 Pagkabatì ninda ng adto nga tunog, nagkadto sinda sa lugar nga ginatipunan ng
mga nagatuo kag natingaya gid sinda kay ang kada isa sa inda hay nakabatì ng iya
kaugalingon nga linggwahe nga ginahambay ng mga nagatuo.
7 Natingaya gid sinda kag nagpinangutan-an, “Dì ba tanan inà sinda hay mga taga-
Galilea?
8 Basì nakakahambay sinda ng aton kaugalingon nga linggwahe?
9 Ang iban sa aton hay taga-Partia, Medes kag Elam. Igwa da ning mga taga-
Mesopotamia, Judea, Capadosia, Pontus kag Asia.
10 Ang iban hay taga-Frigia, Pamfilia, Egipto kag halin sa mga lugar nga sakop ng
Libya nga malapit sa Cyrene. Igwa da mga bisita halin sa Roma,
11 mga Judio kag bukon nga nagbaton sa relihiyon ng mga Judio. Kag ang iban
hay halin sa Crete kag Arabia. Pero nababatian naton sinda nga nagahambay sa
aton kaugalingon nga mga linggwahe parti sa mga makatitingaya gid nga butang nga
ginghuman ng Dios.”
12 Natingaya ang tanan kag indì gid ninda maintindihan, nganì nagpinangutan-an
sinda, “Ano ang gusto hambayon ini?”
13 Pero ging-insulto ng iban ang mga nagatuo kag naghambay, “Mga bayong inà nga
mga tawo!”

Ang Pagwali ni Pedro

14 Nganì nagtindog si Pedro kaibahan ang onse nga apostoles kag naghambay
ning makusog sa mga tawo, “Mga kapareho ko nga mga Judio kag kamo tanan nga
nagaistar sa Jerusalem, pamatì kamo sa akon kay ihambay ko kung ano ang gusto
hambayon ini.
15 Salà ang indo ginahunahunà nga bayong ini nga mga tawo, kay alas nuwebe pa
lang ng aga.
16 Imaw ini ang gingpropesiya ni Propeta* Joel nang una,
17 ‘Naghambay ang Dios, “Ini ang akon humanon sa ulihi nga mga adlaw:
Itatao ko ang akon Espiritu sa tanan nga tawo.
Ang indo mga ungà nga lyaki kag babayi hay magapropesiya,
ang indo mga soltero hay makakakità ning mga panan-awon,
kag ang indo mga maguyang nga lyaki hay magapananamgo.
18 Aber ang akon mga ulipon, lyaki o babayi,
hay pagataw-an ko ng akon Espiritu sa adto nga tyempo, kag sinda hay
magapropesiya.
19 Kag magapakità ako ning mga milagro sa langit
kag mga makatitingaya nga butang diri sa kalibutan: dugò, kalayo kag madakmoy
nga aso.
20 Ang adlaw hay magaduyom kag magapuya ang bulan pareho ng dugò.
Ini hay matatabò bago mag-abot ang makatitingaya gid nga adlaw ng Ginoo*.
21 Kag ang aber sin-o nga magatawag sa pangayan ng Ginoo hay maluluwas.†” ’ ”

---

* **2:20 2:20** *Adlaw ng Ginoo*: Ang adlaw ng paghusga ng Dios sa tanan nga mga tawo. † **2:21 2:17-21** Joel 2:28-32

22 Naghambay pa gid si Pedro, “Mga kapareho ko nga Israelita, pamatii nindo ako.
Si Hesus nga taga-Nazaret hay gingsugò ng Dios sa indo kag gingpamatuuran ini ng
Dios paagi sa mga pambihirà nga gahom, makatitingaya nga butang kag milagro nga
ginghuman ng Dios paagi sa iya. Sayod gid ini nindo kay natabò ini tanan diri sa
indo.
23 Sayod gid ng Dios bago ini natabò nga si Hesus hay itugyan sa indo kag ini gid ang
iya gingplano. Gingpapatay nindo siya sa mga makasasalà nga tawo nga naglangsang
sa iya sa krus.†
24 Pero gingbanhaw siya ng Dios kag gingluwas sa gahom ng kamatayon, kay ang
kamatayon wayà gid ning gahom para pugungon siya.†
25 Kay naghambay si David parti sa iya:
‘Nakità ko ang Ginoo yarà gid permi sa akon alihid,
kag tungod yarà siya sa akon, indì ako mahadlok.
26 Nganì nalilipay gid ako,
kag indì mapunggan ang akon pagdayaw sa Dios,
kag aber mamatay ako igwa ako ning paglaom.
27 Kay sayod ko nga indì mo ako pagpabay-an didto sa lugar ng mga patay,
kag indì mo tugutan nga malunot ang imo matinumanon nga suluguon.
28 Gingtudlò mo sa akon ang dayan pakadto sa kabuhì,
kag tungod ikaw permi ang akon kaibahan, ako hay napunò ning kalipay.’†
29 “Mga kapareho ko nga Judio, matuod gid ang akon ginahambay sa indo nga ang
bantog nga kalulo-lulohan naton nga si David hay namatay kag ginglubong kag ang
iya lubungan hay yari hasta arinyan.
30 Siya hay propeta nganì nasayuran niya nga ang Dios nagpanumpà sa iya nga ang
isa sa iya mga inapo magapanublì ng iya gingharian.†
31 Kag nasayuran da niya kung ano ang humanon ng Dios, nganì naghambay siya
parti sa pagkabanhaw ni Kristo*:
‘Wayà siya gingpabay-i sa lugar ng mga patay,
kag ang iya lawas hay wayà naglunot sa lubungan.’
32 Ang iya ginahambay hay wayà ning iban kundì si Hesus nga gingbanhaw ng Dios
kag tanan kami hay nagapamatuod sa ini nga natabò.
33 Gingpapungkò siya hampig sa tuo ng Dios nga iya Amay kag nabaton niya ang
Espiritu Santo nga gingpromisa sa iya ng Amay. Ini nga Espiritu Santo hay gingpadaya
ni Hesus sa amon kag ang iya gahom imaw ang indo nakità kag nabatian niyan.
34 Bukon si David ang gingtaas sa langit pero hambay niya,
‘Naghambay ang Ginoo† sa akon Ginoo: Pungkò diri sa akon tuo,
35 hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.’†
36 Nganì dapat gid nga masayuran ng tanan nga Israelita nga ini nga Hesus nga indo
ginglangsang sa krus imaw ang gingpilì ng Dios nga maging Ginoo kag Kristo!”
37 Nang mabatian ini ninda, nakonsensya gid sinda kag nagpangutana kay Pedro
kag sa iban nga apostoles, “Mga kapareho namon nga Judio, ano ang dapat namon
humanon?”
38 Nagsabat si Pedro, “Hinuysuyi nindo ang indo mga salà kag magpabawtismo sa
pangayan ni Hesu-Kristo, agud patawaron ang indo mga salà kag mabaton nindo ang
regalo ng Dios nga imaw ang Espiritu Santo.

---

† **2:23 2:23** Mateo 27:35; Marcos 15:24; Lucas 23:33; Juan 19:18 † **2:24 2:24** Mateo 28:5-6; Marcos 16:6; Lucas 24:5 † **2:28 2:25-28** Salmo 16:8-11 † **2:30 2:30** Salmo 132:11; 2 Samuel 7:12-13 † **2:34 2:34** *Ginoo*: May impormasyon sa Pasayod kung basì tiyad ini ang pagkasulat. † **2:35 2:34-35** Salmo 110:1

39 Kay ini nga Espiritu Santo gingpromisa para sa indo, sa indo mga ungà, sa
tanan nga yadto sa malayò kag sa tanan nga ginatawag ng Ginoo nga aton Dios para
magpalapit sa iya."
40 Kag kadamò pa ang pagpamatuod ni Pedro paagi sa iya gingpanghambay kag
nagpangabay siya sa inda, "Luwasa nindo ang indo kaugalingon sa parusa para sa
malain nga mga tawo sa ini nga tyempo."
41 Kadamò ang nagpati sa iya mensahe kag nagpabawtismo. Sa adto nga adlaw
mga 3,000 ang nadugang sa mga nagatuo kay Kristo.
42 Mahugod sinda magtuon sa mga ginatudlò ng mga apostoles, magtipon-tipon
bilang mag-utod, magbuak-buak ning tinapay kag magpangamuyò.

Ang Pagkabuhì ng mga Nagatuo kay Kristo

43 Kadamò ang mga makatitingaya nga butang kag milagro nga ginghuman ng Dios
paagi sa mga apostoles. Nganì nagkabuhì ang mga nagatuo nga may pagtahod kag
kahadlok sa Dios.
44 Kaayo ang inda pagsinundanan kag ang inda mga pagkabutang hay para sa
tanan.†
45 Gingpamaligyà ninda ang inda mga pagkabutang kag propidad kag gingparte-
parte ang kwarta sa tanan sunò sa inda mga kahinangyanon.
46 Adlaw-adlaw nagatipon sinda sa templo kag nagabuak-buak ning tinapay sa
inda mga bayay. Nagadungan da sinda sa pagkaon nga may kalipay kag may
mapainubuson nga tagipusuon
47 kag nagadayaw sinda sa Dios. Ang tanan nga tawo hay may maayo nga kabubut-
on sa inda. Kag adlaw-adlaw ginadugang ng Ginoo sa inda ang mga tawo nga iya
ginaluwas.

3

Ang Pag-ayo ng Tawo nga Lupog

1 Isa ka adlaw nang mga alas tres ng hapon, nagkadto sina Pedro kag Juan sa templo.
Oras adto ng pagpangamuyò.
2 May lyaki didto nga lupog tunà pa nang siya hay natawo. Adlaw-adlaw ginadaya
siya ng mga tawo sa pwertahan ng templo nga ginatawag, Maayo nga Pwertahan,
para magpalimos sa mga nagasuyod.
3 Nang makità niya sina Pedro kag Juan nga pasuyuron sa templo, nagpangayò siya
ning limos.
4 Gingtutok siya nina Pedro kag Juan kag naghambay si Pedro sa iya, "Tan-aw sa
amon."
5 Kag nagsirò siya sa inda nga nagapaabot nga taw-an siya ning limos.
6 Pero naghambay si Pedro sa iya, "Wayà ako ning kwarta*, pero itao ko sa imo ang
igwa ako: sa pangayan† ni Hesu-Kristo nga taga-Nazaret, tindog kag magpanaw!"
7 Pagkatapos ginghawiran ni Pedro ang iya tuo nga kamot kag gingpatindog siya.
Kag adto nga daan nagkusog ang iya siki kag bukong-bukong.
8 Palumpat siya nga nagtindog kag nagtunà nga magpanaw-panaw. Pagkatapos
nagnunot siya sa inda pasuyod sa templo. Sige ang iya kapapanaw kag kalulumpat
mintras nagadayaw sa Dios.
9 Nakità siya ng tanan nga nagapanaw na kag nagadayaw sa Dios.
10 Nasayuran ninda nga siya adto ang permi nagapungkò kag nagapalimos sa Maayo
nga Pwertahan ng templo. Nganì natingaya gid sinda sa natabò sa iya.

---

† **2:44 2:44** 4:32-35 * **3:6 3:6** Sa literal: bulawan kag pilak. † **3:6 3:6** *Pangayan*: ang gusto nga hambayon hay gahom o otoridad.

Ang Pagwali ni Pedro sa Balkon ni Solomon

11 Mintras nagahawid ang lyaki kana Pedro kag Juan pakadto sa lugar nga
ginatawag, Balkon ni Solomon, nagpangdyagan ang tanan nga tawo pakadto sa inda
kay tudo gid ang inda katingaya.
12 Nang makità ni Pedro ang mga tawo, naghambay siya, “Mga kapareho ko nga
Israelita, basì natingaya gid kamo sa natabò? Basì nagasinirò kamo sa amon nga daw
paagi sa amon kaugalingon nga gahom o pagkadiosnanon hay napapanaw namon
siya?
13 Ang Dios nina Abraham, Isaac, Jacob† kag ng aton mga kalulo-lulohan hay imaw
ang nagpakadakò sa iya suluguon nga si Hesus. Imaw ini ang Hesus nga indo
gingtugyan sa mga otoridad kag indo gingsikway sa atubangan ni Pilato, aber gusto
kuntà niya nga siya hay buhian.
14 Balaan kag Matarong siya, pero gingsikway nindo kag gingpangayò kay Pilato
nga buhian ang miyugpatay ning tawo.
15 Gingpapatay nindo ang nagatao ning kabuhì, pero gingbanhaw siya ng Dios. Kag
kami hay makapamatuod sa iya pagkabanhaw.
16 Paagi sa pangayan ni Hesu-Kristo kag pagtuo sa iya, nagkusog ini nga tawo nga
indo nakikità kag nakikilaya. Ang pagtuo kay Hesus hay nagtao sa iya ning maayo
nga lawas nga nakikità nindo tanan arinyan.
17 “Niyan, mga kapareho ko nga Judio, sayod ko nga kamo kag ang indo mga pinunò
hay imaw ang naghuman ini kay Hesus kay wayà kamo nakasayod kung sin-o gid siya.
18 Gingpasayod na ng Dios nang una paagi sa mga propeta nga si Kristo hay
kahinangyan gid mag-agi ning kasakit kag sa indo ginghuman sa iya, natuman ang
ginghambay ng Dios.
19 Nganì hinuysuyi nindo ang indo salà kag magbalik sa Dios para patawaron niya
ang indo mga kasal-anan
20 kag magaabot sa indo ang espirituhanon nga kusog halin sa Ginoo. Pagkatapos
ipadaya niya si Kristo nga imaw si Hesus nga gingpilì na niya para sa indo.
21 Pero kahinangyan anay siya nga magtinir sa langit hasta mag-abot ang tyempo
nga bag-uhon ng Dios ang tanan nga butang nga imaw ang gingpahambay na niya
nang una pa paagi sa iya mga propeta.
22 Kay ginghambay ni Moises, ‘Ang Ginoo nga aton Dios hay magatao sa indo ng isa
ka propeta pareho sa akon, nga sa indo da magahalin. Tumana gid nindo ang tanan
nga ihambay niya sa indo.†
23 Ang aber sin-o nga indì magtuman sa ini nga propeta hay parusahan ng Dios.’†
24 Tiyad da ini ang ginghambay ng tanan nga mga propeta tunà kay Samuel. Sinda
tanan naghambay parti sa mga butang nga matatabò sa ini nga tyempo.
25 Ang mga gingpromisa ng Dios paagi sa mga propeta hay para gid sa aton nga
mga Judio kag kaibahan kita sa kasugtanan nga ginghuman ng Dios sa aton kalulo-
lulohan. Kay naghambay siya kay Abraham, ‘Pakamaayuhon ko ang tanan nga tawo
sa kalibutan paagi sa imo mga inapo.’†
26 Nganì nang gingsugò ng Dios ang iya gingpilì nga suluguon sa kalibutan, kita nga
mga Judio ang iya una nga gingkadtuan para buligan niya kita nga magtalikod sa
aton malain nga ginahuman.”

4

Si Pedro kag si Juan sa Korte ng mga Judio

† **3:13 3:13** Exodus 3:15 † **3:22 3:22** Deuteronomio 18:15, 18 † **3:23 3:23** Deuteronomio 18:19 † **3:25 3:25** Gingtunaan 22:18

1 Mintras nagahambay pa sina Pedro kag Juan sa mga tawo, gingpalapitan sinda ng
mga parì, ng kapitan ng mga gwardya sa templo kag ng mga Saduceo*.
2 Nahangit gid sinda sa duha nga apostoles kay nagatudlò sinda sa mga tawo nga
nabanhaw si Hesus kag ini hay nagapamatuod nga may pagkabanhaw.
3 Nganì gingdakop ninda sina Pedro kag Juan para imbistigahan. Pero tungod gab-i
na, gingsuyod na lang anay sinda sa prisuhan hasta mag-aga.
4 Pero kadamò na sa mga nakabatì ng inda mga gingpanudlò ang nagtuo kay Hesus.
Sa mga lyaki lang nga nagtuo nag-abot na sa 5,000.
5 Pagkaaga, nagtipon sa Jerusalem ang mga pinunò nga parì, mga miyugdumaya
ng Judio kag mga eskriba*.
6 Kaibahan didto sina Anas nga Pinakamataas nga Parì, Caifas, Juan, Alexander kag
ang iban pa nga mga miyembro ng pamilya ng Pinakamataas nga Parì.
7 Gingpadaya ninda sina Pedro kag Juan sa inda atubangan kag gingpangutana, “Sa
ano nga gahom o kanin-o pangayan nindo ginahuman ang mga butang nga ini?”
8 Niyan si Pedro nga punò ng Espiritu Santo nagsabat sa inda, “Mga pinunò ng mga
parì kag mga miyugdumaya ng Judio,
9 kung kami arinyan hay ginaimbistigahan nindo tungod sa maayo nga ginghuman
namon sa ini nga lupog kag kung pauno siya nag-ayo,
10 dapat masayuran nindo tanan kag ng tanan nga Israelita nga ini nga tawo
nga nagatindog sa indo atubangan hay nag-ayo paagi sa gahom ng pangayan ni
Hesu-Kristo nga taga-Nazaret. Siya hay gingpalangsang nindo kag namatay, pero
gingbanhaw ng aton Dios.
11 Si Hesus imaw ang ginahambay ng Kasulatan:
‘Ang bato nga gingsikway nindo nga mga panday;
imaw ang naging pinakaimportante nga bato ng pundasyon.’†
12 Ang kaluwasan hay paagi lang gid kay Hesus, kay wayà gid ning iban sa bilog nga
kalibutan nga makaluwas sa aton.”
13 Nang makità ninda nga wayà gid mahadlok sina Pedro kag Juan kag nasayuran
ninda nga wayà sinda ning iniskwelahan kag mga ordinaryo lang nga mga tawo,
natingaya gid sinda. Kag nasayuran ninda nga mga kaibahan galì ini ni Hesus nang
una.
14 Gusto kuntà ninda nga maghambay ning kontra sa milagro nga ginghuman nina
Pedro, pero tungod ang lyaki nga ging-ayo hay nagatindog sa alihid ninda, naghipos
na lang sinda.
15 Nganì gingpahalin anay sina Pedro sa Korte ng mga Judio* kag pagkatapos nag-
istorya sinda sa isa kag isa.
16 Hambay ninda, “Ano ang aton humanon sa inda? Kay bantog na sa bilog nga
Jerusalem nga nakahuman sinda ning milagro kag indì gid naton inà mabalibaran.
17 Pero para indì na magkayat ini nga balità, bawalan naton sinda nga mag-istorya
aber kanin-o parti kay Hesus.”
18 Nganì gingpatawag ninda sina Pedro kag Juan kag gingsugò nga indì na
maghambay o magtudlò parti kay Hesus.
19 Pero nagsabat sina Pedro kag Juan sa inda, “Kamo na ang maghusga kung ano
ang tamà sa panirò ng Dios, ang magtuman ba sa indo o ang magtuman sa Dios?
20 Indì puydi nga magpara kami sa paghambay parti sa amon nakità kag nabatian.”
21 Pero gingpaandaman gihapon sinda nga indì na gid magpamalità kag pagkatapos
gingbuhian na sinda. Aber gusto ninda parusahan, indì ninda mahuman kay
nagadayaw ang tanan nga tawo sa Dios tungod sa milagro nga natabò.

† **4:11 4:11** Salmo 118:22

22 Kay ang lyaki nga nag-ayo paagi sa milagro hay sobra na sa 40 ka años ang iya
edad.

Ang Pangamuyò ng mga Nagatuo

23 Pagkatapos buhian sina Pedro kag Juan, nagkadto sinda sa inda mga kaibahan
kag nagbalità kung ano ang ginghambay ng mga Pinakamataas nga Parì kag ng mga
miyugdumaya ng Judio.
24 Nang mabatian ninda ini, nagpangamuyò sinda tanan sa Dios, "O Ginoo nga
makagagahom sa tanan, ikaw ang naghuman ng langit, ng dutà, ng dagat kag ng
tanan nga butang nga yarà dirà.
25 Paagi sa Espiritu Santo gingpahambay mo sa amon kalulo-lulohan nga si David
nga imo suluguon:
'Basì sobra gid ang kahangit ng mga bukon Judio*,
kag basì ang mga tawo hay nagaplano ning wayà puyos?
26 Ang mga harì sa kalibutan kag ang mga pinunò hay nagatipon kag nagapreparar
para magkontra sa Ginoo kag sa iya Kristo.'†
27 Sayod namon nga matuod gid ang imo gingpahambay nang una, kay diri gid sa
Jerusalem si Herodes, si Poncio Pilato, ang mga bukon Judio kag ang mga Israelita
nagkatipon para kontrahon ang imo balaan nga suluguon nga si Hesus nga imo
gingpilì nga maging harì.†
28 Sa inda ginghuman, natuman na ang imo gingplano nang una. Kag ini hay natabò
paagi sa imo gahom kag kabubut-on.
29 Kag niyan, Ginoo, ginapahog ninda kami. Buligi kami kag taw-i ning kaisog nga
magwali ng imo hambay.
30 Pakitaan ang imo gahom! Itugot nga paagì sa pangayan ng imo balaan nga suluguon
nga si Hesus makapaayo kami ning mga may sakit kag makahuman ning mga milagro
kag makatitingaya nga mga butang!"
31 Pagkatapos ninda pangamuyò, ang lugar nga inda ginatipunan hay naghubog.
Gingpunò sinda tanan ng Espiritu Santo kag nagwali ng hambay ng Dios nga wayà
ning kahadlok.

Ang Pagkakaisa ng mga Nagatuo

32 Nagkaisa ang tanan nga mga nagatuo sa inda hunahunà kag tagipusuon. Wayà
ninda ginasariliha ang inda mga pagkabutang kundì ang tanan nga igwa sinda hay
para da sa tanan.†
33 Paagi sa dakò gid nga gahom, padayon nga nagapamatuod ang mga apostoles
nga si Ginoong Hesus hay nabanhaw. Kag abunda gid ang bulig ng Dios sa tanan nga
nagatuo.
34 Wayà na may nagakuyang sa inda kay may mga kauturan nga nagbaligyà ng inda
mga dutà kag mga pagkabutang
35 kag gingtao ninda ang kwarta sa mga apostoles. Kag gingpanagtag ini ninda sa
mga nagatuo sunò sa kahinangyan ng isa kag isa.
36 Imaw da ini ang ginghuman ni Jose nga taga-Cyprus nga inapo ni Levi. Ginatawag
siya ng mga apostoles nga Bernabe nga ang gusto hambayon, 'ang tawo nga
nagapakusog ng buot'.
37 Gingbaligyà niya ang iya dutà kag gingtao ang kwarta sa mga apostoles.

5

Sina Ananias kag Safira

† **4:26 4:25-26** Salmo 2:1-2 † **4:27 4:27** Mateo 27:1-2; Marcos 15:1; Lucas 23:1, 7-11; Juan 18:28-29 † **4:32 4:32** Ginghuman 2:44-45

1 May mag-asawa nga nagbaligyà da ng inda dutà. Ang pangayan ng lyaki hay
Ananias kag ang iya asawa hay Safira.
2 Gingtagò ni Ananias ang iban nga bayad kag sayod da ini ng iya asawa. Gingdaya
niya ang nabilin nga kwarta kag gingtao sa mga apostoles.
3 Pero naghambay si Pedro sa iya, "Ananias, basì nagpadaog ka kay Satanas?
Nagpinusong ka sa Espiritu Santo kay ang iban nga bayad sa imo dutà gingtagò mo!
4 Nang wayà mo pa nabaligyà ang dutà, dì ba sa imo adto? Kag nang nabaligyà mo
na, dì ba ikaw ang magbuot kung unhon mo ang kwarta? Basì ginghungod mo gid
nga humanon ini? Bukon ka sa amon nagpinusong kundì sa Dios!"
5 Nang mabatian ini ni Ananias, natumba siya kag namatay. Kag ang tanan nga
nakabatì sa natabò hay hinadlukan gid.
6 Pagkatapos, gingpalapitan siya ng mga kabataan kag gingputos ang iya lawas.
Gingbayawan ninda ini paluwas kag ginglubong.
7 Pagkaligad ng mga tuyo ka oras, nag-abot ang iya asawa nga wayà kasayod sa
natabò.
8 Gingpangutana siya ni Pedro, "Balitaan sa akon, imaw lang gid ba ini tanan ang
bayad nga nabaton nindo?" Kag nagsabat naman siya, "Huo, imaw lang gid inà."
9 Pero hambay ni Pedro, "Basì nagkaisa kamo para tilawan ang Espiritu ng Ginoo?
Sirua, yarà na sa pwertahan adtong mga kabataan nga naglubong sa imo asawa kag
pagabayawan ka da ninda paluwas!"
10 Adto nga daan natumba siya kag namatay. Pagsuyod ng mga kabataan, nakità
ninda nga patay na da siya nganì gingbayawan siya paluwas kag ginglubong sa alihid
ng iya asawa.
11 Kag hinadlukan gid ang tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo didto kag tanan nga
nakabatì.

Ang mga Milagro ng mga Apostoles

12 Kadamò ang mga milagro kag makatitingaya nga butang ang ginghuman ng mga
apostoles sa mga tawo. Kag nagatipon permi ang tanan nga nagatuo sa Balkon ni
Solomon.
13 Ang iban nga wayà nagatuo hay wayà gid nagalakot pero ginatahod gid ang mga
nagatuo ng tanan nga tawo sa Jerusalem.
14 Kag kadamò pa nga mga tawo ang nadugang sa mga nagatuo sa Ginoo, mga lyaki
kag mga babayi.
15 Tungod sa mga milagro ng mga apostoles, gingdaya ng mga tawo ang mga may
sakit sa alihid ng mga karsada kag gingbutang sa mga banig para malandungan ng
anino ni Pedro kung mag-agi siya sa inda.
16 Kadamò da ang mga tawo nga nagtipon didto halin sa mga banwa palibot sa
Jerusalem. Kag gingdaya ninda ang mga may sakit kag ang mga ginasapian ning
malain nga mga espiritu kag tanan sinda hay nag-ayo.

Ang Paghingabot sa mga Apostoles

17 Pero naili gid ang Pinakamataas nga Parì kag ang iya mga kaibahan nga
miyembro ng sekta ng Saduceo.
18 Nganì gingdakop ninda ang mga apostoles kag gingpriso.
19 Pero pagkagab-i gingbuksan ng anghel ng Ginoo ang mga pwertahan ng prisuhan
kag gingpaluwas sinda. Hambay ng anghel sa inda,
20 "Kadto kamo sa templo kag tudlui ang mga tawo parti sa bag-o nga kabuhì nga
ginatao ng Dios."
21 Gingtuman ninda ang gingsugò ng anghel nganì nang aga pa gid nagsuyod sinda
sa templo kag nagtudlò sa mga tawo.

Nang mag-abot ang Pinakamataas nga Parì kag ang iya mga kaibahan, gingpatawag
ninda ang tanan nga miyembro ng Korte ng mga Judio kag ang tanan nga pinunò ng
Israel para mitingon. Gingpabuoy ninda sa prisuhan ang mga apostoles.
22 Pero pagkadto didto ng mga opisyales ng templo, wayà na sa prisuhan ang mga
apostoles, nganì nagbalik sinda kag nagbalità,
23 "Nakità namon nga nakatrangka gid maayo ang prisuhan kag ang mga gwardya
hay nagatindog sa may pwertahan, pero pagbukas namon wayà na ning tawo sa
suyod!"
24 Pagkabatì ng kapitan sa mga gwardya ng templo kag ng mga pinunò nga parì
ng inda gingbalità, nagulpihan gid sinda kag natingaya kung ano ang natabò sa mga
apostoles.
25 Pagkatapos may tawo nga nag-abot kag nagbalità, "Ang mga lyaki nga indo
gingpriso hay yadto na gidaw sa templo kag nagatudlò sa mga tawo!"
26 Nganì nagkadto didto ang kapitan kag ang iya mga tawohan kag gingdaya pabalik
ang mga apostoles. Pero wayà sinda gingsakita kay nahadlok nga basì kung buguyon
sinda ng mga tawo.
27 Gingdaya ninda ang mga apostoles kag gingpaatubang sa Korte ng mga Judio.
Gingpangutana sinda ng Pinakamataas nga Parì,
28 "Dì ba gingbawalan na namon kamo nga magtudlò parti kay Hesus? Pero sirua
ang indo ginghuman! Nasayuran na sa bilog nga Jerusalem ang indo ginatudlò kag
kami pa ang indo ginapabintangan nga nagpatay sa iya."†
29 Pero nagsabat si Pedro kag ang mga apostoles, "Ang Dios ang dapat namon
tumanon kag bukon ang mga tawo!
30 Gingpatay nindo si Hesus paagi sa paglangsang sa krus. Pero gingbanhaw siya
ng Dios ng aton kalulo-lulohan.
31 Gingpataas ng Dios si Hesus kag gingpapungkò hampig sa iya tuo bilang Pinunò
kag Manluluwas, para taw-an ning tsansa ang mga Israelita nga maghinuysoy sa inda
kasal-anan agud patawaron ang inda mga salà.
32 Kami ang nagapamatuod sa ini nga mga natabò. Kag ang Espiritu Santo nga
gingtao ng Dios sa tanan nga mga nagatuman sa iya hay nagapamatuod da sa ini nga
mga natabò."
33 Nang mabatian ninda ini, nahangit gid sinda kag gusto gid ninda nga patyon ang
mga apostoles.
34 Pero nagtindog ang isa ka Pariseo* nga ang pangayan hay Gamaliel. Kaibahan
siya sa Korte ng mga Judio. Miyugtudlò siya ng Kasuguan kag ginatahod ng tanan.
Gingsugò niya nga paluwason anay ang mga apostoles.
35 Niyan hambay niya sa konseho, "Mga kapareho ko nga Israelita, isipon anay
nindo ning maayo kung ano ang indo humanon sa ini nga mga tawo.
36 Kay nang una, may isa ka tawo nga ang pangayan hay Teudas. Ginapakadakò
niya ang iya kaugalingon kag igwa siya ning mga 400 nga tagasunod. Pero gingpatay
siya kag ang iya mga tagasunod hay nagkabuyag-buyag kag naduyà lang da adto nga
grupo.
37 Pagkatapos niya, si Judas naman nga taga-Galilea kag nakakumbinsi da siya ning
mga tagasunod nang tyempo ng pagsensus. Pero gingpatay da siya kag tanan niya
nga tagasunod hay nagkabuyag-buyag da.
38 Nganì sa ini nga kaso, ginahambay ko sa indo, buhii ini nga mga tawo kag ayaw
sinda pagsakita. Kay kung ining inda ginahuman kag ginaplano hay halin sa tawo
lang, indì ini magpadayon.

---

† **5:28 5:28** Mateo 27:25

39 Pero kung ini hay halin sa Dios, indì naton sinda mapunggan. Kag isa pa, basì
kung ang matabò, ang Dios na gid ang aton ginakontra!”
Gingtuman ng konseho ang ginglaygay ni Gamaliel.
40 Gingpatawag ninda liwat ang mga apostoles kag gingpalatigo. Pagkatapos
gingbawalan sinda liwat nga maghambay o magtudlò parti kay Hesus kag gingbuhian
sinda.
41 Paghalin ninda sa Korte ng mga Judio, nalipay gid sinda kay sayod ninda nga
gingtaw-an sinda ng Dios ning pribilihiyo nga makaagi ng kahugaan tungod sa inda
pagsunod kay Hesus.
42 Kada adlaw, nagakadto sinda sa templo kag sa mga bayay kag padayon sinda nga
nagatudlò kag nagawali ng Maayong Balità* nga si Hesus imaw ang Kristo.

6

Ang Pagpilì sa Pito nga Miyugserbisyo

1 Nang adto nga mga adlaw, nagapakadamò na gid ang mga disipulo. Nagreklamo
ang mga Judio nga ang inda linggwahe hay Griego kontra sa mga Judio nga ang inda
linggwahe hay Hebreo. Kay wayà ginataw-i ning pang-adlaw-adlaw nga rasyon ang
inda mga bayo nga babayi.
2 Nganì gingpatawag ng dose nga apostoles ang tanan nga mga nagatuo kag
naghambay, “Bukon tamà nga pabay-an namon ang pagwali ng hambay ng Dios kag
asikasuhon ang mga kahinangyanon ng mga bayo.
3 Nganì, mga kauturan, magpilì kamo halin sa indo ning pito ka lyaki nga
ginarespito gid, punò ng Espiritu Santo kag kamayad. Sinda ang magadumaya sa
mga materyal nga bulig.
4 Kag kami naman, gamiton namon ang amon oras sa pagpangamuyò kag pagwali
ng hambay ng Dios.”
5 Nalipay ang tanan nga nagatuo sa ginghambay ng mga apostoles kag gingpilì
ninda si Esteban, ang tawo nga hugot ang pagtuo kay Hesus kag punò ng Espiritu
Santo. Gingpilì da ninda sina Felipe, Procorus, Nicanor, Timon, Parmenas kag Nicolas
nga bukon Judio nga taga-Antioc pero nagbaton sa relihiyon ng mga Judio.
6 Gingdaya ang mga napilì sa atubangan ng mga apostoles kag gingtungtungan
ninda ng inda kamot kag gingpangamuyuan.
7 Nganì padayon nga naglapnag ang hambay ng Dios. Nagdugang pa gid ang mga
nagatuo sa Jerusalem kag kadamò da nga mga parì ang nagtuo kay Hesus.

Ang Pagdakop kay Esteban

8 Gingtaw-an ng Dios ning dakò nga gahom si Esteban kag gingbuligan gid siya.
Nganì kadamò nga makatitingaya nga butang kag milagro ang iya ginghuman nga
nakità ng mga tawo.
9 Pero may pila ka tawo nga nagkontra sa iya. Ini nga mga tawo hay mga Judio nga
halin sa Cyrene, Alexandria, Cilicia kag Asia. Mga miyembro sinda ng sinagoga* nga
kung tawagon hay Sinagoga ng mga Hilway nga Ulipon*. Nagpakigdibati sinda kay
Esteban.
10 Pero tungod gingtaw-an si Esteban ning kamayad ng Espiritu Santo, indì ninda
siya maperdi.
11 Nganì sikreto ninda nga gingsuysugan ang pila ka tawo kag inda gingpahambay,
“Nabatian namon nga nagahambay si Esteban ning malain kontra kay Moises kag sa
Dios.”

---

* **6:9 6:9** *Hilway nga Ulipon*: Ini hay mga Judio nga dati hay naging ulipon, pero niyan hay hilway na.

12 Paagi diri gingpahangit ninda ang mga tawo, mga miyugdumaya ng Judio kag
mga eskriba. Gingdakop ninda si Esteban kag gingdaya sa Korte ng mga Judio.
13 May gingdaya sinda nga pila ka tawo para magtestigo ning pinusong kontra kay
Esteban. Naghambay sinda, "Ini nga lyaki hay wayà gid nagapara sa iya pag-insulto
sa aton balaan nga lugar kag sa Kasuguan ni Moises.
14 Kay nabatian namon siya nga nagahambay nga ang aton templo gubaon ni Hesus
nga taga-Nazaret kag bayluhan niya ang mga tradisyon nga ginapasunod sa aton ni
Moises."
15 Kag tanan nga nagapungkò sa Korte ng mga Judio hay nagsirò gid kay Esteban
kag nakità ninda nga ang iya hitsura hay masilaw nga pareho sa hitsura ng anghel.

7

Ang Pagwali ni Esteban

1 Niyan nagpangutana ang Pinakamataas nga Parì kay Esteban, "Matuod ba ining
inda ginaakusar sa imo?"
2 Nagsabat si Esteban, "Mga kapareho ko nga Judio, pamatii nindo ako. Nagpakità
ang mahimayaon nga Dios sa aton kalulo-lulohan nga si Abraham nang yadto pa siya
sa Mesopotamia, bago siya nagsaylo sa Haran.
3 Naghambay ang Dios kay Abraham, 'Maghalin ka sa imo banwa kag bayai ang
imo mga kahalihan kag magkadto sa lugar nga akon itudlò sa imo.'
4 Nganì naghalin siya sa lugar ng Caldea kag nag-istar sa Haran. Nang namatay
ang iya tatay, gingpasaylo naman siya ng Dios sa ini nga lugar nga aton ginaistaran
niyan.†
5 Adto nga tyempo wayà pa nataw-i ng Dios si Abraham aber maisot lang nga dutà.
Pero nagpromisa ang Dios nga ini nga lugar hay itatao sa iya kag sa iya mga inapo.
Wayà pa ning ungà si Abraham nang gingpromisa adto ng Dios.†
6 Naghambay ang Dios sa iya, 'Ang imo mga inapo hay magiging istranghero sa iban
nga lugar kag didto humanon sinda nga mga ulipon kag pahugaan sinda sa suyod ng
400 ka tuig.†
7 Pero pagaparusahan ko ang nasyon nga magaulipon sa inda. Pagkatapos
makakahalin sinda didto kag makakabalik na sa ini nga lugar kag diri sinda
magasamba sa akon.'†
8 Kag bilang tandà ng iya promisa, nagsugò ang Dios kay Abraham nga ang tanan
nga mga lyaki hay dapat papaltakan*. Nganì pagkatawo ng iya ungà nga si Isaac,
gingpapaltakan niya nang wayo pa lang siya ka adlaw. Imaw da ini ang ginghuman
ni Isaac sa iya ungà nga si Jacob. Kag imaw da ang ginghuman ni Jacob sa iya dose
nga ungà nga imaw ang ginghalinan naton nga mga Judio.†
9 "Niyan, si Jose nga isa sa dose nga ungà ni Jacob hay gingkailihan ng iya mga
maguyáng. Nganì gingbaligyà ninda siya kag naging ulipon sa Egipto. Pero tungod
ang Dios hay kaibahan niya,†
10 gingbuligan siya sa tanan nga kahugaan nga iya naagihan. Gingtaw-an siya
ng Dios ning kamayad nganì nagustuhan siya ng Faraon nga harì ng Egipto kag
ginghuman siya nga gobernador sa bilog nga Egipto kag naging miyugpamahayà ng
tanan nga manggad ng Faraon.†
11 Pagkatapos nagkaigwa ning taggutom sa bilog nga Egipto kag Canaan.
Ginghugaan gid ang mga tawo didto kag ang aton mga kalulo-lulohan hay wayà gid
ning may mabuy-an pagkaon.†

† **7:4 7:4** Gingtunaan 11:31, 12:4 † **7:5 7:5** Gingtunaan 12:7, 13:15, 15:18, 17:8 † **7:6 7:6-7** Gingtunaan 15:13-14 † **7:7 7:7** Exodus 3:12 † **7:8 7:8** Gingtunaan 17:10-14, 21:2-4, 25:26, 29:31-35:18 † **7:9 7:9** Gingtunaan 37:11, 37:28, 39:2, 21 † **7:10 7:10** Gingtunaan 41:39-41 † **7:11 7:11** Gingtunaan 42:1-2

12 Pero nang mabatian ni Jacob nga may pagkaon sa Egipto, gingpakadto niya didto
ang aton mga kalulo-lulohan.* Imaw adto ang una ninda nga pagkadto sa Egipto.
13 Sa ikaduha ninda nga pagkadto, nagpakilaya na si Jose sa iya mga hali kag
nakilaya ng Faraon ang pamilya ni Jose.†
14 Pagkatapos gingtugon ni Jose nga pakadtuon ang iya tatay nga si Jacob sa Egipto
kag patì ang tanan niya nga mga kahalihan. (75 sinda tanan.)†
15 Nganì nagkadto si Jacob kag ang aton kalulo-lulohan sa Egipto kag didto sinda
nag-istar hasta sinda mamatay.†
16 Ang inda mga tuy-an hay gingdaya sa Shekem kag ginglubong sa lubungan nga
gingbakay ni Abraham nang una sa mga ungà ni Hamor.†
17 "Pero nang malapit na gid ang oras nga matuman ang gingpromisa ng Dios kay
Abraham, nagdamò pa gid ang aton mga kalulo-lulohan sa Egipto.
18 Nag-abot da ang adlaw nga nagkaigwa ang Egipto ning harì nga wayà nakakilaya
kay Jose.†
19 Gingluko niya ang aton mga kalulo-lulohan kag gingpahugaan. Gingpilit niya
sinda nga bayaan ang inda mga lapsag agud magkamatay.†
20 Imaw da adto nga tyempo nga ging-ungà si Moises. Kaayo-ayo gid siya nga lapsag
kag nalipay ang Dios sa iya. Gingdipara siya ng iya mga ginikanan sa suyod ng tuyo
ka bulan.†
21 Kag nang napilitan na sinda nga bayaan siya sa luwas ng bayay, gingbuoy siya
ng ungà nga babayi ng Faraon kag gingkabig pareho sa iya kaugalingon nga ungà.†
22 Nganì gingtudluan si Moises ng tanan nga kamayad sa Egipto kag naging bantog
siya tungod sa iya mga paghambay kag sa iya mga ginahuman.
23 "Nang si Moises hay 40 ka años na, naisip niya nga bisitahon ang iya mga
kapareho nga mga Israelita.†
24 Didto nakità niya ang isa sa inda nga ginapintasan ng Egiptuhanon. Ging-apinan
niya ang iya kapareho nga Israelita kag bilang bayos gingpatay niya ang Egiptuhanon.
25 Sa ginghuman ni Moises, kalaom niya maintindihan siya ng mga kapareho niya
nga luwason sinda ng Dios paagi sa iya pero wayà galì.
26 Nang masunod nga adlaw nakità niya ang duha ka Israelita nga nagaaway. Gusto
kuntà niya nga husayon ang duha, nganì naghambay siya sa inda, 'Pareho kamo nga
Israelita. Basì nagainaway kamo?'
27 Pero gingtuyod siya ng lyaki nga nagapangsakit ng iya kapareho kag gingham-
bayan, 'Sin-o ang naghuman sa imo nga maging pinunò kag miyughusay namon?
28 Ano, patyon mo da ba ako pareho ng imo ginghuman sa Egiptuhanon kahapon?'
29 Nang mabatian adto ni Moises, naghalin siya sa Egipto kag nagkadto sa Midian.
Didto siya nag-istar kag nakapangasawa. Kag didto da natawo ang iya duha nga ungà
nga lyaki.†
30 "Pagkaligad ng 40 ka tuig, may isa ka anghel nga nagpakità kay Moises nang
yadto siya sa tiway nga lugar malapit sa Bukid ng Sinai. Nakità niya ang anghel sa
nagadayab nga mababà nga kahoy.
31 Natingaya gid si Moises sa iya nakità! Nang nagpalapit siya para siruon kung
ano gid adto, nabatian niya ang boses ng Ginoo nga nagahambay,
32 'Ako ang Dios ng imo kalulo-lulohan nga sina Abraham, Isaac kag Jacob.' Nang
mabatian adto ni Moises, nagpangurog siya sa kahadlok kag wayà siya nagpangahas
nga magsirò.

---

* **7:12 7:12** Ang aton mga kalulo-lulohan nga imaw ang mga ungà ni Jacob. † **7:13 7:13** Gingtunaan 45:1, 16 † **7:14 7:14** Gingtunaan 45:9, 10, 17, 18, 46:27 † **7:15 7:15** Gingtunaan 46:1-7, 49:33 † **7:16 7:16** Gingtunaan 23:3-16, 33:19, 50:7-13; Josue 24:32 † **7:18 7:17-18** Exodus 1:7-8 † **7:19 7:19** Exodus 1:10, 11, 22 † **7:20 7:20** Exodus 2:2 † **7:21 7:21** Exodus 2:3, 10 † **7:23 7:23-29** Exodus 2:11-15 † **7:29 7:29** Exodus 18:3, 4

33 Pagkatapos naghambay ang Dios sa iya, ‘Ubaha ang imo sandalyas kay balaan
ang lugar nga imo ginatindugan.
34 Nakità ko gid ang mga kahugaan nga ginatiis ng akon gingpilì nga mga tawo didto
sa Egipto kag nabatian ko ang inda pag-uwang. Nganì nagpanaog ako para luwason
sinda. Niyan, magpreparar ka kay ikaw ang akon suguon didto sa Egipto.’†

35 “Imaw ini ang Moises nga gingsikway ng iya mga kapareho nga Israelita nga
naghambay, ‘Sin-o ang naghuman sa imo nga maging pinunò kag miyughusay
namon?’ Imaw da ini ang Moises nga gingsugò ng Dios nga maging pinunò kag
manluluwas ng mga Israelita sa bulig ng anghel nga nagpakità sa iya didto sa
nagadayab nga mababà nga kahoy.†
36 Si Moises imaw ang nagdaya sa mga Israelita paluwas sa Egipto. Naghuman siya
ning mga makatitingaya nga butang kag milagro sa Egipto, sa Dagat nga Puya kag sa
tiway nga lugar nga inda ging-agihan sa suyod ng 40 ka tuig.†
37 Si Moises da ang naghambay sa mga Israelita, ‘Mapadaya ang Dios sa indo ning
isa ka propeta nga pareho sa akon nga sa indo da magahalin.’†
38 Nang yadto na ang aton mga kalulo-lulohan sa tiway nga lugar, si Moises ang
kaibahan ninda. Siya ang ging-istorya ng anghel ng Dios sa Bukid ng Sinai. Didto
niya sa bukid gingbaton ang hambay ng Dios nga imaw adto ang nagatao ning kabuhì
para itao da niya sa aton.†

39 “Pero wayà gingtumana si Moises ng aton mga kalulo-lulohan, kundì gingsikway
pa ninda siya bilang inda pinunò kay gusto ninda nga magbalik sa Egipto.
40 Nganì naghambay sinda kay Aaron, ‘Humani kami ning mga dios-diosan para
magapanguna sa amon. Wayà na kami nakasayod kung ano na ang natabò kay Moises
nga nagpaluwas sa amon sa Egipto.’†
41 Nganì naghuman sinda ning dios-diosan nga ang hitsura hay batà nga baka.
Ginghalaran ninda ini kag nagpyesta sinda para magsilibrar sa ginghuman ng inda
kaugalingon nga kamot.†
42 Sa adto nga ginghuman ninda gingtalikuran sinda ng Dios. Gingpabay-an niya
sinda nga magsamba sa mga bituon sa langit, pareho ng gingsulat ng mga propeta:

‘Kamo nga mga Israelita! Sa suyod ng 40 ka tuig nindo diri sa tiway nga lugar, nag-
ihaw kamo ning mga hayop kag indo ginghalad.

Pero bukon ako ang indo ginghalaran.

43 Gingdaya-daya pa nindo ang tolda ng indo dios-diosan nga si Molec,

kag ang rebulto nga bituon ng indo dios-diosan nga si Refan.

Ginghuman nindo ini nga mga dios-diosan para sambahon.

Nganì palayason ko kamo pakadto pa gid sa unahan ng Babilonia.’†

44 “Nang yadto pa sa tiway nga lugar ang aton mga kalulo-lulohan, daya ninda ang
tolda nga yadto ang presensya ng Dios. Ini nga tolda hay ginghuman ni Moises nang
gingsugò siya ng Dios kag gingsunod niya ang plano nga gingpakità sa iya.†
45 Nang ulihi, pagkamatay ng aton mga kalulo-lulohan, ang inda mga ungà naman
ang nagdaya ng tolda. Ang pinunò ninda hay si Josue*. Nasakop ninda ang dutà nga
gingpromisa ng Dios, pagkatapos mapalayas ng Dios ang mga nagaistar didto. Kag
gingtinir na didto ang tolda nga gingdaya ng mga Israelita hasta sa tyempo ni Haring
David.†

---

† **7:34 7:30-34** Exodus 3:1-10 † **7:35 7:35** Exodus 2:14 † **7:36 7:36** Exodus 7:5, 14:21; Mga Bilang 14:33 † **7:37 7:37** Deuteronomio 18:15, 18 † **7:38 7:38** Exodus 19:1-20:17; Deuteronomio 5:1-33 † **7:40 7:40** Exodus 32:1 † **7:41 7:41** Exodus 32:2-6 † **7:43 7:42-43** Amos 5:25-27 † **7:44 7:44** Exodus 25:9, 40 † **7:45 7:45** Josue 3:14-17

46 Nalipay gid ang Dios kay David nganì nagpamuhon siya sa Dios nga tugutan siya
nga magpaugdok ning templo para sa Dios agud makasamba didto ang mga inapo ni
Jacob.†
47 Pero si Solomon imaw ang nagpaugdok ning templo ng Dios.†
48 "Ugaling lang ang Pinakamataas nga Dios wayà nagaistar sa ginghuman ng tawo.
Pareho sa ginghambay ng Dios paagi sa iya propeta,
49 'Ang langit ang akon trono,
kag ang dutà ang tungtungan ng akon siki.
Anong klasi nga templo ang ipaugdok mo para sa akon?
Diin ba ang lugar nga akon istaran?
50 Ako gid ang naghuman ng ini tanan nga mga butang.'†"
51 Nagpadayon si Esteban sa iya paghambay, "Matugas gid ang indo mga uyo! Wayà
nindo ginatumana kag ginapamatii ang mensahe ng Dios! Pareho kamo ng indo mga
kalulo-lulohan kay permi lang nindo ginakontra ang Espiritu Santo!
52 Igwa ba aber isa sa mga propeta nga wayà ginghingabot ng indo mga kalulo-
lulohan? Gingpamatay ninda ang mga mensahero nga nagpropesiya parti sa pag-abot
ng iya Matarong nga Suluguon†. Kag niyan kamo ang nagtraidor kag nagpatay sa iya.
53 Kamo ang nagbaton ng Kasuguan ng Dios paagi sa mga anghel pero wayà nindo
ini pagtumana!"

Ang Pagbugoy kay Esteban

54 Nang mabatian ini ng mga tawo sa Korte ng mga Judio, nahangit gid sinda.
Nagpagot gid ang inda ngipon sa kahangit kay Esteban.
55 Pero si Esteban nga punò gid ng Espiritu Santo naghangad sa langit kag nakità
niya ang kahimayaan ng Dios kag si Hesus nga nagatindog sa tuo ng Dios.
56 Hambay niya, "Sirua nindo, nakità ko nga bukas ang langit kag yadto si Hesus
nga Ungà ng Tawo* nga nagatindog sa tuo ng Dios!"
57 Nagsinggit sinda kag gingtabunan ninda ang inda mga talinga para indì ninda
mabatian ang ginahambay ni Esteban kag nagdinagusò sinda tanan pakadto sa iya.
58 Gingyudyod siya paluwas ng syudad para buguyon. Bago siya gingbugoy, ging-
uba anay ng mga nagtestigo kontra kay Esteban ang inda mga pangsuy-ob nga barò
kag gingbilin hampig sa ginatindugan ng isa ka soltero nga ang pangayan hay Saulo.
59 Mintras ginabugoy si Esteban, nagpangamuyò siya, "Ginoong Hesus, batuna ang
akon espiritu."
60 Pagkatapos nagluhod siya kag nagsinggit ning makusog, "Ginoo, ayaw na sinda
pagpanabata sa ini nga kasal-anan!" Pagkahambay niya ini hay nabugtuan siya ning
ginhawa.

8

1 Kag nagsugot si Saulo sa inda pagpatay kay Esteban.

Ang Paghingabot ni Saulo sa mga Nagatuo

Tunà adto nga adlaw sobra gid ang paghingabot sa mga nagatuo kay Kristo sa
Jerusalem kag sinda tanan hay nagkabuyag-buyag sa bilog nga probinsya ng Judea
kag Samaria. Ang mga apostoles lang ang wayà naghalin sa Jerusalem.
2 Ginglubong si Esteban ng mga diosnanon nga mga lyaki kag nagtangis gid sinda
sa kalisod.

---

† **7:46 7:46** 2 Samuel 7:1-16; 1 Cronica 17:1-14 † **7:47 7:47** 1 Harì 6:1-38; 2 Cronica 3:1-17 † **7:50 7:49-50** Isaias 66:1-2 † **7:52 7:52** *Matarong nga Suluguon*: ang gusto nga hambayon si Hesus.

3 Pero nagtinguhà gid si Saulo nga mawayà na ang mga nagatuo. Nganì
nagpangbayay-bayay siya kag gingyudyod paluwas ang mga nagatuo mapalyaki man
o mapababayi kag gingpapriso.†

Ang Pagwali ng Maayong Balità sa Samaria

4 Nagkabuyag-buyag ang mga nagatuo kag nagwali sinda ng Maayong Balità aber
diin sinda magkadto.
5 Isa sa mga nagatuo hay si Felipe. Nagkadto siya sa isa ka syudad ng Samaria kag
didto nagwali sa mga tawo parti kay Kristo.
6 Pagkabatì ng mga tawo sa mga ginghambay ni Felipe kag nang makità ninda ang
mga milagro nga iya ginghuman, nagpamatì gid sinda ning maayo.
7 Kadamò ang tawo nga may malain nga mga espiritu ang ging-ayo niya.
Nagsininggit ang mga espiritu mintras nagaluwas sa mga tawo. Kadamò da nga mga
paralisado kag mga lupog ang iya ging-ayo.
8 Nganì tudo gid ang kalipay ng mga tawo sa adto nga syudad.
9 May isa ka tawo nga nagaistar didto nga ang pangayan hay Simon. Kadugay na
nga natitingaya gid ang mga taga-Samaria sa iya abilidad sa madyik. Ginapakadakò
niya permi ang iya kaugalingon nga siya kuno hay importante gid nga tawo.
10 Ang tanan nga tawo sa syudad tunà sa pinakamababà hasta sa pinakamataas hay
nagapamatì gid ning maayo sa iya. Naghambay sinda, “Ini nga tawo hay may gahom
ng Dios nga ginatawag, Dakò nga Gahom.”
11 Nagpamatì gid sinda ning maayo sa iya kay kadugay na nga napahangà niya ang
mga tawo sa iya madyik.
12 Pero nang magwali si Felipe ng Maayong Balità parti sa gingharian ng Dios
kag sa pangayan ni Hesu-Kristo, nagtuo sinda kag nagpabawtismo mapalyaki man
o mapababayi.
13 Aber si Simon hay nagtuo da. Pagkabawtismo sa iya, permi na siya naganunot
kay Felipe. Kag natingaya gid siya sa mga milagro kag makakatingaya nga butang
nga ginghuman ni Felipe.
14 Nang mabatian ng mga apostoles sa Jerusalem nga ang mga taga-Samaria hay
nagbaton na sa hambay ng Dios, gingsugò ninda didto sina Pedro kag Juan.
15 Pag-abot ninda didto, nagpangamuyò sinda para sa mga nagatuo nga mabaton
ninda ang Espiritu Santo.
16 Kay wayà pa sinda makabaton ng Espiritu Santo. Gingbawtismuhan pa lang
sinda sa pangayan ni Ginoong Hesus.
17 Nganì gingtungtong sa inda ni Pedro kag ni Juan ang inda mga kamot kag nabaton
ninda ang Espiritu Santo.
18 Nakità ni Simon nga pagtungtong ng mga apostoles ng inda mga kamot sa mga
nagatuo hay nabaton ninda ang Espiritu Santo. Nganì gingday-an niya si Pedro kag
si Juan ning kwarta
19 kag naghambay siya, “Taw-i da ako ning gahom nga tiyad inà para ang aber sin-o
nga tungtungan ko ng akon kamot hay makabaton ng Espiritu Santo.”
20 Pero nagsabat si Pedro sa iya, “Kabay pa nga makadto ka sa impyerno kaibahan
ang imo kwarta! Kay ang kalaom mo puydi mabakay ang regalo ng Dios!
21 Wayà ka ning parte diri sa ministeryo kay ang imo tagipusuon hay bukon tamà
sa panirò ng Dios.
22 Nganì hinuysuyi ini nga kalainan mo kag magpangamuyò ka sa Ginoo nga
patawaron ang imo isip nga malain.
23 Kay nakità ko nga sobra gid ang imo kaili kag nakagapos ka gid sa kasal-anan.”

† **8:3 8:3** Ginghuman 22:4-5, 26:9-11

24 Nagsabat si Simon, “Pangamuyui abi nindo ako sa Ginoo para indì gid matabò
sa akon ang indo ginahambay.”
25 Pagkatapos magpamatuod nina Pedro kag Juan parti kay Hesu-Kristo kag
magwali ng mensahe ng Ginoo, nagbalik sinda sa Jerusalem nga nagawali ng Maayong
Balità sa madamò nga baryo nga inda naagihan sa Samaria.

Si Felipe kag ang Opisyal nga taga-Etiopia

26 Niyan, may anghel ng Ginoo nga naghambay kay Felipe, “Kadto nga daan sa sur
kag mag-agi sa karsada halin sa Jerusalem pakadto sa Gaza.” (Ini nga karsada hay
wayà na masyado ginaagihi.)
27 Nganì nagpanaw si Felipe kag didto nakità niya ang isa ka tawo nga taga-Etiopia.
Pabalik na siya halin sa Jerusalem kung sa diin nagsamba siya sa Dios. Importante
siya nga opisyal sa palasyo ni Candace nga Rayna ng Etiopia kag miyugpamahayà ng
tanan niya nga manggad.
28 Nang pabalik na siya nga nagasakay sa karwahe, nagabasa siya ng libro ni
Propeta Isaias.
29 Pagkatapos naghambay ang Espiritu Santo kay Felipe, “Kadto didto kag
magdungan sa iya karwahe.”
30 Nganì nagdyagan si Felipe palapit sa karwahe. Nang naabutan niya, nabatian
niya nga ginabasa ng opisyal ang libro ni Propeta Isaias. Gingpangutana siya ni
Felipe, “Naintindihan mo ba ang imo ginabasa?”
31 Nagsabat ang opisyal, “Pauno ko ini maintindihan kung wayà may mag-isplikar
sa akon?” Kag ging-agda niya si Felipe sa karwahe nga magpungkò sa alihid niya.
32 Imaw ini ang parte ng Kasulatan nga iya ginabasa:
“Pareho siya ng karnero nga ginadaya sa ihawan,
kag pareho sa kordero nga wayà gid nagalingaw mintras ginatupihan.
Wayà gid siya ning reklamo.
33 Gingpakahuy-an siya kag wayà gingtaw-i ning hustisya.
Sin-o ang makakahambay parti sa iya kaapo-apuhan? Wayà!
Kay ang iya kabuhì diri sa dutà hay katag-od lang.”†
34 Nagpangutana ang opisyal kay Felipe, “Iisplikar mo abi sa akon kung sin-o ini
nga ginatukoy ng propeta, ang iya kaugalingon o ang iban nga tawo?”
35 Nganì, tunà sa adto nga parte ng Kasulatan nga gingsulat ni Isaias, ging-isplikar
ni Felipe ang Maayong Balità parti kay Hesus.
36 Mintras nagabyahe sinda, nakaagi sinda sa lugar nga may tubì. Naghambay ang
opisyal, “May tubì diri! Ano pa ang makakapugong sa akon para magpabawtismo?”
37 [Kag nagsabat si Felipe, “Puydi ka na magpabawtismo kung nagatuo ka gid ning
hugot sa imo tagipusuon.” Kag nagsabat siya, “Huo, nagatuo ako nga si Hesu-Kristo
ang Ungà ng Dios.”]
38 Nganì gingpaduyog ng opisyal ang karwahe. Naglusong si Felipe kag ang opisyal
sa sapà kag gingbawtismuhan siya.
39 Paghaw-as ninda sa tubì, gingbuoy si Felipe ng Espiritu ng Ginoo. Ang opisyal
naman hay nalipay gid nga nagpadayon sa iya byahe, aber wayà na niya makità si
Felipe.
40 Pero namangnuhan na lang ni Felipe nga yadto na siya sa Azotus. Nagwali siya
ng Maayong Balità sa mga banwa nga iya ginaagihan hasta nakaabot siya sa Cesarea.

† **8:33 8:32-33** Isaias 53:7-8

9

Ang Pagpakità ni Hesus kay Saulo
Ginghuman 22:6-16, 26:12-18

1 Padayon pa gid ang pagpamahog ni Saulo sa mga nagatuo sa Ginoo nga patyon
niya sinda. Nagkadto pa siya sa Pinakamataas nga Parì
2 kag nagpangayò ning mga sulat nga magatao sa iya ning otoridad kag magapak-
ilaya sa iya sa mga sinagoga sa Damascus. Ini hay para kung may makità siya nga
mga nagasunod ng Pamaagi nga ginatudlò ni Hesus, mapalyaki man o mapababayi,
puydi sinda dakpon kag day-on pabalik sa Jerusalem.
3 Nang malapit na si Saulo sa syudad ng Damascus, may kahayag nga halin sa langit
nga gulpi lang nagsiga palibot sa iya.
4 Natumba siya sa dutà kag nabatian niya ang boses nga nagahambay sa iya, "Saulo,
Saulo, basì ginahingabot mo ako?"
5 Nagpangutana siya, "Ginoo, sin-o ka?" Kag nabatian niya ang boses, "Ako si Hesus
nga imo ginahingabot.
6 Tindog kag kumadto ka sa syudad, kay didto may mahambay sa imo kung ano
ang dapat mo nga humanon."
7 Wayà gid ning may nakahambay sa mga kaibahan niya kay nabatian ninda ang
boses, pero wayà gid sinda may nakità.
8 Nagtindog si Saulo, pero pagmukyat niya indì na siya makakità. Nganì ging-agbay
na lang siya ng iya mga kaibahan hasta sa Damascus.
9 Sa suyod ng tuyo ka adlaw indì gid siya makakità kag wayà siya magkaon o mag-
inom.
10 Didto sa Damascus, igwa ning nagatuo kay Hesus nga ang pangayan hay Ananias.
Paagi sa panan-awon, naghambay ang Ginoo, "Ananias." Nagsabat siya, "Ginoo, yari
ako."
11 Naghambay ang Ginoo sa iya, "Kadto sa dayan nga ginatawag, Matadlong kag
didto sa bayay ni Judas, sugiron mo ang tawo nga taga-Tarsus nga ang iya pangayan
hay Saulo. Kay ini nga oras, nagapangamuyò siya
12 kag gingpakità ko na sa iya paagi sa panan-awon nga ikaw hay nagsuyod kag
nagtungtong ng imo mga kamot sa iya para makakità siya liwat."
13 Pero nagsabat si Ananias, "Ginoo, kadamò na ako ning nabatian parti sa ini nga
tawo. Kapintas kuno siya sa imo mga balaan nga tawo sa Jerusalem.
14 Nagkari siya diri sa Damascus nga may otoridad halin sa Pinakamataas nga Parì
para dakpon ang tanan nga nagasamba sa imo."
15 Pero naghambay ang Ginoo kay Ananias, "Kadto na kay gingpilì ko siya nga
magserbisyo sa akon, para ipakilaya ang akon pangayan sa mga bukon Judio kag sa
inda mga harì kag sa mga Israelita.
16 Kag ipakità ko da sa iya ang mga kahugaan nga dapat niya maagihan tungod sa
iya pagserbisyo sa akon."
17 Nganì gingkadtuan ni Ananias si Saulo sa bayay nga iya ginadayunan. Pagsuyod
niya, gingtungtong niya ang iya mga kamot kay Saulo kag naghambay, "Saulo, utod
ko, gingsugò ako ni Ginoong Hesus diri sa imo. Siya ang nagpakità sa imo sa dayan
nang nagapakari ka diri. Gingsugò niya ako para makakità ka liwat kag para mapunò
ka ng Espiritu Santo."
18 Kag adto nga daan may nahuyog nga pareho sa mga himbis ng isdà halin
sa mga mata ni Saulo kag nakakità na siya liwat. Pagkatapos nagtindog siya kag
nagpabawtismo.
19 Nagkaon siya kag nagkusog liwat ang iya lawas.

Ang Pagwali ni Saulo sa Damascus

Nagtinir si Saulo ning mga pila ka adlaw sa Damascus kaibahan ang mga nagatuo.
20 Nagkadto siya sa mga sinagoga kag nagtunà magwali parti kay Hesus. Hambay
niya, “Siya ang Ungà ng Dios.”
21 Natingaya gid ang tanan nga nakabatì sa iya kag naghambay, “Dì ba ini nga lyaki
imaw ang nagapamatay sa mga nagatuo kay Hesus sa Jerusalem? Kag dì ba nagkari
siya para dakpon ang mga nagatuo kag day-on sa mga pinunò nga parì?”
22 Nagdugang pa gid ang gahom ni Saulo para magwali. Gingpamatuuran niya nga
si Hesus imaw ang Kristo. Kag indì makasabat sa iya ang mga Judio nga nagaistar sa
Damascus.
23 Pagkaligad ng mga pila ka adlaw, nagtipon ang mga Judio para magplano nga
patyon si Saulo.
24 Pero nasayuran ni Saulo ang inda plano. Adlaw-gab-i nagabantay sinda sa mga
pwertahan ng syudad kay patyon ninda siya kung inda makità.
25 Nganì pagkagab-i, gingsuyod siya ng iya mga disipulo sa bangkat* kag gingtunton
paluwas, paagi sa bintanà ng pader ng syudad.†

Ang Pagkadto ni Saulo sa Jerusalem

26 Pag-abot ni Saulo sa Jerusalem, gingtinguhà niya nga makaibahan sa grupo ng
mga nagatuo didto. Pero nahadlok sinda sa iya kay indì sinda magpati nga nagatuo
na siya kay Hesus.
27 Pero gingbuligan siya ni Bernabe kag gingdaya sa mga apostoles. Ging-isplikar
niya sa inda kung pauno nakità ni Saulo ang Ginoo sa dayan kag kung ano ang
ginghambay sa iya. Kag ging-istorya da niya kung pauno nagwali si Saulo nga may
kaisog sa pangayan ni Hesus sa Damascus.
28 Nganì tunà adto nakaibahan na ninda si Saulo kag nagtiyog sinda sa bilog nga
Jerusalem nga nagawali ng may kaisog parti sa Ginoo.
29 Nagpakig-istorya siya kag nagpakigdibati sa mga Judio nga ang linggwahe hay
Griego, pero nahangit sinda kag gingplanuhan siya nga patyon.
30 Nang masayuran ini ng mga nagatuo, ginghatod ninda si Saulo sa Cesarea kag
gingpabalik sa Tarsus.
31 Pagkatapos adto, ang mga nagatuo sa bilog nga Judea, Galilea kag Samaria hay
nagkaigwa na ning katawhayan* kag nagtibay pa gid ang inda pagtuo. Nagkabuhì
sinda nga may kahadlok sa Ginoo kag sa bulig ng Espiritu Santo hay nagpakadamò
pa gid sinda.

Ang Pagkadto ni Pedro sa Lyda kag sa Jopa

32 Nagkadto si Pedro sa iba-iba nga lugar para magbisita sa mga balaan nga tawo
ng Dios. Nagkadto da siya sa Lyda.
33 Didto nakità niya ang isa ka tawo nga ang pangayan hay Eneas. Paralisado siya
kag wayà gid nakakabangon sa suyod ng wayo ka tuig.
34 Naghambay si Pedro sa iya, “Eneas, ging-ayo ka na ni Hesu-Kristo. Bangon na
kag lukuta ang imo higdaan!” Kag adto nga daan nagbangon siya.
35 Nakità ng tanan nga taga-Lyda kag taga-Sharon nga maayo na si Eneas nganì
nagtuo da sinda sa Ginoo.
36 Sa Jopa igwa ning nagatuo nga babayi nga ang pangayan hay Tabita. (Sa Griego
ini hay Dorcas.)* Ini nga babayi kadamò ang iya ginghuman nga maayo. Mabinuligon
gid siya sa mga pobre.

---

† **9:25 9:23-25** 2 Corinto 11:32-33 * **9:36 9:36** Pareho ang gusto nga hambayon ng Tabita kag Dorcas, ‘usa’.

37 Nang adto nga tyempo, nagmasakit siya kag namatay. Gingpaligusan ninda ang
iya lawas kag gingbutang sa kwarto sa ibabaw.
38 Bukon malayò ang Jopa sa Lyda. Nganì nang mabatian ng mga nagatuo nga yadto
si Pedro sa Lyda, gingpakadto ninda ang duha ka tawo kay Pedro para magpangabay,
"Kung puydi, magkari ka diri sa amon nga daan."
39 Nganì nagnunot si Pedro sa inda kag pag-abot niya didto, gingdaya siya sa kwarto
kung sa diin yadto ang patay. Yadto da ang mga bayo sa kwarto nga nagatinangis.
Gingpakità ninda kay Pedro ang iba-iba nga barò nga gingtahì ni Dorcas nang buhì
pa siya.
40 Gingpaluwas anay sinda tanan ni Pedro bago siya nagpangamuyò. Pagkatapos
nag-atubang siya sa patay kag naghambay, "Tabita, bangon na." Nagmukyat si Tabita
kag nang makità niya si Pedro, nagpungkò siya.
41 Ginghawiran ni Pedro ang iya kamot kag gingbuligan nga magtindog. Pagkatapos
gingtawag ni Pedro ang tanan nga balaan nga tawo ng Dios patì ang inda kaibahan
nga mga bayo didto kag gingpakità sa inda si Tabita nga buhì na.
42 Nabantog ini sa bilog nga Jopa kag kadamò pa gid ang nagtuo sa Ginoo.
43 Nagtinir pa si Pedro ning mga pila ka adlaw sa Jopa sa bayay ni Simon nga
miyugbuyad ning panit ng hayop.

10

Si Pedro kag si Cornelius

1 Didto sa Cesarea, igwa ning isa ka tawo nga ang pangayan hay Cornelius. Siya
hay kapitan ng mga sundalo ng Romano nga ginatawag, Batalyon ng mga taga-Italia.
2 Diosnanon siya kag ang bilog niya nga panimayay kag sinda hay permi
nagasamba. Maatag siya sa mga pobre nga Judio kag permi gid siya nagapangamuyò
sa Dios.
3 Isa ka adlaw nang mga alas tres ng hapon, klaro gid ang iya panan-awon nga isa
ka anghel ng Dios ang nagsuyod sa iya bayay kag gingtawag siya, "Cornelius."
4 Pagkakità niya sa anghel hinadlukan siya kag naghambay, "Ano ang imo
kahinangyan, Ginoo?" Nagsabat ang anghel, "Gingpamatian ng Dios ang imo
pangamuyò kag nalipay gid siya sa imo pagbulig sa mga pobre. Nganì wayà ka gid
gingkalimuti ng Dios.
5 Kag arinyan pakadtua ang pila ka tawo sa Jopa kag ipasugat mo si Simon nga
ginatawag nga Pedro.
6 Didto siya nagadayon kay Simon nga miyugbuyad ning panit ng hayop. Ang iya
bayay yadto sa alihid ng dagat."
7 Nang makahalin na ang anghel nga iya kaistorya, gingtawag niya ang duha sa iya
mga kabulig kag ang diosnanon nga sundalo nga nagaserbisyo sa iya.
8 Ging-istorya niya ang natabò kag gingpakadto sinda sa Jopa.
9 Nang masunod nga adlaw mga alas dose ng hapon, mintras malapit na sinda sa
Jopa, nagsakà si Pedro sa pantay nga bubong* ng bayay nga iya ginadayunan para
magpangamuyò.
10 Ginagutom na siya kag gusto niya magkaon. Kag mintras ginapreparar ang
pagkaon, may gingpakità sa iya ang Dios.
11 Nakità niya nga nagbukas ang langit kag may ginatunton nga daw haboy nga
malapad kag may higot sa upat nga kanto.
12 Kag sa ini nga haboy nakità niya ang tanan nga klasi ng mga hayop. May mga
nagapanaw, nagakamang kag nagalupad.

* **10:9 10:9** *Pantay nga bubong*: Tiyad ini ang inda mga bubong kag didto sinda kung kaamat nagapahuway.

13 Tapos may nabatian siya nga boses nga naghambay, “Pedro, tindog! Mag-ihaw
ka kag kumaon!”
14 Pero nagsabat si Pedro, “Ginoo, indì puydi kay wayà gid ako nagakaon ning mga
hayop nga tiyad inà nga mahigkò kag ginabawal nga kaunon.”
15 Nabatian niya liwat ang boses nga nagahambay, “Ayaw pagtawaga nga mahigkò
ang aber ano nga butang nga ginglimpyo na ng Dios.”
16 Tuyo ka beses ini natabò kag pagkatapos gulpi ini nga nabatak palangit.

17 Mintras ginainisip pa ni Pedro kung ano ang gusto hambayon ng iya panan-awon,
nag-abot ang tuyo ka tawo nga gingsugò ni Cornelius. Kay natundugan na ninda ang
bayay ni Simon nganì nagderitso sinda sa pwertahan
18 kag nagpanawag. Nagpangutana sinda kung didto nagadayon si Simon nga
ginatawag nga Pedro.

19 Mintras ginahunahunà pa ni Pedro kung ano ang gusto hambayon ng iya panan-
awon, naghambay ang Espiritu Santo sa iya, “Pamatì! May tuyo ka tawo nga
nagapangità sa imo.
20 Panaog kag magnunot ka sa inda nga wayà ning pangduha-duha, kay ako ang
nagsugò sa inda.”
21 Nganì nagpanaog si Pedro kag naghambay sa mga tawo, “Ako ang indo
ginapangità. Basì kamo nagkari?”
22 Nagsabat sinda, “Gingpakari kami diri ni Cornelius nga kapitan ng mga sundalo.
Maayo siya nga tawo kag diosnanon. Ginatahod siya ng tanan nga Judio. Naghambay
sa iya ang anghel ng Dios nga sugaton ka kag day-on sa iya bayay para mabatian kung
ano ang imo ihambay.”
23 Nganì gingpadayon sinda ni Pedro kag didto sinda gingpatuyog.

Nang masunod nga adlaw, pagkabatì ni Pedro, nagnunot siya sa inda. May pila da
nga mga nagatuo sa Jopa ang nagnunot sa iya.
24 Nang masunod nga adlaw, nag-abot sinda sa Cesarea. Nagahuyat sa inda si
Cornelius kag ang iya mga kahalihan kag ang iya mga malapit nga amigo nga iya
gingpang-agda.
25 Nang pasuyuron si Pedro sa bayay, gingsugat siya ni Cornelius kag naghapà para
sambahon.
26 Pero gingpatindog siya ni Pedro kag ginghambayan, “Pagtindog, kay tawo lang
da ako.”
27 Mintras nagairgo sinda pasuyod sa bayay, nakità ni Pedro nga kadamò na ang
tawo nga nagakatipon didto.
28 Naghambay si Pedro sa inda, “Sayod na nindo nga bawal gid sa amon nga mga
Judio ang magbisita o magkaibahan sa mga bukon Judio. Pero gingpakità na sa akon
ng Dios nga indì ko dapat pagkabigon nga mahigkò ang aber sin-o nga tawo kag indì
pagbawalan ang pagkaibahan sa inda.
29 Nganì nang gingpasugat nindo ako nga magkari diri, wayà ako nagpaindì.
Pangutan-on ko na lang kamo kung basì gingpakari nindo ako diri?”

30 Nagsabat si Cornelius, “Tuyo na ka adlaw ang nagligad mintras nagapangamuyò
ako sa bayay ng mga tiyad ini nga oras, alas tres ng hapon. Gulpi nga nagpakità sa
akon ang isa ka lyaki nga nakabarò ning masilaw kag nagtindog sa akon atubangan.
31 Hambay niya, ‘Cornelius! Gingpamatian ng Dios ang imo pangamuyò kag
ginadumdom niya ang imo pagbulig sa mga pobre.
32 Nganì niyan, magsugò ka ning tawo pakadto sa Jopa kag ipasugat si Simon nga
ginatawag, Pedro. Didto siya nagadayon sa bayay ni Simon nga miyugbuyad ning
panit ng hayop. Nagaistar siya sa alihid ng dagat.’

33 Nganì gingpasugat ko ikaw nga daan. Salamat gid kay nagkari ka. Niyan, yari na
kami tanan sa presensya ng Dios para magpamatì kung ano ang gingsugò ng Ginoo
nga ihambay mo sa amon."

Ang Pagbaton ng mga bukon Judio sa Maayong Balità

34 Nganì naghambay si Pedro, "Niyan, sayod ko nga matuod gid nga wayà ning may
ginapalabi ang Dios.†
35 Kung ang tawo hay may kahadlok sa Dios kag tamà ang ginahuman, ginabaton
niya aber ano ang iya lahì.
36 Sayod nindo ang Maayong Balità nga gingpaabot niya sa amon nga mga Israelita
hay imaw ini: ang mga tawo hay magkaigwa ning tamà nga relasyon sa Dios paagi
sa pagtuo kay Hesu-Kristo. Siya ang Ginoo ng tanan.
37 Sayod da nindo ang natabò sa bilog nga Judea parti kay Hesus, magtunà sa Galilea
pagkatapos ng pagwali ni Juan parti sa pagbawtismo.
38 Gingtaw-an ng Dios si Hesus nga taga-Nazaret ng Espiritu Santo kag gahom.
Pagkatapos nagkadto siya sa iba-iba nga lugar kag tungod kaibahan niya ang Dios
nakahuman siya ning kaayuhan kag nagpaayo ng tanan nga gingpahugaan ng
diyablo.
39 Kami gid ang makakapamatuod sa tanan nga iya ginghuman kay nakità namon
ini sa Jerusalem kag sa iban nga mga banwa ng Judio. Pagkatapos gingpapatay siya
ng mga miyugdumaya ng Judio sa Jerusalem paagi sa paglangsang sa krus.
40 Pero gingbanhaw siya ng Dios sa ikatuyo ka adlaw kag gingtugutan siya nga
magpakità sa amon.
41 Wayà siya nagpakità sa tanan kundì sa amon lang nga mga gingpilì ng Dios nga
mga saksi para ibalità sa iban ang parti sa iya. Nagkaon kag nag-inom kami kaibahan
niya pagkatapos nga siya hay nabanhaw.
42 Gingsugò niya kami para magwali sa mga tawo kag para pamatuuran nga siya
ang gingpilì ng Dios nga maging hukom sa mga buhì kag sa mga patay.
43 Si Hesu-Kristo imaw ang ginghambay ng tanan nga mga propeta nga ang tanan
nga nagatuo sa iya hay patawaron sa inda mga kasal-anan paagi sa iya pangayan."

Ang Pagbaton ng mga bukon Judio sa Espiritu Santo

44 Mintras nagawali pa si Pedro, nag-abot ang Espiritu Santo sa tanan nga
nagapamatì ng iya mensahe.
45 Ang mga nagatuo nga Judio nga nagnunot kay Pedro halin sa Jopa hay natingaya
kay gingtao ng Dios ang iya regalo nga Espiritu Santo aber sa mga bukon Judio.
46 Kay inda nabatian nga sinda hay nagahambay sa iba-iba nga linggwahe nga wayà
ninda nasayuri kag nagadayaw sa Dios. Tapos naghambay si Pedro,
47 "Nakabaton na ini nga mga tawo ning Espiritu Santo pareho naton aber bukon
sinda Judio. Nganì wayà na may makakapugong sa inda para sinda hay bawtismuhan
sa tubì."
48 Kag nagsugò siya sa inda nga magpabawtismo sa pangayan ni Hesu-Kristo.
Pagkatapos adto, gingpangabay ninda si Pedro nga magtinir anay sa inda ning pila
ka adlaw.

11

Ang Pag-isplikar ni Pedro parti sa iya Ginghuman

1 Nabatian ng mga apostoles kag mga nagatuo sa Judea nga ang mga bukon Judio*
hay nagbaton na da sa hambay ng Dios.

† **10:34 10:34** Deuteronomio 10:17

2 Nganì pagbalik ni Pedro sa Jerusalem, ginghambayan siya ng mga nagatuo nga
mga Judio nga istrikto sa pagsunod sa inda patakaran.
3 Hambay ninda, “Basì nagkadto ka didto kag nagkaon pa sa bayay ng mga bukon
Judio nga bukon paltak?”
4 Nganì ging-isplikar ni Pedro sa inda ang tanan nga natabò sa iya.
5 Hambay niya, “Mintras nagapangamuyò ako sa syudad ng Jopa, may panan-awon
nga gingpakità sa akon ang Dios. Nakità ko ang daw sa malapad nga haboy nga
ginatunton halin sa langit. Nahigutan ini sa upat ka kanto kag gingduyog malapit sa
akon.
6 Nang gingsirò ko ini ning maayo, nakità ko nga ang suyod iba-iba nga klasi ng
mga hayop nga mga mapintas, may nagakamang kag may nagalupad.
7 Kag may nabatian ako nga boses nga nagahambay, ‘Pedro, tindog! Mag-ihaw ka
kag kumaon!’
8 Pero nagsabat ako, ‘Ginoo, indì ko ini mahuman kay wayà pa gid ako nakakaon
ning mga hayop nga mahigkò kag ginabawal nga kaunon.’
9 Pagkatapos nabatian ko liwat adto nga boses halin sa langit, ‘Ayaw pagtawaga
nga mahigkò ang aber ano nga ginglimpyo na ng Dios.’
10 Tuyo ka beses ini nga natabò kag pagkatapos gingbatak adto palangit.
11 Adto da nga oras, may tuyo ka tawo halin sa Cesarea nga nag-abot sa bayay nga
akon ginadayunan. Sinda hay gingsugò para pangitaon ako.
12 Naghambay sa akon ang Espiritu Santo nga magnunot sa inda nga wayà ning
pangduha-duha. May unom nga mga kauturan nga nagnunot sa akon pakadto sa
bayay ni Cornelius sa Cesarea.
13 Pag-abot namon didto ging-istorya niya sa amon kung pauno niya nakità ang isa
ka anghel nga nagatindog sa iya bayay kag naghambay sa iya, ‘Magsugò ka ning tawo
pakadto sa Jopa para sugaton si Simon nga ginatawag, Pedro.
14 Mahambay siya sa imo kung pauno ikaw maluwas patì ang imo bilog nga
panimayay.’
15 Kag nang nagahambay na ako, nag-abot ang Espiritu Santo sa inda pareho ng
pag-abot niya sa aton nang una.
16 Kag nadumduman ko ang ginghambay ng Ginoo, ‘Nagbawtismo si Juan sa tubì,
pero pagabawtismuhan kamo sa Espiritu Santo.’†
17 Gingtaw-an ng Dios ang mga bukon Judio ning regalo nga pareho sa gingtao
niya sa aton nang nagtuo kita kay Ginoong Hesu-Kristo. Nganì kung imaw ini ang
kabubut-on ng Dios, sin-o ako para magpugong sa iya!”
18 Nang mabatian ninda ini, wayà na sinda ning may ginghambay pa nga kontra
kay Pedro, kundì gingdayaw ninda ang Dios. Naghambay sinda, “Gingtaw-an da ng
Dios ang mga bukon Judio ning tsansa nga maghinuysoy sa inda salà para magkaigwa
sinda ning kabuhì nga wayà katapusan!”

Ang mga Nagatuo sa Antioc

19 Tunà ng mamatay si Esteban, nagkabuyag-buyag ang kadamuan nga mga nagatuo
tungod sa paghingabot. May nagkadto sa Fenicia kag ang iban sa Cyprus kag ang iban
pa hay sa Antioc. Gingwali ninda ang Maayong Balità aber diin sinda magkadto, pero
sa mga Judio lang.†
20 Pero may mga iban sa inda nga taga-Cyprus kag taga-Cyrene nga nagkadto sa
Antioc para magwali ng Maayong Balità parti kay Ginoong Hesus sa mga bukon Judio.
21 Yarà sa inda ang gahom ng Dios, nganì kadamò gid ang nagtuo sa Ginoo kag
nagtalikod sa inda salà.

† **11:16 11:16** Ginghuman 1:5 † **11:19 11:19** Ginghuman 8:1-4

22 Ini nga natabò hay nasayuran ng mga nagatuo sa Jerusalem, nganì gingpakadto
ninda si Bernabe sa Antioc.
23 Pag-abot niya didto, nalipay siya kay nakità niya ang mga pagpakamaayo ng
Dios sa mga tawo. Kag gingtudluan niya sinda nga maging matutom gid sa Ginoo kag
magpadayon sa pagsunod sa Dios.
24 Maayo gid nga tawo si Bernabe kag punò siya ng Espiritu Santo kag hugot gid
ang iya pagtuo sa Dios. Nganì kadamò didto ang nagtuo sa Ginoo.
25 Pagkatapos nagkadto si Bernabe sa Tarsus para sugiron si Saulo
26 kag nang nakità na siya, gingdaya niya pabalik sa Antioc. Isa gid ka tuig
nga nakaibahan ninda ang mga nagatuo didto kag kadamò nga tawo ang inda
gingtudluan. Ang mga nagatuo sa Antioc imaw ang una nga gingtawag nga Kristyano.
27 Nang adto nga tyempo, may mga propeta* nga nagkadto sa Antioc halin sa
Jerusalem.
28 Ang isa sa inda hay si Agabus. Nagtindog siya kag paagi sa gahom ng Espiritu
Santo nagpropesiya siya nga may paabuton nga sobra nga taggutom sa bilog nga
kalibutan. Natabò ini sa tyempo nang nagharì si Emperador Claudius sa Roma.†
29 Nganì nagkaisa ang mga nagatuo nga magpadaya ang kada isa ning bulig
kumpormi sa inda kaya didto sa inda mga kauturan nga taga-Judea.
30 Gingpadaya ninda ini kay Bernabe kag kay Saulo para itao sa mga miyugdumaya
ng mga nagatuo sa Jerusalem.

12

Ang Paghingabot ni Herodes sa mga Nagatuo

1 Nang adto nga tyempo, nagtunà si Haring Herodes* sa paghingabot sa pila ka
tawo nga mga nagatuo.
2 Gingpapatay niya si Santiago, nga hali ni Juan paagi sa espada.
3 Nang makità niya nga nalipay ang mga Judio sa iya ginghuman, si Pedro naman
ang masunod niya nga gingpadakop. (Ini hay natabò ng Pyesta ng Tinapay nga wayà
ning Pampaalsa*.)
4 Pagkatapos gingpapriso niya si Pedro kag gingpagwardyahan sa upat ka grupo
ng mga sundalo nga tig-upat-upat. Ang plano ni Herodes hay bistahon si Pedro kag
sentensyahan nga patyon sa publiko pagkatapos ng Pyesta ng Pagligad ng Anghel*.
5 Mintras yadto sa prisuhan si Pedro, padayon nga nagpangamuyò ning hugot sa
tagipusuon ang mga nagatuo para sa iya.

Ang Pagpaluwas kay Pedro sa Prisuhan

6 Nang adto gid nga gab-i bago ipaatubang ni Herodes si Pedro sa mga tawo,
nagakatuyog siya nga nakagapos ning duha ka kadina sa tungà ng duha ka sundalo.
Kag may mga gwardya pa nga nagabantay sa pwertahan ng prisuhan.
7 Gulpi nga nagpakità ang isa ka anghel ng Ginoo kag naghayag sa suyod ng selda.
Gingyugoyugò niya si Pedro para pukawon nga ang hambay, “Dalì! Bangon dirà!”
Kag natangsò ang mga kadina sa iya mga kamot.
8 Kag naghambay pa ang anghel, “Paghagkos na kag suksukan ang imo sandalyas.”
Kag gingsunod niya ini. Pagkatapos hambay pa gid ng anghel, “Suksukan ang imo
pangsuy-ob kag sunod sa akon.”
9 Kag nagsunod si Pedro sa iya paluwas ng prisuhan, aber wayà siya nakasayod
kung matuod ba ini ang nagakatabò. Ang kalaom niya hay nakakità lang siya ning
panan-awon.

---

† **11:28 11:28** Ginghuman 21:10 * **12:1 12:1** *Haring Herodes*: Ini hay si Herodes Agripa I. Apo siya ni Herodes nga mababasa sa Mateo 2:1, 14:1; Lucas 1:5.

10 Nang makalampas na sinda sa una kag pangaduha nga gwardya, nakaabot sinda
sa pwertahan nga saysayon nga nagaatubang sa syudad. Nag-abri ini ng iya lang kag
nagluwas sinda. Nang nagapanaw sinda sa isa ka dayan, gulpi lang nga gingbayaan
si Pedro ng anghel.
11 Kag didto lang namangnuhan ni Pedro nga matuod galì ang tanan nga natabò sa
iya kag naghambay siya, “Arinyan sigurado na gid ako nga ang Ginoo hay nagpadaya
ng iya anghel para luwason ako sa kamot ni Herodes kag sa tanan nga ginapaabot ng
mga Judio nga matabò sa akon.”

12 Nang naintindihan na niya nga nakaluwas na siya, nagkadto siya sa bayay ni
Maria nga nanay ni Juan nga ginatawag da nga Marcos. Kadamò nga tawo ang
nagakatipon didto kag nagapangamuyò.
13 Nagpanuktok si Pedro sa pwertahan nganì nagpalapit ang ulipon nga si Roda
para magsirò kung sin-o ang nagapanuktok.
14 Nakilaya niya ang boses ni Pedro kag sa iya kalipay, imbis nga abrihan niya ang
pwertahan, nagdyagan siya pasuyod para ipasayod sa iya mga kaibahan nga si Pedro
yarà sa luwas.
15 Naghambay sinda sa iya, “Nagapinabuang ka lang!” Pero nagpilit gid si Roda nga
matuod ang iya ginahambay. Nganì nagsabat sinda, “Basì kung anghel inà ni Pedro.”
16 Pero sige pa gid ang pagpanuktok ni Pedro kag nang ging-abrihan na ninda ang
pwertahan, nakità ninda siya kag natingaya gid sinda!
17 Gingsinyasan niya sinda nga maghipos kag ging-isplikar niya sa inda kung pauno
siya gingpaluwas ng Ginoo sa prisuhan. Kag hambay pa niya, “Balitaan ini kay
Santiago kag sa iban pa nga mga nagatuo.” Tapos naghalin siya kag nagkadto sa
iban nga lugar.

18 Pagkaaga, nagkinagulo gid ang mga sundalo kay wayà na si Pedro kag wayà sinda
nakasayod kung ano ang natabò sa iya.
19 Nagsugò si Herodes nga sugiron siya, pero wayà gid ninda siya makità. Nganì
ging-imbistigahan niya ang mga sundalo kag pagkatapos gingpapatay niya sinda.
Pagkatapos adto, naghalin si Herodes sa Judea kag nagkadto sa Cesarea kag didto
nagtinir.

Ang Pagkamatay ni Herodes

20 Sobra gid ang kahangit ni Haring Herodes sa mga taga-Tyre kag taga-Sidon. Nganì
may mga grupo halin sa inda nga nagkadto sa harì. Ging-amigo anay ninda si Blastus,
isa sa mga importante nga opisyal ng harì, para buligan niya sinda. Tapos nagkadto
sinda kay Herodes para magpakighusay, kay didto sa lugar ng harì sinda nagabuoy
ng inda pagkaon.
21 Pag-abot ng adlaw nga gingpilì niya nga magpakigkità sa mga taga-Tyre kag
taga-Sidon, nagsuksok siya ng iya barò nga pangharì kag nagpungkò sa trono kag
nagdiskurso ng iya mensahe.
22 Nagsinggit ang mga tawo, “Ang nagahambay ini hay bukon tawo kundì dios!”
23 Adto nga daan gingparusahan siya ng anghel ng Ginoo kay wayà niya gingtao
ang pagdayaw para sa Dios. Ging-uyod siya hasta sa mamatay.

24 Pero padayon nga naglapnag ang hambay ng Dios kag nagdamò pa gid ang mga
nagatuo.

25 Nang natapos na nina Bernabe kag Saulo ang gingpanghuman ninda didto sa
Jerusalem, nagbalik sinda sa Antioc. Gingdaya da ninda si Juan nga ginatawag da
nga Marcos.

13

Ang Pagpilì kag Pagsugò kana Bernabe kag Saulo

1 Sa Antioc hay may mga propeta kag mga manunudlò nga miyembro ng
kongregasyon didto. Imaw ini ang inda pangayan: sina Bernabe, Simeon nga ang
hayò hay Negro, Lucio nga taga-Cyrene, Manaen nga nagbahoy sa panimayay ni
Gobernador Herodes kag si Saulo.
2 Mintras nagasamba sinda sa Ginoo kag nagapuasa, naghambay ang Espiritu Santo
sa inda, "Laina nindo para sa akon sina Bernabe kag Saulo kay may ipahuman ako
sa inda."
3 Pagkatapos ng inda pagpuasa kag pagpangamuyò, gingtungtong ninda ang inda
mga kamot kana Bernabe kag Saulo kag pagkatapos gingpapanaw na sinda.

Ang Pagwali nina Bernabe kag Saulo sa Cyprus

4 Nganì nagkadto sina Bernabe kag Saulo sa Seleucia kumpormi sa ginasugò ng
Espiritu Santo. Halin didto naglarga sinda pakadto sa isla ng Cyprus.
5 Pag-abot ninda sa Salamis, nagwali sinda ng hambay ng Dios sa mga sinagoga*.
Kaibahan ninda si Juan Marcos para magbulig sa inda.
6 Gingtiyog ninda ang bilog nga isla hasta makaabot sinda sa banwa ng Pafos.
Nakità ninda didto ang isa ka madyikero nga si Bar-Hesus. Judio siya kag
nagapakunukuno nga siya hay propeta.
7 Amigo siya ni Sergius Paulus nga gobernador ng ini nga isla. Si Sergius Paulus
hay kamayad nga tawo. Gingpatawag niya sina Bernabe kag Saulo kay gusto niya
magpamatì ng hambay ng Dios.
8 Pero gingkontra sinda ng madyikero nga si Elimas. (Ini ang pangayan ni Bar-Hesus
sa linggwahe ng Griego.) Ginghuman niya ang tanan nga paagi para indì magtuo ang
gobernador kay Hesus.
9 Pero si Saulo nga kilaya da sa pangayan nga Pablo hay punò ng Espiritu Santo.
Gingtutok gid niya si Elimas
10 kag naghambay, "Ungà ka ng Diyablo!* Kaaway ka ng tanan nga mga matarong.
Puro lang pandayà kag kalainan ang imo ginahuman! Ginabaliskad mo permi ang
kamatuuran parti sa Ginoo!
11 Arinyan pagaparusahan ka ng Ginoo. Mabubuta ka kag indì makakakità ning
kahayag sa suyod ng pila ka adlaw." Nagduyom nga daan ang panirò ni Elimas kag
nabuta siya. Nagpanghaphap na lang siya nga nagapangità ng magaagbay sa iya.
12 Nang makità ng gobernador ang natabò, nagtuo siya kay natingaya gid siya sa
mga ginatudlò parti sa Ginoo.

Ang Pagwali nina Pablo kag Bernabe sa Antioc

13 Naglarga si Pablo kag ang iya mga kaibahanan halin sa Pafos pakadto sa Perga
nga syudad ng Pamfilia. Pag-abot ninda didto gingbayaan sinda ni Juan Marcos kag
nagbalik siya sa Jerusalem.
14 Pero nagpadayon sina Pablo halin sa Perga kag nagkadto sa Antioc nga sakop
ng Pisidia. Pag-abot ng Adlaw nga Inugpahuway*, nagkadto sinda sa sinagoga kag
nagpungkò didto.
15 May nagbasa ning Kasuguan ni Moises kag ng gingsulat ng mga propeta.
Pagkatapos, may gingsugò ang pinunò ng sinagoga para maghambay kana Pablo,
"Mga kauturan, kung igwa kamo ning gusto nga ihambay nga magapakusog ng buot
ng mga tawo, ihambay na nindo."

---

* **13:10 13:10** Ang Diyablo hay titulo ni Satanas. Ang gusto hambayon hay miyugpanglibak, siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu.

16 Nganì nagtindog si Pablo kag gingsinyasan ang mga tawo nga magpamatì sa iya.
Hambay niya, “Mga kapareho ko nga Israelita kag kamo tanan nga mga bukon Judio
nga yari nagasamba da sa Dios, pamatii nindo ako.
17 Ang Dios ng mga Israelita imaw ang nagpilì sa aton mga kalulo-lulohan kag
gingpadamò niya sinda nang yadto pa sinda nagaistar sa Egipto. Kag paagi sa iya
dakò nga gahom gingbuligan niya sinda para makahalin didto.†
18 Mintras nagapanaw sinda sa tiway nga lugar, gingtiisan sinda ng Dios† sa suyod
ng 40 ka tuig.†
19 Pagkatapos gingpamatay niya ang pito ka mga lahì ng tawo sa lugar ng Canaan.
Kag gingtao niya ang dutà sa aton mga kalulo-lulohan.†
20 Ini tanan hay ginghuman ng Dios sa suyod ng 450 ka tuig.†
“Pagkatapos gingtaw-an niya sinda ning mga tawo nga magadumaya sa inda hasta
sa tyempo ni Propeta Samuel.
21 Niyan nagpangayò sinda ning harì kag gingtao sa inda ng Dios si Saulo nga ungà
ni Kish, isa sa mga inapo ni Benjamin. Nagharì si Saulo sa inda sa suyod ng 40 ka
tuig.†
22 Nang gingpahalin siya ng Dios, si David naman ang iya ging-ilis nga harì. Imaw
ini ang hambay ng Dios parti sa iya: ‘Nalipay gid ako sa batasan ni David nga ungà
ni Jesse kay nagatuman siya sa tanan ko nga ginapahuman sa iya.’ ”†
23 Kag naghambay pa gid si Pablo sa mga tawo, “Sa inapo ni David naghalin si
Hesus nga imaw ang Manluluwas nga gingpromisa ng Dios sa Israel.
24 Bago pa si Hesus nag-abot, nagwali si Juan sa tanan nga Israelita nga dapat
maghinuysoy sinda sa inda salà kag magpabawtismo.†
25 Kag nang matatapos na ni Juan ang iya ministeryo, naghambay siya sa mga tawo,
‘Siguro nagahunahunà kamo nga ako imaw na ang indo ginapaabot. Pero bukon ako.
May masunod sa akon kag indì nganì ako angay aber maging iya suluguon.’‡†
26 “Mga kauturan nga inapo ni Abraham kag tanan nga bukon Judio nga nagasamba
sa Dios, kita imaw ang gingpaday-an ng Dios ng Maayong Balità parti sa kaluwasan.
27 Pero ang mga tawo nga nagaistar sa Jerusalem kag ang inda mga pinunò wayà
nagakilaya nga si Hesus ang Manluluwas. Wayà da sinda makaintindi ng ginahambay
ng mga propeta nga ginabasa ninda kada Adlaw nga Inugpahuway. Pero sinda imaw
gid ang nagpamatuod ng ginahambay ng mga propeta nang gingparusahan ninda si
Hesus nga patyon.
28 Kag aber wayà sinda may nakità nga rason para ipapatay siya, gingpangayò
gihapon ninda kay Pilato nga ipapatay si Hesus.†
29 Nang mahuman na ninda ang tanan nga nakasulat sa Kasuguan nga matatabò
kay Hesus, gingbuoy ninda siya sa krus kag gingbutang sa lubungan.†
30 Pero gingbanhaw siya ng Dios.
31 Kag sa suyod ng kadamò nga adlaw, nagpakità siya sa mga tawo nga nagnunot sa
iya halin sa Galilea pakadto sa Jerusalem kag ang mga tawo nga ini ang nagapamalità
sa mga Israelita parti kay Hesus.†
32 Kag niyan yari kami para ipaabot sa indo ang Maayong Balità nga gingpromisa
ng Dios sa aton mga kalulo-lulohan

---

† **13:17 13:17** Exodus 1:7, 12:51 † **13:18 13:18** Sa iban nga mga kopya ng Griego, ging-atipan. † **13:18 13:18** Mga Bilang 14:34; Deuteronomio 1:31 † **13:19 13:19** Deuteronomio 7:1; Josue 14:1 † **13:20 13:20** Mga Hukom 2:16; 1 Samuel 3:20 † **13:21 13:21** 1 Samuel 8:5, 10:21 † **13:22 13:22** 1 Samuel 13:14, 16:12; Salmo 89:20 † **13:24 13:24** Marcos 1:4; Lucas 3:3 ‡ **13:25 13:25** *Aber maging iya suluguon*: sa literal, aber magtangsò ng iya sandalyas. † **13:25 13:25** Juan 1:20; Mateo 3:11; Marcos 1:7; Lucas 3:16; Juan 1:27 † **13:28 13:28** Mateo 27:22, 23; Marcos 15:13, 14; Lucas 23:21-23; Juan 19:15 † **13:29 13:29** Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42 † **13:31 13:31** Ginghuman 1:3

33 nga gingtuman na niya sa aton nga inda mga inapo. Ginghuman niya ini nang
gingbanhaw niya si Hesus. Imaw ini ang nakasulat sa pangaduha nga Salmo,
‘Ikaw ang akon Ungà;
arinyan ipakità ko sa tanan nga ako ang imo Amay.’†
34 Parti naman sa iya pagkabanhaw, indì na gid siya mamatay liwat kay naghambay
ang Dios,
‘Itao ko gid sa indo ang kaayuhan nga gingpromisa ko kay David.’†
35 Kag naghambay pa siya sa iban nga parte ng Salmo,
‘Indì ikaw magtugot nga malunot ang lawas ng imo matutom nga Suluguon.’†
36 Bukon si David ang ginahambay diri kay pagkatapos ng iya pagserbisyo sa Dios
nang iya tyempo, namatay siya kag ginglubong sa alihid ng iya mga kalulo-lulohan
kag ang iya lawas hay nalunot.
37 Pero si Hesus nga gingbanhaw ng Dios hay wayà gid nalunot ang lawas.
38 Nganì mga kauturan ko, dapat nindo maintindihan ining amon ginapasayod sa
indo nga paagi kay Hesus hay mapapatawad kita ng Dios sa aton mga salà.
39 Ang aber sin-o nga nagatuo kay Hesus hay ginakabig ng Dios nga matarong. Indì
ini mahuman paagi sa pagtuman ng mga Kasuguan ni Moises.
40 Nganì mag-andam kamo para indì matabò sa indo ang ginghambay ng mga propeta:
41 ‘Kamo nga mga nagahambay ning kontra sa akon!
Matitingaya gid kamo kag mamamatay!
Kay ang akon humanon arinyan hay indì gid nindo mapatihan,
aber pa may mag-isplikar sa indo.’†”
42 Nang pahalinon na sina Pablo kag Bernabe sa sinagoga, nagpakitluoy ang mga
tawo sa inda nga magbalik sa masunod nga Adlaw nga Inugpahuway para magtudlò
pa gid parti sa ini nga mga butang.
43 Nang maghalin na ang mga tawo sa inda pagtipon, gingsundan sina Pablo kag
Bernabe ng kadamò nga Judio kag mga nagasamba sa Dios nga nagbaton sa relihiyon
ng mga Judio. Ginghambayan sinda nina Pablo kag Bernabe kag ginglaygayan nga
magpadayon sa pagsalig sa pagpakamaayo ng Dios.
44 Nang masunod nga Adlaw nga Inugpahuway, hayos ang tanan nga taga-didto hay
nagtipon para magpamatì ning hambay ng Dios.
45 Pero nang makità ng mga Judio ang mga tawo, naili gid sinda kag gingkontra ang
tanan nga ginahambay ni Pablo kag ging-insulto pa ninda siya.
46 Pero nagsabat sina Pablo kag Bernabe nga may kaisog. Naghambay sinda,
“Kahinangyan gid nga iwali anay sa indo ang hambay ng Dios. Pero tungod
ginasikway nindo ini, nagapakilaya nga bukon kamo angay nga magbaton ng kabuhì
nga wayà katapusan. Nganì tunà niyan, sa mga bukon Judio na kami mawali ng
Maayong Balità.
47 Kay imaw ini ang sugò ng Ginoo sa amon:
‘Ginghuman ko ikaw nga daw iwag para sa mga bukon Judio,
para paagi sa imo, ang kaluwasan magaabot gid sa bilog nga kalibutan.’†”
48 Nang mabatian ini ng mga bukon Judio, nalipay gid sinda kag gingdayaw ninda
ang hambay ng Ginoo. Kag ang tanan nga gingpilì ng Dios para sa kabuhì nga wayà
katapusan hay nagtuo.
49 Kag naglapnag ang hambay ng Ginoo didto sa bilog nga lugar.
50 Pero gingsuysugan ng iban nga mga Judio ang mga pinunò ng syudad patì ang
kilaya nga mga babayi nga nagasamba sa Dios nga kontrahon sina Pablo kag Bernabe.
Tapos ginghingabot sinda kag gingpalayas sa inda lugar.

---

† **13:33 13:33** Salmo 2:7 † **13:34 13:34** Isaias 55:3 † **13:35 13:35** Salmo 16:10 † **13:41 13:41** Habakuk 1:5
† **13:47 13:47** Isaias 49:6

51 Nganì gingpagpag ng mga apostoles ang dapodapo sa inda siki para paandam sa
inda.§ Pagkatapos nagpanaw sinda pakadto sa syudad ng Iconium.†
52 Kag ang mga nagatuo kay Hesus didto sa Antioc hay napunò ng Espiritu Santo
kag nalipay gid sinda.

14

Sina Pablo kag Bernabe sa Iconium

1 Ang natabò sa Iconium hay pareho da sa natabò sa Antioc. Nagkadto sina Pablo
kag Bernabe sa sinagoga para magpasayod ng Maayong Balità. Maayo ang inda
pagtudlò didto nganì kadamò ang nagtuo nga mga Judio kag mga Griego.
2 Pero gingsuysugan ng mga wayà nagatuo nga mga Judio ang mga bukon Judio kag
ginggulo ang inda hunahunà para kontrahon ang mga nagatuo.
3 Nganì nadugay ang pagtinir didto nina Pablo kag Bernabe nga nagawali parti sa
Ginoo nga wayà ning kahadlok. Gingpakità ng Ginoo nga matuod ang inda ginawali
parti sa iya pagpakamaayo kay gingtaw-an niya sinda ning gahom nga makahuman
ning mga milagro kag makatitingaya nga mga butang.
4 Nganì ang mga tawo sa adto nga syudad hay natungà. May nag-apin sa mga Judio
kag ang iban nag-apin sa mga apostoles.
5 May iban nga mga bukon Judio kag mga Judio, kaibahan ang inda mga pinunò
nga nagplano nga sakiton kag buguyon ang mga apostoles.
6 Nang masayuran ini ng mga apostoles, naglikaw sinda pakadto sa Lystra kag sa
Derbe, mga syudad nga sakop ng Lycaonia kag sa palibot nga mga lugar.
7 Kag didto, nagpadayon sinda sa pagwali ng Maayong Balità.

Sina Pablo kag Bernabe sa Lystra

8 Didto sa Lystra hay may isa ka tawo nga indì gid makapanaw kay lupog siya tunà
pa nang siya hay ging-ungà.
9 Nagapamatì siya nang ginawali ni Pablo. Gingtutok siya ni Pablo kag nakità niya
nga may pagtuo ang lupog nga ang Ginoo makaayo sa iya.
10 Nganì naghambay ning makusog si Pablo, “Pagtindog ning tadlong!” Naglumpat
ang lyaki kag nagtunà panaw.
11 Nang makità ng mga tawo ang ginghuman ni Pablo, nagsinggit sinda sa linggwahe
ng Lycaonia. Hambay ninda, “Naging tawo ang mga dios kag nagpanaog sa aton!”
12 Gingtawag ninda si Bernabe nga Zeus kag si Pablo nga Hermes kay siya ang
miyughambay.
13 Ang templo ng inda dios nga si Zeus hay malapit lang sa luwas ng syudad. Nganì
nagdaya ang parì ni Zeus ning toro nga mga baka nga may kulintas nga buyak didto
sa pwertahan ng syudad. Gusto kuntà niya kag ng mga tawo nga ihalad adto sa mga
apostoles.
14 Nang masayuran ini nina Bernabe kag Pablo, ginggisì ninda ang inda mga barò
sa kalisod kag nagdyagan sa tungà ng mga tawo nga nagasinggit,
15 “Mga amigo, basì nindo ginahuman ini? Kami hay mga tawo lang da pareho
nindo! Yari kami para magwali ng Maayong Balità para bayaan nindo ini nga wayà
puyos nga mga butang kag magpalapit sa Dios nga buhì. Siya imaw ang naghuman
ng langit, dutà, dagat kag tanan nga mga butang nga yadto didto.†
16 Nang una pa nga mga tyempo, gingpabay-an lang ng Dios ang mga tawo nga
sundon ang inda gusto.

---

§ **13:51 13:51** Ang gusto hambayon ini hay sinda ang magapanabat sa inda pagsikway ng Dios. † **13:51 13:51** Mateo 10:14; Marcos 6:11; Lucas 9:5, 10:11 † **14:15 14:15** Exodus 20:11; Salmo 146:6

17 Pero sa tanan nga oras ginapakilaya ng Dios ang iya kaugalingon sa mga tawo
paagi sa iya ginahuman nga maayo. Ginataw-an niya kamo ning uyan kag mga anihon
sa tamà nga oras para igwa kamo ning pagkaon kag para malipay kamo."
18 Pero aber imaw ini ang ginahambay ng mga apostoles, indì ninda mapunggan
ang mga tawo nga maghalad sa inda.
19 Pero may mga Judio nga nag-abot halin sa Antioc nga sakop ng Pisidia kag sa
Iconium kag gingsuysugan ninda ang mga tawo nga mag-ampin sa inda kontra sa
mga apostoles. Tapos gingbugoy ninda si Pablo kag ingguyod paluwas ng syudad
kay ang kalaom ninda patay na siya.
20 Pero nang gingpalibutan siya ng mga nagatuo, nagbangon siya kag nagbalik sa
syudad. Nang masunod nga adlaw nagkadto sina Pablo kag Bernabe sa Derbe.

Ang Pagbalik nina Pablo kag Bernabe sa Antioc

21 Gingwali nina Pablo kag Bernabe ang Maayong Balità didto sa Derbe kag kadamò
ang inda nakumbinsi nga magsunod kay Hesu-Kristo. Pagkatapos nagbalik sinda sa
Lystra, Iconium kag sa Antioc nga sakop ng Pisidia.
22 Didto gingpakusog ninda ang buot ng mga nagatuo kag ginglaygayan sinda nga
magpadayon sa inda pagtuo. Hambay ninda, "Kahinangyan nga makaagi gid kita ng
kadamò nga kahugaan bago makasuyod sa gingharian ng Dios."
23 Sa kada lugar nga may mga nagatuo, nagpilì sina Pablo ning mga miyugdumaya
para sa inda. Nagpuasa sinda kag nagpangamuyò, tapos gingtugyan sinda sa Ginoo
nga inda ginatuuhan.
24 Pagkatapos nag-agi sinda sa mga lugar nga sakop ng Pisidia kag nag-abot sa
Pamfilia.
25 Nagwali sinda didto sa Perga, tapos nagkadto sa Atalia.
26 Halin didto, naglarga sinda pabalik sa Antioc kung sa diin gingsalig sinda ng mga
nagatuo nga pakamaayuhon sinda ng Dios sa ministeryo nga natapos na.
27 Pag-abot nina Pablo sa Antioc, gingtipon ninda ang mga nagatuo kag gingbalità
ang parti sa tanan nga gingpahuman ng Dios sa inda kag kung pauno ang Dios nagtao
ning tsansa sa mga bukon Judio para magtuo da sinda.
28 Kag nagtinir sinda didto ning madugay kaibahan ang mga nagatuo.

15

Ang Pagtipon sa Jerusalem

1 May mga tawo nga halin sa Judea nga nagkadto sa Antioc kag nagtudlò sa mga
nagatuo. Hambay ninda, "Indì kamo maluwas kung indì kamo magpapaltak pareho
sa patakaran nga gingtudlò ni Moises."†
2 Pero wayà gid magsugot sina Pablo kag Bernabe sa inda ginatudlò kag nagdinibati
gid sinda ng adto nga mga tawo. Nganì nagdesisyon ang mga nagatuo didto nga
pakadtuon sina Pablo kag Bernabe kag ang iban pa nga kauturan sa Jerusalem
para ini nga problema hay ipaabot sa mga apostoles kag sa mga miyugdumaya ng
kongregasyon didto.
3 Nganì gingpakadto sina Pablo ng kongregasyon. Pag-agi ninda sa Fenicia kag sa
Samaria, gingbalità ninda didto nga madamò na ang nakumbinsi nga bukon Judio
nga magtuo kay Kristo. Nang mabatian ninda ini, nalipay gid sinda.
4 Pag-abot ninda sa Jerusalem nalipay ang mga nagatuo didto, mga apostoles kag
mga miyugdumaya ng kongregasyon nang makità sinda. Gingbalità nina Pablo ang
tanan nga ginghuman ng Dios paagi sa inda.

† **15:1 15:1** Levitico 12:3

5 Pero may mga nagatuo didto nga miyembro sa grupo ng mga Pariseo. Nagtindog
sinda kag naghambay, “Dapat nga magpapaltak ang mga bukon Judio kag hambayan
sinda nga magsunod sa Kasuguan ni Moises.”
6 Nagtipon ang mga apostoles kag mga miyugdumaya para istoryahan ang parti sa
ini nga butang.
7 Pagkatapos ng mahabà nga dibati, nagtindog si Pedro kag naghambay, “Mga
kauturan, nasayuran na nindo nang una pa nga isa ako sa mga gingpilì ng Dios para
iwali ang Maayong Balità sa mga bukon Judio para sinda hay makabatì kag magtuo.†
8 Kag ang Dios nga nakakasayod ng tagipusuon ng kada isa, hay nagpamatuod nga
gingbaton niya ang mga bukon Judio paagi sa pagtao sa inda ng Espiritu Santo pareho
ng iya ginghuman sa aton.†
9 Pareho lang kita kag ang mga bukon Judio sa panirò ng Dios kay gingpatawad
niya ang inda salà tungod nagtuo sinda.
10 Nganì, basì ginatilawan nindo ang Dios paagi sa pagpilit nga ipatuman sa mga
nagatuo ang mga patakaran kag layi ng mga Judio nga indì ta nganì matuman kag
aber ng aton mga kalulo-lulohan?
11 Paagi sa pagpakamaayo ni Ginoong Hesus, nagtuo kita nga maluwas pareho da
ninda.”
12 Nang mabatian ninda ang ginghambay ni Pedro, naghipos ang tanan nga
nagatipon didto. Pagkatapos nagpamatì sinda kana Bernabe kag Pablo sa inda
pagbalità ng tanan nga milagro kag makatitingaya nga butang nga ginghuman ng
Dios sa mga bukon Judio paagi sa inda.
13 Pagkatapos ninda maghambay, nagsabat si Santiago, “Mga kauturan, pamatii
nindo ako.
14 Ging-isplikar sa aton ni Simon Pedro ang una nga pagtawag ng Dios sa mga bukon
Judio agud sinda da hay maging iya mga tawo nga sakop niya.
15 Ini hay nagakumpormi sa gingsulat ng mga propeta pareho ng ginahambay ng
Kasulatan,
16 ‘Pagkatapos ini, mabalik ako
kag akon ipatindog liwat ang gingharian ni David pareho sa tolda nga nagubà.
Iugdok ko ini liwat halin sa pagkasirà,
kag patibayon ko ini
17 agud ang iban pa nga mga tawo magpangità sa akon,
patì tanan nga mga bukon Judio nga akon gingtawag para maging akon.
18 Imaw gid ini ang ginghambay ng Ginoo nga gingpasayod na sa aton nang una pa
gid.’†”
19 Nagpadayon si Santiago sa paghambay, “Nganì kung sa akon lang, indì na naton
dapat pahugaan ang mga bukon Judio nga nagatuo na sa Dios.
20 Dapat sulatan na lang naton sinda nga indì magkaon ning mga pagkaon nga
ginghalad sa mga dios-diosan, indì mag-iba nga wayà pa makasay, indì magkaon ng
aber ano nga hayop nga wayà napadugui kag indì da magkaon ning dugò.†
21 Kay tunà pa nang una nga tyempo ang Kasuguan ni Moises hay ginabasa na sa
mga sinagoga kada Adlaw nga Inugpahuway. Kag ini hay ginatudlò ninda sa kada
banwa.”

Ang Sulat para sa mga Nagatuo nga bukon Judio

22 Pagkatapos, ang mga apostoles kag ang mga miyugdumaya kaibahan ang tanan
nga nagatuo hay nagkasugot nga magpilì ning pila ka tawo sa inda mga miyembro
para pakadtuon sa Antioc kaibahan nina Pablo kag Bernabe. Gingpilì ninda ang

† **15:7 15:7** Ginghuman 10:1-43 † **15:8 15:8** 10:44, 2:4 † **15:18 15:16-18** Amos 9:11-12 † **15:20 15:20** Exodus 34:15-17; Levitico 17:10-16, 18:6-23

duha ka tawo nga ginatahod gid ng mga nagatuo nga sina Judas nga ginatawag da
nga Barsabas kag Silas.
23 Kag gingpadaya da ninda ang sulat nga ang suyod hay imaw ini:
"Kami nga mga apostoles kag mga miyugdumaya diri sa Jerusalem, nga indo mga
kauturan, nagapangamusta sa indo nga mga bukon Judio dirà sa Antioc, Syria kag
Cilicia.
24 Nabatian namon nga may mga tawo halin diri sa amon nga nagkarà sa indo
kag ginggulo ang indo mga hunahunà paagi sa inda mga ginghambay. Wayà kami
nagsugò sa inda nga magkarà dirà kag magtudlò ning tiyad inà.
25 Nganì nagtipon kami diri kag nagkaisa nga magpilì ning mga tawo para
pakaraon dirà, kaibahan ang amon mga pinalanggà nga sina Bernabe kag Pablo.
26 Gingtayà ninda ang inda kabuhì para magserbisyo sa aton Ginoong Hesu-Kristo.
27 Gingpakarà da namon sina Judas kag Silas para iisplikar sa indo ang suyod ng
sulat.
28 Sa bulig ng Espiritu Santo hay nagkaisa kami nga indì na namon pagdugangan
ang indo mga pas-anon, puyra lang sa mga dapat nindo tumanon:
29 Ayaw kamo magkaon ning mga pagkaon nga ginahalad sa mga dios-diosan,
ayaw magkaon ning dugò, ayaw magkaon ning aber ano nga karne ng hayop nga
wayà napadugui kag ayaw mag-iba nga wayà pa makasay. Maayo gid kung tumanon
nindo ini nga mga butang. Hasta na lang diri."
30 Nganì nagpanaw ang mga tawo nga inda gingsugò. Pag-abot ninda sa Antioc,
gingtipon ninda ang tanan nga mga nagatuo kag gingtao ninda ang sulat.
31 Pagkabasa ninda ini, nalipay gid sinda sa mensahe nga imaw ang nagtao ning
kakusog sa inda buot.
32 Sina Judas kag Silas hay mga propeta da. Kadamò ang inda ginghambay nga
imaw ang nagpalig-on ng inda pagtuo.
33 Pagkatapos ng pila ka adlaw nga pagtinir ninda didto, nagbalik na sinda sa mga
nagsugò sa inda. Bago sinda naghalin, gingpangamuyuan sinda ng mga nagatuo nga
maging maayo ang inda pagbyahe.
34 [Nagpabilin si Silas didto.]
35 Pero nagpabilin sina Pablo kag Bernabe ning madugay sa Antioc. Kadamò ang
inda kaibahan nga nagtudlò kag nagwali ng hambay ng Ginoo.

Ang Pagbinuyagan nina Pablo kag Bernabe

36 Pagkaligad ng pila ka adlaw, naghambay si Pablo kay Bernabe, "Kari, balikan
naton kag bisitahon ang mga kauturan sa tanan nga banwa nga gingwalihan naton
ng hambay ng Ginoo para masayuran naton kung ano na ang inda kamutangan."
37 Gusto kuntà ni Bernabe nga day-on si Juan nga ginatawag da nga Marcos.
38 Pero wayà nagpasugot si Pablo kay wayà siya nagpadayon hasta matapos ang
inda misyon, kundì gingbayaan niya sinda sa Pamfilia.†
39 Sobra gid ang inda diniskusyon, nganì nagbinuyagan sinda. Gingdaya ni Bernabe
si Marcos kag nagbyahe pakadto sa Cyprus.
40 Pero gingdaya naman ni Pablo si Silas. Bago sinda naghalin, gingpangamuyuan
anay sinda ng mga nagatuo nga buligan sinda pagbyahe.
41 Nagkadto sinda sa iba-iba nga mga banwa sa Syria kag sa Cilicia kag gingpakusog
ninda ang buot ng mga nagatuo didto.

16

Ang Pagdaya kay Timoteo sa Misyon

† **15:38 15:38** Ginghuman 13:13

1 Nagbyahe si Pablo pakadto sa Derbe kag Lystra kung sa diin igwa didto ning isa
ka nagatuo nga ang pangayan hay si Timoteo. Ang iya nanay hay Judio nga matutom
da nga nagatuo kag ang iya tatay hay Griego.
2 Kag nagahambay ang mga nagatuo sa Lystra kag Iconium nga maayo nga tawo si
Timoteo.
3 Gusto ni Pablo nga day-on si Timoteo nganì gingpapaltakan siya para wayà may
mahambay ang mga Judio didto kay sayod ninda nga Griego ang iya tatay.*
4 Sa kada banwa nga inda ginakadtuan, ginapasayod ninda ang desisyon ng mga
apostoles kag ng mga miyugdumaya ng kongregasyon sa Jerusalem. Ginghambayan
ninda ang mga nagatuo kag gingsugò nga tumanon ninda ini.
5 Nganì nagkusog pa gid ang inda pagtuo kag adlaw-adlaw nadudugangan pa gid
sinda.

Ang Panan-awon ni Pablo

6 Nagkadto sina Pablo sa mga lugar nga sakop ng Frigia kag Galacia kay wayà sinda
pagtuguti ng Espiritu Santo nga magwali ng hambay ng Dios sa probinsya ng Asia.
7 Nang makaabot sinda sa duyunan ng Mysia, gingtinguhà ninda nga magsuyod sa
Bitinia pero wayà sinda pagtuguti ng Espiritu ni Hesus.
8 Nganì nag-agi na lang sinda sa Mysia kag nagderitso sa Troas.
9 Kag adto nga gab-i, nagkaigwa si Pablo ning panan-awon. Nakità niya ang isa ka
tawo nga taga-Macedonia nga nagatindog kag nagapakitluoy sa iya. Hambay niya,
“Tabok diri sa Macedonia kag buligi kami.”
10 Pagkatapos ng adto nga panan-awon, nagpangità gid kami† ning paagi nga
makakadto kay nabatyagan gid namon nga ginatawag kami ng Dios para magwali
sa Macedonia ng Maayong Balità.

Ang Pagtuo ni Lydia kay Hesus

11 Nagbyahe kami halin sa Troas kag nagderitso sa isla ng Samotrace. Nang
masunod nga adlaw nagkadto kami sa Neapolis.
12 Halin didto nagkadto kami sa Filipos nga imaw ang pinakasentro nga syudad ng
Macedonia kag sakop ng Imperyo ng Roma. Nagtinir kami sa Filipos ng pila ka adlaw.
13 Nang Adlaw nga Inugpahuway, nagluwas kami sa syudad kag nagkadto sa alihid
ng subà kay naisip namon nga may lugar didto nga ginatipunan ng mga Judio para
magpangamuyò. Nagpungkò kami didto kag nagpakig-istorya sa mga babayi nga
nagatipon didto.
14 Isa sa mga nagapamatì hay si Lydia nga taga-Tiatira nga miyugbaligya ning
mamahayon nga tela nga kolor ube kag nagasamba da siya sa Dios. Gingtandog ng
Ginoo ang iya tagipusuon nga batunon ang ginawali ni Pablo.
15 Nagpabawtismo siya kag patì ang iya panimayay. Pagkatapos hambay niya,
“Kung nagapati kamo nga matuod gid nga nagatuo na ako sa Ginoo, kari kamo kag
magdayon sa amon bayay.” Nganì napilitan kami.

Sina Pablo kag Silas sa Prisuhan

16 Isa ka adlaw, nang pakadto kami sa lugar nga ginatipunan para magpangamuyò,
nakasumpong kami ning isa ka ulipon nga dalagita. Ginasapian siya ning malain nga
espiritu nganì nakakapanghulà siya. Kadakò nga kwarta ang nababaton ng iya mga
amo sa iya pagpanghulà.

---

* **16:3** **16:3** Bukon Judio ang tatay ni Timoteo, nganì wayà siya napapaltaki nang lapsag pa siya. Niyan gingpapaltak siya para batunon ng mga Judio. † **16:10** **16:10** Tunà sa ini nga byahe, naging kaibahan na si Lucas ni Pablo.

17 Nagasinunod-sunod sa amon ini nga babayi kag nagasininggit, “Ini nga mga tawo
hay suluguon ng Pinakamataas nga Dios! Ginawali ninda sa indo kung pauno kamo
maluwas!”
18 Adlaw-adlaw imaw adto ang iya ginahuman hasta nga naugot si Pablo. Nganì
ging-atubang siya kag ginghambayan ang malain nga espiritu, “Sa pangayan ni Hesu-
Kristo, lumayas ka!” Adto gid nga daan naglayas ang malain nga espiritu.
19 Nang makità ng iya mga amo nga naduyaan na sinda ng inda pagkakakitaan,
gingdakop ninda sina Pablo kag Silas kag gingguyod pakadto sa plasa para iatubang
sa otoridad.
20 Hambay ninda sa mga pinunò ng syudad, “Ini hay mga Judio nga nagapanggulo
sa aton.
21 Nagatudlò sinda ning mga kaugalian nga kontra sa aton layi. Mga Romano kita
nganì indì naton dapat sundon ang inda ginatudlò.”
22 Nganì gingdakop sinda ng mga tawo didto; gingpaubahan ng mga opisyales kag
gingpabunay.
23 Pagkatapos sinda bunayan ng sobra, gingpapriso sinda kag gingpabantayan gid
ning maayo.
24 Nganì gingsuyod sinda ng gwardya sa pinakasuyod ng selda kag ginggapos pa
ang inda mga siki sa tungà ng mabug-at nga kahoy.

25 Nang mga tungang gab-i na, sina Pablo kag Silas hay nagapangamuyò kag
nagakanta ning pagdayaw sa Dios. Kag ang iban nga mga priso hay nagapamatì
sa inda.
26 Gulpi na lang nga naglinog ning kakusog-kusog kag naghubog ang mga
pundasyon ng prisuhan. Adto nga daan naabrihan ang tanan nga pwertahan sa
prisuhan kag natangsò ang mga kadina ng tanan nga priso.
27 Nakabatì ang gwardya kag nang makità niya nga bukas ang mga pwertahan,
kalaom niya hay nakabuhì na ang mga priso. Nganì ginggabot niya ang iya espada
para magpakamatay.
28 Pero nagsinggit si Pablo, “Ayaw gipakamatay! Yari kami tanan!”

29 Nagpabuoy ning iwag ang gwardya kag dalì-dalì nga nagsuyod kag naghapà sa
atubangan nina Pablo kag Silas nga nagapangurog.
30 Pagkatapos gingdaya niya sinda paluwas kag gingpangutana, “Ano ang akon
humanon para maluwas?”
31 Nagsabat sinda, “Magtuo ka kay Ginoong Hesus kag maluluwas ka patì ang imo
bilog nga panimayay.”
32 Pagkatapos nagwali sinda ng hambay ng Ginoo sa iya kag sa tanan nga yadto sa
iya bayay.
33 Adto da nga gab-i, ginghugasan ng gwardya ang inda mga pilas kag nag-
pabawtismo siya patì ang iya bilog nga panimayay.
34 Pagkatapos gingdaya niya sina Pablo kag Silas sa iya bayay kag gingpakaon.
Nalipay gid ang gwardya kag ang iya bilog nga panimayay kay nagatuo na sinda
sa Dios.
35 Pagkaaga, nagpadaya ang mga opisyales ning mga pulis para maghambay,
“Paluwasa na sinda.”
36 Kag gingbalità ini ng gwardya kay Pablo. Hambay niya, “Nagpasugò ang mga
opisyales nga buhian na kamo. Nganì luwas na kamo kag maayo lang nga pagpanaw.”
37 Pero nagsabat si Pablo sa mga pulis, “Gingpabunay ninda kami sa atubangan ng
kadamò nga tawo aber wayà pa kami naimbistigahi. Kag pagkatapos gingpapriso pa
ninda kami aber mga pumuluyò kami ng Roma! Tapos arinyan sikreto nga paluwason
ninda kami? Indì puydi inà! Sinda mismo ang dapat magpaluwas sa amon.”

38 Gingbalità ng mga pulis ang ginghambay ni Pablo sa mga opisyales kag
hinadlukan gid sinda nang masayuran nga mga Romano galì sina Pablo kag Silas.
39 Nganì nagkadto sinda kag nagpangayò ning patawad sa inda. Pagkatapos
ginghatod ninda sina Pablo sa luwas ng prisuhan kag gingpangabay nga maghalin
na sinda sa adto nga syudad.
40 Nang makaluwas na sina Pablo kag Silas sa prisuhan, nagkadto sinda sa bayay
ni Lydia. Nagpakigkità sinda sa mga nagatuo kag gingpalig-on ang inda pagtuo.
Pagkatapos hay nagpanaw sinda.

17

Sina Pablo kag Silas sa Tesalonica

1 Nag-agi sina Pablo kag Silas sa Amfipolis kag sa Apolonia hasta nakaabot sa
Tesalonica. Sa ini nga banwa hay may sinagoga ang mga Judio.
2 Kag nagsuyod sina Pablo didto pareho ng iya permi ginahuman kag sa suyod
ng tuyo ka Adlaw nga Inugpahuway, nagpakigdiskusyon siya sa mga tawo parti sa
Kasulatan.
3 Ging-isplikar kag gingpamatuuran niya nga kahinangyan mag-agi ang Kristo ning
kasakit kag mabanhaw. Hambay ni Pablo, “Ini nga Hesus nga akon ginawali sa indo
imaw ang Kristo.”
4 May mga iban sa inda nga nakumbinsi kag nagsunod kana Pablo kag Silas. Nagtuo
da ang kadamò nga diosnanon nga Griego kag mga kilaya nga babayi.
5 Pero naili ang iban nga mga Judio nga wayà nagatuo. Nganì gingtipon ninda ang
pila ka mga bugoy para buligan sinda sa pagpanggulo ng syudad. Gingsuyod ninda
ang bayay ng isa ka tawo nga ang pangayan hay Jason para sugiron sina Pablo kag
Silas agud iatubang sa kadamò nga tawo.
6 Pero nang wayà ninda makità sinda nga duha, gingguyod ninda si Jason kag ang
iban nga mga nagatuo sa atubangan ng mga opisyales ng syudad kag nagsinggit, “Ini
nga mga tawo hay nagapanggulo aber diin magkadto! Yari na sinda arinyan sa aton
syudad
7 kag gingpadayon pa sinda ni Jason sa iya bayay. Ginakontra ninda ang mga layi
ng Emperador kay ginahambay ninda nga igwa pa isa ka harì nga ang pangayan hay
Hesus!”
8 Pagkabatì adto ng mga tawo kag ng mga opisyales hay nagkinagulo sinda.
9 Pagkatapos nga gingpapyansa ninda si Jason kag ang iya mga kaibahan
gingbuhian na sinda.

Sina Pablo kag Silas sa Berea

10 Adto da nga gab-i, gingpakadto ng mga nagatuo sina Pablo kag Silas sa Berea.
Pag-abot ninda didto, nagkadto sinda sa sinagoga ng mga Judio.
11 Mas bukas ang hunahunà ng mga tawo didto bukon pareho ng mga taga-
Tesalonica. Kay gusto gid ninda magpamatì ng mensahe kag ginaistudyuhan gid
ninda ning maayo kada adlaw ang mga Kasulatan para makità kung ang ginatudlò
ni Pablo hay matuod.
12 Nganì kadamò sa inda ang nagtuo patì ang mga kilaya nga babayi nga Griego
kag mga lyaki.
13 Pero nang masayuran ng mga Judio nga taga-Tesalonica nga nagwali si Pablo ng
hambay ng Dios sa Berea, nagkadto sinda didto kag gingsuysugan ang mga tawo nga
manggulo.
14 Nganì gingpakadto nga daan ng mga nagatuo si Pablo sa alihid ng dagat. Pero
sina Silas kag Timoteo hay nagpabilin sa Berea.

15 Ang mga tawo nga naghatod kay Pablo hay nagnunot hasta sa Atenas. Pagkatapos
nagbalik sinda sa Berea nga may tugon halin kay Pablo nga sina Silas kag Timoteo
hay ginapaapas nga daan sa iya.

Si Pablo sa Atenas

16 Mintras nagahuyat si Pablo kana Silas kag Timoteo sa Atenas, naglain gid ang iya
pamatyag nang makità niya nga kadamò gid ang inda mga dios-diosan.
17 Nganì nagpakigdiskusyon siya didto sa suyod ng sinagoga, sa mga Judio kag sa
mga diosnanon nga bukon Judio; imaw da ang iya ginahuman adlaw-adlaw didto sa
plasa.
18 May duha ka klasi ng mga manunudlò ang nagpakigdibati kay Pablo. Ang isa
hay ginatawag, mga Epicureo kag ang isa hay mga Estoico. Naghambay ang iban sa
inda, "Ano ang ginahinambay ng ignorante nga ini?" Ang iban naman naghambay,
"Daw labot nga mga dios ang iya ginawali." Ginghambay ninda ini kay si Pablo hay
nagawali parti kay Hesus kag sa iya pagkabanhaw.
19 Nganì gingdaya ninda si Pablo sa ginatipunan ng konseho ng Atenas nga
ginatawag, Areopagus. Naghambay sinda kay Pablo, "Gusto namon masayuran ining
bag-o mo nga ginatudlò.
20 Kay may iban ka nga mga butang nga ginatudlò nga bag-o sa amon nganì gusto
namon masayuran kung ano ang gusto ini hambayon."
21 Ginghambay ninda ini kay ang tanan nga taga-Atenas kag ang mga istranghero
nga didto nagaistar hay mahilig gid sa pagpakig-istorya o pagpamatì permi parti sa
mga bag-o nga mga pagpanudlò.
22 Nganì nagtindog si Pablo sa atubangan ng mga tawo nga nagatipon didto sa
Areopagus kag naghambay, "Mga taga-Atenas! Nakità ko nga kamo hay relihiyuso
gid nga mga tawo.
23 Kay sa akon paglibot diri sa indo syudad kag pagsirò sa mga lugar nga indo
ginasambahan, may nakità ako nga isa ka altar* nga may nakasulat, 'Para sa dios
nga wayà nakikilaya.' Ang Dios nga ginasamba nindo nga wayà pa nindo nakikilaya,
imaw ang ginawali ko sa indo arinyan.
24 Ang Dios nga nagtuga ng kalibutan kag ng tanan nga yari diri, siya ang Ginoo ng
langit kag dutà kag wayà nagaistar sa mga templo nga ginghuman ng mga tawo.
25 Wayà da siya nagakahinangyan ning bulig halin sa tawo tungod siya gid ang
nagatao ning kabuhì kag ginhawa kag ng tanan nga aton ginakahinangyan.†
26 Halin sa isa lang ka tawo, ginghuman niya ang tanan nga lahì sa bilog nga
kalibutan. Gingplano da ng Dios tunà pa nang una ang mga duyunan kung diin
maistar ang mga tawo patì ang tyempo nga sinda hay magakabuhì.
27 Ginghuman niya ini para pangitaon naton siya kag basì pa na lang kung makità
naton siya kay sa matuod lang, bukon malayò ang Dios sa kada isa sa aton,
28 kay

'Sakop niya ang aton kabuhì, paghuyag kag pagkatawo.'

Pareho sa ginghambay ng iban nindo nga mga makatà,

'Kita tanan hay mga ungà gid niya.'

29 Kag tungod kita hay mga ungà ng Dios, indì dapat naton isipon nga ang Dios hay
pareho sa dios-diosan nga bulawan, pilak o bato nga himò ng mga tawo kag halin sa
inda imahinasyon.
30 Nang mga nagligad nga tyempo nga wayà pa kakilaya ang mga tawo sa Dios, wayà
niya ging-intindiha ang inda mga kasal-anan pero niyan ginasugò niya sinda tanan
nga maghinuysoy sa salà kag sa malain nga inda ginahuman.

---

† **17:25 17:24-25** 1 Harì 8:27; Isaias 42:5; Ginghuman 7:48

31 Kay may adlaw na nga gingpilì ang Dios para husgahan niya ning matarong ang
tanan nga tawo sa kalibutan paagi sa isa ka tawo nga iya gingpilì. Gingpamatuuran
niya ini tanan paagi sa pagbanhaw niya sa ini nga tawo."
32 Pagkahambay ni Pablo parti sa pagkabanhaw, ging-ngitlan siya ng iban. Pero
ang iban nga nagapamatì hay naghambay, "Gusto ka namon nga mapamatian liwat
parti diri."
33 Pagkatapos naghalin si Pablo sa inda ginatipunan.
34 Pero may iban sa inda nga nagsunod kay Pablo kag nagtuo kay Hesus. Kaibahan
didto si Dionisius nga miyembro ng Areopagus, ang isa ka babayi nga ang pangayan
hay Damaris kag may iban pa gid.

18

Si Pablo sa Corinto

1 Pagkatapos adto, naghalin si Pablo sa Atenas kag nagkadto sa Corinto.
2 Didto nakilaya niya si Aquila nga Judio nga taga-Pontus. Bag-o lang siya nag-abot
halin sa Italia kaibahan ang iya asawa nga si Priscila, kay gingpalayas ni Emperador
Claudius ang tanan nga Judio sa Roma. Gingbisita sinda ni Pablo sa inda bayay.
3 Kag tungod pareho sinda nga miyughuman ning tolda nga panit, didto siya
nagdayon kag nagbulig kaibahan ninda.
4 Kada Adlaw nga Inugpahuway, nagapakigdibati siya didto sa sinagoga kag
ginatinguhà nga makumbinsi ang mga Judio kag mga Griego nga magtuo kay Hesus.
5 Nang mag-abot sina Silas kag Timoteo halin sa Macedonia, ginggamit ni Pablo ang
tanan niya nga oras para magwali ng Maayong Balità. Gingpamatuuran niya sa mga
Judio nga si Hesus imaw ang Kristo.
6 Pero gingkontra kag ginghambayan ninda siya ning malain, nganì gingpagpag niya
ang dapodapo sa iya barò bilang paandam kontra sa inda. Naghambay siya, "Kasal-
anan gid nindo kung parusahan kamo ng Dios sa impyerno nga wayà katapusan.
Wayà na ako ning panabton. Tunà niyan sa mga bukon Judio* na ako mawali."
7 Nganì naghalin siya didto kag nagdayon sa bayay ni Titius* Justus. Ini nga tawo
hay bukon Judio nga nagasamba sa Dios kag ang iya bayay hay yadto sa alihid ng
sinagoga.
8 Nagtuo da sa Ginoo si Crispus nga pinunò ng sinagoga kag ang iya bilog nga
panimayay kag kadamò pa nga mga taga-Corinto nga nakabatì kay Pablo ang nagtuo
kag nagpabawtismo.
9 Isa ka gab-i, nagpakità ang Ginoo kay Pablo paagi sa panan-awon kag naghambay,
"Ayaw mahadlok. Magpadayon ka sa imo pagwali ng Maayong Balità kag ayaw
magpara
10 kay kaibahan mo ako. Kadamò ang akon gingpilì sa ini nga banwa nganì wayà
ning may magpangahas nga magsakit sa imo."
11 Kag nag-istar didto si Pablo kag nagtudlò sa mga tawo ng hambay ng Dios sa
suyod ng isa ka tuig kag tungà.
12 Pero nang si Galio hay gobernador ng Acaya, nagkaisa ang mga Judio kontra kay
Pablo kag inda gingdakop kag gingdaya sa korte.
13 Naghambay sinda, "Ini nga lyaki hay nagapangumbinsi sa mga tawo nga
magsamba sa Dios kung sa diin kontra ini sa aton Kasuguan."
14 Mahambay na kuntà si Pablo pero naghambay si Galio sa mga Judio, "Kung ini
hay parti sa kalainan o kasal-anan nga iya nahimò, wayà ako ning rason nga indì
maghusay sa indo nga mga Judio.

* **18:7 18:7** *Titius*: Sa iban nga mga kopya ng Griego hay Tito.

15 Pero kay ang indo ginadiskusyonan hay parti lang sa mga hambay, mga pangayan
kag sa indo Kasuguan, kamo na lang ang maghusay inà. Wayà ako labot sa inà nga
mga butang."
16 Kag gingpaluwas niya sinda sa korte.
17 Pagkatapos gingdakop ninda si Sostenes nga pinunò ng sinagoga kag inda
gingbunay sa atubangan ng korte. Pero wayà ini ging-intindiha ni Galio.

Ang Pagbalik ni Pablo sa Antioc

18 Pagkatapos nagtinir si Pablo sa Corinto ning kadamò pa nga mga adlaw kaibahan
ang mga kauturan didto. Tapos nagpamuhon siya sa inda kag naglarga pakadto sa
Syria kaibahan sina Priscila kag Aquila. Nang yadto na siya sa Cencrea, nagpatupi
siya pagkatapos matuman ang iya pangakò sa Dios.†
19 Pag-abot ninda sa Efeso gingbilin niya didto sina Priscila kag Aquila. Pero bago
siya naghalin nagkadto anay siya sa sinagoga kag nagpakig-istorya sa mga Judio.
20 Gingpangabay ninda siya nga magtinir lang anay didto, pero wayà siya magsugot.
21 Nagpamuhon siya sa inda kag ang hambay niya, "Mabalik ako diri sa indo kung
itugot ng Dios." Pagkatapos naglarga siya halin sa Efeso.
22 Pagdunggò ni Pablo sa Cesarea, nagkadto siya sa Jerusalem kag gingkamusta niya
ang mga nagatuo didto. Tapos nagderitso siya sa Antioc.
23 Wayà magdugay ang iya pagtinir didto kag nagpadayon siya sa pagbyahe.
Ginglibot niya ang mga lugar nga sakop ng Galacia kag Frigia kag gingpakusog niya
ang pagtuo ng mga disipulo didto.

Si Apolos sa Efeso

24 Niyan, may isa ka Judio nga taga-Alexandria nga nagkadto sa Efeso. Ang iya
pangayan hay si Apolos. Maayo gid siya maghambay kag kadamò ang nasayuran
niya sa mga Kasulatan.
25 Natudluan na siya parti sa Pamaagi ng Ginoo† kag kahugod siya magtudlò kag
tamà gid ang iya ginatudlò parti kay Hesus. Pero ang bawtismo lang ni Juan ang iya
nasayuran.
26 Wayà siya nahadlok maghambay sa mga tawo sa sinagoga. Nang mabatian ini
nina Priscila kag Aquila, ging-agda ninda siya sa inda bayay kag didto ging-isplikar
ninda ning maayo ang Pamaagi ng Ginoo.
27 Kag nang magplano si Apolos nga magkadto sa Acaya, gingbuligan siya ng mga
nagatuo sa Efeso kag gingsulatan ninda ang mga nagatuo sa Acaya nga batunon ninda
si Apolos. Pag-abot niya didto, kadakò gid ang iya naibulig sa mga nagatuo paagi sa
kaayo ng Dios.
28 Kay sa iya pagpakigdibati sa mga Judio sa publiko wayà gid sinda ning may
mahuman kag gingpamatuuran niya sa inda paagi sa mga Kasulatan nga si Hesus gid
ang Kristo.

19

Si Pablo sa Efeso

1 Mintras yadto si Apolos sa Corinto, si Pablo naman hay nag-agi sa mga bakuyod ng
probinsya hasta nga nakaabot siya sa Efeso. May nakità siya didto nga mga nagatuo.
2 Gingpangutana niya sinda, "Nabaton ba nindo ang Espiritu Santo nang nagtuo
kamo?" Nagsabat sinda, "Wayà gid nganì kami makabatì nga may ginatawag nga
Espiritu Santo."

---

† **18:18 18:18** Mga Bilang 6:18 † **18:25 18:25** *Pamaagi ng Ginoo*: gusto hambayon pagkabuhì nga gusto ng Dios sa mga tawo. Imaw da sa bersikulo 26.

3 Nganì nagpangutana si Pablo sa inda, “Kung tiyad inà, sa ano kamo
nabawtismuhan?” Nagsabat sinda, “Sa bawtismo ni Juan.”
4 Naghambay si Pablo, “Ang bawtismo ni Juan hay para sa mga nagahinuysoy sa
inda salà. Pero naghambay da si Juan sa mga Judio nga kahinangyan magtuo sinda
sa magasunod sa iya kag imaw ini si Hesus.”†
5 Nang mabatian ninda ini, nagpabawtismo sinda sa pangayan ni Ginoong Hesus.
6 Nang gingtungtong ni Pablo ang iya kamot sa inda, nag-abot sa inda ang Espiritu
Santo. Tapos naghambay sinda ng iba-iba nga mga linggwahe nga wayà ninda
nasayuri kag nagpropesiya sinda.
7 Mga dose sinda tanan nga lyaki.
8 Sa suyod ng tuyo ka bulan, si Pablo hay nagakadto sa sinagoga. Wayà siya
mahadlok maghambay sa mga tawo kag magpakigdibati sa inda para makumbinsi
sinda parti sa gingharian ng Dios.
9 Pero ang iban sa inda hay matugas gid ang uyo kag indì gid magtuo kag
naghambay pa sinda ning malain parti sa Pamaagi ng Ginoo didto sa atubangan ng
kadamuan. Nganì naghalin si Pablo sa inda kaibahan ang mga nagatuo. Kag didto
na lang siya nagkadto adlaw-adlaw sa mabahoy nga kwarto kung sa diin nagatudlò
si Tyranus para magpadayon sa pagtudlò sa mga tawo.
10 Sa suyod ng duha ka tuig imaw ini ang iya ginahuman nganì ang tanan nga
nagaistar didto sa probinsya ng Asia, Judio kag bukon Judio, hay nakabatì ng hambay
ng Dios.

Ang mga Ungà ni Esceva

11 Kadamò ang pambihirà nga milagro nga gingpanghuman ng Dios paagi kay Pablo.
12 Kay aber ang mga panyò o mga barò nga iya ginggamit nga ginadaya sa mga may
sakit hay nagapaayo kag nagapalayas ng malain nga mga espiritu sa inda.
13 May mga Judio nga nagalibot kag nagapalayas da ning malain nga mga espiritu.
Gingpangahasan ninda nga gamiton ang pangayan ni Ginoong Hesus para palayason
ang malain nga mga espiritu. Naghambay sinda, “Sa pangayan ni Hesus nga ginawali
ni Pablo, layas kamo!”
14 Kaibahan sa mga naghuman ini hay ang pito ka ungà nga lyaki ni Esceva, isa ka
pinunò ng parì ng mga Judio.
15 Pero gingsabat sinda ng malain nga espiritu, “Kilaya ko si Hesus kag kilaya ko
da si Pablo, pero sin-o kamo?”
16 Pagkatapos ginglumpatan sinda ng tawo nga ginasapian ng malain nga espiritu
kag gingpangsakit. Nagdyagan sinda tanan paluwas sa bayay nga kadamò ang pilas
kag nagkaubahan.
17 Ini nga natabò hay nabalitaan ng tanan nga mga Judio kag mga bukon Judio nga
nagaistar sa Efeso, nganì hinadlukan gid sinda kag ang pangayan ni Ginoong Hesus
hay inda pa gid gingdayaw.
18 Kadamò ang mga nagtuo didto nga nag-akò ng inda malain nga ginahuman.
19 Kag kadamò da nga madyikero ang nagdaya ng inda mga librita kag gingsunog
sa atubangan ng tanan. Ang kantidad ini tanan hay umabot sa 50,000 drachma*
20 Paagi sa gahom ng Ginoo, naglapnag pa gid ang hambay ng Dios kag kadamò pa
gid ang nagtuo.

Ang Kaguluhan sa Efeso

---

† **19:4 19:4** Mateo 3:11; Marcos 1:4, 7-8; Lucas 3:4, 16; Juan 1:26-27 * **19:19 19:19** *Drachma*: Ini hay inda ginagamit nga kwarta kag ang isa ka drachma hay suhoy sa isa ka adlaw nga trabaho.

21 Pagkatapos ng adto nga mga natabò, nagdesisyon si Pablo nga mag-agi sa
Macedonia kag Acaya bago magderitso sa Jerusalem. Hambay niya, “Pagkahalin ko
sa Jerusalem, dapat makadto da ako sa Roma.”
22 Gingpauna niya sa Macedonia sina Timoteo kag Erastus, ang duha sa mga
nagabulig sa iya kag nagpabilin pa siya didto sa probinsya ng Asia sa suyod ng pila
ka adlaw.
23 Adto nga tyempo may natabò nga dakò nga kinagulo sa Efeso tungod sa Pamaagi
ng Ginoo nga ginatudlò ni Pablo.
24 May isa ka platero† nga ang pangayan hay Demetrius. Siya kag ang iya mga
trabahador hay nagapanghuman ning maintik nga mga templo nga pilak ng inda
diosa nga si Artemis‡. Paagi diri, nakakakwarta sinda ning dakò.
25 Nganì gingpatipon niya ang iya mga trabahador kag ang iban nga mga platero kag
naghambay siya sa inda, “Mga amigo, nasayuran gid nindo nga ining aton negosyo
hay maayo gid nga pangabuhian.
26 Niyan, nakità kag nabatian nindo ang ginahuman ng ini nga tawo nga si Pablo.
Gingkumbinsi niya ang kadamò nga tawo diri sa Efeso kag sa bilog nga probinsya
ng Asia nga ang mga dios nga ginghuman ng tawo hay bukon matuod nga dios kag
nagpati gid sinda sa iya.
27 Nganì basì kung masirà ang aton pangabuhian kag bukon lang inà, kundì
delikado da ang templo ng aton bantog nga diosa nga si Artemis kay basì kung maging
wayà puyos kag maduyà ang pagkabantog ng aton diosa nga ginasamba naton tanan
sa Asia kag sa bilog nga kalibutan.”
28 Nang mabatian ini ng mga tawo, nahangit gid sinda kag nagsininggit, “Makaga-
gahom si Artemis nga diosa ng mga taga-Efeso!”
29 Kag nagkinagulo pa gid sa bilog nga syudad. Nganì gingdakop ninda sina
Gaius kag Aristarcus nga taga-Macedonia, mga kaibahan ni Pablo. Pagkatapos
nagpangdyagan sinda pasuyod sa inda ginatipunan nga ginayudyod ang duha.
30 Nagtinguhà kuntà si Pablo nga maghambay sa atubangan ng mga tawo, pero
wayà siya gingtuguti ng mga nagatuo.
31 Aber ang mga amigo ni Pablo nga opisyales sa probinsya ng Asia hay nagsugò
para magpakitluoy sa iya nga indì gid siya magpakità didto sa inda ginatipunan.
32 Niyan, ang mga tawo didto hay nagkinagulo pa gid. May nagasininggit ning isa
ka butang kag ang iban naman hay labot ang inda ginasinggit. Ang kadamuan sa
inda hay wayà kasayod kung basì nagatipon sinda didto.
33 Ang kalaom ng mga tawo didto si Alexander ang kabangdanan kay siya ang
gingbutang ng mga Judio sa atubangan ng mga tawo. Gingtaas niya ang iya kamot
para pahipuson ang mga tawo agud siya hay makaisplikar.
34 Pero nang masayuran ninda nga Judio galì siya, dungan-dungan sinda nagsin-
inggit sa suyod ng duha ka oras, “Makagagahom si Artemis ng mga taga-Efeso!”
35 Nang ulihi, nag-abot ang pinunò ng banwa kag gingpahipos ang mga tawo.
Hambay niya, “Mga kasimanwa ko, ang tanan nga mga tawo hay nakasayod nga kita
nga taga-Efeso imaw ang miyugpamahayà ng templo ni Artemis nga makagagahom
kag ng sagrado nga bato nga nahuyog halin sa langit.
36 Wayà ning may makabalibad parti diri. Nganì kalma lang kamo kag magdahan-
dahan!
37 Gingdaya nindo ini nga mga tawo diri, aber wayà sinda nagpangawat sa aton
templo kag naghambay ning malain kontra sa aton diosa.

---

† **19:24 19:24** *Platero*: nagasaysay o nagahuman ning mga alahas o imahen nga pilak o bulawan. ‡ **19:24 19:24** Artemis o Diana.

38 Kung si Demetrius kag ang iya mga kaibahan nga platero hay may reklamo kontra
sa aber kanin-o, igwa kita ning mga korte kag mga husgado. Dapat day-on ninda didto
ang inda mga kaso!
39 Pero kung igwa pa gid kamo ning iban nga reklamo, inà hay kahinangyan nga
husayon sa kabilugan nga pagtitipon ng mga pumuluyò sunò sa layi.
40 Niyan, delikado kita sa aton ginahuman. Kay basì kung iakusar kita sa pinunò
ng Roma nga kita ang nagpanggulo niyan nga adlaw. Wayà gid kita ning maitao nga
rason kung basì natabò ini."
41 Nang matapos na siya maghambay, gingpaulì niya ang mga tawo.

20

Si Pablo sa Macedonia kag Grecia

1 Nang wayà na ang gulo, gingpatawag ni Pablo ang mga disipulo kag gingpakusog
niya ang inda buot. Pagkatapos nagpamuhon siya kag nagkadto sa Macedonia.
2 Kadamò nga lugar ang iya gingkadtuan didto kag gingpakusog niya ang buot ng
mga nagatuo paagi sa iya mga mensahe. Pagkatapos nagkadto na siya sa Grecia*
3 Nagtinir siya didto sa suyod ng tuyo ka bulan. Pahalinon na kuntà siya pakadto
sa Syria ugaling nasayuran niya nga ang mga Judio hay nagaplano nga patyon siya.
Nganì nagdesisyon siya nga sa Macedonia na liwat mag-agi pabalik.
4 Nagnunot sa iya si Sopater nga ungà ni Pyrhus nga taga-Berea. Kaibahan da niya
sina Aristarcus, Secundus nga taga-Tesalonica, Gaius nga taga-Derbe, Timoteo kag ang
mga taga-Asia nga sina Tykicus kag Trofimus.
5 Pag-abot namon sa Filipos, nag-una sinda sa amon sa Troas kag didto ninda kami
ginghuyat.
6 Nang matapos na ang Pyesta ng Tinapay nga wayà Pampaalsa*, naglarga kami
halin sa Filipos pakadto sa Troas. Lima ka adlaw ang amon byahe bago nakaabot
didto kag nag-apas kami sa amon mga kaibahan. Didto kami nagtinir ning pito ka
adlaw.

Ang Pagkabanhaw ni Euticus

7 Nang Sabado nga gab-i†, nagtipon kami para magbuak-buak ng tinapay agud
dumdumon ang pagkamatay ni Hesu-Kristo. Nagtudlò si Pablo sa inda hasta
magtungang gab-i, kay mahalin na siya pagkaaga.
8 Kadamò ang mga iwag sa kwarto sa ibabaw nga amon ginatipunan.
9 May soltero didto nga ang iya pangayan hay Euticus nga nagapungkò sa bintanà.
Tungod sa sobra nga kadugay ng paghambay ni Pablo, pinilaw siya kag nakatuyog
ning hamuok. Nganì nahuyog siya sa bintanà halin sa ikatuyo ka iskalon. Patay na
siya nang inda ginghakwat.
10 Pero nagpanaog si Pablo kag pag-abot niya kay Euticus, ginghapaan niya kag
gingkupkupan. Hambay niya, "Ayaw kamo mabayaka, buhì siya."
11 Pagkatapos nagbalik si Pablo sa ibabaw, nagbuak-buak ng tinapay kag nagkaon.
Nagpadayon siya sa pagwali sa inda hasta nga nagsubat ang adlaw, tapos naghalin
na siya.
12 Ang soltero naman nga nahuyog hay gingdaya ninda pabalik sa iya bayay nga
buhì kag ini hay nagtao sa inda ning dakò nga kalipay.

Ang Pagbyahe ni Pablo halin sa Troas pakadto sa Miletus

13 Naglarga kami pakadto sa Asos kay didto kami magakità ni Pablo sunò sa iya
tugon sa amon kay mabaktas lang siya pakadto didto.

---

* **20:2 20:2** Ang lugar ng Grecia hay ginatawag da nga Acaya. † **20:7 20:7** *Sabado nga gab-i*: sa literal, Una nga adlaw ng simana.

14 Nang magkità kami sa Asos, gingpasakay namon siya sa amon ginasakyan kag
nagderitso kami sa Mitilene.
15 Halin didto nagpadayon kami sa pagbyahe kag pagkaaga nag-abot kami sa Kios.
Nang masunod nga adlaw, nakaabot kami sa Samos kag pagkaligad ng isa pa ka adlaw
yadto na kami sa Miletus.
16 Nagdesisyon si Pablo nga indì na lang siya mag-agi sa Efeso para indì na siya
maawat sa probinsya ng Asia. Kay gusto gid niya nga kung puydi makaabot sa
Jerusalem bago ang adlaw ng Pentecostes*.

Ang Bilin ni Pablo sa mga Miyugdumaya sa Efeso

17 Halin sa Miletus may gingsugò si Pablo agud tawagon ang mga miyugdumaya ng
kongregasyon sa Efeso.
18 Pag-abot ninda didto, naghambay siya sa inda, "Sayod nindo kung pauno ang
akon pagkabuhì nang ako hay kaibahan pa nindo, magtunà nang pag-abot ko diri sa
probinsya ng Asia.
19 Nagserbisyo ako sa Ginoo nga may pagpakababà kag pagtangis tungod sa kadamò
nga pagtilaw nga akon ging-antos sa mga malain nga plano sa akon ng mga Judio.
20 Nasayuran da nindo nga wayà gid ning pang-ayang-ayang ang akon pagbalità sa
indo ng mga butang nga para sa indo kaayuhan nga akon gingtudlò sa publiko kag
sa mga bayay-bayay.
21 Gingpaandaman ko ang mga Judio kag mga bukon Judio nga kahinangyan
maghinuysoy na sinda sa inda mga salà kag magbalik sa Dios kag magtuo sa aton
Ginoong Hesu-Kristo.
22 Niyan, makadto ako sa Jerusalem bilang pagsunod sa Espiritu Santo kag wayà
ako makasayod kung ano ang matatabò sa akon didto.
23 Ang sayod ko lang, aber diin nga syudad ako magkadto, ginapasayod sa akon ng
Espiritu Santo nga ang nagahuyat sa akon hay pagkapriso kag mga pagpasakit.
24 Pero wayà ning kwenta aber ano ang matabò sa akon kabuhì basta matapos ko
lang ang ministeryo nga gingtao sa akon ni Ginoong Hesus nga imaw ang pagwali ng
Maayong Balità parti sa kaayo ng Dios para sa mga tawo.†
25 "Gingkadtuan ko kamo tanan para magwali sa indo parti sa paghaharì ng Dios,
pero niyan sayod ko nga indì na nindo ako makikità liwat.
26 Nganì sa ini nga adlaw ginahambay ko gid sa indo, kung igwa sa indo ning indì
maluwas, wayà na ako ning panabton sa Dios.
27 Kay wayà ako ning gingtagò sa indo parti sa tanan nga gingplano ng Dios.
28 Bantayi gid nindo ang indo kaugalingon kag ang tanan nga mga tawo ng Dios
nga ginapadipara sa indo ng Espiritu Santo. Proteksyuni nindo ang iglesya ng Dios
nga gingtubos niya paagi sa dugò ng iya Ungà.
29 Kay sayod ko nga kung makahalin na ako, may mga manunudlò nga magasuyod
sa indo grupo nga daw pareho sa mapintas nga hayop. Siraon ninda kamo paagi sa
inda mga pagpanudlò nga bukon tamà.
30 Magaabot ang oras nga sa indo mismo magahalin ang mga tawo nga magatudlò
ning bukon tamà para ang mga nagatuo hay magatayang kag magasunod sa inda.
31 Nganì mag-andam kamo kag dumduma nindo nga sa suyod ng tuyo ka tuig,
adlaw-gab-i wayà ako nagpara pagwali sa indo tanan nga may pagtangis.
32 "Kag niyan, ginatugyan ko kamo sa Dios kag sa iya mga hambay nga punò ning
pagpakamaayo. Ini ang magapakusog ng indo buot agud makapadayon kamo para
mabaton nindo ang gingpromisa ng Dios. Ini ang panublion nga iya ginatagana sa
tanan nga ginglain niya nga maging iya.

---

† **20:24 20:24** 2 Timoteo 4:7

33 Wayà ako naghingabot ng indo kwarta, bulawan o mga barò.
34 Sayod gid nindo nga nagtrabaho ako para may panggastos ako sa akon kaugalingon kag sa akon mga kaibahan.
35 Ginghuman ko ini tanan para ipakità ko sa indo nga sa tiyad ini nga paagi makakabulig kita sa mga maluya. Dumdumon ta ang mga hambay ni Hesus, 'Mas malipayon ang nagatao kaysa sa nagabaton.' "
36 Pagkatapos hambay ni Pablo, nagluhod siya kag nagpangamuyò sinda tanan.
37 Nagtinangis sinda tanan kag gingkupkupan ninda si Pablo kag gingharuan.
38 Nalisod gid sinda kay naghambay si Pablo nga indì na sinda magkità liwat. Pagkatapos ginghatod ninda siya sa iya sakayan.

21

Ang Pagkadto ni Pablo sa Jerusalem

1 Nang magpamuhon na kami sa mga miyugdumaya ng mga nagatuo sa Efeso, naglarga kami kag nagderitso pakadto sa Cos. Nang masunod nga adlaw nagpakadto kami sa Rodes kag halin didto naglarga kami pakadto sa Patara.
2 Didto hay may nakità kami nga sakayan nga pakadtuon sa Fenicia, nganì nagsaylo kami didto.
3 Mintras nagabyahe kami, nalantawan namon ang isla ng Cyprus pero nagpadayon lang kami pa sur pakadto sa Syria. Nagdunggò anay kami sa pantalan ng Tyre kay may gingdiskarga didto.
4 Gingpangità namon ang mga disipulo didto kag nagdayon kami sa inda sa suyod ng pito ka adlaw. Paagi sa gahom ng Espiritu Santo ging-istorya ninda si Pablo nga indì magkadto sa Jerusalem.
5 Pero nag-abot ang tyempo nga mahalin na kami kag nagpadayon sa amon pagbyahe. Ginghatod ninda kami tanan, kaibahan ng inda mga asawa kag mga ungà pakadto sa luwas ng syudad. Pag-abot namon sa alihid ng dagat, nagluhod kami tanan kag nagpangamuyò.
6 Nang nakapamuhon na kami sa inda, nagsakà na kami sa sakayan kag sinda naman hay nagpaulì na.
7 Nagpadayon kami ng amon byahe halin sa Tyre pakadto sa Tolemais. Pag-abot namon didto, nagbisita kami sa mga kauturan kag nagtinir sa inda ning isa ka adlaw.
8 Pagkaaga, nagkadto kami sa Cesarea sa bayay ni Felipe nga ebanghelista kag didto kami nagdayon. Isa siya sa pito nga gingpilì nang una nga magbulig sa mga apostoles sa Jerusalem.†
9 Igwa siya ning upat ka ungà nga dalaga nga mga propeta*.
10 Pagkaligad ng pila ka adlaw, may nag-abot nga propeta halin sa Judea nga ang pangayan hay si Agabus.†
11 Nagpalapit siya sa amon kag gingbuoy ang hagkos ni Pablo kag ginggapos ang iya kaugalingon nga kamot kag siki. Pagkatapos naghambay siya, "Imaw ini ang hambay ng Espiritu Santo, 'Tiyad ini ang humanon ng mga Judio sa Jerusalem sa tag-iya ng ini nga hagkos kag itugyan siya sa mga bukon Judio.' "
12 Nang amon ini mabatian, kami kag ang mga nagatuo didto hay nagpangabay gid kay Pablo nga indì na magkadto sa Jerusalem.
13 Pero nagsabat siya, "Basì nagatangis kamo kag ginapalisod nindo ako? Preparado ako bukon lang magpagapos kundì aber mamatay pa sa Jerusalem para kay Ginoong Hesus."
14 Indì gid namon mapunggan si Pablo nganì nagpara kami sa amon pagkumbinsi sa iya kag naghambay na lang, "Kabay pa nga ang kabubut-on ng Ginoo ang matuman."

† **21:8 21:8** Ginghuman 6:5, 8:5 † **21:10 21:10** Ginghuman 11:28

15 Pagkatapos ng pila ka adlaw, nagpanghipid kami ng amon mga daya kag
nagpadayon pakadto sa Jerusalem.
16 Ang iban nga mga disipulo sa Cesarea hay nagnunot da sa amon. Gingdaya ninda
kami sa bayay ni Nason nga taga-Cyprus kag didto kami nagdayon. Siya hay isa sa
mga una nga nagtuo.

Ang Pagbisita ni Pablo kay Santiago sa Jerusalem

17 Pag-abot namon sa Jerusalem, malipay ang pagbaton sa amon ng mga kauturan
didto.
18 Nang masunod nga adlaw, kaibahan namon si Pablo nga nagbisita kay Santiago.
Yadto da ang mga miyugdumaya ng kongregasyon sa Jerusalem.
19 Gingkamusta sinda ni Pablo kag gingbalitaan niya sinda ng tanan nga ginghuman
ng Dios sa mga bukon Judio paagi sa iya.
20 Nang mabatian ninda ini, nagdayaw sinda tanan sa Dios. Pagkatapos naghambay
sinda kay Pablo, “Sayod mo, utod namon, pila na ka libo nga mga Judio ang nagtuo
kay Hesus kag sinda tanan hay nagasunod gid sa Kasuguan ni Moises.
21 Nakabatì sinda nga nagatudlò ka sa tanan nga Judio nga nagaistar sa mga lugar
ng mga bukon Judio nga wayà nagatuman sa Kasuguan ni Moises. Nagahambay ka
kuno nga indì na ninda papaltakan ang inda mga ungà kag indì na magsunod sa iban
pa nga mga patakaran nga ginasunod ng mga Judio.
22 Niyan, ano ang maayo naton nga humanon? Kay sigurado gid nga masasayuran
ninda nga nag-abot ka na.
23 Tiyad ini ang maayo mo nga humanon. May upat diri ka lyaki nga may pangakò
sa Dios.
24 Magnunot ka sa inda kag maglakot sa inda seremonya ng paglimpyo. Pagtapos
adto, ikaw na ang bahayà sa magagastos para makapakalbo na sinda. Sa ini nga
paagi masasayuran ng tanan nga bukon matuod ang ginabalità ninda parti sa imo
kay nakità ninda nga ikaw da hay nagatuman ng Kasuguan ni Moises.†
25 Kung parti sa mga bukon Judio nga nagatuo, nagpadaya na kami ning sulat sa
inda parti sa amon gingkasugtanan nga indì gid sinda magkaon ning mga pagkaon
nga ginahalad sa mga dios-diosan, ning dugò, ning pagkaon ng aber ano nga karne
ng hayop nga wayà napadugui kag indì mag-iba nga wayà pa makasay.”†
26 Nganì nang masunod nga adlaw, nagnunot si Pablo sa adto nga mga lyaki kag
nagpartisipar sa inda ginghuman para magtunà ng inda seremonya ng paglimpyo.
Pagkatapos nagkadto sinda sa templo kag gingpasayod sa parì kung san-o matapos
ang inda paglimpyo, para makahalad na sa Dios ang kada isa sa inda.

Ang Pagdakop kay Pablo sa Templo

27 Nang malapit na matapos ang ikapito ka adlaw ng inda paglimpyo, may mga
Judio nga halin sa probinsya ng Asia nga nakakità kay Pablo sa templo. Gingsuysugan
ninda ang tanan nga tawo didto nga dakpon si Pablo.
28 Nagsinggit sinda, “Mga kapareho namon nga Israelita, buligi kami! Imaw ini ang
tawo nga aber diin magkadto, nagatudlò ning kontra sa aton nga mga Judio, kontra
sa Kasuguan ni Moises kag kontra sa ini nga lugar. Bukon lang inà, kundì gingdaya
pa gid niya diri sa suyod ng templo ang mga bukon Judio kag gingbulingan niya ang
aton balaan nga lugar.”
29 Ginghambay ninda ini kay dati, nakità ninda si Trofimus nga taga-Efeso nga
kaibahan ni Pablo sa Jerusalem kag ang kalaom ninda gingdaya siya ni Pablo sa
suyod ng templo.†

† **21:24 21:23-24** Mga Bilang 6:13-21 † **21:25 21:25** Ginghuman 15:29 † **21:29 21:29** Ginghuman 20:4

30 Nganì nagkinagulo ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem kag nagpangdyagan
sinda pakadto sa templo. Gingdakop ninda si Pablo kag gingyudyod paluwas.
Gingpangsarhan nga daan ninda ang mga pwertahan ng templo.
31 Patyon na gid kuntà ng mga tawo si Pablo, pero may nagpasayod sa kumander
ng mga sundalo ng Romano nga ang mga tawo sa bilog nga Jerusalem hay nagkagulo.
32 Adto nga daan gingtawag niya ang mga sundalo kag mga kapitan kag nagdalì-dalì
sinda pakadto sa ginatipunan ng mga tawo. Pagkakità ng mga tawo sa inda, nagpara
sinda sa pagbalda kay Pablo.
33 Gingpalapitan si Pablo ng kumander kag gingpadakop kag gingpagapos ning duha
ka kadina. Pagkatapos nagpangutana siya sa mga tawo, "Sin-o ini nga tawo kag ano
ang iya nahuman?"
34 Pero iba-iba ang inda mga sabat. Sa sobra nga kagulo, indì masayuran ng
kumander kung ano gid ang natabò. Nganì gingsugò niya nga day-on si Pablo sa
kampo.
35 Pag-abot ninda sa hagdanan, si Pablo hay ginghakwat na lang ng mga sundalo
kay nagpakabayulinti pa gid ang mga tawo
36 nga nagasunod sa inda kag nagasininggit, "Patya inà!"

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa iya Kaugalingon

37 Nang isuyod na si Pablo sa kampo, naghambay siya sa kumander, "Igwa lang
kuntà ako ning ihambay sa imo." Gingpangutana siya ng kumander, "Antigo ka galì
maghambay ning Griego?
38 Kung tiyad inà, bukon ka galì adtong taga-Egipto nga wayà pa lang madugay ang
pagrebelde sa gobyerno. 4,000 ka tawo nga maisog kag puro armado ang iya gingdaya
sa tiway nga lugar."
39 Nagsabat si Pablo, "Isa ako ka Judio nga ging-ungà sa Tarsus, sakop ng probinsya
ng Cilicia. Ang Tarsus hay importante nga syudad. Kung puydi, tuguti ako nga
maghambay sa mga tawo."
40 Gingtugutan si Pablo ng kumander nga maghambay, nganì nagtindog siya sa
hagdanan kag nagsinyas sa mga tawo nga may ihambay siya. Nang silinsyo na ang
tanan, naghambay si Pablo sa inda kaugalingon nga linggwahe ng Hebreo. Kag imaw
ini ang iya hambay:

22

1 "Mga amigo ko kag mga miyugdumaya ng Israel, pamatii ang akon sabat sa mga
akusasyon nindo kontra sa akon."
2 Nang mabatian ninda nga nagahambay siya ning Hebreo, naghipos gid sinda kag
si Pablo hay nagpadayon sa paghambay:
3 "Isa ako ka Judio nga natawo sa Tarsus ng Cilicia, pero nagdakò ako diri sa
Jerusalem. Si Gamaliel ang akon manunudlò kag gingtudluan gid niya ako ning
maayo parti sa Kasuguan nga gingsunod ng aton mga kalulo-lulohan. Kag pareho
sa indo arinyan, mahugod da ako sa pagserbisyo sa Dios.†
4 Ginghingabot ko kag gingpapatay ang mga nagasunod sa Pamaagi ng Ginoo.
Gingpagapos ko sinda kag gingpapriso maging lyaki kag babayi.
5 Makapamatuod ang pinakamataas nga parì kag ang tanan nga miyugdumaya ng
Judio sa akon ginahambay. Sinda gid ang nagtao sa akon ning mga sulat nga akon
gingdaya pakadto sa aton mga kapareho nga Judio sa Damascus. Ini ang nagtao sa
akon ning otoridad para makapangdakop ning mga nagatuo kay Hesus para day-on
pabalik diri sa Jerusalem para parusahan.†

† **22:3 22:3** Ginghuman 5:34-39 † **22:5 22:4-5** Ginghuman 8:3, 26:9-11

Ang Pamatuod ni Pablo kung Pauno siya Nagtuo kay Hesus
9:1-19, 26:12-18

6 "Nang mga alas dose ng hapon, mintras nagabyahe ako kag malapit na sa
Damascus, igwa ning kasilaw-silaw nga kahayag halin sa langit nga gulpi lang nagsiga
palibot sa akon.
7 Natumba ako sa dutà kag may nabatian ako nga boses nga nagahambay, 'Saulo,
Saulo! Basì ginahingabot mo ako?'
8 Nagpangutana ako, 'Ginoo, sin-o ikaw?' Pagkatapos nagsabat siya sa akon, 'Ako
si Hesus nga taga-Nazaret nga imo ginahingabot.'
9 Nakità ng akon mga kaibahan ang kahayag pero wayà sinda nakaintindi ng
ginahambay sa akon.
10 Kag nagpangutana pa gid ako, 'Ginoo, ano ang akon humanon?' Naghambay ang
Ginoo sa akon, 'Pagtindog kag kumadto sa Damascus. Didto may magahambay sa
imo kung ano ang tanan nga ipahuman ko sa imo.'
11 Kag nabuta ako sa kasilaw ng adto nga kahayag nganì ging-agbay na lang ako ng
akon mga kaibahan pakadto sa Damascus.

12 "Didto hay may tawo nga ang pangayan hay Ananias. Matutom siya sa pagsunod
sa Kasuguan kag ginatahod ng tanan nga Judio nga nagaistar didto.
13 Nagkadto siya sa akon kag nagtindog sa akon alihid kag naghambay, 'Utod ko
nga Saulo, makakakità ka na!' Kag adto gid nga oras nagbalik ang akon panirò kag
nakità ko siya.
14 Pagkatapos naghambay siya sa akon, 'Ang Dios ng aton mga kalulo-lulohan, imaw
ang nagpilì sa imo para masayuran ang iya kabubut-on kag para makità mo ang
Matarong nga Suluguon ng Dios kag mabatian ang iya boses.
15 Kay ikaw ang magapamatuod sa tanan nga imo nakità kag nabatian.
16 Kag niyan, ano pa ang imo ginahuyat? Pagtindog na! Magpabawtismo ka kag
magtawag sa iya pangayan para patawaron ang imo mga salà.' "

Ang Pagsugò kay Pablo sa mga bukon Judio

17 "Pagkatapos adto, nagbalik ako sa Jerusalem kag nang nagapangamuyò ako sa
templo, igwa ako ning nakità nga panan-awon.
18 Nakità ko si Hesus nga nagahambay sa akon, 'Dalì, halin na diri sa Jerusalem kay
ang mga tawo diri indì magbaton ng imo pamatuod parti sa akon.'
19 Naghambay ako, 'Ginoo, sayod gid ninda ang tanan. Kay nagkadto ako sa mga
sinagoga* kag gingpangdakop ko kag gingpangsakit ang mga nagatuo sa imo.
20 Yadto da ako nang gingpatay ang imo miyugpamatuod nga si Esteban kag
nagsugot da ako para patyon siya kag ako pa nganì ang nagbantay ng mga barò
ng mga nagpatay sa iya.'†
21 Pero naghambay ang Ginoo sa akon, 'Panaw na, kay pakadtuon ta ikaw sa malayò
nga lugar para iwali ang Maayong Balità sa mga bukon Judio.' "

22 Padayon nga nagapamatì ang mga tawo kay Pablo pero pagkabatì ng ulihi niya
nga ginghambay, nagsininggit sinda, "Patya inà! Indì siya dapat mabuhì!"
23 Sige gid ang inda kasisinggit kag gingpang-itsa ang inda mga pangsuy-ob nga
barò kag gingpangsabwag ninda ang dapodapo paibabaw.

24 Nganì gingsugò ng kumander ang iya mga sundalo nga pasuyuron na si Pablo
sa kampo. Gingsugò da niya nga latiguhon siya kag imbistigahan kung basì
nagasininggit ang mga Judio ning tiyad ini kontra sa iya.

---

† **22:20 22:20** Ginghuman 7:58

25 Pero nang ginggapos na ninda siya para latiguhon, naghambay si Pablo sa kapitan
nga nagatindog didto, “Ginatugot ba sa layi nga latiguhon ang isa ka pumuluyò ng
Roma mintras wayà pa naimbistigahi kung may salà?”
26 Nang mabatian ini ng kapitan, nagkadto siya sa kumander kag ginghambayan,
“Ano ining ginapanghuman mo? Ini nga tawo hay pumuluyò ng Roma!”
27 Nganì nagkadto ang kumander kay Pablo kag nagpangutana, “Balitai ako,
pumuluyò ka ba ng Roma?” Nagsabat si Pablo, “Huo.”
28 Ang kumander naghambay, “Ako hay naging pumuluyò ng Roma paagi sa
pagbayad ning dakò nga kantidad.” Nagsabat Si Pablo, “Pero ako ging-ungà nga
pumuluyò ng Roma.”
29 Nagpalayò nga daan ang mga tawo nga maimbistigar kuntà sa iya. Hinadlukan
da ang kumander nang nasayuran niya ini kay gingpakadenahan niya si Pablo nga
Romano galì.

Ang Pag-atubang ni Pablo sa Korte ng mga Judio

30 Gusto gid masayuran ng kumander kung basì ginaakusahan ng mga Judio si
Pablo. Nganì nang masunod nga adlaw gingpatangsò niya ang mga kadina ni Pablo
kag gingpatawag niya ang mga pinunò nga parì kag ng tanan nga miyembro ng Korte
ng mga Judio*. Tapos gingpaatubang niya si Pablo sa inda.

23

1 Nagsirò si Pablo sa mga miyembro ng Korte ng mga Judio kag naghambay, “Mga
kapareho ko nga Judio, kung parti sa akon pagkabuhì, malimpyo ang akon konsensya
sa atubangan ng Dios aber hasta niyan.”
2 Pagkahambay adto ni Pablo, gingsugò ni Ananias nga Pinakamataas nga Parì ang
mga nagatindog malapit kay Pablo nga tampaon ang iya bàbà.
3 Naghambay si Pablo sa iya, “Hipokrito ka! Tampaon ka da ng Dios! Nagapungkò
ka dirà nga nagahusga sa akon paagi sa Kasuguan, pero ginakontra mo da ang
Kasuguan kay gingpatampà mo ako!”†
4 Naghambay ang mga tawo nga malapit kay Pablo, “Ginainsulto mo ang
Pinakamataas nga Parì ng Dios!”
5 Nagsabat si Pablo, “Mga kapareho ko nga Judio, wayà ako nakasayod nga siya galì
ang Pinakamataas nga Parì. Kung sayod ko lang, wayà kuntà ako naghambay ning
tiyad inà kay ginahambay ng Kasulatan: ‘Ayaw maghambay ning malain kontra sa
nagadumaya sa indo.’†”
6 Nang makità ni Pablo nga sa Korte ng mga Judio hay may mga Saduceo* kag mga
Pariseo*, naghambay siya ning makusog sa inda, “Mga kapareho ko nga Judio, Pariseo
ako kag Pariseo da ang akon tatay. Yari ako niyan ginahusgahan kay nagasalig gid
ako nga igwa ning pagkabanhaw.”†
7 Pagkahambay niya ini, nagdiniskusyon gid ang mga Pariseo kag mga Saduceo kag
wayà na nagkaisa ang Korte.
8 Natabò ini kay ang mga Saduceo nagahambay nga wayà ning pagkabanhaw. Wayà
da sinda nagapati nga may mga anghel o mga espiritu. Pero ini tanan ginapatihan
ng mga Pariseo.†
9 Nganì, nagkusog ang inda pagsininggit. May mga eskriba nga mga Pariseo ang
nagtindog kag naghambay, “Wayà kami ning may nakità nga salà sa ini nga tawo.
Basì kung may espiritu o anghel nga nagpakighambay sa iya?”

† **23:3 23:3** Mateo 23:27-28 † **23:5 23:5** Exodus 22:28 † **23:6 23:6** 26:5; Filipos 3:5 † **23:8 23:8** Mateo 22:23; Marcos 12:18; Lucas 20:27

10 Nag-init pa gid ang pagdiniskusyon hasta nga hinadlukan ang kumander kay
basì kung bira-birahon ninda si Pablo. Nganì gingsugò niya ang iya mga sundalo nga
magpanaog kag buy-on siya para day-on sa kampo.
11 Pagkagab-i, nagpakità ang Ginoo kay Pablo kag naghambay, “Ayaw mahadlok!
Kay pareho sa imo pagpamatuod sa akon diri sa Jerusalem, imaw da ini ang imo
humanon sa Roma.”

Ang Plano nga Pagpatay kay Pablo

12 Pagkaaga, nagtipon liwat ang mga Judio kag nagplano ng inda humanon. Ang
kada isa hay nagsumpà nga indì sinda magkaon kag mag-inom hasta nga mapatay
ninda si Pablo.
13 Ang mga Judio nga nagplano nga patyon si Pablo hay sobra sa 40 ka tawo.
14 Kag nagkadto sinda sa mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio kag
naghambay, “Nagsumpà kami nga indì magkaon mintras nga wayà namon napapatay
si Pablo.
15 Nganì kamo kag ang Korte ng mga Judio hay magpangabay sa kumander nga
gusto nindo ipadaya liwat sa indo si Pablo. Hambaya lang nga gusto nindo mag-
imbistigar ning maayo. Pero bago siya diri makaabot, patyon na namon siya.”
16 Pero ini nga plano hay nabatian ng gumangkon nga lyaki ni Pablo, ang ungà ng
iya hali nga babayi. Nganì nagkadto siya sa kampo kag gingbalità niya ini kay Pablo.
17 Gingtawag ni Pablo ang isa sa mga kapitan didto kag naghambay, “Day-on mo
ini nga soltero sa imo kumander kay may ibalità siya.”
18 Nganì gingdaya ng kapitan ang soltero sa kumander kag naghambay, “Gingtawag
ako ng priso nga si Pablo kag nagpangabay siya nga day-on ko ini nga soltero diri sa
imo kay may ibalità kuno siya.”
19 Ginghawiran ng kumander ang kamot ng soltero kag gingdaya sa lugar nga indì
sinda mabatian ng iban kag gingpangutana, “Ano gid ang imo ibalità sa akon?”
20 Nagsabat siya, “Nagkasugot ang mga Judio nga ipangabay sa imo nga day-on si
Pablo buwas sa Korte kag daw usisaon pa gid siya ning maayo
21 pero ayaw sinda pagpatihi kay sobra sinda 40 ka tawo nga nagapanagò kag
nagahuyat nga harangan siya para patyon. Nagpanumpà sinda nga indì magkaon kag
mag-inom mintras wayà ninda napapatay si Pablo. Preparado na sinda kag nagahuyat
na lang ng imo desisyon.”
22 Naghambay ang kumander, “Ayaw magbalità aber kanin-o nga gingbalitaan mo
ako parti diri.” Pagkatapos gingpabalik na niya ang soltero.

Ang Pagpadaya kay Gobernador Felix

23 Gingpatawag ng kumander ang duha sa iya mga kapitan kag ginghambayan,
“Magpreparar kamo ning duha ka gatos nga sundalo kay pakadtuon ko kamo sa
Cesarea. Magdaya da kamo ning 70 nga miyugpangabayò kag duha ka gatos nga
sundalo nga may bangkaw. Maghalin kamo diri niyan mga alas nuwebe ng gab-i.
24 Magpreparar da kamo ning mga kabayò nga sakyan ni Pablo kag bantayan gid
nindo siya ning maayo, para indì siya mauno hasta nga makaabot kay Gobernador
Felix.”
25 Pagkatapos nagsulat ang kumander ng tiyad ini:
26 “Halangdon nga Gobernador Felix, ako si Claudius Lysias. Nagapangamusta ako
sa imo.
27 Ini nga tawo nga akon gingpadaya sa imo, hay gingdakop ng mga Judio kag patyon
na kuntà ninda. Pero nang masayuran ko nga siya hay Romano, nagdaya ako ng mga
sundalo para tabangan siya.
28 Gusto ko masayuran kung ano ang inda akusasyon sa iya, nganì gingdaya ko siya
sa inda Korte.

29 Didto ko nasayuran nga ginaakusahan siya parti lang gid sa inda Kasuguan, pero
wayà siya ning may nahuman nga malain para patyon o prisuhon.
30 Kag nang gingbalitaan ako nga ginaplanuhan siya ng mga Judio nga patyon,
naisip ko nga mas maayo pa ipadaya siya dirà sa imo. Kag ginghambayan ko na ang
mga nagreklamo kontra sa iya nga sa imo day-on ang inda akusasyon."
31 Gingtuman ng mga sundalo ang gingsugò sa inda. Kag adto nga gab-i, gingbuoy
ninda si Pablo kag gingdaya sa Antipatris.
32 Nang masunod nga adlaw, nagbalik sa kampo ang mga sundalo. Ang mga
nagasakay sa kabayò imaw lang ang nagderitso nga kaibahan ni Pablo.
33 Pag-abot ninda sa Cesarea, gingtao ninda ang sulat sa Gobernador kag gingtugyan
si Pablo sa iya.
34 Gingbasa ng Gobernador ang sulat kag gingpangutana niya si Pablo kung taga-
diin siya nga probinsya. Nang masayuran niya nga taga-Cilicia si Pablo,
35 naghambay siya, "Bistahon ang imo kaso kung mag-abot na ang mga nag-akusar
sa imo." Kag gingpabantayan niya si Pablo sa palasyo ni Herodes.

24

Ang Akusasyon ng mga Judio kontra kay Pablo

1 Pagkaligad ng mga lima ka adlaw, nagkadto ang pinakamataas nga parì nga si
Ananias sa Cesarea. Kaibahan niya ang pila ka mga miyugdumaya ng Judio kag isa
ka abogado nga si Tertulus. Nag-atubang sinda kay Gobernador Felix kag ging-isplikar
ang inda akusasyon kontra kay Pablo.
2 Nang gingtawag na si Pablo, gingtunaan ni Tertulus ang inda pag-akusar sa iya.
Hambay niya, "Halangdon nga Gobernador, tungod sa imo maayo nga pagdumaya,
padayon ang katawhayan sa amon nasyon kag kadamò ang imo nahuman nga
kaayuhan sa amon lugar.
3 Nganì dakò gid ang amon pagpasalamat sa imo. Kag ginadumdom gid namon ini
permi.
4 Para indì na namon maawat ang imo oras, ginapangabay ko lang nga kung puydi,
pamatian mo anay ang amon matag-od nga pag-isplikar.
5 Nakità namon nga nagapanggulo ini nga tawo kag siya ang ginahalinan ng
kaguluhan ng mga Judio aber diin siya magkadto kag siya ang pinunò ng sekta ng
mga Nazareno.
6 Patì ang amon templo gingtinguhà niya insultuhon, nganì gingdakop namon siya.
[Husgahan na kuntà namon siya paagi sa amon Kasuguan.
7 Pero nag-abot si Kumander Lysias kag gingpwersa niya nga buy-on sa amon si
Pablo.
8 Gingsugò niya ang mga nagaakusar kontra kay Pablo nga magkari diri sa imo.]
Kung usisaon mo ini nga tawo masayuran mo gid ang tanan nga amon ginaakusar sa
iya."
9 Kag gingpamatuuran da ng mga Judio ang tanan nga ginghambay ni Tertulus.

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa atubangan ni Felix

10 Pagkatapos gingsinyasan ng gobernador si Pablo nga maghambay kag nagsabat
siya: "Sayod ko nga madugay ka na nga naging hukom sa ini nga nasyon. Nganì
ginakalipay ko ang pagdipinsa ng akon kaugalingon sa imo atubangan.
11 Kung imo usisaon, masasayuran mo nga mga dose pa lang ka adlaw ang pag-abot
ko sa Jerusalem para magsamba.

12 Ini nga mga Judio wayà nakakità nga nagapakigdiskusyon ako aber kanin-o sa
suyod ng templo. Kag wayà da ninda ako nakità nga nagapanggulo sa mga tawo didto
sa mga sinagoga o aber diin nga lugar ng syudad.
13 Indì da ninda mapamatuuran sa imo ang inda mga akusasyon sa akon.
14 Pero ang akon ginaakò sa imo imaw ini: ginasamba ko ang Dios ng amon kalulo-
lulohan kag nagasunod ako ng Pamaagi ng Ginoo nga ginahambay ng mga tawo diri
nga salà kuno nga sekta. Nagapati gid ako sa tanan nga nakasulat sa Kasuguan ni
Moises kag sa mga gingsulat ng mga propeta.
15 Ang akon pagsalig sa Dios pareho da ng inda pagsalig nga ang tanan nga tawo,
matarong man o bukon, hay pagabanhawon niya.
16 Nganì ginatinguhà ko gid nga maghuman ning maayo para maging malimpyo gid
ang akon konsensya sa atubangan ng Dios kag sa tanan nga tawo.
17 "Pila da ka tuig nga wayà ako sa Jerusalem kag nagbalik ako didto para magdaya
ng kwarta nga inugbulig sa akon mga kapareho nga Judio nga nagakahinangyan gid
kag para maghalad da sa templo.
18 Kag didto naabutan ninda ako nga ginatapos ang seremonya sa paglimpyo.
Kalakà lang ang mga tawo didto kag wayà ning gulo.†
19 Pero may mga Judio didto nga halin sa probinsya ng Asia. Sinda kuntà ang mag-
atubang sa imo kung may akusasyon gid sinda kontra sa akon.
20 Pero tungod wayà sinda diri, pabalitaa ang mga tawo nga yari diri niyan kung
ano nga salà ang inda nakità sa akon nang gingpaatubang ako sa Korte ng mga Judio.
21 Kay wayà ako ning iban nga ginghambay nang nagatindog ako didto kundì tiyad
ini sa makusog nga boses: 'Niyan yari ako sa indo atubangan kay nagapati ako nga
ang patay pagabanhawon.'†"
22 Kay kadamò na ang nasayuran ni Felix parti sa Pamaagi ng Ginoo, gingpara niya
ang pagbista. Hambay niya, "Madesisyon ako pag mag-abot na si Kumander Lysias."
23 Pagkatapos gingsugò niya ang kapitan nga bantayan si Pablo, pero taw-an da ning
kahilwayan kag tugutan ang iya mga amigo nga magtao ng iya mga kahinangyanon.

Si Pablo sa Atubangan nina Felix kag Drusila

24 Makaligad ang pila ka adlaw, nag-abot didto si Felix kaibahan ang iya asawa
nga si Drusila nga isa ka Judio. Gingpatawag niya si Pablo kag nagpamatì sa iya
ginapasayod parti sa pagtuo kay Kristo Hesus.
25 Pero nang nagahambay na si Pablo parti sa matarong nga pagkabuhì, sa
pagpugong sa kaugalingon kag sa paabuton nga adlaw ng paghusga, hinadlukan si
Felix kag naghambay, "Sige, tamà na inà. Ipatawag ta na lang ugaling liwat kung
may oras na ako."
26 Kag permi niya ginapatawag si Pablo para magpakig-istorya sa iya kay nagalaom
siya nga taw-an siya ning kwarta.
27 Makaligad ang duha ka tuig, si Porcius Festus ang nag-ilis kay Felix bilang
gobernador. Kag tungod gusto ni Felix nga mapalipay niya ang mga Judio, gingpabay-
an niya si Pablo sa prisuhan.

25

Ang Pag-atubang ni Pablo sa Emperador

1 Niyan, nag-abot si Festus sa probinsya ng Judea bilang gobernador kag pagkaligad
ng tuyo ka adlaw nagkadto siya sa Jerusalem halin sa Cesarea.
2 Didto gingdaya ng mga pinunò nga parì kag mga miyugdumaya ng Judio ang inda
mga akusasyon kontra kay Pablo. Kag nagpangabay sinda kay Festus

† **24:18 24:17-18** Ginghuman 21:17-28 † **24:21 24:21** Ginghuman 23:6

3 nga taw-an sinda ning pabor nga ipadaya si Pablo sa Jerusalem. Pero igwa sinda
ning plano nga patyon si Pablo mintras nagapakadto sa Jerusalem.
4 Nagsabat si Festus, “Didto na lang si Pablo sa prisuhan ng Cesarea kay mabalik
da ako nga daan didto.
5 Nganì panunta nindo sa akon ang indo mga pinunò kag didto nindo siya akusahan
kung matuod nga may malain siya nga nahuman.”
6 Nagtinir si Festus sa Jerusalem ning mga wayo o napuyò ka adlaw kag pagkatapos
nagbalik siya sa Cesarea. Nang masunod nga adlaw, nagpungkò siya sa korte kag
nagsugò nga paatubangon si Pablo sa iya.
7 Pag-abot ni Pablo, gingpalibutan siya ng mga Judio nga halin sa Jerusalem.
Kadamò ang inda ginahambay nga mabug-at nga akusasyon kontra sa iya nga indì
da nganì ninda mapamatuuran.
8 Naghambay si Pablo bilang dipinsa sa iya kaugalingon, “Wayà gid ako ning
nahuman nga kontra sa Kasuguan ng mga Judio sa templo o sa Emperador ng Roma.”
9 Kay gusto ni Festus nga taw-an ning pabor ang mga Judio, gingpangutana niya si
Pablo, “Gusto mo ba magkadto sa Jerusalem kag didto ka bistahon?”
10 Nagsabat si Pablo, “Diri ako nagatindog sa korte ng Emperador kag diri ako dapat
sentensyahan. Wayà ako ning may nahuman nga salà kontra sa mga Judio kag sayod
mo gid ini.
11 Kung matuod nga gingsuway ko ang Kasuguan kag angay ako sentensyahan ning
kamatayon, batunon ko. Pero kung wayà ning kamatuuran ang inda mga akusasyon
kontra sa akon, wayà ning may makatugyan sa akon sa inda. Nganì gusto ko nga ang
mag-imbistigar sa akon hay ang Emperador.”
12 Nagpangunsulta si Festus sa mga miyembro ng iya korte. Pagkatapos naghambay
siya kay Pablo, “Tungod gusto mo nga mag-atubang sa Emperador, sa Emperador ka
makadto.”

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa Atubangan ni Agripa

13 Pagkaligad ng pila ka adlaw, nag-abot sa Cesarea si Haring Agripa kag ang iya
manghod nga si Bernice, kay gusto ninda nga bisitahon si Festus bilang bag-o nga
gobernador.
14 Nang makatinir sinda didto ning pila ka adlaw, gingbalità ni Festus sa harì ang
parti kay Pablo. Hambay niya, “May isa diri ka priso nga gingbilin ng dati nga
gobernador nga si Felix.
15 Pagkadto ko sa Jerusalem, ini nga tawo hay ging-akusar sa akon ng mga pinunò
ng parì kag mga miyugdumaya ng Judio kag gingpangabay ninda nga parusahan.
16 Gingsabat ko sinda nga bukon patakaran ng mga Romano nga parusahan ang
aber sin-o mintras wayà pa mataw-i ning tsansa nga dipinsahan ang iya kaugalingon
sa mga nagaakusar sa iya.
17 Nganì pag-abot ko diri, wayà na ako nag-uyak ning oras kundì nang masunod
nga adlaw nagpungkò ako sa korte kag akon gingpatawag ini nga tawo.
18 Pagtindog ng iya mga kalaban para akusahan siya, wayà da galì sinda ning may
mabug-at nga akusasyon nga akon ginaasahan.
19 Ang inda lang ginadibatihan hay wayà ning iban kundì ang parti sa inda relihiyon
kag sa isa ka tawo nga ang pangayan hay si Hesus. Patay na ini nga tawo pero kung
si Pablo ang pahambayon buhì siya.
20 Indì ko masayuran kung ano ang akon humanon sa ini nga kaso. Nganì
gingpangutana ko si Pablo kung gusto niya sa Jerusalem bistahon ang iya kaso.
21 Pero gingpangabay ni Pablo nga isalig sa Emperador ang desisyon ng iya kaso.
Nganì, nagsugò ako nga bantayan siya hasta nga ipadaya ko siya sa Emperador.”

22 Naghambay si Agripa kay Festus, “Gusto ko gid nga mabatian ini nga tawo.”
Nagsabat si Festus, “Sige, buwas mababatian mo siya.”
23 Nang masunod nga adlaw, nag-abot sina Agripa kag Bernice nga sobra ang
pagpadayaw sa inda pagkaharianon, kaibahan ang mga kumander ng mga sundalo
kag mga kilaya nga mga tawo sa syudad. Nagsuyod sinda sa ginabistahan. Pagkatapos
nagsugò si Festus nga day-on si Pablo sa suyod.
24 Naghambay si Festus, “Haring Agripa kag kamo tanan nga yari diri, yari ang tawo
nga ging-akusar sa akon ng mga Judio diri sa Cesarea kag sa Jerusalem. Nagsininggit
sinda nga dapat indì na siya mabuhì.
25 Pero sa akon pag-imbistigar, wayà gid ako ning may nakità nga malain nga
nahuman ini nga tawo para sentensyahan ning kamatayon. Kag tungod nga
nagpangabay siya nga paimbistigaran ini nga kaso sa Emperador, gingdesisyunan
ko nga ipadaya siya sa Roma.
26 Pero wayà gid ako ning may maisulat sa Emperador parti sa iya. Nganì
gingpadaya ko siya sa indo atubangan lalò na gid sa imo, Haring Agripa, para
pagkatapos ng aton pag-usisà sa iya may maisulat na ako.
27 Kay kung sa akon lang, bukon tamà nga may isa ka priso nga ipadaya sa
Emperador nga wayà ning klaro nga akusasyon kontra sa iya.”

26

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa Atubangan ni Agripa

1 Niyan naghambay si Agripa kay Pablo, “Sige, puydi ka na maghambay para
dipinsahan ang imo kaugalingon.” Gingtaas ni Pablo ang iya kamot kag gingtunaan
niya ang iya pagdipinsa.
2 “Haring Agripa, maayo gid kay makahambay ako niyan nga adlaw para
dipinsahan ang akon kaugalingon sa imo atubangan parti sa tanan nga mga
akusasyon ng mga Judio kontra sa akon.
3 Lalò na gid kay nasayuran mo ning maayo ang tanan nga mga patakaran kag
mga butang nga ginadibatihan ng mga Judio. Nganì nagapangabay ako sa imo ning
mahabà nga pasensya sa akon mga ihambay.
4 “Nasasayuran ng tanan nga Judio ang akon pagkabuhì sa akon banwa kag sa
Jerusalem magtunà nang maisot pa ako.
5 Kung magbalità lang sinda ning matuod, sinda mismo makapamatuod nga tunà
pa nang una, miyembro ako ng mga Pariseo nga imaw ang pinakaistrikto nga sekta
sa relihiyon ng mga Judio.†
6 Kag niyan yari ako sa indo atubangan, ginahusgahan kay nagasalig ako nga
matabò gid ang gingpromisa ng Dios sa amon mga kalulo-lulohan.
7 Ini nga promisa hay ginalauman da ng amon dose nga tribo, nganì adlaw-gab-i
ginasamba ninda ang Dios. Kag Haring Agripa, tungod sa akon pagsalig sa ini nga
butang, ginaakusahan ako ng ini nga mga Judio!
8 Kag kamo nga mga Judio, basì wayà kamo nagatuo nga ang Dios hay nagabuhì ng
mga patay?
9 “Nang una, ako mismo nagahunahunà nga dapat ko gid humanon ang akon
makakaya para kontrahon ang pangayan ni Hesus nga taga-Nazaret.
10 Kag imaw gid ini ang akon ginghuman sa Jerusalem. Gingtaw-an ako ning
otoridad ng mga pinunò nga parì para ipapriso ang kadamò nga balaan nga tawo
ng Dios. Kag nang gingsentensyahan sinda ning kamatayon, nagkumpormi da ako.
11 Madamò ka beses ginglibot ko ang mga sinagoga para parusahan ang mga
nagatuo kay Hesus kag piliton nga maghambay ning malain kontra sa iya. Kag tungod

† **26:5 26:5** 23:6; Filipos 3:5

sa sobra ko gid nga kahangit sa inda, ginghingabot ko sinda aber sa malayò nga mga syudad.”†

Ang Pamatuod ni Pablo kung Pauno siya Nagtuo kay Hesus
Ginghuman 9:1-19, 22:6-16

12 “Imaw ini ang rason kung basì nagkadto ako sa Damascus nga may permiso kag otoridad halin sa mga pinunò nga parì.
13 Haring Agripa, nang adto nga adlaw mga alas dose, mintras nagapanaw ako, igwa ako ning nakità nga kahayag halin sa langit nga masilaw pa sa adlaw. Nahayagan ako kag ang akon mga kaibahan.
14 Natumba kami tanan sa dutà kag igwa ako ning nabatian nga boses sa Hebreo nga linggwahe, ‘Saulo, Saulo! Basì ginahingabot mo ako? Ginapahugaan mo lang ang imo kaugalingon, daw ka nagasipà sa matayom.’
15 Nagpangutana ako, ‘Ginoo, sin-o ikaw?’ Nagsabat ang Ginoo, ‘Ako si Hesus nga imo ginahingabot.
16 Pagtindog! Nagpakità ako sa imo kay ikaw ang akon gingpilì para magserbisyo sa akon. Kag magapamatuod ka sa imo nakità niyan parti sa akon kag sa mga butang nga ipakità ko pa sa imo sa paabuton nga mga adlaw.
17 Luwason ko ikaw sa mga Judio kag sa mga bukon Judio. Pakadtuon ko ikaw sa inda
18 para mabuksan ang inda mga mata agud magabalik sinda halin sa kaduyom pakadto sa kahayag kag magatalikod sa gahom ni Satanas kag magbalik sa Dios. Kag paagi sa inda pagtuo sa akon, patawaron sinda sa inda mga kasal-anan kag makaibahan na sinda sa mga ginalain ng Dios nga maging iya tungod sa inda pagtuo.’
”

Ang Pagbalità ni Pablo ng iya Ministeryo

19 “Nganì, Haring Agripa, gingtuman ko ang panan-awon nga gingpakità sa akon halin sa langit.
20 Nagwali ako, una sa Damascus kag pagkatapos sa Jerusalem. Halin didto ginglibot ko ang bilog nga Judea kag gingkadtuan ko da ang mga bukon Judio. Gingwalihan ko sinda nga dapat gid maghinuysoy sa inda mga salà kag magbalik na sa Dios kag maghuman ng mga butang nga nagapakità nga sinda hay nagahinuysoy na sa inda salà.†
21 Imaw ini ang rason kung basì gingdakop ako ng mga Judio didto sa templo kag gingtinguhà gid ninda nga patyon ako.
22 Pero gingbuligan gid ako ng Dios hasta arinyan. Nganì yari ako diri nagapamatuod sa tanan, mga kilaya man nga tawo o bukon. Ang tanan ko ini nga ginahambay, imaw da inà ang ginghambay nang una ng mga propeta kag ni Moises nga matatabò:
23 nga ang Kristo hay magaagi gid ning kasakit kag kamatayon. Kag siya ang una nga mabanhaw halin sa mga patay para magdaya ng kahayag sa mga Judio kag mga bukon Judio.”†
24 Mintras nagahambay pa si Pablo, nagsinggit si Festus, “Pablo, nagabuang ka na! Ang imo sobra nga tinun-an imaw ang nagapabuang sa imo!”
25 Pero nagsabat si Pablo, “Bukon ako buang, halangdon nga Festus. Kamatuuran kag matarong ang akon mga ginahambay.
26 Ini nga mga butang hay nasayuran gid ni Haring Agripa. Nganì wayà ako nagaduha-duha nga maghambay sa iya. Sigurado gid ako nga ini tanan nga mga butang sayod gid niya kay wayà ini natabò sa tagò nga lugar.

† **26:11 26:9-11** Ginghuman 8:3, 22:4-5 † **26:20 26:20** Ginghuman 9:20, 28-29 † **26:23 26:23** Isaias 42:6, 49:6; 1 Corinto 15:20

27 Haring Agripa, nagapati ka ba sa ginahambay ng mga propeta? Sayod ko nagapati
ka.”
28 Naghambay si Agripa kay Pablo, “Ang kalaom mo hay madalì mo ako makumbinsi
nga maging Kristyano?”
29 Nagsabat si Pablo, “Sa madalì o sa madugay, nagapangamuyò gid ako sa Dios
nga bukon lang ikaw kundì ang tanan nga nagapamatì sa akon niyan hay maging
kapareho ko, puyra lang sa akon pagkapriso.”
30 Pagkatapos nagtindog ang harì, ang gobernador, si Bernice kag ang tanan nga
nagapungkò didto.
31 Mintras nagapaluwas sinda, hambay ninda sa isa kag isa, “Wayà ning may
ginghuman nga malain ini nga tawo nga dapat sentensyahan ning kamatayon o
prisuhon.”
32 Naghambay si Agripa kay Festus, “Kung wayà lang siya nagpangabay nga mag-
apila sa Emperador, makaluwas na kuntà siya.”

27

Nagbyahe si Pablo pakadto sa Roma

1 Nang sigurado na nga malarga kami pa-Italia, si Pablo kag ang iban pa nga mga
priso hay gingbutang sa pamumunò ni Julius, isa nga kapitan ng mga sundalo ng
Roma nga ginatawag, Batalyon ng Emperador.
2 Niyan didto sa Cesarea may isa ka salakyan nga halin sa Adramitium nga
palargahon pakadto sa mga dungguan ng probinsya ng Asia. Imaw ang amon
gingsakyan. Nagnunot da sa amon si Aristarcus nga taga-Tesalonica nga sakop ng
Macedonia.
3 Nang masunod nga adlaw, nagdunggò kami sa Sidon. Maayo gid ang pagdipara
ni Julius kay Pablo. Gingtugutan siya nga magbisita sa iya mga amigo didto para
mataw-an siya ng iya mga kahinangyanon.
4 Paglarga namon, nagpangalihid ang salakyan sa kabuak ng Cyprus kay sungsun-
gon ang hangin.
5 Pagkatapos nga makalampas kami sa tungod ng Cilicia kag Pamfilia, nakaabot
kami sa Myra sa probinsya ng Lycia.
6 Didto nakità ng kapitan ng mga sundalo ang salakyan pakadto sa Italia halin sa
Alexandria. Nganì, gingpasakay niya kami didto.
7 Sa suyod ng pila ka adlaw, maluya lang ang amon pagbyahe kag ginahugaan gid
kami hasta nga nakaabot sa lugar malapit sa Cnidus. Kay sungsungon ang hangin,
indì kami makaderitso nganì didto kami nag-agi sa kabuak nga isla ng Crete sa tungod
ng Salmone.
8 Ginghugaan gid kami kay kabaskog ang hangin nganì nagpangalihid lang kami
hasta nakaabot sa lugar nga ginatawag, Maayo nga mga Dungguan. Malapit ini sa
banwa ng Lasea.
9 Naatraso na gid kami kag ang amon pagbyahe hay naging delikado na kay
nakaligad na ang adlaw ng pagpuasa* tandà nga tigbabaskog na. Nganì nagpaandam
si Pablo sa inda,
10 “Mga amigo, nakikità ko nga delikado na kung magderitso pa kita kay bukon
lang mga pangarga kag salakyan ang maduduyà, kundì patì ang aton kabuhì.”
11 Pero mas gingpatihan ng kapitan ng mga sundalo ang hambay ng piluto kag ng
tag-iya ng salakyan kaysa kay Pablo.

* **27:9 27:9** *Adlaw ng pagpuasa*: Ini hay ginatawag da nga *Yom Kippur* o *Adlaw ng Pagtubos.*

12 Kag tungod bukon maayo nga magtinir ning madugay didto nga dungguan
pag tiglalamig, ang kadamuan sa amon nagsugot nga magderitso sa pagbyahe kay
nagalaom kami nga makaabot kuntà sa Fenix kag didto magtinir mintras tiglalamig
pa. Kay ini hay pantalan sa Crete nga may maayo nga dungguan kung tiglalamig.

Ang Bagyo sa Lawod

13 Nang nagdahan-dahan huyop ang habagat, naghunahunà ang amon mga
kaibahan nga puydi na kami makabyahe. Nganì gingbatak ninda ang angkla kag
nagpangalihid sa Crete.
14 Pero wayà magdugay, nagkambyo ang hangin kag nag-abot ang makusog nga
untog. Ginatawag ini nga, norte-este.†
15 Pag-abot ng kakusog-kusog nga hangin, indì na kami makaabante, nganì
nagpaanod na lang kami kung diin kami ipadpad.
16 Nang makapasalipod ang salakyan sa kabuak ng maisot nga isla nga ginatawag,
Cauda, binatak namon ang bote pero nahugaan gid kami bago nahuman adto.
17 Nang mabatak na ang bote, ginghigutan ninda ning mabahoy nga pisì ang
salakyan para indì ini mabuak. Hinadlukan sinda kay basì kung magsadsad ang
salakyan sa baybay nga malapit sa Libya,‡ nganì gingtunton ninda ang layag kag
nagpaanod.
18 Nagpadayon pa gid ang kakusog-kusog nga bagyo, nganì nang masunod nga
adlaw gingpamilak ninda sa dagat ang mga kargada.
19 Nang pangtuyo ka adlaw, ang mga kagamitan naman ng salakyan ang inda
gingpamilak.
20 Kadugay nga wayà namon makità ang adlaw kag mga bituon kag wayà pa gid
nagapara ang bagyo. Nang ulihi nawad-an na kami ning paglaom nga makalibre pa
kami.
21 Pila na ka adlaw nga ang mga tawo wayà gid makakaon. Nganì nagtindog si
Pablo kag naghambay sa inda, “Mga amigo, kung nagpati lang kamo sa akon nga indì
kita dapat maghalin sa Crete, nalikawan kuntà naton ang kahugaan kag kasiraan.
22 Pero niyan nagapangabay ako nga paisuga nindo ang indo buot, kay wayà ning
isa sa aton nga mamamatay. Ang salakyan lang ang mawawasak.
23 Kay kagab-i, ang Dios nga nagatag-iya sa akon kag siya nga akon ginaserbisyuhan
hay nagpadaya ning anghel sa akon.
24 Hambay niya, ‘Pablo, ayaw mahadlok. Dapat ka mag-atubang sa Emperador sa
Roma. Tungod sa imo, luwason ng Dios ang tanan nga kaibahan mo.’
25 Nganì, mga amigo, paisuga nindo ang indo buot, kay nagasalig ako sa Dios nga
matuman ang tanan nga iya ginghambay sa akon.
26 Ugaling lang idagsà gid kita sa isa ka isla.”

27 Pagkaligad ng duha ka simana, napadpad kami sa Dagat ng Mediteraneo. Nang
mga tungang gab-i na, natantiya ng mga tripulante nga malapit na kami sa piliw.
28 Nganì gingsukat ninda kag nasayuran nga mga 20 brasas ang kadayom. Malagat-
lagat gingsukat naman ninda liwat kag mga 15 brasas na lang.
29 Sa kahadlok ninda nga mabanggà ang salakyan sa mga bato, gingtunton ninda
ang upat nga angkla sa pupa kag nagpangamuyò sinda nga mag-aga na.
30 Gusto kuntà ng mga tripulante nga maghalin sa salakyan. Nganì gingtunton
ninda ang bote nga daw sa ginahuyog lang ninda ang mga angkla sa pruwa.
31 Pero naghambay si Pablo sa kapitan kag sa mga sundalo, “Kung indì magpabilin
ang mga tripulante sa salakyan, madidisgrasya gid kamo.”

---

† **27:14 27:14** *Norte-este*: ini hay kakusog-kusog gid nga hangin. ‡ **27:17 27:17** *Libya*: sa Griego, *Syrtis.*

32 Nganì ging-utod ng mga sundalo ang pisì ng bote kag gingpabay-an na lang ninda
ini nga maanod.
33 Nang malapit na mag-aga, nagpangabay si Pablo sa inda tanan nga magkaon.
Hambay niya, “Duha na ka simana kamo nga wayà makakaon tungod sa kabayaka
kag paghinuyat.
34 Nganì kaon na kamo! Kahinangyan nindo ini para magkusog kamo kay wayà gid
ning may mamatay sa indo aber isa.”
35 Pagkatapos hambay ni Pablo, nagbuoy siya ning tinapay kag sa atubangan ng
tanan nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ang tinapay kag nagkaon.
36 Nagkusog ang inda buot kag nagkaon sinda tanan.
37 276 kami tanan nga pasahero sa salakyan.
38 Nang nakakaon ang tanan kag mabusog, gingpanghuyog ninda sa dagat ang inda
pangarga nga mga trigo para gumaan ang salakyan.

Ang Pagkawasak ng Salakyan

39 Pagkaaga, nakakità na kami ning dutà pero wayà masayuri ng mga tripulante
kung ano adto nga lugar. May nakità sinda nga baybay, nganì gingplano ninda nga
didto day-on ang salakyan kung puydi.
40 Gingpang-utod ninda ang mga pisì nga nakahigot sa mga angkla kag gingbilin sa
dagat. Gingbaskad da ninda ang pisì nga nakahigot sa timon. Pagkatapos, ging-isa
ninda ang layag sa atubangan para ang salakyan hay ituyod ng hangin pakadto sa
baybay.
41 Pero nabara ang salakyan kay mababaw. Naglubong ang pruwa kag indì
na makahalin. Ang pupa naman hay nagkawasak-wasak kay ginalinampusan ng
makusog nga humbak.
42 Pamatyon kuntà ng mga sundalo ang tanan nga mga priso para wayà may
makalangoy palayò kag makatakas.
43 Pero gingpunggan sinda ng inda kapitan kay gusto niya nga luwason si Pablo.
Nganì gingsugò niya ang tanan nga antigo maglangoy nga sinda ang una maglumpat
kag magpapiliw.
44 Ang mga nabilin naman hay nagsunod nga nagahawid sa mga tabla kag sa mga
parte ng salakyan nga nagalutaw. Nganì tanan kami hay nakaabot sa piliw nga wayà
kami mauno.

28

Sina Pablo sa Malta

1 Nang makaluwas na kami sa peligro, nasayuran namon nga adto nga isla hay
ginatawag nga Malta.
2 Maayo gid ang inda pagbaton sa amon didto. Kay nang mag-uyan kag ginalamig
na kami, nagdabok sinda kag ging-asikaso kami ning maayo.
3 Nagtipon si Pablo ning isa ka bugkos nga kahoy nga panggatong. Pero nang
ginabutang niya ini sa kalayo, may nagluwas nga sawa sa kahoy kay nainitan kag
gingkagat siya sa kamot.
4 Nang makità ng mga taga-didto ang sawa nga nakakabit sa kamot ni Pablo,
naghambay sinda sa isa kag isa. “Sigurado gid nga miyugpatay ini nga tawo.
Nakaluwas siya sa kamatayon sa dagat, pero wayà magtugot ang langit nga mabuhì
pa siya.”
5 Pero gingwilik lang ni Pablo ang sawa didto sa kalayo kag wayà da siya mauno.
6 Nagapaabat-abat ang mga tawo nga magpanghubag ang lawas ni Pablo o matumba
siya kag gulpi nga mamatay. Pero kadugay na sinda nagahuyat kag wayà gid siya
mauno. Nganì nagbaylo ang inda isip kag hambay ninda, “Isa siya nga dios!”

7 Ang pangayan ng pinunò ng adto nga puyò hay si Publius kag malapit sa adto
nga lugar ang iya dutà. Gingbaton niya kami ning maayo kag ging-agda kami nga
magtinir sa inda sa suyod ng tuyo ka adlaw.
8 Natabuan da nga ang tatay ni Publius hay ginasagnat kag may disintirya. Nganì
gingpalapitan siya ni Pablo kag gingpangamuyuan. Pagkatapos gingtungtong niya
ang iya mga kamot sa may sakit kag ini hay nag-ayo.
9 Tungod sa natabò, ang iban nga may mga sakit didto sa isla hay nagkadto kay
Pablo kag ging-ayo niya sinda.
10 Kadamò ang inda gingtao sa amon nga mga regalo. Kag nang malarga na kami,
gingday-an ninda kami sa salakyan ng tanan namon nga kahinangyanon para sa
pagbyahe.

Ang Pag-abot ni Pablo sa Roma

11 Pagkatapos ng tuyo ka bulan nga pagtinir namon sa isla ng Malta, nagsakay kami
sa isa ka salakyan nga nakadunggò didto nang tiglalamig. Ini nga salakyan hay halin
sa Alexandria, nga ang nakamarka sa pruwa hay 'Kapid nga Dios'.
12 Nag-abot kami sa Syracuse kag didto kami nagtinir ning tuyo ka adlaw.
13 Halin didto nagpadayon kami sa pagbyahe hasta makaabot kami sa Regium.
Nang masunod nga adlaw naghuyop ang habagat kag sa suyod ng duha ka adlaw
nakaabot kami sa Puteoli.
14 Didto may nakità kami nga mga nagatuo kag ging-agda ninda kami nga magtinir
didto ning isa ka simana. Pagkatapos nagderitso kami sa Roma.
15 Nang makasayod ang mga nagatuo sa Roma nga nag-abot na kami, gingsugat
ninda kami sa Merkado ng Apius kag sa Tres Tabernas. Nang makità sinda ni Pablo,
nagpasalamat siya sa Dios kag nagkusog ang iya buot.

Si Pablo sa Roma

16 Nang mag-abot kami sa Roma, gingtugutan si Pablo nga mag-istar kung diin niya
gusto kag may isa ka sundalo nga magabantay sa iya.
17 Pagkaligad ng tuyo ka adlaw, gingpatawag ni Pablo ang mga miyugdumaya ng
Judio sa Roma. Nang nagatipon na sinda naghambay siya, "Mga kapareho ko nga
Judio, aber wayà ako ning may nahuman nga kontra sa aton nasyon o sa patakaran
ng aton kalulo-lulohan, gingdakop ako sa Jerusalem kag ging-akusar sa mga opisyales
nga Romano.
18 Ging-imbistigahan ako ninda kag nang masayuran ninda nga wayà gid ako ning
may nahuman nga malain para sentensyahan nga patyon, buhian na kuntà ninda
ako.
19 Pero wayà nagsugot ang mga Judio, nganì napilitan ako nga mag-apila sa
Emperador aber wayà ning reklamo sa akon ang mga kasimanwa ko.†
20 Imaw ini ang rason kung basì gingpatawag ko kamo para magpakig-istorya ako
sa indo kay nakakadena ako tungod nagapati ako sa ginalauman ng mga Israelita."
21 Nagsabat sinda, "Wayà kami nakabaton ning sulat halin sa Judea parti sa imo.
Ang aton kapareho nga mga Judio nga nag-abot diri wayà da ning daya nga balità o
hambay nga malain kontra sa imo.
22 Pero gusto da namon nga mabatian kung ano ang imo mahahambay kay sayod
namon nga aber diin ginapakamalain ng mga tawo ang imo sekta nga inà."
23 Nganì nagkasugot sinda kung san-o sinda magtipon. Pag-abot nang adto nga
adlaw, mas kadamò pa gid kaysa sa una ang nagtipon didto sa bayay nga ginadayunan
ni Pablo. Magtunà ng aga hasta ng gab-i, ging-isplikar niya kag gingpamatuuran ang
parti sa gingharian ng Dios. Gingtinguhà gid ni Pablo nga makumbinsi sinda parti
kay Hesus paagi sa Kasuguan ni Moises kag sa mga gingsulat ng mga propeta.

---

† **28:19 28:19** Ginghuman 25:11

24 May iban sa inda nga nakumbinsi kag nagtuo, pero may iban nga wayà magpati.
25 Tungod wayà sinda nagkasugot, nagpaulì na sinda. Pero bago sinda naghalin,
may ginghambay pa si Pablo sa inda, “Wayà gid nagsalà ang ginghambay ng Espiritu
Santo sa aton mga kalulo-lulohan paagi kay Propeta Isaias.
26 Hambay niya:
‘Kumadto ka sa ini nga mga tawo kag hambayi sinda:
Magapinamatì lang kamo nga magapinamatì, pero indì kamo makaintindi;
magasinirò lang kamo nga magasinirò, pero indì kamo makakità.
27 Kay matugas ang uyo ng ini nga mga tawo,
gingtabunan ninda ang inda mga talinga kag gingpiyong ang inda mga mata.
Kay basì kung makakità sinda, makabatì,
kag makaintindi sinda kung ano ang tamà,
kag makabalik sa akon para paayuhon ko sinda.’†”
28 Naghambay pa si Pablo, “Nganì, ginapasayod ko sa indo nga ang mensahe ng Dios
parti sa kaluwasan, gingpasayod na sa mga bukon Judio kag magapamatì gid sinda.”
29 [Pagkahambay ini ni Pablo, nagpaulì ang mga Judio nga mainit ang diskusyunan.]
30 Sa suyod ng duha ka tuig nag-istar si Pablo sa iya ginaplitihan nga bayay kag
ginabaton niya maayo ang tanan nga nagabisita sa iya.
31 Gingwali niya ang parti sa gingharian ng Dios kag gingtudlò ang parti kay
Ginoong Hesu-Kristo nga may kaisog kag wayà gid ning may makapugong sa iya.

† **28:27 28:26-27** Isaias 6:9-10

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-ROMA

Pasayod

Ini nga sulat hay halin kay Apostol Pablo para sa mga taga-Roma nga nagatuo kay Hesu-Kristo. Gingsulatan niya sinda parti sa iya gingplano nga pagbisita. Ging-isplikar da niya ang Maayong Balità nga pagaluwason ng Dios ang mga tawo paagi sa pagtuo kay Hesu-Kristo. Ini ang mababasa sa 1:17, "Kay ginapasayod sa Maayong Balità nga kabigon nga matarong ng Dios ang mga tawo paagi lang gid sa pagtuo."

Gingklaro pa gid niya nga wayà tawo nga magiging matarong paagi sa pagsunod sa Kasuguan ng Dios, kay wayà gid aber isa nga makasunod diri. Ginakabig ng Dios ang tawo nga matarong paagi lang gid sa iya pagtuo kay Hesu-Kristo (3:20-22).

Sa kapitulo 5 hasta 8, ginatudlò ni Pablo nga makakabaton ning bag-o nga kabuhì ang aber sin-o nga nagatuo paagi sa iya pagpakig-isa kay Hesu-Kristo. Ang mga nagatuo hay may maayo na nga relasyon sa Dios kag gingtao sa inda ang Espiritu Santo nga naghilway sa inda sa gahom ng salà.

Sa kapitulo 9 hasta 11, ging-isplikar niya ang plano ng Dios para sa mga Judio kag bukon Judio. Nang una ang kadamuan nga mga Judio wayà nagbaton kay Kristo nganì ang kaluwasan hay gingpaabot sa mga bukon Judio. Pero maabot ang adlaw nga magabaton kag magatuo da ang mga Judio kay Kristo bilang inda Ginoo kag Manluluwas.

Sa mga ulihi nga kapitulo, igwa ning mga sugò kag bilin si Pablo sa mga nagatuo parti sa inda pagkabuhì, lalò na ang inda paghinigugmaan kag pagbaton sa isa kag isa. Gingbilinan da niya sinda parti sa inda responsibilidad sa mga nagadumaya sa gobyerno.

1 Ako si Pablo nga ulipon ni Kristo* Hesus.
Gingpilì ako ng Dios nga maging apostol* kag ginglain para magpasayod ng
Maayong Balità* halin sa Dios.
2 Ining Maayong Balità hay gingpangakò ng Dios nang una kag gingpasulat sa iya
mga propeta* sa Balaan nga Kasulatan.
3-4 Ini hay parti sa iya Ungà, nga si Hesu-Kristo nga aton Ginoo nga inapo ni Haring
David sa iya pagkatawo; pero sunò sa balaan nga kinaugalì ng Dios,* gingpakità ng
Dios nga siya hay iya Ungà sa makagagahom nga paagi nang gingbanhaw siya ng
Dios.
5 Paagi kay Kristo nabaton namon ang pribilihiyo kag otoridad nga maging
apostoles agud makumbinsi ang mga tawo sa tanan nga nasyon nga magtuo kag
magsunod sa iya. Ginahuman namon ini, bilang pagserbisyo kay Kristo agud
dayawon siya.
6 Kamo nga mga nagatuo dirà sa Roma hay kaibahan da sa mga tawo nga gingpilì
ng Dios agud magpakig-isa kay Hesu-Kristo.
7 Ginasulat ko ini para sa indo dirà sa Roma, nga ginahigugmà ng Dios kag gingpilì
nga maging iya mga balaan nga tawo. Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag
katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Handom ni Pablo nga Magbisita sa Roma

8 Una sa tanan nagapasalamat ako sa aton Dios paagi kay Hesu-Kristo para sa indo
tanan, kay ang indo pagtuo hay nababatian sa bilog nga kalibutan.

---

* **1:3-4 1:3-4** O paagi sa Espiritu Santo.

9 Padayon ako nga nagapangamuyò para sa indo kag sayod ini ng Dios nga
ginaserbisyuhan sa bilog ko nga tagipusuon sa pagpasayod ng Maayong Balità parti
sa iya Ungà.
10 Permi ko ginapangamuyò sa Dios nga kung ini hay kabubut-on niya, tugutan niya
ako para makakarà dirà sa indo.
11 Dakò gid ang akon handom nga makità kamo, agud mataw-an ko kamo ng mga
pagpanudlò nga gingpasayod ng Espiritu ng Dios sa akon para mapalig-on ang indo
pagtuo.
12 Ang gusto ko hambayon, magbinuligan kita mintras yarà ako sa indo para
mapalig-on ang indo pagtuo kag mapakusog da nindo ang akon pagtuo.
13 Mga kauturan kay Kristo, gusto ko nga masayuran nindo nga pila na gid ako
ka beses nagplano nga magkarà dirà sa indo, pero may nagaharang sa akon hasta
arinyan. Gusto ko nga makakarà dirà, agud makabulig ako sa pila ka mga tawo nga
magtuo kay Kristo, pareho ng nahuman ko sa iban nga mga bukon Judio nga akon
gingkadtuan.
14 Kay may obligasyon ako nga magwali sa tanan nga tawo: sa mga nagaistar sa
syudad kag mga nagaistar sa kabukiran;† sa mga mataas ang tinun-an kag sa bukon.
15 Nganì dakò gid ang akon handom nga makapasayod da ng Maayong Balità dirà
sa indo sa Roma.

Ang Gahom ng Maayong Balità

16 Wayà ko ginakahuyà ining Maayong Balità. Kay paagi diri, ginapakità ng Dios
ang iya gahom para maluwas ang kada isa nga magtuo, una sa mga Judio kag imaw
da sa mga bukon Judio.
17 Kay ginapasayod sa Maayong Balità nga kabigon nga matarong ng Dios ang
mga tawo paagi lang gid sa pagtuo. Sunò sa Kasulatan, “Ang tawo nga gingkabig
nga matarong ng Dios tungod sa iya pagtuo hay magakaigwa kabuhì nga wayà
katapusan.”†

Ang Salà ng Tawo

18 Pero ginapasayod ng Dios halin sa langit ang iya parusa kontra sa tanan nga
kasal-anan kag kalainan nga ginahuman ng mga tawo. Ining inda ginahuman imaw
ang nagapugong sa inda para masayuran ang kamatuuran.
19 Parusahan sinda ng Dios kay masasayuran na kuntà ninda ang parti sa Dios
tungod ang Dios imaw ang nagpasayod sa inda.
20 Tunà pa nang gingtuga ang kalibutan, ang iya wayà katapusan nga gahom kag
kinaugalì hay indì ta makità, pero paagi sa mga butang nga iya gingtuga, ini tanan
hay nasayuran na naton. Nganì wayà na sinda ning may ibalibad pa nga wayà sinda
nakasayod parti sa Dios.
21 Aber nasayuran ninda nga may Dios, wayà sinda nagadayaw kag nagapasalamat
sa iya. Kundì, naging wayà puyos ang inda panghunahunà kag naduyman ang inda
mga isip nga indì makaintindi ng kamatuuran.
22 Nagahambay sinda nga mayad sinda, pero nagapakità lang nga sinda hay mga
buang-buang.
23 Kay wayà sinda nagasamba sa Dios nga wayà kamatayon, kundì ang inda
ginasamba hay ang mga dios-diosan nga inda ginghuman, pareho ng mga tawo nga
may kamatayon, mga sapat nga nagalupad, nagapanaw kag nagakamang.
24 Nganì gingpabay-an na sinda ng Dios sa paghuman ng malaw-ay nga mga
handom ng inda tagipusuon kag ang resulta, makahuhuyà ang ginahuman ng isa
kag isa sa inda mga lawas.

---

† **1:14 1:14** Sa literal: sa mga Griego kag sa mga bukon sibilisado. † **1:17 1:17** Habakuk 2:4

25 Ginabayluhan ninda ng pinusong ang kamatuuran parti sa Dios. Ginasamba
ninda kag ginaserbisyuhan ang mga gingtuga ng Dios kag bukon ang Nagtuga nga
siya ang dapat dayawon sa wayà katapusan. Kabay pa!
26 Tungod diri, gingpabay-an na sinda ng Dios nga maghuman ning makahuhuyà
nga butang nga inda ginahandom. Nagaubay ang mga babayi sa inda kapareho nga
babayi imbis sa lyaki nga imaw ang natural.
27 Imaw da ang mga lyaki, indì na sinda mag-ubay sa babayi, nga imaw ang natural.
Ang ginahandom ng inda lawas hay sa inda kapareho nga lyaki. Makahuhuyà
ang inda ginahuman sa lawas ng inda kapareho nga lyaki. Kag tungod sa ini nga
malain nga ginahuman, paparusahan sinda ng Dios ng parusa nga angay gid sa inda
ginahuman nga bukon tamà.
28 Tungod ginghungod ninda nga indì pagkilay-on ang Dios, gingpabay-an na niya
sinda sa inda malain nga hunahunà. Nganì ginahuman ninda ang mga butang nga
indì dapat humanon.
29 Naging ulipon sinda ng tanan nga malain, malaw-ay, kahakog, kalain kag kaili.
Yarà sa inda ang pagpamatay, pag-inaway, pagdinayà kag ang paghunahunà ng
malain nga humanon sa inda isigkatawo. Nagapinangtsismis sinda
30 kag nagapinanglibak. Hangit sinda sa Dios, wayà nagatahod sa inda isigkatawo,
nagapinahambog, nagapinahadak kag nagapinangità paagi para maghuman ning
malain. Wayà sinda nagatuman sa inda mga ginikanan,
31 nagahinunahunà ning wayà kapuyos-puyos, indì masaligan, wayà paghigugmà
kag wayà kaluoy sa inda isigkatawo.
32 Nasayuran ninda nga naghambay ang Dios nga ang mga tawo nga nagahuman
ini nga mga salà hay angay parusahan hasta sa wayà katapusan, pero nagapadayon
gihapon sinda. Kag bukon lang inà, kundì nalilipay pa gid sinda sa mga tawo nga
nagahuman ng pareho sa inda ginahuman.

2

Ang Paghusga ng Dios

1 Nganì, wayà ka na may maibalibad. Niyan basì kung may maghambay dirà sa
indo nga angay parusahan ng Dios adtong malain nga mga tawo. Pero ikaw nga
nagahambay inà ginahusgahan mo da ang imo kaugalingon, kay kung ano ang inda
ginahuman imaw da ang imo ginahuman.
2 Nasayuran ta nga matarong ang paghusga ng Dios sa mga tawo nga nagahuman
ng malain.
3 Ikaw nga nagahusga sa iban nga nagahuman ng malain, kalaom mo ba parusahan
ng Dios ang iban kag ikaw hay indì nga imaw da ang imo ginahuman?
4 Wayà mo ba naisip kung mauno kaayo, kamatiniison kag kamapinasensyahon ang
Dios sa imo? Wayà mo ba nakikità nga ginataw-an ka niya ning tsansa nga magtalikod
sa imo salà?
5 Pero tungod matugas ang imo uyo kag indì ka magtalikod sa salà, ginadugangan
mo ang imo parusa sa adlaw nga parusahan ka ng Dios kung ipakità na niya ang iya
matarong nga paghusga.
6 Kay magabayos ang Dios sa kada isa sunò sa iya mga hinimuan.†
7 Taw-an niya ng kabuhì nga wayà katapusan ang mga tawo nga nagapadayon
sa paghuman ning maayo kay ginahandom ninda ang pagdayaw, pagpadungog kag
kabuhì nga wayà kamatayon halin sa Dios.
8 Pero ang mga tawo nga makasarili kag wayà nagasunod sa kamatuuran kundì
nagahuman ning kalainan hay makakabaton gid ng parusa kag kaugot ng Dios.

† **2:6 2:6** Salmo 62:12

9 Kay ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay makakabaton gid ng kasakit
kag kahugaan, lalò na ang mga Judio kag imaw da ang mga bukon Judio.
10 Pero ang aber sin-o nga nagahuman ning maayo hay makakabaton ng pagdayaw,
pagpadungog halin sa Dios kag katawhayan, lalò na ang mga Judio kag imaw da ang
mga bukon Judio.
11 Kay pare-pareho ang tanan nga tawo sa panirò ng Dios.

12 Ang aber sin-o nga nagahuman ning salà hay mapaparusahan,* aber wayà sinda
kasayod ng Kasuguan ni Moises. Pero ang paghusga sa inda hay bukon basi sa
Kasuguan. Kag ang aber sin-o naman nga nakasayod ng Kasuguan pero nagapadayon
sa paghuman ning salà, hay pagahusgahan ng Dios sunò sa Kasuguan.
13 Kay ang mga ginakabig nga matarong ng Dios hay adto lang ang nagatuman ng
Kasuguan kag bukon ang nagapamatì lang.
14 Ang mga bukon Judio wayà nakasayod ng Kasuguan ni Moises. Pero ginahuman
ninda ang ginapangayò ng Kasuguan sunò sa inda kinaugalì, aber wayà sinda
Kasuguan kag ini hay naging kasuguan para sa inda.
15 Ang inda ginahuman hay nagapakità nga ang ginatudlò ng Kasuguan hay yarà sa
inda tagipusuon. Ginapakità da ng inda konsensya nga ini hay matuod, tungod ang
inda konsensya hay kung kaisa nagakonbiktar sa inda kag kung kaisa nagatugot sa
inda.
16 Ini hay matatabò sa adto nga adlaw kung husgahan ng Dios ang mga tinagò sa
hunahunà ng mga tawo, paagi kay Kristo Hesus sunò sa Maayong Balità nga akon
ginapasayod.

Ang mga Judio kag ang Kasuguan

17 Niyan, ikaw nga akon kapareho nga Judio, nagasalig sa Kasuguan kag nagapa-
hambog pa nga may relasyon sa Dios.
18 Sayod mo kung ano ang kabubut-on ng Dios kag kung ano ang pinakamaayo nga
humanon nga natun-an mo halin sa Kasuguan.
19 Nagapati ikaw nga miyugtuytoy ka sa mga tawo nga buta sa kamatuuran parti
sa Dios kag makatao ning kahayag sa mga tawo nga naduyman ang inda hunahunà.
20 Nagapati da ikaw nga miyuglaygay ka sa mga tawo nga maluya ang pang-intindi
kag manunudlò sa mga tawo nga lapsag pa parti sa Dios. Imaw inà ang imo hunahunà
kay sayod mo kuno ang tamà nga kamayad kag kamatuuran halin sa Kasuguan.
21 Nagatudlò ikaw sa iban, pero wayà mo ginatudlui ang imo kaugalingon. Nagawali
ka nga indì magpangawat, pero nagapangawat ka.
22 Nagahambay ikaw nga ayaw magpangawatan, pero imaw da inà ang imo
ginahuman. Ginalainan gid ikaw sa mga rebulto nga ginasamba ng mga bukon Judio,
pero nagapangawat ikaw sa inda mga templo.
23 Nagapakadakò ikaw nga yarà sa imo ang Kasuguan, pero ginapakahuy-an mo
ang Dios tungod sa imo pagsuway sa Kasuguan.
24 Ginahambay ng Kasulatan, "Tungod sa indo nga mga Judio, may nahahambay
nga malain ang mga bukon Judio kontra sa Dios."†

25 Nagapati ikaw nga gingpilì ka ng Dios tungod sa imo pagiging paltak*. Ang
pagiging paltak hay may puyos lang kung ginatuman mo ang Kasuguan. Pero kung
wayà mo ginatuman ini, pareho lang ikaw sa mga bukon Judio nga bukon paltak.
26 Kag imaw da sa mga tawo nga bukon paltak: kung sinda nagatuman sa Kasuguan,
ginakabig da sinda ng Dios nga mga pinaltak, aber sinda hay bukon paltak.

---

* **2:12 2:12** Ang gusto hambayon, mapakadto sa impyerno. † **2:24 2:24** Isaias 52:5

27 Nganì ang mga bukon paltak nga nagatuman sa Kasuguan hay pagahusgahan
ang mga Judio nga mga pinaltak. Aber yarà sa inda ini nga gingsulat nga Kasuguan,
wayà sinda nagatuman.
28 Bukon matuod nga Judio ang isa ka tawo kay ang iya mga ginikanan hay Judio o
tungod siya hay paltak.
29 Ang matuod nga Judio hay ang tawo nga nagbag-o ang iya kabuhì paagi sa bulig
ng Espiritu Santo kag bukon tungod sa napaltak siya sunò sa Kasuguan. Ang tawo
nga tiyad inà hay ginadayaw ng Dios aber wayà siya ginadayaw ng mga tawo.

3

Matutom ang Dios

1 Kung tiyad ini, may bintaha ba ang Judio o may puyos ba ang pagiging paltak?
2 Sa matuod lang, madamò ang bintaha. Una sa tanan, gingsalig sa mga Judio ang
hambay ng Dios.
3 Matuod nga may iban nga mga Judio nga wayà nagapati, pero puydi ba nga indì
da pagtumanon ng Dios ang mga gingpangakò niya nang una?
4 Indì inà puydi! Aber ang tanan nga tawo hay bakakon, ang Dios hay masaligan
gihapon sa iya mga hambay, pareho ng ginahambay ng Kasulatan parti sa iya,
"Tamà ikaw sa imo mga ginahambay,
kag kung may tawo nga maghambay nga ikaw hay salà,
mapapamatuuran mo gid nga ikaw hay tamà."†
5 Kung ang aton makasasalà nga kinaugalì hay nagapakità nga matarong ang Dios,
makahambay ba kita nga bukon matarong ang Dios kay siya ang nagaparusa sa aton?
(Ini hay tawhanon lang nga rason.)
6 Indì inà puydi! Kay kung ang Dios hay bukon matarong, pauno niya pagahusgahan
ang mga tawo sa kalibutan?
7 Kung paagi sa akon pagpinusong, mapakità nga bukon bakakon ang Dios kag tungod
sa ini madayaw siya, basì parusahan ako bilang makasasalà?
8 May mga nagahambay, "Maghuman kita ning malain agud magaluwas ang maayo!"
Imaw kuno ini ang amon ginatudlò, sunò sa mga tawo nga gusto magsirà sa amon.
Inà nga mga tawo hay dapat gid parusahan ng Dios!

Ang Tanan nga Tawo Makasasalà

9 Niyan, ano ang aton mahahambay? Kita ba nga mga Judio hay mas maayo kaysa
sa mga bukon Judio? Bukon inà matuod! Gingpamatuuran ko na nga ang tanan nga
tawo, Judio man o bukon hay makasasalà.
10 Kay imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan:
"Wayà gid aber isa nga matarong,
11 wayà may nakaintindi parti sa Dios kag wayà may nagatinguhà para makilaya siya.
12 Ang tanan nagtayang sa matuod nga dayan kag pare-pareho nga naging wayà puyos
ang inda kabuhì.
Wayà gid may nagahuman maayo. Wayà aber isa!†
13 Ang inda mga ginahambay hay malain, pareho ng mabahò nga halin sa abierto nga
lubungan.
Ang inda mga ginaistorya, puro pagdinayà.†
Ang inda mga ginahambay hay nakakamatay pareho sa dalit ng sawa.†
14 Ang nagaluwas sa inda mga bàbà, puro masakit nga mga hambay kag pagsumpà.†
15 Madalì sinda magpamatay.

---

† **3:4 3:4** Salmo 51:4 † **3:12 3:10-12** Salmo 14:1-3, 53:1-3 † **3:13 3:13** Salmo 5:9 † **3:13 3:13** Salmo 140:3
† **3:14 3:14** Salmo 10:7

16 Ginasiraan kag ginapasakitan ninda ang mga tawo.
17 Kag wayà sinda nagahandom nga magkaigwa ning maayo nga relasyon sa inda
isigkatawo.†
18 Kag wayà sinda kahadlok sa Dios.”†
19 Niyan, sayod naton nga kung ano ang ginahambay ng Kasulatan, ginahambay ini
sa mga Judio nga nagakabuhì sunò sa Kasuguan. Nganì wayà na kita maibalibad nga
indì kita parusahan. Ang tanan hay manabat sa Dios tungod sa inda mga salà.
20 Wayà gid tawo nga kabigon nga matarong sa panirò ng Dios paagi sa pagtuman
ng Kasuguan, kay paagi sa Kasuguan makikilaya ng tawo nga siya hay makasasalà.

Ang Pagpakamatarong ng Dios sa Tawo

21 Pero niyan gingpasayod na kung pauno kabigon nga matarong ng Dios ang tawo.
Ini hay bukon paagi sa pagtuman sa Kasuguan. Ang Kasuguan mismo kag mga
propeta ang nagapamatuod diri.
22 Kabigon nga matarong ng Dios ang tawo paagi sa pagtuo kay Hesu-Kristo. Ang
aber sin-o nga nagatuo hay kabigon nga matarong ng Dios kay siya hay wayà may
ginapalabi.
23 Kay ang tanan hay nagpakasalà kag wayà gid aber isa nga angay sa iya panirò.
24 Pero tungod sa pagpakamaayo niya, gingkabig kita nga matarong kag ini hay
regalo ng Dios paagi kay Kristo Hesus nga nagtubos sa aton.
25 Gingsugò siya ng Dios agud ihalad ang iya kabuhì para sa aton agud paagi sa aton
pagtuo sa iya dugò*, ang aton mga salà hay mapatawad kag indì na kita parusahan
ng Dios. Ginghuman ini ng Dios para ipakità nga siya hay matarong. Nang una,
pinabay-an lang niya ang kasal-anan ng mga tawo, kay siya hay mapinasensyahon.
26 Pero arinyan ginghusgahan niya ang kasal-anan ng mga tawo agud ipakità niya
nga siya hay matarong kag kabigon niya nga matarong ang aber sin-o nga nagatuo
kay Hesus.
27 Nganì wayà gid aber sin-o nga makapahambog, kay kabigon kita nga matarong
ng Dios bukon paagi sa aton pagtuman sa Kasuguan, kundì paagi sa aton pagtuo kay
Hesu-Kristo.
28 Kay nagapati kita nga kabigon nga matarong ng Dios ang tawo paagi sa pagtuo
kag bukon sa pagtuman ng Kasuguan.
29 Matuod nga ang Dios hay Dios ng mga Judio kag imaw da ng mga bukon Judio.
Syempre siya hay Dios ng tanan,
30 kay may isa lang nga Dios. Kag ginakabig niya nga matarong ang mga Judio kung
sinda magtuo kay Hesus kag imaw da ang mga bukon Judio kung magtuo da sinda
kay Hesus.
31 Bukon ini gusto hambayon nga ginabaliwayà naton ang Kasuguan tungod sa
pagtuo, kundì ginatuman pa naton ini.

4

Si Abraham ang aton Ihimplo

1 Bilang ihimplo kung pauno ginakabig nga matarong ng Dios ang tawo, ano ang
amon mahahambay parti kay Abraham nga amon kalulo-lulohan nga mga Judio?
2 Kung gingkabig siya nga matarong ng Dios tungod sa iya maayo nga mga hin-
imuan, may maipapahambog siya. Pero ang matuod, wayà siya may maipahambog
sa Dios.
3 Nasayuran naton ini kay ginahambay ng Kasulatan,

---

† **3:17 3:15-17** Isaias 59:7-8 † **3:18 3:18** Salmo 36:1 * **3:25 3:25** *Iya dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

“Nagtuo si Abraham sa Dios kag tungod diri gingkabig siya nga matarong ng Dios.”†
4 Ang tawo nga nagatrabaho hay ginasuhuyan. Ang suhoy hay indì makabig nga
regalo kay iya ini gingpangabudlayan.
5 Pero ang tawo hay ginakabig nga matarong ng Dios, bukon paagi sa iya maayo nga
mga ginghuman, kundì paagi sa iya pagtuo sa Dios nga nagapatawad sa makasasalà.
6 Imaw da ini ang gusto hambayon ni David nang naghambay siya nga gingpaka-
maayo ang tawo nga gingkabig nga matarong ng Dios bukon paagi sa iya maayo nga
mga hinimuan.
7 Naghambay siya,
“Bulahan ang mga tawo nga ang inda mga pagsuway hay gingpatawad,
kag ang inda mga salà hay ginglimot na ng Dios.
8 Bulahan ang tawo nga ang iya salà hay wayà na ginadumduma ng Ginoo.”†
9 Ining ginghambay ni David hay bukon lang para sa mga Judio, kundì para da sa
mga bukon Judio. Ang ginahambay namon hay pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Nagtuo si Abraham sa Dios kag tungod sa iya pagtuo,
gingkabig siya nga matarong ng Dios.”
10 Kasan-o ba ini natabò? Pagkatapos siya mapaltak o bago siya mapaltak? Gingkabig
na siya nga matarong bago siya mapaltak.
11 Gingpaltak siya nang ulihi bilang tandà nga gingkabig na siya nga matarong ng Dios
tungod sa iya pagtuo nang wayà pa siya mapaltak. Imaw inà nga si Abraham hay
gingkabig nga tatay ng tanan nga wayà napaltak pero nagatuo sa Dios. Kag tungod
sa inda pagtuo, gingkabig sinda nga matarong ng Dios.
12 Si Abraham hay tatay da ng mga pinaltak, bukon lang tungod sa inda pagiging
paltak, kundì tungod nagatuo sinda pareho sa pagtuo ng amon tatay nga si Abraham
nang wayà pa siya mapaltak.

Ang Pangakò ng Dios Nabaton paagi sa Pagtuo

13 Nang una, nagpangakò ang Dios kay Abraham kag sa iya mga inapo nga ang
kalibutan hay maging inda. Gingpangakò ini bukon tungod sa pagtuman ni Abraham
sa Kasuguan, kundì gingkabig siya nga matarong paagi sa iya pagtuo.
14 Kung ang mga nasakop sa Kasuguan* imaw lang ang makabaton ng gingpangakò
ng Dios, wayà puyos ang aton pagtuo sa Dios kag gingbaliwayà na ang pangakò ng
Dios.
15 Ang Kasuguan imaw ang kabangdanan kung basì may parusa nga halin sa Dios.
Kay kung wayà ang kasuguan, wayà da ning pagsuway.
16 Nganì ang pangakò ng Dios hay paagi lang sa pagtuo, agud ini hay maitao ng Dios
nga wayà bayad kag maging pamatuod nga ini hay mababaton ng tanan nga inapo
ni Abraham, bukon lang sa mga Judio nga sakop sa Kasuguan, kundì sa mga bukon
Judio nga nagatuo da pareho kay Abraham. Kay si Abraham imaw ang tatay ng tanan
nga nagatuo, Judio man o bukon.
17 Ginahambay ng Kasulatan,
“Ginghuman ko ikaw nga tatay ng madamò nga nasyon.”†
Ini nga pangakò hay sigurado gid kay ang Dios ang naghuman ini. Kag ang Dios nga
gingtuuhan ni Abraham imaw da ang Dios nga nagatao kabuhì sa mga patay† kag
nagatuga ng mga butang nga wayà pa.

---

† **4:3 4:3** Gingtunaan 15:6 † **4:8 4:7-8** Salmo 32:1-2 * **4:14 4:14** *Ang mga nasakop sa Kasuguan*: gusto hambayon, ang mga Judio nga nagtinguhà nga magsunod sa Kasuguan ni Moises. † **4:17 4:17** Gingtunaan 17:5 † **4:17 4:17** *Patay*: Daw patay si Abraham kag si Sara kay maguyang na gid sinda kag baog pa si Sara.

18 Aber wayà na gid paglaom nga makaungà, nagtuo gihapon si Abraham nga siya hay
maging tatay ng madamò nga nasyon. Nganì sa iya pagtuo, natuman ang pangakò ng
Dios. Sunò gid sa ginghambay ng Dios sa iya,
"Magiging pareho kadamò sa mga bituon ang imo mga inapo."†
19 Nang nagpangakò ang Dios kay Abraham, mga 100 na ka tuig ang iya edad. Sayod
niya nga maguyang na siya kag imposible na nga makaungà pa. Sayod da niya nga
ang iya asawa hay indì na makaungà kay baog si Sara. Pero wayà nagpangluya ang
iya pagtuo sa Dios.
20 Wayà gid siya nagduha-duha sa pangakò ng Dios, kundì nagtuo siya. Nganì
gingpakusog siya ng Dios tungod sa iya pagtuo. Kag gingdayaw niya ang Dios
21 kay nagsalig gid siya nga tumanon ng Dios ang iya gingpangakò.
22 Nganì tungod sa iya pagtuo, gingkabig siya nga matarong ng Dios.
23 Pero ang ginahambay ng Kasulatan nga, 'gingkabig siya nga matarong' hay
gingsulat bukon lang para kay Abraham,
24 kundì para da sa aton. Kabigon da kita nga matarong kung nagatuo kita sa Dios
nga nagbanhaw kay Hesus nga aton Ginoo.
25 Gingpatay si Hesus tungod sa aton mga salà kag gingbanhaw siya agud kabigon
kita nga matarong.

5

Maayo na ang aton Relasyon sa Dios

1 Niyan, kay gingkabig na kita nga matarong paagi sa aton pagtuo, igwa na kita
maayo nga relasyon sa Dios. Ini hay natabò tungod sa ginghuman ng aton Ginoong
Hesu-Kristo.
2 Paagi da sa iya, nakakapalapit kita sa Dios; kag paagi sa pagtuo, nabaton naton
ini nga pagpakamaayo ng Dios kag nagakalipay kita sa paglaom nga makaibahan kita
sa iya kahimayaan.
3 Kag bukon lang inà, kundì nagakalipay da kita sa aton mga pag-antos, kay sayod
naton nga paagi sa pag-antos maging matiniison kita.
4 Kag kung maging matiniison kita, nalilipay ang Dios sa aton. Kag kung ang Dios
nalilipay sa aton, may paglaom kita nga maayo ang aton paabuton.
5 Kag indì puydi nga indì ta mabaton ang aton ginalauman kay gingpabatyag ng
Dios ang iya sobra nga paghigugmà sa aton tagipusuon, paagi sa Espiritu Santo nga
gingtao sa aton.
6 Nang wayà gid kita mahuman para makalikaw sa parusa, sa tamà nga tyempo
namatay si Kristo para sa aton nga mga bukon diosnanon.
7 Bihirà sa isa ka tawo nga gusto mamatay para sa matarong nga tawo. Siguro igwa
da gusto mamatay para sa maayo nga tawo.
8 Pero gingpakità ng Dios ang iya paghigugmà sa aton nang mamatay si Kristo para
sa aton aber kita hay makasasalà pa.
9 Kag tungod gingkabig na kita niyan nga matarong ng Dios paagi sa dugò ni Kristo,
igwa gid kita kasiguruhan paagi kay Kristo nga maluwas sa parusa ng Dios.
10 Nang una, mga kaaway kita ng Dios, pero paagi sa pagkamatay ng iya Ungà,
naibalik na ang aton relasyon sa iya. Kag niyan nga may maayo kita liwat nga
relasyon sa Dios, sigurado nga luwason niya kita sa paabuton nga parusa paagi sa
kabuhì ni Kristo.
11 Kag bukon lang inà, kundì nagakalipay kita niyan tungod sa Dios paagi sa aton
Ginoong Hesu-Kristo. Paagi sa iya, nabalik na ang aton maayo nga relasyon sa Dios.

Si Adan kag Si Kristo

† **4:18 4:18** Gingtunaan 15:5

12 Ang salà nag-abot sa kalibutan kay gingsuway ni Adan ang sugò ng Dios kag ang
iya salà hay nagresulta ng kamatayon. Nganì ang tanan nga tawo hay mamatay, kay
ang tanan hay nakasalà.
13 Kay bago gingtao ng Dios ang Kasuguan, yari na sa kalibutan ang salà. Pero wayà
panabton ang tawo sa salà kung wayà ang Kasuguan.
14 Pero magtunà kay Adan hasta kay Moises, may gahom na ang kamatayon sa mga
tawo aber pa sa mga wayà nakasalà pareho ng pagsuway ni Adan sa sugò ng Dios.
Si Adan hay simbulo ni Kristo* nga adto nga tyempo hay ginapaabot.
15 Pero ining duha hay bukon pareho, kay ang regalo ng Dios hay bukon kapareho
sa resulta ng salà. Matuod gid nga ang salà ng isa ka tawo hay nagdaya ng kamatayon
sa madamò nga tawo. Pero sobra pa gid diri ang pagpakamaayo ng Dios nga imaw
ang regalo nga nag-abot sa madamò nga tawo paagi sa isa ka tawo nga si Hesu-Kristo.
16 Ang resulta ng regalo ng Dios hay iba gid sa resulta ng salà ni Adan. Ang salà
ni Adan hay nagresulta ng parusa, pero tungod sa regalo ng Dios, aber madamò ang
aton ginghuman nga salà, gingkabig kita nga matarong ng Dios.
17 Kung tungod sa salà ng isa ka tawo, may gahom na ang kamatayon sa tanan,
daw ano pa gid kadakò ang maging resulta ng ginghuman ng isa ka tawo nga si Hesu-
Kristo! Kay ang mga tawo nga nagabaton ng dakò nga pagpakamaayo kag regalo ng
Dios paagi kay Kristo, hay kabigon niya nga matarong kag magakaigwa kabuhì kag
magaharì kaibahan ni Kristo sa iya gingharian.
18 Nganì tungod sa isa ka salà nga ginghuman ni Adan, ang tanan nga tawo
hay ginghusgahan nga pagaparusahan. Imaw da, tungod sa isa ka matarong nga
ginghuman ni Kristo, gingkabig nga matarong ng Dios ang tanan nga tawo†, kag taw-
an sinda kabuhì.
19 Tungod sa isa ka tawo nga wayà nagtuman sa Dios, madamò ang naging
makasasalà. Imaw da, paagi sa pagtuman ng isa ka tawo, madamò ang kabigon
nga matarong ng Dios.
20 Gingtao ng Dios ang Kasuguan agud makità ng mga tawo nga nagapakadamò
ang inda pagsuway. Pero aber nagdugang ang salà, nagdugang pa gid nganì ang
pagpakamaayo ng Dios.
21 Nganì matuod nga nagharì ang salà sa tanan nga tawo kag nagresulta ng
kamatayon sa tanan. Pero niyan nagadaog kag nagaharì ang pagpakamaayo ng
Dios. Gingkabig na niya kita nga matarong kag nagaresulta ini ng kabuhì nga wayà
katapusan. Ini tanan hay tungod sa ginghuman ni Hesu-Kristo nga aton Ginoo.

6

Niyan Bag-o na ang Aton Kabuhì

1 Niyan, ano ang aton mahahambay? Magapadayon pa ba kita sa pagpakasalà agud
magdugang pa gid ang pagpakamaayo ng Dios sa aton?
2 Indì na gid! Indì puydi nga magpadayon kita sa pagpakasalà kay wayà na nagaharì
ang salà sa aton.
3 Sayod gid nindo nga nang gingbawtismuhan kita sa pagpakig-isa naton kay Kristo
Hesus, ang gusto ini hambayon hay kaibahan da kita sa iya kamatayon.
4 Nganì ang pagbawtismo sa aton nagapakilaya nga pagkamatay ni Kristo kita daw
namatay da kag kita ginglubong kaibahan niya, agud pagkabanhaw ni Kristo paagi sa
makatitingaya nga gahom ng Dios nga Amay, magakabuhì kita sa bag-o nga kabuhì.

---

* **5:14 5:14** Magkapareho si Adan kag si Kristo kay ang ginghuman ninda hay may epikto sa tanan nga tawo.
† **5:18 5:18** Ang tanan nga tawo: gusto hambayon, adto lang ang tanan nga nagatuo o nagabaton ng iya pagpakamaayo.

5 Kag kung nagakaisa kita kay Kristo sa iya kamatayon, sigurado gid nga magkaigwa
kita ng bag-o nga kabuhì pareho ng natabò sa iya nang gingbanhaw siya.
6 Sayod naton nga ang aton dati nga makasasalà nga kinaugalì hay ginglangsang na
sa krus kaibahan ni Kristo, agud indì na magharì ang aton makasasalà nga kinaugalì
sa aton. Imaw inà nga indì kita dapat maulipon ng salà.
7 Kay kung patay na ang tawo, hilway na siya sa gahom ng salà.
8 Kag kung namatay kita kaibahan ni Kristo, nagatuo kita nga mabuhì da kita
kaibahan niya.
9 Kay sayod naton nga tungod si Kristo hay nabanhaw, indì na puydi nga mamatay
siya liwat. Wayà na gahom ang kamatayon sa iya.
10 Namatay siya ng kaisa lang gid para sa mga salà ng mga tawo kag indì na gid ini
maliwat. Buhì siya niyan kag ang iya kabuhì para sa Dios.
11 Nganì, tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo Hesus, kabiga nindo nga ang indo
kaugalingon patay na sa salà kag niyan nagakabuhì kamo para sa Dios.

12 Nganì, ayaw na nindo pagtuguti nga magharì ang salà sa indo lawas agud indì
na kamo magtuman ng indo mga malain nga handom.
13 Ayaw nindo paggamita ang aber ano nga parte ng indo lawas para maghuman
ng malain, kundì ipasakop nindo ang indo lawas sa Dios, agud gamiton niya ang
indo lawas para maghuman ning matarong. Himua nindo ini bilang mga tawo nga
gingbanhaw halin sa kamatayon kag gingtaw-an bag-o nga kabuhì.
14 Ang salà hay indì dapat magharì sa indo, kay wayà na kamo nasakop ng
Kasuguan, kundì nagakabuhì na kamo sa pagpakamaayo ng Dios.

Ang Ulipon ng Matarong nga Pagkabuhì

15 Niyan, tungod kita wayà na nasakop ng Kasuguan kundì nagakabuhì na sa
pagpakamaayo ng Dios, magapakasalà pa ba kita? Indì na gid!
16 Dapat nindo masayuran nga kung maulipon kita ng tawo, nagatuman gid kita
sa iya. Mga ulipon kita ng aber ano nga aton ginatuman. Nganì kung nagahuman
kita ning salà, mga ulipon kita ng salà kag ang resulta ini hay kamatayon. Pero kung
nagatuman kita sa Dios, mga ulipon kita ng Dios kag ang resulta ini hay maging
matarong kita.
17 Nang una, mga ulipon kamo ng salà. Pero salamat sa Dios kay niyan halin na
gid sa tagipusuon ang indo pagtuman sa mga kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
18 Ginghilway na kamo ng Dios sa gahom ng salà kag niyan naging ulipon kamo ng
matarong nga pagkabuhì.
19 Ginagamit ko bilang ihimplo ang parti sa pagkaulipon kay maluya ang indo pang-
intindi. Nang una gingpagamit nindo ang tanan nga parte ng indo lawas bilang mga
ulipon ng salà paagi sa paghuman ng malaw-ay nga mga butang kag kalainan. Kag
ang resulta mas lalò pa gid kamo nga naging malain. Pero niyan, itugyan nindo ang
indo bilog nga lawas bilang mga ulipon ng matarong nga pagkabuhì. Kag ang resulta
naging malimpyo ang indo kabuhì.
20 Nang mga ulipon pa kamo ng salà, ang matarong nga pagkabuhì wayà sa indo.
21 May kaayuhan ba kamo nga nabuoy sa indo pagkabuhì nang una nga niyan
ginakahuyà na nindo? Ang resulta adto hay imaw ang kamatayon.
22 Pero niyan ginghilway na kamo sa salà kag mga ulipon na kamo ng Dios. Kag
ang indo nabaton hay imaw ang malimpyo nga pagkabuhì. Ang resulta ini hay ang
kabuhì nga wayà katapusan.

23 Kay ang bayad sa salà hay ang kamatayon espiritwal,† pero ang regalo ng Dios
hay kabuhì nga wayà katapusan tungod sa aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus nga
aton Ginoo.

7

Hilway na Kita sa Kasuguan

1 Mga kauturan, sayod nindo ang parti sa mga layi. Nganì sigurado ako nga
maintindihan nindo ang akon ginaisplikar sa indo. Kung buhì pa ang tawo, ang
layi hay may gahom pa sa iya.
2 Halimbawà, ang babayi nga may asawa, sunò sa layi daw nahigot siya sa iya
asawa mintras buhì pa ini. Pero kung ang iya asawa hay patay na, hilway na siya sa
layi nga naghigot sa iya asawa.
3 Nganì kung mag-asawa siya sa iban nga lyaki mintras buhì pa ang iya asawa,
nagapangawatan siya. Pero kung patay na ang iya asawa kag mag-asawa siya sa
iban, wayà siya nagasuway sa layi kag wayà da siya nagapangawatan.
4 Nganì, mga kauturan ko, tiyad da inà ang natabò sa indo. Wayà na gahom sa indo
ang Kasuguan, kay namatay na kamo paagi sa kamatayon ni Kristo. Nagpakig-isa na
kamo kay Kristo nga nabanhaw, agud magkabuhì kita ning maayo para magserbisyo
sa Dios.
5 Nang nagakabuhì pa kita sa aton lawasnon nga kinaugalì, ang malain nga mga
handom imaw ang nagaharì sa aton. Kag nagdugang pa nganì tungod sa Kasuguan.
Kag tungod sa aton ginghuman, ang resulta hay ang kamatayon.
6 Pero niyan, hilway na kita tungod ginakabig kita nga patay sa Kasuguan nga nag-
ulipon sa aton. Ini hay posible tungod sa aton pagpakig-isa sa kamatayon ni Kristo.
Ang aton pagserbisyo sa Dios niyan hay sunò na sa bag-o nga kabuhì nga resulta ng
aton pagsunod sa Espiritu Santo kag bukon sa dati nga pagkabuhì nga resulta ng aton
pagsunod sa Kasuguan.

Ang Kasuguan kag ang Salà

7 Niyan basì kung may maghambay, “Kung tiyad inà, malain ba galì ang Kasuguan?”
Bukon gid! Kay kung wayà ang Kasuguan, wayà ako nakasayod kung ano ang salà.
Halimbawà, kung wayà nakasulat sa Kasuguan, “Indì ka maghinakog,”† wayà ako
nakasayod nga malain ang paghinakog.
8 Pero tungod sa salà nga yari na nga daan sa akon, pagkasayod ko nga malain galì
ang paghinakog, nagdugang pa gid ang akon kahakog. Nganì kung wayà Kasuguan,
indì da kita makasayod kung ano ang ginatawag nga salà.
9 Nang una, naisip ko nga maayo ang akon kabuhì kay wayà ko pa nasayuri ang
Kasuguan. Pero pagkasayod ko ng Kasuguan, nakità ko nga ako galì hay makasasalà,
10 kag didto ko nasayuran nga ako galì hay gingsentensyahan na ng kamatayon.
Nganì ang Kasuguan nga imaw dapat ang magtao ning kabuhì sa akon, imaw pa ang
nagdaya sa akon ng kamatayon.
11 Kay ang Kasuguan imaw ang ginggamit ng salà nga yari sa akon, agud madayà
ako kag ang resulta hay nasentensyahan ako ng kamatayon kay wayà ko masunod
ang Kasuguan.
12 Ang Kasuguan hay balaan kag ang tanan nga sugò diri hay balaan, matarong kag
maayo.
13 Ang gusto ba hambayon, ang maayo hay nagdaya sa akon sa kamatayon? Bukon
gid! Gingsentensyahan ako tungod sa akon salà. Kag paagi sa Kasuguan, makikità nga
malain gid ang salà, kay ginggamit niya ang Kasuguan nga maayo para maparusahan

† **6:23 6:23** Efeso 2:1; Colosas 2:13 † **7:7 7:7** Exodus 20:17; Deuteronomio 5:21

ako ng kamatayon. Nganì paagi sa Kasuguan, nakità ta kung mauno gid kalain ang salà.

Ang Maayo nga Gusto Humanon ng Tawo Indì niya Mahuman

14 Sayod naton nga ang Kasuguan naghalin sa Espiritu ng Dios. Pero ako tawhanon
kag ulipon ng salà.
15 Indì ko maintindihan kung basì ginahuman ko ini, kay ang maayo nga butang
nga gusto ko humanon hay indì ko mahuman, pero ang butang nga indì ko gusto
humanon imaw ang akon ginahuman.
16 Kag kung wayà ako nagasugot sa akon ginahuman nga malain, ang gusto
hambayon nagasugot ako nga tamà ang nakasulat sa Kasuguan.
17 Nganì bukon ako ang nagahuman ng malain, kundì ang kinaugalì nga makasasalà
nga yari sa akon.
18 Kay sayod ko nga diri sa akon, sa akon lawasnon nga kinaugalì, wayà gid maayo,
kay aber gusto ko maghuman ning maayo indì ko mahuman.
19 Kay ang maayo nga gusto ko humanon indì ko mahuman, pero ang malain nga
indì ko gusto humanon imaw ang akon ginahuman.
20 Niyan, kung ginahuman ko ang indì ko gusto nga humanon, bukon na ako ang
nagahuman ini, kundì ang kinaugalì nga makasasalà nga yari sa akon.
21 Niyan imaw ini ang nasayuran ko sa akon kaugalingon: kung gusto ko maghuman
ning maayo, ang akon malain nga kinaugalì hay yarà da mismo.
22 Nalilipay gid ang akon tagipusuon sa Kasuguan ng Dios,
23 pero igwa ning iban nga prinsipyo nga nagahikot sa akon kinaugalì, nga
nagakontra sa Kasuguan nga gusto ko sundon. Tungod diri naging ulipon ako ng
gahom ng salà nga yari sa akon.
24 Makaluluoy gid ako! Sin-o ba ang makahilway sa akon, sa ini nga makasasalà
nga pagkatawo nga ginahusgahan ng kamatayon?
25 Wayà iban kundì ang Dios paagi kay Hesu-Kristo nga aton Ginoo! Salamat sa
Dios!
Nganì, imaw ini ang akon kamutangan, ang akon hunahunà nagapasakop sa
Kasuguan ng Dios, pero ang akon lawasnon nga kinaugalì nagapasakop sa gahom
ng salà.

8

Ang Pagkabuhì paagi sa Espiritu Santo

1 Imaw nganì inà, indì na parusahan ng Dios ang mga nagpakig-isa kay Kristo
Hesus.
2 Kay pagkatapos nga kita nagpakig-isa na kay Kristo Hesus, nagagahom na sa
aton ang Espiritu Santo nga nagatao ng kabuhì. Nganì hilway na kita sa salà kag
kamatayon nga naggahom sa aton.
3 Ang Kasuguan indì makabuoy ng gahom ng salà sa aton kabuhì, kay maluya ang
aton lawasnon nga kinaugalì, nganì indì kita makasunod sa Kasuguan. Gingsugò ng
Dios ang iya Ungà nga maging tawo pareho sa aton, agud maging halad* para sa aton
salà. Kag sa iya pagkamatay, gingsirà ng Dios ang gahom ng salà.
4 Ginghuman niya ini agud ang ginapatuman ng Kasuguan matuman sa aton nga
wayà na nagakabuhì sunò sa gusto ng aton lawasnon nga kinaugalì, kundì sunò sa
gusto ng Espiritu Santo.
5 Kay ang aber sin-o nga nagakabuhì sunò sa lawasnon nga kinaugalì hay wayà
iban nga ginahunahunà, kundì kung ano ang nagustuhan nga mga butang ng iya
lawasnon nga kinaugalì. Pero ang aber sin-o nga nagakabuhì sunò sa pagtuytoy ng
Espiritu Santo, ginahunahunà lang ang nagustuhan nga mga butang ng Espiritu Santo.

6 Kung ang hunahunà ng tawo hay permi lang ang lawasnon nga kinaugalì, ang
resulta imaw ang kamatayon nga wayà katapusan*. Pero kung ang mga butang nga
gusto ng Espiritu Santo imaw lang ang iya ginahunahunà, makakabaton siya ning
kabuhì kag katawhayan.
7 Kay ang tawo nga ang ginahunahunà lang hay ang lawasnon nga kinaugalì
ginakabig nga kaaway ng Dios. Wayà siya nagasunod sa Kasuguan ng Dios kag ang
matuod, indì siya makasunod diri.
8 Ang mga tawo nga nagasunod ng inda lawasnon nga kinaugalì indì gid
makapalipay sa Dios.
9 Pero kamo wayà na sa paggahom ng indo lawasnon nga kinaugalì, kundì
nagagahom na ang Espiritu sa indo kay nagaistar ang Espiritu ng Dios sa indo. Ang
tawo nga wayà sa iya ang Espiritu ni Kristo, wayà siya relasyon kay Kristo.
10 Pero tungod si Kristo hay yarà sa indo, aber mamatay ang indo lawas tungod sa
salà, mabuhì gihapon ang indo espiritu kay gingkabig kamo nga matarong ng Dios.
11 Niyan, tungod ang Espiritu ng Dios nga nagbanhaw kay Hesus nagaistar sa indo,
ang Dios nga nagbanhaw kay Kristo imaw da ang magatao ning kabuhì sa indo mga
lawas nga may kamatayon. Kag humanon niya ini paagi sa iya Espiritu Santo nga
nagaistar sa indo.
12 Nganì mga kauturan, kahinangyan sundon naton ang Dios kag dapat isikway ta
ang aton pagkabuhì sa lawasnon nga kinaugalì.
13 Kay kung magkabuhì kamo sunò sa indo lawasnon nga kinaugalì, mamamatay
kamo sa espiritwal. Pero kung paagi sa Espiritu Santo hay isikway nindo ang malain
nga mga hinimuan ng indo lawas, mabubuhì kamo hasta sa wayà katapusan.

Ang mga Ungà ng Dios

14 Ang mga tawo nga ginatuytuyan ng Espiritu ng Dios imaw ang matuod nga mga
ungà ng Dios.
15 Kay ang Espiritu nga indo nabaton hay wayà naghuman sa indo para maging mga
ulipon, nga nagakahadlok pareho ng indo nabatyagan nang una, kundì ginghuman
niya kamo para maging mga ungà ng Dios. Niyan, matatawag na naton ang Dios,
"Abba, Amay."†
16 Ang Espiritu Santo kaibahan ng aton espiritu, imaw ang nagapamatuod nga kita
hay mga ungà ng Dios.
17 Kag tungod kita hay mga ungà na ng Dios, mga miyugpanublì na kita ng mga
pagpakamaayo nga itatao ng Dios para sa iya mga ungà. Mga miyugpanublì da kita
kaibahan ni Kristo. Kay kung nagaantos kita niyan pareho kay Kristo nang una,
magaabot ang adlaw nga padunggan* da kita kaibahan niya.

Ang Maayo gid nga Kamutangan sa Paabuton

18 Kung sa akon lang, ang mga pag-antos arinyan hay indì gid maikumpara sa kaayo-
ayo nga kamutangan nga itatao sa aton sa langit.
19 Kay nagahuyat gid nga may madakò nga handom ang tanan nga gingtuga ng Dios
sa paabuton nga tyempo kung ipakilaya na ng Dios kung sin-o ang iya mga ungà.
20 Kay wayà makatuman ang tanan nga gingtuga ng Dios sa iya plano nga para sa
inda. Natabò ini bukon sunò sa inda gusto kundì tungod nga imaw ini ang kabubut-on
ng Dios. Pero may paglaom pa,
21 kay magaabot ang adlaw nga ang mga gingtuga ng Dios indì na malunot, kundì
maging kaibahan ng mga ungà ng Dios nga mahilway nga mabutang sa kaayo-ayo
gid nga kamutangan.

---

* **8:6 8:6** *Kamatayon nga wayà katapusan*: Ang gusto hambayon hay mabuyag ang tawo sa Dios hasta sa wayà ning katapusan. † **8:15 8:15** *Abba* sa Aramaic, ang gusto hambayon hay Tatay.

22 Sayod naton nga hasta niyan ang tanan nga gingtuga ng Dios hay nagaagunta sa
kasakit pareho ng nababatyagan nga kasakit ng minug-ungà.
23 Pero bukon lang sinda, kundì kita da nga nakabaton ng Espiritu Santo nga imaw
ang una nga regalo ng Dios, hay nagaagunta da mintras nagapaabot kita sa adlaw
nga bag-uhon ng Dios ang aton mga lawas kag kabigon niya kita nga iya mga ungà.
24 Naluwas na kita kag nagapaabot na lang nga makumplito ini nga kaluwasan. Ang
paglaom hay indì matawag nga paglaom kung yarà na ang ginalauman. Kay sin-o ba
ang magalaom pa kung yarà na?
25 Pero kung nagalaom kita sa butang nga wayà pa sa aton, nagahuyat kita nga may
pag-antos.
26 Bukon lang ang paglaom naton ang nagabulig sa aton, kay ang Espiritu Santo da
hay nagabulig sa aton mga kaluyahon. Kay wayà kita makasayod kung ano gid ang
aton dapat ipangamuyò, nganì ang Espiritu Santo imaw ang nagapangabay sa Dios
para sa aton paagi sa mga pag-agunta nga indì mamitlang.
27 Kag siya nga nakakasayod ng suyod ng tagipusuon ng tawo, imaw da ang
nakakasayod ng hunahunà ng Espiritu Santo. Kay nagapangabay ang Espiritu Santo
sa Dios para sa iya mga balaan nga tawo kag ini hay sunò sa kabubut-on ng Dios.
28 Sayod naton nga ang tanan nga nagakatabò ginahuman ng Dios para sa kaayuhan
ng mga nagahigugmà sa iya, nga imaw ang iya mga gingpilì sunò sa iya plano.
29 Kay tunà pa nang una, sayod na ng Dios kung sin-o ang iya maging mga ungà.
Kag gingplano na niya nga daan para maging kapareho sinda sa iya Ungà nga si
Hesus, agud siya ang maging panganay sa madamò nga kauturan.
30 Kag sayod na ng Dios kung sin-o ang iya maging mga ungà, nganì gingtawag
niya sinda; kag sinda nga iya gingtawag, iya da gingkabig nga matarong; kag ang iya
gingkabig nga matarong, hay iya da gingpadunggan.

Ang Paghigugmà ng Dios

31 Niyan, kung hunahunaon ta ini nga mga butang, makahambay kita nga ang Dios
hay nagaapin gid sa aton kag wayà may makaperdi sa aton.
32 Wayà niya ging-awaan ang iya Ungà, kundì ginghalad niya para sa aton tanan.
Kung gingtao niya ang iya Ungà, sigurado gid nga itatao da niya sa aton kaibahan ng
iya Ungà, ang tanan nga butang.
33 Wayà may makaakusar sa aton nga mga gingpilì ng Dios, nga kita hay mga
makasasalà gihapon, kay ang Dios mismo ang nagahambay nga kita hay gingkabig
na nga matarong.
34 Wayà na may makahambay nga dapat kita parusahan, kay si Kristo Hesus mismo
ang gingparusahan kag namatay para sa aton. Kag bukon lang inà, gingbanhaw siya
kag niyan yadto siya sa tuo ng Dios nga nagapangabay sa iya para sa aton.
35 Wayà gid may makabuyag sa aton sa paghigugmà ni Kristo. Aber mag-agi kita sa
mga kahugaan tungod sa mga problema, o kalisod, o paghingabot, o kung wayà kita
may makaon, o kung wayà kita may maisuksok, o kung yarà kita sa peligro, o kung
aber patyon pa kita; nasisiguro ta gid nga ginahigugmà pa gihapon kita ni Kristo.
36 Sayod naton ini tanan kay ini ang ginahambay ng Kasulatan,
"Tungod sa amon pagtuo sa imo,
kami hay permi sa peligro ng kamatayon.
Pareho kami sa mga karnero nga ihawon."†
37 Pero aber imaw ini ang aton kamutangan, magadaog gid kita kag makakaya ta gid
nga atubangon ini tanan paagi sa bulig ni Kristo nga nagahigugmà sa aton.
38-39 Kay sigurado gid ako nga wayà may makapabuyag sa aton sa paghigugmà ng Dios
nga iya gingpakità paagi kay Kristo Hesus nga aton Ginoo. Aber pa ang nagakatabò

† **8:36 8:36** Salmo 44:22

sa kabuhì o ang kamatayon, ang mga anghel o ang mga demonyo, ang nagakatabò niyan o ang magakatabò sa paabuton, ang mga may gahom, ang mga butang nga yarà sa ibabaw o sa idayom ng dutà, o aber ano pa nga mga butang nga gingtuga ng Dios indì gid makapabuyag sa aton sa iya paghigugmà.

9

Ang mga Israelita nga Gingpilì ng Dios

1 Niyan ining akon ihambay sa indo hay matuod gid, bukon ini pinusong kay nagapakig-isa ako kay Kristo. Ang akon konsensya nga ginatuytuyan ng Espiritu Santo hay nagapamatuod da nga matuod ang akon ihambay,
2 nga grabi gid ang akon kalisod kag padayon nga kasakit ang akon nababatyagan sa tagipusuon
3 tungod sa akon mga kahalihan kag mga kasimanwa. Kung puydi lang kuntà, gusto ko nga ako na lang ang parusahan ng Dios kag ipabuyag kay Kristo para lang mahilway sinda sa parusa.
4 Sinda hay mga Israelita nga ging-ampon ng Dios bilang iya mga ungà kag gingpakità sa inda ng Dios kung mauno ang iya pagka-Dios. Naghuman ang Dios ng mga kasugtanan para sa inda kag gingtao sa inda ang Kasuguan. Gingtudluan sinda ng tamà nga pagsamba sa iya kag madamò ang iya mga pangakò sa inda.
5 Mga inapo sinda ng mga kalulo-lulohan nga gingpilì ng Dios nang una kag sa inda lahì naghalin si Kristo nang siya hay naging tawo. Dayawon ang Dios nga makagagahom sa tanan hasta sa wayà katapusan! Kabay pa.
6 Aber naghambay ako tiyad inà, wayà ninda napusli ini nga mga pribilihiyo. Bukon ini gusto hambayon nga wayà pagtumana ng Dios ang iya pangakò, kay bukon ang tanan nga inapo ni Israel hay ginakabig nga matuod nga Israelita.
7 Bukon tanan nga naghalin kay Abraham hay ginakabig nga iya inapo. Kay naghambay ang Dios kay Abraham, “Kay Isaac magahalin ang imo mga inapo nga akon gingpangakò.”†
8 Gusto hambayon, bukon tanan nga inapo ni Abraham hay ginakabig nga mga ungà ng Dios, kundì ang ging-ungà lang sunò sa pangakò kay Abraham ang kilayahon nga mga ungà ng Dios.
9 Kay imaw ini ang pangakò ng Dios kay Abraham, “Mabalik ako diri sa masunod nga tuig* kag si Sara hay may ungà na nga lyaki.”†
10 Bukon lang si Abraham, kundì paagi sa kapid nga ungà nina Rebeka kag Isaac nga amon kalulo-lulohan, gingpakità ng Dios nga bukon tanan nga inapo ni Abraham ginakabig nga iya mga ungà.
11-12 Nang wayà pa ging-ungà ni Rebeka ang kapid, naghambay ang Dios sa iya, “Ang maguyáng hay magaserbisyo sa manghod.”† Ginghambay niya ini nang wayà pa sinda makahuman maayo o malain. Kay gusto itudlò ng Dios nga siya ang magpilì sa tawo kag ginahuman niya ini bukon basi sa inda maayo nga mga hinimuan, kundì sunò sa iya kabubut-on.
13 Ginahambay ng Kasulatan,
“Ginghigugmà ko si Jacob,
pero wayà ko nagustuhi si Esau.”†
14 Niyan, ano ang aton mahahambay? Nga ang ginghuman ng Dios hay bukon tamà? Bukon tiyad inà!
15 Kay naghambay ang Dios kay Moises,

---

† **9:7 9:7** Gingtunaan 21:12 * **9:9 9:9** *Sa masunod nga tuig*: o, sa tamà nga tyempo. † **9:9 9:9** Gingtunaan 18:10, 14 † **9:11-12 9:11-12** Gingtunaan 25:23 † **9:13 9:13** Malakias 1:2, 3

"Kaluy-an ko ang gusto ko kaluy-an
kag pakamaayuhon ko ang gusto ko pakamaayuhon."†
16 Nganì ang kaayo ng Dios hay bukon basi sa kagustuhan ng tawo o sa hinimuan
ninda, kundì tungod lang gid sa kaluoy ng Dios.
17 Kay ginahambay ng Kasulatan, hambay ng Dios sa harì ng Egipto, "Ginghuman ko
ikaw nga harì agud paagi sa akon humanon kontra sa imo, maipakità ko ang akon
gahom kag para maging bantog ang akon pangayan sa bilog nga kalibutan."†
18 Nganì ginakaluy-an ng Dios ang gusto niya kaluy-an kag ginapatugas niya ang uyo
ng mga tawo nga gusto niya patugason.

Ang Kahangit kag Kaluoy ng Dios

19 Niyan, kung may magpangutana sa akon, "Basì ginabasoy pa ng Dios ang mga
tawo? Wayà naman gida may makakontra sa iya mga gusto nga matabò."
20 Pero sin-o ka gid nga magsabat sa Dios? Kita hay mga tinuga lang ng Dios, nganì
indì kita makareklamo sa Nagtuga kung basì ginghuman niya kita nga tiyad ini.
21 Pareho ng miyughuman ng kuyon, pagusto siya kung ano ang iya humanon sa
lunang nga iya ginahawiran. Kung gusto niya, adto nga lunang mahuhuman niya
nga mga butangan nga duha ka klasi. Ang isa para sa espisyal nga ukasyon kag ang
isa hay para sa ordinaryo lang.
22 Imaw da ini sa Dios. Igwa siya pudir nga humanon kung ano ang gusto niya.
Kung gusto niya nga ipakità ang iya gahom kag ang iya kahangit sa kasal-anan paagi
sa pagparusa, inà hay iya pudir. Pero ginatiisan lang gid anay sinda ng Dios, nga
dapat kuntà hay iya na parusahan!
23 Siya hay nagpasensya sa inda agud maipakità niya ang iya pambihirà nga kaayo
sa mga tawo nga iya ginakaluy-an, nga iya na nga daan gingpreparar para padunggan.
24 Kag kita hay imaw ang mga tawo nga iya gingtawag, bukon lang halin sa mga
Judio kundì halin da sa mga bukon Judio.
25 Imaw ini ang nakasulat sa libro ni Propeta Hosea,
"Ang mga tawo nga bukon akon,
tawagon ko nga 'akon mga tawo.'
Kag sinda nga wayà ko ginahigugmaa dati,
hay akon higugmaon.†
26 Didto sa lugar nga gingtawag sinda, 'Bukon akon mga tawo,'
sa ulihi pagatawagon sinda didto, 'Mga ungà ng buhì nga Dios.'†"
27 Imaw da ini ang ginghambay ni Propeta Isaias parti sa mga Israelita:
"Aber daw pareho sa baybay ang kadamò ng mga inapo ni Israel, malakà lang sa
inda ang maluwas.
28 Kay humanon nga daan kag siguraduhon ng Dios ang iya paghusga para parusahan
ang mga tawo sa kalibutan."†
29 Naghambay pa gid si Isaias,
"Kung ang Ginoo nga Makagagahom hay wayà may gingbilin nga malakà nga inapo
sa amon,
pareho na kuntà kami sa Sodom kag Gomora."†

Ang Israel kag ang Maayong Balità

30 Ang akon gusto hambayon hay imaw ini: ang mga bukon Judio nga wayà
nagtinguhà nga maging matarong hay imaw ang gingkabig nga matarong ng Dios
tungod sa inda pagtuo.

---

† **9:15 9:15** Exodus 33:19 † **9:17 9:17** Exodus 9:16 † **9:25 9:25** Hosea 2:23 † **9:26 9:26** Hosea 1:10 † **9:28 9:27-28** Isaias 10:22-23 † **9:29 9:29** Isaias 1:9

31 Pero ang mga Israelita nga nagtinguhà sa pagtuman ng Kasuguan agud maging
matarong hay bukon naging matarong.
32 Basì? Kay imbis nga magtuo sinda kay Hesu-Kristo, nagsalig sinda sa inda maayo
nga mga hinimuan. Napasuyaod sinda sa "bato nga nakakasuyaod."
33 Sunò sa Kasulatan, ginahambay ng Dios,
"Pamatì kamo! Mabutang ako sa Zion ning bato nga masusuyauran ng mga tawo
kag magapadusmò sa inda.
Pero ang mga tawo nga nagatuo sa iya, indì gid mapahuyà."†

10

1 Mga kauturan, dakò gid ang akon handom nga maluwas ang akon mga kapareho
nga Judio kag ini hay ginapangamuyò ko sa Dios.
2 Makapamatuod ako nga mahugod sinda sa pagserbisyo sa Dios, pero bukon sunò
sa kamatuuran.
3 Kay wayà sinda kasayod ng paagi ng Dios kung pauno niya kabigon nga matarong
ang tawo. Ang inda ginahuman, nagatinguhà sinda sa inda kaugalingon nga paagi
kag wayà ninda ginasunod ang paagi ng Dios.
4 Wayà sinda makaintindi nga paagi kay Kristo, ang tanan nga Kasuguan hay
natuman na. Kay ang bisan sin-o nga nagatuo sa iya hay imaw lang ang ginakabig
nga matarong.

Ang Kaluwasan para sa Tanan

5 Imaw ini ang gingsulat ni Moises parti sa kung pauno ginakabig nga matarong
paagi sa pagtuman ng Kasuguan: "Ang tawo nga nagatuman sa Kasuguan, imaw ang
makakabaton ng kabuhì nga wayà katapusan."†
6 Pero imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan parti sa kung pauno ginakabig nga
matarong ang tawo paagi sa pagtuo, "Indì ka maghambay sa imo kaugalingon, 'Sin-o
ba ang mapalangit?' " (gusto hambayon, agud ibabà si Kristo paidayom).
7 "Indì ka da maghambay, 'Sin-o ang manaog sa idayom ng dutà?' " (gusto
hambayon, agud buy-on si Kristo halin sa mga patay).
8 Kundì tiyad ini ang ginahambay ng Kasulatan,
"Yarà sa imo ang hambay,
yarà sa imo mismo bàbà kag tagipusuon."†
Kag ining hambay ng Dios wayà ning iban kundì ang parti sa pagtuo nga amon
ginawali:
9 kung akuon mo nga si Hesus imaw ang Ginoo kag nagatuo ka sa imo tagipusuon
nga gingbanhaw siya ng Dios halin sa kamatayon, maluwas ka.
10 Kay ang tawo hay kabigon nga matarong ng Dios kung nagatuo siya ning hugot sa
iya tagipusuon. Kag kung ginaakò niya nga nagatuo siya, maluwas siya.
11 Kay ginahambay ng Kasulatan, "Ang nagatuo sa iya indì gid mapahuyà."†
12 Kag ini nga pangakò hay para sa tanan nga tawo, Judio man o bukon, kay ang
Ginoo hay Ginoo ng tanan kag nagatao siya ng abunda nga mga pagpakamaayo sa
tanan nga nagatawag sa iya.
13 Kay ginahambay ng Kasulatan, "Ang aber sin-o nga nagatawag sa Ginoo hay
maluwas."†
14 Pero pauno sinda makatawag sa iya kung indì sinda magtuo? Kag pauno sinda
makatuo sa iya kung wayà ninda mabatii ang parti sa iya? Kag pauno sinda makabatì
kung wayà may magbalità sa inda?

---

† **9:33 9:33** Isaias 8:14, 28:16 † **10:5 10:5** Levitico 18:5 † **10:8 10:6-8** Deuteronomio 30:12-14 sa bersyon ng Septuagint † **10:11 10:11** Isaias 28:16 † **10:13 10:13** Joel 2:32

15 Kag pauno sinda makapanaw kag makabalità kung wayà sinda pagsugua? Sunò
sa Kasulatan, “Mauno kaayo nga siruon ang nagaabot nga mga mensahero nga
nagapasayod ng Maayong Balità.”†
16 Pero bukon tanan hay nagbaton ng Maayong Balità. Pareho ng ginghambay ni
Isaias, “Ginoo, sin-o ba ang nagpati sa amon mensahe?”†
17 Niyan nasayuran naton nga ang pagtuo hay halin sa pagpamatì kag makapamatì
lang ang mga tawo kung may magapasayod ng mensahe parti kay Kristo.
18 Niyan, nakabatì ba arà ang mga Israelita sa ini nga mensahe? Indì puydi nga
wayà sinda nakabatì. Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Ang mensahe hay nakaabot sa bilog nga kalibutan,
ini nga hambay hay nasayuran aber diin nga lugar.”†
19 Imaw pa ini ang isa ko nga pangutana, “Wayà ba arà sinda nakaintindi?” Indì
puydi nga wayà sinda nakaintindi. Kay sa gingsulat ni Moises naghambay ang Dios
sa inda,
“Pailihon ko kamo sa iban nga nasyon.
Pahangiton ko kamo paagi sa pagpakamaayo sa mga tawo nga wayà nakakilaya sa
akon.”†
20 Naghambay da ang Dios sa inda paagi kay Isaias. Kag nang paghambay ni Isaias
ini, wayà gid siya nahadlok sa mga tawo, hambay niya,
“Nakità ako ng mga tawo nga wayà nagapangità sa akon.
Nagpakilaya ako sa inda aber wayà sinda nagapangutana parti sa akon.”
21 Pero parti sa mga Israelita nga iya gingpilì, hambay ng Dios, “Nagapinaabot ako
nga magbalik sa akon ang mga matugas ning uyo kag mga masuwayon.”†

11

Ang Kaluoy ng Dios sa mga Judio

1 Nganì ang pangutana ko, “Gingsikway na ba ng Dios ang iya mga gingpilì nga
Israelita?” Wayà gid! Kay ako mismo isa ka Israelita, inapo ni Abraham kag halin sa
lahì ni Benjamin.
2 Wayà gingsikway ng Dios ang iya mga tawo nga gingpilì na niya nang una pa.
Wayà ba nindo nadumdumi ang ginahambay ng Kasulatan parti kay Propeta Elias?
Dì ba nagreklamo siya sa Dios parti sa ginahuman ng mga Israelita?
3 Hambay niya, “Ginoo, gingpamatay ninda ang imo mga propeta kag ginggubà
ninda ang imo mga altar* nga ginahalaran ng mga hayop. Ako na lang nga isa ang
nabilin kag ginatinguhà da ninda ako nga patyon.”†
4 Pero nagsabat ang Ginoo sa iya, “May gingbilin ako para sa akon nga 7,000 nga
mga Israelita nga wayà nagluhod sa imahen ni Baal.”†
5 Imaw da ini niyan sa aton tyempo. May mga nabilin pa nga mga Israelita nga
nagatuo sa Dios, kay gingpilì niya sinda tungod sa iya pagpakamaayo.
6 Ang pagpilì sa inda hay bukon tungod sa inda maayo nga hinimuan kundì sunò
sa pagpakamaayo ng Dios kay kung ginabasi sa maayo nga hinimuan, indì na ini
matawag nga pagpakamaayo.
7 Niyan, mahambay naton nga ang mga Israelita wayà nakabaton ng inda
ginahandom nga maging matarong. Ang gingpilì lang ng Dios imaw ang nakabaton
ng inda ginahandom, pero ang iban hay gingpatugas ang inda uyo.
8 Imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan parti sa inda,
“Daw sa gingpatuyog sinda ng Dios ning hamuok

† **10:15 10:15** Isaias 52:7 † **10:16 10:16** Isaias 53:1 † **10:18 10:18** Salmo 19:4 sa bersyon ng Septuagint † **10:19 10:19** Deuteronomio 32:21 † **10:21 10:20-21** Isaias 65:1-2 † **11:3 11:3** 1 Harì 19:10, 14 † **11:4 11:4** 1 Harì 19:18

kag hasta niyan indì ninda maintindihan ang inda nakità kag nabatian."†
9 Naghambay da si Haring David parti sa inda,
"Kabay pa nga ang inda mga punsyon* imaw ang maging siod nga makapagpasuyaod
kag makadakop sa inda kag maparusahan sinda ng Dios.
10 Kabay pa nga magduyom ang inda hunahunà agud indì ninda maintindihan ang
kamatuuran
kag kabay pa da nga ang kabug-at kag kahugaan hay magpadayon sa inda."†

Ang Kaluwasan ng mga Bukon Judio

11 Napasuyaod ang mga Judio kay wayà sinda nagtuo kay Kristo. Nganì ini ang pangutana ko. "Ang gusto ba hambayon padayon na lang gid ang inda pagkadaphag?" Indì! Nganì tungod sa inda pagsuway, nataw-an ng tsansa ang mga bukon Judio nga maluwas. Kag paagi diri, mapaili ang mga Judio.
12 Niyan, kung ang pagsuway kag ang kakuyangan ng mga Judio hay nagdaya ng madamò nga pagpakamaayo sa mga tawo sa bilog nga kalibutan, daw ano pa gid nga mga pagpakamaayo ang maging resulta kung makumplito ang mga Judio nga dapat magtuo sa iya.
13 Niyan, nagahambay ako sa indo nga mga bukon Judio. Ginghuman ako ng Dios nga apostol para sa indo agud ibalità ko sa indo ang parti kay Kristo. Kag ginakabig ko nga importante gid ini nga pagserbisyo nga gingtao sa akon kag ginahuman ko ang tanan,
14 agud basì pa, paagi diri mapaili ko sa indo ang akon mga kapareho nga mga Judio, agud ang iban sa inda magtuo da kag maluwas.
15 Kay kung ang pagsikway ng Dios sa mga Judio naging kabangdanan nga ang iban nga mga tawo sa kalibutan nakabalik sa Dios, daw ano pa gid ang maging resulta kung ang mga Judio batunon liwat ng Dios. Maging pareho sinda sa mga patay nga nabanhaw.
16 Ang ihimplo ng mga Judio hay tiyad ini: kung ang parte ng tinapay nahalad sa Dios, ang bilog nga tinapay hay sa Dios. Kag kung ang gamot ng kahoy sa Dios, ang mga sanga ng kahoy hay sa Dios.††
17 Ang mga Judio hay pareho sa mga sanga ng kahoy nga olibo* nga gingpang-utod. Kag kamo nga mga bukon Judio hay pareho sa mga sanga ng olibo nga layas nga gingsugdong sa ging-uturan nga mga sanga. Nganì napartehan kamo ng mga kaayuhan nga gingtao ng Dios sa mga Judio.
18 Pero ayaw kamo magpahambog nga mas maayo kamo sa mga sanga nga gingpang-utod. Dapat nindo isipon nga kamo hay mga sanga lang. Bukon kamo ang nagabuhì sa gamot, kundì ang gamot imaw ang nagabuhì sa indo.
19 Basì kung igwa sa indo may maghambay, "Gingpang-utod sinda agud kami ang isugdong."
20 Tamà gid inà! Gingpang-utod sinda kay wayà sinda nagtuo kay Kristo kag kamo ang gingsugdong kay nagtuo kamo. Nganì ayaw kamo magpahambog, kundì mahadlok kamo.
21 Kay kung ginapang-utod ng Dios ang natural nga mga sanga nga imaw ang mga Judio, madalì ang pagpang-utod sa indo, kay kamo gingsugdong lang nga mga sanga.
22 Diri makikità ang kaayo ng Dios kag ang iya pagkaistrikto. Istrikto siya sa mga tawo nga indì magtuo sa iya, pero maayo siya sa indo, kung nagapabilin kamo sa iya kaayo. Pero kung indì, pang-uturon da niya kamo.

---

† **11:8 11:8** Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 * **11:9 11:9** Sa literal: lamisa. Ang gusto hambayon, ang mga punsyon sa inda nga paghalad sa templo o mga pyesta. † **11:10 11:9-10** Salmo 69:22-23 † **11:16 11:16** Ang gusto hambayon, kung si Abraham hay sa Dios tungod sa kasugtanan nga ginghuman ng Dios, ang iya mga inapo hay sa Dios da. † **11:16 11:16** Mga Bilang 15:19, 20

23 Kag kung indì na magpatugas ang mga Judio kundì magtuo da, isugdong niya
liwat sinda sa punò, kay puydi inà sa Dios.
24 Kay kamo nga mga bukon Judio hay pareho sa mga sanga ng layas nga olibo nga
gingpang-utod kag gingpangsugdong sa natural nga olibo nga imaw ang mga Judio,
aber pa nga bukon ini natural nga paagi. Kung ginghuman inà ng Dios, mas madalì
para sa iya nga ibalik ang natural nga mga sanga sa iya ginghalinan nga punò.

Ang Kaluoy ng Dios para sa Tanan

25 Mga kauturan ko kay Kristo, gusto ko nga masayuran nindo ining wayà
gingpasayura nang una nga kamatuuran, agud indì kamo magpahambog. Ang
pagpatugas ng tagipusuon ng mga Israelita hay bukon permanenti kag hasta lang
gid sa tyempo nga makumplito na ang mga bukon Judio nga dapat magtuo sa iya.
26 Pagkatapos ini, luwason ng Dios ang tanan nga Israelita, pareho ng ginahambay
ng Kasulatan,
"Magahalin sa Zion ang Manluluwas;
buy-on niya ang tanan nga kalainan ng mga inapo ni Jacob.
27 Kag imaw ini ang akon kasugtanan sa inda:
patawaron ko ang inda mga salà."†
28 Tungod gingsikway ng mga Judio ang Maayong Balità, naging kaaway sinda ng Dios.
Natabò ini para kamo nga mga bukon Judio mataw-an ning pribilihiyo nga maluwas.
Pero kay gingpilì sinda ng Dios, ginahigugmà gihapon niya sinda kay gingpangakò
niya ini nang una sa inda mga kalulo-lulohan nga higugmaon niya ang inda mga
inapo.
29 Kay wayà nagabag-o ang hunahunà ng Dios parti sa mga tawo nga iya ginapilì kag
ginapakamaayo.
30 Nang una, kamo nga mga bukon Judio hay wayà nagtuman sa Dios. Pero niyan,
kay ang mga Judio hay wayà nagtuman sa iya, ginakaluy-an kamo ng Dios.
31 Kag imaw da ang matatabò sa inda, aber niyan wayà sinda nagatuman sa Dios,
kaluy-an da niya sinda tungod ginakaluy-an niya kamo.
32 Kay gingtugutan ng Dios nga ang tanan nga tawo hay maulipon ng inda mga
pagsuway, agud maipakità niya sa tanan ang iya kaluoy.

Pagpasalamat sa mga Kaayo ng Dios

33 Makatitingaya gid ang kaayo ng Dios! Indì ta maubos maisip ang iya kamayad
kag ang iya nasasayuran! Sin-o ba ang makaintindi ng iya hunahunà kag ng iya mga
pamaagi?
34 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
"Sin-o ba ang nakasayod sa hunahunà ng Ginoo?
Sin-o ba ang makatudlò sa iya kung ano ang iya dapat humanon?†
35 Wayà kita may maitatao sa iya
agud may bayaran siya sa aton."†
36 Kay ang tanan nga butang halin sa Dios kag para sa iya. Siya da ang nagapamahayà
sa tanan. Ginahuman niya ini agud dayawon siya sa wayà katapusan! Kabay pa.

12

Ang Pagkabuhì bilang Kristyano

1 Nganì mga kauturan, tungod sa abunda nga kaluoy ng Dios sa aton, nagapangabay
ako sa indo, ihalad nindo ang indo kaugalingon bilang buhì kag malimpyo nga halad

† **11:27 11:26-27** Isaias 27:9, 59:20-21 † **11:34 11:34** Isaias 40:13 † **11:35 11:35** Job 41:11

sa Dios. Itugyan nindo ang indo kaugalingon sa pagserbisyo sa iya sunò sa iya
kagustuhan. Imaw inà ang tamà nga pagsamba nindo sa iya.
2 Ayaw kamo magpatuyad sa mga ginahuman nga kalainan ng mga tawo sa ini
nga kalibutan. Kundì tuguti ang Dios nga bag-uhon niya ang indo hunahunà, agud
masayuran nindo ang kabubut-on ng Dios: kung ano ang maayo, tamà kag ang iya
nagustuhan.
3 Tungod sa pribilihiyo kag otoridad nga maging apostol nga gingtao ng Dios sa
akon, ginalaygayan ko kamo tanan. Ayaw kamo maghunahunà nga daw kung sin-o
na gid kamo, kundì hunahunaon nindo maayo kung ano ang indo mga abilidad nga
gingtao ng Dios sunò sa indo pagtuo.
4 Kay kung pauno nga ang aton lawas hay may madamò nga parte kag ang kada
parte hay may kaugalingon nga trabaho,
5 kita nga mga nagatuo hay imaw da. Aber matuod madamò kita, isa lang kita ka
lawas sa aton pagpakig-isa kay Kristo kag nagasugdong ang kada parte sa isa kag isa.
6 Kag tungod ang kada isa sa aton hay may kaugalingon nga abilidad nga nabaton
sunò sa pagpakamaayo ng Dios, kahinangyan gamiton ta ang gingtao niya. Kung may
gingtaw-an abilidad para magpasayod ng mensahe ng Dios, dapat gamiton niya inà
sunò sa iya pagtuo.
7 Kung may gingtaw-an abilidad para magserbisyo sa iya isigkatawo, magserbisyo
siya nga may kahugod; kung para magtudlò, magtudlò maayo;
8 kung para maglaygay, maglaygay sa iya mga kauturan; kung para magtao sa
mga pobre, magtao halin sa tagipusuon; kung para magdumaya, magdumaya ning
seryuso; kag kung para magbulig sa mga nahuhugaan, magbulig nga may kalipay.
9 Kahinangyan matuod gid ang aton paghigugmà. Likawan ta ang malain kag
humanon permi ang maayo.
10 Bilang mag-utod kay Kristo maghinigugmaan kita ning hugot sa aton tagipusuon
kag tahuron naton ang iban ng mas labaw pa sa inda pagtahod sa aton.
11 Maghugod gid kita kag indì magtinamad; magserbisyo kita sa Ginoo nga hugot
sa aton tagipusuon.
12 Kag tungod igwa kita paglaom, dapat maging malipayon kita. Antuson ta ang
mga kahugaan kag magpangamuyò kita permi.
13 Buligan ta ang mga balaan nga tawo ng Dios sa inda mga kahinangyan kag
batunon ta sa aton bayay ang mga taga-iban nga lugar.
14 Ipangamuyò nindo sa Dios nga pakamaayuhon niya ang mga tawo nga
nagahingabot sa indo tungod sa indo pagtuo. Ayaw nindo sinda pagsumpaa, kundì
ipangamuyò nindo sinda nga pakamaayuhon ng Dios.
15 Magkalipay kamo kaibahan ang mga nagakalipay kag magkalisod kaibahan ang
mga nagapangalisod.
16 Magkabuhì kamo nga nagakaisa. Ayaw kamo magpahambog, kundì amiguhon
ang mga tawo aber ang mga pobre. Ayaw kamo maghunahunà nga sayod na gid
nindo ang tanan.
17 Kung may maghuman ning malain sa indo, ayaw kamo magbayos ning malain.
Kundì isipon nindo kung pauno kamo makahuman ning maayo sa panirò ng mga
tawo.
18 Himua nindo ang indo mahuhuman para magkabuhì kamo nga may katawhayan
sa tanan nga tawo.
19 Mga pinalanggà, ayaw gid kamo magbayos, pabay-i ang Ginoo nga magparusa sa
inda. Kay ini ang ginghambay ng Ginoo sa Kasulatan, “Ako ang magabayos, ako ang
magaparusa sa inda.”†

† **12:19 12:19** Deuteronomio 32:35

20 Nganì tumanon ta ang ginahambay ng Kasulatan, “Kung ang imo kaaway
ginagutom, pakauna; kung ginauhaw, painuma. Kay kung humanon mo ini,
mapapahuyà siya sa iya ginahuman sa imo.”†
21 Ayaw kamo magpadaog sa malain, kundì dauga nindo ang malain paagi sa
paghuman ning maayo.

13

Ang aton Obligasyon sa mga Nagadumaya sa Gobyerno

1 Ang kada isa sa aton hay dapat magpasakop sa mga nagadumaya sa gobyerno,
kay ang tanan nga otoridad ng gobyerno halin sa Dios kag ang mga miyugdumaya
hay gingbutang ng Dios.
2 Nganì ang mga nagakontra sa gobyerno, nagakontra sa kabubut-on ng Dios kag
sinda hay pagaparusahan.
3 Ang mga tawo nga nagahuman ning maayo, wayà dapat ikahadlok sa mga
nagadumaya, pero ang mga nagahuman ning malain imaw ang dapat mahadlok.
Nganì agud indì kamo mahadlok sa mga nagadumaya, maghuman kamo ning maayo
kag dayawon pa kamo ninda.
4 Kay gingbutang sinda bilang miyugserbiyso ng Dios para sa aton kaayuhan.
Pero kung nakahuman kamo ning malain, dapat mahadlok kamo sa inda, kay may
otoridad sinda magparusa. Kay gingbutang sinda bilang miyugserbiyso ng Dios agud
parusahan ang mga nagahuman ning malain.
5 Nganì dapat magpasakop kita sa aton gobyerno; bukon lang tungod nahadlok kita
sa parusa, kundì tungod nasayuran ta da nga imaw ini ang dapat naton nga humanon.
6 Imaw da ini ang rason kung basì nagabayad kita ng aton buhis, kay ang mga
miyugdumaya hay mga miyugserbisyo ng Dios nga nagapangabudlay para gid sa ini
nga butang.
7 Nganì dapat nindo bayaran ang tanan nindo nga buhis. Tahura nindo kag
padunggi ang mga may otoridad.

Ang aton Obligasyon sa Isa kag Isa

8 Kung kamo hay igwa utang, bayaran nindo nga daan. Kag ang isa ka butang nga
dapat nindo humanon hay ini: maghinigugmaan kamo. Kay ang nagahigugmà sa iya
isigkatawo imaw ang nagatuman sa Kasuguan.
9 Kay ang mga sugò nga, “Ayaw magpangawatan, ayaw magpamatay, ayaw
magpangawat, ayaw maghinakog,”† kag ang iban pa nga mga sugò hay gingpinsan
lang sa isa ka sugò nga nagahambay, “Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng
paghigugmà mo sa imo kaugalingon.”†
10 Kung ginahigugmà ta ang aton isigkatawo, wayà kita nagahuman ning malain
sa inda. Imaw inà nga kung may paghigugmà kita, ginatuman ta ang bilog nga
Kasuguan.
11 Dapat nindo humanon ini, kay nasayuran nindo nga oras na nga dapat kamo
magbatì. Kay ang kabilugan ng aton kaluwasan mas malapit na kaysa sa una nga
nagtuo kita kay Hesus.
12 Ang gab-i hay nagalipas na kag ang adlaw hay masubat na. Nganì isikway naton
kag bayaan ang malain nga mga hinimuan nga daw sa kaduyom kag isuksok naton
ang tamà nga pagkabuhì nga daw panagang naton nga yarà na sa kahayag.

---

† **12:20 12:20** Hambayanon 25:21-22 † **13:9 13:9** Exodus 20:13-15, 17; Deuteronomio 5:17-19, 21 † **13:9 13:9** Levitico 19:18

13 Kay kita hay sa kahayag, dapat kita magkabuhì ng tamà. Indì kita magbinayong
o magsunod sa mga mahigkò nga pagkinalipay. Indì kita maghuman ning imoral o
magpagusto sa paghuman ng kalainan. Indì kita mag-inaway o magkasina.
14 Ang aton humanon, dapat magkabuhì kita pareho ng pagkabuhì ni Ginoong Hesu-
Kristo, agud maproteksyunan niya kita kag daw igwa kita ning mga armas. Kag
indì naton pagtaw-an tsansa ang aton lawasnon nga kinaugalì para maghuman ning
malain.

14

Indì nindo Paghusgahan ang Iban

1 Batuna nindo ang tawo nga maluya ang pagtuo kag ayaw siya paghusgahi sa iya
mga ginahunahunà.
2 May mga kauturan nga nagapati nga puydi sinda magkaon ning aber ano kag may
mga kauturan nga maluya ang inda pagtuo kag ang inda ginakaon hay utan lang.
3 Dapat indì minuson ng utod nga nagakaon ng aber ano ang utod nga nagakaon
ng utan lang kag ang utod nga utan lang ang ginakaon indì da dapat maghusga sa
nagakaon ng aber ano. Kay sinda nga duha hay pareho nga ginabaton ng Dios,
4 kag sa Dios sinda manabat. Nganì sin-o ka nga maghusga sa kabulig ng iban? Ang
iya lang gid ning amo ang makahambay kung maayo o malain ang iya ginahuman.
Kag mahuhuman gid niya ang maayo, kay ang Ginoo imaw ang magabulig sa iya para
maghuman ning maayo.
5 May mga tawo nga nagakabig nga may adlaw nga mas importante kaysa sa iban
nga adlaw. Kag may nagakabig da nga ang tanan nga adlaw hay pare-pareho lang.
Ang kada isa hay dapat siguraduhon gid sa iya kaugalingon nga isip nga ang iya
ginahuman hay tamà.
6 Ang tawo nga may ginapalabi nga adlaw, ginahuman niya ini para sa Ginoo. Kag
ang tawo nga nagakaon ng aber ano, ginahuman da niya ini para sa Ginoo, tungod
nagapasalamat siya sa Dios sa iya ginakaon. Ang iban nga wayà nagakaon ng iban
nga pagkaon, ginahuman niya ini para da sa Ginoo kag nagapasalamat da siya sa
Dios.
7 Kay wayà ning aber sin-o sa aton nga mga nagatuo ang nabubuhì o namamatay
para lang sa aton kaugalingon.
8 Kung nabubuhì kita, nabubuhì kita para sa Ginoo; kag kung mamatay kita, para
da sa Ginoo. Nganì kung mabuhì man kita o mamatay, kita hay sa Ginoo.
9 Ini ang kabangdanan kung basì si Kristo hay namatay kag nabanhaw, agud maging
Ginoo siya ng mga buhì kag mga patay.
10 Nganì indì nindo husgahan o pakaminuson ang indo mga kauturan kay Kristo.
Kay kita tanan magaatubang sa Dios kag siya ang magahusga kung maayo o malain
ang aton ginghuman.
11 Kay ginahambay ng Kasulatan,
"Ako, ang Ginoo nga buhì,
ginapanumpà ko gid nga magaabot ang adlaw,
magaluhod ang tanan nga tawo sa akon,
pagakilay-on ako kag dayawon nga ako ang Dios."†
12 Nganì ang kada isa sa aton hay manabat sa Dios sa aton mga ginghuman diri sa
kalibutan.

Indì kita maging Kabangdanan nga Magkasalà ang Iban

13 Nganì indì na kita manghusga sa isa kag isa. Kundì, likawan ta ang mga butang
nga maging kabangdanan nga makasalà ang aton utod kay Kristo.

† **14:11 14:11** Isaias 45:23

14 Tungod ako hay nagpakig-isa kay Ginoong Hesus, sayod ko kag kumbinsido gid
ako nga wayà pagkaon nga mahigkò sa panirò ng Dios. Pero ang aber sin-o nga
nagapati nga may pagkaon nga indì dapat kaunon, ini hay dapat indì niya kaunon.
15 Niyan, kung nagalain ang buot ng imo utod tungod sa imo ginakaon, ayaw na ini
pagkauna. Kung ipadayon mo ini nga kaunon, wayà mo siya ginahigugmaa. Namatay
da si Kristo para sa iya, nganì ayaw pagsiraa ang iya pagtuo tungod sa imo ginakaon.
16 Ayaw nindo pagpabay-i nga maghambay ning malain ang iban tungod sa indo
ginaisip nga maayo.
17 Kay ang paghaharì ng Dios hay bukon parti sa pagkaon kag pag-inom, kundì parti
sa matarong nga kabuhì, maayo nga relasyon sa isa kag isa kag kalipay nga halin sa
Espiritu Santo.
18 Ang aber sin-o nga nagaserbisyo kay Kristo sa ini nga paagi hay imaw ang
nagapalipay sa Dios kag ginatahod ng mga tawo.
19 Nganì tinguhaon ta gid ang paghuman ng mga butang nga nagaresulta ning
maayo nga relasyon kag nagapalig-on sa pagtuo ng isa kag isa.
20 Ayaw pagsiraa ang pagtuo ng tawo nga gingluwas ng Dios tungod lang sa
pagkaon. Puydi makaon ang tanan nga klasi ng pagkaon, pero bukon maayo nga
magkaon ng pagkaon nga maging kabangdanan nga makasalà ang iban.
21 Ang maayo nga humanon, indì ka magkaon ng karne o mag-inom ng mga ilimnon
o maghuman ng aber ano nga maging kabangdanan nga makasalà ang imo utod.
22 Nganì kung ano man ang ginapatihan mo parti sa ini nga mga butang, dapat
ikaw na lang kag ang Dios ang nakakasayod. Bulahan ang tawo nga wayà ginagulo
ng iya konsensya sa mga butang nga ginahuman niya kay para sa iya ini hay tamà.
23 Pero kung nagaduha-duha siya sa iya pagkaon kag ginakaon niya ini, nagakasalà
na siya kay ang iya ginahuman hay bukon basi sa iya ginatuuhan. Kasal-anan ang
aber ano nga ginahuman ta nga bukon basi sa aton ginatuuhan.

15

Magkabuhì para Mapalipay ang Iban

1 Kita nga malig-on na sa pagtuo, dapat magpasensya kag magbulig sa mga kaibahan
ta nga maluya pa. Bukon lang ang magpalipay sa aton kaugalingon ang aton isipon,
2 kundì ang kada isa sa aton hay magpalipay sa iban nga mga nagatuo, para sa inda
kaayuhan kag sa ikalig-on ng inda pagtuo.
3 Aber nganì si Kristo hay wayà nagkabuhì para lang mapalipay ang iya
kaugalingon. Kundì sunò sa ginahambay ng Kasulatan, “Ang mga pag-insulto ng
mga tawo sa imo hay nabatyagan ko.”†
4 Ang tanan nga ginahambay sa Kasulatan nang una hay gingsulat para magtudlò
sa aton. Kay paagi sa Kasulatan, kita hay nakakatiis sa mga kahugaan kag nagatibay
ang aton paglaom sa paabuton.
5 Kabay pa nga ang Dios nga nagatao sa aton ng pag-antos sa mga kahugaan kag
nagapakusog sa aton, imaw ang magabulig sa indo nga magkaisa kamo bilang mga
tagasunod ni Kristo Hesus,
6 agud magkaisa kamo sa pagdayaw sa Dios kag Amay ng aton Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Maayong Balità para sa mga Bukon Judio

7 Gingbaton kamo ni Kristo, nganì batuna da nindo ang isa kag isa agud madayaw
ang Dios.

† **15:3 15:3** Salmo 69:9

8 Ang rason kung basì gingsugò si Hesus para magserbisyo sa mga Judio hay bukon
lang para ipakità nga ang Dios masaligan sa pagtuman ng iya mga pangakò nang una
sa inda mga kalulo-lulohan,
9 kundì para ipakità da sa mga bukon Judio ang kaluoy ng Dios, agud magdayaw
da sinda sa Dios. Kay ginahambay ng Kasulatan,
"Nganì padunggan* ko ikaw sa mga bukon Judio.
Kantahan ko ikaw ng mga pagdayaw."†
10 Kag nagahambay pa gid,
"Kamo nga mga bukon Judio,
magkalipay kamo kaibahan ang mga tawo nga sakop ng Ginoo!"†
11 Kag nagahambay pa gid,
"Tanan kamo nga mga bukon Judio,
dayawa nindo ang Ginoo.
Tanan kamo nga mga tawo nga sakop niya,
dayawa nindo siya!"†
12 Naghambay da si Isaias,
"Magahalin sa mga inapo ni Jesse* ang miyugdumaya ng mga bukon Judio,
kag magasalig sinda sa iya."†
13 Kabay pa nga ang Dios nga nagatao ng paglaom imaw da ang magtao sa indo
ng kalipay kag katawhayan tungod sa indo pagtuo sa iya, agud paagi sa gahom ng
Espiritu Santo magadugang pa gid ang indo paglaom.

Ang Pagserbisyo ni Pablo sa mga Bukon Judio

14 Mga kauturan, nasisiguro ko gid nga maayo kamo nga mga tawo. Nasisiguro ko
da nga madamò na ang indo natun-an parti sa pagtuo kag kaya na nindo magtudlò
sa isa kag isa.
15 Pero nagsulat gihapon ako sa indo nga may pagkaprangka parti sa pila ka butang
nga dapat ipadumdom sa indo tungod sa kaluoy ng Dios nga gingtao sa akon,
16 nga maging miyugserbisyo ako ni Kristo Hesus para sa mga bukon Judio.
Nagaserbisyo ako sa inda pareho ng parì paagi sa pagtudlò ng Maayong Balità halin
sa Dios, agud maging halad sinda nga makapalipay sa iya kag maging balaan paagi
sa Espiritu Santo.
17 Kag tungod nagpakig-isa na ako kay Kristo Hesus, puydi ako makapahambog ng
akon nahuman sa pagserbisyo sa Dios.
18 Kag wayà ako iban nga ipahambog kundì ang mga ginghuman ni Kristo paagi
sa akon, nga ang mga bukon Judio hay nagasunod na sa iya paagi sa akon mga
pagpanudlò kag mga hinimuan,
19 sa bulig ng mga milagro kag makatitingaya nga butang, kag ini tanan hay paagi
sa gahom ng Espiritu Santo. Ang resulta gingpasayod ko ang Maayong Balità parti
kay Kristo aber diin ako nagkadto kag naglibot pa nganì ako halin sa Jerusalem hasta
sa Iliricum.
20 Ginahandom ko lang gid nga magwali sa mga lugar nga ang mga tawo hay wayà
pa makabatì ng Maayong Balità parti kay Kristo, kay indì ko gusto nga magbutang
ning pundasyon nga nabutangan na ng iban.
21 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
"Makikilaya siya ng wayà pa makasayod parti sa iya,
kag makakaintindi ang mga wayà pa makabatì parti sa iya."†

Ang Plano ni Pablo nga Magkadto sa Roma

---

† **15:9 15:9** 2 Samuel 22:50; Salmo 18:49 † **15:10 15:10** Deuteronomio 32:43 † **15:11 15:11** Salmo 117:1 * **15:12 15:12** *Jesse*: Si Jesse ang tatay ni Haring David. † **15:12 15:12** Isaias 11:10 † **15:21 15:21** Isaias 52:15

22 Nganì indì pa ako makakarà dirà sa indo tungod sa akon pagserbisyo diri.
23 Pero niyan, tungod natapos ko na ang akon trabaho sa ini nga mga lugar, kay
pila na ka tuig ang akon handom nga makakarà dirà sa indo,
24 siguro magakità na gid kita. Kay ang akon plano maagi ako dirà sa indo kung
magkadto ako sa España. Gusto ko nga maging malipay sa pagpakigkità ko sa indo
dirà, aber sa madalì lang nga tyempo. Bago ako magkadto sa España, mabuligan
nindo ako sa akon mga kahinangyanon sa akon pagbyahe.
25 Pero niyan makadto anay ako sa Jerusalem agud ihatod ang bulig para sa mga
balaan nga tawo ng Dios didto.
26 Kay ang mga nagatuo sa Macedonia kag Acaya hay nagbuluntaryo nga magtao
ng bulig sa mga pobre nga mga balaan nga tawo ng Dios didto sa Jerusalem.
27 Malipay sinda nga humanon ini. Kag dapat lang nga humanon ninda kay may
utang nga buot sinda sa mga balaan nga tawo ng Dios sa Jerusalem. Kay paagi sa
inda, ang mga bukon Judio hay napartehan ng mga espirituhanon nga pagpakamaayo
kaibahan ninda tungod sa Maayong Balità. Nganì dapat nga buligan ng mga bukon
Judio ang mga tawo ng Dios sa Jerusalem sa inda materyal nga mga kahinangyan.
28 Pagkatapos nga maitao ko sa inda ini nga mga bulig, maagi ako dirà sa indo bago
ako magkadto sa España.
29 Kag nagapati ako nga pag-abot ko dirà, madamò nga pagpakamaayo halin kay
Kristo ang mababaton naton sa isa kag isa.
30 Nganì mga kauturan, tungod kay Ginoong Hesu-Kristo kag tungod sa paghigugmà
nga gingtao ng Espiritu Santo sa aton, nagapangabay ako nga buligan nindo ako paagi
sa indo pagpangamuyò sa Dios ng hugot sa tagipusuon para sa akon.
31 Mangamuyò kamo nga indì ako mauno ng mga wayà nagatuo sa Judea kag
mangamuyò da kamo nga malipay ang mga balaan nga tawo ng Dios sa Jerusalem sa
bulig nga akon day-on sa inda.
32 Niyan, kung itugot ng Dios, makarà ako dirà sa indo nga punò ning kalipay kag
makapahuway ako kaibahan nindo.
33 Kabay pa ang Dios nga nagatao ng katawhayan hay yarà sa indo tanan. Kabay
pa!

16

Mga Pagpangamusta ni Pablo

1 Niyan gusto ko nga ipakilaya sa indo ang aton utod nga si Febe. Miyugserbisyo
siya nga nagabulig sa mga nagatuo sa Cencrea.
2 Batuna nindo siya bilang indo utod sa Ginoo kag imaw gid ini ang dapat
nindo humanon sa mga balaan nga tawo ng Dios. Buligan nindo siya sa iya mga
kahinangyan, kay madamò ang iya nabuligan. Ako nganì hay nabuligan da niya.
3 Ikamusta nindo ako sa mag-asawa nga sina Priscila kag Aquila. Ini sinda hay
kaibahan ko da nga nagaserbisyo kay Kristo Hesus.
4 Namiligro na ang inda kabuhì para lang sa akon; kag bukon lang ako ang
nagapasalamat para sa inda, kundì ang tanan da nga nagatuo nga bukon Judio.
5 Kamusta da sa mga nagatuo nga nagatipon didto sa inda bayay para magsamba
sa Dios.
Nagapangamusta da ako sa akon palanggà nga amigo nga si Epenetus. Siya ang
una nga nagtuo kay Kristo sa probinsya ng Asia.
6 Kamusta da kay Maria. Nagpangabudlay siya ng tudo gid para sa indo.
7 Kamusta da sa akon mga kapareho nga Judio nga sina Andronicus kag Junias. Ini
sinda hay kaibahan ko nga napriso. Kilaya gid sinda ng mga apostoles kag una pa
sinda sa akon nga naging Kristyano.

8 Nagapangamusta da ako kay Ampliatus nga akon palanggà nga amigo sa Ginoo.
9 Kamusta da kay Urbanus nga kaibahan namon nga nagaserbisyo kay Kristo kag
sa akon palanggà nga amigo nga si Stakis.
10 Kamusta da kay Apeles. Aber madamò ang iya naagihan nga mga pagtilaw, wayà
gid siya nagtalikod kay Kristo. Kamusta da sa panimayay ni Aristobulus,
11 kay Herodion nga akon kapareho nga Judio kag sa mga nagatuo sa Ginoo sa
panimayay ni Narcisus.
12 Nagapangamusta da ako kana Trifena kag Trifosa. Ini sinda hay mahugod nga
nagaserbisyo sa Ginoo. Kamusta da sa aton palanggà nga amiga nga si Persis, siya
hay nagserbisyo gid ng tudo para sa Ginoo.
13 Nagapangamusta da ako kay Rufus. Ini siya hay gingpilì ng Ginoo. Kamusta da
sa iya nanay, nga ang pagkabig niya sa akon hay pareho gid sa iya ungà.
14 Kamusta da kana Asyncritus, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas kag sa tanan
nga mga kauturan kay Kristo nga kaibahan ninda.
15 Kamusta kana Filologus, Julia, Nereus kag sa iya manghod nga babayi, kay
Olimpas kag sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios nga kaibahan ninda.
16 Magkinamustahan kamo bilang mag-utod kay Kristo.* Ang tanan nga nagatuo
kay Kristo nagapangamusta dirà sa indo.

Ang Katapusan nga mga Laygay

17 Mga kauturan kay Kristo, mag-andam kamo sa mga tawo nga ginahalinan ng
pagkabuyag-buyag kag pagkasirà ng pagtuo ng mga kauturan. Ginakontra ninda ang
mga pagpanudlò nga nabaton nindo. Likawi nindo sinda.
18 Ang mga tawo nga nagahuman inà hay wayà nagaserbisyo kay Kristo nga aton
Ginoo, kundì ang inda lang gusto† ang inda ginasunod. Paagi sa inda maayo kag mga
matam-is nga paghambay, ginapatayang ninda ang mga tawo nga madalì magpati.
19 Bantog gid ang indo pagtuman kay Kristo, nganì nalilipay gid ako. Pero gusto ko
nga maging mayad kamo kung parti sa paghuman ning maayo kag ignorante kung
parti sa paghuman ning malain.
20 Ang Dios ang nagatao sa aton ng katawhayan kag madalì na lang niya siraon ang
gahom ni Satanas kag ipaperdi‡ siya sa indo!
Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
21 Ang akon kaibahan nga nagaserbisyo nga si Timoteo hay nagapangamusta da sa
indo, patì sina Lucius, Jason kag Sosipater nga akon kapareho nga mga Judio.
22 (Ako si Tertius, nga miyugsulat ni Pablo, hay nagapangamusta da sa indo, bilang
isa sa mga tagasunod ng Ginoo.)
23 Ginakamusta da kamo ni Gaius nga ginadayunan ko kag didto da nagatipon ang
mga nagatuo sa iya bayay para magsamba sa Dios. Si Erastus nga tresurero ng syudad
kag ang aton utod nga si Quartus hay nagapangamusta da sa indo.
24 [Kabay pa nga mabaton nindo tanan ang grasya ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
Kabay pa.]

Pagdayaw sa Dios

25 Dayawon ta ang Dios nga makapalig-on sa indo pagtuo sunò sa Maayong Balità
nga akon ginapasayod sa indo. Ining Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo hay
madugay nga wayà gingpasayura,

---

* **16:16 16:16** *Magkinamustahan… kay Kristo*: sa literal, magkinamustahan… nga may balaan nga harò. † **16:18 16:18** *Ang inda… gusto*: sa literal, ang inda tiyan. ‡ **16:20 16:20** *Ipaperdi*: sa literal, timakan nindo si Satanas.

26 pero gingpasayod na ini niyan paagi sa mga gingpasulat sa mga propeta. Ini
hay sunò sa sugò ng wayà kamatayon nga Dios, agud ang tanan nga bukon Judio hay
magtuo kag magtuman sa iya.
27 Paagi kay Hesu-Kristo, dayawon ta hasta sa wayà katapusan ang Dios nga imaw
lang ang nakakasayod ng tanan! Kabay pa.

Ang Una nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-CORINTO

Pasayod

Ini ang primero sa duha nga gingsulat ni Apostol Pablo sa mga nagatuo sa Corinto. Sa matuod lang, bago ini, may gingsulat si Pablo sa inda (5:9) pero ini nga sulat hay naduyà na. Nang adto nga tyempo, isa sa mga importante nga syudad ng mga Griego ang Corinto kag ini da ang sentro nga syudad ng Acaya. Ini nga syudad hay bantog sa mga negosyo, iba-iba nga kultura kag relihiyon; kag bantog da nga may iba-iba nga imoralidad.

Gingsulatan sinda ni Pablo para ayuson ang mga problema sa kabuhì kag pagtuo ng mga Kristyano sa iglesya didto. Nababayaka siya sa pag-iniyaiya didto kag sa imoralidad ng mga nagatuo nga gingbalità sa iya.

Gingsabat da niya ang inda mga pangutana parti sa pag-asawa, relasyon ng lyaki kag babayi, mga pagkaon nga ginghalad sa dios-diosan, kaayusan sa iglesya, mga regalo ng Espiritu Santo kag pagkabanhaw.

Sa kapitulo 13 gingtaw-an ning importansya ni Pablo ang pinakamaayo nga paagi ng pagkabuhì, wayà ning iba kundì ang paghigugmà sa isigkatawo. Ini nga kapitulo ang pinakabantog nga parte ng ini nga libro.

1 Ako si Pablo nga gingpilì agud maging apostol* ni Kristo* Hesus sunò sa kabubut-
on ng Dios. Ako kag si Sostenes nga aton utod kay Kristo
2 hay nagapangamusta sa indo nga mga nagatuo sa Dios dirà sa Corinto. Ginglain na
kamo ng Dios agud maging iya tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo Hesus. Gingpilì
niya kamo nga maging iya mga balaan nga tawo kaibahan ng tanan nga nagatuo sa
pangayan ng aton Ginoong Hesu-Kristo aber diin nga lugar. Siya hay Ginoo naton kag
Ginoo da ninda.
3 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang mga Pagpasalamat ni Pablo sa Dios

4 Nagapasalamat ako permi sa akon Dios para sa indo kay gingtao niya ang mga
pagpakamaayo sa indo tungod sa pagpakig-isa nindo kay Kristo Hesus.
5 Tungod sa indo pagpakig-isa sa iya, gingpakamaayo gid kamo ng Dios sa tanan
nga paagi, kaibahan ang tanan nga indo paghambay kag kamayad.
6 Paagi diri napamatuuran sa indo nga matuod ang amon gingtudlò parti kay Kristo.
7 Nganì wayà gid kamo magkuyang sa espirituhanon nga mga abilidad nga gingtao
ng Dios sa indo mintras nagahuyat kamo sa pagbalik ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
8 Pakusugon niya ang indo pagtuo hasta sa katapusan, agud wayà may ikasaway
sa indo pag-abot ng adlaw nang paghusga sa tanan nga tawo ng aton Ginoong Hesu-
Kristo*.
9 Matutom ang Dios nga nagtawag sa indo sa pagpakig-isa sa iya Ungà nga si Hesu-
Kristo nga aton Ginoo.

Ang mga Nagatuo kay Kristo Dapat Magkaisa

10 Mga kauturan kay Kristo, nagapangabay gid ako sa indo sa pangayan† ng aton
Ginoong Hesu-Kristo, nga magkinasugtanan kamo tanan kag likawan nindo ang pag-
iniyaiya. Magkaisa kamo sa indo mga panghunahunà kag katuyuan.

---

* **1:8 1:8** *Pag-abot… Hesu-Kristo*: sa literal, ng adlaw ng aton Ginoo. Basaha sa 3:13 kag 5:5. † **1:10 1:10** *Sa pangayan*: gusto hambayon, paagi sa gahom o otoridad.

11 Nasambit ko ini kay may nagbalità sa akon halin sa panimayay ni Cloe nga may
nagainaway dirà sa indo.
12 Ang gusto ko hambayon imaw ini: igwa kuno dirà sa indo nagahambay, “Ako
hay kay Pablo,” kag igwa da nagahambay, “Ako hay kay Apolos,” ang iban pa gid
nagahambay, “Ako hay kay Pedro‡,” kag ang iban nagahambay, “Ako hay kay Kristo.”
13 Bukon inà maayo! Basì, natutungà ba si Kristo? Si Pablo hay wayà nagpalangsang
sa krus para sa indo. Wayà da kamo bawtismuhi sa pangayan ni Pablo.
14 Nagapasalamat ako sa Dios nga wayà ako may gingbawtismuhan sa indo puyra
lang kay Crispus kag kay Gaius.
15 Nganì wayà may makahambay nga gingbawtismuhan kamo sa akon pangayan.
16 (Gingbawtismuhan ko da galì si Stefanas kag ang iya panimayay. Pero puyra sa
ini nga mga tawo wayà na ako may nadumduman pa.)
17 Kay wayà ako pagsugua ni Kristo para magbawtismo, kundì para magwali ng
Maayong Balità*. Kag ang akon pagtudlò hay bukon paagi sa mga maayo nga
paghambay, kay basì kung madaya ko ang mga tawo kay Kristo paagi sa akon
kaugalingon nga abilidad kag maduyaan na gahom ang kamatayon ni Kristo sa krus.

Si Kristo ang Gahom kag Kamayad ng Dios

18 Kay ang pagpanudlò parti sa kamatayon ni Kristo sa krus hay kalukuhan lang sa
mga tawo nga nagapakadto sa impyerno, pero sa aton nga ginaluwas, ini hay gahom
ng Dios.
19 Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Pagasiraon ko ang kamayad ng mga tawo nga mayad
kag ipakità ko nga wayà puyos ang pang-intindi ng mga intelihinte.”†
20 Ano niyan ang puyos ng mga mayad, ng mga eskriba* kag ng mga maayo
mangdibati sa ini nga tyempo? Wayà gid! Kay gingpakità ng Dios nga kalukuhan
lang ang kalibutanon nga kamayad.
21 Kay paagi sa kamayad ng Dios, wayà siya magtugot nga makilaya siya ng mga
tawo sa kalibutan paagi sa kalibutanon nga kamayad. Kundì gingkalipay ng Dios nga
luwason ang mga tawo paagi sa inda pagtuo sa ginawali nga Maayong Balità sunò sa
mga tawo nga wayà nagatuo hay kalukuhan lang.
22 Ang mga Judio indì magtuo kung wayà milagro nga makità kag ang mga Griego,
ginatimbang-timbang ninda kung ang ginatudlò sa inda hay nagakumpormi sa inda
ginahambay nga kamayad.
23 Pero kami, ginawali namon si Kristo nga ginglangsang sa krus. Ini nga pagwali
indì mabaton ng mga Judio kag kalukuhan lang para sa mga bukon Judio.
24 Pero sa mga tawo nga gingpilì ng Dios, Judio man o Griego, si Kristo imaw ang
gahom ng Dios kag ang kamayad ng Dios.
25 Kay ang ginahunahunà ninda nga kalukuhan ng Dios hay mas sobra pa kaysa sa
kamayad ng mga tawo kag ang ginahunahunà ninda nga kaluyahon ng Dios hay mas
makusog pa kaysa sa kusog ng mga tawo.
26 Mga kauturan ko kay Kristo, dumduma nindo kung ano ang indo kamutangan
nang wayà pa kamo gingpilì ng Dios. Sunò sa panirò ng tawo, pila lang gid sa indo
ang ginakabig nga mayad o may ikasarang kag pila lang da ang naghalin sa kilaya
nga mga pamilya.
27 Pero gingpilì ng Dios ang ginakabig ng mga tawo sa kalibutan nga bukon mayad
agud mahuy-an ang mga mayad; kag gingpilì da niya ang mga tawo nga wayà gid
gahom agud mahuy-an ang mga tawo nga gamhanan.

‡ **1:12 1:12** *Pedro*: sa literal, Cefas. † **1:19 1:19** Isaias 29:14

28 Gingpilì ng Dios ang mga bukon importante, ang mga ginakabig nga wayà
puyos, agud ipakità niya nga bukon galì importante ang ginakabig ng mga tawo nga
importante.
29 Nganì wayà tawo nga makapahambog sa atubangan ng Dios.
30 Tungod sa Dios nagapakig-isa kita kay Kristo Hesus. Si Kristo imaw ang kamayad
ng Dios para sa aton. Paagi sa iya, gingkabig kita nga matarong ng Dios, ginglain niya
kita nga maging iya kag gingtubos na kita sa aton mga salà.
31 Nganì, pareho ng ginahambay ng Kasulatan, "Ang aber sin-o nga gusto
magpahambog, dapat ipahambog lang gid niya ang ginghuman ng Ginoo."†

2

Ang Mensahe ni Pablo parti sa Kamatayon ni Kristo

1 Mga kauturan kay Kristo, para sa akon, nang pagkarà ko dirà sa indo para magwali
ng wayà pa nasasayuri nang una nga kamatuuran ng Dios, wayà ako naggamit ning
madayom nga mga hambay o kamayad.
2 Kay nagdesisyon na ako nang yarà ako sa indo, wayà ako ning dapat nga ipasayod
kundì si Hesu-Kristo lang kag ang iya pagkalangsang sa krus.
3 Ako mismo hay maluya kag wayà ako nagsalig sa akon abilidad nang yarà ako
dirà sa indo. Nagpangurog pa nganì ako sa kakuybà.
4 Nang paghambay ko kag pagwali sa indo, wayà ako naggamit matam-is kag
kamayad nga mga hambay agud makumbinsi kamo, kundì ang Espiritu Santo imaw
ang nagpamatuod sa akon gingpanghambay paagi sa iya gahom,
5 agud ang indo pagtuo hay bukon basi sa kamayad ng tawo kundì sa gahom ng
Dios.

Ang Kamayad ng Dios paagi sa Espiritu Santo

6 Kung sa bagay, nagatudlò kami ng kamayad sa mga tawo nga malig-on na ang
inda pagtuo sa Dios, pero ini nga kamayad hay bukon halin sa mga tawo o sa mga
nagadumaya diri sa kalibutan, nga nakatagana na nga magakaduyà.
7 Ining kamayad nga amon ginahambay hay imaw ang tinagò nga kamayad ng Dios
nga wayà gingpasayod nang una. Bago pa gingtuga ang kalibutan, gingplano na ng
Dios ini nga mga butang agud makaparte kita sa iya kahimayaan.
8 Ang mga nagadumaya sa ini nga kalibutan hay wayà nakaintindi ng kamayad
ng Dios. Kay kung naintindihan ninda, wayà kuntà ninda ginglangsang sa krus ang
Ginoo nga mahimayaon.
9 Pero sunò sa ginahambay ng Kasulatan,
"Wayà pa gid nakikità ng mata o nababatian ng talinga,
o nahunahunà ng tawo ang mga gingpreparar ng Dios sa mga tawo nga nagahigugmà
sa iya."†
10 Niyan gingpasayod ini nga plano ng Dios sa aton paagi sa iya Espiritu. Kay ang
tanan nga butang hay nasasayuran ng Espiritu Santo, bisan pa ang mga madayom
nga hunahunà ng Dios.
11 Pareho sa aton nga mga tawo, wayà may nakasayod ng ginahunahunà ng isa ka
tawo puyra lang sa iya kaugalingon nga espiritu. Imaw da ang Dios, wayà may
nakasayod ng iya hunahunà puyra lang sa Espiritu ng Dios.
12 Kag kita gid ang gingtaw-an ng Espiritu nga halin sa Dios kag bukon ang mga tawo
sa kalibutan, agud maintindihan ta ang mga pagpakamaayo nga gingtao ng Dios sa
aton.

† **1:31 1:31** Jeremias 9:24 † **2:9 2:9** Isaias 64:4

13 Nganì ang mga hambay nga amon ginatudlò hay bukon halin sa kamayad ng
tawo, kundì halin sa Espiritu Santo. Ginaisplikar namon ang mga espiritwal nga
kamatuuran paagi sa paghambay nga ginatao ng Espiritu Santo.
14 Ang tawo nga wayà Espiritu ng Dios hay indì magbaton ng mga pagpanudlò nga
halin sa Espiritu, kay para sa iya kalukuhan lang ini. Kag indì niya ini maintindihan
kay ang Espiritu lang gid ng Dios imaw ang makabulig sa iya para maintindihan ini.
15 Pero ang tawo nga yarà sa iya ang Espiritu ng Dios hay nakakaintindi ng tanan nga
ginatudlò ng Espiritu. Pero indì ini maintindihan ng mga tawo nga wayà sa inda ang
Espiritu ng Dios.
16 Ginahambay ng Kasulatan,
"Sin-o ba ang nakakasayod ng hunahunà ng Ginoo?
Sin-o ba ang makakatudlò sa iya kung ano ang iya dapat humanon?"†
Pero kita, yari sa aton ang hunahunà ni Kristo.

3

Ang mga Nagaserbisyo sa Dios

1 Mga kauturan, nang una indì ako makatudlò sa indo pareho ng mga tawo nga
ginatuytuyan ng Espiritu Santo, kundì mga tawo nga nagakabuhì sa inda tawhanon
nga kinaugalì kag mga lapsag pa sa pagtuo kay Kristo.
2 Imaw inà nga malupos lang gid ang akon mga pagpanudlò, kay indì pa nindo
kaya ang madayom nga mga pagpanudlò. Kag bisan nganì niyan indì pa gid kamo
makaintindi.
3 Kay hasta niyan, nagakabuhì pa kamo sunò sa handom ng indo tawhanon
nga kinaugalì tungod naiili pa kamo kag nagainaway. Ining indo ginahuman hay
nagapamatuod lang nga pareho pa gihapon kamo sa mga tawo sa kalibutan.
4 Kay may nagahambay, "Ako hay kay Pablo," kag igwa da nagahambay, "Ako hay
kay Apolos." Dì ba pareho lang gid kamo sa mga tawo sa kalibutan, kay nagainiyaiya
kamo?
5 Isipa nindo: Sin-o gid si Apolos? Kag sin-o gid si Pablo? Mga miyugserbisyo lang
da kami ng Ginoo nga iya ginggamit agud magtuo kamo. Ang kada isa sa amon hay
nagahuman lang ng trabaho nga gingtao ng Ginoo sa amon.
6 Ako ang nagtanom kag si Apolos ang nagbunyag, pero ang Dios imaw ang
nagapatubò.
7 Bukon importante ang nagatanom kag ang nagabunyag. Ang Dios lang gid ang
importante kay siya ang nagapatubò.
8 Ang nagatanom kag ang nagabunyag hay pareho lang ang ginahandom kag kada
isa hay bayusan ng Dios sunò sa inda pagpangabudlay.
9 Ako kag si Apolos hay nagabinuligan sa pagpangabudlay para sa Dios. Kamo hay
pareho ng uma nga ginapaatamanan sa amon ng Dios.
Kamo hay pareho da ng bayay nga iya ginapatindog.
10 Kag sunò sa kaluoy ng Dios, gingtugutan niya ako bilang eksperto nga karpentero
nga imaw ang nagtukod ng pundasyon. Pagkatapos, ang iban naman nga karpentero
hay imaw ang nagapadayon sa pagtrabaho. Pero kahinangyan gid nga siguruhon ng
kada karpentero nga maayo ang iya trabaho.
11 Kay indì puydi nga magbutang ning iban pa nga pundasyon puyra sa gingbutang
na, nga imaw si Hesu-Kristo.
12 May mga tawo nga tamà ang inda ginatudlò. Sinda hay pareho sa nagapatindog
sa pundasyon nga ang ginagamit nga mga materyales hay bulawan, pilak, o mga

† **2:16 2:16** Isaias 40:13

mamahayon nga bato. Ang iban hay wayà puyos ang inda mga ginatudlò. Pareho
sinda sa mga tawo nga ang inda ginagamit sa pagpatindog hay kahoy, kugon kag uhot.
13 Pero sa Adlaw ng Paghusga, masasayuran kung ano nga klasi ng mga materyales
ang ginggamit ng kada isa, kay pagatistingon ini sa kalayo. Ang gusto hambayon,
ipasayod kung ano ang resulta ng mga trabaho ng kada isa.
14 Kung ang gingpatindog sa pundasyon hay indì masunog, magabaton ang
nagpatindog ng premyo.
15 Pero kung masunog, wayà gid siya may mabaton nga premyo; pero maluwas ang
iya kaugalingon. Ang iya ihimplo hay pareho sa tawo nga nakaluwas sa bayay nga
nasunog, pero wayà gid siya may nadaya.
16 Dì ba templo kamo ng Dios kag ang Espiritu ng Dios nagaistar sa indo?
17 Nganì ang aber sin-o nga magsirà ng templo ng Dios, parusahan ng Dios tungod
ang templo ng Dios hay balaan. Kag ang templo nga inà hay wayà ning iban kundì
kamo mismo.
18 Ayaw pagdayaa ang indo kaugalingon. Kung igwa sa indo nagahunahunà nga
mayad siya sunò sa mga tawo sa kalibutan, dapat ibaliwayà lang niya inà nga
kamayad agud maging mayad siya sa panirò ng Dios.
19 Kay para sa Dios, ang ginakabig nga kamayad ng mga tawo sa ini nga kalibutan
hay kalukuhan lang. Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ginasiod ng Dios ang mga
mayad sa inda kadayà.”†
20 Kag nakasulat pa gid, “Nasasayuran ng Ginoo nga ang ginahunahunà ng mga
tawo nga kamayad hay wayà puyos.”†
21 Nganì indì dapat ipahambog ang aber sin-o, kay kami tanan hay para sa indo
kaayuhan.
22 Ako, si Apolos kag si Pedro hay para sa indo tanan. Aber ini nga kalibutan, ang
kabuhì kag ang kamatayon kag ang nagakatabò niyan kag sa paabuton, ini tanan hay
para sa indo kaayuhan.
23 Kag kamo hay kay Kristo kag si Kristo hay sa Dios.

4

Ang mga Apostoles ni Kristo

1 Nganì dapat kabigon nindo kami nga mga miyugserbisyo ni Kristo nga ginasaligan
ng Dios nga magbalità ng kamatuuran nga wayà gingpasayod nang una.
2 Niyan, ang mga miyugserbisyo nga ginasaligan dapat magpakità nga masasaligan
gid sinda.
3 Sa akon, baliwayà kung ano ang paghusga nindo o ang paghusga ng tawo. Ako da
mismo hay wayà nagahusga sa akon kaugalingon.
4 Kung sa bagay, malimpyo ang akon konsensya, pero indì gusto hambayon nga
wayà na ako ning salà sa akon ginahuman. Ang Ginoo lang gid ang makakahambay
kung tamà o bukon ang akon ginahuman.
5 Nganì ayaw kamo maghusga mintras wayà pa mag-abot ang tamà nga tyempo.
Huyata nindo ang pag-abot ng Ginoo. Imaw inà ang oras nga ipapakità niya ang
tanan nga sikreto kag ipapasayod ang mga motibo ng mga tawo. Pagkatapos ang
kada isa hay magabaton ning pagdayaw nga halin sa Dios sunò sa iya ginghuman.
6 Mga kauturan, ginggamit ko nga ihimplo para sa indo ang akon kaugalingon kag si
Apolos, para matun-an nindo nga indì kamo magsobra sa ginahambay ng Kasulatan.
Agud indì nindo ipahambog ang isa kag maghambay nga mas maayo ang isa kaysa
sa iban.

† **3:19 3:19** Job 5:13 † **3:20 3:20** Salmo 94:11

7 Basì nagahunahunà kamo nga mas maayo gid kamo kaysa sa iban? Ano
ang gingbaton nindo nga bukon halin sa Dios? Kag kung sa Dios naghalin, basì
ginapahambog nindo nga daw sa indo gid?
8 Nagahunahunà kamo nga wayà na kamo kuyang, nga manggaranon na kamo kag
nagaharì na, aber kami hay wayà pa! Kabay pa nagaharì na kamo, agud makaharì
da kami kaibahan nindo!
9 Kay ginaisip ko, kami nga mga apostoles hay gingbutang ng Dios sa pinakamababà
nga kamutangan, pareho sa mga tawo nga sentensyado na nga patyon kag ginasirò
kami ng kalibutan, ng tanan nga anghel kag tanan nga tawo.
10 Tungod sa amon pagserbisyo kay Kristo, nagahambay ang mga tawo nga mga
buang kami. Pero kamo, nagahunahunà nga mga mayad tungod yarà kamo kay
Kristo. Kami hay mga maluya sa abilidad; pero kamo, nagahunahunà nga makusog!
Ginadayaw kamo ng mga tawo, pero kami hay ginapakahuy-an lang ninda.
11 Hasta nganì niyan ginaagwanta lang namon ang kagutom kag kauhaw. Wayà
kami maayo nga mga barò, ginasinumbag kami ng mga tawo kag nagasaylo-saylo
kami ning istaran kay wayà kami ning kaugalingon nga bayay.
12 Nagatrabaho gid kami kag nagapangabudlay para lang mabuhì. Kung ginaham-
bayan kami malain ng mga tawo, ginapangamuyò namon nga pakamaayuhon pa gid
sinda ng Dios. Kag kung ginahingabot kami, ginatiis lang namon.
13 Kung ginapakahuy-an kami, nagasabat kami ning madahan. Hasta niyan, sa
hunahunà ng mga tawo sa kalibutan daw basura lang kami, pinakamakaluluoy nga
klasi ng mga tawo.
14 Wayà ko ini gingsulat para pakahuy-an kamo, kundì gusto ko nga tudluan kamo
bilang pinalanggà ko nga mga ungà.
15 Kay aber kadamò-damò ang mga nagatudlò sa indo parti kay Kristo Hesus, isa
lang gid ang indo tatay sa pagtuo kag inà hay wayà iban kundì ako. Mga ungà ko
kamo sa pagtuo kay Kristo Hesus tungod ako ang nagdaya sa indo ng Maayong Balità.
16 Nganì nagapangabay gid ako sa indo nga patuyari nindo ako.
17 Imaw inà nga ginasugò ko dirà sa indo si Timoteo nga akon palanggà kag
masaligan nga ungà sa Ginoo, agud magpadumdom siya sa indo ng akon mga pamaagi
sa pagkabuhì sa akon pagsunod kay Kristo. Ini nga mga pamaagi hay akon da
ginatudlò sa tanan nga mga nagatuo aber diin nga lugar.
18 Ang iban sa indo nagapahambog na, kay kalaom ninda indì na ako magkarà dirà.
19 Pero kung itugot ng Ginoo, makarà ako dirà nga daan. Kag siruon ko gid
kung may gahom sinda halin sa Espiritu Santo o kung ang inda ginahambay hay
pagpahambog lang.
20 Kay ang matuod, kung ang Dios imaw ang nagaharì sa aton kabuhì, masasayuran
da inà ng iban paagi sa gahom ng Dios sa aton kag bukon sa aton mga hambay lang.
21 Nganì magpilì kamo kung ano ang indo gusto pag-abot ko dirà: disiplinahon ko
kamo o higugmaon nga may kabuot?

5

Ang Pagdisiplina sa Nagatuo

1 Hayos indì gid ako makapati sa gingbalità sa akon nga igwa dirà sa indo ning
nagaiba sa pangaduha nga asawa ng iya tatay. Ini nga pag-iba hay sobra pa sa
ginahuman ng mga wayà nagatuo sa Dios, kay wayà nganì ninda inà ginahumana.
2 Kag aber may naghuman ng tiyad inà nga imoralidad sa indo, nahuman pa nindo
magpahambog! Wayà kamo nagpangalisod kag dapat kuntà isikway nindo sa indo
grupo ang lyaki nga naghuman inà.

3-4 Aber wayà ako dirà sa indo, ginadumdom ko kamo sa akon tagipusuon. Kag sa
pangayan* ng aton Ginoong Hesus, ginghusgahan ko na ang naghuman inà nga salà.
Nganì sa indo pagtipon-tipon, kabiga nindo nga yarà ako kaibahan nindo sa espiritu.
Kag sunò sa gahom nga gingtao sa aton ng aton Ginoong Hesus,
5 itugyan nindo inà nga tawo kay Satanas agud pahugaan ang iya lawas para
maluwas ang iya espiritu sa adlaw ng paghusga sa tanan nga tawo ng Ginoo.
6 Bukon maayo nga nagapahambog kamo. Dì ba sayod nindo ang hambayanon,
'Ang maisot nga pampaalsa hay napapaalsa ang bilog nga minasa?'
7 Nganì buy-a nindo ang indo dati nga mga salà pareho sa lumà nga pampaalsa,
agud maging malimpyo kag bag-o kamo. Ang matuod, ginghilway na kamo, kay si
Kristo hay ginghalad na para sa aton. Pareho siya sa kordero nga ginahalad kung
Pyesta ng Pagligad ng Anghel*.
8 Nganì magsilibrar kita ng inà nga Pyesta kag magkaon ng tinapay nga wayà ning
lumà nga pampaalsa, nga ang gusto hambayon hay talikuran ta na ang aton mga salà
kag indì na kita maghuman ng mga malain. Kundì magkabuhì kita nga malimpyo na
sa salà kung sa diin sinsero gid ang aton pagsunod sa kamatuuran.
9 Ginghambay ko sa akon una nga sulat nga indì kamo magkaibahan sa mga
nagahuman ning imoral.
10 Ang gusto ko hambayon, bukon ang mga tawo nga wayà pa makakilaya sa Dios
nga mga imoral o mga hakog kag mga tulisan o mga nagasamba sa mga dios-diosan.
Kay kung sinda tanan indo likawan, kahinangyan maghalin na kamo sa ini nga
kalibutan.
11 Ang akon gusto hambayon hay adtong mga tawo nga nagapakilaya nga sinda da
hay mga kauturan sa Ginoo pero mga imoral, mga hakog, mga nagasamba sa mga
dios-diosan, mga nagahambay ning malain sa mga tawo, mga nagabinayong kag mga
tulisan. Indì kamo dapat magkaibahan sa inda aber sa pagkaon.
12-13 Kung sa bagay wayà kita pudir maghusga sa mga wayà nagatuo. Ang Dios lang
ang magahusga sa inda. Pero kahinangyan gid nga husgahan nindo kung maayo o
malain ang ginahuman ng aton kapareho nga nagatuo, kay ginahambay ng Kasulatan,
"Isikway nindo sa indo grupo ang malain nga tawo."†

6

Likawan ang Pag-akusar sa mga Kauturan

1 Kung ang isa sa indo hay may reklamo kontra sa iya kapareho nga nagatuo, basì
wayà siya nahuhuyà kag ginadaya pa niya inà sa mga wayà makakilaya sa Dios para
husgahan? Basì wayà niya inà ginadaya sa mga nagatuo nga imaw ang mga balaan
nga tawo ng Dios agud husayon ang problema?
2 Wayà ba kamo makasayod nga sa ulihi nga mga adlaw kita nga mga balaan nga
tawo ng Dios imaw ang magahusga sa mga tawo sa kalibutan? Nganì kung kamo ang
magahusga sa mga tawo sa kalibutan, basì indì kamo makahusay ng tiyad inà kaisot
nga butang?
3 Wayà ba kamo makasayod nga aber nganì ang mga anghel hay aton pagahusga-
han? Indì ba nindo kaya nga husayon ang mga butang sa ini nga kalibutan?
4 Nganì kung may mga kaso kamo sa isa kag isa, basì ginadaya pa nindo inà sa mga
hukom nga wayà nganì ginakilay-a ng mga nagatuo sa Dios?
5 Dapat mahuyà kamo! Ano, wayà gid ba dirà sa indo ning antigo maghusay ng
problema sa indo kapareho?

---

* **5:3-4 5:3-4** *Sa pangayan*: gusto hambayon, paagi sa gahom o otoridad. † **5:12-13 5:12-13** Deuteronomio 17:7

6 Pareho kamo nga nagatuo, pero kamo da mismo ang nagainakusahan kag didto
pa mismo sa atubangan ng mga wayà nagatuo.
7 Sa indo pag-inakusahan sa korte, kamo mismo ang perdi. Mas maayo pa nga
pabay-an na lang nindo ang nagahuman ning malain kag nagapangdayà sa indo.
8 Pero ang indo ginahuman, kamo mismo ang nagapangdayà kag nagahuman ning
malain aber pa sa indo mga kauturan sa Ginoo.
9-10 Wayà ba kamo makasayod nga ang mga tawo nga nagahuman malain hay
indì makapanublì ng gingharian ng Dios? Nganì ayaw nindo pagdayaa ang indo
kaugalingon! Kay indì makapanublì ng gingharian ng Dios ang mga nagahuman ning
imoral, ang mga nagasamba sa mga dios-diosan, ang mga nagapanginbabayi o mga
nagapanginlyaki, ang mga lyaki nga nagabaligyà ng inda lawas para sa iban nga lyaki,
ang mga lyaki nga nagaasawa sa pareho ninda nga lyaki, ang mga miyugpangawat,
ang mga hakog, ang mga nagabinayong, ang mga nagahambay malain kontra sa mga
tawo kag ang mga tulisan.
11 Ang iban sa indo hay tiyad ini dati. Pero nalimpyo na kamo sa indo mga salà,
ginglain na kamo ng Dios nga maging iya kag gingkabig na kamo nga matarong
tungod sa pangayan* ni Ginoong Hesu-Kristo kag tungod sa Espiritu ng aton Dios.

Dayawa ang Dios paagi sa indo Lawas

12 May magahambay, "Puydi ako maghuman aber ano." Pero ang ginahambay ko,
bukon tanan nga mga butang hay mapuslan nindo. Nganì bisan ginatugot sa akon
ang maghuman aber ano, indì ako magpaulipon sa aber ano nga mga butang.
13 May magahambay da, "Ang pagkaon hay ginghuman para sa tiyan kag ang
tiyan hay ginghuman para sa pagkaon." Matuod inà, ugaling magaabot ang adlaw
nga ang tiyan kag ang pagkaon hay pagasiraon ng Dios. Pero bukon matuod nga
ginghuman ang lawas ng tawo para maghuman ning imoral, kundì ginghuman ini
para magserbisyo sa Ginoo kag ang Ginoo imaw ang nagadipara sa lawas.
14 Kag sa ulihi, ining aton lawas hay banhawon ng Dios paagi sa iya gahom, pareho
ng ginghuman niya sa aton Ginoo.
15 Wayà ba kamo makasayod nga ang aton lawas hay parte ng lawas ni Kristo?
Puydi ba nga ang parte ng lawas ni Kristo hay gamiton ta para maging kaparte sa
babayi nga nagabaligyà ng iya lawas? Indì gid puydi!
16 Wayà ba kamo makasayod nga kung ang lyaki nagaiba sa tiyad inà nga babayi,
sinda nga duha hay maging isa na ka lawas? Kay ginahambay ng Kasulatan parti sa
mag-asawa, "Sinda nga duha hay maging isa."††
17 Pero ang nagpakig-isa sa Ginoo hay isa na sinda sa espiritu.
18 Nganì likawi gid nindo ang pagpakig-relasyon ning imoral! Ang iban nga mga
salà nga ginahuman ng tawo hay indì makaapikto sa lawas ning grabi, pero ang tawo
nga nagahuman ning imoral hay nagapakasalà kontra sa iya kaugalingon nga lawas.
19 Wayà ba kamo makasayod nga ang indo lawas hay templo ng Espiritu Santo nga
gingtao ng Dios kag siya hay nagaistar sa indo? Nganì inang indo lawas hay bukon
indo kundì sa Dios.
20 Kay gingbakay na kamo sa dakò gid nga kantidad, nganì gamita nindo ang indo
lawas para madayaw ang Dios.

7

Ang parti sa Pag-asawa

---

* **6:11 6:11** *Sa pangayan*: gusto hambayon, paagi sa gahom o otoridad. † **6:16 6:16** Sinda nga duha hay sina Adan kag Eva. † **6:16 6:16** Gingtunaan 2:24

1 Kung parti sa mga butang nga indo gingsulat sa akon, imaw ini ang akon sabat:
“Maayo kuntà sa lyaki nga indì na mag-asawa.”
2 Pero kay madamò ang nagahuman ning imoral kag agud malikawan nindo ini,
ang kada lyaki hay dapat mag-ubay sa iya lang gid asawa kag imaw da ang kada
babayi.
3 Kahinangyan tumanon ng lyaki ang iya obligasyon sa iya asawa kag imaw da ang
babayi.
4 Kay ang lawas ng babayi hay sa iya na asawa kag ang lawas da ng lyaki hay sa
iya na asawa.
5 Nganì indì nindo pagpaindian ang isa kag isa, puyra lang kung nagkasugot kamo
nga mag-asawa nga indì anay mag-ubay sa matag-od lang nga tyempo, kay gusto
nindo nga gamiton ang indo oras para mangamuyò. Pero pagkatapos, mag-ubay na
kamo liwat kay basì kung indì kamo makapugong ng indo nababatyagan kag matintar
kamo ni Satanas.
6 Ang ginahambay ko hay bukon sugò, kundì ginatugutan ko kamo sa indo gusto.
7 Gusto ko kuntà kamo tanan hay maging pareho sa akon nga wayà asawa. Pero
bukon pareho ang pagkatawag sa aton ng Dios, kay may iban nga gingtaw-an ng
abilidad nga indì mag-asawa kag may iban nga wayà.
8 Kamo nga wayà pa asawa kag kamo nga mga bayo, mas maayo pa kung
magpadayon kamo sa pagkabuhì nga isa lang pareho sa akon.
9 Pero kung indì na kamo makapugong ng indo nababatyagan, mag-asawa na lang
kamo. Kay maayo pa inà kaysa sa mag-antos kamo tungod sa indo madakò nga
handom nga may kaubay.
10-11 Sa mga mag-asawa, imaw ini ang ginasugò mismo ng Ginoo, bukon ako: ang
asawa nga babayi hay indì dapat magbuyag sa iya asawa kag ang asawa nga lyaki
hay indì da magbuyag sa iya asawa. Pero kung may babayi nga magbuyag sa iya
asawa, dapat magpabilin siya nga wayà asawa, o magbalik na lang siya sa iya asawa.
12 Kung parti naman sa iban, imaw ini ang gusto ko ihambay (ini hay sa akon
lang, wayà may ginghambay ang Ginoo parti diri): kung ang nagatuo nga lyaki may
asawa nga wayà nagatuo pero gusto gihapon nga mag-iba sa iya, dapat indì niya
pagbuyagan.
13 Kag kung ang nagatuo nga babayi hay may asawa nga wayà nagatuo pero gusto
gihapon nga mag-iba sa iya, indì da niya dapat pagbuyagan.
14 Kay ang wayà nagatuo nga asawa nga lyaki hay mapapalapit sa Dios tungod sa
iya nagatuo nga asawa; kag ang wayà nagatuo nga asawa nga babayi hay mapapalapit
da sa Dios tungod sa iya nagatuo nga asawa. Kay kung indì, patì ang inda mga ungà
hay pareho da sa mga ungà ng wayà nagatuo sa Dios. Pero ang matuod, mapapalapit
da sinda sa Dios.
15 Pero kung gusto ng wayà nagatuo nga magbuyag, tuguti. Hilway ka na sa ini nga
butang, kay gingtawag kita ng Dios sa matawhay nga pagkabuhì.
16 Kay ikaw nga nagatuo, wayà mo masasayuri basì kung ikaw ang paagi nga
maluwas ng Dios ang imo asawa.

Magpabilin Kamo sa Pagkatawag ng Dios

17 Ugaling lang ang kada isa hay dapat magkabuhì sunò sa kamutangan nga gingtao
ng Ginoo sa iya. Dapat magpabilin siya sa iya kamutangan nang siya hay gingtawag
ng Dios nga magtuo. Imaw ini ang pagsulundan nga akon ginatudlò sa tanan nga
nagatuo.
18 Halimbawà, kung may lyaki nga napaltak* na nang wayà pa siya gingtawag
ng Dios, indì na niya pagtilawan nga ilisan pa ang iya kamutangan. Kag kung

igwa da ning bukon paltak nang wayà pa siya gingtawag, indì na kahinangyan nga
magpapaltak pa siya.
19 Kay bukon importante kung paltak ang tawo o bukon. Ang importante hay ang
pagtuman sa mga sugò ng Dios.
20 Nganì magpabilin ang kada isa sunò sa iya kamutangan nang siya hay gingpilì
ng Dios.
21 Kung ikaw isa ka ulipon nang gingtawag ng Dios, dì bali. Pero kung makahilway
ka sa pagkaulipon, tinguhaa inà.
22 Kay ang tawo nga ulipon nang gingtawag ng Ginoo, niyan hilway na sa panirò
ng Ginoo. Kag ang tawo nga bukon ulipon nang siya hay gingtawag, niyan ulipon na
ni Kristo.
23 Gingbakay na kamo ng Dios sa dakò nga kantidad, nganì indì kamo basta lang
nga magpaulipon sa mga tawo.
24 Nganì mga kauturan kay Kristo, magpabilin ang kada isa sa Dios sunò sa iya
kamutangan nang siya hay gingtawag nga magtuo sa iya.

Ang parti sa mga Wayà Asawa kag sa mga Bayo

25 Kung parti sa mga wayà pa asawa, wayà ako sugò halin sa Ginoo. Pero bilang
tawo nga masaligan tungod sa kaluoy ng Dios, imaw ini ang akon laygay.
26 Tungod sa mga kahugaan niyan, ang akon naiisip hay mas maayo pa kung
magpabilin na lang kita sa aton kamutangan.
27 Nganì kung may asawa ka na, ayaw siya pagbuyagi. Kag kung wayà ka asawa,
ayaw na lang mag-asawa.
28 Pero kung ang lyaki hay mag-asawa gida, bukon ini salà. Kag kung ang dalaga
hay mag-asawa, bukon da ini salà. Pero kung mag-asawa kamo, may mga kahugaan
sa indo kabuhì. Nagahambay ako nga kuntà makalikaw kamo sa mga kahugaan.
29 Ang gusto ko hambayon, mga kauturan, matag-od na lang ang tyempo nga
nabilin. Nganì tunà niyan, ang mga may asawa dapat magkabuhì nga daw wayà
asawa.
30 Ang mga nagapangalisod hay dapat magkabuhì nga daw wayà nagapangalisod
kag ang mga nagakalipay magkabuhì nga daw wayà nagakalipay. Ang mga nagapa-
makay dapat indì magsalig nga magapabilin sa inda ang inda mga gingpamakay.
31 Kag aber ano ang aton mga nagagamit sa kalibutan, dapat indì mawili sa inà nga
mga butang, tungod maduduyà da ang tanan nga butang sa ini nga kalibutan.
32 Gusto ko kuntà nga mahilway kamo sa mga kabayak-on. Ang wayà asawa nga
lyaki hay wayà iban nga ginakabayak-an kundì ang mga butang para sa Ginoo kag
kung pauno siya makatao kalipay sa iya.
33 Pero ang lyaki nga may asawa hay nagakabayaka parti sa mga butang sa
kalibutan kag kung pauno siya makatao kalipay sa iya asawa.
34 Imaw inà nga natungà permi ang iya panghunahunà. Ang mga babayi nga bayo
kag ang mga dalaga hay wayà iban nga ginakabayak-an kundì ang mga butang para
sa Ginoo, kay gusto ninda nga ihalad ang inda bilog nga kabuhì para magserbisyo
sa iya. Pero ang babayi nga may asawa hay nagakabayaka parti sa mga butang sa
kalibutan kag kung pauno siya makatao ning kalipay sa iya asawa.
35 Ginahambay ko ini para sa indo kaayuhan. Wayà ko kamo ginabawali nga mag-
asawa, kundì gusto ko lang nga maging kaayo-ayo kag wayà makadisturbo sa indo
pagserbisyo sa Ginoo.
36 Niyan, parti sa magnobyo kag magnobya: kung ginaisip ng lyaki nga bukon tamà
ang iya pagtrato sa iya nobya kay indì na siya makapugong ng iya nababatyagan kag
gusto niya mag-asawa, dapat nga magpakasay na sinda. Maayo pa nga magpakasay
na lang sinda. Bukon ini salà.

37 Pero kung desidido ang isa ka lyaki nga indì na niya pag-asawahon ang iya nobya
kag para sa iya bukon pa kahinangyan nga mag-asawa kag mapupunggan pa niya ang
iya kaugalingon nga handom, maayo ang iya ginahuman.
38 Niyan maayo kung pangasaw-on ng nobyo ang iya nobya; pero mas maayo pa
gid ang indì mag-asawa.
39 Ang babayi hay dapat magapabilin sa iya asawa mintras buhì pa ang iya asawa.
Pero kung patay na ang iya asawa puydi na siya mag-asawa liwat sa aber sin-o nga
iya nagustuhan. Pero kahinangyan nagatuo ang pilion niya.
40 Kung sa akon lang, mas malipayon siya kung indì na siya mag-asawa. Ini hay
laygay ko lang, pero nagapati ako nga ang Espiritu ng Dios nga yari sa akon hay imaw
ang nagtudlò sa akon.

8

Ang parti sa Pagkaon nga Ginghalad sa Dios-diosan

1 Niyan, parti naman sa mga pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan, kung
makakaon ba kita ini o indì. Aber mahambay naton nga kita tanan hay may
nasayuran na, dumdumon ta nga ang nasayuran ng tawo kung kaisa imaw ang
ginahalinan ng pagpahambog. Mas importante nga may paghigugmà kita, kay ini
hay makapatibay sa iban.
2 Ang tawo nga nagahunahunà nga may nasayuran na siya hay nagapakilaya lang
nga kuyang pa gid ang dapat niya masayuran.
3 Pero ang tawo nga nagahigugmà sa Dios imaw ang ginakilaya ng Dios nga iya.
4 Nganì kung parti sa mga pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan, nakasayod
kita nga ang mga dios-diosan sa kalibutan hay bukon matuod, kay may isa lang gid
nga Dios.
5 Aber nagahambay ang iban nga may mga dios sa langit kag sa dutà kag madamò
ang ginatawag nga mga dios kag mga ginoo,
6 para sa aton may isa lang gid nga Dios, ang aton Amay nga nagtuga ng tanan nga
butang kag nagakabuhì kita para sa iya. Kag may isa lang gid nga Ginoo, si Hesu-
Kristo. Paagi sa iya, nahuman ang tanan nga butang kag paagi da sa iya naging ungà
kita ng Dios.
7 Pero may mga nagatuo nga wayà nasasayuri ini. Kag tungod dati anay hay
nagasamba sinda sa mga dios-diosan, imaw inà nga hasta niyan kung magkaon
sinda ng pagkaon nga ginghalad didto, sa inda hunahunà daw kaibahan na sinda
nga nagasamba sa mga dios-diosan. Nganì tungod kuyang pa ang inda nasasayuran,
nakonsensya sinda, kay para sa inda bukon tamà ang inda ginahuman.
8 Kung sa bagay, ang pagkaon hay wayà labot sa aton relasyon sa Dios. Wayà may
maduyà sa aton relasyon sa Dios kung indì kita magkaon kag wayà da may madugang
kung magkaon kita.
9 Pero aber hilway kamo, mag-andam kamo kay basì kung imaw inà ang maging
kabangdanan nga magkasalà ang mga tawo nga maluya ang inda pagtuo.
10 Halimbawà, may iban nga wayà pa nasayuran kag ikaw nga may nasayuran na.
Nakità niya nga nagakaon ka sa templo ng mga dios-diosan, indì ba makaengganyo
ini sa iya nga magkaon da ng pagkaon nga ginghalad sa mga dios-diosan, aber sa iya
pagkaintindi hay salà inà?
11 Nganì ang imo utod nga maluya ang pagtuo, kung sa diin namatay da si Kristo,
hay maduduyaan pagtuo tungod sa imo kamayad.
12 Sa ini nga paagi nakasalà ka kay Kristo, kay nakasalà ka sa imo utod nga maluya
ang pagtuo, sa imo pag-ingganyo sa iya sa paghuman ng butang nga kontra sa iya
konsensya.

13 Nganì para sa akon, kung ang akon ginakaon maging kabangdanan nga
magkasalà ang akon utod, indì na lang gid ako magkaon ning karne aber san-o, agud
indì magkasalà ang akon utod tungod sa akon.

9

Ang Pudir kag Responsibilidad bilang Apostol

1 Hunahunaa nindo ako! Dì ba hilway ako? Dì ba apostol ako? Dì ba nagpakità
mismo sa akon si Hesus nga aton Ginoo? Kag dì ba nagtuo kamo tungod sa akon
pagpangabudlay?
2 Bisan ang iban wayà nagakilaya sa akon bilang apostol, apostol gid ako sa indo
tungod kamo mismo ang ebidensya, kay paagi sa akon kamo hay may relasyon na sa
Ginoo.
3 Imaw ini ang ginasabat ko sa mga tawo nga nagapangsirà sa akon.
4 Wayà ba ako pudir nga magpangayò ng akon pagkaon sa mga tawo nga
nakakabaton ng akon pagpanudlò?
5 Kag wayà ba ako pudir para magdaya ng asawa nga nagatuo sa mga pagbyahe ko
pareho ng ginahuman ng iban nga mga apostoles kag ng mga manghod ng Ginoo kag
ni Pedro?
6 Ano, kami lang ba ni Bernabe ang kahinangyan nga magpangabudlay para sa
amon pagpangabuhì?
7 May sundalo ba nga siya mismo ang nagagastos ng iya pagserbisyo? May tawo ba
nga nagatanom nga wayà nagapuyos ng bunga ng iya tinanom? Kag may nagaalilà
ba ning mga kambing nga wayà nagainom ng gatas ng iya ginaalilà?
8 Ining akon ginahambay hay bukon lang sa tawhanon nga panghunahunà, kundì
imaw da ini ang ginatudlò ng Kasuguan ni Moises.
9 Kay nakasulat sa Kasuguan, “Ayaw magbusali ang bàbà ng baka mintras ginagamit
sa paggiok agud makakaon.”† Nagakabayaka lang ba sa baka ang Dios? Wayà!
10 Syempre, ini hay parti sa aton ang iya ginahambay. Halimbawà, ang mga
nagaarado kag nagagiok hay nagalaom sa patubas, tungod nagapaabot da sinda nga
may parte sa ani.
11 Kag para sa amon, nagpugas kami sa indo ng espirituhanon nga mga binhì; dakò
na gid ba nga butang kung magpaabot kami nga magtao kamo ning mga butang nga
kahinangyan namon sa adlaw-adlaw?
12 Kung ang iban nga mga manunudlò hay may pudir sa pagpaabot ini halin sa
indo, mas lalò na gid kami. Pero aber may pudir kami sa pagpaabot ng bulig halin
sa indo, wayà kami nagpangayò sa indo. Ging-antos namon ang tanan, agud wayà
makapugong sa pagwali ng Maayong Balità parti kay Kristo.
13 Sayod gid nindo nga ang mga nagaserbisyo sa templo hay dirà da nagabuoy ng
inda pagkaon kag ang mga nagaserbisyo sa altar* hay nagabuoy da ng inda parti sa
mga karne nga ginahalad diri.
14 Sa ini da nga paagi, nagsugò ang Ginoo nga ang mga miyugwali ng Maayong
Balità hay dapat magbaton bulig sa mga nakabaton ng Maayong Balità, agud mabuhì
sinda.†
15 Pero wayà ko paggamita ang akon pudir nga inà. Kag wayà da ako nagasulat
niyan agud ipasayod sa indo nga taw-an nindo ako. Maayo pa nga mamatay ako
kaysa sa humanon ko inà. Siguruhon ko nga wayà bisan sin-o nga makabuoy ng
akon ginapahambog nga wayà bayad ang akon pagwali ng Maayong Balità.

† **9:9 9:9** Deuteronomio 25:4 † **9:14 9:14** Mateo 10:10; Lucas 7:10

16 Kung sa bagay, wayà ko ginapahambog ang akon pagwali ng Maayong Balità,
kay gingtugyan na ng Ginoo ini nga responsibilidad sa akon. Kung indì ko iwali ang
Maayong Balità, makaluluoy ako!
17 Kung nagawali ako nga halin sa akon kabubut-on, magapaabot ako ning premyo.
Pero kung bukon halin sa akon kabubut-on, magatuman gihapon ako kay imaw ini
ang trabaho nga gingsalig sa akon ng Dios.
18 Ano niyan ang premyo nga akon mababaton? Ang ginaisip ko nga premyo hay
ang kalipay nga wayà ako nagapabayad sa akon pagwali ng Maayong Balità, agud
indì ko magamit ang akon pudir sa ini nga premyo sa akon pagpangabudlay para sa
Maayong Balità.
19 Kay bisan wayà may nagaulipon sa akon, ako hay daw nagapaulipon sa tanan,
agud madamò pa gid ang akon madaya nga magtuo kay Kristo.
20 Imaw inà nga kung kaibahan ko ang mga Judio nagakabuhì ako pareho ng
Judio, agud madaya ko sinda para magtuo kay Kristo. Nganì bisan bukon ako sakop
sa Kasuguan ng mga Judio, kung kaibahan ko ang mga nagapasakop sa Kasuguan,
ginasunod ko ini, agud madaya ko sinda sa pagtuo.
21 Kag imaw da kung kaibahan ko ang mga bukon Judio. Wayà ako nagasunod
sa Kasuguan nga para sa mga Judio, kundì ginasunod ko ang inda pagkabuhì agud
magtuo sinda kay Hesus nga Ginoo. Bukon ini gusto hambayon nga wayà ko
ginasunod ang mga sugò ng Dios, kay ang matuod, ginasunod ko ang mga sugò ni
Kristo.
22 Kung kaibahan ko ang mga kauturan nga maluya ang pagtuo, nagapakigbagay
ako sa inda, agud mapakusog ko sinda sa Ginoo. Nagapakigbagay ako sa tanan bisan
ano ang inda kamutangan, agud sa bisan ano nga paagi maluwas ng Dios ang iban
sa inda tungod sa akon.
23 Ginahuman ko ini tanan tungod sa Maayong Balità, agud makabaton ako ng mga
pagpakamaayo kaibahan ng mga nagatuo.
24 Sa aton pagsunod sa Ginoo pareho kita sa mga nagadyagan. Sa palumbaan, sayod
gid nindo nga madamò ang nagalakot, pero isa lang ang makakabaton ning premyo.
Nganì pakaayuha nindo ang indo pagdyagan, agud makabaton kamo ning premyo.
25 Ang kada miyugkanam hay nagapraktis gid ning maayo nga may pagdisiplina
sa iya kaugalingon, agud makabaton siya ning premyo. Pero ang premyo nga iya
mababaton hay indì magdugay. Kita nga mga nagatuo hay makakabaton ning premyo
nga indì gid maduyà.
26 Imaw inà nga sa akon pagserbisyo sa Ginoo, deritso gid ang akon dyagan pakadto
sa katapusan. Kag kung ako hay pareho sa boksingero, wayà ako nagasumbag sa
hangin.
27 Nganì kung may mga malain nga handom sa akon lawas, ginatinguhà ko gid nga
pugungon ini kay basì kung pagkatapos ko matudluan ang mga tawo, ako pa ang indì
makabaton ning premyo halin sa Dios.

10

Ang Paandam parti sa Pagsamba sa Dios-diosan

1 Mga kauturan, gusto ko nga madumduman nindo ang natabò sa aton mga kalulo-
lulohan nga kaibahan ni Moises. Gingtuytuyan sinda tanan ng Dios paagi sa panganod
kag gingbuligan niya sinda tanan sa inda pagpanaw sa uga nga dutà patabok sa Puya
nga Dagat.†
2 Paagi sa adto nga panganod kag dagat, daw gingbawtismuhan sinda tanan bilang
mga tagasunod ni Moises.

† **10:1 10:1** Exodus 14

3 Nagkaon sinda tanan ng pagkaon nga gingtao ng Dios paagi sa iya gahom.†
4 Kag nag-inom sinda tanan ng inumon nga gingpatubod ng Dios, kay nag-inom
sinda ning tubì halin sa bukon ordinaryo nga bato halin sa Dios.† Adto nga bato nga
nagnunot sa inda hay si Kristo mismo.
5 Pero bisan gingbuligan sinda tanan ng Dios, kadamuan sa inda hay wayà gid
napalipay ang Dios. Nganì nagkayat ang inda mga patay nga lawas didto sa tiway
nga lugar.
6 Natabò ini tanan sa inda agud magpaandam sa aton nga indì kita maghinandom
sa paghuman ning mga malain pareho ng inda mga ginghandom.
7 Indì kamo magsamba sa mga dios-diosan pareho ng ginghuman ng iban sa inda.
Kay ginahambay ng Kasulatan, "Nagkinaon sinda kag nag-ininom kag nagpagusto
pangalipay sa inda pagsamba sa dios-diosan."†
8 Kag indì gid kita magsunod sa ginghuman ng iban sa inda nga naghuman ning
imoral. Nganì gingparusahan sinda ng Dios kag 23,000 ang nagkamatay sa isa lang
ka adlaw.†
9 Kag indì naton pagtistingon si Kristo pareho ng ginghuman ng iban sa inda. Nganì
gingkagat sinda ng mga sawa kag nagkamatay sinda.†
10 Kag indì kamo magnireklamo pareho ng ginghuman ng iban sa inda. Nganì
gingpaday-an sinda ng Dios ng anghel nga miyugpamatay para patyon sinda.†
11 Ining mga natabò sa inda hay nagapaandam sa aton. Kag gingsulat ini nga mga
nagkatabò agud magpaandam da sa aton nga nagakabuhì sa tyempo nga madalì na
lang mag-abot ang katapusan.
12 Nganì kung nagahunahunà kamo nga ang indo pagtuo hay malig-on na, mag-
andam kamo kay basì kung makasalà da kamo.
13 Wayà pagtilaw nga nagaabot sa indo nga wayà da nagaabot sa iban nga mga
tawo. Pero masaligan ang Dios, kay indì niya kamo pagtugutan nga tistingon ning
sobra sa indo kaya. Kag kung mag-abot ang pagtilaw sa indo, magahuman siya paagi
agud matiisan nindo ini.
14 Nganì, mga pinalanggà ko, indì gid kamo magsamba sa mga dios-diosan.
15 Nagahambay ako sa indo kay kamo hay nakakaintindi. Nganì isip-isipa nindo
ang akon ginahambay sa indo.
16 Kung magtipon-tipon kita para magkumyunyon, nagainom kita nga may
pagpasalamat sa Dios. Dì ba paagi diri nagapakig-isa kita sa dugò ni Kristo? Kag
may tinapay da kita nga ginabuak-buak kag ginakaon. Dì ba paagi diri nagapakig-isa
kita sa lawas ni Kristo?
17 Kita, bisan madamò, hay isa lang ka lawas tungod isa lang ka tinapay ang
ginakaon naton tanan.
18 Tan-awa nindo ang namat-an ng mga Israelita. Ang mga nagakaon ng mga halad*
hay nagalakot sa ginahuman sa altar.
19 Ano ang gusto ko hambayon paagi sa ini nga pagkumpara ng mga paghalad? May
puyos ba ang mga dios-diosan kag ang pagkaon nga ginahalad sa inda? Wayà!
20 Ang gusto ko hambayon hay para sa mga demonyo kag bukon para sa Dios
ang mga ginahalad ng mga tawo nga wayà nagatuo sa Dios. Kag indì ko gusto nga
maglakot kamo sa mga demonyo.
21 Indì puydi nga mag-inom kamo sa tasa ng Ginoo kag sa tasa ng mga demonyo. Kag
indì puydi nga magkaon kamo sa pinggan ng Ginoo kag sa pinggan ng mga demonyo.
22 Gusto ba naton magpangimon ang Ginoo? Kay kung mahangit siya, nasayuran
naton nga indì gid kita makalikaw sa iya parusa.

---

† **10:3 10:3** Exodus 16:35 † **10:4 10:4** Exodus 17:6; Mga Bilang 20:11 † **10:7 10:7** Exodus 32:6 † **10:8 10:8** Mga Bilang 25:1-9 † **10:9 10:9** Mga Bilang 21:5-9 † **10:10 10:10** Mga Bilang 16:41-50

23 Kag niyan may magahambay, “Puydi ako maghuman ng bisan ano.” Pero ang
ginahambay ko, bukon tanan nga mga butang hay mapupuslan nindo. Nganì bisan
ginatugot sa akon ang maghuman bisan ano, bukon tanan hay makapakusog sa iban.
24 Ayaw nindo paghunahunaa ang indo lang kaugalingon nga kaayuhan, kundì
hunahunaa da nindo ang kaayuhan ng iban.
25 Kauna nindo ang bisan ano nga ginabaligyà nga karne sa tindahan kag ayaw na
magpangutana kung inà hay ginghalad sa mga dios-diosan o wayà, agud indì kamo
pagdisturbuhon ng indo konsensya.
26 Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ang kalibutan kag ang tanan nga yari diri hay
sa Ginoo.”†
27 Kung may wayà nagatuo nga mag-imbitar sa indo nga magkaon sa inda kag gusto
da nindo magkadto, kauna nindo ang bisan ano nga gingpreparar para sa indo nga
wayà na pangutana kung inà ba hay ginghalad sa mga dios-diosan o wayà, agud indì
kamo pagdisturbuhon ng indo konsensya.
28 Pero kung may naghambay sa indo nga inà nga pagkaon hay ginghalad sa mga
dios-diosan, ayaw nindo pagkauna, tungod sa inà nga tawo nga naghambay sa indo,
agud indì kamo pagdisturbuhon ng indo konsensya.
29 Bukon ang indo kaugalingon nga konsensya ang akon gusto hambayon kundì
ang konsensya ng iban nga tawo. Niyan magahambay kamo, “Basì pugungon ko ang
akon kaugalingon tungod sa konsensya ng iban?
30 Kung ginapasalamatan ko sa Dios ang akon ginakaon, basì abi pakalainon ako
tungod sa pagkaon nga akon ginapasalamatan?”
31 Ini ang akon sabat sa indo: bisan ano ang indo humanon, aber magkaon o mag-
inom, himua nindo ang tanan sa katuyuan nga madayaw ang Dios,
32 agud indì gid kamo mabasoy ng mga Judio o ng mga Griego, o ng mga nagatuo
sa Dios.
33 Patuyari lang nindo ang akon ginahuman: permi ako nagapangità paagi nga
mabuligan ko ang tanan nga tawo sa tanan ko nga ginahuman. Wayà ako nagapangità
ng akon kaugalingon nga kaayuhan kundì ang kaayuhan ng iban, agud maluwas
sinda.

11

1 Nganì patuyari nindo ako, pareho ng pagpatuyad ko kay Kristo.

Ang Pagtabon sa Uyo kung Nagasamba

2 Ginadayaw ko kamo, kay permi nindo ako ginadumdom kag ginasunod nindo ang
mga tradisyon nga gingpasa ko sa indo.
3 Niyan gusto ko nga masayuran nindo nga si Kristo hay imaw ang uyo ng kada
lyaki kag ang lyaki hay imaw ang uyo ng babayi*, kag ang Dios hay imaw ang uyo ni
Kristo.
4 Nganì sa indo pagtipon-tipon, kung ang lyaki hay magpangamuyò o magbalità ng
mensahe halin sa Dios nga may tabon ang iya uyo, ginapakahuy-an niya ang iya uyo
nga imaw si Kristo.
5 Kag kung ang babayi hay magpangamuyò o magbalità ning mensahe halin sa
Dios nga wayà tabon ang iya uyo, ginapakahuy-an niya ang iya uyo nga imaw ang
iya asawa kag daw napayot siya.
6 Kung ang babayi hay wayà nagatabon ng iya uyo, maayo pa nga magpautod na
lang siya ng iya buhok. Pero makahuhuyà sa babayi kung siya hay magpautod o
magpapayot. Nganì dapat tabunan niya ang iya uyo.

---

† **10:26 10:26** Salmo 24:1 * **11:3 11:3** *Babayi*: o iya asawa.

7 Ang lyaki indì dapat magtabon ng iya uyo, kay ginghuman siya nga kapareho ng
Dios kag paagi sa iya nakikità ang kadayawan ng Dios. Kag paagi sa babayi nakikità
ang kadayawan ng lyaki.
8 Kay ang lyaki hay wayà paghumana halin sa babayi, kundì ang babayi imaw ang
ginghuman halin sa lyaki.
9 Kag wayà da paghumana ang lyaki para sa babayi, kundì ang babayi hay
ginghuman para sa lyaki.
10 Nganì imaw inà nga kahinangyan magtabon ang babayi ng iya uyo, agud bisan
ang mga anghel makasayod nga nagapasakop siya sa otoridad.
11 Pero dapat da dumdumon nindo nga sa aton kabuhì sa Ginoo, kahinangyan ng
babayi ang lyaki kag kahinangyan da ng lyaki ang babayi.
12 Kay ang una nga babayi hay ginghuman halin sa lyaki kag niyan ang lyaki hay
ginaungà ng babayi. Pero ang tanan hay halin sa Dios.
13 Isip-isipa nindo ini: angay ba nga ang babayi hay magpangamuyò sa Dios nga
wayà tabon ang iya uyo?
14 Syempre angay sa lyaki nga matag-od ang iya buhok, kay makahuhuyà kung
mahabà ini.
15 Pero sa babayi, ang mahabà nga buhok hay nagapagwapa sa iya. Kay gingtaw-an
siya ng Dios ning mahabà nga buhok para itabon sa iya uyo.
16 Pero kung igwa gusto nga magkontra sa amon ginatudlò nga ini, ang mahambay
ko lang, “Wayà kami iban nga namat-an puyra diri. Kag imaw da ini ang ginasunod
ng mga nagatuo sa Dios aber diin nga lugar.”

Ang Balaan nga Ihapon
Mateo 26:20-29; Marcos 14:22-25; Lucas 22:14-20

17 May isa pa gid ako nga gusto ihambay niyan sa indo kag sa ini nga butang wayà
ko kamo ginadayaw, kay ang indo pagtipon-tipon hay wayà nagadaya ng kaayuhan,
kundì kalainan.
18 Kay nakabatì ako nga kung nagatipon-tipon kamo nga mga nagatuo, nagainiyaiya
kamo kag nagapati ako nga may kamatuuran ini.
19 Siguro kahinangyan da nga matabò inà dirà sa indo agud masayuran kung sin-o
gid sa indo ang mga matuod nga nagatuo.
20 Kung nagatipon-tipon kamo, wayà nindo ginahumana ang sunò sa katuyuan ng
Ihapon ng Ginoo,
21 kay wayà kamo nagahinuyatan kung magkaon. Nganì ang iban sa indo hay busog
kag bayong, pero ang iban hay ginagutom kag ginauhaw.
22 Basì indì anay kamo magkaon kag mag-inom sa indo kaugalingon nga bayay?
Tungod sa tiyad ini nga indo ginahuman, ginapakahuy-an nindo ang mga pobre kag
ang tanan nga mga nagatuo sa Dios nga nagakatipon hay ginabaliwayà nindo. Ano
ba ang akon ihambay sa indo? Dayawon ko ba kamo sa indo ginahuman nga inà?
Indì gid!
23 Imaw ini ang gingtudlò sa akon ng Ginoo kag gingtudlò ko da sa indo: Nang adto
da nga gab-i nga gingtraidor ang Ginoong Hesus, nagbuoy siya ning tinapay,
24 kag nagpasalamat sa Dios. Gingbuak-buak niya ini kag naghambay, “Imaw ini
ang akon lawas nga gingtao para sa indo. Himua nindo ini para sa pagdumdom sa
akon.”
25 Pagkatapos ninda kaon ng ihapon, imaw da ang iya ginghuman sa tasa nga may
ilimnon kag naghambay, “Ini nga ilimnon ang bag-o nga kasugtanan nga gingsilyuhan
paagi sa akon dugò. Kada kamo mag-inom ini, himua nindo ini para sa pagdumdom
sa akon.”

26 Kada kamo magkaon ng ini nga tinapay kag mag-inom ng ini nga ilimnon,
ginabalità nindo ang kamatayon ng Ginoo hasta sa iya pagbalik.
27 Nganì ang bisan sin-o nga magkaon ng ini nga tinapay kag mag-inom ng ini nga
ilimnon ng Ginoo nga bukon angay hay nagakasalà siya kontra sa lawas kag dugò ng
Ginoo.
28 Kahinangyan usisaon anay ng kada isa ang iya kaugalingon bago siya magkaon
ng tinapay kag mag-inom ng ilimnon.
29 Kay kung magkaon siya kag mag-inom nga wayà niya ginakilay-a ang gusto
hambayon ng lawas ng Ginoo, nagadaya lang siya ng parusa sa iya kaugalingon.
30 Imaw inà nga madamò sa indo ang maluya kag masakiton kag ang iban nganì
hay nagkamatay na.
31 Pero kung usisaon anay naton ang aton kaugalingon, indì kita maparusahan ng
Dios.
32 Kung kita nga mga nagatuo ginaparusahan ng Dios, ginatudluan niya kita agud
indì kita pagparusahan kaibahan ng mga tawo sa kalibutan.
33 Nganì, mga kauturan ko kay Kristo, kung magtipon-tipon kamo para sa Ihapon
ng Ginoo, maghinuyatan kamo.
34 Kung may ginagutom sa indo, magkaon anay siya sa iya bayay, agud sa indo
pagtipon-tipon indì kamo maparusahan ng Ginoo. Kung parti sa iban nga mga butang,
asikasuhon ko na lang ugaling kung makaabot na ako dirà.

12

Mga Abilidad nga Ginatao ng Espiritu Santo

1 Niyan, mga kauturan ko kay Kristo, kung parti sa mga abilidad nga ginatao ng
Espiritu Santo, gusto ko nga masayuran nindo ini.
2 Nasayuran nindo nga nang wayà pa kamo nagatuo sa Dios, gingpinatayang kag
gingtinuytuyan kamo agud magsamba sa mga dios-diosan nga wayà kabuhì.
3 Nganì gusto ko nga masayuran nindo nga wayà tawo nga ginatuytuyan ng Espiritu
ng Dios nga makahambay, “Sumpaon si Hesus!” Kag wayà da may makahambay, “Si
Hesus ang Ginoo,” kung wayà siya ginatuytuyi ng Espiritu Santo.
4 Iba-iba ang mga abilidad, pero isa lang ka Espiritu Santo ang ginahalinan ini.
5 Iba-iba ang paagi sa pagserbisyo, pero isa lang nga Ginoo ang aton ginaser-
bisyuhan.
6 Iba-iba ang ginapahuman ng Dios sa aton, pero isa lang nga Dios ang nagatao ng
gahom sa aton tanan agud mahuman ta ini.
7 Ang kada isa hay ginataw-an ng Dios ning abilidad nga nagapakità nga ang Espiritu
hay yarà sa iya, agud makabulig siya sa iya kapareho nga nagatuo.
8 Ang iban ginataw-an ng Espiritu ning abilidad sa paghambay parti sa kamatuuran
ng Dios kag ang iban naman ning abilidad sa paghambay parti sa kamayad ng Dios.
9 May igwa da ginataw-an ng pareho nga Espiritu ng dakò gid nga pagtuo kag ning
abilidad sa pagpang-ayo ng mga nagamasakit.
10 Ang iban ginataw-an ng gahom sa paghuman ning mga milagro; ang iban,
abilidad sa pagbalità ng mensahe halin sa Dios; kag ang iban abilidad sa pagkasayod
kung ano ang nagagahom sa isa ka tawo kung Espiritu Santo o bukon. May ginataw-
an da ning abilidad nga maghambay ng iban nga mga linggwahe nga wayà ninda
nasayuri kag igwa da ginataw-an ning abilidad sa paghambay kung ano ang gusto
hambayon ng adto nga mga linggwahe.
11 Pero isa lang gid ka Espiritu ang nagatao ini tanan kag ginapanao niya ini sa
kada tawo sunò sa iya kabubut-on.

Ang mga Parte ng Lawas ni Kristo

12 Niyan isipa ang lawas ng tawo, isa lang ini pero madamò nga parte. Bisan iba-iba
ang kada parte, isa lang gid ini ka lawas. Pareho da ini sa aton nga mga nagatuo nga
madamò pero isa lang ka lawas ni Kristo.
13 Kay isa lang gid ka Espiritu Santo ang gingbawtismo sa aton tanan, Judio man o
Griego, ulipon man o hilway, agud maging isa ka lawas. Kag isa da ka Espiritu Santo
ang gingbaton naton tanan.*
14 Ang lawas ng tawo hay isa lang pero may madamò nga parte.
15 Kung maghambay ang siki, "Tungod ako hay bukon kamot, bukon ako parte ng
lawas," sa matuod lang siya hay parte gihapon ng lawas.
16 Kag kung maghambay ang talinga, "Tungod ako hay bukon mata, bukon ako
parte ng lawas," sa matuod lang, siya hay parte gihapon ng lawas.
17 Kay kung ang bilog nga lawas ng tawo hay puro lang mata, pauno ang iya
pagkabatì? Kag kung ang bilog nga lawas hay puro lang talinga, pauno ang iya
pagpanimahò?
18 Pero wayà kita paghumana ng Dios nga tiyad inà, gingbutang niya ang iba-iba
nga parte sa aton lawas sunò sa iya gusto.
19 Kung ang lawas hay isa lang ka parte, indì na inà matatawag nga lawas.
20 Ang matuod, madamò ang mga parte ng aton lawas, pero isa lang gid ka lawas.
21 Kag ang mata hay indì makahambay sa kamot, "Indì ko ikaw kahinangyan," kag
ang uyo indì da makahambay sa siki, "Indì ko ikaw kahinangyan."
22 Sa matuod lang, ang mga parte ng lawas nga daw maluya hay kahinangyan ta
gid.
23 Ang mga parte ng lawas nga daw bukon gid importante, aton ginadipara ng
maayo; kag ang mga parte nga makahuhuyà nga indì dapat makità, aton da ini
ginatabunan ning maayo.
24 Indì na naton kahinangyan nga humanon ini sa aton mga parte nga kaayo na
siruon. Pero gingbutang ng Dios sa tamà nga lugar ang mga parte ng lawas, agud
mataw-an ng dungog ang mga parte nga daw bukon gid importante.
25 Ginghuman ini ng Dios agud wayà may mag-iyaiya, kundì magbinuligan ang kada
parte ng lawas.
26 Nganì kung ang isa ka parte hay nagaantos, ang tanan nga parte hay nagaantos
da. Kag kung ang isa ka parte hay ginadayaw, ang tanan nga parte hay nalilipay da.
27 Ang gusto ko hambayon imaw ini: kita nga mga nagatuo hay imaw ang lawas ni
Kristo kag ang kada isa sa aton hay parte ng iya lawas.
28 Kag sa ini nga lawas nga imaw ang iglesya, nagbutang ang Dios: una sa tanan,
ng mga apostoles; ikaduha, mga propeta*; ikatuyo, mga manunudlò ng hambay ng
Dios; pagkatapos mga miyughuman ning mga milagro, mga miyug-ayo ng mga may
sakit, mga miyugbulig sa mga nagatuo, mga administrador kag mga miyughambay
ng iban nga mga linggwahe nga wayà ninda nasayuri.
29 Nasayuran da nindo nga bukon kita tanan hay mga apostoles, o mga propeta, o
mga manunudlò, o mga miyughuman ning mga milagro.
30 Kita tanan hay wayà da pagtaw-i ning abilidad sa pag-ayo ng may sakit, o
paghambay sa iban nga linggwahe nga wayà nasayuri o paghambay kung ano ang
gusto hambayon ng adto nga mga linggwahe.
31 Pero handuma gid nindo nga mabaton halin sa Dios ang mga importante gid nga
mga abilidad.
Kag niyan itudlò ko sa indo ang pinakamaayo sa tanan nga paagi ng pagkabuhì.

---

* **12:13 12:13** *Isa da ka Espiritu Santo ang gingbaton naton tanan*: sa literal, nag-inom kita tanan sa isa ka Espiritu.

13

Ang Paghigugmà

1 Aber makahambay pa ako ng iban nga mga linggwahe ng mga tawo kag ng mga
anghel, pero kung wayà ako paghigugmà sa akon isigkatawo, pareho lang ako sa
tambor nga malingaw o bagtingan nga matingil.
2 Kag aber makabalità ako ng mensahe halin sa Dios kag makasayod ng tanan nga
tinagò nga mga kamatuuran patì ang iba-iba nga mga kamayad kag bisan mapasaylo
ko ang mga bukid tungod sa akon dakò nga pagtuo, pero kung wayà ako paghigugmà,
wayà gid ako puyos.
3 Aber ipanao ko sa mga pobre ang tanan ko nga pagkabutang kag aber ihalad ko
ang akon lawas para sunugon*, kung wayà ako paghigugmà wayà gihapon ako puyos.
4 Ang tawo nga nagahigugmà hay mapinasensyahon, mabuot sa iya isigkatawo,
bukon mailihon, bukon mahambog o hadakon,
5 bukon bastos, bukon maiyaiyahon sa kaugalingon nga kaayuhan, bukon madalì
mahangit, bukon madinumuton sa salà ng iban,
6 wayà nalipay sa mga malain nga hinimuan kundì nalilipay sa kamatuuran,
7 permi mainantuson, permi may pagsalig, permi may paglaom kag permi
matiniison.
8 Ang paghigugmà hay wayà gid katapusan, pero may katapusan ang mga pagbalità
ng mensahe halin sa Dios kag ang mga paghambay sa iban nga mga linggwahe nga
wayà nasayuri, patì ang mga pag-isplikar ng kamayad ng Dios.
9 Kay ang mga butang nga aton nasayuran patì ang aton pagbalità ng mensahe halin
sa Dios hay bukon pa gid kumplito.
10 Pero pag-abot ng adlaw nga makumplito na ang tanan, maduduyà na ang bukon
kumplito.
11 Nang ungà pa ako, ang akon paghambay, ang akon paghunahunà kag ang akon
pang-intindi hay pareho ng ungà. Pero niyan nga may edad na ako, gingbayaan ko
ang batasan ng pagiging ungà.
12 Sa niyan, daw nagasirò kita sa espiho nga malubog; pero magaabot ang adlaw nga
maging klaro gid ang tanan. Niyan limitado ang aton nasasayuran; pero magaabot
ang adlaw nga masasayuran ta ang tanan parti sa Dios, pareho ng pagkakilaya ng
Dios sa aton.
13 Nganì, tuyo ka butang ang nagapadayon: ang pagtuo, paglaom kag paghigugmà.
Pero ang paghigugmà gid ang labaw sa tanan.

14

Ang Paghambay ng Linggwahe nga wayà Nasayuri

1 Nganì tinguhaa gid nindo ang paghigugmà, pero handuma da nindo nga mataw-an
kamo ng mga abilidad halin sa Espiritu Santo, lalò na gid ang pagbalità ng mensahe
halin sa Dios.
2 Ang tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe nga wayà niya nasayuri hay
wayà nagapakig-istorya sa mga tawo kundì sa Dios, tungod ang mga tawo hay indì
makaintindi sa iya. Ang Espiritu Santo imaw ang nakapahambay sa iya ng mga
butang nga indì maintindihan ng mga tawo.
3 Pero ang nagabalità ng mensahe halin sa Dios hay nagahambay sa mga tawo
agud makapalig-on sa inda pagtuo, makapakusog sa inda buot kag makapalipay sa
inda kaugalingon.

---

* **13:3 13:3** *Lawas para sunugon*: sa iban nga mga kopya ng Griego, lawas agud makapahambog.

4 Ang tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe nga wayà niya nasayuri hay
nagapalig-on ng iya kaugalingon, pero ang nagabalità ng mensahe halin sa Dios hay
nagapalig-on sa mga nagatuo.
5 Gusto ko kuntà kamo tanan hay makahambay sa iban nga linggwahe nga wayà
nasayuri, pero mas maayo gid kung makabalità kamo ng mensahe halin sa Dios.
Tungod ang tawo nga nagabalità ng mensahe halin sa Dios hay mas importante pa
kaysa sa tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe, puyra lang kung ihambay da
adtong iya gusto hambayon agud mapalig-on ang mga nagatuo.
6 Niyan, mga kauturan, ano baya ang mapupuslan nindo kung magkarà ako dirà sa
indo kag maghambay sa iban nga linggwahe nga indì nindo maintindihan? Syempre
wayà gid! Kahinangyan may ibalità ako sa indo sa gingpasayod ng Dios sa akon, o
may iisplikar ako nga kamayad ng Dios, o may ibalità ako nga mensahe halin sa Dios,
o may itudlò ako nga hambay ng Dios.
7 Bisan sa ihimplo ng mga instrumento nga wayà kabuhì pareho sa plawta o alpa,
kung bukon klaro ang pagpatunog ng mga nota, pauno masayuran ng nagapamatì
kung ano ang ginapatunog?
8 Kag bisan sa miyugtrumpeta ng mga sundalo, kung bukon klaro ang pagpatunog,
wayà may magpreparar para sa gira.
9 Imaw da ini sa indo, kung nagahambay ka sa iban nga linggwahe nga indì
maintindihan, pauno ang pagkaintindi ng nagapamatì ng imo ginahambay? Wayà
gid puyos ang imo ginahambay.
10 Madamò ang mga linggwahe sa kalibutan kag ang kada isa hay may gusto
hambayon.
11 Pero kung indì ko maintindihan ang ginahambay ng isa ka tawo kag indì da niya
maintindihan ang akon ginahambay, magiging daw istranghero kami kag wayà kami
may mabubuoy sa kada isa.
12 Nganì tungod nagahandom kamo nga makabaton ning mga abilidad nga halin sa
Espiritu Santo, handuma gid nindo nga mabaton ang mga abilidad nga makapalig-on
sa mga nagatuo.
13 Nganì ang tawo nga nagahambay sa iban nga linggwahe nga wayà niya nasayuri
dapat magpangamuyò nga taw-an da siya ning abilidad nga ihambay kung ano ang
gusto hambayon adto.
14 Kay kung nagapangamuyò ako sa iban nga linggwahe nga wayà ko nasayuri,
bisan matuod nagapangamuyò ang akon espiritu, pero indì ini mapuslan ng akon
hunahunà.
15 Nganì ano ang akon dapat humanon? Magapangamuyò o magakanta ako sa
akon espiritu kag magapangamuyò o magakanta da ako nga maintindihan ng akon
hunahunà.
16 Kung magpasalamat ka sa Dios sa imo espiritu lang kag indì maintindihan ng
iban nga wayà adto nga abilidad, pauno sinda makahambay, “Matuod gid!” sa imo
pagpasalamat? Kay wayà nganì sinda makaintindi kung ano ang imo ginahambay.
17 Bisan ang imo pagpasalamat sa Dios hay kaayo-ayo, ang inda pagtuo hay indì
mapalig-on.
18 Nagapasalamat ako sa Dios nga wayà may makalabaw sa akon kung parti sa
paghambay ng iban nga mga linggwahe nga wayà nasayuri.
19 Pero sa mga pagtipon-tipon ng mga nagatuo, mas maayo pa maghambay ako ng
lima lang ka hambay nga maintindihan, agud matudluan ko sinda, kaysa sa libo-libo
ka hambay nga indì maintindihan.
20 Mga kauturan, indì ko gusto nga maghunahunà kamo pareho ng ungà. Syempre,
kung parti sa malain, maging pareho kamo sa ungà nga wayà nakasayod ng malain.
Pero sa indo hunahunà, maging maguyang kamo.

21 Nganì isipa ang ginahambay ng Kasulatan, naghambay ang Ginoo,
“Magahambay ako sa ini nga mga tawo paagi sa iba-iba nga mga linggwahe kag paagi
sa mga bàbà ng mga taga-iban nga lugar,
pero indì gid sinda magpamatì sa akon.”†
22 Nganì ang paghambay sa iban nga linggwahe nga wayà nasayuri hay bukon tandà
para sa mga nagatuo kundì para sa mga wayà nagatuo. Pero ang pagbalità ng
mensahe halin sa Dios hay bukon tandà para sa mga wayà nagatuo, kundì para sa
mga nagatuo.
23 Nganì, kung magtipon-tipon ang mga nagatuo kag kung tanan kamo maghambay sa
mga linggwahe nga wayà nasayuri kag may mga nagatambong nga wayà pa nagatuo
o wayà nakasayod kung ano ang indo ginahuman, indì ba arà sinda maghambay nga
mga buang kamo?
24 Pero kung tanan kamo magbalità ng mensahe halin sa Dios kag may nagatambong
nga wayà pa nagatuo o wayà nakasayod kung ano ang indo ginahuman, masasayuran
niya nga siya galì hay makasasalà tungod sa tanan nga iya nabatian.
25 Mabibisto niya patì ang mga sikreto nga iya ginahunahunà, nganì magaluhod siya
nga nagahinuysoy kag magasamba sa Dios. Kag makakahambay siya nga ang Dios
hay yarà gid sa indo!

Ang Tamà nga Paagi sa Pagsamba

26 Nganì, mga kauturan, imaw ini ang dapat nindo humanon kung magtipon-tipon
kamo: ang iban magkanta, ang iban magtudlò, ang iban magbalità ng gingpasayod ng
Dios sa iya, ang iban maghambay sa linggwahe nga wayà nasayuri kag ang iban hay
maghambay kung ano ang gusto hambayon ng adto nga linggwahe. Kag ang tanan
nga ginahuman nindo, himua nindo para sa pagpalig-on sa mga nagatuo.
27 Kung igwa maghambay sa linggwahe nga wayà nasayuri, dapat duha lang o tuyo
ang maghambay, pero dapat hay ilis-ilis kag kahinangyan igwa ning maghambay kung
ano ang gusto hambayon adto.
28 Pero kung wayà gid may maghambay kung ano ang gusto hambayon, dapat
maghipos sinda kag maghambay na lang sa inda kaugalingon kag sa Dios.
29 Kung igwa sa indo may abilidad sa pagbalità ng mensahe halin sa Dios, tuguti
nindo nga maghambay ang duha o tuyo. Kag ang iban hay magpamatì kag isipon gid
maayo kung halin sa Dios ang inda ginahambay.
30 Niyan, kung may inughambay nga gingpasayod ng Dios sa isa sa mga nagapungkò
didto, dapat maghipos ang una nga nagahambay agud makahambay da ang iban.
31 Sa ini nga paagi, tanan kamo hay makailis-ilis balità ng mensahe halin sa Dios,
agud ang tanan hay makatuon kag magakusog ang pagtuo.
32 Ang propeta nga nagabaton ng ini nga abilidad hay dapat magpugong sa paggamit
ini.
33 Kay ang Dios wayà nagatao ng kagulo kundì katawhayan.
Kung parti sa mga babayi, himua nindo ang ginahuman ng mga balaan nga tawo
ng Dios sa tanan nga iglesya.
34 Dapat maghipos ang mga babayi sa indo mga pagtipon-tipon kay wayà sinda
ginatuguti nga maghambay. Dapat magpasakop sinda sa otoridad pareho sa nakasulat
sa kasuguan ng mga Judio.
35 Kag kung ang babayi hay may gusto nga matun-an, maghuyat siya nga
makabalik sa inda kag didto sa inda bayay makapangutana siya sa iya asawa, tungod
makahuhuyà nga maghambay ang babayi sa pagtipon-tipon ng mga nagatuo.

Ang Kabilugan nga mga Bilin parti sa Pagsamba

† **14:21 14:21** Isaias 28:11-12

36 Ano, nagahunahunà ba kamo nga ang hambay ng Dios naghalin sa indo? O kamo
lang ba ang nakabaton ini?
37 Kung igwa sa indo nagahunahunà nga siya hay propeta o ginatuytuyan ng
Espiritu Santo, dapat kilayahon niya nga ang akon mga ginasulat sa indo hay sugò
mismo ng Ginoo.
38 Kag kung igwa ng wayà nagakilaya sa ini nga akon ginahambay, ayaw da nindo
siya pagkilay-a!
39 Nganì mga kauturan ko kay Kristo, maghandom gid kamo nga makabalità ng
mensahe halin sa Dios kag ayaw nindo pagpunggi ang iban nga nagahambay sa mga
linggwahe nga wayà nasayuri.
40 Pero himua nindo ang tanan sa tamà kag may kaayusan nga paagi.

15

Ang Pagkabanhaw ni Kristo

1 Mga kauturan, gusto ko ipadumdom sa indo ang Maayong Balità nga akon
gingpasayod sa indo. Ini hay ang gingbaton nindo kag hasta niyan imaw da ang
indo ginatindugan.
2 Paagi sa ini nga Maayong Balità, maluluwas kamo kung ginapanghawiran gid
nindo maayo ang akon gingpasayod sa indo, puyra lang kung bukon matuod ang
indo ginatuuhan.
3 Gingtudlò ko sa indo ining pinakaimportante nga mga butang nga gingtudlò sa
akon: si Kristo hay namatay agud mapatawad ang aton mga salà, ini hay natabò sunò
sa Kasulatan.
4 Ginglubong siya kag nabanhaw sa ikatuyo ka adlaw, sunò da sa Kasulatan.
5 Kag nagpakità siya una kay Pedro kag pagkatapos hay sa dose nga apostoles.
6 Pagkatapos nagpakità da siya isa ka beses sa mga kauturan nga sobra 500. Kag
kadamuan sa inda hay buhì pa niyan, pero ang iban hay patay na.
7 Pagkatapos nagpakità da siya kay Santiago* kag sa tanan nga apostoles.
8 Sa katapusan nagpakità da siya sa akon. Ako hay pareho sa lapsag nga ging-ungà
nga bukon pa oras.
9 Kay ako ang pinakamababà sa mga apostoles kag indì nganì angay nga tawagon
nga apostol, tungod ginghingabot ko ang mga nagatuo sa Dios.
10 Pero sa kaluoy ng Dios sa akon, niyan apostol na ako. Kag wayà may
makahambay nga wayà puyos ang kaluoy ng Dios nga gingtao sa akon, tungod ang
matuod, mas madamò ang akon gingpangabudlayan kung ikumpara sa nahuman ng
akon kapareho nga mga apostoles. Pero bukon sa akon kaugalingon, kundì tungod
sa kaluoy ng Dios.
11 Pero wayà deperensya kung ako o sinda ang nagatudlò sa indo, ang importante
hay pareho ang amon ginawali kag pareho da ang indo ginatuuhan.

Ang parti sa Pagkabanhaw ng mga Nagatuo

12 Kung ginawali sa indo nga nabanhaw si Kristo halin sa mga namatay, basì ang
iban dirà sa indo hay nagahambay nga wayà pagkabanhaw?
13 Kung wayà pagkabanhaw, gusto hambayon si Kristo hay wayà da kuntà
nabanhaw.
14 Kag kung wayà nabanhaw si Kristo, wayà kuntà puyos ang amon pagwali kag
wayà da puyos ang indo pagtuo.
15 Bukon lang inà, kundì ang gusto hambayon nagapinusong kami sa amon
pamatuod parti sa Dios, kay nagpamatuod kami nga gingbanhaw niya si Kristo.
Kag wayà kuntà niya gingbanhawa si Kristo, kung indì da pagabanhawon ang mga
namatay.

16 Kay kung wayà pagkabanhaw ang mga patay, wayà da kuntà nabanhaw si Kristo.
17 Kag kung si Kristo hay wayà nabanhaw, ang indo pagtuo hay wayà puyos kag
wayà pa kuntà kamo napatawad sa indo mga salà.
18 Kag ang gusto pa hambayon, ang mga nagatuo kay Kristo nga nagkamatay na
hay gingparusahan na sa impyerno.
19 Kung ang aton paglaom kay Kristo hay para lang sa aton kabuhì diri sa kalibutan,
kita ang pinakamakaluluoy sa tanan nga tawo.
20 Pero ang matuod, nabanhaw si Kristo kag imaw ini ang garantiya nga
pagabanhawon da ang mga namatay.
21 Tungod sa isa ka tawo, nag-abot ang kamatayon sa tanan nga tawo, nganì tungod
da sa isa ka tawo, mabanhaw ang mga namatay.
22 Kung ang tanan nga tawo mamatay tungod sa aton relasyon kay Adan, tungod
da sa aton relasyon kay Kristo kita tanan hay mababanhaw.
23 Ang pagkabanhaw hay may iba-iba nga tyempo. Ang una gid nga nabanhaw hay
si Kristo. Pagkatapos pagbalik niya, mabanhaw da ang iya mga gingpilì.
24 Kag pagkatapos magaabot ang katapusan. Perdihon niya ang tanan nga nagaharì,
nagadumaya kag tanan nga igwa gahom kag itugyan niya ang paghaharì sa Dios nga
Amay.
25 Kay dapat magharì si Kristo hasta mapasukò ng Dios sa iya ang tanan niya nga
kaaway.†
26 Ang katapusan gid nga kaaway nga duyaon hay ang kamatayon.
27 Ginahambay ng Kasulatan nga gingpasakop ng Dios kay Kristo ang tanan nga
butang.† Pero syempre bukon ini gusto hambayon nga patì ang Dios nga nagpasakop
ng tanan kay Kristo hay kaibahan da.
28 Kundì kung ang tanan hay gingpasakop kay Kristo, si Kristo nga Ungà ng Dios
hay magapasakop da sa Dios nga nagpasukò ng tanan sa iya, agud ang Dios imaw na
ang magagahom sa tanan.
29 Niyan may mga tawo nga nagapabawtismo para sa mga namatay. Dì ano ang
puyos ng inda ginahuman kung indì lang da pagabanhawon ang mga patay? Basì
nagapabawtismo pa sinda para sa mga namatay?
30 Kag para sa amon, kung wayà pagkabanhaw, ano ang amon mabubuoy sa mga
peligro nga amon naagihan?
31 Mga kauturan, kung pauno kamatuod nga ginaatubang ko kada adlaw ang peligro
ng kamatayon, matuod da nga ginapahambog ko kamo tungod sa indo pagpakig-isa
kay Kristo Hesus nga aton Ginoo.
32 Nahugaan gid ako diri sa Efeso, tungod nagakontra sa akon ang mga tawo nga
pareho sa mapintas nga mga sapat. Pero kung indì pagabanhawon ang mga namatay,
wayà kuntà ako may mabuoy sa ini nga mga pag-antos ko sunò sa panirò ng tawo.
Mas maayo pa nga sundon ta na lang ang hambayanon nga,

"Magkaon kita kag mag-inom hasta gusto naton,
kay basì kung mamatay na kita buwas."†

33 Indì kamo magpadayà sa tiyad inà nga mga ginahambay kay "kung magkinaibahan
kamo sa mga malain nga tawo, magapalain ini sa indo maayo nga batasan."
34 Maghunahunà na kamo ng tamà kag bayai na nindo ang pagpakasalà. Ginahambay
ko ini sa indo agud mapahuyà kamo, kay ang iban sa indo hay wayà gid nakakilaya
sa Dios.

Ang Lawas sa Pagkabanhaw

† **15:25 15:25** Salmo 110:1 † **15:27 15:27** Salmo 8:6 † **15:32 15:32** Isaias 22:13

35 Niyan, siguro may magpangutana kung pauno banhawon ang mga patay kag
kung ano nga klasi ng hitsura magakaigwa sinda.
36 Ano ba nga pangutana inà! Yari ang akon sabat sa inà nga tawo nga wayà gid
may nasayuran: kung magtanom kita ng isa ka binhì sa dutà, inà nga binhì hay
malunot anay ang panit bago magtubò.
37 Kag bisan ano nga binhì ang imo itanom, halimbawà ang binhì ng trigo o ang
iban pa nga klasi ng mga binhì, ang korte ng binhì hay bukon pareho ng hitsura ng
tanom pag nagatubò na ini.
38 Pero ang hitsura ini hay gingtao ng Dios sunò sa iya kabubut-on kag kada binhì
hay may iba-iba nga hitsura kung magtubò.
39 Imaw da ang lawas ng tanan nga may kabuhì, kay ang mga lawas hay wayà da
nagapare-pareho. Iba ang lawas ng mga tawo kag iba da ang lawas ng mga hayop,
iba ang lawas ng mga pispis kag iba da ang lawas ng mga isdà.
40 Iba-iba ang ginghuman ng Dios diri sa dutà kag didto sa langit kag ang tanan nga
iya ginghuman hay kaayo-ayo. Pero ang kaayo ng mga butang nga yadto sa langit
hay iba kaysa sa kaayo ng mga butang diri sa dutà.
41 Iba ang kaayo ng adlaw kag iba da ang kaayo ng bulan. Ang mga bituon hay may
iba da nga kaayo. Kag bisan pa nganì ang mga bituon hay iba-iba ang inda kaayo.
42 Imaw da kung pagabanhawon na ang mga namatay. Ang ginalubong nga lawas
hay malulunot, pero kung mabanhaw na, indì na gid ini malunot hasta san-o.
43 Ang ginalubong nga lawas malaw-ay siruon kag maluya, pero kung banhawon
na, ini hay kaayo-ayo kag makusog.
44 Ang ginalubong nga lawas hay dutan-on, pero kung banhawon na, ini hay maging
langitnon nga lawas. Kay kung may dutan-on nga lawas, may langitnon da nga lawas.
45 Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ang una nga tawo nga si Adan hay gingtaw-an
kabuhì.”† Pero ang ulihi nga Adan nga imaw si Kristo hay naging espiritu nga nagatao
kabuhì.
46 Bukon ang langitnon nga lawas ang una nga gingtao sa aton kundì ang dutan-on
nga lawas kag pagkatapos ang langitnon nga lawas.
47 Ang una nga tawo nga si Adan hay dutan-on. Ginghuman siya halin sa dutà.
Pero ang ikaduha nga tawo nga imaw si Kristo hay halin sa langit.
48 Ang mga lawas nga dutan-on hay pareho gid sa lawas ng tawo nga ginghuman
halin sa dutà; pero ang mga lawas nga langitnon hay pareho gid sa lawas ng tawo
nga halin sa langit.
49 Nganì kung pauno nga ang aton lawas hay pareho kay Adan nga halin sa dutà,
magaabot gid ang adlaw nga ang aton lawas hay maging pareho da kay Kristo nga
halin sa langit.
50 Mga kauturan, ang gusto ko hambayon imaw ini: ining aton lawas nga dutan-on
hay indì puydi magbaton panublion sa gingharian ng Dios. Ining lawas nga malulunot
hay indì makapanublì ng kabuhì nga wayà katapusan.
51 Pamatì kamo kay balitaan ko kamo ng ini nga kamatuuran nga wayà gingpasayod
nang una: indì kita tanan mamatay, pero bag-uhon ng Dios ang aton lawas tanan.
52 Ini hay gulpi lang matabò, sa isa lang ka pisok ng mata. Pagtunog nang ulihi gid
nga trumpeta, banhawon nga daan ang mga namatay kag taw-an lawas nga indì na
malunot. Kag kita nga buhì pa hay bag-uhon da ang aton mga lawas.
53 Kay ining lawas nga nalulunot kag namamatay hay kahinangyan bayluhan ng
lawas nga indì na malunot kag indì na mamatay.
54 Nganì kung ining lawas nga nalulunot kag namamatay hay mabayluhan na ng
indì malunot kag indì mamatay, matutuman na ang ginahambay ng Kasulatan,

† **15:45 15:45** Gingtunaan 2:7

"Gingduyà na ang kamatayon!
Ang pagdaog hay sigurado na!"†
55 "O kamatayon, naperdi na ikaw!
Wayà na ang imo dalit!"†
56 Ang dalit ng kamatayon hay ang salà kag may gahom ang salà tungod may Kasuguan.
57 Pero salamat sa Dios tungod paagi sa ginghuman ng aton Ginoong Hesu-Kristo, gingtaw-an niya kita pagdaog sa salà kag kamatayon!
58 Nganì, mga pinalanggà ko nga kauturan kay Kristo, magpakalig-on kamo kag indì gid magduha-duha sa indo pagtuo. Magpakahugod kamo sa ginapahuman sa indo ng Ginoo, kay nasasayuran nindo nga may puyos gid ang indo mga pagpangabudlay para sa Ginoo.

16

Ang Bulig para sa mga taga-Judea

1 Kung parti sa indo inugbulig sa mga balaan nga tawo ng Dios didto sa Judea, himua da nindo ang akon gingsugò sa mga nagatuo sa Galacia.
2 Kada Dominggo,* ang kada isa sa indo hay maglain na ning kantidad sunò sa indo kinità. Pagkatapos taguon nindo ini agud pag-abot ko dirà, preparado na ang indo inugtao.
3 Pag-abot ko dirà, suguon ko sa Jerusalem ang mga tawo nga indo gingpilì para magdaya ng indo mga bulig kag ng akon sulat nga magapakilaya sa inda.
4 Pero kung kahinangyan gid nga magkadto da ako didto sa Jerusalem, day-on ko na lang sinda.

Ang Plano ni Pablo

5 Paghalin ko sa probinsya ng Macedonia, makarà ako dirà sa Corinto kay plano ko nga maagi sa Macedonia.
6 Basì kung magadugay ako dirà sa indo kag posible nga dirà na ako magpaligad ng tiglalamig, agud mabuligan nindo ako sa akon mga kahinangyanon sa akon pagbyahe kung diin man ako makadto.
7 Indì ko gusto nga mag-agi ako sa indo ng madalì lang, kundì gusto ko nga kung yarà na ako sa indo, makatinir ako ning madugay, kung itugot ng Ginoo.
8 Pero niyan matinir anay ako diri sa Efeso hasta sa adlaw ng Pentecostes*,
9 tungod madamò diri ang gusto magpamatì ng akon ginatudlò nga Maayong Balità kag nagapati ako nga madamò ang magatuo diri, bisan madamò ang nagakontra.
10 Kung mag-abot dirà si Timoteo, abiabiha nindo siya agud indì siya matahap sa indo, kay pareho da siya sa akon nga nagapangabudlay sa Ginoo.
11 Nganì tahura nindo siya. Kag kung maghalin na siya dirà, buligi da nindo siya sa iya mga kahinangyanon sa iya pagbyahe agud makabalik siya diri sa akon. Ginapaabot ko siya kaibahan ng iban pa nga mga kauturan kay Kristo.
12 Kung parti sa aton utod nga si Apolos, gingpangabay ko gid siya nga magbisita dirà sa indo kaibahan ng iban nga mga kauturan kay Kristo. Pero bukon pa siya niyan sigurado nga makakarà dirà. Makarà lang ugaling siya dirà kung may opurtunidad na siya.

Ang Katapusan nga mga Bilin

13 Magbantay kamo permi kag magpakalig-on sa indo pagtuo kay Hesu-Kristo. Magpakaisog kamo kag magpakusog.

---

† **15:54 15:54** Isaias 25:8 † **15:55 15:55** Hosea 13:14 * **16:2 16:2** Sa Griego, ini hay ang una nga adlaw ng simana.

14 Kag aber ano ang indo ginahuman, himua nindo inà nga may paghigugmà.
15 Mga kauturan, nasayuran nindo nga ang una gid nga mga nagatuo dirà sa Acaya
hay wayà iban kundì si Stefanas kag ang iya pamilya. Ginghalad ninda ang inda
kaugalingon para magserbisyo sa mga balaan nga tawo ng Dios. Imaw inà nga
nagapangabay ako sa indo
16 nga magpasakop kamo sa inda kag patì da sa tanan nga pareho sa inda nga
nagapangabudlay para sa Ginoo.
17 Nalipay gid ako pag-abot nina Stefanas, Fortunatus kag Acaicus. Kay bisan wayà
kamo diri, yari sinda, nganì nahuman ninda sa akon ang indì nindo mahuman.
18 Ginapakusog ninda ang akon tagipusuon kag patì da ang indo. Ang mga tawo
nga pareho sa inda hay dapat pasalamatan sa inda mga ginahuman.
19 Ang mga nagatuo diri sa probinsya ng Asia hay nagapangamusta sa indo. Sina
Aquila kag Priscila kag ang mga nagatuo nga nagatipon sa inda bayay sa pagsamba
sa Dios hay nagapangamusta gid sa indo sa pangayan ng Ginoo.
20 Nagapangamusta da sa indo ang tanan nga kauturan kay Kristo diri.
Magkinamustahan kamo bilang mag-utod kay Kristo.†
21 Ako mismo si Pablo ang nagasulat ini nga pagpangamusta: Kamusta sa indo
tanan.
22 Kabay pa nga parusahan ng Ginoo ang bisan sin-o nga wayà nagahigugmà sa iya.
O Ginoo, magbalik ka na!
23 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ni Ginoong Hesus.
24 Ginahigugmà ko kamo tanan sa aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus. Kabay pa.

† **16:20 16:20** *Magkinamustahan… kay Kristo*: sa literal, magkinamustahan… nga may balaan nga harò.

Ang Pangaduha nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-CORINTO

Pasayod

Pagkatapos ng una nga sulat ni Pablo sa mga nagatuo sa Corinto, nagbisita siya sa inda. Indì sinda magpamatì sa iya mga laygay, nganì naghalin siya didto kag nagbalik sa Efeso. Nalipay siya nang nakità niya si Tito kay gingbalitaan siya nga ang mga taga-Corinto hay naghinuysoy na sa inda kasal-anan. Ining pangaduha nga sulat ni Pablo sa mga nagatuo sa Corinto hay para ipaabot sa inda ang iya kalipay tungod naging masinundanon sinda kag para da maglaygay pa gid sa inda. Sa matuod, bago ang una nga sulat sa Corinto, may gingsulat si Pablo sa inda (1 Corinto 5:9) pero ini hay naduyà na.

Gingsabat niya sa ini nga sulat ang mga nagakontra sa iya kag nagapabintang nga wayà siya nagtuman sa iya gingpangakò nga magbisita sa inda. Ginghungod niya nga indì anay magkadto sa Corinto para malikawan niya ang pagdisiplina sa inda kag indì niya gusto nga maglain ang inda buot.

Gingpabatyag diri ni Pablo ang iya dakò nga paghigugmà sa inda kag nagalaom gid siya kag nalilipay nga magkaigwa sinda liwat maayo nga relasyon. Ginahandom da niya nga patawaron kag batunon ninda liwat ang tawo nga nakasalà (2:5-11). Gingpadumdom da niya sa mga nagatuo nga ang Dios hay maatag kag gusto niya nga maging maatag da sinda para mabuligan ang mga kauturan sa Jerusalem kag sa Judea (8:1-9:15).

Sa mga ulihi nga kapitulo, gingdipinsahan niya ang iya pagiging matuod nga apostol sa pila ka mga kauturan sa Corinto nga nagahambay nga sinda ang matuod nga mga apostol.

Ang Pagpangamusta ni Pablo

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus sunò sa kabubut-on ng Dios. Ako
kag si Timoteo nga aton utod kay Kristo hay nagapangamusta sa indo tanan dirà sa
Corinto nga nagatuo sa Dios, kag mga balaan nga tawo ng Dios sa bilog nga probinsya
ng Acaya.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Pagpasalamat ni Pablo sa Dios

3 Dayawon ang Dios, nga imaw ang Dios ng aton Ginoong Hesu-Kristo kag iya
da Amay. Maluluy-on siya nga Amay kag Dios nga permi nagapakusog sa aton
tagipusuon.
4 Ginapakusog niya ang aton tagipusuon sa tanan ta nga mga kahugaan, agud
makapakusog da kita sa mga tawo nga may iba-iba nga kahugaan, paagi sa
pagpakusog nga nabaton naton halin sa iya.
5 Kay kung mauno kadamò ang aton naagihan nga mga kahugaan sa aton pagpakig-
isa kay Kristo, imaw da nga pagpakusog ang aton nababaton paagi sa iya.
6 Niyan kung nagaagi man kami sa mga kahugaan, ini hay para kamo mapakusog
kag maluwas. Kag kung ginapakusog kami, ini hay para da mapakusog kamo agud
matiis nindo ang mga kahugaan nga pareho ng amon ginatiis.
7 Nganì matibay ang amon paglaom parti sa indo, kay sayod namon nga kung pauno
kamo nagatiis ng mga kahugaan pareho sa amon, ginapakusog da kamo ng Dios
pareho sa amon.

8 Mga kauturan kay Kristo, gusto namon nga masayuran nindo ang natabò sa amon
nga kahugaan sa Asia,* kay ang amon naagihan hay sobra-sobra gid nga kahugà nga
daw indì na gid kaya ng amon kusog, hasta nga nabuy-an na gid kami paglaom nga
mabuhì pa.
9 Kalaom nganì namon imaw na adto ang katapusan ng amon kabuhì. Pero natabò
adto agud indì kami magsalig sa amon kaugalingon, kundì sa Dios nga imaw ang
nagabanhaw sa mga patay.
10 Gingtabangan niya kami sa makahiyadlok nga kamatayon kag padayon pa
nga pagaluwason. Siya lang gid ang amon ginalauman nga imaw gihapon ang
magatabang sa amon.
11 Paagi sa bulig ng indo mga pangamuyò, mababaton namon ang pagpakamaayo
halin sa Dios bilang sabat sa madamò nga nagapangamuyò, agud madamò da ang
magapasalamat sa iya para sa amon.

Ang Pagbag-o ng Plano ni Pablo

12 Imaw ini ang amon ginapakadakò: ginapamatuuran ng amon konsensya nga
paagi sa bulig ng Dios, ang amon pagkabuhì hay matarong kag wayà gid kasawayan
parti sa amon mga motibo sa tanan nga tawo kag lalò na gid sa indo. Nahuman namon
ini paagi sa pagpakamaayo ng Dios kag bukon sa amon tawhanon nga kamayad.
13-14 Wayà kami nagasulat ng mga butang nga wayà nindo maintindihi o mabasahi.
Aber indì pa nindo kami maintindihan, nagalaom ako nga magaabot ang tyempo
nga maiintindihan gid nindo kami ning maayo, agud sa adlaw ng pag-abot ng aton
Ginoong Hesus, maipahambog nindo kami kag kamo hay maipahambog da namon.
15 Kag tungod sigurado ako nga naiintindihan nindo ako, nagplano ako dati nga
magbisita sa indo, agud mabaton nindo ang isa pa gid nga pagpakamaayo ng akon
pangaduha nga pagbisita.
16 Gusto ko nga maagi anay dirà sa indo pagkadto ko sa probinsya ng Macedonia
kag sa akon pagbalik maagi ako liwat dirà, agud mabuligan naman nindo ako sa akon
pagkadto sa Judea.
17 Imaw kuntà adto ang akon plano. Pero tungod wayà ini madayon, kalaom ba
nindo hay indì masaligan ang akon ginahambay? Pareho ba ako ng iban nga tawo
sa kalibutan nga ang inda ginaplano hay ang para lang gid sa inda pangsarili nga
kaayuhan? Nagahambay sinda "Huo," pero adto galì "Indì."
18 Pero kung pauno nga ang Dios hay masaligan, masaligan da nindo ang amon
mensahe sa indo. Bukon ini "Huo," pero pagkatapos hay "Indì."
19 Ang Ungà ng Dios nga si Hesu-Kristo, nga amon ginawali sa indo nina Silas kag
Timoteo, hay bukon "Huo" pero pagkatapos hay "Indì." Siya hay masaligan kag
pagahumanon gid niya ang iya gingpangakò.
20 Tungod kay Kristo, natuman ang tanan nga gingpangakò ng Dios. Nganì
makahambay kita ng "Matuod gid!" paagi sa iya para sa kahimayaan ng Dios.
21 Ang Dios imaw ang nagapalig-on sa aton pagpakig-isa kay Kristo. Gingpilì niya
kita para magserbisyo sa iya.
22 Gingbutang niya ang Espiritu Santo sa aton mga tagipusuon bilang marka nga
sa iya na kita, kung sa diin ini ang katibayan nga pagabatunon ta ang iya mga
gingpangakò sa aton.
23 Testigo ko ang Dios, nga nagabalità ako ning matuod kung basì wayà ako nagkarà
sa indo sa Corinto, agud malikawan ko nga madisiplina kamo.
24 Wayà kami nagadikta parti sa indo pagtuo, kay malig-on na da kamo. Gusto lang
kuntà namon nga buligan kamo agud maging malipayon kamo.

---

* **1:8 1:8** Nang una ang Asia hay isa sa mga probinsya ng Imperyo ng Roma. Niyan ini nga lugar hay Turkey.

2

1 Niyan nagdesisyon ako nga indì magkarà dirà kung magatao lang da ako liwat
kalisod sa indo.
2 Kay kung ako ang maging rason ng paglain ng indo buot liwat, sin-o na lang ang
magatao sa akon kalipay? Wayà na! Kay kamo lang ang makatao kalipay sa akon nga
nataw-an ko kalisod nang una.
3 Nganì nagsulat anay ako sa indo, agud kung magkarà ako dirà, indì ako mapalisod
ng mga tawo nga imaw kuntà ang dapat magtao kalipay sa akon. Kag nagapati ako
sa indo tanan nga kung malipay ako, malilipay da kamo tanan.
4 Pagsulat ko dati sa indo, dakò gid ang akon kahugaan kag kalisod, nganì ako hay
napatangis gid. Indì ko gusto nga maglain ang indo mga buot, kundì gusto ko lang
nga masayuran nindo nga palanggà ko gid kamo.

Patawara nindo ang Nakasalà

5 Niyan, parti sa tawo dirà nga nakasalà, bukon lang ako ang iya gingtaw-an ning
kalisod, kundì kamo da tanan hay nalisod aber pauno. Ginghambay ko nga aber
pauno kay indì ko gusto nga pasobrahan.
6 Tamà na ang parusa nga gingtao sa iya ng kadamuan sa indo.
7 Pero niyan patawara nindo siya kag pakusugon ang tagipusuon, kay basì kung
maapektuhan na gid siya sa tudo nga kalisod.
8 Nganì nagapangabay ako sa indo nga ipakità nindo sa iya nga ginapalanggà
gihapon nindo siya.
9 Imaw ini ang rason ng pagsulat ko sa indo, kay gusto ko masayuran kung
masaligan ba kamo sa pagtuman ng tanan nga akon ginahambay sa indo.
10 Kung ginapatawad nindo ang tawo nga nakasalà, gingpatawad ko na da siya. Kay
kung may nakahuman salà sa akon, gingpatawad ko na siya sa presensya ni Kristo
para sa indo kaayuhan.
11 Dapat naton ini humanon agud indì kita madayà ni Satanas, kay nasasayuran ta
kung ano ang iya malain nga mga plano.

Si Pablo sa Troas

12 Pag-abot ko didto sa syudad ng Troas agud magpasayod ng Maayong Balità* parti
kay Kristo, nakità ko nga gingpreparar na ng Ginoo ang inda mga tagipusuon para
magpamatì sa akon.
13 Pero indì ako mahimunong kay wayà didto si Tito nga akon utod kay Kristo. Nganì
nagpamuhon ako sa mga nagatuo didto kag nagkadto sa probinsya ng Macedonia.

Ang Pagdaog tungod kay Kristo

14 Salamat sa Dios, permi niya kita ginaparada sa pagdaog ni Kristo tungod sa aton
pagpakig-isa sa iya. Ginagamit niya kami para ipakilaya siya sa mga tawo aber diin
nga lugar kag ining amon pagpasayod hay pareho sa pahumot.
15 Kay pareho kami ng mahumot nga halad ni Kristo sa Dios nga nahuhumutan ng
mga tawo nga nagakaluwas kag patì ng mga nagakamatay espiritwal*.
16 Sa mga tawo nga nagakamatay espiritwal, kami nga nagapasayod ng kamatuuran
hay pareho ng mabahò nga nagadaya ning kamatayon; pero sa mga tawo nga
nagakaluwas, pareho kami ng mahumot nga nagadaya ning kabuhì. Kung tiyad ini,
sin-o ang makakaya sa ini nga trabaho?
17 Makakaya namon tungod sa Dios. Bukon kami pareho ng iban nga ginawali
ang hambay ng Dios agud makakwarta. Pero kami hay sinsero sa pagwali nga may

---

* **2:15 2:15** *Mga nagakamatay espiritwal*: gusto hambayon, mga tawo nga parusahan sa impyerno nga wayà katapusan, imaw da sa bersikulo 16 kag 4:3, 9.

otoridad ni Kristo. Kag sayod namon nga nagasirò ang Dios nga nagsugò sa amon mintras nagawali kami.

3

Ang Bag-o nga Kasugtanan ng Dios sa Tawo

1 Kalaom ba nindo hay ginadayaw na naman namon ang amon kaugalingon? Bukon kami pareho sa iban nga nagakahinangyan pa ning mga sulat ng rekomendasyon para sa indo o halin sa indo, agud batunon sinda.
2 Kamo mismo imaw ang amon sulat ng rekomendasyon tungod sayod gid namon sa amon mga tagipusuon ang indo pagkabuhì. Kag ini hay pareho sa sulat nga nasasayuran kag nababasa ng kada isa.
3 Klaro nga paagi sa indo pagkabuhì, kamo hay pareho ng sulat ni Kristo nga gingsulat paagi sa amon. Ang ginggamit sa pagsulat hay bukon tintà kundì ang Espiritu ng Dios nga buhì kag bukon da gingsulat sa mga malapad nga bato kundì sa mga tagipusuon ng tawo.
4 Nakasiguro gid kami sa amon ginahambay tungod sa amon pagsalig sa Dios paagi sa amon relasyon kay Kristo.
5 Kay kung sa amon lang kaugalingon, wayà gid kami kakayahan sa ini nga trabaho, pero ginataw-an kami ng Dios ning abilidad.
6 Siya gid ang nagtao sa amon ng kakayahan bilang mga miyugserbisyo nga nagatudlò ng bag-o nga kasugtanan nga iya ginghuman, agud paagi diri ang mga tawo hay makapalapit sa iya. Ining bag-o nga paagi bukon sa gingsulat nga Kasuguan, kundì paagi sa Espiritu Santo. Kay ang resulta ng Kasuguan hay parusa nga kamatayon, pero ang Espiritu Santo hay nagatao ning kabuhì.
7 Nang gingtao ng Dios kay Moises ang Kasuguan nga iya gingpasulat sa mga bato, ang mga Israelita hay indì makasirò sa hitsura ni Moises kay ginasilawan gid sinda. (Pero adto nga kahayag sa iya hitsura hay amat-amat nga naduduyà.) Niyan kung gingpakità ng Dios ang iya kahimayaan nang gingtao niya ang Kasuguan nga nagaresulta ning kamatayon,†
8 mas sobra pa diri ang iya ipakità nga kahimayaan kung ang Espiritu Santo na ang maghikot.
9 Kay kung mahimayaon ang gingtao ng Kasuguan nga nagahusga ng kamatayon, dì ba mas sobra pa gid nga mahimayaon ang maitatao ng bag-o nga kasugtanan nga ang resulta hay pagpakamatarong sa tawo?
10 Sa matuod lang, ang kahimayaan ng lumà nga kasugtanan indì gid maikumpara sa dakò nga kahimayaan ng ining bag-o nga kasugtanan.
11 Kay kung may kahimayaan ang gingpakità dati, nga amat-amat naduduyà, mas sobra pa nga kahimayaan ang iya ginapakità sa ining bag-o nga paagi nga nagapadayon hasta sa wayà katapusan.
12 Kag tungod imaw ini ang amon ginalauman, maisog kami kag wayà kami may gingtagò nang magbalità kami ng mensahe halin sa Dios.
13 Bukon kami pareho sa ginghuman ni Moises nga nagtabon ng bilo sa iya hitsura, agud indì makità ng mga Israelita ang amat-amat nga naduduyà nga kahayag.
14 Sa matuod lang, wayà sinda makaintindi maayo ng gusto hambayon ng lumà nga kasugtanan kay matugas ang inda uyo. Hasta nganì niyan nga ginasulat ko ini, daw nagatabon gihapon ang akon mga kasimanwa ng bilo kung ginapamatian ang lumà nga kasugtanan. Mabubuoy lang ini nga tabon kung nagapakig-isa na ang isa ka tawo kay Kristo.

---

† **3:7 3:7** Exodus 34:29-35

15 Huo, hasta nganì niyan kung ginapamatian ninda ang mga gingpasulat ng Dios
kay Moises, indì sinda makaintindi kay daw may bilo nga nagatabon sa inda mga
hunahunà.
16 Pero ang bilo hay mabubuoy kung magpalapit ang tawo sa Ginoo.
17 Niyan, ang Ginoo nga ginahambay diri hay ang Espiritu Santo kag ang Espiritu
ng Ginoo imaw ang nagatao kahilwayan sa tawo.
18 Nganì, tanan kita, nabuoy na ang nagatabon sa aton hunahunà kag nakikità
naton ang kahimayaan ng aton Ginoo. Kag inà nga kahimayaan nga halin sa Ginoo,
imaw ang Espiritu Santo, kung sa diin imaw ang nagapadayon sa pagbag-o sa aton,
para mas lalò pa nga maging kapareho kita sa iya nga mahimayaon gid!

4

Ang Katutom sa Pagpasayod ng Maayong Balità

1 Tungod sa kaluoy ng Dios, gingpilì niya kami para magbalità ng mensahe halin sa
iya, nganì wayà kami mahadlok nga ibalità ini.
2 Gingsikway na namon ang tanan nga sikreto kag makahuhuyà nga mga hinimuan.
Wayà kami nagapangdayà kag wayà da namon ginailisi ang gusto hambayon ng
hambay ng Dios. Nasayuran ng mga tawo nga klaro gid kag bukon sa sikreto ang
amon pagbalità ng kamatuuran kag sayod da ini ng Dios.
3 Pero kung indì maintindihan ang Maayong Balità nga amon ginaisplikar, indì lang
ini maintindihan ng mga tawo nga nagakamatay espiritwal.
4 Indì sinda magtuo kay gingtabunan ang inda hunahunà ni Satanas nga imaw ang
nagapakadios sa ini nga kalibutan. Gingtabunan niya ini agud indì sinda mahayagan
ng Maayong Balità parti sa kahimayaan ni Kristo nga imaw gid ang kapareho ng Dios.
5 Ang amon ginawali hay bukon ang amon kaugalingon kundì si Hesu-Kristo bilang
Ginoo. Nagaserbisyo kami sa indo para kay Hesus.
6 Ang Dios nga naghambay, “Halin sa kaduyom ang kahayag hay magasiga,” imaw
da ang nagtao ng kahayag sa amon mga hunahunà agud maintindihan namon kung
ano ang iya kahimayaan nga gingpakità paagi sa hitsura ni Hesu-Kristo.
7 Kami hay pareho lang gid sa kuyon nga gingbutangan ng ini nga mamahayon nga
butang, agud masayuran ng mga tawo nga ang gahom nga indì mapantayan nga yari
sa amon mga lawas nga maluya hay bukon halin sa amon, kundì sa Dios.
8 Sa amon kabuhì, madamò nga kahugaan ang amon naagihan, pero wayà gid kami
nadaog. Kung kaisa, indì namon masayuran kung ano ang humanon, pero wayà kami
naduduyai paglaom.
9 Madamò nga tawo ang nagahingabot sa amon, pero wayà gid kami pagpabay-i ng
Dios. Matuod nga kadamò ang nagapasakit ng sobra sa amon, pero buhì pa gihapon
kami.
10 Permi kami nabutang sa peligro ng kamatayon pareho ng natabò kay Hesus, agud
paagi sa amon lawas, makità ng tanan ang kabuhì niya.
11 Ang amon kabuhì hay permi sa peligro ng kamatayon tungod sa amon
pagserbisyo kay Hesus, agud makità ng tanan nga siya hay buhì kay paagi sa iya
bulig kita nga may lawas nga may kamatayon hay buhì gihapon.
12 Nganì mintras kami hay permi sa peligro ng kamatayon tungod sa pagserbisyo
kay Hesus, ang resulta hay nagakaigwa naman kamo ning kabuhì nga wayà
katapusan.
13 Tungod igwa kami pagtuo nga pareho ng ginahambay ng Kasulatan, “Ako hay
nagtuo, nganì naghambay ako,”† imaw da ini ang amon padayon nga ginahuman.
Kami hay nagatuo sa Dios nganì ginahambay namon kung ano ang amon ginatuuhan.

† **4:13 4:13** Salmo 116:10

14 Kay nasayuran namon nga ang Dios nga nagbanhaw kay Ginoong Hesus imaw
da ang magabanhaw sa amon, pareho ng iya pagkabanhaw kay Hesus. Kag kami
kaibahan nindo hay pagatipunon ng Dios sa iya atubangan.
15 Ang tanan namon nga pag-antos hay para sa indo kaayuhan, agud mintras
nagadamò ang mga tawo nga nagabaton sa pagpakamaayo ng Dios, magadamò da
ang magapasalamat kag ang resulta hay madayaw ang Dios.
16 Nganì wayà kami nagapangluya sa pagserbisyo sa Dios. Aber ining amon lawas
hay nagaamat-amat pangluya, ang amon espiritu hay padayon nga nagakusog adlaw-
adlaw.
17 Ang amon mga kahugaan niyan hay nagaagi lang kag bukon ini mabug-at kung
ikumpara sa mababaton namon nga mga bayos sa paabuton. Tungod sa amon mga
pag-antos, ginatagana ng Dios para sa amon ang kaayo-ayo gid nga kahimayaan nga
wayà katapusan kag wayà gid ini kapareho.
18 Nganì wayà namon ginapalabiha ang mga butang nga amon nakikità diri sa
kalibutan, kundì ang ginapalabi namon hay ang mga butang nga indì makità. Kay
ang mga butang nga nakikità hay nagaagi lang, pero ang mga butang nga indì makità
hay magapadayon hasta sa wayà katapusan.

5

Ang Bag-o nga Lawas

1 Ining aton dutan-on nga lawas hay pareho sa bayay nga aton ginaistaran. Sayod
naton nga kung mamatay ini nga lawas nga pareho sa bayay nga nagubà, may itatao
ang Dios sa aton nga mas matibay nga bayay sa langit nga indì na gid magubà. Ining
langitnon nga lawas hay bukon human ng tawo kundì ng Dios.
2 Sa niyan, nagaagunta kita sa ining aton dutan-on nga lawas kay ginahandom
naton nga mailisan na ng langitnon nga lawas pareho ng bag-o nga barò,
3 kay kung mailisan na ang dutan-on nga lawas, bukon na kita pareho sa nakauba
kay bukon kita espiritu lang nga wayà lawas.
4 Mintras yari pa kita nagaistar sa ini nga lawas, nagaagunta kita tungod sa
kabudlay. Indì nga gusto ta nga mamatay* na, kundì gusto ta nga mailisan ng lawas
nga langitnon, agud ining lawas nga may kamatayon hay mailisan ng bag-o nga lawas
nga mabubuhì hasta san-o.
5 Ang Dios ang nagpreparar sa aton agud mabaton ta ining bag-o nga lawas. Kag
gingtao niya ang Espiritu Santo sa aton agud masiguro ta nga ini hay humanon gid
niya sa aton.
6 Nganì permi naton pakusugon ang aton tagipusuon. Sayod ta nga mintras
nagakabuhì pa kita diri sa kalibutan, bukon pa kita kaibahan ng Ginoo.
7 Kay sa niyan nagakabuhì kita paagi sa pagtuo kag bukon sunò sa aton nakikità.
8 Wayà kami nagapangluya aber gusto na kuntà namon bayaan ini nga lawas kag
makaibahan ang Ginoo.
9 Nganì nagdesisyon na kami nga magpalipay sa Dios, aber yari pa kami o yadto na
sa iya.
10 Kay tanan kita hay kahinangyan gid mag-atubang kay Kristo kag ang kada butang
parti sa aton hay masasayuran gid agud pagahusgahan. Kag ang kada isa sa aton hay
magabaton ng bayos sunò sa aton hinimuan, maayo man o malain, nang nagakabuhì
pa kita sa kalibutan.

Ang aton Pagbalik sa Dios paagi kay Kristo

* **5:4 5:4** Sa literal: ubahon ining aton dutan-on nga lawas.

11 Nganì tungod may kahadlok kami sa Ginoo, ginatinguhà namon nga kumbinsihon
ang mga tawo nga magtuo sa iya. Nasasayuran ng Dios ang amon pagkatawo kag
nagasalig ako nga ini hay sayod da nindo.
12 Bukon ini pagpakadakò liwat ng amon kaugalingon, kundì gusto lang namon nga
mataw-an kamo rason nga makapahambog parti sa amon, agud may isabat da kamo
sa mga tawo nga nagapahambog ng mga butang nga nakikità kag bukon ng suyod ng
tagipusuon.
13 Kung daw buang kami, ini hay para sa Dios; kag kung maayo ang amon
panghunahunà, inà hay para sa indo.
14 Tungod sa paghigugmà ni Kristo nga nagagahom sa amon, indì puydi nga indì
namon paghumanon ang iya gusto. Kay sayod namon nga si Kristo hay namatay para
sa tanan, nganì ang tanan pagakabigon na nga patay†.
15 Namatay siya para sa tanan, agud nga ang mga tawo nga gingtaw-an ning bag-o
nga kabuhì hay indì na magkabuhì para sa inda kaugalingon, kundì para sa iya nga
namatay kag nabanhaw para sa inda.
16 Nganì niyan, wayà na kami nagasirò sa tawo pareho ng pagsirò ng tawo nga
wayà makakilaya sa Dios. Nang una, tiyad inà ang amon pagkakilaya kay Kristo.
Pero niyan hay bukon na.
17 Ang aber sin-o nga nagpakig-isa kay Kristo hay bag-o na nga tinuga. Wayà na
ang iya dati nga pagkatawo, kundì siya hay bag-o na.
18 Ang Dios mismo ang naghuman ini tanan! Gingsugò niya si Kristo agud may
maayo na kami liwat nga relasyon sa iya. Kag gingtaw-an niya kami ning trabaho
para ipasayod nga ginapabalik na niya ang mga tawo sa iya.
19 Imaw ini ang amon ginapasayod: Ginapabalik na ng Dios ang mga tawo sa iya
paagi kay Kristo. Wayà na niya ginaisipa ang inda mga salà. Kag gingsalig niya sa
amon ining kaayo-ayo nga balità nga ginapabalik na ng Dios ang mga tawo sa iya.
20 Nganì nagabalità kami bilang mga gingsugò ni Kristo. Kag paagi sa amon,
nagapangabay ang Dios sa indo para kay Kristo nga magbalik na kamo sa iya!
21 Si Kristo hay wayà gid salà, pero siya imaw ang gingparusahan ng Dios tungod
sa aton mga salà, agud kabigon kita ng Dios nga matarong kay nagpakig-isa kita kay
Kristo.

6

1 Tungod kami hay kaibahan ng Dios sa iya ginahuman, nagapangabay gid kami sa
indo nga indì nindo pag-ibaliwayà ang pagpakamaayo nga indo nabaton sa iya.
2 Kay hambay niya,
"Sa oras ng pagpakità ko ng akon kaayo,
gingpamatian ko ikaw.
Kag sa adlaw ng kaluwasan,
gingbuligan ko ikaw."†
Nganì pamatì kamo! Arinyan na gid ang oras nga gingpilì ng Dios nga ipakità ang iya
kaayo. Niyan gid ang adlaw ng kaluwasan.
3 Wayà kami nagahuman ng aber ano nga magiging kabangdanan para maglain
ang buot ng mga tawo, agud wayà malain nga maihambay sa amon pagserbisyo sa
Dios.
4 Kundì sa tanan namon nga ginahuman, ginapakità namon nga kami hay mga
miyugserbisyo ng Dios. Ginatiis gid namon ang madamò nga kaguluhan, kahugaan
kag kasakit.

---

† **5:14 5:14** *Ang tanan pagakabigon na nga patay*: gusto hambayon sinda hay wayà na sa dati nga kabuhì nang wayà pa sinda nagtuo kay Kristo. † **6:2 6:2** Isaias 49:8

5 Naagihan namon nga kami hay gingsumbag, gingpriso kag ging-inataki gid ng mga
tawo. Naagihan da namon ang sobra gid nga trabaho, kung kaisa wayà kami tuyog
kag wayà ning makaon.
6 Ginapakità namon nga kami hay miyugserbisyo ng Dios paagi sa amon malimpyo
nga pagkabuhì kag paagi sa amon nasasayuran. Naging mainantuson kami sa tanan
nga butang kag mabinuligon sa amon isigkatawo. Nasayuran da ng mga tawo nga
ang Espiritu Santo hay imaw ang nagatuytoy sa amon kag ang amon paghigugmà sa
amon isigkatawo hay halin gid sa amon tagipusuon.
7 Wayà kami iban nga ginawali kundì ang kamatuuran kag ginabuligan kami ng
Dios paagi sa iya gahom. Ang pagkabuhì nga matarong hay imaw ang amon armas
sa pag-ataki sa kaaway kag imaw da ang amon panagang.
8 Bilang mga miyugserbisyo ng Dios, kung kaisa ginadayaw kami ng mga tawo kag
kung kaisa ginainsulto. May mga tawo nga nagahambay ng malain parti sa amon,
pero igwa da may nagahambay ning maayo. May nagahambay nga kami kuno hay
mga bakakon, pero ang tanan namon nga ginabalità hay matuod gid.
9 Wayà kami ginakilay-a ng iban nga nagatuo dirà, pero sa matuod lang, ginakilaya
kami ng mga nagatuo aber diin. Permi kami nabutang sa peligro ng kamatayon, pero
buhì pa da gihapon. Ginadisiplina kami ng Dios pero wayà kami ginapatay.
10 Sa mga natatabò sa amon, kami hay permi gihapon malipay aber sa tungà ng mga
kalisod. Pobre kami pero madamò ang amon ginataw-an ng espiritwal nga manggad.
Parti sa mga butang sa kalibutan, wayà kami makabig nga amon, pero sa matuod
lang, kami ang tag-iya ng tanan nga butang.
11 Mga pinalanggà ko nga taga-Corinto, wayà kami may ginatagò sa amon
paghambay sa indo, kay dakò gid ang amon paghigugmà sa indo.
12 Wayà kami nagkuyang sa amon paghigugmà sa indo, kundì kamo ang nagkuyang
ng indo paghigugmà sa amon.
13 Ginairgo ko kamo nga daw akon gid mga ungà. Nganì higugmaa nindo ako
pareho ng akon paghigugmà sa indo.

Ang Templo ng Dios nga Buhì

14 Ayaw gid kamo magpakig-imaw† sa mga wayà nagatuo kay Kristo. Kay indì
puydi nga magkaibahan ang maayo sa malain; kag indì gid puydi nga magdungan
ang kahayag sa kaduyom.
15 Kag puydi ba si Kristo kag si Belial* magkinasugot? Kag ano ang pagkakapareho
ng nagatuo kag ang wayà nagatuo?
16 Kag dì ba ginabawal nga ibutang ang mga dios-diosan sa templo ng Dios? Kay
kita imaw ang templo ng Dios nga buhì! Imaw ini ang ginghambay ng Dios,
"Magaistar ako kag magakabuhì kaibahan ninda.
Magiging Dios ninda ako,
kag magiging sakop ko sinda."†
17 Nganì naghambay pa gid ang Ginoo,
"Magpalayò kamo kag magbuyag sa inda†.
Indì kamo magtandog sa mga ginakabig nga mahigkò,‡
kag pagabatunon ko kamo."†
18 "Kag ako ang magiging Amay nindo,
kag kamo hay magiging mga ungà ko."†

---

† **6:14 6:14** Deuteronomio 22:10 * **6:15 6:15** Belial hay isa sa mga pangayan ni Satanas. † **6:16 6:16** Levitico 26:12; Jeremias 32:38; Ezekiel 37:27 † **6:17 6:17** *Sa inda*: gusto hambayon, sa mga tawo nga wayà nagatuo sa Dios. ‡ **6:17 6:17** *Indì kamo… mahigkò*: gusto hambayon, indì kamo magpakig-imaw sa mga tawo nga nagahuman malain sa panirò ng Dios. † **6:17 6:17** Isaias 52:11; Ezekiel 20:34 † **6:18 6:18** 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13

Ang Ginoo nga Makagagahom, ang nagahambay ini.

7

1 Mga pinalanggà, tungod tiyad ini ang mga promisa ng Dios sa aton, bayaan ta na
ang tanan nga nagapahigkò sa aton lawas kag espiritu. Dapat may kahadlok kita sa
Dios kag ilain ta gid ang aton bilog nga kabuhì para sa iya.

Ang Kalipay ni Pablo

2 Batuna abi nindo kami sa indo mga tagipusuon kay wayà kami may malain nga
ginghuman aber isa sa indo. Wayà da kami may ginghuman nga salà para masirà o
madayà ang aber isa sa indo.
3 Wayà ko ini ginahambay agud husgahan kamo. Kay pareho ng akon ginghambay
dati, ginapalanggà gid namon kamo kag aber ano ang matabò, mabuhì man o
mamatay, magakaibahan gid kita.
4 Dakò gid ang akon pagsalig sa indo kag ginapakadakò ko gid kamo. Aber masyado
kahugà ang amon naagihan, gingpakusog gid nindo ang akon buot kag nalipay gid
ako nang mabatian ko ang parti sa indo.
5 Pag-abot namon sa probinsya ng Macedonia, wayà gid kami nakapahuway kay
puro kahugaan ang amon naagihan aber diin. Ging-away kami ng mga nagakontra
sa amon kag nababayaka da kami parti sa mga nagatuo.
6 Pero ang Dios nga nagapalig-on sa mga nagakalisod imaw ang nagpalig-on sa
amon tungod sa pag-abot ni Tito diri.
7 Bukon lang ang iya pag-abot ang nakatao kalig-on sa amon, kundì ang iya da
gingbalità nga gingpalig-on nindo siya. Gingbalitaan niya kami nga dakò ang indo
kalangkag sa akon kag nalisod gid kamo sa natabò sa akon kag tudo gid ang indo
kabayaka. Nganì lalò pa gid ako nalipay.
8 Aber ang akon sulat ang nagtao kalisod sa indo, wayà ako nagahinuysoy nga
gingsulat ko adto. Nang una, matuod nga naghinuysoy ako kay nakità ko nga nang
premiro nagkalisod kamo pero madalì lang.
9 Pero niyan nalilipay ako, bukon kay nalisod kamo, kundì tungod imaw adto
ang naging paagi agud maghinuysoy kamo kag magtalikod sa salà. Kay gingpalisod
kamo sunò sa kabubut-on ng Dios, nganì wayà nagtao malain sa indo adtong amon
gingsulat.
10 Kay ang kalisod nga sunò sa kabubut-on ng Dios hay nagadaya sa tawo para
magtalikod sa salà kag inà hay nagaresulta ng kaluwasan nga indì dapat hinuysuyan.
Pero ang kalisod ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios hay nagadaya sa inda sa
kamatayon.
11 Tan-awa nindo ang resulta ng kalisod nga nag-abot sa indo sunò sa kabubut-on ng
Dios. Naging desidido gid kamo para ipakità nga kamo hay wayà salà sa butang nga
akon ginahambay sa indo. Nahangit gid kamo sa nakahuman ng adto nga salà kag
hinadlukan kamo kung ano adto ang magiging resulta. Gusto gid nindo nga magbalik
ang aton maayo nga relasyon. Kag gingparusahan nindo ang naghuman ng adto nga
butang. Sa tanan nga paagi, gingpakità nindo nga wayà kamo salà sa adto nga butang.
12 Nganì adtong akon sulat hay bukon lang para sa naghuman ng salà o sa
ginghumanan ng salà, kundì lalò na gid para sa indo tanan agud maipakità gid nindo
sa Dios nga kamo hay sinsero sa amon.
13 Kag sa indo ginghuman, napakusog nindo ang amon buot.

Kag bukon lang inà, kundì nadugangan pa gid ang amon kusog kag kalipay nang
makità namon ang kalipay ni Tito, kay matawhay na ang iya hunahunà parti sa indo
tanan.

14 Gingpakadakò ko kamo nang una sa iya kag wayà gid ako mapahuyà. Matuod
gid ang tanan nga ginghambay namon sa indo, napamatuuran mismo ini nga matuod
ang amon pagpakadakò sa iya parti sa indo.
15 Kag mintras nadudumduman ni Tito nga kamo tanan hay nagsunod sa iya
ginghambay kag kung pauno nindo siya gingbaton nga may dakò nga pagtahod, ang
paghigugmà niya sa indo hay lalò pa gid nga nagadugang.
16 Kag ako hay nalilipay da kay masaligan ko gid kamo.

8

Ang Pagbinuligan ng mga Nagatuo

1 Mga kauturan, gusto namon ibalità sa indo ang ginghuman ng mga nagatuo sa
Macedonia paagi sa pagpakamaayo ng Dios sa inda.
2 Aber nag-agi sinda sa kahugaan kag ini hay isa ka dakò nga pagtilaw sa inda,
kalipay-lipay gihapon sinda. Imaw inà nga aber sinda hay kapobre-pobre, kaatag-
atag gid sinda.
3 Makapamatuod ako sa indo nga ang inda pagtao hay bukon lang sunò sa inda
makakaya kundì sobra pa gid kag ginghuman ninda ini nga buluntaryo.
4 Sinda gid mismo imaw ang nagpangabay sa amon nga kung puydi taw-an sinda
ning pribilihiyo nga makabulig da sa nagakahinangyan nga mga balaan nga tawo ng
Dios sa Jerusalem.
5 Kag sobra pa gid sa amon ginalauman, ginghalad ninda una sa tanan ang inda
kaugalingon sa Ginoo kag sa amon sunò sa kabubut-on ng Dios.
6 Tungod sa inda maayo nga hinimuan, nagpangabay kami kay Tito nga magbalik
dirà sa indo para matapos ang iya gingtunaan nga pagtudlò parti sa pagtao ng indo
bulig sa mga kauturan sa Judea.
7 Kamo dirà sa Corinto hay abunda sa tanan nga butang: may madakò kamo nga
pagtuo sa Dios, maayo magtudlò kag madamò ang nasayuran sa espiritwal nga mga
butang. Mahugod kamo sa pagserbisyo sa Dios kag dakò ang indo paghigugmà sa
amon. Nganì gusto namon nga ipakità nindo nga wayà da kamo nagakuyang sa
pagtao.
8 Wayà ko kamo ginasugua nga magtao, kundì ginabalità ko lang sa indo ang dakò
gid nga handom nga pagbulig ng iban agud maipakità da nindo sa amon nga ang
indo paghigugmà hay matuod gid.
9 Sayod nindo kung mauno kadakò ang pagpakamaayo ng aton Ginoong Hesu-
Kristo, bisan manggaranon siya didto sa langit, nagpakapobre siya diri sa dutà tungod
sa iya pagpakamaayo sa aton; agud paagi sa iya kapobrehon magiging manggaranon
kita.
10 Nganì imaw ini ang akon laygay sa indo: maayo kung padayunon nindo ang
pagtao nga indo gingtunaan nang nagligad nga tuig. Kamo gid ang una nga nagtao
kag kamo da ang una nga nakahunahunà nga humanon ini.
11 Niyan padayuna nindo inà hasta matapos. Tinguhaa nindo nga matapos ang indo
gingplano nga gusto gid nindo humanon kag magtao kamo sunò sa indo makakaya.
12 Kay kung gusto gid nindo magtao, batunon ng Dios ang indo makakaya. Wayà
siya nagapaabot nga magtao kamo ng indì nindo makakaya.
13 Bukon sa gusto ko nga magtao kamo agud maging maalwan ang iban kag kamo
naman ang mabug-atan, kundì para magapareho ang aton kamutangan.
14 Sa niyan, abunda ang indo pangabuhì, nganì angay lang nga buligan nindo
ang mga nagakahinangyan. Kung mag-abot ang adlaw nga kamo naman ang
magakahinangyan kag sinda hay maayo na ang kamutangan, sinda naman ang
mabulig sa indo. Sa ini nga paagi, maging pareho ang kamutangan ng isa kag isa.

15 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan:
“Ang nagtipon ning madamò wayà nagsobra,
kag ang nagtipon ning maisot wayà naman nagkuyang.”†

Si Tito kag ang iya mga Kaibahan

16 Nagapasalamat kami sa Dios nga imaw ang nagbutang sa tagipusuon ni Tito ng
pagkabayaka sa indo pareho da ng amon pagkabayaka sa indo.
17 Kay bukon lang nga nagsugot siya sa akon pangabay para magkarà dirà sa indo,
kundì siya gid mismo ang nagpresinta nga magkarà dirà.
18 Panunton namon sa iya ang isa ka utod kay Kristo nga ginadayaw ng tanan nga
nagatuo tungod sa iya pagserbisyo sa pagpasayod ng Maayong Balità.
19 Bukon lang inà, kundì siya gid nganì ang gingpilì ng mga nagatuo nga magnunot
sa amon para magdaya ng ini nga bulig para sa mga nagakahinangyan. Ginahuman
namon ini agud madayaw ang Ginoo kag agud maipakità sa mga tawo nga gusto gid
namon magbulig.
20 Panunton namon ini nga utod kay Tito agud malikawan namon nga mabasoy
kami ng aber sin-o sa amon pagtipon kag pagpanao ng ining dakò nga bulig.
21 Kay gusto namon nga maghuman ning maayo, bukon lang sa panirò ng Ginoo
kundì sa panirò da ng tawo.
22 May isa pa gid ka utod kay Kristo nga panunton namon sa inda. Ini nga tawo
hay makapila na namon naprobahan sa iba-iba nga mga butang kag napamatuuran
nga may handom gid siya sa pagbulig kag lalò na gid niyan kay dakò ang iya pagsalig
sa indo.
23 Kung parti kay Tito, siya hay kaibahan ko nga nagapangabudlay sa pagbulig sa
indo. Kung parti da sa ining iban pa nga mga kauturan kay Kristo nga maganunot
sa iya, sinda ang gingpadaya ng mga nagatuo. Ang inda kabuhì hay nagatao ng
kadayawan kay Kristo.
24 Nganì, ipakità nindo sa inda ang indo paghigugmà agud masayuran ninda nga
matuod gid ang amon pagpakadakò sa indo kag masayuran da ini ng mga nagatuo
sa iban nga lugar paagi sa inda.

9

Ang Bulig para sa mga Nagatuo

1 Nganì indì na kahinangyan nga sulatan ko pa kamo parti sa indo pagbulig sa
nagakahinangyan nga mga balaan nga tawo ng Dios sa Jerusalem,
2 kay nasayuran ko nga gusto gid nindo magbulig. Ginapakadakò ko nganì kamo
sa mga nagatuo nga mga taga-Macedonia. Nagahambay ako sa inda nga kamo dirà
sa Acaya hay preparado na nga magbulig tunà pa nang nagligad nga tuig. Pagkabatì
ninda adto, natandog gid ang tagipusuon ng kadamuan sa inda.
3 Nganì ginapauna ko dirà ini nga mga kauturan para makapreparar na kamo ng
indo inugtao, pareho ng akon ginghambay. Ini ang magapatunay nga matuod ang
akon pagpakadakò parti sa indo.
4 Kay basì kung may mga taga-Macedonia nga magnunot sa akon kung magkarà
na ako dirà kag madiskobre ninda nga wayà pa da galì kamo makapreparar ng indo
inugtao, mapapahuyà kami (kag lalò na gid kamo). Kay gingpahambog na namon
kamo tungod dakò ang amon pagsalig sa indo.
5 Nganì naisip ko nga kahinangyan ipangabay ining mga kauturan nga mag-una
dirà, agud bago ako mag-abot matipon na ninda ang indo inugtao nga gingpangakò.

† **8:15 8:15** Exodus 16:18

Kag sa ini nga paagi magaluwas nga nagtao kamo tungod gusto nindo kag bukon napilitan lang.
6 Tandaan naton ini: ang mga tawo nga maisot lang nga binhì ang ginatanom, maisot lang da ang pagaanihon. Pero ang nagatanom ning madamò, madamò da ang pagaanihon.
7 Ang kada isa dapat magtao sunò sa iya gusto nga itao. Bukon nga nagatao nga may kalisod o napipilitan lang, kay nalilipay ang Dios sa tawo nga nagatao ng may kalipay.
8 Kag mahuman ng Dios nga itao sa indo ang sobra pa kaysa sa indo mga kahinangyanon, agud indì gid kamo pagkuyangon kag permi pa kamo makabulig sa iban.
9 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan:
"Nagapanao siya sa mga pobre;
ang iya matarong nga ginahuman hay pagadumdumon hasta san-o."†
10 Kag ang Dios nga nagatao ng binhì sa mangunguma kag ning pagkaon para may pagakaunon siya, hay imaw da ang Dios nga magatao ng indo kahinangyan kag magapadamò sa indo binhì. Kag paagi diri, magadugang pa gid ang indo pagbulig sa iban.
11 Pakamaayuhon niya kamo sa tanan nga butang para permi kamo makabulig sa iban. Kag madamò ang magapasalamat sa Dios tungod sa indo ginapadaya sa inda nga bulig paagi sa amon.
12 Kay sa ini nga indo pagtao, bukon lang nga mabubuligan nindo ang nagakahinangyan nga mga balaan nga tawo ng Dios sa Jerusalem, kundì paagi da diri sobra-sobra gid ang pagpasalamat ng madamò sa Dios.
13 Kay ang indo bulig hay nagapamatuod nga nagatuman kamo sa Maayong Balità parti kay Kristo nga indo ginatuuhan. Nganì dayawon ng mga tawo ang Dios, bukon lang kay nagbulig kamo sa mga taga-Jerusalem kundì nakabulig da kamo sa madamò.
14 Kag magapangamuyò sinda para sa indo nga may dakò nga paghigugmà tungod sa indì mapantayan nga pagpakamaayo ng Dios sa indo.
15 Nganì magpasalamat kita sa Dios tungod sa iya regalo sa aton nga indì gid maisplikar.

10

Ang Pagdipinsa ni Pablo sa iya Otoridad

1 Ako si Pablo nga ang hambay ng iban hay mapainubuson lang kung kaatubang nindo pero maisog kung malayò. Pero ako mismo hay nagapangabay sa indo sa ngayan ni Kristo nga mapainubuson kag mabuot.
2 Nagapangabay ako nga ayaw abi nindo ako pagpilita nga maghambay ning mabugat pagkarà ko, pareho ng ipakità ko nga kaisog sa pila dirà nga nagahambay gihapon nga kami hay nagakabuhì sa lawasnon nga kinaugalì.
3 Aber kami hay nagakabuhì sa kalibutan, pero sa amon pagpakig-away sa mga nagakontra sa kamatuuran, wayà kami nagasalig sa amon lawasnon nga abilidad.
4 Kay ang mga armas nga amon ginagamit sa pagpakig-away hay bukon paagi sa lawasnon kundì sa gahom ng Dios. Ginasirà namon ang mga salà nga rason ng mga tawo nga pareho sa mga matibay nga pader,
5 patì ang kada mahambog nga isip nga pareho sa mataas nga harang para indì ninda makilaya ang Dios. Ginakumbinsi namon ang kada hunahunà ninda agud maging matinumanon sinda sa mga sugò ni Kristo.

† **9:9 9:9** Salmo 112:9

6 Kag kung makità namon nga nagatuman na gid kamo ng tanan, ang wayà
nagatuman hay parusahan namon.
7 Ang mga butang lang nga pangluwas ang ginasirò nindo. Hunahunaa nindo
maayo, kung igwa nagapati nga siya hay kay Kristo, dapat maintindihan niya nga
kami da hay kay Kristo.
8 Aber daw sobra na ang akon pagpakadakò parti sa otoridad nga gingtao sa amon
ng Ginoo, wayà ako nahuyà, kay ini hay wayà ko ginagamit sa pagsirà ng indo pagtuo,
kundì sa pagpalig-on.
9 Indì ko gusto nga hadlukon ko kamo paagi sa akon mga sulat.
10 Kay may iban nga nagahambay nga mabug-at kag maisog ang akon mga ginasulat,
pero kung nagaatubang na hay maluya ako kag ang akon mga ginahambay hay wayà
puyos.
11 Dapat masayuran ng inà nga mga nagahambay ng tiyad inà, nga kung ano ang
amon ginahambay sa mga sulat, imaw da inà ang amon humanon kung yarà na kami
dirà.
12 Indì kami mangahas nga maghakwat ng kaugalingon namon nga bangkò o
magkumpara sa iban dirà nga sobra ang inda pagpadayaw ng inda kaugalingon.
Wayà gid sinda isip! Sinda-sinda hay nagasinukatan kag nagakinumparahan ng inda-
inda mga kaugalingon nga kaayo.
13 Pero kami hay wayà nagapakadakò ng sobra, kundì hasta lang gid sa trabaho
nga gingtao ng Dios sa amon kag kaibahan diri ang trabaho namon sa indo.
14 Kung wayà kami nakaabot dirà sa indo, puydi ninda mahambay nga nagapa-
nunubra ang amon pagpakadakò. Pero ang matuod, kami ang una nga nakaabot
dirà daya ang Maayong Balità parti kay Kristo.
15 Nganì bukon sobra ang amon pagpakadakò kay wayà kami nagaangkon
ng pinangabudlayan ng iban kag ipakadakò. May paglaom kami nga mintras
nagadugang ang indo pagtuo, mas madamò pa gid ang amon mahuhuman dirà sa
indo sunò sa ginapahuman ng Dios sa amon.
16 Pagkatapos namon dirà sa indo, madaya da namon ang Maayong Balità sa
iban nga mga lugar sa unahan nindo. Kay indì namon gusto nga buy-on ang
pinangabudlayan ng iban kag ipakadakò.
17 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan, “Ang aber sin-o nga gusto magpakadakò,
dapat ang ipakadakò lang gid niya hay ang ginghuman ng Ginoo.”†
18 Kay ang Ginoo wayà nagakalipay sa tawo nga nagadayaw ng iya kaugalingon,
kundì sa tawo nga iya ginadayaw.

11

Si Pablo kag ang mga Nagapakunukuno nga mga Apostoles

1 Kabay pa nga matiisan nindo ako kung sa akon pagpakadakò hay daw isa ini nga
kabuangan. Pagtiisan lang nindo ako!
2 Kay may diosnanon ako nga kaimon nga nababatyagan sa indo. Pareho kamo sa
isa ka dalaga nga malimpyo ang pagkababayi, nga akon gingpangakò nga ipakasay
sa isa ka lyaki nga imaw si Kristo.
3 Pero nababayaka ako kay basì kung madayà kamo, pareho ni Eva nga nadayà ng
sawa kag maduyà ang indo sinsero nga handom nga magsunod kay Kristo.
4 Kay ginabaton lang nindo ang bisan sin-o nga nagakarà dirà nga nagawali ng
iban nga Hesus kaysa sa amon gingwali sa indo. Kag ginabaton da nindo ang iban
nga klasi ng espiritu kaysa sa indo gingbaton kag ang inda ginatawag nga maayo
kuno nga balità nga iban kaysa sa indo nabaton sa amon.

† **10:17 10:17** Jeremias 9:24

5 Para sa akon, bukon ako ulihi sa mga nagahambay nga sinda gid ang pinakamaayo
nga mga apostoles.
6 Aber bukon gida ako pareho sa mga tawo nga gingtudluan para maayo
maghambay, madamò ang akon nasasayuran parti sa kamatuuran. Sayod nindo
inà kay nakità naman nindo mismo nga inà hay matuod sa tanan namon nga mga
pagpanudlò.
7 Wayà ako nagpabayad sa indo nang akon pagpasayod ng Maayong Balità nga halin
sa Dios, kundì ako mismo hay nagpakababà agud mag-ayo ang indo espirituhanon
nga kabuhì. Salà ba adtong akon ginghuman?
8 Daw gingkawatan ko ang iban nga mga nagatuo paagi sa pagbaton ng bulig sa
inda agud nga makaserbisyo ako sa indo.
9 Nang yarà ako sa indo kag gingkuyang ako ng akon mga kahinangyanon,
wayà da ako nagpangayò bulig aber kanin-o sa indo. Ang mga kauturan halin sa
Macedonia imaw ang nagtao sa akon ng akon mga kahinangyan. Ginglikawan ko
nga makapabug-at sa indo kag imaw gida ini permi ang akon ginahuman.
10 Ining akon ginapakadakò hay indì gid magpara tungod indì gid ako magpangayò
bulig sa indo o sa mga lugar sa indo palibot nga sakop ng probinsya ng Acaya. Kag
tungod si Kristo yari sa akon, ang akon ginahambay hay matuod gid.
11 Pero basì kung maghambay kamo nga wayà ako nagapangayò ning bulig sa indo
kay bukon ko kamo palanggà. Sayod ng Dios nga palanggà ko gid kamo.
12 Pero ipadayon ko ang akon ginahuman nga indì ako magbaton ning bulig halin
sa indo, agud indì magkaigwa ng opurtunidad ang mga nagapamalità dirà nga ang
pagpangabudlay ninda hay pareho sa amon ginahuman.
13 Inà nga mga tawo hay bukon matuod nga mga apostoles, kundì mga miyugpang-
dayà sa inda ginahuman kag nagapakunukuno lang nga sinda hay mga apostoles ni
Kristo.
14 Kung sa bagay, bukon inà makatitingaya! Kay aber nganì si Satanas hay
nagapakunukuno nga nagahayag nga anghel ng Dios.
15 Nganì bukon makatitingaya kung ang iya mga tagasunod hay nagapakunukuno
da nga mga miyugserbisyo ng pagkamatarong. Pero magaabot ang adlaw nga ang
pagadangatan ninda hay ang parusa nga angay sa inda mga hinimuan.

Ang mga Kahugaan nga Naagihan ni Pablo

16 Pareho ng akon ginghambay dati, ayaw kamo maghunahunà nga buang-buang
ako; pero kung imaw inà ang ginaisip nindo sa akon, wayà problema, basta pabay-i
lang nindo ako nga magpakadakò da aber maisot lang.
17 Kung sa bagay, kung ginapakadakò ko ang akon kaugalingon, bukon ini halin sa
Ginoo kag daw ako ang buang-buang.
18 Pero tungod madamò dirà ang nagapakadakò parti sa inda kaugalingon nga ang
basihan hay kung ano ang importante sa kalibutan, ako hay mapahambog da.
19 Nagahunahunà kamo nga mga mayad kamo, pero nagatiis kamo nga may kalipay
nga magpamatì sa mga buang-buang!
20 Ginatiis nindo kung ulipunon kamo, buy-on ang indo pagkabutang, lukuhon,
pakamaisuton kag pakahuy-an.
21 Makahuhuyà da nga akuon namon nga maluya kami, pero indì gid namon
mahuman inà nga inda ginahuman sa indo.

Kung may magpahambog ng aber ano, ako da (aber ining akon pagpakadakò hay
daw sa buang-buang ako).
22 Kung sinda hay nagapakadakò nga sinda hay mga Hebreo kag mga Israelita,
imaw da ako. Inapo ba sinda ni Abraham? Imaw da ako.

23 Kung nagahambay sinda nga sinda hay mga miyugserbisyo ni Kristo, mas maayo
ako nga miyugserbisyo ni Kristo kaysa sa inda (aber ining akon pagpakadakò hay
daw sa buang-buang ako). Kay mas sobra ang akon pagpangabudlay kung ikumpara
sa inda. Kag mas madamò ka beses ako napriso. Permi gid ako gingbunay kag kapila
gid ako ka beses nga isutan lang mamatay.
24 Lima gid ka beses ako ginglatigo ng akon kapareho nga mga Judio ning tig-39 ka
latigo.
25 Tuyo ka beses ako ginghaplit ng mga taga-Roma.* Kag isa ka beses ako gingbugoy
nga hayos ikamatay ko. Tuyo ka beses ako nakaagi nga malunod ang akon ginasakyan
kag isa ka adlaw kag isa ka gab-i ako nga naglutaw-lutaw sa lawod.
26 Sa akon permi pagbyahe sa iba-iba nga lugar, ang akon kabuhì hay nabutang sa
peligro sa akon pagtabok sa mga subà, sa mga tulisan, sa akon kapareho nga mga
Judio, sa mga bukon Judio, sa syudad, sa tiway nga lugar, sa dagat kag sa mga tawo
nga nagapakunukuno nga sinda hay mga kauturan da sa Ginoo.
27 Naagihan ko da ang mga kabudlay kag mga kahugaan tungod sa akon trabaho kag
kung kaisa wayà nganì ako katuyog. Kung kaisa naagihan ko ang taggutom kag bisan
nganì mainom wayà gid. May mga beses nga wayà gid ako may makaon. Naagihan
ko da ang kalamig kag kuyang gid ning barò.
28 Puyra pa ang akon mga naagihan nga nasambit ko, nagapangalibog pa ako adlaw-
adlaw sa kamutangan ng tanan nga nagatuo.
29 Kung igwa maluya sa pagtuo, maluya ako. Kag kung igwa nagakasalà, mas lalò
gid ang akon kalisod.
30 Kung kahinangyan gida nga magpakadakò ako, ipakadakò ko na lang ang mga
butang nga nagapakità ng akon kaluyahon.
31 Wayà ako nagapinusong kag inà hay sayod ng Dios kag Amay ng aton Ginoong
Hesus. Dayawon siya hasta sa wayà katapusan!
32 Nang yadto ako sa Damascus, gingpabantayan ng gobernador nga sakop ni Haring
Aretas ang pwertahan ng syudad agud dakpon ako.
33 Pero gingbutang ako ng akon mga kaibahan sa bangkat* kag gingpaagi sa bintanà,
tapos gingtunton sa kabuak ng pader, nganì nakapalayò ako sa iya.

12

Ang Panan-awon ni Pablo

1 Sayod ko nga wayà puyos ang akon pagpinahambog, pero napipilitan ako. Niyan
ang ihahambay ko sa indo hay ang mga butang nga gingpakità kag gingpasayod ng
Ginoo sa akon.
2-3 Nagatuo na ako kay Kristo nang matabò ini sa akon kag 14 na ka tuig ang
nakaligad. Gingdaya ako paibabaw sa ikatuyo nga langit,* sa Paraiso. Ilam lang kung
ang akon lawas yadto gid o ang espiritu ko lang. Ang Dios lang gid ang nakakasayod.
4 Nakaabot ako sa Paraiso kag nabatian ko ang mga butang nga indì makaya nga
hambayon kag indì dapat ibalità sa mga tawo.
5 Adtong akon naagihan hay imaw ang akon ipakadakò. Pero kung parti sa akon
kaugalingon, indì ako magpakadakò puyra lang kung parti sa akon mga kaluyahon.
6 Kung sa bagay, kung magpahambog gida ako, indì ako magiging buang-buang kay
magabalità gid ako ning matuod. Pero likawan ko ang pagpakadakò kay basì kung

* **11:25 11:25** Sa literal: gingbunay ng sungkod. Ini hay parusa nga ginahuman ng mga taga-Roma. * **12:2-3 12:2-3** Sa Biblia mababasa ang tuyo ka langit. Ang pang-una hay lugar nga may mga panganod. Ang pangaduha hay lugar nga may adlaw, bulan, mga bituon kag mga planita. Ang pang-tuyo hay istaran ng Dios.

magsobra ang pagtan-aw ng aber sin-o sa akon. Gusto ko nga ang inda pagtan-aw sa
akon hay sunò lang sa inda nakità kag nabatian sa akon.
7 Pero agud indì ako magpahambog ng sobra tungod sa makatitingaya nga mga
gingpasayod ng Dios sa akon, ang iya ginghuman hay gingtugutan niya nga taw-an
ako ning deperensya sa akon lawas. Gingpabay-an lang niya ako nga paantuson sa ini
nga akon deperensya nga daw sa mensahero ni Satanas, agud indì ako magpakadakò.
8 Tuyo gid ka beses nga gingpangayò ko sa Ginoo nga buy-on niya ini sa akon.
9 Pero wayà niya pagbuy-a. Kundì ang hambay niya, "Ang akon bulig imaw lang
ang kinahangyan mo. Kay makikità gid ang akon gahom kung maluya ka." Nganì
malipayon gid ako sa pagpahambog parti sa akon mga kaluyahon, agud mabatyagan
ko permi ang gahom ni Kristo sa akon.
10 Nganì malipayon ako sa akon mga kaluyahon, sa mga pag-insulto sa akon, sa
mga kahugaan, sa mga paghingabot kag sa mga pagpasakit tungod sa akon pagsunod
kay Kristo. Kay kada ako maluya, ginapakusog ako ng Dios.

Ang Pagpalanggà ni Pablo sa mga taga-Corinto

11 Ako hay daw sa buang-buang sa pagpinahambog, pero kamo mismo ang nagpilit
sa akon nga magpahambog. Kamo kuntà ang dapat magdayaw sa akon, pero wayà
nindo ako pagdayawa. Aber nasayuran ko nga sa akon kaugalingon wayà ako may
ipakadakò, bukon ako ulihi sa mga nagahambay nga sinda gid ang pinakamaayo nga
mga apostoles.
12 Nang yarà ako sa indo, padayon ang akon paghuman ng mga milagro,
makatitingaya nga butang kag pambihirà nga gahom, aber pa nga may mga pag-antos
nga nag-abot sa akon. Kag ini hay nagapamatuod nga matuod gid ako nga apostol.
13 Ang akon ginghuman dirà sa indo hay pareho da sa akon ginahuman sa iban nga
mga nagatuo, puyra lang nga wayà ako nagpabug-at sa indo paagi sa pagpangayò
ng indo bulig sa akon. Kung sa inà nga butang nakasalà ako sa indo, patawara lang
nindo ako!
14 Niyan preparado na ako nga magkarà dirà sa indo kag ini na ang magiging
ikatuyo ka beses. Indì gihapon ako magpangayò ning bulig sa indo, kay bukon da
ang indo pagkabutang ang akon ginapangità kundì kamo mismo. Kay daw mga ungà
ko kamo kag dì ba ang mga ungà hay wayà nagasuporta sa inda mga ginikanan kundì
ang mga ginikanan imaw ang nagasuporta sa inda mga ungà?
15 Sa matuod lang, malipayon pa nganì ako kung makatao ako sa indo kag bisan
ang akon kabuhì itao ko kung kahinangyan agud makabulig sa indo. Basì nga bisan
dakò ang akon pagpalanggà sa indo, kaisot lang gid ang indo pagpalanggà sa akon?
16 Kamo mismo nakakasayod nga wayà ako nagpabug-at sa indo. Pero basì may
maghambay sa indo nga miyugpangluko ako kag gingluko ko kamo.
17 Basì? Nasayuran da nindo nga wayà ko kamo pagdayaa paagi sa aber kay sin-o
nga akon gingsugò dirà.
18 Gingpangabay ko da si Tito nga magkarà dirà kag gingpanunot ko da sa iya ang isa
pa gid ka utod kay Kristo. Nagpangwarta ba si Tito sa indo? Indì puydi nga lukuhon
niya kamo kay nakità da nindo nga pareho ang amon pagkabuhì kag katuyuan.
19 Basì kung dugay na nindo ginaisip nga wayà kami iban nga ginahuman kundì ang
pagdipinsa lang ng amon kaugalingon sa indo. Mga pinalanggà, kami nga nagpakig-
isa kay Kristo hay nagahambay sa indo sa atubangan ng Dios nga wayà kami iban
nga katuyuan sa tanan nga amon ginahambay kundì ang pagpalig-on ng indo pagtuo.
20 Nababayaka ako, kay basì kung pag-abot ko dirà, makità ko nga ang indo
ginahuman hay iba kaysa sa akon ginaasahan sa indo. Kag kung inà ang matabò,
makità da nindo nga iba da ako kaysa sa indo ginaasahan sa akon. Nababayaka ako,
kay basì kung maabutan ko kamo nga nagainaway, nagainilihan, nagahinangitan,

nagahandom lang para sa indo kaugalingon, nagahambay ng malain kontra sa iban,
nagatsinismis, nagapinahambog kag nagaginulo.
21 Nababayaka da ako, kay basì kung pag-abot ko dirà, mapahuyà naman ako sa
Dios tungod sa indo. Kag basì kung magakalisod lang ako kay madamò sa indo ang
nagpakasalà nang una kag hasta niyan wayà pa nagtalikod sa inda mga mahigkò
nga hinimuan pareho ng pagpakig-relasyon ning imoral kag pagusto sa paghuman
ng kalainan.

13

Ang mga Laygay kag mga Bilin

1 Imaw na ini ang akon pangtuyo nga pagkarà dirà sa indo. Ginahambay ng Kasulatan,
"Ang akusasyon hay dapat mapamatuuran ng duha o tuyo ka testigo."†
2 Niyan, aber wayà ako dirà sa indo, gusto ko nga paandaman liwat ang mga
nakasalà nang una kag kamo tanan, nga humanon ko niyan ang mga butang nga akon
ginghambay nang pangaduha ko nga pagkarà dirà. Pag-abot ko liwat dirà, wayà gid
may makalikaw sa akon pagdisiplina.
3 Humanon ko ini agud pamatuuran sa indo nga si Kristo ang nagahambay paagi sa
akon, kay imaw da ini ang indo ginapangità. Bukon siya maluya sa iya pagpanghikot
sa indo, kundì siya hay makagagahom.
4 Matuod nga ginglangsang si Kristo sa krus kay gingpakababà niya ang iya
kaugalingon, pero niyan buhì siya tungod sa gahom ng Dios. Kag tungod nagpakig-
isa kami kay Kristo, nagapakababà kami ng amon kaugalingon pareho sa iya. Pero
sa amon pagserbisyo sa indo, makikità nindo nga ang gahom ng Dios hay yari da sa
amon kay siya hay kaibahan namon.
5 Usisaa nindo ang indo kaugalingon kung may pagtuo gid kamo kay Kristo. Tistinga
nindo! Wayà ba kamo makasayod nga si Hesu-Kristo hay yarà sa indo? Puyra lang
kung wayà kamo matuod nga pagtuo.
6 Nagasalig ako nga makità nindo nga kami hay matuod gid nga mga apostoles ni
Kristo.
7 Nagapangamuyò kami sa Dios nga indì kamo maghuman ning aber ano nga
malain. Ginahuman namon ini bukon kay gusto namon pamatuuran sa indo nga
kami hay matuod gid nga mga apostoles. Pero gusto lang namon maghuman kamo
ning maayo, bisan indì nindo kami pagkilayahon nga mga apostoles ni Kristo.
8 Kay indì kami makahuman ng aber ano nga kontra sa kamatuuran, kundì ang
para lang gid sa kamatuuran.
9 Nagakalipay kami kay sa pagpakababà namon ng amon kaugalingon hay naging
malig-on kamo sa indo pagtuo. Ang amon ginapangamuyò hay wayà gid may makità
nga kasawayan sa indo pagkabuhì.
10 Ginasulat ko ini sa indo mintras wayà pa ako dirà, agud pag-abot ko, indì na ako
mapilitan nga maggamit ng akon otoridad paagi sa masakit nga mga hambay. Kay
gingtao sa akon ng Ginoo ang otoridad nga ini para palig-unon kamo kag indì para
siraon.

Ang Pangkatapusan nga Pagpangamusta

11 Hasta diri na lang ang akon sulat sa indo. Bilang katapusan, mga kauturan,
magkalipay kamo, tadlungon nindo ang indo pagkabuhì, sunda nindo ang akon mga
laygay, magkaisa kamo kag dapat maayo ang indo relasyon sa isa kag isa. Kag kung
humanon nindo ini, ang Dios nga ginahalinan ng paghigugmà kag katawhayan ang
magaiba sa indo.

† **13:1 13:1** Deuteronomio 19:15

12 Magkinamustahan kamo bilang mag-utod kay Kristo.*
13 Ang tanan nga mga balaan nga tawo ng Dios diri hay nagapangamusta sa indo.
14 Kabay pa nga magkaigwa kamo ng tanan nga grasya ng aton Ginoong Hesu-Kristo,
ng paghigugmà ng Dios kag ng pagpakig-isa ng Espiritu Santo.

* **13:12 13:12** *Magkinamustahan… kay Kristo*: sa literal, magkinamustahan… nga may balaan nga harò.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-GALACIA

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa probinsya ng Galacia nga sakop ng imperyo ng Roma. Ang mga taga-Galacia hay nagasamba sa iba-iba nga mga dios-diosan ng Roma, pero nagwali sina Pablo ng Maayong Balità parti kay Hesus didto kag kadamò ang nagtuo nga mga Judio kag mga bukon Judio.

Gingsulatan ni Pablo ang mga kauturan sa Galacia kay may nagtalikod na sa inda matuod nga pagpanudlò kag nagsunod sa mga kilaya nga Judio nga halin sa Roma nga nagatudlò ning salà. Naghambay sinda nga ang mga kauturan nga bukon Judio hay kahinangyan kuno magsunod sa mga layi kag mga seremonya ng mga Judio agud maging matuod nga Kristyano. Gingsabyaw ni Pablo ang mga kauturan sa Galacia kay ginabaton ninda ining salà nga pagpanudlò kag gingtinguhà niya sinda nga makumbinsi nga magbalik sa matuod nga mensahe ng Maayong Balità (1:6-7).

Ging-isplikar ni Pablo nga salà ang pagpanudlò ng ini nga mga Judio kay ang kaluwasan hay mababaton bukon paagi sa pagsunod sa mga Kasuguan, kundì paagi lang gid sa kaluoy ng Ginoo kag ang kabigon lang nga matarong ang may pagtuo kay Hesu-Kristo (3:11).

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga gingpilì nga apostol*, bukon paagi sa mga tawo o sa otoridad ng
aber sin-o, kundì paagi kay Hesu-Kristo kag sa Dios nga Amay nga nagbanhaw sa iya
halin sa kamatayon.
2 Ang tanan nga mga kauturan kay Kristo* diri nga kaibahan ko hay nagapanga-
musta sa indo nga mga nagatuo dirà sa probinsya ng Galacia.
3 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* nga halin sa Dios nga
aton Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.
4 Gingsakripisyo ni Hesu-Kristo ang iya kabuhì tungod sa aton mga kasal-anan,
agud tabangan kita sa kalainan nga nagagahom sa ini nga tyempo sa kalibutan.
Ginghuman niya ini sunò sa kabubut-on ng Dios nga aton Amay.
5 Sa Dios ang pagdayaw hasta sa wayà katapusan! Kabay pa!

May Isa lang nga Maayong Balità

6 Natingaya gid ako nga kadalì kamo nagtalikod sa Dios nga nagpilì sa indo paagi
sa pagpakamaayo ni Kristo kag nagpati kamo sa iban nga maayo kuno nga balità.
7 Ang matuod hay wayà na ning iban pa nga Maayong Balità*. Pero may mga tawo
dirà nga nagapagulo ng indo isip kag ang gusto ninda hay ilisan ang Maayong Balità
parti kay Kristo.
8 Pero aber kami o anghel halin sa langit ang magwali ning iban kaysa sa Maayong
Balità nga amon gingwali sa indo nang una, sumpaon gid siya ng Dios!
9 Pareho ng amon ginghambay dati kag niyan ginahambay ko liwat, “Ang aber sin-o
nga magwali sa indo ng Maayong Balità nga iban kaysa sa indo gingbaton, sumpaon
gid siya ng Dios!”
10 Niyan, nagahandom ba ako ning pagdayaw ng mga tawo? Wayà! Ang
ginatinguhà ko hay ang pagdayaw ng Dios! Kung ang ginapalipay ko lang hay ang
mga tawo, bukon na ako matuod nga ulipon ni Kristo.

Ang Mensahe ni Pablo halin kay Kristo

11 Mga kauturan, gusto ko nga masayuran nindo nga ang Maayong Balità nga
gingwali ko sa indo hay bukon human-human ng tawo.
12 Kay wayà ko ini nabaton halin sa tawo o gingtudlò sa akon ng tawo, kundì si
Hesu-Kristo mismo ang nagpasayod ini sa akon.
13 Nabatian na nindo ang akon gingpanghuman nang ako hay nagasunod pa sa
relihiyon ng mga Judio. Wayà gid ning kaluoy nga ginghingabot ko ang mga nagatuo
kay Kristo kag gingtinguhà ko nga siraon sinda.
14 Sobra ako ka dibuto kaysa madamò nga kaedad ko nga Judio. Gingtinguhà ko gid
nga tumanon ang mga tradisyon ng amon mga kalulo-lulohan.
15 Pero paagi sa kaluoy ng Dios, nalipay siya sa pagpilì sa akon bago pa ako ging-
ungà. Kag gingtawag niya ako para magserbisyo sa iya.
16 Nang gingpakilaya niya ang iya Ungà nga si Hesus sa akon agud iwali ko ang
Maayong Balità sa mga bukon Judio, wayà gid ako nagpangutana aber kanin-o.
17 Wayà da ako nagkadto sa Jerusalem para magpakigkità sa mga apostoles nga
nauna sa akon. Kundì nagkadto ako sa Arabia kag pagkatapos nagbalik ako sa
Damascus.
18 Pagkatapos ng tuyo ka tuig, nagkadto ako sa Jerusalem agud magpakigkità kay
Pedro* kag nagtinir ako didto ning 15 ka adlaw.
19 Wayà ko makità ang iban nga apostoles puyra lang kay Santiago* nga manghod
ng Ginoo.
20 Matuod ang tanan nga akon gingsulat kag nasasayuran ng Dios nga wayà ako
nagapinusong.
21 Pagkatapos, nagkadto ako sa probinsya ng Syria kag Cilicia.
22 Pero nang adto nga tyempo, wayà pa ako makilaya ng mga nagatuo kay Kristo
sa Judea.
23 Nabalitaan na lang ninda nga ang dati anay nga nagapasakit ning sobra sa inda,
niyan hay nagawali na ng parti sa pagtuo nga dati hay iya gingtinguhà nga siraon.
24 Nganì gingdayaw ninda ang Dios tungod sa ginghuman niya sa akon.

2

Ang Pagbaton kana Pablo kag Bernabe

1 Pagkaligad ng 14 ka tuig, nagbalik ako liwat sa Jerusalem. Kaibahan ko si Bernabe
kag gingdaya ko da si Tito.
2 Nagkadto ako kay gingpasayod sa akon ng Dios nga kahinangyan magbalik ako
didto. Nagpakigkità ako sa mga ginakilaya nga miyugdumaya ng mga nagatuo kay
Kristo. Nang kami na lang, ging-isplikar ko sa inda ang Maayong Balità nga akon
ginawali sa mga bukon Judio. Ginghuman ko adto kay indì ko gusto nga ang akon
pagpangabudlay tunà nang una hasta arinyan hay mawad-an ning puyos.
3 Kag nagkumpormi sinda sa akon ginawali, nganì aber si Tito nga Griego nga akon
kaibahan hay wayà ninda pagpilita nga magpapaltak*.
4 Pero may iban nga nakasuyod sa aton grupo nga wayà madiparahi; sinda hay
nagapakunukuno nga mga kauturan agud panid-an ang aton kahilwayan paagi kay
Kristo Hesus. Kay gusto ninda nga ulipunon kita liwat sa idayom ng Kasuguan ni
Moises.
5 Wayà gid kami nagsugot sa inda gusto aber maisot lang nga oras, agud madahanan
namon nga indì mahaluan ning salà nga pagpanudlò ang Maayong Balità para sa indo.

---

* **1:18 1:18** Sa literal: Cephas. Ini hay pangayan sa Aramaic, nga ang gusto hambayon ‘bato.’ Ang Pedro hay pangayan sa Griego nga pareho ang gusto hambayon.

6 Ang mga ginakilaya nga miyugdumaya ng mga nagatuo sa Jerusalem hay wayà
gid ning may gingdugang sa akon ginatudlò. (Aber miyugdumaya pa sinda, wayà
ning ano man sa akon kay sa Dios kami hay pare-pareho lang.)
7 Kundì, nasayuran ninda nga ako ang gingsaligan ng Dios agud magtudlò ng
Maayong Balità sa mga bukon Judio, pareho kay Pedro nga gingsalig nga magtudlò
sa mga Judio.
8 Kay ang Dios nga nagpilì kay Pedro nga maging apostol para sa mga Judio, imaw
da ang nagpilì sa akon nga maging apostol para sa mga bukon Judio.
9 Nasayuran da nina Santiago, Pedro kag Juan nga ang Dios imaw ang nagtao
sa akon ini nga responsibilidad. Nganì ginglamano ninda kami bilang tandà nga
gingbaton ninda kami ni Bernabe bilang kaibahan sa pagtudlò ng Maayong Balità.
Kag amon gingkasugtanan nga kami ni Bernabe hay magawali sa mga bukon Judio
kag sinda naman sa mga Judio.
10 Ang inda lang gingpangabay sa amon hay buligan ang mga pobre nga nagatuo
sa Jerusalem, nga imaw gida ang akon ginatinguhà nga humanon.

Ang Pagsabyaw ni Pablo kay Pedro sa Antioc

11 Niyan, nang nagbisita si Pedro sa Antioc, gingprangka ko siya kay salà ang iya
ginghuman.
12 Kay nang wayà pa makaabot ang mga tawo nga gingsugò ni Santiago sa Antioc,
nagakaon si Pedro kaibahan ng mga nagatuo nga bukon Judio. Pero pag-abot ninda,
nagpalayò siya kag nagbuyag sa mga bukon Judio kay nahadlok siya sa grupo ng mga
Judio nga nagapangpilit sa pagsunod sa layi ng pagpaltak* para maluwas.
13 Kag kaibahan da niya ang iban nga mga Judio nga nagatuo kay Kristo, patì
si Bernabe hay nagsunod kay Pedro, aber sayod ninda nga bukon tamà ang inda
ginghuman nga pagpakunukuno.
14 Nang makità ko nga ang inda ginahuman hay bukon tamà sunò sa kamatuuran
ng Maayong Balità, ginghambayan ko si Pedro sa atubangan ninda tanan, “Kung ikaw
nga Judio hay nagakabuhì pareho sa bukon Judio kung sa diin ginabaliwayà mo ang
mga kaugalian ng Judio, pauno mo mapilit ang mga bukon Judio nga magkabuhì
pareho ng mga Judio?”*

Ang Kaluwasan ng Judio kag bukon Judio paagi sa Pagtuo

15 Aber kami hay ging-ungà nga mga Judio kag bukon mga Hentil† nga mga
makasasalà,
16 sayod namon nga ang tawo hay ginakabig nga matarong sa panirò ng Dios paagi
sa pagtuo kay Hesu-Kristo kag bukon sa pagsunod sa Kasuguan ni Moises. Nganì
kami da nga mga Judio nga nagtuo kay Kristo Hesus hay ginakabig nga matarong
na sa panirò ng Dios paagi sa pagtuo kay Kristo kag bukon paagi sa pagsunod sa
Kasuguan. Kay wayà ning bisan sin-o nga kabigon nga matarong sa panirò ng Dios
paagi sa pagsunod sa Kasuguan.
17 Kung sa amon pagtinguhà hay ginakabig kami nga matarong sa panirò ng
Dios paagi sa amon pagpakig-isa kay Kristo kag ang kinaluwasan hay makasasalà
gihapon kami, ang gusto ba hambayon si Kristo ang nagahuman ning paagi para
kami magkasalà? Syempre bukon!
18 Niyan kung balikan ko pa liwat ang pagtuman sa Kasuguan nga akon
gingtalikuran, ako na ang nagapamatuod nga ako hay masinuwayon.
19 Nganì bukon na ako obligado nga magsunod sa Kasuguan. Daw pareho na ako
ni Kristo nga ginglangsang sa krus, agud magkabuhì ako sunò sa kabubut-on ng Dios.

---

* **2:14 2:14** Ang gusto hambayon nga magkabuhì pareho ng mga Judio hay magsunod sa mga sugò ng mga Judio.
† **2:15 2:15** *Hentil*: ang gusto hambayon ini hay bukon Judio.

20 Mintras ako hay buhì pa, bukon na ako ang nagakabuhì kundì si Kristo ang
nagakabuhì sa akon. Niyan mintras ako hay buhì sa ini nga lawas, nagakabuhì ako
nga nagatuo sa Ungà ng Dios nga naghigugmà sa akon kag naghalad ng iya kabuhì
para sa akon.
21 Indì ko gusto nga ibaliwayà ang pagpakamaayo ng Dios. Kay kung ang pagtuman
sa Kasuguan imaw ang paagi para kabigon nga matarong, wayà na ning puyos ang
pagkamatay ni Kristo.

3

Ang Pagsunod sa Kasuguan o ang Pagtuo kay Kristo

1 Mga taga-Galacia, wayà gid kamo ning isip! Sin-o ang nakapatayang sa indo?
Klaro naman ang akon ginghambay sa indo, mahayag pa ini sa adlaw kung ano ang
gusto hambayon ng kamatayon ni Hesu-Kristo sa krus.
2 Niyan, imaw lang ini ang gusto ko masayuran sa indo: gingbaton ba nindo ang
Espiritu Santo paagi sa pagsunod sa Kasuguan o paagi sa pagpamatì kag pagtuo sa
Maayong Balità?
3 Wayà gid kamo ning isip! Nagtunà kamo sa pagtuo kay Kristo paagi sa bulig ng
Espiritu Santo, niyan ba hay gusto nindo nga tapuson ini paagi sa indo kaugalingon
nga pagtinguhà?
4 Wayà na ba ning puyos ang indo naagihan nga mga kahugaan nang nagtuo kamo
kay Kristo? Sigurado gid nga igwa!
5 Mangutana ako sa indo liwat. Gingtaw-an ba kamo ng Dios ning Espiritu Santo
kag nakahuman kamo ning mga milagro paagi sa pagsunod nindo sa Kasuguan, o
paagi sa pagpamatì kag pagtuo nindo sa Maayong Balità?
6 Pareho ng natabò kay Abraham, sunò sa Kasulatan, “Nagtuo siya sa Dios kag
gingkabig siya nga matarong.”†
7 Nganì klaro gid nga ang aber sin-o nga nagatuo sa Dios hay imaw ang matuod
nga mga inapo ni Abraham.
8 Nang una pa hay gingpasayod na ng Kasulatan nga kakabigon nga matarong
ng Dios ang mga bukon Judio tungod sa inda pagtuo sa iya. Gingpromisa ng Dios
ining Maayong Balità nang una kay Abraham nga nagahambay, “Paagi sa imo,
pakamaayuhon ko ang tanan nga tawo.”†
9 Nganì ang tanan nga nagatuo sa Dios hay ginapakamaayo pareho ni Abraham nga
nagtuo sa Dios.
10 Pero ang tanan nga nagasalig sa inda pagsunod sa Kasuguan hay gingsumpà na.
Kay ginahambay ng Kasulatan, “Sumpaon ang aber sin-o nga wayà nagatuman sa
tanan nga nakasulat sa libro ng Kasuguan.”†
11 Niyan klaro gid nga wayà ning tawo nga ginakabig nga matarong sa panirò
ng Dios paagi sa iya pagsunod sa Kasuguan kay ginahambay ng Kasulatan, “Ang
gingkabig nga matarong sa panirò ng Dios tungod sa iya pagtuo, hay magkaigwa
ning abunda nga kabuhì.”†
12 Pero ang pagsunod sa Kasuguan hay iban gid kaysa pagtuo sa Dios kay
ginahambay ng Kasulatan, “Ang tawo nga gusto magkaigwa ning abunda nga kabuhì,
kahinangyan gid nga sundon niya ang tanan nga nakasulat sa Kasuguan.”†
13 Gingtubos na kita ni Kristo sa sumpà ng Kasuguan, nang gingsumpà siya sa
krus para sa aton. Kay ginahambay ng Kasulatan, “Gingsumpà ang aber sin-o nga
gingparusahan ning kamatayon sa ibabaw ng kahoy.”†

† **3:6 3:6** Gingtunaan 15:6 † **3:8 3:8** Gingtunaan 12:3, 18:18, 22:18 † **3:10 3:10** Deuteronomio 27:26 † **3:11 3:11** Habakuk 2:4 † **3:12 3:12** Levitico 18:5 † **3:13 3:13** Deuteronomio 21:23

14 Paagi sa ginghuman ni Kristo Hesus, itatao ng Dios ang pagpakamaayo sa mga
bukon Judio pareho sa gingtao niya kay Abraham. Kag paagi sa aton pagtuo sa Dios,
mababaton naton ang Espiritu Santo nga gingpangakò niya.

Ang Pangakò ng Dios indì Puydi Mabag-o

15 Mga kauturan, pareho ini ng mga natatabò sa aton. Kung ang duha ka tawo hay
nagkasugot sa isa ka butang kag napirmahan na ang inda kasugtanan, indì na ini
mabaliwayà o madugangan pa.
16 Niyan, nagpromisa ang Dios kay Abraham kag sa iya apo. Wayà siya naghambay
"sa iya mga apo" nga ang gusto hambayon hay madamò; kundì ang hambay niya "sa
imo apo" nga ang gusto hambayon hay isa lang ka tawo kag ini hay si Kristo.
17 Imaw ini ang akon gusto hambayon: May ginghuman anay nga kasugtanan ang
Dios kay Abraham kag adto hay nahuman nang wayà pa ang Kasuguan. Pagkaligad
ng 430 ka tuig, gingtao ng Dios ang Kasuguan kay Moises. Nganì adtong gingpangakò
ng Dios hay indì puydi nga baliwayaon.
18 Kay kung ang panublion hay mababaton paagi sa pagsunod sa Kasuguan, bukon
na ini sunò sa pangakò ng Dios. Pero ang panublion hay gingtao ng Dios kay Abraham
bilang promisa.
19 Niyan, basì gingtao pa gid ang Kasuguan? Gingtao ini ng Dios agud ipakità sa
mga tawo ang inda pagsuway hasta mag-abot ang apo ni Abraham nga si Kristo. Siya
ang apo nga gingpangakò. Gingpatao ng Dios sa mga anghel ang Kasuguan paagi sa
miyugpatungà sa Dios kag sa mga tawo.
20 Pero nang gingtao ang promisa ng Dios kay Abraham, wayà gingpaagiha sa
miyugpatungà kundì siya mismo.

Ang Ulipon kag Ungà

21 Ang gusto ba hambayon ang Kasuguan hay kontra sa mga pangakò ng Dios?
Bukon! Kay kung gingtao ang Kasuguan agud makatao ning matarong nga kabuhì,
kabigon nga matarong ang tawo paagi sa pagsunod sa Kasuguan.
22 Pero sunò sa Kasulatan, ang tanan nga tawo hay naulipon ng kasal-anan, agud
ang magtuo lang kay Hesu-Kristo ang makakabaton ng gingpangakò ng Dios.
23 Bago pa nag-abot ang tyempo ng pagtuo kay Kristo sa mga tawo, daw nakagapos
kita sa prisuhan kag ginabantayan kita ng Kasuguan hasta nga gingpasayod ang
pagtuo parti kay Kristo.
24 Nganì ang Kasuguan hay pareho sa tawo nga nagabantay sa aton para indì kita
maghuman ning malain, hasta si Kristo nag-abot agud kabigon kita nga matarong sa
panirò ng Dios paagi sa pagtuo kay Kristo.
25 Niyan nga nagtuo na kita sa iya, indì na kita kahinangyan nga bantayan ng
Kasuguan.
26 Tanan kamo hay mga ungà ng Dios tungod sa indo pagtuo kay Kristo Hesus.
27 Kag kamo nga nabawtismuhan sa pagpakig-isa kay Kristo, hay gingsuksok na
nindo pareho ng barò ang kabuhì ni Kristo.
28 Wayà na ning pagkakaiba ang Judio o Griego, ulipon o bukon ulipon, lyaki o
babayi, kay kamo tanan nga nagapakig-isa kay Kristo Hesus hay isa na lang.
29 Kag kung nagapakig-isa kamo kay Kristo, matuod gid nga kamo hay mga apo ni
Abraham; kag kung ano ang gingpangakò ng Dios sa iya, mababaton da nindo.

4

1 Niyan gusto ko ipadayon ang akon ginahambay. Mintras ungà pa ang
miyugpanublì, pareho lang siya sa ulipon, aber siya ang matuod nga tag-iya ng tanan
nga panublion.

2 Kahinangyan sundon niya ang mga nagabantay sa iya kag ang mga nagaasikaso
ng iya panublion, hasta sa tyempo nga gingtagana ng iya tatay.
3 Nganì tiyad da kita ini dati, wayà pa naton naintindihi ang kamatuuran nang
bag-o pa lang kita nga nagatuo. Ging-ulipon kita ng malain nga mga espiritu nga
nagagahom sa ini nga kalibutan.
4 Pero nang mag-abot na ang tamà nga tyempo, gingsugò ng Dios ang iya Ungà sa
kalibutan. Ging-ungà siya bilang tawo* kag nagkabuhì sa idayom ng Kasuguan,
5 para tubuson ang tanan nga nagakabuhì sa idayom ng Kasuguan, agud kita hay
maging mga ungà ng Dios.
6 Kag tungod kita† hay mga ungà ng Dios, gingbutang ng Dios ang Espiritu ng iya
Ungà sa aton tagipusuon, agud makatawag kita sa Dios, ng 'Abba!‡ Amay!'
7 Nganì, bukon na ikaw ulipon kundì ungà ng Dios. Kag tungod ikaw hay iya ungà,
miyugpanublì ka ng iya gingpangakò.

Ang Pagkabayaka ni Pablo sa mga taga-Galacia

8 Nang wayà pa kamo nagakilaya sa Dios, naulipon kamo ng mga dios-diosan nga
bukon matuod.
9 Pero niyan nga nakilaya na nindo ang Dios (o mas maayo pa gid nganì nga
hambayon, niyan nga nakilaya na kamo ng Dios), basì gusto pa nindo magbalik sa
mga espiritu nga bukon da makagagahom kag wayà kwenta nga nagadumaya sa ini
nga kalibutan? Basì gusto nindo liwat magpaulipon?
10 Ginahambay ko ini kay ginatinguhà nindo nga sundon ang relihiyon ng mga
Judio, parti sa mga adlaw, mga bulan, mga pyesta kag mga tuig nga inda ginapalabi.
11 Nababayaka ako sa indo kay basì kung ang akon mga pagpangabudlay hay
mawawad-an lang ning puyos.
12 Mga kauturan ko, nagapakitluoy gid ako sa indo, patuyari nindo ako kay ako hay
pareho nindo nga wayà na sa idayom ng Kasuguan.
Wayà kamo ning malain nga nahuman sa akon nang una, basì ginahuman nindo
ini niyan sa akon?
13 Nadumduman nindo nga maluya ang akon lawas nang nagwali ako ng Maayong
Balità sa indo nang una.
14 Kag aber naging problema sa indo nga maluya ang akon lawas, wayà nindo ako
gingsikwaya o gingpabay-i. Kundì gingbaton nindo ako nga daw sa anghel nga halin
sa Dios, o pareho mismo ni Kristo Hesus.
15 Dì ba kalipay-lipay gid kamo nang una? Ako mismo ang makapamatuod nga
kung puydi lang nindo lukaton ang indo mga mata hay ginglukat na nindo para itao
sa akon.
16 Pero niyan nga ginahambay ko sa indo ang kamatuuran, basì ginakabig na nindo
ako nga kaaway?
17 Niyan, daw nagakabayaka gid sa indo adtong mga tawo dirà nga nagatudlò nga
kamo hay kahinangyan magsunod sa Kasuguan ni Moises, pero ang inda handom
hay bukon maayo. Ang gusto lang ninda hay ilayò kamo sa akon para sa inda kamo
maging matutom.
18 Tamà ang magkabayaka sa paghuman ning kaayo kung maayo ang indo motibo,
aber wayà ako dirà sa indo.
19 Mga ungà ko sa pagtuo, tungod sa indo, pareho ako sa isa ka babayi nga
paungaon nga nakakabatyag ning sobra nga kasakit liwat, hasta magkaigwa kamo
ning kinaugalì ni Kristo sa indo kabuhì.

---

* **4:4 4:4** Sa Griego: ging-ungà siya ng isa ka babayi. † **4:6 4:6** Sa Griego: hay kamo. ‡ **4:6 4:6** *Abba* sa Aramaic, ang gusto hambayon hay tatay.

20 Niyan gusto ko gid kuntà kamo makità, agud maistorya ko kamo ning maayo kay
nababayaka gid ako sa indo.

Ang Espiritwal nga Gusto Hambayon parti kana Hagar kag Sara

21 Igwa ako ning gusto ipangutana, kamo nga nagatinguhà sa pagsunod sa
Kasuguan. Wayà ba nindo naintindihi ang gusto hambayon ng Kasuguan?
22 Kay nakasulat didto nga si Abraham hay igwa ning duha ka ungà nga lyaki. Ang
isa hay ungà ng iya asawa nga ulipon kag ang isa hay ungà ng iya asawa nga bukon
ulipon.§
23 Ang iya ungà sa ulipon hay ging-ungà sa natural nga paagi, pero ang iya ungà sa
bukon ulipon hay ging-ungà sunò sa pangakò ng Dios.
24 Ining duha ka babayi hay daw pareho sa parabola* parti sa duha nga kasugtanan
ng Dios. Si Hagar ang ihimplo sa kasugtanan nga gingtao ng Dios kay Moises sa Bukid
ng Sinai kung sa diin ang mga tawo hay una nga naging ulipon ng Kasuguan.
25 Si Hagar hay imaw ang Bukid ng Sinai sa Arabia nga ginakumpara sa Jerusalem
niyan, kay siya kag ang iya mga ungà hay naging ulipon ng Kasuguan.
26 Pero ang babayi nga bukon ulipon hay imaw ang ihimplo ng langitnon nga
Jerusalem, ini hay ginakumpara sa aton nanay.
27 Kay ginahambay ng Kasulatan,
“Magkalipay ka, O babayi nga baog!
Ikaw nga indì makaungà.
Magsinggit ka sa kalipay!
Ikaw nga wayà nakabatyag ning sobra nga kasakit ng paungaon.
Kay mas madamò ang ungà ng babayi nga gingbayaan,
kumpara sa babayi nga may asawa.”†
28 Niyan kamo, mga kauturan ko kay Kristo, hay mga ungà ng Dios sunò sa iya
gingpangakò, pareho ni Isaac.
29 Ang ging-ungà sunò sa pangakò hay ginghingabot ng ging-ungà sa natural nga paagi,
imaw da kita niyan nga ging-ungà sa Espiritu Santo, ginahingabot kita ng mga tawo
nga nagatinguhà nga makasunod sa Kasuguan.
30 Pero ano ang ginahambay ng Kasulatan? “Palayasa ang babayi nga ulipon kag
ang iya ungà. Kay ang ungà ng babayi nga ulipon hay indì puydi makabaton ning
panublion ng ungà ng babayi nga bukon ulipon.”
31 Nganì mga kauturan, bukon kita mga ungà ng ulipon kundì ng bukon ulipon.

5

Ang Kahilwayan paagi kay Kristo

1 Ginghilway na kita ni Kristo para magkaigwa ning matuod nga kahilwayan, nganì
magpakatibay kita kag indì na magpaulipon liwat sa Kasuguan.
2 Tandai nindo, ako mismo ang nagahambay ini. Ang aber sin-o nga gusto
magpapaltak para masunod ang Kasuguan, indì gid niya mababaton ang mga
espiritwal nga binipisyo halin kay Kristo.
3 Ginahambay ko liwat, kung ginatinguhà ng aber sin-o sa indo nga magpapaltak,
obligado siya nga sundon ang tanan nga Kasuguan.
4 Ang nagatinguhà para kabigon ng Dios nga matarong paagi sa pagsunod sa
Kasuguan, gingbaliwayà na niya ang iya relasyon kay Kristo. Kag indì na siya angay
magbaton ng pagpakamaayo ng Dios nga makaluwas sa iya.

§ **4:22 4:22** Ang asawa ni Abraham nga ulipon hay si Hagar kag ang asawa nga bukon ulipon hay si Sara. Basaha sa Gingtunaan kapitulo 16, 17 kag 21. † **4:27 4:27** Isaias 54:1

5 Pero kita, paagi sa bulig ng Espiritu Santo kag sa aton pagtuo kay Kristo, hay
nagahuyat gid kag nagalaom nga kabigon kita nga matarong.
6 Kay kita nga nagpakig-isa kay Kristo Hesus hay bukon na importante kung paltak
o bukon, kundì ang pagtuo nga nakikità paagi sa paghigugmà sa isa kag isa.
7 Maayo na kuntà ang indo ginghuman nang una. Sin-o ang nagpugong sa indo,
nganì indì na kamo magsunod sa kamatuuran?
8 Ini nga pag-ingganyo sa indo hay bukon halin sa Dios nga imaw ang nag-agda sa
indo para magkaigwa ning kahilwayan.
9 Mag-andam kamo, aber may isa lang ka tawo nga malain sa indo, maapiktuhan
ang tanan nga maging malain pareho sa maisot nga pampaalsa sa tinapay nga
napapaalsa ang madakò nga arina.
10 Tungod sa indo pagpakig-isa sa Ginoo, sigurado gid ako nga indì kamo magpati
sa iban nga pagpanudlò. Pero pagaparusahan ng Dios ang aber sin-o dirà nga
nagapanggulo sa indo.
11 Pero para sa akon, mga kauturan, kung ginatudlò ko gihapon nga kahinangyan
ang pagpaltak, basì nakakaagi pa ako ning pasakit ng mga tawo? Kung imaw inà ang
akon ginatudlò, wayà na kuntà may natitisod sa akon pagwali parti sa pagkamatay
ni Kristo!
12 Adtong mga tawo nga nagapanggulo sa indo pagtuo hay indì lang kuntà
magpapaltak, kundì magpautod na sinda!
13 Pero kamo, mga kauturan, ging-agda kamo ng Dios nga maging hilway. Nganì
ayaw nindo paggamita ang indo kahilwayan nga nabaton para maging kabangdanan
agud sundon nindo ang gusto ng indo lawas. Kundì bilang ulipon ni Kristo,
magserbisyo kamo nga may paghigugmà sa isa kag isa.
14 Kay ang tanan nga Kasuguan hay napinsan sa isa na lang nga sugò, “Higugmaon
mo ang imo isigkatawo pareho ng imo kaugalingon.”†
15 Pero kung kamo hay nagainaway kag nagasinakitan sa isa kag isa pareho ng mga
hayop, pag-andam! Basì kung ang kada isa sa indo hay masirà ang pagtuo.

Ang Espiritu ng Dios kag ang Kinaugalì ng Tawo

16 Ang akon gusto nga hambayon hay imaw ini: magkabuhì kamo sunò sa bulig ng
Espiritu Santo, agud indì nindo mahuman ang ginahandom ng indo lawasnon nga
kinaugalì.
17 Kay ang ginahandom ng lawasnon nga kinaugalì hay kontra sa gusto ng Espiritu
Santo kag ang gusto ng Espiritu Santo hay kontra sa lawasnon nga kinaugalì. Nganì
ining duha hay nagakinontrahan sa isa kag isa, nganì indì nindo mahuman ang mga
butang nga gusto nindo humanon.
18 Pero kung ang Espiritu Santo ang indo sundon, bukon na kamo obligado sa
pagsunod sa Kasuguan.
19 Niyan, ang mga ginahuman ng lawasnon nga kinaugalì hay imaw ini: ang
pagpakig-relasyon ning imoral, paghuman ning mahigkò, pag-inuyag,
20 pagsamba sa mga dios-diosan, pagkababaylan, pagkahangit, pagpang-away sa
isigkatawo, pagkaili, pagdumot, paghinakog, pag-iniyaiya, paggrinupo-grupo,
21 pagkasina, pagbinayong, pagkahilig sa kalibutanon nga kalipay kag iban pa nga
mga butang nga tiyad ini. Ginapaandaman ko kamo pareho nang una. Ang aber
sin-o nga nagahuman ng tiyad ini nga mga butang indì magbaton ning panublion sa
gingharian ng Dios.
22 Pero ang kinaugalì nga may bunga ng Espiritu Santo hay imaw ini: mahigug-
maon, malipayon, matawhay, mapinasensyahon sa isigkatawo, mabuot, maayo,
matutom,

† **5:14 5:14** Levitico 19:18

23 madahan kag antigo magpugong ng kaugalingon. Wayà ning kasuguan nga puydi
magkontra sa mga tawo nga nagakabuhì sa tiyad ini nga mga kinaugalì.
24 Gingpatay na ng aber sin-o nga nagpakig-isa kay Kristo Hesus ang inda lawasnon
nga kinaugalì, kaibahan ang malain nga mga hilig kag mga handom.
25 Kung gingtao ng Espiritu Santo ang bag-o nga kabuhì sa aton, kahinangyan
magsunod kita sa iya.
26 Indì kita magpahambog, magpinang-akat o maili sa isa kag isa.

6

Buligi ang mga Kauturan nga Nahuhugaan

1 Mga kauturan, kung may makità kamo nga kaibahan nindo nga nagahuman ning
kasal-anan, kamo nga nagakabuhì sunò sa Espiritu Santo ang magbulig sa iya agud
mapabalik siya sa tamà nga pagkabuhì, pero sa maayo nga paagi. Kag mag-andam
kamo, kay basì kung kamo naman ang matintar.
2 Magbinuligan kamo sa indo mga kahugaan. Kung indo ini humanon, ginasunod
nindo ang kasuguan ni Kristo.†
3 Kung igwa sa indo ning nagahunahunà nga siya hay importante pero bukon da
galì, ginaluko lang niya ang iya kaugalingon.
4 Nganì kahinangyan ang kada isa hay mag-usisà sa iya kaugalingon. Kung ang iya
ginahuman hay tamà, dapat malipay na lang siya kag indì na kahinangyan ikumpara
ang iya kaugalingon sa iban.
5 Kay manabat sa Dios ang kada isa sunò sa iya ginghuman.
6 Ang nagatudlò ng hambay ng Dios hay kahinangyan partehan ng ginatudluan ng
tanan nga maayo nga butang.
7 Ayaw nindo paglukuha ang indo kaugalingon, ang Dios hay indì puydi madayà
aber nin-o. Kay kung ano ang ginatanom ng tawo, imaw da ang iya anihon.
8 Ang nagatinguhà nga magkabuhì sa lawasnon nga kinaugalì hay makakabaton
ning parusa nga wayà katapusan. Pero ang nagatinguhà nga magkabuhì sa Espiritu
Santo hay makakabaton ning kabuhì nga wayà katapusan.
9 Nganì, indì dapat kita matak-an sa paghuman ning maayo kay pag-abot nang tamà
nga oras, makakabaton gid kita ning bayos kung indì kita magpara.
10 Nganì kung igwa ning opurtunidad nga makahuman ning maayo sa tanan nga
tawo, lalò na gid sa mga kauturan sa pagtuo, dapat naton ini humanon.

Ang Katapusan nga Bilin

11 Makikità nindo nga madagkò ang litra ng ini nga sulat, ako mismo ang nagsulat
ini.
12 Ang mga tawo nga nagapangpilit sa indo nga magpapaltak hay gusto lang
magpakità nga sinda hay mas maayo kay nagasunod sinda sa seremonya. Ang isa ka
rason hay ginahadlukan sinda nga pasakitan kung itudlò ninda nga ang kahilwayan
hay paagi lang sa kamatayon ni Kristo.
13 Kay aber nganì sinda mismo nga nagpapaltak hay wayà nagasunod sa Kasuguan.
Gusto lang ninda nga kamo hay ipapaltak agud may maipahambog sinda nga kamo
hay nagasunod sa inda seremonya.
14 Para sa akon, wayà ako ning iban nga puydi ipahambog kundì ang krus kung
sa diin namatay ang aton Ginoong Hesu-Kristo. Tungod sa iya kamatayon, ang mga
butang parti sa relihiyon nga ginakabig nga importante ng mga tawo hay wayà na
ning puyos sa akon kag imaw da ako sa ini nga mga butang.*

---

† **6:2** **6:2** Juan 13:34, 15:12 * **6:14** **6:14** Sa literal: ang kalibutan hay ginglangsang na sa akon kag ako sa kalibutan.

15 Bukon importante kung ang tawo hay paltak o bukon. Pero ang importante sa
tawo hay ang bag-o nga kabuhì halin sa Dios.
16 Sa tanan nga nagatuman sa ini nga pagpanudlò kag sa mga Israelita nga gingpilì
ng Dios, kabay pa nga mabaton nindo ang katawhayan kag kaluoy.
17 Nganì tunà niyan, wayà na ning aber sin-o dirà sa indo nga magpahugà sa akon
paagi sa salà nga pagpanudlò. Kay ang mga pinalian ng pilas sa akon lawas hay tandà
nga ginatudlò ko ang kamatuuran parti kay Kristo.
18 Mga kauturan, kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ng aton Ginoong Hesu-
Kristo. Kabay pa!

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-EFESO

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Efeso mintras siya nakapriso (3:1, 4:1, 6:20) kag gingpadaya niya ini kay Tykicus (6:21-22).

Ang Efeso hay sentro ng negosyo sa probinsya ng Asia kag may sarisarì nga relihiyon nang una didto. Sa Efeso makikità ang templo nga ginghuman para sa dios-diosan nga si Diana (Ginghuman 19:27). Ini hay isa ka kaayo-ayo nga templo nang adto nga tyempo sa bilog nga kalibutan.

Pag-abot ni Pablo sa Efeso, nagtinir siya didto kag nagwali ning sobra duha ka tuig (Ginghuman 19:1-20:1). Paagi sa iya pagwali, kadamò ang nagtuo. Aber ang mga madyikero hay nagdaya ng inda mga librita kag gingsunog ninda nga nakikità ng tanan (Ginghuman 19:19).

Sa kapitulo uno hasta tres, gingtudlò ni Pablo nga matatabò lang ang plano ng Dios paagi kay Kristo. Paagi sa iya, gingluwas ng Dios ang mga Judio kag bukon Judio kag ginghuman sinda nga isa lang ka lawas, nga imaw ang iglesya. Kag sa ini nga mga kapitulo, mababasa ang duha ka kaayo-ayo nga pangamuyò ni Pablo para sa mga nagatuo didto.

Sa kapitulo kwatro hasta sais, gingtaw-an niya liwat ning importansya ang pagkakaisa ng mga Kristyano kag gingtudlò da niya kung pauno sinda magkabuhì. Gingpadumdom da niya sa inda nga dapat ninda gamiton ang tanan nga armas kag proteksyon nga gingtao ng Dios agud maperdi si Satanas.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus paagi sa kabubut-on ng Dios.
Nagapangamusta ako sa indo nga mga balaan nga tawo ng Dios dirà sa syudad ng
Efeso nga matutom nga nagatuo kay Kristo Hesus.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Espirituhanon nga mga Pagpakamaayo paagi kay Kristo

3 Dayawon ang Dios, nga imaw ang Dios ng aton Ginoong Hesu-Kristo kag iya da
Amay. Tungod sa aton pagpakig-isa kay Kristo, gingtaw-an niya kita ng tanan nga
espirituhanon nga pagpakamaayo nga halin sa kalangitan.
4 Nang wayà pa matuga ang kalibutan, gingpilì na kita ng Dios paagi sa aton
pagpakig-isa kay Kristo, agud maging malimpyo ang aton pagkatawo kag wayà ning
kasawayan sa iya atubangan. Tungod sa paghigugmà ng Dios,
5 gingplano na niya nga daan nang una pa nga kita maging iya mga ungà paagi kay
Hesu-Kristo. Ginghuman niya ini sunò sa iya kagustuhan kag kabubut-on,
6 agud madayaw siya tungod sa iya makatitingaya nga pagpakamaayo nga gingtao
sa aton paagi sa iya pinalanggà nga Ungà.
7 Paagi sa dugò* ni Kristo, natubos kita kag gingpatawad sa aton mga kasal-anan
sunò sa iya sobra-sobra nga pagpakamaayo
8 nga gingtao sa aton nga wayà gid ning limitasyon! Gingtao da ng Dios sa aton ang
tanan nga kamayad kag pang-intindi,

---

* **1:7 1:7** *Paagi sa dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

9 agud maintindihan naton ang iya plano nga wayà gingpasayod nang una, nga iya
pagahumanon paagi kay Kristo sunò sa iya kabubut-on.
10 Kag imaw ini ang iya plano: Kung mag-abot na ang tamà nga oras, pagaisahon
niya ang tanan sa dutà kag sa kalangitan sa idayom ng pagdumaya ni Kristo.
11 Ginahuman ng Dios ang tanan nga butang sunò sa iya plano kag kabubut-on.
Kag sunò sa iya plano nang una, gingpilì niya kami agud maging iya mga tawo paagi
sa amon pagpakig-isa kay Kristo.
12 Ginghuman ini ng Dios agud madayaw siya nga mahimayaon tungod sa amon
nga una nga naglaom kay Kristo.
13 Kag kamo da naging kay Kristo nang mabatian nindo ang mensahe ng
kamatuuran, ang Maayong Balità* nga si Kristo ang makaluwas sa indo. Nang magtuo
kamo sa iya, gingtaw-an kamo ng Dios ning Espiritu Santo nga iya gingpromisa bilang
tandà nga kamo hay sa iya na.
14 Ang Espiritu Santo hay kasiguruhan na sa aton nga mababaton ta ang
pagpakamaayo nga gingpangakò ng Dios, hasta kita matubos. Tungod diri, dayawon
naton ang mahimayaon nga Dios.

Ang Pangamuyò para sa mga Nagatuo

15 Nganì nang mabatian ko ang indo pagtuo kay Ginoong Hesus kag ang indo
paghigugmà sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios,
16 permi ako nagapasalamat para sa indo. Ginadumdom ko kamo sa akon mga
pangamuyò,
17 nga kabay pa ang Dios ng aton Ginoong Hesu-Kristo, ang mahimayaon nga Amay,
hay magtao sa indo ning kamayad kag magpasayod sa indo ng kamatuuran parti sa
iya paagi sa bulig ng Espiritu Santo, agud makilaya gid nindo siya.
18 Kabay pa nga mahayagan ang indo hunahunà agud masayuran gid nindo kung
ano ang indo ginalauman sa iya pagkapilì sa indo nga maging iya mga ungà kag
para masayuran da nindo kung mauno kadakò kag pambihirà ang pagpakamaayo
nga gingpangakò ng Dios para sa iya mga balaan nga tawo.
19 Ginapangamuyò ko da nga kabay pa maintindihan nindo ang gahom ng Dios nga
indì mapantayan para sa aton nga nagatuo sa iya. Ini da nga pambihirà nga gahom
nga nagabulig sa aton
20 ang ginggamit niya sa pagbanhaw kay Kristo kag sa pagpapungkò niya hampig†
sa iya tuo didto sa kalangitan.
21 Nganì sa idayom ng gahom ni Kristo ang tanan nga pinunò, may otoridad, may
gahom kag nagadumaya sa kalangitan. Ang otoridad nga gingtao sa iya hay mas
mataas kaysa sa otoridad ng aber sin-o sa ini nga tyempo kag imaw da sa paabuton.
22 Gingpaidayom ng Dios ang tanan nga mga butang sa gahom ni Kristo kag
ginghuman siya nga uyo nga labaw sa tanan nga butang, para sa mga nagatuo sa
iya,
23 nga imaw ang igleysa, ang iya lawas nga naging kumplito kaibahan niya. Siya
da mismo ang nagakumpleto ng tanan-tanan aber diin.

2

Ang aton Bag-o nga Kabuhì

1 Dati patay† kamo sa espiritwal tungod sa indo pagsuway kag mga kasal-anan.

† **1:20 1:20** Kung ang tawo ginapapungkò sa tuo hampig, ang gusto hambayon ginapakità nga siya hay may pinakamataas nga otoridad, gahom kag dungog. † **2:1 2:1** Roma 6:23; Colosas 2:13

2 Nagkabuhì kamo sunò sa malain nga paagi ng kalibutan. Kag sakop kamo ni
Satanas nga imaw ang may otoridad sa malain nga mga espiritu sa langit. Siya da
ang espiritu nga nagagahom niyan sa mga tawo nga wayà nagasunod sa Dios.
3 Dati, kita tanan hay pareho da sa inda: nagkabuhì kita sunò sa gusto ng aton
tawhanon nga kinaugalì, gingsunod naton ang ginahandom ng aton lawas kag ang
anuman nga ginahunahunà ng aton isip. Sa aton kinaugalì, pareho ng iban, kaibahan
da kita nga dapat parusahan tungod sa aton kasal-anan.
4 Pero abunda gid ang kaluoy ng Dios kag kadakò gid ang iya paghigugmà sa aton,
5 nga aber kita hay patay sa espiritwal tungod sa aton kasal-anan, gingbuhì kita
niya kaibahan ni Kristo. (Naluwas nganì kita tungod sa iya pagpakamaayo.)
6 Kag tungod sa aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus, gingbanhaw kita ng Dios
kaibahan ni Kristo, kung sa diin magaharì kita kaibahan niya sa kalangitan.
7 Ginghuman ini ng Dios agud maipakità niya sa tanan sa paabuton nga mga
tyempo ang iya sobra-sobra nga pagpakamaayo nga iya gingtao sa aton paagi sa aton
pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
8 Tungod sa iya pagpakamaayo, naluwas kamo paagi sa indo pagtuo. Kag bukon
ini resulta ng indo kaugalingon nga pagtinguhà, kundì ini hay regalo ng Dios.
9 Ini hay bukon tungod sa indo mga hinimuan agud wayà gid ning may
makapahambog.
10 Kay ang aton kabuhì hay gingbag-o ng Dios paagi sa aton pagpakig-isa kay Kristo
Hesus, agud maghuman kita ning mga maayo, nga iya gingplano nang una pa para
sa aton kung pauno kita magkabuhì.

Paagi kay Kristo Ging-isa ang mga Judio kag Bukon Judio

11 Nganì dumduma nindo ang indo dati nga kamutangan. Ging-ungà kamo nga
bukon Judio kag ginatawag kamo nga bukon paltak ng mga Judio. Ang mga Judio hay
ginatawag nga paltak*. (Pero adto hay ginahuman ninda sa inda lang lawas.)
12 Dumduma da nindo nang una nga wayà kamo ning relasyon kay Kristo, bukon
kamo kaibahan sa nasyon ng Israel kag bukon kamo sakop sa mga kasugtanan nga
ang basihan hay ang promisa ng Dios. Nagkabuhì kamo sa ini nga kalibutan nga
wayà ning paglaom kag wayà ning Dios.
13 Dati malayò kamo sa Dios, pero niyan hay gingpapalapit kamo paagi sa dugò ni
Kristo tungod sa indo pagpakig-isa sa iya.
14 Kay siya mismo ang basihan kung basì nagkaigwa ning katawhayan kami nga
mga Judio kag kamo nga mga bukon Judio. Gingbuoy niya ang tudo nga kahangit sa
isa kag isa nga nagpabuyag sa aton pareho ng pader agud ang duha hay magakaisa.
15 Paagi sa iya pagkamatay sa krus,* indì na kahinangyan pa nga sundon ang mga
kasuguan kag mga ordinansa ng mga Judio; agud pag-isahon sa iya ang bag-o nga
grupo ng mga tawo halin sa duha ka grupo, para magkaigwa ning katawhayan.
16 Paagi sa iya pagkamatay sa krus, gingbuoy niya ang tudo ninda nga kahangit kag
gingpabalik niya sa Dios ang duha ka grupo nga ging-isa na.
17 Nagkari diri si Kristo kag gingwali ang Maayong Balità nga nagtao katawhayan
sa indo nga mga bukon Judio nga malayò sa Dios kag sa amon da nga mga Judio nga
malapit sa iya.
18 Tungod kay Kristo, pareho na kita nga makakapalapit sa Dios nga Amay paagi sa
isa ka Espiritu Santo.
19 Nganì niyan, kamo nga mga bukon Judio hay bukon na dayuhan o istranghero,
kundì mga kasimanwa na ng mga balaan nga tawo ng Dios kag mga miyembro na ng
pamilya niya.

---

* **2:15 2:15** Sa Griego hay sa iya lawas.

20 Kamo hay kaibahan na ng mga nagatuo nga pareho sa ginapatindog nga templo
nga nakapundar sa mga apostoles kag mga propeta* kag si Kristo mismo ang
pinakaimportante nga bato sa kanto ng pundasyon.
21 Paagi sa iya, kamo hay pareho sa kada parte ng templo nga nagakasugdong-
sugdong hasta maging mabahoy kag balaan nga templo ng Ginoo.
22 Kag tungod da sa indo pagpakig-isa sa iya, naging kaibahan kamo sa napatindog
nga templo nga ginaistaran ng Dios paagi sa Espiritu Santo.

3

Ang Plano ng Dios sa mga bukon Judio

1 Tungod diri, ako hay nagapangamuyò sa Dios para sa indo. Gingpriso ako kay
nagaserbisyo ako kay Kristo Hesus paagi sa pagwali sa indo nga mga bukon Judio.
2 Sigurado gid nga nabatian nindo nga sa pagpakamaayo ng Dios, gingsaligan niya
ako nga maging miyugwali para sa indo.
3 Gingpasayod sa akon ng Dios ang iya plano nga wayà gingpasayod nang una kag
gingsulat ko na ini dati ning matag-od lang.
4 Mintras ginabasa nindo ini, masasayuran nindo nga naiintindihan ko gid ang
plano ng Dios nga wayà gingpasayod nang una, nga ginghuman ni Kristo niyan.
5 Nang una, wayà gid gingpasayod ng Dios sa mga tawo ini nga plano, pero niyan
gingpasayod na niya ini sa iya gingpilì nga mga apostoles kag mga propeta paagi sa
Espiritu Santo.
6 Kag ini ang iya plano: paagi sa Maayong Balità, ang mga bukon Judio hay
makakaibahan ng mga Judio sa panublion kag makakaibahan bilang miyembro sa
isa ka lawas kag pareho nga makakabaton ng pangakò halin sa Dios tungod sa inda
pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
7 Tungod sa pagpakamaayo ng Dios nga gingtao sa akon, ginghuman niya ako nga
miyugserbisyo para iwali ang Maayong Balità paagi sa iya gahom nga nagahikot sa
akon.
8 Ako ang pinakamababà gid sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios, pero gingtaw-
an niya ako ning pribilihiyo nga maiwali sa mga bukon Judio ang Maayong Balità
parti sa indì matungkad nga pagpakamaayo halin kay Kristo.
9 Wayà gid nagbalità ang Dios nga naghuman ng tanan nga butang kung ano ang iya
plano nga wayà gingpasayod nang una. Pero niyan gingsugò niya ako sa pag-isplikar
sa tanan nga tawo kung pauno niya ginatuman adto nga plano,
10 agud paagi sa mga nagatuo kay Kristo, maipasayod niyan ng Dios sa tanan nga
pinunò kag may otoridad sa kalangitan kung ano ang iya kamayad nga ginapakità sa
iba-iba nga paagi.
11 Natabò ini sunò sa plano ng Dios tunà pa nang una nga iya ginghuman paagi kay
Kristo Hesus nga aton Ginoo.
12 Tungod sa aton pagtuo kay Kristo kag sa aton pagpakig-isa sa iya, makapalapit
na kita sa Dios nga wayà ning kahadlok o pagkatahap.
13 Nganì nagapangabay ako sa indo nga indì kamo maduyaan ning paglaom tungod
sa mga kahugaan nga akon naaagihan kay para ini sa indo kaayuhan.

Ang Pangamuyò ni Pablo sa mga Nagatuo

14 Nganì pag nadudumduman ko ini nga plano ng Dios, nagaluhod ako sa
pagpangamuyò sa aton Amay,
15 nga imaw ang nagagahom sa tanan sa kalangitan kag sa kada nasyon sa dutà.*

* **3:15 3:15** Sa literal: nga imaw ang nagapangayan sa kada pamilya sa kalangitan kag sa kalibutan.

16 Ginapangamuyò ko nga pakusugon niya ang indo espirituhanon nga kabuhì paagi
sa iya Espiritu Santo, sunò sa iya dakò kag pambihirà nga gahom,
17 agud magaistar ning permanenti si Kristo sa indo tagipusuon paagi sa indo pagtuo
sa iya. Ginapangamuyò ko da nga kamo hay maging malig-on tungod sa paghigugmà
ng Dios, pareho sa maayo nga tanom nga madayom ang gamot kag pareho sa malig-on
nga bayay nga matibay ang pundasyon.
18 Ang resulta, magakaigwa kamo ning pang-intindi kaibahan ng tanan nga balaan
nga tawo ng Dios, kung mauno gid kalapad kag kahabà, kataas kag kadayom ang
paghigugmà ni Kristo sa aton.
19 Aber indì pa gid ini maintindihan ning maayo, kabay pa nga mabatyagan nindo
ang paghigugmà ni Kristo agud mapunò kamo ng tanan nga kinaugalì ng Dios hasta
kamo maging kumplito.
20 Dayawon ta ang Dios nga nakakahuman ng mas sobra pa sa aton ginapangabay
o ginahunahunà paagi sa iya gahom nga nagahikot sa aton.
21 Dayawon naton ang Dios, kita nga nagatuo kag nagapakig-isa kay Kristo, hasta
sa wayà katapusan. Kabay pa!

4

Ang Pagkakaisa ng mga Nagatuo bilang Isa ka Lawas

1 Nganì ako nga gingpriso tungod sa pagserbisyo sa Ginoo, nagapangabay sa indo
nga magkabuhì kamo ning tamà bilang mga gingpilì ng Dios.
2 Maging mapainubuson kamo kag madahan, maging matiniison kag batunon nindo
ang kakuyangan ng isa kag isa paagi sa indo paghinigugmaan.
3 Nagtao ang Espiritu Santo sa indo ng pagkakaisa, nganì tinguhaa gid nindo nga
maipadayon ini paagi sa matawhay nindo nga relasyon sa isa kag isa.
4 Kita nga mga nagatuo hay isa ka lawas kag may isa ka Espiritu Santo. Isa ang aton
paglaom, kay pareho da kita nga nagahuyat sa gingpromisa ng Dios ng pagkapilì niya
sa aton.
5 Isa ang aton Ginoo, isa ang pagtuo kag isa ang bawtismo.
6 Kag may isa kita ka Dios nga Amay ng tanan. Siya ang nagaharì, nagahikot kag
nagaistar sa tanan nga nagatuo.
7 Pero gingtaw-an ni Kristo ang kada isa sa aton ning iba-iba nga abilidad sunò sa
iya pagpakamaayo.
8 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Nang magsakà siya sa langit, gingdaya niya ang madamò nga bihag.
Kag gingtaw-an niya ning mga regalo ang mga tawo.”†
9 (Niyan ano ang gusto hambayon ng “nagsakà siya sa langit?” Ang gusto hambayon
ini, nagpanaog anay siya sa mababà nga lugar, nga imaw ang kalibutan.
10 Kag siya nga nagpanaog, imaw da ang nagsakà sa ibabaw ng tanan nga
kalangitan, agud mapunò ng iya presensya ang tanan aber diin.)
11 Siya ang naghuman sa iban bilang apostoles, ang iban bilang propeta, ang iban
bilang miyugwali ng Maayong Balità kag ang iban bilang pastor* kag manunudlò.
12 Ginghuman niya ini agud ipreparar ang mga balaan nga tawo ng Dios sa
pagserbisyo para maging malig-on sinda nga mga nagatuo bilang lawas ni Kristo.
13 Sa ini nga paagi, maabot naton tanan ang pagkakaisa sa pagtuo kag pagkakilaya
sa Ungà ng Dios, agud ang aton espiritwal nga kabuhì hay maging makusog kag wayà
kuyang, kapareho ni Kristo nga wayà kuyang ang pagkatawo.
14 Kung ini matabò, bukon na kita pareho sa maisot nga mga ungà nga madalì
mapatayang ng iba-iba nga pagpanudlò, nga daw ang ginasakyan sa dagat nga

† **4:8 4:8** Salmo 68:18

ginaanod ng humbak kag ginapadpad ng hangin. Indì na kita maluluko ng mga tawo
nga nagadinayà nga ang gusto hay day-on kita sa kalainan paagi sa inda pagpanudlò
nga bukon matuod.
15 Kundì, kahinangyan magsunod kag maghambay kita ning kamatuuran nga may
paghigugmà, agud sa tanan nga butang maging kapareho kita ni Kristo nga imaw ang
aton uyo.
16 Paagi sa iya pagdumaya, ang tanan nga parte ng lawas nga imaw ang mga
nagatuo sa iya hay nagakasugdong-sugdong kag ang kada parte hay nakakabaton
ning sustansya. Nagagana ning tamà ang kada parte, nagabahoy ang bilog nga lawas
kag nagakusog. Ini hay matabò kung ginahigugmà naton ang isa kag isa.

Ang Bag-o nga Kabuhì paagi kay Kristo

17 Niyan sa otoridad nga gingtao ng Ginoo sa akon, ini ang akon ginapaandam sa
indo: ayaw na kamo magkabuhì pareho ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios.
Wayà ning puyos ang inda ginaisip
18 kay naduyman ang inda pang-intindi. Nagakabuhì sinda nga buyag sa Dios
tungod sa inda pagiging ignorante, kay sobra katugas ang inda uyo.
19 Wayà na gid sinda ning huyà. Ang tanan ninda nga oras hay puro na lang pag-
inuyag kag padayon ang inda paghuman ng tanan nga mga kalaw-ay nga handom.
Wayà gid sinda ning pagpugong sa paghuman ini.
20 Pero kamo, bukon tiyad inà ang natun-an nindo parti kay Kristo.
21 Kung napamatian gida nindo ang pagpanudlò parti sa iya kag paagi sa iya hay
natudluan kamo ng mga kamatuuran nga makità gid sa iya kabuhì,
22 dapat lang bayaan nindo ang dati nindo nga pamatasan pareho sa pag-uba ng
lumà nga barò, kay ini hay hinimuan ng lawasnon nindo nga kinaugalì nga nagasirà
sa indo paagi sa malain nga mga hilig nga nagadayà sa indo.
23 Bag-uha na nindo ang indo tagipusuon kag hunahunà.
24 Kahinangyan iilis nindo ang bag-o nga kinaugalì kay ginghuman ng Dios nga bag-
o ang aton kabuhì pareho sa iya nga imaw ang matuod nga kabuhì nga matarong kag
wayà ning kasal-anan.
25 Nganì, indì na kamo magpinusong kag dapat maghambay ang kada isa ning
matuod† sa iya mga kauturan kay kaibahan kita tanan sa isa ka lawas.
26 Kung mahangit man kamo, likawi nindo nga kamo makasalà. Kag ayaw nindo
pagpadugaya ang indo kahangit sa bilog nga adlaw.
27 Ayaw nindo pagtaw-i ning lugar ang diyablo nga matintar kamo.
28 Ang mga miyugpangawat hay indì na dapat magpangawat, kundì magtrabaho
sinda mismo sa maayo nga paagi, agud makabulig da sinda sa mga nagakahinangyan.
29 Ayaw kamo maghambay ning malain, kundì tinguhaa nindo nga maghambay
ning makakabulig kag angay sa sitwasyon, agud makatao ning kaayuhan sa mga
makakabatì.
30 Ayaw nindo pagpalisura ang Espiritu Santo ng Dios kay ang Espiritu Santo imaw
ang tandà nga kamo hay sa Dios kag ang katibayan ng pagtubos sa indo sa paabuton
nga adlaw.
31 Buy-a sa indo kabuhì ang tanan nga paglain ng buot, pagkahangit kag pagdumot.
Ayaw na kamo magpanghayagak o magpangtsismis, kundì buy-a ang tanan nga
kalainan.
32 Kag maging mabuot kamo sa isa kag isa kag maging maluluy-on. Mag-
pinatawaran kamo pareho ng pagpatawad sa indo ng Dios paagi kay Kristo.

---

† **4:25 4:25** Zacarias 8:16

5

Ang Malimpyo nga Pagkabuhì

1 Nganì tungod mga pinalanggà kamo nga mga ungà ng Dios, sundi nindo ang iya
ihimplo.
2 Dapat padayon nindo nga higugmaon ang indo isigkatawo pareho ng paghigugmà
ni Kristo sa aton. Tungod sa iya paghigugmà, gingtao niya ang iya kabuhì para sa aton
bilang isa ka halad* kag ini nga sakripisyo hay mahumot sa Dios nga nakakapalipay
sa iya.
3 Tungod kamo mga balaan nga tawo ng Dios, kahinangyan likawan nindo ang
parti sa pagpakig-relasyon ning imoral, ang tanan nga pag-inuyag o ang pagkahakog,
bukon ini angay aber mamitlang sa indo.
4 Imaw da ang aber ano nga mga hambay ning kabastos o wayà puyos nga istorya
kag tiaw-tiaw nga malain, kundì dapat magpasalamat kamo sa Dios.
5 Kay sayod nindo nga ang nagahuman ning imoral, pag-inuyag o pagkahakog (ini
nga paghinakog hay pareho sa pagsamba sa mga dios-diosan) hay indì makabaton
ning panublion sa gingharian ni Kristo kag ng Dios.

Ang Pagkabuhì sa Kahayag

6 Ayaw kamo magpadayà aber kanin-o paagi sa mga hambay nga wayà ning
kamatuuran, kay parusahan ng Dios ining mga tawo nga masinuwayon nga
nagahuman ng mga ini.
7 Ayaw da kamo maglakot sa ginahuman ng ining mga tawo.
8 Dati, nagakabuhì kamo sa kaduyom, pero niyan nagakabuhì kamo sa kahayag kay
nagpakig-isa na kamo sa Ginoo. Nganì dapat ipakità nindo sa indo pagkabuhì nga
nahayagan na kamo.
9 Kay kung ang tawo nahayagan na, masasayuran mo ini tungod ang iya pamatasan
hay maayo, matarong kag masinundanon sa kamatuuran.
10 Tinguhaa nindo nga makatuon kung ano ang nakakapalipay sa Ginoo.
11 Ayaw kamo maglakot sa wayà puyos nga mga ginahuman ng iban nga
nagakabuhì sa kaduyom. Kundì, dapat ipakità nindo sa inda nga malain ang inda
ginahuman.
12 Makahuhuyà aber imitlang ang mga butang nga inda ginahuman ning sikreto.
13 Pero kung mabulgar ang tanan nga inda ginahuman nga sikreto, masasayuran
ninda kung mauno ini kalain!
14 Kay ang tanan nga nahayagan hay nakikità na. Nganì may iban nga nagahambay,
“Batì na, ikaw nga nagakatuyog,
bangon halin sa mga patay,
kag mahahayagan ka ni Kristo.”
15 Nganì pakaayuha nindo kung pauno kamo magkabuhì. Ayaw kamo magpatuyad
sa mga tawo nga wayà pang-intindi, kundì magkabuhì kamo bilang mga tawo nga
nakakaintindi sa kabubut-on ng Dios.
16 Gamiton nindo ning maayo ang indo oras* kay madamò nga kalainan ang
natatabò sa kalibutan.
17 Ayaw kamo magpinaluko, kundì intindihon nindo kung ano ang gusto ng Ginoo
nga ipahuman sa indo.
18 Ayaw kamo magbinayong kay nakakasirà ini sa indo. Kundì magpapunò kamo
ng Espiritu Santo.
19 Tungod ang Espiritu Santo ang nagatuytoy sa indo, dapat imaw ini ang humanon
nindo: pag nagatipon kamo, magkantahan kamo ning mga salmo, mga imno kag

* **5:16 5:16** Sa literal: tubuson ang oras.

iban nga mga kanta nga ginatao ng Espiritu Santo. Kung magkanta kag magkumpuso
kamo, dapat halin gid sa indo tagipusuon, kay ini hay pagdayaw sa Ginoo.
20 Magpasalamat kamo permi sa Dios nga Amay sa tanan nga butang tungod sa
indo relasyon sa aton Ginoong Hesu-Kristo.†
21 Kag magpasakop kamo sa isa kag isa tungod sa indo pagrespito kay Kristo.

Ang Pagpanudlò sa Mag-asawa

22 Kamo nga mga babayi, magpasakop kamo sa indo asawa, pareho ng indo
pagpasakop sa Ginoo.
23 Kay ang lyaki ang uyo ng iya asawa, pareho ni Kristo nga imaw ang uyo ng
iglesya, kita nga mga nagatuo ang iya lawas kag siya da ang aton Manluluwas.
24 Kung pauno nga ang mga nagatuo nagapasakop kay Kristo, ang mga babayi hay
dapat da nga magpasakop sa inda asawa paagi sa pagsunod sa tanan nga butang.
25 Kamo naman nga mga lyaki, higugmaa nindo ang indo asawa pareho ng
paghigugmà ni Kristo sa mga nagatuo. Tungod sa iya paghigugmà gingsakripisyo
niya ang iya kabuhì para sa inda,
26 agud ilain sinda para sa Dios, pagkatapos nga nalimpyuhan paagi sa paghugas
ng hambay ng Dios.
27 Ginghuman niya ini agud mabaton niya ang mga nagatuo bilang iya asawa nga
wayà ning kasal-anan kag wayà ning kapintasan. Kita hay pareho sa babayi nga
kyasayon nga sobra gid kagwapa kay wayà gid ning may makità nga buling o kurinot
o ano pa nga mga deperensya.
28 Imaw da ang mga lyaki, kahinangyan higugmaon ninda ang inda asawa, pareho
ng paghigugmà ninda sa inda kaugalingon nga lawas. Ang nagahigugmà sa iya asawa
hay nagahigugmà sa iya kaugalingon kay sinda hay naging isa na.
29 Wayà ning tawo nga wayà nagahigugmà sa iya kaugalingon nga lawas, kundì
ginapakaon niya ini kag ginadipara. Imaw da ini ang ginahuman ni Kristo sa mga
nagatuo sa iya,
30 kay kita nga nagatuo kay Kristo hay mga parte ng iya lawas.
31 Ginahambay ng Kasulatan, “Ini ang kabangdanan kung basì bayaan ng lyaki ang
iya tatay kag nanay kag magaiba siya sa iya asawa, kay maging isa na sinda nga
duha.”†
32 Makatitingaya ining madayom nga kamatuuran kag ang ginahambay ko diri hay
ang pagiging isa ni Kristo kag ng mga tawo nga nagatuo sa iya.
33 Nganì imaw da kamo, mga lyaki, higugmaa nindo ang indo asawa, pareho ng
paghigugmà nindo sa indo kaugalingon. Kag kamo, mga babayi, tahura nindo ang
indo asawa.

6

Ang Pagpanudlò sa mga Ginikanan kag mga Ungà

1 Kamo nga mga kabataan, tumana nindo ang indo mga ginikanan tungod sa indo
pagpakig-isa sa Ginoo kay imaw ini ang tamà nga humanon.
2-3 “Tahura ang imo tatay kag nanay, agud magiging maayo ang imo paabuton
kag magahabà ang imo kabuhì diri sa dutà.”† Imaw ini ang una nga sugò nga may
kaibahan nga pangakò.
4 Kamo naman nga mga ginikanan,* ayaw nindo pagpahangita ang indo mga ungà,
kundì pabahuya sinda sa pagdisiplina kag pagpanudlò parti sa kung ano ang gusto
ng Ginoo nga humanon ninda.

---

† **5:20 5:20** Sa literal: sa pangayan ng aton Ginoong Hesu-Kristo. † **5:31 5:31** Gingtunaan 2:24 † **6:2-3 6:2-3** Exodus 20:12; Deuteronomio 5:16 * **6:4 6:4** Sa literal: mga tatay.

Ang Pagpanudlò sa mga Ulipon kag mga Amo

5 Kamo nga mga ulipon, tumana ang indo mga amo diri sa dutà nga may pagtahod
kag pagsunod nga hugot sa tagipusuon, nga daw si Kristo ang indo ginaserbisyuhan.
6 Nganì magserbisyo kamo bukon lang kung nagasirò ang indo amo agud malipay
sinda, kundì halin sa tagipusuon bilang mga ulipon ni Kristo nga nagahuman ng
kabubut-on ng Dios.
7 Magserbisyo kamo nga may maayo nga kabubut-on nga daw ang Ginoo mismo
ang indo ginaserbisyuhan kag bukon lang ang mga tawo.
8 Tandai nindo, ang kada isa nga nagahuman ning maayo hay may mababaton halin
sa Ginoo, ulipon man siya o bukon.
9 Kamo naman nga mga amo, tratuha nindo ning maayo ang indo mga ulipon. Ayaw
nindo sinda pagpahugai kay sayod nindo nga sinda kag kamo hay may pareho nga
amo sa kalangitan kag wayà siya ning may ginapalabi aber sin-o.

Ang Pagpanudlò kung pauno Perdihon si Satanas

10 Mga kauturan kay Kristo, ang pinakaulihi nga mahahambay ko sa indo hay imaw
ini: magpakalig-on kamo sa indo pagpakig-isa sa Ginoo paagi sa iya pambihirà nga
gahom.
11 Gamita nindo ang tanan nga armas kag proteksyon nga gingtao ng Dios agud indì
kamo maperdi ng mga plano nga pagpangluko ng diyablo.
12 Kay ang aton kaaway bukon mga tawo, kundì ang tanan nga pinunò, mga may
otoridad, mga nagagahom sa mga tawo nga sakop ng kaduyom kag malain nga mga
espiritu nga nagagahom sa kalangitan.
13 Nganì gamita nindo ang tanan nga armas kag proteksyon nga gingtao ng Dios,
agud pag-abot nang adlaw nga ang matatabò sa kalibutan hay malain, makakabatò
kamo kag pagkatapos magiging malig-on gihapon kamo.
14 Nganì magpakatibay kamo! Isuksok nindo bilang sinturon ang kamatuuran.
Gamita nindo bilang panagang para sa dughan ang pagkamatarong halin sa Dios.
15 Kag isuksok nindo bilang sapatos ang Maayong Balità nga naibalik na ang aton
relasyon sa Dios, agud maging preparado kita para magbatò.
16 Bukon lang inà, gamita da nindo bilang panagang ang indo pagtuo, agud indì
kamo madutlan ng mga pagtintar ni Satanas nga daw sa nagadayab nga mga panà.
17 Kag gamita nindo bilang helmet ang pagkilaya nga kamo gingluwas na. Gamita
da nindo ang hambay ng Dios pareho ng espada nga ginatao ng Espiritu Santo sa
indo.
18 Himua nindo ini tanan nga may pagpangamuyò kag tanan nga klasi ng
pagpangabay sa Dios. Mangamuyò kamo sa tanan nga oras sa bulig ng Espiritu Santo.
Maging alisto kamo kag magpadayon kamo nga magpangamuyò lalò na para sa mga
balaan nga tawo ng Dios.
19 Kag ipangamuyò da nindo ako nga kada ako magwali hay mataw-an ako ng Dios
ning tamà nga ihambay, agud maipasayod ko nga may kaisog ang Maayong Balità nga
wayà gingpasayod nang una.
20 Kay gingsugò ako ng Dios para magwali ng Maayong Balità kag ini ang
kabangdanan nga ako hay napriso. Nganì ipangamuyò nindo ako nga makawali ako
nga may kaisog sunò sa dapat ko hambayon.

Ang Bendisyon ni Pablo sa mga Nagatuo

21 Si Tykicus, nga aton palanggà nga utod kag matutom nga miyugserbisyo sa Ginoo,
ang magabalità sa indo parti sa tanan nga akon kamutangan kag ginahuman diri.
22 Ini ang kabangdanan kung basì gingsugò ko siya dirà para masayuran nindo ang
parti sa amon sitwasyon diri, agud mapakusog ang indo buot.

23 Mga kauturan, kabay pa nga mabaton nindo ang katawhayan, imaw da ang
paghigugmà kag pagtuo halin sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.
24 Kabay pa nga ang grasya ng Dios mabaton ng tanan nga nagahigugmà ng
paghigugmà nga wayà katapusan sa aton Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-FILIPOS

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Filipos. Nag-abot sina Pablo daya ang Maayong Balità sa Filipos nang pangaduha niya nga misyon kaibahan si Silas. Isa ka gab-i, nagkaigwa ning panan-awon si Pablo kag nakità niya ang tawo nga taga-Macedonia nga ang hambay, "Kari diri sa Macedonia, buligi kami." (Ginghuman 16:9-10) Nganì nagkadto sina Pablo sa Filipos nga sakop ng Macedonia.

Ang Filipos hay isa sa pinakamadugay kag pinakabantog nga syudad sa adto nga tyempo nang nag-abot si Pablo didto. Sarisarì ang relihiyon sa ini nga syudad, makikità ang mga tawo nga dibuto sa inda ginapatihan kag makikità da ang iba-iba nga ginasamba ninda nga mga dios-diosan.

Gingsulatan ni Pablo ang mga kauturan sa Filipos kay gusto niya magtudlò sa inda parti sa pagpaubos pareho sa ihimplo nga gingtao ni Hesu-Kristo nga naging tawo kag namatay para sa aton.

Aber nagasulat si Pablo sa suyod ng prisuhan para sa mga taga-Filipos, ang iya nababatyagan nga kalipay hay indì gid niya mapunggan. Mababasa sa iya sulat ang hambay nga, 'kalipay' ning 22 ka beses. Mababasa da ang iya pagsalig kag pagpasalamat sa mga nagatuo didto nga mabubuligan gid siya sa iya mga kahinangyan. Mababatyagan da ang iya sobra nga paghigugmà kag maayo nga relasyon sa inda.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo kag ang kaibahan ko hay si Timoteo; kami hay mga ulipon ni Kristo* Hesus. Nagapangamusta kami sa indo nga mga balaan nga tawo ni Kristo Hesus dirà sa syudad ng Filipos, imaw da sa mga miyugdumaya kag sa mga miyugserbisyo ng mga nagatuo.

2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Pangamuyò kag Pagpasalamat ni Pablo

3 Nagapasalamat gid ako sa Dios kada ko kamo madumduman.

4 Ang akon mga pangamuyò para sa indo tanan hay permi gid may kalipay,

5 tungod sa indo pagbulig sa pagpalapnag ng Maayong Balità* parti kay Kristo, tunà pa nang gingbaton nindo ini hasta arinyan.

6 Sigurado gid ako nga ang Dios nga nagtunà ng maayo nga mga ginghuman sa indo hay magapadayon gid hasta matapos sa adlaw ng pagbalik ni Kristo Hesus.

7 Dapat lang gid nga tiyad ini ang akon ginahunahunà para sa indo tanan kay palanggà ko gid kamo. Kaibahan nindo ako tunà pa nang una sa pagdipinsa ko kag pagpamatuod ng Maayong Balità. Kaparte ko pa kamo sa pribilihiyo nga gingtao ng Dios sa akon, aber arinyan nga ako hay nakapriso.

8 Sayod gid ng Dios nga ang akon kalangkag sa indo tanan hay pareho ng paghigugmà sa indo ni Kristo Hesus.

9 Ginapangamuyò ko nga magainit pa gid ang indo paghigugmaan sa isa kag isa kag madugangan pa gid ang indo pagkasayod kag pagkaintindi sa kamatuuran,

10 para indo mapilì kung ano ang pinakamaayo nga humanon, agud maging malimpyo ang indo kabuhì kag wayà ning may malain nga maihambay kontra sa indo hasta sa adlaw ng pagbalik ni Kristo.

11 Paagi sa bulig ni Hesu-Kristo, ang indo pagkabuhì hay punò gid ning pagka-
matarong agud mapadunggan kag madayaw ng mga tawo ang Dios.

Ang Gahom ng Maayong Balità kag Pagkabuhì para kay Kristo

12 Mga kauturan kay Kristo, niyan gusto ko nga masayuran nindo, ang mga butang
nga natabò sa akon hay mas nakabulig ning dakò para maiwali ang Maayong Balità.
13 Nganì, nasayuran ng mga gwardya diri sa palasyo kag ng iban da nga mga tawo
diri nga ako hay napriso tungod sa akon pagserbisyo kay Kristo.
14 Tungod sa akon pagkapriso, lalò nga naglig-on ang pagtuo ng kadamuan nga mga
kauturan sa Ginoo kag lalò pa sinda nag-isog nga iwali ang hambay ng Dios.
15 Matuod gid nga ang iban nagawali parti kay Kristo tungod sa kaili kag
pagkumpitensya, pero ang iban naman nagawali nga tamà ang motibo.
16 Nagawali sinda kay ginahigugmà ninda ako, sayod ninda nga ako hay gingbutang
diri ng Dios para dipinsahan ang Maayong Balità.
17 Pero ang mga tawo nga naiili hay may malain nga motibo sa pagwali parti kay
Kristo. Ang kalaom ninda lalò pa ako nga mahuhugaan mintras yari sa prisuhan.
18 Hay ano gid? Aber sa ano pa man nga paagi, pakunukuno man o matuod, ang
importante hay ginawali si Kristo. Nalilipay pa ako tungod sa natabò. Kag padayon
ako nga nalilipay
19 kay sayod ko nga paagi sa indo mga pangamuyò kag sa dakò nga bulig ng Espiritu
ni Hesu-Kristo hay makaluwas gid ako diri sa prisuhan.
20 Ang akon madakò nga handom kag paglaom hay indì ako mapahuyà, kundì may
kaisog pareho nang una hasta niyan agud paagi sa tanan ko nga ginahuman, mabuhì
man o mamatay, hay madayaw ko si Kristo.
21 Kay para sa akon, ang mabuhì para kay Kristo kag ang mamatay mas bintaha.
22 Pero kung ako hay buhì, maipadayon ko ang pinakamaayo nga humanon, nganì
indì ko masayuran kung ano ang akon pilion.
23 Niyan naiipit ako sa duha nga kaisipan: Gusto ko nga bayaan na ini nga kabuhì
para makaibahan si Kristo, kay para sa akon, imaw ini ang pinakamaayo.
24 Pero mas importante nga buhì ako kay para ini sa indo kaayuhan.
25 Imaw ini ang akon nasisiguro: Sayod ko nga indì pa ako mamatay, makakaibahan
ko pa kamo para mabuligan kamo tanan nga mapalig-on ang indo espirituhanon nga
kabuhì kag maging malipay kamo sa indo pagtuo.
26 Agud kung makaibahan ko na kamo liwat, lalò pa gid nindo nga dayawon si
Kristo Hesus tungod sa ginghuman niya sa akon.
27 Ano man ang matabò, dapat magkabuhì gid kamo sunò sa Maayong Balità parti
kay Kristo. Agud makakarà man ako kag makità kamo o indì, sayod ko nga kamo
hay matibay nga nagakaisa sa espiritu kag may isa ka handom nga dipinsahan ang
Maayong Balità nga aton ginatuuhan.
28 Ayaw kamo mahadlok sa mga nagakontra sa indo kay ini ang tandà nga ang
destinasyon ninda hay sa impyerno, pero kamo pagaluwason kag ini hay humanon
gid ng Dios!
29 Kay gingtao ng Dios sa indo ang pribilihiyo paagi kay Kristo: bukon lang ang
magtuo sa iya, kundì ang magtiis da para sa iya.
30 Kag ang indo pagpakiglaban tungod sa Maayong Balità hay pareho da sa nakità
nindo sa akon nang una kag niyan nabatian gihapon nindo.

2

Ang Pagpakababà ni Hesu-Kristo

1 Sayod nindo nga napapakusog ang indo tagipusuon tungod sa pagpakig-isa nindo
kay Kristo kag napapalipay da kamo tungod sa iya paghigugmà para sa indo. May
maayo da kamo nga relasyon sa Espiritu Santo kag naluluoy kamo nga magbulig sa
isa kag isa.
2 Tungod diri, magkaisa kamo sa hunahunà, magkaisa kamo sa paghigugmà,
magkaisa kamo sa indo mga handom kag mga plano, para makumplito gid ang akon
kalipay.
3 Indì kamo maghandom para lang sa indo kaugalingon, o maghinambog, kundì
magpakababà kamo kag kabigon nindo nga mas maayo ang iban kaysa sa indo.
4 Bukon lang ang indo kaugalingon nga kaayuhan ang indo isipon, kundì ang
kaayuhan da ng iban.
5 Ang ugalì nga dapat igwa kamo hay pareho ng kay Kristo Hesus:
6 Aber ang kinaugalì niya hay Dios,*
wayà niya gingpilit nga maging kapantay gihapon ang iya kaugalingon bilang
Dios.
7 Kundì gingbaliwayà niya ini nga kinaugalì,
nang siya hay naging tawo, nagkabuhì siya bilang ulipon.
8 Gingpakababà niya ang iya kaugalingon kag naging masinundanon hasta sa
kamatayon,
aber pa kamatayon sa krus.
9 Nganì paagi diri, gingpadunggan siya ng Dios kag gingtaw-an ning pangayan† nga
labaw sa tanan nga pangayan,
10 agud sa pangayan ni Hesus, magaluhod kag magasamba sa iya ang tanan nga
gingtuga ng Dios nga may kabuhì sa langit kag sa dutà, patì sa idayom ng
dutà.
11 Kag ang tanan magahambay nga si Hesu-Kristo ang Ginoo sa kadayawan ng Dios
nga Amay.

Ang Pagsunod sa Kabubut-on ng Dios

12 Nganì, mga pinalanggà ko, kumpara ng indo pagsunod nang kaibahan pa nindo
ako nang una, mas kahinangyan nga maging masinundanon kamo niyan nga wayà
na ako dirà. Tinguhaa gid nindo nga magkabuhì ning maayo, nga may pagtahod kag
pagsunod sa Dios nga hugot sa tagipusuon, para maipakità nga kamo hay nakabaton
na ning kaluwasan.
13 Kay ang Dios imaw ang nagahuman ning paagi sa indo. Ginataw-an niya kamo
ning kagustuhan kag abilidad nga humanon kung ano ang makakapalipay sa iya.
14 Himua ang tanan nga butang nga wayà ning reklamo kag diskusyon,
15 agud wayà ning malain nga maihambay laban sa indo, kag maging malimpyo
kamo kag wayà ning kapintasan nga mga ungà ng Dios sa tungà ng mga tawo nga
malain kag makasasalà. Dapat ang indo maayo nga pagkabuhì hay daw pareho ng
mga bituon sa langit nga nagahayag sa kalibutan,
16 mintras nagapadayon kamo sa pagpati sa hambay ng Dios nga nagatao ning
kabuhì nga wayà katapusan. Agud maipakadakò ko gid kamo sa adlaw nga magbalik
si Kristo, kay imaw ini ang pamatuod nga napuslan gid ang akon pagpangabudlay sa
indo.
17 Pero aber mamatay pa ako sa pagserbisyo para sa indo pagtuo, nga ang akon
kabuhì pareho sa ilimnon nga ginabubò sa pagsakripisyo, ako hay nalilipay kag
padayon nga nalilipay kaibahan nindo.
18 Kag imaw da kamo, dapat kamo magkalipay kaibahan ko nga nalilipay.

---

* **2:6 2:6** Sa iban nga mga kopya ng Griego: siya hay Dios. † **2:9 2:9** *Pangayan*: ang gusto hambayon hay otoridad.

Ang Plano kay Timoteo

19 Kung gusto ni Ginoong Hesus, nagalaom ako nga mapakarà ko nga daan si
Timoteo dirà sa indo, agud ako da hay malipay pag masayuran ko ang indo maayo
nga kamutangan dirà.
20 Kay wayà ning kapareho ko nga nagakabayaka ning matuod para sa indo
kaayuhan, puyra lang sa iya.
21 Tungod ang ginatinguhà ng kadamuan hay para lang sa inda kaugalingon nga
kaayuhan, bukon ang kabubut-on ni Hesu-Kristo.
22 Pero sayod nindo kung pauno ni Timoteo gingpakità nga siya hay masaligan. Kay
pareho sa relasyon ng ungà sa iya tatay, nagserbisyo siya kaibahan ko para magwali
ng Maayong Balità.
23 Nganì ako hay nagaplano nga pakaraon siya nga daan dirà, pag masayuran ko
ang akon magiging kamutangan diri.
24 Pero nagasalig ako sa Ginoo nga ako mismo hay makakarà gid nga daan dirà sa
indo.

Ang Plano kay Epafroditus

25 Naiisip ko nga kahinangyan nga papaulion dirà sa indo si Epafroditus, ang aton
utod sa pagtuo. Siya hay kaibahan ko nga miyugserbisyo kag kapareho ko nga
sundalo ng Dios. Siya ang indo gingsugò agud magdaya ng akon kahinangyan kag
agud makabulig ko da diri.
26 Ginalangkag na gid siya sa indo kag gusto na gid niya kamo makità kay nabatian
kuno nindo ang iya pagkasakit.
27 Matuod gida nga siya hay nagkasakit kag isutan lang mamatay. Pero gingkaluy-
an siya ng Dios kag bukon lang siya kundì patì ako, kay kung wayà siya nag-ayo,
magadugang pa gid ang akon kalisod.
28 Nganì gusto ko gid nga makabalik na siya dirà, agud malipay kamo nga makità
siya liwat kag para maduyà ang akon kabayaka.
29 Nganì batuna nindo siya nga may kalipay bilang utod sa Ginoo. Ang tawo nga
pareho sa iya hay angay gid nga tahuron.
30 Kay isutan lang siya mamatay tungod sa pagserbisyo kay Kristo, gingtayà niya
ang iya kabuhì, agud mabuligan niya ako sa pagserbisyo nga indì nindo maitao sa
akon.

3

Ang Pagiging Matarong paagi kay Kristo

1 Niyan, mga kauturan ko kay Kristo, magkalipay kamo sa indo pagpakig-isa sa
Ginoo! Wayà ako ginasubhi nga liwat-liwaton ini nga isulat sa indo, kay ini tanan
hay para da sa indo kaayuhan.
2 Mag-andam kamo sa mga tawo nga ang mga batasan hay daw sa mapintas nga
ayam. Ini nga mga tawo hay malain nga miyugserbisyo kay nagapangpilit sinda nga
dapat kamo magsunod sa layi ng pagpaltak* para maluwas.
3 Kita ang matuod nga ginakabig ng Dios nga mga paltak kay ang aton pagsamba hay
paagi sa bulig ng iya Espiritu. Ang aton ginapakadakò hay ang aton kabuhì nga may
relasyon kay Hesu-Kristo. Wayà kita nagasalig sa mga layi o sa aton mga ginahuman,
agud maluwas kita.
4 Pananglit may tawo nga maluwas tungod sa iya pagsunod sa pangluwas nga layi,
ako na adto nga tawo. Kay kung may mga rason siya sa pagsalig sa layi agud maluwas,
mas lalò na ako.

5 Kay gingpaltak ako nang wayo ka adlaw, ging-ungà ako nga Israelita, halin sa tribo
ni Benjamin kag ang tanan nakon nga kalulo-lulohan hay Hebreo. Parti sa pagsunod
sa Kasuguan ng mga Judio, gingsunod ko gid ini kay ako hay Pariseo*.
6 Parti sa pagiging dibuto ko sa relihiyon, ginghingabot ko ang mga nagatuo kay
Hesu-Kristo. Kung parti sa pagiging matarong sa pagsunod sa Kasuguan, wayà ning
may maipintas sa akon.
7 Pero adto nga mga butang nga gingkabig ko nga importante nang una, niyan para
sa akon hay wayà na ning puyos tungod sa ginghuman ni Kristo sa akon.
8 Bukon lang inà, aber pa gid ang tanan nga butang hay ginakabig ko nga wayà
na ning puyos kung ikumpara ko sa pinakamaayo, ang makilaya si Kristo Hesus nga
akon Ginoo. Para sa iya, gingsikway ko ang tanan kag ginakabig ko nga daw basura
agud magkaigwa ako ning relasyon kay Kristo
9 kag magpakig-isa sa iya. Nganì naging matarong ako, bukon sa pagsunod sa
Kasuguan kundì paagi sa akon pagtuo kay Hesu-Kristo, kay ang pagkamatarong sa
atubangan ng Dios hay sunò sa pagtuo.
10 Ang ginahandom ko niyan hay ang makilaya pa gid si Kristo kag mabatyagan ko
da ang gahom ng iya pagkabanhaw kag maging kaparte sa iya mga kahugaan kag
maging kapareho sa iya kamatayon,
11 agud mabanhaw da ako sa mga patay.

Ang Pagtinguhà sa Kabubut-on ng Dios

12 Wayà ko ginahambaya nga naabot ko na ini tanan o perpikto na ako. Pero
nagatinguhà gid ako para mahuman ang tanan nga gusto ni Kristo Hesus sa akon
kay imaw ini ang iya plano kung sa diin gingpilì niya ako para maging iya.
13 Mga kauturan ko, wayà ko ginaisipa nga naabot ko na ini. Pero isa ka butang
ang akon ginahuman: ginakalimutan ko ang mga butang nga nagligad kag ang
ginatinguhà ko niyan hay matapos ang dapat ko nga humanon sa paabuton.
14 Ang ginatinguhà ko gid hay makaabot sa katapusan, pareho ng karera agud
mabaton ang premyo ng Dios nga kabuhì didto sa langit paagi kay Kristo Hesus.
15 Kita nga mga matibay na sa pagtuo dapat tiyad ini ang kaisipan. Pero kung bukon
tiyad ini ang indo kaisipan, ipaintindi ini ng Dios sa indo.
16 Ang mas importante hay ipadayon naton nga sundon ang kamatuuran nga aton
natun-an.
17 Mga kauturan ko, sundi nindo ang akon pagkabuhì kag obserbahi nindo maayo
ang mga tawo nga nagasunod sa amon ihimplo.
18 Pareho ng permi nakon ginahambay sa indo kag niyan nagahambay ako liwat
nga nagatangis, madamò ang nagahuman ning mga malain bilang kaaway ni Kristo
kay ginabaliwayà ninda ang iya pagkamatay sa krus.
19 Ang destinasyon ninda hay sa impyerno, kay ang ginapakadios ninda hay
ang ginahandom ng inda tiyan kag ang ginapahambog ninda hay ang inda mga
ginahuman nga dapat kuntà ninda ikahuyà. Ang ginainisip ninda hay ang mga
butang sa kalibutan.
20 Pero kita hay pumuluyò ng langit kag halin didto ginahuyat naton nga may
madakò nga paghandom ang pagbalik diri ni Ginoong Hesu-Kristo, ang aton
Manluluwas.
21 Pag-abot niya diri, babayluhan niya ang aton lawas nga dutan-on kag iilisan niya
ning lawas nga langitnon pareho ng iya lawas. Humanon niya ini paagi sa iya gahom
nga makasakop ng tanan nga butang sa idayom ng iya pagdumaya.

4

Ang mga Bilin ni Pablo

1 Nganì, pinalanggà ko nga mga kauturan, kahinangyan magpakatibay kamo nga
nagapakig-isa sa Ginoo. Ginahigugmà ko kamo kag gusto ko gid kamo makità! Kamo
ang akon kalipay kag ginapakadakò ko gid kamo.
2 Eudia, Syntique, nagapangabay ako sa indo ning hugot sa tagipusuon. Indì na
kamo mag-away kay mag-utod kamo sa Ginoo.
3 Nagapangabay da ako sa imo, matutom ko nga kaibahan sa pagserbisyo, buligi
ining duha nga babayi. Kay sinda hay nakabulig ko da sa pagpangabudlay para
ipalapnag ang Maayong Balità, kaibahan si Clement kag ang iban nga mga kapareho
ko nga miyugserbisyo nga ang mga pangayan hay nakasulat na sa Libro ng Kabuhì.*†

Magkalipay Kamo

4 Magkalipay kamo sa indo pagpakig-isa sa Ginoo. Ginahambay ko liwat,
"Magkalipay kamo!"
5 Ipakità nindo nga kamo hay mabuot sa tanan nga tawo. Malapit na ang pag-abot
ng Ginoo.
6 Indì kamo magpangalibog, kundì ang tanan nga butang nga indo ginapangabay
hay ipasayod nindo sa Dios paagi sa pangamuyò. Pangayò kamo nga may
pagpapasalamat.
7 Kag ang katawhayan ng Dios nga indì maabot ng indo kaisipan ang magabantay
sa indo tagipusuon kag hunahunà paagi sa indo pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
8 Mga kauturan, ang pinakaulihi nga mahahambay ko sa indo, isipon nindo ang
anuman nga mga butang nga matuod, ginatahod kag tamà. Hunahunaon gid nindo
ang anuman nga malimpyo, nakakapalipay kag nakakapahanga. Isipon nindo ang
anuman nga kaayo-ayo kag ginadayaw ng mga tawo.
9 Himua nindo ang tanan nga indo natun-an, nabaton, nabatian kag nakità sa akon.
Kag ang Dios nga nagatao ning katawhayan hay magaistar sa indo tagipusuon.

Ang Pagpasalamat sa mga Bulig

10 Tudo gid ang akon kalipay sa Ginoo kay nadumduman nindo ako liwat. Sayod
ko nga permi nindo ako ginadumdom pero wayà lang kamo ning kahigayunan para
mabuligan ako.
11 Ginahambay ko ini bukon tungod nagakahinangyan ako. Natun-an ko na nga
makuntinto anuman ang akon kamutangan.
12 Naagihan ko ang wayà-wayà gid kag ang maging abunda. Natun-an ko nga
atubangon ang anuman nga sitwasyon sa akon kabuhì, ang mabusog o magutom,
ang maging abunda o makulì.
13 Mahuhuman ko ang tanan nga butang paagi sa gahom ni Kristo nga ginatao sa
akon.
14 Pero salamat gid, kaayo-ayo ang indo ginghuman kay gingbuligan nindo ako sa
akon mga kahugaan.
15 Sayod da nindo nga kamo lang, mga taga-Filipos, ang nagbulig sa akon
kahinangyanon nang una nga gingwali ko ang Maayong Balità. Nang paghalin ko
sa Macedonia, wayà ning iban nga iglesya ang naghuman ini, kundì kamo lang gid.
16 Aber nang yadto ako sa Tesalonica, bukon lang isa ka beses nindo ako gingpaday-
an ning bulig.
17 Kung sa bagay, wayà ako nagahandom ng indo bulig, pero gusto ko nga
makabaton pa gid kamo ning premyo halin sa Dios.
18 Arinyan, bastanti na ako sa tanan nga butang kag sobra pa gid. Nabaton ko ang
tanan nga akon kahinangyan nga indo gingpadaya paagi kay Epafroditus. Ini nga

* **4:3 4:3** Ang *Libro ng Kabuhì* hay listahan ng mga tawo nga nakabaton ning kabuhì nga wayà katapusan. † **4:3 4:3** Pahayag 3:5, 13:8, 17:8, 20:12, 15, 21:27

mga bulig hay pareho ng mahumot nga halad sa Dios nga ginabaton niya nga may
kalipay.
19 Kag itatao ng Dios nga akon ginaserbisyuhan ang kada kahinangyan nindo sunò
sa iya abunda nga manggad, tungod may relasyon kamo kay Kristo.
20 Sa Dios nga aton Amay ang pagdayaw hasta sa wayà katapusan! Kabay pa.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

21 Kamusta sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios kay Kristo Hesus. Ang mga
kauturan nga kaibahan ko diri hay nagapangamusta sa indo.
22 Nagapangamusta da sa indo ang tanan nga balaan nga tawo ng Dios, lalò na gid
ang nagaserbisyo sa palasyo ng Emperador.
23 Kabay pa nga ang grasya ni Ginoong Hesu-Kristo yarà sa indo tanan.

Ang Sulat ni Pablo sa mga TAGA-COLOSAS

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Colosas, isa ka syudad sa Asia Menor sa este ng Efeso. Bukon si Pablo ang nagpatindog ng iglesya sa ini nga lugar, pero sakop ini ng iya responsibilidad kay nagsugò siya diri ning mga miyugserbisyo halin sa Efeso.

Nagsulat si Pablo kay nasayuran niya nga may mga manunudlò nga bukon matuod didto sa mga nagatuo, nganì gusto niya dipinsahan ang Maayong Balità agud ang mga nagatuo hay indì magbaton sa salà nga mensahe kay ginatudlò ng adtong mga tawo nga kahinangyan sambahon "ang mga espiritu" para magkaigwa ning relasyon ang tawo sa Dios kag magkaigwa ning kaluwasan. Ginapaandaman ni Pablo ang mga nagatuo sa Colosas nga indì magpati sa mensahe nga kahinangyan maghuman sinda ning mga ritwal kag sundon gid ang parti sa Adlaw nga Inugpahuway*, sa mga pyesta, sa mga pagkaon kag iban pa; kundì magtuo lang sinda kay Kristo Hesus.

Ini ang kabilugan ng ginatudlò diri ni Pablo parti kay Kristo Hesus: siya lang ang makakatao ning kaluwasan paagi sa aton pagtuo sa iya. Gingklaro gid ni Pablo kung sin-o si Hesus: ang iya pagka-Dios, ang pagtuga ng Dios ng kalibutan paagi sa iya kag siya ang una nga nabanhaw. Bilang nagatuo kay Hesu-Kristo, dapat patuyaran naton ang iya maayo nga kinaugalì.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus paagi sa kabubut-on ng Dios.
Nagapangamusta ako kag si Timoteo nga aton utod sa pagtuo
2 sa indo nga mga balaan nga tawo ng Dios, nga matutom nga mga kauturan sa
pagpakig-isa kay Kristo dirà sa syudad ng Colosas.
Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton
Amay.

Ang Pangamuyò ni Pablo para sa mga Nagatuo

3 Nagapasalamat kami permi sa Dios nga Amay ng aton Ginoong Hesu-Kristo sa
pangamuyò namon para sa indo,
4 tungod nabatian namon ang indo pagtuo kay Kristo Hesus kag ang paghigugmà
nga ginapakità nindo sa tanan nga balaan nga tawo ng Dios.
5 Ginahuman nindo ini tungod sa ginalauman nindo nga gingtagana para sa indo sa
langit. Nabatian nindo nang una ini nga paglaom nang mabaton nindo ang matuod
nga mensahe parti sa Maayong Balità*,
6 nga gingwali sa indo. Niyan ginapalapnag ini sa bilog nga kalibutan. Ini hay
nagatao ning padayon nga pagpakamaayo sa mga tawo aber diin nga lugar; pareho
ng natabò sa indo, tunà nang mabatian nindo kag naintindihan ang kamatuuran parti
sa pagpakamaayo ng Dios.
7 Natun-an nindo ini kay Epafras, ang aton palanggà kag amon kapareho nga ulipon
ni Hesus. Siya hay matutom nga miyugserbisyo ni Kristo bilang amon sakli para sa
indo.
8 Gingpasayod da ni Epafras sa amon ang indo paghigugmà sa mga kauturan paagi
sa bulig ng Espiritu.

9 Nganì tunà nang mabatian namon ini, padayon kami nga nagapangamuyò para
sa indo. Nagapangabay kami sa Dios nga mapunò kamo ng tanan nga espirituhanon
nga kamayad kag pang-intindi agud masayuran nindo ang kabubut-on ng Dios.
10 Paagi diri, magakabuhì kamo nga nagugustuhan ng Ginoo, para makakapalipay
sa iya ang tanan nindo nga pagkabuhì, maging mabinungahon ang tanan nindo nga
maayo nga hinimuan kag magadugang ang indo pagkakilaya sa Dios.
11 Ginapangamuyò da namon nga palig-unon niya kamo paagi sa bulig ng iya
makatitingaya nga gahom, agud aber ano ang matabò makatiis kag makaagwanta
kamo nga may kalipay.
12 Magpasalamat kamo sa Dios nga aton Amay kay ginghuman niya kamo nga
angay makaibahan ng iya mga balaan nga tawo, agud makabaton ng panublion sa
gingharian niya nga sobra kahayag.
13 Gingluwas niya kita halin sa gahom ng kaduyom kag gingsaylo sa gingharian ng
iya palanggà nga Ungà.
14 Paagi sa pagpakig-isa naton sa iya Ungà, kita hay gingtubos niya, ang gusto
hambayon, gingpatawad kita sa aton mga kasal-anan.

Si Kristo ang Pinakamataas sa Tanan

15 Si Kristo hay kapareho ng Dios, paagi sa iya makikità naton kung sin-o ang
Dios nga indì makità. Siya hay yarà na bago pa nagtunà ang tanan, siya ang
pinakaimportante kag pinakamakagagahom sa tanan nga gingtuga.*
16 Kay paagi sa iya, gingtuga ng Dios ang tanan nga butang sa langit kag sa dutà,
nakikità man o indì. Ini hay ang mga nagaharì, mga miyugdumaya, mga pinunò kag
mga may otoridad sa espirituhanon. Ang tanan hay gingtuga paagi kay Kristo kag
para sa iya.
17 Siya hay yarà na bago pa natuga ang tanan nga butang kag paagi sa iya ang tanan
hay nabutang sa tamà nga lugar.
18 Kag siya ang uyo ng iya lawas, nga imaw ang mga nagatuo sa iya. Siya ang
ginahalinan ng tanan kag ang una nga nabanhaw sa mga patay,† agud siya ang
pinakauna sa tanan.
19 Kay gusto ng Dios nga ang tanan niya nga pagka-Dios hay yarà kay Kristo
20 kag paagi kay Kristo, mapabalik ng Dios sa iya ang tanan nga gingtuga niya.
Nganì nagkaigwa liwat ning maayo nga relasyon sa iya ang tanan nga gingtuga sa
dutà kag sa langit, paagi sa dugò‡ ni Kristo sa krus.
21 Dati, kamo hay wayà relasyon sa Dios kag kaaway niya tungod sa indo malain
nga mga hunahunà kag mga hinimuan.
22 Pero niyan, gingpabalik kamo liwat ng Dios paagi sa pagkamatay ni Kristo. Agud
kamo hay maging wayà ning kasal-anan, wayà ning kapintasan kag wayà ning may
maiakusar sa atubangan ng Dios,
23 kung nagapadayon kamo nga may malig-on kag matutom nga pagtuo kag indì
kamo maduyaan ning paglaom sa Maayong Balità. Ini hay indo nabatian kag ginawali
sa bilog nga kalibutan kag ako, si Pablo hay naging miyugserbisyo nga nagawali ng
ini nga Maayong Balità.

Ang Kalipay ni Pablo sa iya Kahugaan

24 Niyan nalilipay ako sa mga kahugaan nga natatabò sa akon para sa indo, kay
paagi sa ini nga kahugaan sa akon lawas, ginapadayon ko ang mga kahugaan nga
ging-antos ni Kristo para sa iya lawas, nga imaw ang mga nagatuo sa iya.

---

* **1:15 1:15** Sa Griego, siya ang panganay sa tanan nga mga gingtuga. † **1:18 1:18** Sa Griego, siya ang panganay sa mga namatay. ‡ **1:20 1:20** *Paagi sa dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

25 Ako hay naging miyugserbisyo para sa mga nagatuo kay gingsalig ng Dios sa akon
nga iwali ang bilog niya nga mensahe para sa indo kaayuhan.
26 Ini nga mensahe nga wayà masayuri ng mga tawo hay gingtagò tunà pa nang
una nga mga tyempo. Pero niyan, gingpasayod niya ini sa iya mga balaan nga tawo.
27 Niyan ang gusto ng Dios hay ipasayod kung mauno kaabunda kag makatitingaya
ang iya kaayo sa indo nga mga bukon Judio, nga dati anay hay wayà gingpasayura.
Kag ang mensahe hay imaw ini: si Kristo hay yarà sa indo kag ini ang kasiguruhan
ng indo paglaom nga makakabaton kamo ning makatitingaya kag kaayo-ayo sa
kahimayaan ng Dios sa paabuton.
28 Nganì ginawali namon nga may bug-os nga kamayad si Kristo paagi sa
pagpaandam kontra sa salà kag pagtudlò ning tamà sa kada isa, agud madaya namon
sa atubangan ng Dios ang kada isa nga perpikto sa inda pagpakig-isa kay Kristo.
29 Ini ang ginatinguhà ko ning tudo paagi sa gahom nga ginatao sa akon ni Kristo.

2

1 Gusto ko nga masayuran nindo kung mauno kadakò ang akon pagtinguhà para sa
indo kag sa mga taga-Laodicea kag sa iban nga wayà pa nakakakilaya sa akon.
2 Ginahuman ko ini agud mapakusog ang inda buot kag magkaisa sinda sa
paghigugmà. Kag para magkaigwa sinda ning kumpleto nga pang-intindi kay ang
plano ng Dios nga wayà gingpasayura nang una, nga imaw si Kristo hay gingpasayod
na sa indo.
3 Si Kristo ang lyabi para maabrihan ang nakatagò nga manggad ng tanan nga
kamayad kag pang-intindi parti sa Dios.
4 Ginahambay ko ini para wayà ning makapatayang sa indo aber pa sa inda mga
hambay nga nakakaingganyo.
5 Bisan wayà ako dirà sa indo, ginadumdom ko kamo sa akon tagipusuon. Kag
nalilipay gid ako nang mabatian ko nga kamo hay nagakabuhì ning maayo kag malig-
on ang indo pagtuo kay Kristo.

Ang Bag-o nga Kabuhì kay Kristo

6 Tungod gingbaton na nindo si Kristo Hesus bilang Ginoo, dapat magpadayon kamo
sa pagkabuhì nga nagapakig-isa sa iya.
7 Ang indo pagtuo sa iya hay pareho sa tanom nga dapat madayom ang gamot kag
sa bayay nga dapat matibay ang pundasyon. Sunda nindo ang gingtudlò sa indo, agud
makapadayon kamo nga magalig-on sa pagtuo kay Kristo, nga may kadakò-dakò nga
pagpasalamat sa Dios.
8 Pag-andam kamo, basì kung mabihag kamo ng mga pangpatayang nga wayà puyos
halin sa kalibutanon nga kamayad, kay ini hay sunò sa tradisyon ng mga tawo. Inà
nga mga pagpanudlò hay bukon halin kay Kristo kundì halin sa malain nga mga
espiritu nga nagagahom sa ini nga kalibutan.
9 Mintras nagaistar si Kristo sa kalibutan, yarà gihapon sa iya ang tanan nga pagka-
Dios.
10 Kag tungod sa indo pagpakig-isa sa iya, wayà na ning kuyang ang indo bag-o nga
kabuhì, kay siya ang pinakagamhanan sa tanan nga nagagahom kag may otoridad.
11 Tungod sa indo pagpakig-isa kay Kristo, ginakabig kamo nga napaltak* na. Ini
nga pagpaltak hay bukon sa lawas, kundì paagi sa himò ni Kristo nga pagbuoy ng
malain nga kinaugalì ng tawo.
12 Nang kamo hay gingbawtismuhan, daw ginglubong na kamo kaibahan ni Kristo
kag gingbanhaw da kamo kaibahan niya, paagi sa indo pagtuo sa gahom ng Dios nga
nagbanhaw kay Kristo.

13 Kamo hay dati patay* tungod sa indo mga kasal-anan kag wayà nabuoy ang
indo malain nga kinaugalì. Pero niyan, gingbanhaw kamo ng Dios sa espirituhanon
kaibahan ni Kristo nang gingpatawad ng Dios ang aton tanan nga salà.
14 Gingpayà niya ang nakasulat nga utang sa listahan sunò sa layi kontra sa aton.
Kag gingbuoy niya ini paagi sa pagpalangsang sa krus.
15 Paagi sa adto nga pagkamatay niya sa krus, gingbuoy ng Dios ang gahom ng mga
espirituhanon nga pinunò kag ng may otoridad kag gingpakahuy-an niya sinda nga
daw paagi sa pagparada para maipakità sa publiko nga gingperdi na niya sinda.

Ang Paandam kontra sa mga Manunudlò nga bukon Matuod

16 Nganì indì na kamo magpadikta sa mga tawo nga nagahusga sa indo kung ano
indo kaunon o inumon, parti sa pagtahod sa mga pyesta, silibrasyon sa kamatyanan
ng bulan o Adlaw nga Inugpahuway*.
17 Ini tanan nga pagsulundan hay anino lang ng matuod nga butang nga
pagatumanon naton, nga imaw si Kristo.
18 Ayaw nindo pagbatuna ang hambay ng mga tawo nga naluluyag magpakunukuno
nga mapainubuson kag nagasamba sa mga anghel. Kay ginahambay ninda nga
dapat magpatuyad kamo sa inda agud makabaton kamo ning premyo halin sa Dios.
Nagapakadakò sinda nga labaw sa indo kay nakakakità kuno sinda ning panan-awon,
pero wayà ning basihan kay paagi lang sa inda tawhanon nga panghunahunà.
19 Wayà sinda nagapasakop sa pagdumaya ni Kristo, nga imaw ang uyo. Pero kita
nga iya lawas hay nagapasakop sa iya, pareho sa uyo nga nagatao ng tanan nga
mga kahinangyan ng lutaluta kag busog-busog, nganì ang kada parte ng lawas hay
nagakaisa kag nagadakò, sunò sa kung mauno kabahoy ang gusto ng Dios.
20 Namatay na ang indo dati nga kinaugalì nang mamatay si Kristo kag ginghilway
na kamo sa malain nga mga espiritu nga nagagahom sa ini nga kalibutan. Basì
nagakabuhì pa kamo sunò sa kalibutan nga nagapasakop sa idayom ng mga layi?
21 Pareho ng: "Ayaw pagtandoga ini, ayaw pagtilawi inà, ayaw paghawiri inà."
22 Ini tanan nga layi hay sunò lang sa mga sugò kag mga pagpanudlò ng mga tawo.
Ini hay parti lang sa mga butang nga ginagamit kag pagkaon nga madalì maubos.
23 Ini nga mga layi hay daw nagatao ning kamayad kay seryuso sinda sa inda
kagustuhan sa pagsamba. Naluluyag sinda magpakunukuno nga mapainubuson kag
sobra ang pagpahugà sa lawas. Pero wayà gid ini ning epikto para mapunggan ang
mga malain nga handom ng aton lawas.

3

Ang Tamà nga Pagkabuhì ng mga Nagatuo

1 Tungod kamo hay gingbanhaw sa espirituhanon kaibahan ni Kristo, palabiha gid
nindo ang mga butang nga yadto sa langit, kung sa diin nagapungkò si Kristo sa tuo
ng Dios nga may gahom kag dungog.
2 Isipon gid nindo ang langitnon nga mga butang kag bukon ang kalibutanon.
3 Kay ang indo dati nga kabuhì hay namatay na nang mamatay si Kristo kag ang indo
mahimayaon nga kabuhì hay wayà pa gingpakità pareho ni Kristo, kundì nakatagò
sa Dios.
4 Si Kristo ang matuod nindo nga kabuhì kag kung magpakità siya liwat, ipapakità
da kamo kaibahan niya sa kahimayaan.
5 Nganì isikway* na nindo ang kinaugalì nga dati hay kalibutanon nga pareho ng:
pagpakig-relasyon ning imoral, pag-inuyag, lawasnon nga handom kag paghunahunà

* **2:13 2:13** Ang patay diri hay ang mga tawo nga patay espiritwal. Ang gusto hambayon, sinda hay wayà ning relasyon sa Dios. Basaha sa Juan 5:23 kag Efeso 2:1. * **3:5 3:5** Sa literal: patyon na nindo.

ning mahigkò. Kag indì da kamo maghinakog kay ini hay pareho ng pagsamba sa
dios-diosan.
6 Tungod sa ini nga mga butang, parusahan ng Dios ang mga masinuwayon nga
tawo.
7 Bago kamo nagtuo kay Kristo, ang indo pagkabuhì hay tiyad da inà.
8 Pero niyan, indì na dapat nindo humanon ini tanan nga butang sa indo isigkatawo,
pareho ng: kaugot, kahangit, pagdumot, pag-insulto kag paghambay ning kabastos.
9 Indì kamo magpinusong sa isa kag isa kay gingbayaan na nindo ang indo dati nga
kinaugalì kag malain nga mga hinimuan.
10 Kag niyan, gingkabuhì na nindo ang bag-o nga pagkatawo nga padayon nga
ginabag-o ng Dios hasta maging kapareho kamo niya nga nagtuga sa indo, agud
makilaya gid nindo si Kristo.
11 Tungod sa aton bag-o nga kinaugalì, wayà na ning pagkakaiba ang Judio o bukon,
paltak o bukon, ang nitibo nga wayà tinun-an, ang tribo sa bukid, ulipon o bukon.
Ang tanan hay pareho sa panirò ng Dios kay si Kristo hay labaw sa tanan kag siya
hay nagaistar da sa aton tanan.
12 Nganì bilang mga gingpilì ng Dios, nga ginglain para sa iya kag ginahigugmà,
ini nga mga butang hay dapat makità sa indo pagkabuhì: ang pagkamaluluy-on,
pagkamabuot, pagkamapainubuson, pagkamahinahon kag pagkamapasensyahon sa
isigkatawo.
13 Kung may reklamo ang aber sin-o kontra sa iban, maging matiniison kamo kag
mapinatawaron sa isa kag isa. Pareho ng Ginoo nga nagpatawad sa indo, imaw da
ang humanon nindo.
14 Labaw sa tanan, idugang nindo ang paghigugmà kay paagi diri magkaigwa kamo
ning perpikto nga pagkakaisa.
15 Kag paharia sa indo tagipusuon ang indo maayo nga relasyon nga ginatao ni
Kristo, kay ang pagkatawag ng Dios sa indo hay maging kaibahan sa isa ka lawas
para mabaton nindo ang katawhayan. Kag magpasalamat kamo permi sa Dios.
16 Itanom gid nindo sa indo tagipusuon ang mga mensahe ni Kristo. Itudlò kag
ilaygay ini sa isa kag isa sunò sa kamayad halin sa Dios. Magkanta kamo ng mga
salmo, mga imno kag iban pa nga mga kanta nga ginatao ng Espiritu Santo. Kantahon
nindo ini nga may pagpasalamat sa Dios halin sa indo tagipusuon.
17 Kag ano man ang indo ginahambay o ginahuman, humana ang tanan bilang
tagasunod ni Ginoong Hesus. Magpasalamat kamo sa Dios nga Amay paagi sa iya.

Ang Maayo nga Relasyon Bilang Tagasunod ni Kristo

18 Mga babayi, magpasakop kamo sa indo mga asawa kay imaw ini ang tamà bilang
mga tagasunod ng Ginoo.
19 Kamo naman, mga lyaki, higugmaa nindo ang indo mga asawa kag indì nindo
sinda pagtrataron nga ulipon kundì may kabuot.
20 Mga ungà, sunda nindo ang indo mga ginikanan sa tanan nga butang, kay
ginakalipay ini ng Ginoo.
21 Mga tatay, ayaw nindo pagnginuyabi ang indo mga ungà, basì kung mabuy-an
sinda ning pagsalig sa inda kaugalingon.
22 Mga ulipon, sunda nindo ang indo mga amo diri sa dutà sa tanan nga butang,
bukon lang kung sinda hay nagatan-aw para madayaw ninda kamo. Dapat halin sa
tagipusuon nga sinsero ang indo pagtuman nga may pagtahod sa Ginoo.
23 Ano man ang indo ginahuman, humana ini nga hugot sa indo tagipusuon, nga
bukon lang kamo sa tawo nagaserbisyo, kundì sa Ginoo.
24 Sayod nindo nga may mababaton kamo nga panublion halin sa Ginoo bilang
bayos kay ginaserbisyuhan nindo si Kristo nga Ginoo.

25 Pero ang aber sin-o nga nagahuman ning malain hay susukuton ng Dios tungod
sa iya mga kasal-anan kay ang Dios hay wayà ning may ginapaburan.

4

1 Kamo naman nga mga amo, dapat maging tamà kag pantay-pantay ang indo
pagtratar sa indo mga ulipon. Dumduma nindo nga kamo da hay may Amo sa langit.

Ang mga Bilin

2 Magpadayon kamo sa pagpangamuyò. Magdahan kamo sa indo ginahambay
mintras nagapangamuyò kamo kag magpasalamat da sa Dios.
3 Ipangamuyò da nindo kami nga maghuman ning paagi ang Dios para makawali
kami parti sa plano ng kaluwasan nga halin kay Kristo nga dati anay hay wayà
gingpasayod. Tungod sa akon pagwali parti kay Kristo, ako niyan hay nakapriso.
4 Ipangamuyò nindo nga maipasayod ko ini nga mensahe ning klaro, kay ini ang
kahinangyan.
5 Magpakità kamo ning kamayad sa indo pagginawi sa atubangan ng mga tawo
nga wayà nagatuo kag ayaw mag-uyaki ang indo oras kundì ipakità nga kamo hay
tagasunod ni Kristo.
6 Kung kamo nagahambay, kahinangyan may kaluoy, pareho ng asin nga nagatao
ning sabor sa pagkaon, agud magkaigwa sinda interis sa indo ginahambay. Sa ini nga
paagi, masasayuran nindo kung pauno sabaton ning tamà ang pangutana ng kada isa.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

7 Si Tykicus nga aton palanggà nga utod, ang mabalità sa indo parti sa tanan nga
kamutangan ko diri. Siya hay matutom nga miyugserbisyo kag ulipon ng Ginoo.
8 Gingsugò ko siya dirà sa indo kaibahan ang sulat para masayuran nindo ang parti
sa amon sitwasyon diri, agud mapakusog ang indo buot.
9 Kaibahan niya si Onesimus, ang matutom kag palanggà nga utod nga indo
kasimanwa. Sinda ang mabalità sa indo tanan ng natatabò diri.
10 Nagapangamusta sa indo si Aristarcus, ang kaibahan ko nga priso kag si Marcos
nga pakaisa ni Bernabe. (Igwa na ako ning gingbilin sa indo parti kay Marcos. Batuna
nindo siya ning maayo, kung mag-abot dirà.)
11 Nagapangamusta da sa indo si Hesus nga ginatawag da nga Justus. Sinda lang
ang mga Judio nga naging Kristyano nga kaibahan ko sa pagserbisyo sa gingharian
ng Dios. Sinda ang nagatao ning kusog sa akon tagipusuon.
12 Nagapangamusta sa indo si Epafras, ang indo kasimanwa nga ulipon ni Kristo
Hesus. Permi siya nagapangamuyò ning hugot sa tagipusuon para sa indo, agud
maging perpikto ang indo pagtuo kag wayà kamo nagaduha-duha sa kabubut-on ng
Dios sa tanan nga butang.
13 Ako mismo hay makapamatuod nga siya hay nagapangabudlay gid para sa indo
kag sa mga nagatuo sa Laodicea kag sa Hierapolis.
14 Si Demas kag si Lucas nga aton palanggà nga doktor hay nagapangamusta sa
indo.
15 Ikamusta da nindo kami sa mga kauturan sa Laodicea. Imaw da kay Nymfa kag
sa mga nagatuo nga nagatipon sa iya bayay para magdayaw sa Dios.
16 Kung mabasa na nindo ini nga sulat, siguraduha gid nga mabasa da ini sa mga
nagatuo sa Laodicea. Kag dapat da nindo mabasa ang sulat nga gingpadaya ko sa
inda.
17 Hambaya si Arkipus nga kahinangyan ipadayon niya ang trabaho nga gingtao sa
iya ng Ginoo hasta nga matapos ini.
18 Nagapangamusta ako sa indo. Dumduma da ako diri sa prisuhan sa indo
pangamuyò. Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya nga halin sa Dios.

Ini ang akon pirma, Si Pablo.

Ang Una nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-TESALONICA

Pasayod

Ini ang una nga sulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Tesalonica, isa ini ka mabahoy kag bantog nga syudad sa probinsya ng Macedonia. Nagtudlò siya didto ning mensahe parti kay Hesu-Kristo kaibahan sina Timoteo kag Silas. Kag may mga Judio kag madamò nga bukon Judio ang nagtuo kay Hesu-Kristo. Pero may mga Judio nga wayà nagtuo, kag tungod sa inda kaili gingkontra ninda si Pablo kag gingpahugaan ang mga bag-o nga nagatuo (Ginghuman 17:1-9). Tungod diri, naglikaw sina Pablo sa inda. Pero nabayaka siya basì kung magluya ang pagtuo ng mga kauturan sa Tesalonica, nganì gingpakadto niya si Timoteo didto para pakusugon ang inda buot kag taw-an sinda ning paglaom.

Maayo ang gingbalità ni Timoteo pagbalik niya kay Pablo, nganì nagsulat si Pablo sa inda. Sa iya sulat, gingsabat da niya ang inda pangutana parti sa pagbalik ni Hesu-Kristo kag kung ano ang matatabò sa mga kauturan nga namatay na. Nasayuran pa ni Pablo nga may mga tawo sa Tesalonica nga nagapanirà sa iya pagserbisyo sa Ginoo. Naghambay sinda nga nagapangwarta lang kuno si Pablo. Nganì ging-isplikar niya sa mga kauturan nga bukon matuod ang inda mga ginaakusar kontra sa iya, kundì maayo gid ang iya motibo. Gingtugon pa niya nga ang inda mga kabuhì hay dapat makapalipay sa Dios.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo kag kaibahan ko sina Silas kag Timoteo. Nagapangamusta kami
sa indo tanan nga yarà sa syudad ng Tesalonica nga nagatuo kay Hesu-Kristo kag
nagakaisa sa Dios nga Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.†
Kabay pa nga mabaton nindo permi ang grasya* kag katawhayan*.

Ang Pagpasalamat tungod sa Pagtuo

2 Permi kami nagapasalamat sa Dios tungod sa indo tanan kag ginasambit namon
kamo sa amon mga pangamuyò.
3 Nagapasalamat kami sa Dios nga aton Amay kay nadumduman namon ang indo
mga ginahuman nga maayo tungod sa indo pagtuo. Nadumduman da namon ang
indo pagbulig sa indo isigkatawo tungod sa indo paghigugmà sa inda. Kag indì da
namon malimutan ang indo pag-antos sa mga kahugaan tungod sa indo paglaom sa
pagbalik ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
4 Nasayuran namon, mga kauturan kay Kristo* nga ginahigugmà ng Dios, nga
gingpilì niya kamo nga maging iya.
5 Kay ang Maayong Balità* nga amon gingwali sa indo hay bukon sa hambay lang,
kundì nabatyagan nindo ang gahom ng Espiritu Santo, nganì sayod nindo nga matuod
gid ini. Nasayuran da nindo nga ang amon pagkabuhì nang yarà pa kami sa indo hay
para gid sa indo kaayuhan.
6 Gingpatuyaran nindo kami kag patì ang aton Ginoo. Kay gingpatihan nindo nga
may kalipay nga halin sa Espiritu Santo ang Maayong Balità aber ginapahugaan
kamo.†
7 Nganì gingpatuyaran kamo ng tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo didto sa
probinsya ng Macedonia kag Acaya

† **1:1 1:1** Ginghuman 17:1 † **1:6 1:6** Ginghuman 17:5-10

8 kay halin dirà sa indo naglapnag ang mensahe ng Ginoo. Ang indo pagtuo sa Dios
hay nabatian bukon lang sa Macedonia kag Acaya, kundì sa iban pa nga lugar. Nganì
indì na kahinangyan pa nga maghambay kami sa mga tawo parti sa indo pagtuo.
9 Kay sinda na ang nagbalità nga mainit ang pagbaton nindo sa amon nang nagkarà
kami sa indo. Nagbalità pa sinda nga wayà na gid kamo nagasamba sa mga dios-
diosan kundì sa matuod kag buhì nga Dios.
10 Kag gingbalità pa gid ninda nga nagahuyat kamo sa pagbalik halin sa langit ng
Ungà ng Dios nga iya gingbanhaw. Siya si Hesus nga aton Manluluwas sa paabuton
nga parusa ng Dios.

2

Ang Pagserbisyo ni Pablo sa Tesalonica

1 Mga kauturan namon, kamo gid ang nakakasayod nga may puyos ang amon
pagkarà dirà sa indo.
2 Sayod nindo kung ano ang natabò sa amon nang yadto pa kami sa syudad ng
Filipos. Gingpahugaan ninda kami kag ging-insulto. Pero aber kadamò ang amon
naagihan nga mga paghingabot, gingtaw-an kami ng aton Dios ning kaisog para
ipasayod sa indo ang Maayong Balità nga halin sa iya.†
3 Ang tanan namon nga ginghambay para makumbinsi kamo nga magpati sa amon
ginatudlò hay bukon pinusong o para lukuhon kamo kag wayà kami ning malisya.
4 Pero ang matuod hay aprobado na kami ng Dios nganì ginasaligan niya kami para
magtudlò ng Maayong Balità. Wayà kami nagawali para malipay ang mga tawo sa
amon, kundì para malipay ang Dios. Kay siya lang gid ang nakakasayod kung ano
ang yari sa aton tagipusuon.
5 Kag sayod da nindo nga wayà kami nagagamit ning matam-is nga mga hambay
para maengganyo kamo kag wayà kami nagatudlò para kwartahan kamo. Ang Dios
mismo ang amon testigo.
6 Wayà da namon ginapangitaa nga dayawon kami ng mga tawo, aber halin sa indo
o sa iban pa.
7 Bilang mga apostoles ni Kristo, igwa kami ning otoridad magpadayaw sa indo
kag mangayò ning bulig pero imbis nga mamilit kami sa indo, naging mabuot kag
mahinigugmaon kami pareho sa nanay nga nagadipara sa iya mga ungà.
8 Kay dakò gid ang amon paghigugmà sa indo, nalilipay gid kami bukon lang sa
pagwali ng Maayong Balità halin sa Dios para sa indo kundì sa pagsakripisyo pa ng
amon kabuhì. Tiyad gid inà ang amon pagpalanggà sa indo.
9 Mga kauturan, nadumduman da nindo nang yarà pa kami sa indo, tudo-tudo
gid ang amon pagpangabudlay. Nagatrabaho kami adlaw kag gab-i, para indì kami
makapabug-at sa indo mintras nagawali kami ng Maayong Balità halin sa Dios.
10 Kamo ang mga testigo kag imaw da ang Dios nga ang amon pagtratar sa indo
nga mga nagatuo didto hay malimpyo, matarong kag wayà ning ikasaway.
11 Kag sayod nindo nga ang amon pagdipara sa kada isa sa indo hay daw sa isa ka
tatay sa iya kaugalingon nga mga ungà.
12 Gingpakusog namon ang indo buot, ginglipay namon kamo kag ginglaygayan nga
magkabuhì ning tamà sa panirò ng Dios kay siya ang nagpilì sa indo para makaibahan
niya sa iya gingharian kag kahimayaan.
13 Isa pa nga permi namon ginapasalamatan sa Dios hay imaw ini: nagpati kamo
nga ining mensahe nga nabatian nindo sa amon, bukon lang hambay ng tawo kundì
sayod nindo nga imaw ini ang matuod gid nga hambay ng Dios. Kag ang maayo nga
resulta ng ini nga mensahe hay nakikità sa kabuhì nindo nga mga nagatuo.

† **2:2 2:2** Ginghuman 16:19-24, 17:1-9

14 †Mga kauturan, ang maayo nga ihimplo ng mga tawo ng Dios nga nagatuo
kay Kristo Hesus nga yadto sa probinsya ng Judea hay nakikità na sa indo. Kay
pareho sa inda nga gingpasakitan ng inda kasimanwa nga mga Judio, kamo da hay
gingpasakitan ng indo mga kasimanwa.
15 Ang mga Judio imaw ang nagpatay sa mga propeta* nang una kag ang inda
mga inapo imaw da ang nagpapatay kay Ginoong Hesus kag arinyan sinda da ang
nagapahugà sa amon. Wayà gid nalipay ang Dios sa inda ginahuman. Kalaban ninda
ang tanan nga tawo
16 kay ginatinguhà gid ninda nga punggan kami para indì magtudlò sa mga bukon
Judio agud maluwas sinda. Nganì nagdugang pa gid hasta nga nagpanunubra na ang
kasal-anan ng adto nga mga Judio. Kag nag-abot na sa inda ang parusa ng Dios!†

Ang Handom ni Pablo nga Makabisita

17 Mga kauturan, wayà pa lang magdugay nang maghalin kami sa indo, nakabatyag
kami ning dakò gid nga kalangkag. Wayà gid namon kamo ginglimuti, nganì dakò
gid ang amon handom kag pagtinguhà para magpakigkità liwat sa indo.
18 Nganì gusto gid namon nga magbalik dirà sa indo. Ako mismo si Pablo hay
madamò ka beses nagtinguhà nga makabalik dirà, ugaling lang gingpunggan kami ni
Satanas.
19 Gusto gid kuntà namon nga makità kamo kay sin-o pa abi ang amon kalipay kag
paglaom? Kag sin-o pa ang pareho ng korona nga amon nadaugan nga puydi namon
maipakadakò sa atubangan ng aton Ginoong Hesu-Kristo pagbalik niya, dì ba kamo?
20 Huo, matuod gid nga kamo ang amon ginapakadakò kag kalipay.

3

1 Nganì nang indì na namon matiis ang amon kalangkag sa indo, naisip namon nga
mas maayo kung magpabilin kami diri sa Atenas
2 kag pakaraon si Timoteo dirà sa indo. Utod naton siya kay Hesu-Kristo kag
kaibahan namon sa pagserbisyo sa Dios sa pagwali ng Maayong Balità. Gingpakarà
namon siya sa indo para pakusugon ang indo buot kag buligan kamo para
magpadayon sa indo pagtuo
3 agud wayà sa indo ning may magpangluya sa pagtuo kay Hesu-Kristo tungod lang
sa ini nga mga pagtilaw. Kay sayod na nindo nga imaw ini ang kabubut-on ng Dios
nga makaagi gid kita ning mga kahugaan.†
4 Ginghambay na namon sa indo nang magkaibahan pa kita nga maagihan gid
naton ang mga kahugaan. Niyan nakità na nindo nga matuod kay imaw na gid ang
natabò.
5 Nganì nang indì na ako makatiis, gingpakarà ko dirà sa indo si Timoteo para
masayuran niya kag maibalità sa akon kung ano na ang indo pagtuo. Ginalibugan
gid ako kay basì baya kung nagdaog na si Satanas sa pagtintar sa indo kag naging
wayà na puyos ang amon pagtudlò sa indo parti kay Hesu-Kristo.

Ang Maayo nga Gingbalità ni Timoteo

6 Pero niyan nakabalik na diri si Timoteo. Maayo ang iya gingbalità parti sa indo
pagtuo sa Dios kag sa indo paghigugmà sa isa kag isa. Gingbalità pa gid niya nga permi
kuno nindo kami ginadumdom nga may kalipay kag ginalangkag kamo sa amon kag
imaw da kami sa indo.†
7 Nganì mga kauturan, aber kadamò ang amon naaagihan nga kahugaan kag
paghingabot, nalilipay kami kay nagapadayon kamo sa indo pagtuo sa Dios.

---

† **2:14 2:14** Ginghuman 17:5 † **2:16 2:15-16** Ginghuman 9:23, 29, 13:45, 50, 14:2, 5, 19, 17:5, 13, 18:12 † **3:3 3:1-3** Ginghuman 17:15 † **3:6 3:6** Ginghuman 18:5

8 Niyan, nagaayo ang amon pamatyag kung ang indo pagtuo sa Ginoo hay
nagapadayon gihapon.
9 Pauno baya namon mababayusan ang Dios tungod sa kadakò nga kalipay nga iya
gingtao sa amon? Kay makusog ang indo pagtuo sa iya kag indì gid maubos-ubos ang
kalipay nga nababatyagan namon.
10 Adlaw kag gab-i hay nagapangamuyò gid kami nga kabay pa nga magkinitaan
kita liwat para madugangan pa namon kung ano ang kuyang sa indo pagtuo.
11 Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton Ginoong Hesus hay
maghuman ning paagi kung pauno kami makabalik dirà sa indo.
12 Kag kabay pa nga padakuon gid kag pasobrahon pa ng aton Ginoo ang indo
paghigugmà sa isa kag isa kag sa tanan nga mga tawo pareho ng amon paghigugmà
sa indo.
13 Sa ini nga paagi, pakusugon ng Ginoo ang indo buot para magakabuhì kamo nga
malayò sa tanan nga mga salà kag makaatubang kamo nga wayà ning kasawayan sa
Dios nga aton Amay pagbalik ng aton Ginoong Hesus kaibahan ang tanan nga balaan
nga tawo ng Dios.

4

Ang Kabuhì nga Makapalipay sa Dios

1 Niyan, mga kauturan, gingtudluan na namon kamo kung pauno magkabuhì nga
makapalipay sa Dios kag imaw gid ang indo ginahuman. Pero ginapangabay namon
sa indo, paagi sa otoridad nga gingtao sa amon ni Ginoong Hesus, nga dugangan pa
nindo ang indo ginahuman.
2 Kay nasayuran na nindo kung ano ang amon gingsugò sa indo paagi sa otoridad
nga halin kay Ginoong Hesus.
3 Gusto ng Dios nga malimpyo ang indo kabuhì. Nganì dapat gid nga maglikaw
kamo sa pagpakig-relasyon ning imoral.
4 Ang kada isa sa indo hay dapat sayod kung pauno magpugong sa indo
kaugalingon* sa respitado kag malimpyo nga paagi.
5 Indì nindo dapat sundon ang indo lawasnon nga pamatyagon nga kalain pareho
ng ginahuman ng mga tawo nga wayà pa nagakilaya sa Dios.
6 Indì kamo dapat magpakasalà kag manglamang sa indo utod sa Ginoo paagi
sa pag-ubay sa inda asawa kay parusahan ng Dios ang nagahuman ning tiyad ini.
Ginghambay na namon ini sa indo kag gingpaandaman na namon kamo nang una
pa.
7 Kay gingpilì kita ng Dios bukon para maghuman ning imoral kundì magkabuhì
kita nga malimpyo.
8 Nganì kung wayà nindo ginabatuna ini nga pagtudlò, bukon tawo ang indo
ginapaindian kundì ang Dios nga nagatao sa indo ng Espiritu Santo.
9 Kung parti sa paghigugmà sa indo mga kauturan kay Hesu-Kristo, indì na
kahinangyan nga sulatan pa kamo nga maghinigugmaan kamo kay ang Dios imaw
gid ang nagtudlò ini sa indo.
10 Kag imaw gid nganì ini ang indo ginahuman sa tanan nindo nga kauturan kay
Hesu-Kristo sa bilog nga probinsya ng Macedonia. Pero ginapangabay namon, mga
pinalanggà nga kauturan, dugangi pa gid nindo ang indo paghigugmà.
11 Tinguhaa gid nindo nga magkabuhì ning matawhay. Indì kamo magpasinglabot
sa kabuhì ng iban, kundì magtrabaho kamo para igwa kamo ning kaugalingon nga
ikapangabuhì pareho ng amon gingtudlò sa indo nang una pa.

---

* **4:4 4:4** O: Ang kada lyaki hay dapat sayod kung pauno magkabuhì kaibahan ng iya asawa.

12 Kung humanon nindo ang tiyad ini, indì kamo magsalig sa iban para sa indo
pagpangabuhì kag respituhon pa kamo ng mga tawo nga wayà pa nagatuo sa Dios.

Ang Pagbalik ng Ginoo

13 Mga kauturan, gusto gid namon nga ipasayod sa indo ang kamatuuran kung
ano ang matatabò sa mga namatay na nga nagtuo kay Hesu-Kristo para indì kamo
magkalisod pareho ng iban nga wayà ning paglaom nga mabanhaw ang mga namatay
na.
14 Nagapati kita nga si Hesus namatay kag nabanhaw. Nganì nagapati da kita nga
pagabanhawon ng Dios ang mga nagtuo sa iya nga namatay na. Kag panunton sinda
ng Dios kay Hesus sa pagbalik niya diri sa kalibutan.
15 Ang gingpasayod sa amon ng Ginoo nga amon ginabalità sa indo hay imaw ini:
Sa pagbalik ng Ginoo diri, kita nga mga nabilin nga buhì pa hay indì mauna sa mga
namatay na.
16 Ang Ginoo imaw ang magababà halin sa langit nga may makusog nga sugò. May
mababatian pa nga boses ng arkanghel kag tunog ng trumpeta ng Dios. Pagkatapos,
ang tanan nga namatay na nga nagtuo kay Hesu-Kristo sinda anay ang una nga
pagabanhawon.
17 Niyan, kita nga buhì pa sa adto nga tyempo, kaibahan ng mga tawo nga
gingbanhaw hay gulpi nga day-on paibabaw sa panganod kag didto sugaton naton
ang Ginoo. Kag makakaibahan na naton ang Ginoo hasta sa wayà katapusan.
18 Nganì pakusuga nindo ang buot ng isa kag isa paagi sa ginahambay namon sa
indo.

5

Ang Pagpreparar sa Pagbalik ng Ginoo

1 Mga kauturan namon, indì na kahinangyan nga sulatan ko pa kamo kung san-o
matabò ini nga mga butang.
2 Kay sayod na nindo nga ang adlaw ng pagbalik ng Ginoo hay pareho sa pag-abot
ng miyugpangawat sa kagab-ihon nga indì naton masayuran.
3 Mintras ang mga wayà nagatuo nagahambay, “Ay salamat! Katawhay ang aton
kamutangan kag wayà kita ning may ginakahadlukan,” imaw da adto ang oras nga
magaabot ang kadakò nga parusa ng Dios sa inda nga indì gid ninda malikawan.
Gulpi lang ini pareho sa nababatyagan ng isa ka babayi nga paungaon.
4 Pero kamo, mga kauturan, wayà na kamo sa kaduyom. Nganì indì kamo dapat
mangayag sa adlaw ng pag-abot ng aton Ginoo nga pareho ng isa ka miyugpangawat.
5 Kay kita tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo hay yarà na sa kahayag. Ini tanan
nga mga butang hay naging klaro na sa aton pareho sa kahayag ng adlaw. Nganì
wayà na gid kita sa kaduyom.*
6 Nganì indì kita dapat magkatuyog† pareho ng iban nga wayà nagapati, kundì dapat
permi kita alisto kag antigo magpugong sa aton kaugalingon.
7 Kay kung gab-i nagakatuyog ang mga tawo kag ang iban nagabinayong.
8 Pero kita naman nga yarà na sa kahayag hay dapat antigo magpugong ng aton
kaugalingon. Gamiton naton bilang panagang sa dughan ang aton pagtuo sa Dios
kag ang paghigugmà sa aton isigkatawo. Kag gamiton naton bilang helmet ang aton
paglaom nga luwason kita ng Dios.

---

* **5:5 5:5** Ang nagatuman sa ginasugò ng Dios hay daw yarà sa kahayag. Pero ang nagakasalà kag wayà nagapati kag nagatuman sa ginasugò ng Dios hay daw yarà sa kaduyom. † **5:6 5:6** Ang gusto hambayon sa magkatuyog sa ini nga bersikulo hay bukon alisto pareho sa tawo nga wayà kamangno kung magsuyod ang miyugpangawat sa bayay.

9 Kay wayà kita gingpilia ng Dios agud parusahan kundì agud luwason kita paagi
sa aton Ginoong Hesu-Kristo.
10 Namatay siya para sa aton, agud aber buhì pa kita o patay na sa iya pagbalik,
magakabuhì kita kaibahan niya.
11 Nganì pakusugon gid nindo ang buot kag patibayon ang pagtuo ng isa kag isa
pareho ng ginahuman na nindo niyan.

Ang mga Bilin

12 Niyan, mga kauturan, nagapangabay kami sa indo nga respituhon nindo ang
mga nagapangabudlay para sa indo. Gingpilì sinda ng Ginoo para maglaygay kag
magtudlò sa indo kung pauno magkabuhì bilang mga nagatuo sa iya.
13 Tahuron gid nindo sinda kag higugmaon kay mahugod sinda sa inda pagserbisyo
kay Hesu-Kristo. Magkabuhì kamo nga maayo ang indo relasyon sa isa kag isa.
14 Kag nagapangabay kami, mga kauturan, paandaman nindo ang mga tamad,
paisugon nindo ang mga mahinadlukon kag buligan ang mga maluya ang pagtuo
para indì sinda matintar. Kag isa pa, maging mapinasensyahon kamo sa tanan.
15 Kung igwa may naghuman ning malain sa indo, ayaw kamo magbayos kundì
tinguhaon nindo permi nga maghuman ning maayo sa isa kag isa kag sa tanan nga
tawo.
16 Magkalipay gid kamo permi,
17 ayaw kamo magduyog sa pagpangamuyò.
18 Magpasalamat kamo sa Dios aber ano ang indo kamutangan, kay imaw ini ang
kabubut-on ng Dios para sa indo nga mga nagapakig-isa kay Kristo Hesus.
19 Ayaw nindo pagpugungi ang ginapahuman ng Espiritu Santo.
20 Ayaw nindo pagtamaya ang mga propesiya,
21 kundì dapat usisaon nindo ning maayo ang tanan nga mensahe kung matuod
nga halin sa Dios o bukon. Ang maayo, tumana gid nindo permi
22 kag likawi ang tanan nga malain.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta kag Bendisyon

23 Kabay pa buligan kamo ng Dios nga nagatao sa aton ning katawhayan, para
malimpyo gid ang indo kabuhì kag wayà may makità nga salà. Kag kabay pa nga
bantayan niya ang indo espiritu, tagipusuon kag lawas agud pagbalik ng aton Ginoong
Hesu-Kristo hay wayà gid sa indo ning may ikasaway.
24 Ang Dios nga nagpilì sa aton para magtuo sa iya hay masasaligan, nganì humanon
gid niya ang amon ginahambay.
25 Mga kauturan, ipangamuyò gid nindo kami.
26 Kamusta sa tanan nga kauturan dirà bilang mag-utod kay Kristo.‡
27 Paagi sa otoridad nga gingtao sa akon ng Ginoo, ginasugò ko kamo nga basahon
nindo ini nga sulat sa tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo dirà sa Tesalonica.
28 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya ng aton Ginoong Hesu-Kristo.

‡ **5:26 5:26** *Kamusta sa tanan nga kauturan dirà bilang mag-utod kay Kristo*: sa literal, kamusta sa tanan nga kauturan dirà nga may balaan nga harò.

Ang Pangaduha nga Sulat ni Pablo sa mga TAGA-TESALONICA

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Apostol Pablo para sa mga nagatuo sa Tesalonica. Gingsulat niya ini tungod sa padayon ninda nga pagpangalibog parti sa pagbalik ni Hesu-Kristo. Ging-isplikar niya ang parti sa gingpatihan ninda nga salà nga pagpanudlò kay ang hambay ng iban, nagbalik na kuno ang Ginoo. Ging-isplikar ni Pablo nga bukon ini matuod kay indì magbalik ang Ginoo mintras wayà pa nagapakità ang magakontra sa tanan nga mga sugò ng Dios.

Sa ini nga sulat ginatudlò da ni Pablo nga dapat sinda magpakalig-on kag magpadayon sa inda pagtuo, aber nagaagi sinda sa kaguluhan kag kahugaan. Ginglaygayan pa niya sinda nga dapat sinda magtrabaho para sa inda mga kahinangyan pareho ng ginahuman niya kag ng iya mga kaibahan. Kahinangyan da sinda magpadayon sa paghimò ning maayo.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo kag kaibahan ko sina Silas kag Timoteo. Nagapangamusta kami
sa indo tanan nga yarà sa syudad ng Tesalonica nga nagatuo kay Hesu-Kristo kag
nagakaisa sa Dios nga aton Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.†
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga
Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Pagpasalamat kag Pagpangamuyò

3 Mga kauturan kay Kristo*, dapat gid nga magpasalamat kami permi sa Dios tungod
sa indo kag tamà lang ini, kay nagadakò pa gid ang indo pagtuo kag imaw da ang
indo paghigugmà sa isa kag isa.
4 Nganì, ginapakadakò gid namon kamo sa mga iglesya ng Dios nga yadto sa iban
nga mga lugar. Ginabalità namon sa inda nga nagapadayon gihapon kamo sa indo
pagtuo aber ano pa nga mga paghingabot kag mga kahugaan ang indo ginatiis para
kay Hesu-Kristo.
5 Ini hay nagapamatuod nga tamà gid ang paghusga ng Dios sa mga tawo. Kay
nagatiis kamo sa mga kahugaan tungod sa indo pagtuo sa Dios, nganì kabigon niya
kamo nga angay magsuyod sa iya gingharian.
6 Ang paghusga ng Dios hay permi tamà, nganì bayusan niya ning kahugaan kung
sin-o ang nagahimò ning kahugaan sa indo.
7 Kag kamo nga ginapahugaan, magaabot ang oras nga papahuwayon na kamo ng
Dios kag kami da. Ini hay matatabò pagbalik ni Ginoong Hesus halin sa langit nga
may kalayo nga nagadayab kaibahan ang iya gamhanan nga mga anghel.
8 Kag paparusahan niya ang tanan nga wayà nagakilaya sa Dios kag wayà
nagatuman sa Maayong Balità* parti kay Hesus nga aton Ginoo.
9 Ang parusa sa inda hay wayà ning katapusan kag mabubuyag sinda sa Ginoo kag
indì sinda makakakità ng iya makatitingaya nga gahom.
10 Matatabò ini pagbalik ng Ginoo para dayawon kag katingayahan siya ng tanan
nga balaan nga tawo ng Dios nga nagatuo sa iya. Kag kamo da hay kaibahan diri kay
gingtuuhan nindo ang gingtudlò ng Dios nga amon gingbalità sa indo.
11 Imaw ini ang rason nganì permi namon ginapangamuyò sa aton Dios nga buligan
niya kamo para ang indo pagkabuhì hay angay sa mga gingpilì niya. Ginapangamuyò

† **1:1 1:1** Ginghuman 17:1

pa namon nga buligan niya kamo paagi sa iya gahom para matuman gid nindo ang
tanan nga maayo nga gusto nindo humanon. Imaw ini ang bunga ng indo pagtuo kay
Hesu-Kristo.
12 Ginapangamuyò namon ini agud ang aton Ginoong Hesus hay pagadayawon
tungod sa indo kag kamo da tungod sa iya, paagi sa pagpakamaayo nga gingtao sa
indo ng aton Dios kag ni Ginoong Hesu-Kristo.

2

Ang mga Butang nga Matatabò bago Magbalik ang Ginoo

1 Niyan, mga kauturan namon, parti sa pagbalik ng aton Ginoong Hesu-Kristo† kag
sa adlaw nga pagatipunon kita para makaibahan siya, imaw ini ang amon ihambay
sa indo:
2 Ayaw kamo mataranta nga daan o mangayag parti sa mga istorya nga kami kuno
ang naghambay o nagsulat o may espiritwal nga mensahe halin sa Dios nga nag-
abot na kuno ang adlaw ng pagbalik ng Ginoo. Bukon inà matuod kag wayà kami
naghambay ning tiyad adto.
3 Ayaw gid kamo magpaluko sa aber ano pa nga mga istorya. Kay indì pa magbalik
ang Ginoo mintras wayà pa magakontra sa Dios ang kadamuan nga mga tawo kag
kung wayà pa nagapakità adtong tawo nga imaw ang magakontra sa tanan nga mga
sugò ng Dios. Ini siya hay wayà na gid ning iban nga kadtuan kundì sa impyerno.
4 Pagakontrahon niya ang Dios kag ang tanan nga mga butang nga ginasamba ng
mga tawo kag itataas niya ang iya kaugalingon labaw sa tanan. Magapungkò pa siya
sa suyod ng templo ng Dios kag magahambay nga siya ang Dios.
5 Wayà ba nindo nadumdumi? Dì ba, permi ko nganì ginatudlò sa indo ang parti
sa ini nga mga butang nang magkaibahan pa kita?
6 Kag niyan sayod na nindo kung ano ang nagapugong sa adto nga magakontra sa
tanan nga mga sugò ng Dios para indì pa siya magpakità hasta wayà pa ang tamà nga
tyempo nga gingplano ng Dios.
7 Sa niyan, igwa na nganì ning mga tawo nga patagò nga nagakontra sa Dios, pero
igwa pa may nagapugong sa inda ginahuman nga malain. Nganì indì pa makità kung
mauno nga kalain ini sa ulihi. Pero magaabot ang oras nga adtong nagapugong sa
inda kalainan hay bubuy-on na.
8 Imaw na adto ang tyempo nga makikità na adtong magabatò sa Dios. Pero sa
pagbalik ni Ginoong Hesus, patyon niya ini paagi lang sa iya paghuyop kag sa iya
kasilaw-silaw nga presensya.
9 Kung magpakità na ining malain nga tawo, pagagamiton niya ang gahom ni
Satanas. Magahuman siya ning tanan nga klasi ng milagro kag makatitingaya nga
butang nga daw halin sa Dios pero bukon.
10 Kag pagagamiton niya ang tanan nga klasi ng kalainan para lukuhon ang mga
tawo. Mapapakadto sinda sa parusa nga wayà katapusan kay wayà ninda batuna ang
kamatuuran parti kay Hesu-Kristo para maluwas sinda.
11 Nganì pagaguluhon gid ning tudo ng Dios ang inda isip para patihan ninda ang
bukon matuod,
12 kag pagaparusahan sinda tanan ng Dios sa ulihi kay wayà gid sinda magpati sa
kamatuuran kundì nagakalipay pa sinda sa paghuman ning salà.

Dapat Magpadayon sa Pagtuo

13 Mga kauturan, nagapasalamat kami permi sa Dios tungod sa indo nga mga
ginahigugmà ng Ginoo. Kag dapat kami magpasalamat sa iya kay gingpilì niya kamo
nang una pa gid para maluwas sa parusa ng indo kasal-anan paagi sa indo pagpati

† **2:1 2:1** 1 Tesalonica 4:15-17

sa kamatuuran kag sa gahom ng Espiritu Santo nga naglimpyo sa indo kabuhì kag
naglain sa indo para sa Dios.
14 Gingtawag kamo ng Dios paagi sa Maayong Balità nga amon gingtudlò sa indo,
para makaibahan kamo sa kahimayaan ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
15 Nganì, mga kauturan, pakusuga gid ang indo pagtuo kag butangan gid sa indo
tagipusuon ang amon mga gingpanudlò sa indo paagi sa pagsulat kag paghambay.
16-17 Kabay pa nga ang Dios nga aton Amay kag ang aton Ginoong Hesu-Kristo,
magpakusog ng indo buot kag buligan kamo para permi maayo ang tanan nindo
nga ginahuman kag ginahambay. Ginahigugmà kita ng Dios kag tungod sa iya
pagkamaluluy-on, gingpakusog gid niya sa wayà katapusan ang aton buot kag
gingtaw-an kita ning paglaom nga may kasiguruhan.

3

Ang mga Gingpangabay ni Pablo

1 Sa katapusan, mga kauturan, ipangamuyò abi nindo kami nga ang mensahe parti
sa Ginoo hay madalì namon maipalapnag sa tanan nga mga lugar kag ini hay batunon
kag tahuron ng mga tawo ning maayo pareho sa natabò sa indo.
2 Ipangamuyò da nindo nga luwason kami ng Dios sa mga tawo nga malain kag
bukon matarong, kay bukon tanan hay nagapati sa aton Ginoo.
3 Pero ayaw kamo magkalibog, kay ang Ginoo hay masaligan gid kag siya ang
magapakusog sa indo kag buligan niya kamo para indì kamo madaog ni Satanas.
4 Nagasalig kami nga ginatuman nindo kag padayon nga humanon ang amon
ginasugò sa indo kay nagakaisa kamo sa Ginoo.
5 Kabay pa nga buligan kamo ng Ginoo para mabatyagan nindo ang paghigugmà
ng Dios kag isa pa para maging matiniison kamo pareho ni Kristo.

Ang Paandam sa mga Tamad

6 Mga kauturan, sa pangayan ng aton Ginoong Hesu-Kristo, ginasugò namon kamo
nga likawan ang mga kauturan nga matamad kag wayà nagasunod sa amon gingtudlò
sa indo.
7 Kay sayod da nindo nga dapat nindo patuyaran ang amon ihimplo nga wayà kami
nagatinamad nang yarà pa kami sa indo.
8 Wayà kami nagakaon sa indo nga wayà nagabayad kundì adlaw-gab-i nagatrabaho
gid kami ning tudo para indì kami magpabug-at sa indo.
9 Ginahuman namon ini tanan, aber igwa kami ning pudir nga magpangayò ning
bulig sa indo para sa amon mga pang-adlaw-adlaw nga kahinangyanon. Pero wayà
gid kami nagapaabot ning bulig nindo kay gusto lang namon nga taw-an kamo ning
maayo nga ihimplo nga dapat nindo sunuron.
10 Nang yarà pa kami kaibahan nindo, ginghambay namon sa indo nga kung sin-o
sa indo ang tamad magtrabaho, indì siya dapat pakaunon.
11 Ginahambay namon ini kay may nagbalità sa amon nga igwa dirà sa indo ning
nagatinamad. Wayà sinda nagatrabaho kundì nagapasinlabot sa kabuhì ng iban.
12 Nganì paagi sa otoridad nga gingtao sa amon ng aton Ginoong Hesu-Kristo,
ginasugò kag ginalaygayan namon inang mga matamad nga magpangità ng inda
kaugalingon nga ikapangabuhì kag likawan ang pagpanggulo.
13 Pero kamo nga mga kauturan ko, indì dapat kamo matak-an sa paghuman ning
maayo.
14 Kung igwa dirà sa indo nga indì magtuman sa ginatudlò namon sa ini nga sulat,
tandai gid nindo kung sin-o siya kag likawi agud mapahuyà siya.
15 Pero ayaw nindo siya pagkabiga nga kaaway kundì paandaman siya bilang utod.

Ang Bendisyon ni Pablo

16 Niyan, kabay pa ang Ginoo nga ginahalinan ng katawhayan, ang magtao sa indo
tanan ning katawhay ng hunahunà sa tanan nga oras aber ano ang indo kamutangan.
Kag kabay pa kamo tanan hay padayon ibhan ng Ginoo.
17 Ako si Pablo, ang nagsulat ng ini nga bendisyon. Imaw da ini ang akon paagi
para mapamatuuran nga halin gid sa akon ang tanan ko nga sulat. Tiyad ini ako
kung nagasulat.
18 Kabay pa nga mabaton nindo tanan ang grasya ng aton Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Una nga Sulat ni Pablo kay TIMOTEO

Pasayod

Sa Bag-o nga Kasugtanan, may tuyo ka sulat si Pablo nga ginatawag, Mga Sulat para sa Pastor. Ang duha hay para kay Timoteo kag ang isa hay para kay Tito. Ini ang una sa duha nga mga sulat ni Apostol Pablo para kay Timoteo, isa ka kabataan nga miyugdumaya ng mga nagatuo. Ang iya tatay hay Griego kag ang iya naman nanay hay Judio. Tunà nang ungà pa siya, ginatudluan na siya ng iya nanay kag ng iya lola parti sa mga Kasulatan (2 Timoteo 1:5, 3:15).

Si Timoteo hay halin sa banwa ng Lystra kung sa diin nakilaya niya si Pablo kag tunà adto nakaibahan na siya ni Pablo sa iba-iba nga lugar, agud magbulig sa pagwali ng Maayong Balità parti kay Hesu-Kristo kag magpakusog ng pagtuo sa mga kauturan (Ginghuman 16:1-5; 1 Corinto 4:7, 16:10; Filipos 2:19; 1 Tesalonica 3:2, 6).

May tuyo ini ka parte: Una, ang mga paandam kontra sa mga salà nga pagpanudlò sa iglesya. Ang pangaduha hay ang mga bilin parti sa pagdumaya ng iglesya kag sa pamatasan ng mga miyugdumaya. Kag ang pangtuyo hay ang mga bilin para kay Timoteo nga maging maayo nga ulipon ni Hesu-Kristo kag ang responsibilidad niya sa mga nagatuo kay Kristo.

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus sunò sa sugò ng Dios nga aton
Manluluwas kag ni Kristo Hesus nga imaw ang aton paglaom.*
2 Nagapangamusta ako sa imo, Timoteo, ikaw nga akon matuod nga ungà sa pagtuo.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya*, kaluoy kag katawhayan* halin sa Dios nga
Amay kag kay Kristo Hesus nga aton Ginoo.

Ang Paandam sa mga Nagatudlò ning Salà

3 Gusto ko nga dirà ka lang sa Efeso pareho ng akon gingbilin sa imo nang
nagapakadto ako sa Macedonia. Kay may iban nga mga tawo dirà nga salà ang
inda ginatudlò, nganì kahinangyan nga hambayan sinda nga magpara sa inà nga
pagpanudlò.
4 Hambayan mo sinda nga indì sinda mag-uyak ng inda oras sa bukon matuod nga
mga isto-istorya kag sa pagpangità kung sin-o ang inda mga kalulo-lulohan. Imaw ini
ang kabangdanan kung basì nagadinibatihan ang mga tawo. Kag ini nga mga butang
indì gid makabulig agud masayuran ninda ang plano ng Dios parti sa pagluwas sa
tawo. Masasayuran lang naton ini paagi sa pagtuo kay Hesus.
5 Ang rason kung basì kahinangyan nga hambayan mo sinda nga magpara sa inà
nga pagpanudlò, agud magahinigugmaan ang mga nagatuo nga may malimpyo nga
tagipusuon kag konsensya kag matuod nga pagtuo.
6 Ang iban dirà nagtalikod na sa ini nga kaayo nga pagkabuhì kag nagadiniskusyon
sa mga butang nga wayà ning puyos.
7 Gusto ninda nga kilay-on sinda nga mayad sa pagpanudlò ng Kasuguan ng Dios
kag kumbinsido gid sinda sa inda ginapanudlò, pero wayà ninda naintindihi kung
ano ang inda ginapanghambay.
8 Nasasayuran naton nga ang Kasuguan hay maayo kung tamà lang ang paggamit.
9 Dapat da naton dumdumon nga ang Kasuguan hay wayà ginghuman para sa mga
matarong, kundì para sa mga wayà nagasunod sa mga kasuguan, mga masuwayon,

* **1:1 1:1** Imaw ang aton paglaom: o nagatao sa aton ning paglaom. Ang paglaom hay maluwas gid kita paagi sa kamatayon ni Kristo.

mga wayà nagasunod sa Dios, mga makasasalà, mga bukon diosnanon, mga wayà
nagarespito sa relihiyon, mga nagapamatay ng inda tatay o nanay, mga miyugpatay
ng inda isigkatawo,
10 mga nagahuman ning imoral, mga nagaubay nga lyaki sa lyaki o babayi sa babayi,
mga nagapangidnap, mga pusong, mga tawo nga nagatestigo ning bukon matuod kag
sa mga nagahuman ning bisan ano nga kontra sa tamà nga pagpanudlò.
11 Ang tamà nga pagpanudlò hay sunò sa Maayong Balità* nga gingsalig sa akon ng
mahimayaon kag ginadayaw nga Dios agud itudlò sa mga tawo.

Ang Pagpasalamat sa Dios sa iya Kaluoy

12 Ginapasalamatan ko si Kristo Hesus, ang aton Ginoo nga nagtao sa akon ning
kusog sa pagserbisyo sa iya, kay gingkabig niya ako nga masaligan kag gingpilì ako
nga magserbisyo sa iya,
13 aber matuod nga nang una naghambay ako ning malain kontra sa iya, puyra pa
dirà gingpanakit† ko gid kag gingpakahuy-an ang mga nagatuo sa iya. Pero gingkaluy-
an ako ng Dios, kay dati anay wayà pa ako nagatuo, nganì wayà ako makasayod nga
salà ang akon gingpanghuman.
14 Tungod sa sobra-sobra nga pagpakamaayo ng aton Ginoo, gingtaw-an niya ako
ning pagtuo kag paghigugmà paagi sa akon pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
15 Ini nga hambayanon hay matuod kag dapat gid nga batunon kag tuuhan sa bilog
nga tagipusuon: nag-abot si Kristo Hesus diri sa kalibutan agud luwason ang mga
makasasalà. Kag ako gid ang pinakamakasasalà sa tanan.
16 Pero gingkaluy-an ako agud maipakità ni Kristo Hesus ang iya sobra nga
pagkamapinasensyahon sa akon nga pinakamakasasalà sa tanan. Ining ginghuman ni
Kristo sa akon nagatao ning ihimplo sa iban agud magatuo sinda sa iya kag magabaton
ning kabuhì nga wayà katapusan.
17 Padunggan* kag dayawon hasta sa wayà katapusan ang Harì nga nagaharì nga
wayà katapusan, nga wayà ning kamatayon, nga indì makità kag isa lang nga Dios!
Kabay pa.
18 Timoteo, nga akon ginakabig nga ungà, ini ang akon ginabilin sa imo: Dumduma
ang ginghambay ng mga propeta* nang una parti sa imo, agud makalaban ka ning
maayo sa mga nagakontra sa kamatuuran.
19 Siguraduhon mo permi nga matibay ang imo pagtuo kag maayo ang imo
konsensya. Ang iban wayà nagapamatì sa inda konsensya, nganì nasirà ang inda
pagtuo,
20 pareho kana Hymeneus kag Alexander. Gingpabay-an ko na ini nga mga tawo
kay Satanas† agud masayuran ninda nga indì dapat maghambay ning malain kontra
sa Dios.

2

Ang Tamà nga Pagsamba

1 Niyan, una sa tanan, nagapangabay ako sa indo nga magpangamuyò sa Dios para
sa tanan nga tawo. Ipangamuyò ang iban, ipangabay ang inda mga kahinangyanon
kag dapat ang indo pagpangamuyò hay may kaibahan nga pagpasalamat.
2 Tudluan mo pa sinda nga ipangamuyò ang mga harì kag ang tanan nga may
mataas nga katungdanan sa gobyerno para ang inda pagdumaya hay maayo, agud

† **1:13 1:13** Ginghuman 8:3, 22:4 † **1:20 1:20** Gingpabay-an ko na ini nga mga tawo kay Satanas, isa sa mga gusto hambayon hay gingpabay-an sinda nga magsunod sa inda kagustuhan nga sundon si Satanas agud kung may matabò nga malain nga resulta sa inda ginghuman, masasayuran ninda sa ulihi nga malain ang inda ginghuman kag makabalik sa Ginoo.

ang aton pagpangabuhì hay maging silinsyo, matawhay, sunò sa kabubut-on ng Dios
kag tamà sa panirò ng mga tawo.
3 Ini nga pagpangamuyò para sa tanan nga tawo hay maayo kag nakakapalipay sa
Dios nga aton Manluluwas.
4 Kay gusto niya nga makasayod ng kamatuuran kag maluwas ang tanan nga tawo.
5 Kay may isa lang nga Dios kag may isa lang nga miyugpatungà sa Dios kag sa mga
tawo. Wayà ning iban kundì si Kristo Hesus nga naging tawo.
6 Gingtao niya ang iya kabuhì para pangtubos sa tanan nga tawo, agud mapatawad
ang aber sin-o nga magpati sa iya. Imaw ini ang nagapamatuod nga gusto ng Dios
luwason ang tanan nga tawo kag ini hay gingpakità niya sa tyempo nga iya mismo
gingpilì.
7 Nganì gingpilì niya ako nga apostol sa mga bukon Judio para ibalità kag itudlò
ang matuod nga pagpanudlò, agud magtuo sinda kay Hesus. Nagahambay ako ning
matuod sa indo kag wayà ako nagapinusong.
8 Sa aber diin nga lugar nga nagatipon ang mga nagatuo, gusto ko nga magpanga-
muyò ang mga lyaki nga ginataas ang inda kamot nga may malimpyo nga tagipusuon
kag wayà ning kahangit o wayà nagainaway.
9 Kung parti sa mga babayi, gusto ko nga magbarò sinda ning tamà nga angay siruon
kag bukon malaw-ay. Kung magpagwapa sinda, dapat indì magpangupyor ning sobra-
sobra, o maggamit ng madamò nga alahas nga bulawan o perlas, o magsuksok ning
kamahay-mahay nga mga barò.
10 Ang matuod nga kagwapa nga gusto ng Dios hay ang maayo nga mga butang
nga inda ginahuman. Ini nga mga butang hay nagaangay sa inda ginapamatuod nga
sinda hay nagatuo sa Dios.
11 Kag kung may nagatudlò, ang mga babayi hay dapat lang magpamatì kag
magtuon nga may pagpasakop.
12 Wayà ko ginatuguti ang mga babayi nga magtudlò o magmandar sa mga lyaki.
Kahinangyan magpamatì lang sinda.
13 Kay ang una nga gingtuga hay si Adan kag masunod lang si Eva.
14 Kag bukon si Adan ang nadayà ni Satanas, kundì ang babayi ang nadayà kag
nagsuway sa sugò ng Dios.*
15 Pero ang mga babayi dirà maluwas sa parusa nga wayà katapusan paagi sa pag-
ungà† basta magpadayon sinda sa pagtuo, paghigugmà, pagsunod sa kabubut-on ng
Dios kag tamà nga pamatasan.

3

Ang Pamatasan ng mga Miyugdumaya

1 Matuod ini nga hambayanon: “Kung may gusto nga maging miyugdumaya ng mga
nagatuo, nagahandom siya ng halangdon nga trabaho.”
2 Nganì ang miyugdumaya hay kahinangyan wayà ning kapintasan; isa lang ang
iya asawa, antigo magpugong ng iya kaugalingon, nagakabuhì ning tamà, ginatahod,
madiparahon sa mga bisita kag maayo magtudlò.
3 Dapat bukon siya manginginom kag bukon mapintas, kundì mabuot kag bukon
palaaway. Kahinangyan bukon da siya hakog sa kwarta.
4 Kung parti naman sa iya panimayay, dapat maayo siya magdumaya, ginatahod
kag ginatuman ng iya mga ungà.

---

* **2:14 2:14** Ang gusto hambayon si Eva hay nadayà kag nagsuway, si Adan wayà nadayà pero nagsuway da.
† **2:15 2:15** Sa Griego, ‘Pero ang mga babayi… sa pag-ungà’ hay ‘pero maluwas siya paagi sa pag-ungà’.

5 Kay pauno ang iya pagdumaya sa mga nagatuo sa Dios kung indì niya maasikaso
ang iya kaugalingon nga panimayay?
6 Kahinangyan da nga bukon siya bag-o nga nagatuo, kay basì kung magpahambog
siya kag maparusahan pareho ng natabò sa diyablo.
7 Kag kahinangyan da may maayo nga ginahambay parti sa iya ang mga tawo nga
wayà nagatuo sa Dios, agud indì siya mahambayan ning malain o indì mahuyog sa
siod ng diyablo.

Ang mga Miyugserbisyo para sa mga Nagatuo

8 Kung parti naman sa mga miyugserbisyo nga nagabulig sa mga nagatuo, dapat
ginatahod sinda, masaligan sa inda ginahambay, bukon manginginom kag bukon
hakog sa kwarta.
9 Kag dapat permi sinda matutom sa kamatuuran nga may malimpyo nga konsensya
parti sa pagtuo kay Kristo nga gingpasayod na niyan.
10 Kag dapat usisaon anay sinda kag kung wayà ning kapintasan nga makità sa
inda, puydi na sinda makaserbisyo.
11 Ang inda asawa* hay dapat ginatahod da, wayà nagapinanglibak, antigo
magpugong ng inda kaugalingon kag masasaligan sa tanan nga butang.
12 Parti naman sa mga miyugserbisyo nga nagabulig sa mga nagatuo, dapat isa
lang ang asawa kag maayo sinda magdumaya sa inda mga ungà kag sa inda bilog
nga panimayay.
13 Ang mga miyugserbisyo nga nagabulig sa mga nagatuo nga maayo ang inda
pagserbisyo hay ginatahod ng mga tawo kag wayà sinda mahadlok maghambay parti
sa inda pagtuo kay Kristo Hesus.

Ang Makatitingaya nga Kamatuuran

14 Nagalaom ako nga makakarà dirà nga daan agud magpakigkità sa imo. Pero
ginasulat ko pa gid ini nga mga butang,
15 para kung maatraso ako, masayuran mo kung pauno magkabuhì ang mga
nagatuo sa Dios bilang iya pamilya. Kita nga mga nagatuo, imaw ang iglesya ng buhì
nga Dios nga iya gingsaligan nga magtudlò ning kamatuuran agud maging matibay
ini, pareho sa mga haligi kag pundasyon nga nagasuporta sa bayay.
16 Ang ginapatihan naton nga gingpasayod niyan ng Dios hay makatitingaya gid.
Siya† hay nagpakità bilang tawo,
gingpamatuuran siya nga matarong ng Espiritu Santo,
nakità ng mga anghel,
gingwali siya sa mga nasyon,
gingtuuhan ng mga tawo sa bilog nga kalibutan,
kag gingdaya siya palangit
agud taw-an ning pinakamataas nga pagpadungog.

4

Ang Nagapinusong nga mga Manunudlò

1 Klaro ang ginghambay ng Espiritu Santo nga sa ulihi nga mga adlaw ang iban
magatalikod sa inda pagtuo sa Dios. Madadayà sinda ng malain nga mga espiritu
nga nagapinusong kag magapati sinda sa mga tawo nga nagatudlò ning salà nga
pagpanudlò halin sa demonyo.
2 Ini nga mga tawo hay nagapakunukuno nga maayo sinda, mintras nagatudlò ning
bukon matuod. Patay na ang inda konsensya pareho ng panit nga nasunog ng plantsa.

---

* **3:11 3:11** *Ang inda asawa*: o ang mga babayi. † **3:16 3:16** Sa iban nga mga kopya ng Griego, ang Dios hay nagpakità bilang tawo.

3 Nagatudlò sinda nga bawal ang mag-asawa kag may pila ka mga pagkaon da nga
ginabawal. Pero ini nga mga pagkaon hay ginghuman ng Dios para kaunon nga may
pagpasalamat ng mga nagatuo kag nakakasayod gid ng kamatuuran.
4 Kay ang tanan nga ginghuman ng Dios hay maayo, nganì wayà ning butang nga
dapat ginapaindian kundì ginabaton ini nga may pagpasalamat.
5 Paagi sa hambay ng Dios† kag sa pangamuyò nga may pagpasalamat, ang tanan
nga pagkaon hay ginatugot na nga kaunon.

Ang Maayo nga Miyugserbisyo ni Kristo Hesus

6 Kung itudlò mo sa aton mga kauturan kay Kristo dirà, ini nga mga butang nga
gingbilin ko sa imo, maayo ka nga miyugserbisyo ni Kristo Hesus. Mintras nagatudlò
ka sa inda, napapakusog mo da ang imo pagtuo paagi sa maayo nga mga pagpanudlò
nga imo ginasunod.
7 Likawi ang mga isto-istorya nga wayà puyos nga indì makabulig sa mga tawo
sa inda pagsunod sa Dios kag human-human lang ng mga tawo. Sanaya ang imo
kaugalingon nga magsunod sa kabubut-on ng Dios.
8 May puyos ang pagsanay ng aton lawas para mapakusog ini, pero mas may puyos
pa gid kung masanay kita nga magsunod sa kabubut-on ng Dios. Kay kung ini hay
aton humanon, sigurado gid nga mapuslan naton ang promisa ng Dios sa kabuhì
niyan kag ang kabuhì sa paabuton.
9 Ini nga hambayanon hay matuod kag dapat gid nga batunon kag tuuhan sa bilog
nga tagipusuon.
10 Nganì nagatiis gid kita kag nagatinguhà nga makasunod sa kabubut-on ng Dios
kay may paglaom kita sa Dios nga buhì nga imaw ang Manluluwas ng tanan kag lalò
na gid ng mga nagatuo.
11 Itudlò mo kag isugò ini nga mga butang.
12 Ayaw magpadaog-daog aber kanin-o kay batà ka pa, kundì maging maayo ka nga
ihimplo sa mga nagatuo kay Kristo: sa paghambay, sa pamatasan, sa paghigugmà, sa
pagtuo kag sa malimpyo nga kabuhì.
13 Mintras wayà pa ako dirà, gamita ang imo tyempo sa pagbasa ng Kasulatan sa
mga tawo, sa pagwali kag sa pagpanudlò.
14 Ayaw pagpabay-i ang abilidad nga gingtao sa imo ng Espiritu Santo† nang
gingtungtong ng mga miyugdumaya ng iglesya ang inda mga kamot sa imo kag
gingpropesiya ninda kung ano ang imo abilidad.
15 Tandai gid ning maayo kag tinguhai nga humanon ini nga mga butang agud
makità ng tanan ang pag-ayo pa gid ng imo pagserbisyo sa Dios.
16 Bantayi ang imo kaugalingon kag ang imo ginatudlò. Kung ipadayon mo
ang paghuman ini nga mga butang, maluwas ang imo kaugalingon patì ang mga
nagapamatì sa imo.

5

Ang mga Bilin parti sa mga Bayo sa Iglesya

1 Ayaw paghambayi ning masakit ang maguyang na nga lyaki kundì laygayan mo
siya pareho ng imo tatay. Tratuhon mo ang mga soltero pareho ng imo mga manghod,
2 kag ang mga maguyang nga babayi pareho ng imo nanay. Tratuhon mo da ang
mga dalaga pareho ng imo mga manghod, nga may malimpyo nga motibo.
3 Tahuron mo kag buligan ang matuod nga mga bayo nga wayà na gid ning may
ginasaligan.

---

† **4:5 4:5** Gingtunaan 9:3; Marcos 7:19 † **4:14 4:14** 1 Corinto 12

4 Pero kung ang bayo hay igwa ning mga ungà o mga apo, bilang nagatuo sinda
ang una nga may obligasyon nga magdipara agud makabayos sinda sa inda mga
ginikanan kay imaw ini ang maayo kag ginabaton ng Dios.
5 Ang matuod nga bayo nga wayà na gid ning may nagabulig, nagasalig na lang gid
sa Dios. Adlaw kag gab-i nagapinangamuyò siya kag nagapangayò ning bulig sa Dios.
6 Pero ang bayo nga mahilig sa pagpinangalipay nga kalibutanon hay patay na sa
panirò ng Dios aber buhì pa siya.*
7 Itudlò mo sa mga nagatuo dirà ini nga mga sugò agud wayà ning may malain nga
maihambay laban sa inda.
8 Kay ang bisan sin-o nga nagatuo nga wayà nagadipara sa iya mga hali, lalò na gid
sa iya pamilya, nagapakilaya lang nga ginabaliwayà niya ang matuod nga pagpanudlò
kag mas malain pa siya sa wayà nagatuo.
9 Puydi ilakot sa listahan agud mabuligan ang mga bayo nga nagaedad 60 paibabaw
kag isa lang ka beses nag-asawa.†
10 Dapat da nga kilaya sinda nga maayo ang inda mga ginahuman, maayo ang inda
pagdipara sa inda mga ungà, madiparahon sa mga bisita, malipay nga nagaserbisyo
aber sa pinakamababà nga trabaho para sa mga balaan nga tawo ng Dios, nagabulig
sa mga nahuhugaan kag mahugod maghuman ning aber ano nga maayo.
11 Pero ayaw maglakutan sa listahan ang mga batà pa nga bayo. Kay kung maghan-
dom sinda kag gusto nga mag-asawa liwat, mapabayaan ninda ang gingpangakò nga
indì na mag-asawa liwat agud magserbisyo kay Kristo.
12 Nganì mababasoy sinda kay wayà ninda pagtumana ang inda una nga pangakò
kay Kristo.
13 Puyra pa dirà, magatinamad ang mga bayo nga mga batà pa kag permi
na lang magpinanumbayay. Kag ang malain pa gid hay magapinangtsismis kag
magapinanghilabot sinda sa iban kag magainistorya ng mga butang nga indì dapat
pagaistoryahan.
14 Nganì kung sa akon, kung tiyad lang da ini ang matatabò, mas maayo pa nga ang
mga bayo nga batà pa hay mag-asawa na lang liwat kag magpangungà kag diparahon
ang inda panimayay, agud wayà ning mahahambay ang mga kalaban nga nagakontra
sa aton.
15 Kay igwa na ning mga bayo nga nagtayang kag nagsunod na sinda kay Satanas.
16 Kung may babayi nga nagatuo nga may hali nga mga bayo, dapat siya ang
magdipara sa inda agud indì na mabug-atan ang iglesya kag para mabuligan ng
iglesya ang matuod nga mga bayo nga wayà na gid ning may ginasaligan.

Ang mga Bilin parti sa Miyugdumaya

17 Kung parti naman sa mga miyugdumaya ng mga nagatuo nga maayo ang inda
pagdumaya, dapat tahuron gid sinda kag taw-an ning maayo nga sweldo, lalò na gid
kung nagapangabudlay sinda sa pagwali kag pagtudlò.
18 Kay ginahambay ng Kasulatan, “Ayaw magtabuni ang bàbà ng baka mintras
ginagamit sa paggiok agud makakaon.”† Kag nakasulat pa gid, “Ang trabahador hay
may pudir nga dapat bayaran.”
19 Ayaw pagbatuna ang akusasyon laban sa miyugdumaya, puyra lang kung may
duha o tuyo ka testigo nga nagapamatuod.
20 Pero kung may miyugdumaya nga nagapadayon sa pagpakasalà, hambayi sa
atubangan ng mga nagatuo para hadlukan ang iban nga maghuman ning salà.

---

* **5:6 5:6** Ang tiyad ini nga bayo hay indì dapat magpaabot ning bulig halin sa mga nagatuo. † **5:9 5:9** Ang iban nga gusto hambayon hay kag matutom sa iya asawa. † **5:18 5:18** Deuteronomio 25:4

21 Sa atubangan ng Dios kag ni Kristo Hesus kag ng iya mga gingpilì nga anghel,
ginabilin ko sa imo nga sundon mo gid ini nga mga sugò nga wayà ning may
ginapaburan. Kahinangyan gid nga sa tanan mo nga ginahuman, wayà ka ning may
ginaapinan.
22 Ayaw nga daan magtungtong ng imo kamot sa bisan kay sin-o para magtao sa
inda ning otoridad nga magdumaya sa mga nagatuo nga wayà anay ginausisà ning
maayo, kay kung masayuran nga sinda hay nagapakasalà gihapon, mauumid ka sa
inda mga salà. Dapat magpalayò ka sa tanan nga malain.
23 Kay permi ikaw nagamasakit, bukon lang tubì ang imo inumon, kundì mag-inom
ka da ning maisot nga ilimnon para sa imo tiyan.
24 Parti liwat sa gingbutang nga mga miyugdumaya, may mga tawo nga aber wayà
pa ginausisaa hay sayod na gid ang inda mga salà. Pero ang mga salà ng iban hay
masasayuran da sa ulihi pagkatapos sinda mausisà.
25 Imaw da kung maayo ang inda hinimuan. May mga ginahuman sinda nga maayo
nga nasasayuran nga daan kag may iban nga indì nga daan masayuran, pero sa ulihi
hay masasayuran da gihapon.

6

Ang mga Pagpanudlò parti sa mga Ulipon

1 Kung parti sa mga ulipon nga nagatuo, dapat tahuron gid ninda ang inda mga
amo, agud wayà ning may malain nga maihambay sa pangayan ng Dios kag sa aton
mga ginatudlò.
2 Kag kung ang inda mga amo nagatuo da, indì dapat ninda ibaliwayà na lang ang
inda pagtahod sa inda kay mag-utod na sinda kay Kristo. Dapat pa gid nganì kuntà
hay magserbisyo sinda ning mas maayo kay ang inda pagpangabudlay hay ikakaayo
ng mga amo nga nagatuo nga ginahigugmà ng Dios.

Ang Salà nga mga Pagpanudlò kag ang Pagkahakog sa Kwarta

Itudlò mo kag ibilin nga tumanon gid ninda ang mga ginghambay ko sa imo.
3 Ang bisan sin-o nga nagapanudlò ning iban nga wayà nagakumpormi sa tamà
nga gingtudlò ng aton Ginoong Hesu-Kristo kag sa mga pagpanudlò nga makabulig
sa pagsunod sa kabubut-on ng Dios,
4 ini nga tawo hay hambugon pero wayà ning may nasasayuran. Kinaugalì na niya
ang magpinangdiskusyon kag magpinangdibati parti sa paggamit ng mga hambay kag
ang matatabò lang hay pagkaili, pag-inaway, paghambay ning malain, pagbintang,
5 kag permi da siya magpinanggulo sa mga tawo. Malain ang isip ng ini nga
mga tawo nga nagatudlò ning salà kag wayà sinda makakasayod kung ano ang
kamatuuran. Kalaom ninda ang pagpanudlò parti sa Dios hay ikakamanggad.
6 Pero kung ang tawo hay nagasunod sa kabubut-on ng Dios kag kontento na siya
sa iya kamutangan, imaw ini ang matuod nga manggad.
7 Sa matuod lang, nang gingtawo kita sa kalibutan, wayà kita ning daya kag kung
mamatay kita, wayà da kita ning kakayahan nga magdaya ning aber ano halin diri
sa kalibutan.
8 Nganì kung may pagkaon kita kag may barò, dapat kontento na kita.
9 Pero ang aber sin-o nga gusto magmanggaranon hay mahuhuyog gid sa mga
pagtintar kag masiod sinda sa mga malain nga handom nga magadaya sa inda sa
kasiraan kag kaparusahan nga wayà katapusan.
10 Kay ang pagkahakog sa kwarta hay imaw ang ginatunaan ng tanan nga klasi ng
kalainan. Ang iban nga mga tawo sa sobra nga handom sa kwarta hay nagatalikod
sa tamà nga pagtuo kag tudo ang inda kalisod sa tagipusuon.

Ang Katapusan nga Laygay

11 Pero ikaw nga nagaserbisyo sa Dios, palayui gid ini nga mga butang. Tinguhaa
nga maging matarong, magsunod sa kabubut-on ng Dios, magpadayon sa pagtuo kay
Hesus, mahigugmaon, matiniison sa aber ano nga kahugaan kag maging mabuot sa
isigkatawo.
12 Kung sa palumbaan nga dyagan, himua gid ang imo makakaya sa imo pagsunod
sa Dios hasta sa katapusan. Tinguhaa gid nga mabaton mo ang premyo nga kabuhì
nga wayà katapusan. Gingtawag ka ng Dios nga batunon ini nga kabuhì nang
nagpamatuod ka sa atubangan ng madamò nga tawo nga dapat ikaw magserbisyo
sa Dios ning matutom.
13 Sa atubangan ng Dios nga nagatao ning kabuhì sa tanan kag ni Kristo Hesus nga
wayà nahadlok magpamatuod nang ginaimbistigar ni Poncio Pilato, imaw ini ang
akon sugò sa imo:
14 tumana ang tanan nga gingbilin ko sa imo kag siguraduha nga tamà ang imo
pagkabuhì, agud wayà gid ning may malain nga maihambay laban sa imo hasta sa
pagbalik ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
15 Kung parti sa iya pagbalik, matatabò ini sa tamà nga oras nga gingpilì ng Dios
nga imaw lang gid ang nagagahom sa tanan. Ini nga Dios hay ginadayaw gid. Siya
ang Harì nga mas mataas sa tanan nga harì kag Ginoo nga mas mataas sa tanan nga
ginoo.
16 Siya lang ang Dios nga wayà kamatayon.* Siya hay nagaistar sa masilaw nga
kahayag nga wayà gid ning may makapalapit. Wayà gid ning may nakakità sa iya o
makakakità aber sin-o. Sa iya ang pagpadungog kag gahom sa paghaharì nga wayà
katapusan. Kabay pa!
17 Kung parti sa mga manggaranon sa kalibutan, hambaya sinda nga indì
magpahambog o magsalig sa inda manggad nga bukon permanenti. Kundì dapat sa
Dios lang sinda magsalig nga abunda nga nagatao ng tanan agud maging malipayon
gid kita bilang mga nagatuo.
18 Tudlui sinda nga maghuman ning maayo agud maging manggaranon sinda sa
maayo nga hinimuan. Tudlui da sinda nga maging maatag agud mabuligan ninda
ang mga nagakahinangyan.
19 Sa tiyad ini nga paagi, ginapadakò ninda ang inda mga premyo didto sa langit
nga sigurado gid nga indì maduduyà kag makakabaton sinda ning matuod gid nga
kabuhì.
20 Timoteo, bantayi gid agud indì mabag-o ang pagpanudlò parti kay Hesus nga
gingsalig sa imo para itudlò sa iban. Likawi ang mga pagtinabil nga wayà ning puyos,
nga indì makakabulig sa mga tawo sa inda pagsunod sa Dios kag ang mga pagpanudlò
nga wayà nagakayato nga ginatawag ng iban nga kamayad.
21 Ginaakò ng iban nga sinda hay kamayad-mayad, pero tungod sa inà nga kamayad
nagatayang na sinda kag wayà na ninda nasasayuri ang tamà nga gusto hambayon
sa pagpanudlò parti kay Hesus nga aton ginapatihan.
Kabay pa nga ang grasya ng Dios yarà sa indo.

* **6:16 6:16** O: Siya lang ang ginahalinan ng kabuhì nga wayà ning kamatayon.

Ang Pangaduha nga Sulat ni Pablo kay TIMOTEO

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Apostol Pablo para kay Timoteo. Ini hay puro pagpadumdom, paglaygay kag mga bilin bilang iya ungà sa pagtuo (1:2).

Ginglaygayan niya si Timoteo nga maging matutom nga manunudlò kag miyugwali ng Maayong Balità. Ini tanan hay dapat niya humanon aber pa siya hay makaagi ning mga kahugaan kag pagkontra.

Gingsulat ini ni Pablo nang tyempo nga ang mga nagatuo kay Hesus hay nagaagi sa mga kahugaan kag mga paghingabot tungod sa inda pagtuo. Siya hay napriso sa Roma kag gingsentensyahan nga patyon tungod sa pagwali ng Maayong Balità. Nganì gingpakusog ni Pablo ang buot ni Timoteo kag gingpaandaman parti sa kung pauno ang pamatasan ng mga tawo sa ulihi nga mga adlaw. Gingpaandam gid siya ni Pablo sa mga wayà kapuyos-puyos nga pagdinibati kay ini hay wayà gid ning maayo nga maibulig kundì kasiraan lang sa mga nagapamatì.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga naging apostol* ni Kristo* Hesus sunò sa kabubut-on ng Dios.
Gingpilì ako para magwali parti sa kabuhì nga gingpromisa nga mababaton paagi sa
aton pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
2 Nagapangamusta ako sa imo, Timoteo, ikaw nga akon palanggà nga ungà sa
pagtuo.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya*, kaluoy kag katawhayan* halin sa Dios nga
Amay kag kay Kristo Hesus nga aton Ginoo.

Ang Pagdayaw

3 Nagapasalamat ako sa Dios nga ginaserbisyuhan ko nga may malimpyo nga
konsensya, pareho ng ginghuman ng akon mga kalulo-lulohan. Permi ko gid ikaw
ginadumdom sa akon mga pangamuyò adlaw kag gab-i.
4 Nadudumduman ko ang imo pagtangis, nganì gusto ko na gid nga makità ka agud
ang akon kalipay hay makumplito.
5 Indì ko makalimutan ang imo matutom nga pagtuo pareho ng pagtuo ng imo lola
nga si Luisa nang una kag ng imo nanay nga si Eunice kag sigurado gid ako nga igwa
da ikaw ning tiyad adto nga pagtuo.

Ang Pagpadumdom sa Responsibilidad

6 Nganì ginapadumdom ko sa imo, tinguhaa gid nga magamit mo liwat ang abilidad*
nga gingtao ng Dios nga imo nabaton paagi sa pagtungtong ng akon mga kamot.
7 Timoteo, ayaw mahadlok kay ang kahadlok hay bukon halin sa Espiritu Santo nga
gingtao ng Dios sa aton. Kay siya ang ginahalinan ng gahom sa aton pagserbisyo sa
Dios kag nagabulig sa aton para higugmaon ang aton isigkatawo kag punggan ang
handom ng aton lawas.
8 Nganì ayaw mahuyà nga magpamatuod parti sa aton Ginoo o sa akon nga napriso
tungod sa iya. Kundì, paagi sa gahom ng Dios nga nagapakusog sa imo, makiparte
ka sa akon mga kahugaan tungod sa pagtudlò mo sa Maayong Balità*.

---

* **1:6 1:6** Ang abilidad hay bukon halin sa kaugalingon nga tinun-an o napanublì kundì gingtao ng Espiritu Santo para magserbisyo sa Dios, basaha sa 1 Corinto 12:4-11.

9 Ang Dios ang nagluwas kag nagpilì sa aton kag ginglain kita agud magpalayò kita
sa kasal-anan. Gingluwas niya kita bukon sunò sa aton mga nahuman, kundì sunò
sa iya plano kag sobra nga pagpakamaayo. Bago natuga ang kalibutan, gingplano na
niya nga ipakità ini nga pagpakamaayo sa aton paagi sa humanon ni Kristo Hesus.
10 Pero niyan nasayuran na ini nga pagpakamaayo nang mag-abot si Kristo Hesus
nga aton Manluluwas. Gingbuy-an niya ning gahom ang kamatayon kag gingpakità
sa aton ang kabuhì nga wayà katapusan paagi sa Maayong Balità.
11 Ang rason kung basì gingpilì ako ng Dios nga maging apostol hay para ibalità kag
itudlò ko ining Maayong Balità.
12 Kag imaw ini ang kabangdanan kung basì natatabò sa akon ang tiyad ini nga
mga kahugaan. Pero wayà ko ini ginakahuyà, kay kilaya ko gid ang akon ginasaligan
kag sigurado ako nga kaya gid niya mabantayan ang akon gingsalig sa iya† hasta sa
Adlaw ng Paghusga niya sa mga tawo.
13 Mintras nagatudlò ka, sundi ang tamà nga pagpanudlò nga imo nabatian sa akon
bilang ihimplo nga may pagtuo sa Dios kag may paghigugmà sa imo isigkatawo, kay
ging-isa na kita kay Kristo Hesus.
14 Paagi sa bulig ng Espiritu Santo nga nagaistar sa aton, bantayi gid ang maayo
nga pagpanudlò nga gingsalig sa imo agud indì ini mailisan.
15 Sayod mo gid nga gingpabay-an ako ng hayos tanan nga taga-Asia‡, kaibahan sina
Figelus kag Hermogenes.
16 Kabay pa nga kaluy-an ng Ginoo ang panimayay ni Onesiforus, kay madamò ka
beses niya gingpakusog ang akon buot. Kag wayà niya ako ginakahuyà bisan ako hay
napriso.
17 Pag-abot nganì niya sa Roma, gingpinangità gid niya ako hasta nga ako makità.
18 Sayod mo gid kung pauno niya ako gingserbisyuhan sa Efeso. Kabay pa nga
taw-an siya ning kaluoy ng Ginoo sa Adlaw ng Paghusga niya sa mga tawo.

2

Ang Matutom nga Miyugserbisyo

1 Nganì ikaw, Timoteo, nga akon ungà sa pagtuo, magpadayon ka nga matibay sa
pagtuo paagi sa bulig ni Kristo Hesus.
2 Nabatian mo ang mga pagpanudlò ko kag madamò ang makahambay nga ang
ginatudlò ko hay matuod. Itudlò mo da ini sa mga tawo nga masasaligan, nga puydi
naman magtudlò sa iban.
3 Maging preparado ka nga makiparte sa mga kahugaan tungod sa pagtuo kay Kristo
Hesus, pareho ng maayo nga sundalo nga alisto nga magatiis sa kahugaan.
4 Wayà nagalakot ang masaligan nga sundalo sa mga butang nga ginahuman ng
sibilyan, agud mapalipay gid niya ang iya opisyal.
5 Ang miyugkanam nga nagalakot sa palumbaan, indì makabaton ning premyo kung
indì siya magsunod sa mga patakaran ng pakanam.
6 Ang mangunguma nga mahugod nga nagatrabaho, siya ang una nga makakabaton
ng kaparte sa ani.
7 Kung hunahunaon mo ning maayo ang akon ginahambay sa imo, taw-an ka ng
Ginoo ning kamayad, agud maintindihan mo ang tanan nga akon ginahambay.
8 Dumduma si Hesu-Kristo nga nabanhaw kag siya hay inapo ni Haring David.
Imaw ini ang Maayong Balità nga akon ginapasayod.

† **1:12 1:12** O: ang iya gingsalig sa akon. ‡ **1:15 1:15** Nang una ang Asia hay isa sa mga probinsya ng Imperyo ng Roma. Niyan ini nga lugar hay parte ng nasyon nga Turkey.

9 Kag tungod sa akon pagwali, nakaagi ako ning kahugaan hasta nga nagapos ako
sa prisuhan pareho ng kriminal. Pero ang mensahe ng Dios hay indì gid magapos.
10 Nganì ginatiis ko ang tanan para sa kaayuhan ng mga tawo nga gingpilì ng Dios,
agud makabaton da sinda ning kaluwasan kag kahimayaan nga wayà katapusan paagi
sa inda pagpakig-isa kay Kristo Hesus.
11 Ini nga hambayanon hay matuod:
"Kung kita namatay* kaibahan niya,
mabubuhì da kita kaibahan niya;
12 Kung kita magtiis sa kahugaan sa pagserbisyo sa iya,
magaharì da kita kaibahan niya.
Kung wayà naton siya ginakilay-a,
indì da kita niya kilay-on sa adlaw ng paghusga.
13 Kung kita bukon matutom sa pagtuman sa iya,
siya hay padayon nga matutom sa iya gingpromisa.
Kay indì puydi nga indì niya tumanon ang iya ginahambay."

Ang Maayo nga Miyugserbisyo

14 Nganì Timoteo, ipadumdom mo sa mga nagatuo dirà ang akon mga ginahambay
kag paandaman mo sinda sa atubangan ng Dios nga indì magpinangdibati parti sa
mga hambay nga wayà ning puyos. Bukon ini maayo kundì magapatayang lang ng
pagtuo ng mga nagapamatì.
15 Tinguhaa gid ang tanan nga imo mahuman agud malipay sa imo ang Dios, bilang
miyugserbisyo nga wayà ning ginakahuyà kay ginatudlò mo ning tamà ang mensahe
parti sa kamatuuran.
16 Likawi ang mga pagtinabil parti sa kalibutanon nga mga butang nga wayà ning
puyos kay mas lalò nga mapapalayò ang mga tawo sa kabubut-on ng Dios.
17 Ining pagtinabil ninda hay pareho ng gangrina nga nagasirà ng unod. Kaibahan
sa pagpanudlò ng tiyad ini, sina Hymeneus kag Filetus.
18 Nagtalikod na sinda sa kamatuuran kay ginahambay ninda nga natabò na ang
pagkabanhaw ng mga patay† kag ginagulo ninda ang pagtuo ng iban.
19 Pero ang pundasyon‡† nga gingbutang ng Dios hay matibay. Sa ini nga pundasyon
gingsulat§ ng Dios ini nga hambayanon: 'Kilaya ng Ginoo ang mga tawo nga para sa
iya' kag 'Sa mga nagahambay nga sinda hay nagatuo sa Ginoo, dapat magtalikod sa
malain nga mga ginahuman.'
20 Sa mabahoy nga bayay ng manggaranon, igwa ning iba-iba nga klasi nga
butangan: ang iban hay himò sa bulawan kag pilak nga ginagamit para sa espisyal
nga ukasyon; ang iban hay himò sa kahoy kag lunang nga ginagamit sa pang-adlaw-
adlaw.
21 Nganì ang aber sin-o nga nagapalayò sa mga malain, imaw ang ginglain para
kagamit-gamit sa espisyal nga mga ukasyon kag mapupuslan ng Amo. Siya hay
preparado sa paghuman ng aber ano nga maayo.
22 Nganì likawi ang mga malain nga hilig ng mga kabataan. Kag tinguhaa ang
paghuman ning matarong, ang makusog nga pagtuo sa Dios kag ang paghigugmà

---

* **2:11 2:11** Isa nga gusto hambayon, namatay na ang aton kinaugalì nga makasasalà, nganì wayà na ning gahom ang salà sa aton kabuhì. Ang iban nga gusto hambayon, preparado kita magtiis sa bisan ano nga kahugaan tungod kay Kristo, aber pa mamatay kita para sa iya. † **2:18 2:18** Ang kadamuan nga iskolar sa Biblia nagapati nga ang salà nga manunudlò hay nagatudlò nga natabò na ang pagkabanhaw nang sinda nagbaton kay Hesus, nganì wayà na ning pagkabanhaw nga matatabò sa paabuton. ‡ **2:19 2:19** Isa sa mga gusto hambayon ng 'pundasyon nga gingbutang ng Dios' hay ang iglesya. Ini hay ang tanan nga nagatuo kay Hesu-Kristo. † **2:19 2:19** Roma 15:20; 1 Corinto 3:10-12; Efeso 2:20; 1 Timoteo 3:15 § **2:19 2:19** Sa tyempo ni Pablo, ginasulat ang pangayan sa pundasyon para masayuran kung sin-o ang tag-iya.

sa isigkatawo. Tinguhaa da nga may maayo ka nga relasyon sa mga nagatuo, nga
nagasamba sa Ginoo nga malimpyo ang tagipusuon.
23 Likawi ang wayà puyos kag binuang nga mga diskusyon, kay sayod mo nga ang
kadtuan lang ini hay grabi nga pag-inaway.
24 Kay ang miyugserbisyo* ng Ginoo indì dapat magpakig-away, kundì siya hay
dapat mabuot sa tanan, maabilidad sa pagpanudlò kag mapinasensyahon.
25 Kahinangyan madahan niya nga laygayan ang mga nagakontra sa iya, basì
pa tugutan ng Dios nga sinda hay magtalikod sa kasal-anan kag makasayod sa
kamatuuran.
26 Kung tiyad ini ang matabò, mahayagan ang inda kaisipan kag makakabuhì sinda
sa siod ng diyablo nga nagbihag sa inda para humanon ang iya gusto.

3

Ang Ulihi nga mga Adlaw

1 Niyan dapat mo gid maintindihan nga sa ulihi nga mga adlaw may maabot nga
mga kaguluhan kag kahugaan.
2 Kay ang mga tawo hay magiging makasarili, hakog sa kwarta, hambugon,
hadakon, magainsulto sa inda isigkatawo kag sa Dios, masinuwayon sa inda mga
ginikanan, bukon mapinasalamaton kag bukon diosnanon.
3 Sinda hay wayà ning paghigugmà sa isigkatawo, indì ninda gusto magpakighusay,
magapinanglibak sinda, indì ninda gusto magpugong ng kaugalingon, sinda hay
mapintas kag hangit sa bisan ano nga maayo.
4 Bukon lang inà, sinda hay traidor, harasharas, sobra nga kahambog, mahilig sa
kalipay nga kalibutanon kaysa maghigugmà sa Dios.
5 Magapakunukuno lang sinda nga nagasamba sa Dios, pero wayà ninda ginabatuna
ang gahom ng Dios nga makabag-o ng inda malain nga kabuhì. Likawi ini nga mga
tawo.
6 Ang iban sa inda hay nagakadto sa mga bayay para lukuhon ang mga babayi nga
madalì magpati sa inda salà nga pagpanudlò. Ini nga mga babayi hay ginabug-atan
na sa mga kasal-anan kag kontrulado na sinda ng tanan nga malain nga hilig ng
lawas.
7 Sinda hay permi nagatuon ning bag-o nga pagpanudlò pero indì makaintindi ng
kamatuuran.
8 Ini nga mga manunudlò hay nagakontra sa kamatuuran pareho nina Jannes kag
Jambres* nga nagkontra kay Moises. Malain ang inda isip kag wayà sinda ginabatuna
ng Dios kay wayà puyos ang inda pagtuo.
9 Pero indì gid sinda makapadayon sa inda pagpangluko, kay masasayuran ng tanan
ang inda kabuangan pareho ng natabò kana Jannes kag Jambres.

Ang Katapusan nga mga Bilin

10 Pero ikaw, Timoteo, gingsunod mo ang akon ginatudlò, kung pauno ang akon
kabuhì, ang rason kung basì ako nagakabuhì, ang akon pagtuo sa Ginoo, ang akon
pagpasensya sa mga tawo, ang akon paghigugmà sa isigkatawo kag ang akon pag-
antos sa mga kahugaan.
11 Nakità mo ang mga paghingabot sa akon tungod sa pagtuo kag ang mga kahugaan
nga akon naagihan sa Antioc†, Iconium† kag sa Lystra†. Ging-antos ko ini tanan nga
natabò sa akon kag gingtabangan ako ng Ginoo.

---

* **2:24 2:24** Sa literal: ang ulipon. Ang gusto hambayon tawo nga nagaserbisyo nga masinundanon gid sa Ginoo.
* **3:8 3:8** Sunò sa tradisyon ng Judio, sinda ang duha nga pinunò ng mga madyikero sa Egipto sa Exodus 7:11.
† **3:11 3:11** Ginghuman 13:50 † **3:11 3:11** Ginghuman 14:2-6 † **3:11 3:11** Ginghuman 14:19-20

12 Sa matuod lang, ang tanan nga nagapakig-isa kay Kristo Hesus, nga gusto
magkabuhì sunò sa kububut-on ng Dios hay makakaagi ning mga paghingabot tungod
sa pagtuo.
13 Pero ang malain nga mga tawo kag ang mga nagapakunukuno para magpangluko
hay magapakalain pa gid kag sinda hay maluluko da.

Ang Importansya ng Pagsunod sa Kasulatan

14 Pero ikaw, magpadayon ka sa pagtuman sa mga kamatuuran nga imo natun-an
kag imo gid gingpatihan. Sayod mo nga ang mga nagtudlò sa imo hay masasaligan.
15 Kag tunà da nang batà ka pa, sayod mo gid ang Balaan nga Kasulatan, nga
makapamayad sa imo agud magtuo ikaw kay Kristo Hesus kag maluwas.
16 Tanan nga Kasulatan hay gingpasulat ng Dios paagi sa iya gahom nga daw
ginghuyop niya sa nagsulat. Kag may puyos gid ini sa pagtudlò ng kamatuuran,
pagsabyaw kag pagtamà sa salà kag paglaygay kung pauno magkabuhì ning
matarong,
17 agud ang tawo nga nagaserbisyo sa Dios hay maging angay kag preparado gid sa
paghuman ng tanan nga maayo.

4

Iwali ang Mensahe sa Tanan nga Tyempo

1 Niyan sa atubangan ng Dios kag ni Kristo Hesus nga mabalik kag magaharì kag
siya ang mahusga sa mga buhì pa kag sa mga patay na, ginabilin ko gid nga
2 iwali mo ang mensahe ng Dios. Tinguhaa nga ihambay ini sa mga tawo,
mamatì man sinda o indì. Sabyawa sinda kung nakasalà, hambayi kung nagahuman
kasal-anan, patibaya kung nagapangluya. Ini tanan hay humanon mo nga may
mapinasensyahon kag maayo nga pagpanudlò.
3 Kay magaabot ang tyempo nga ang mga tawo hay indì na magpamatì sa matuod
nga pagpanudlò. Kundì, magasunod sinda sa malain nga mga hilig ng lawas kag
magapinangità sinda ning madamò nga manunudlò nga gusto lang ninda pamatian.
4 Ipasuyod kag ipalapos lang ninda sa talinga ang kamatuuran, kag ang pamatian
ninda hay mga pagpanudlò nga isto-istorya lang.
5 Pero ikaw, pugunga ang imo kaugalingon sa tanan nga sitwasyon, tiisa ang
kahugaan, himua ang imo trabaho bilang miyugpasayod ng Maayong Balità kag
tapusa ang imo obligasyon bilang miyugserbisyo ng Dios.

Ang Katapusan nga Pamatuod ni Pablo

6 Kay ang akon kabuhì hay malapit na nga ihalad kag nag-abot na ang oras ng akon
pagpanaw sa kalibutan.
7 Pareho sa karera, gingtinguhà ko ang tanan sa pagdyagan, natapos ko ang
palumbaan, naging matutom ako paagi sa pagtuman kag sa pagtudlò ng kamatuuran.
8 Nganì may premyo* nga nagahuyat sa akon. Ang Ginoo nga nagahusga ning tamà
gid ang matao sa akon ning premyo sa Adlaw ng Paghusga niya sa tanan nga tawo.
Kag siya da ang magatao ning premyo sa tanan nga nagahandom gid sa iya pagbalik.

Ang Katapusan nga mga Bilin

9 Timoteo, tinguhaa gid nga makakari diri nga daan sa akon,
10 kay gingbayaan ako ni Demas kag nagkadto siya sa Tesalonica kay mas gingpalabi
niya ang kalibutanon nga mga butang didto; si Cresens naman hay nagkadto sa
Galacia kag si Tito hay yadto sa Dalmatia.

---

* **4:8 4:8** Sa Griego ang premyo hay ‘korona ng pagkamatarong’. Isa sa gusto hambayon hay magiging matarong gid siya sa ulihi paagi sa kaluwasan nga ginghuman ni Hesu-Kristo.

11 Si Lucas lang ang akon kaibahan. Pag magkari ka diri, panunta si Marcos kay
dakò gid ang iya serbisyo sa akon.
12 Si Tykicus naman hay gingpakadto ko sa Efeso.
13 Pag magkari ka, day-a ang akon barò nga panglamig nga nabilin ko kay Carpus
sa Troas, imaw da ang mga libro†, lalò na gid adtong mga nasulat sa panit ng hayop‡.
14 Si Alexander nga miyugpanday ning saysayon hay madamò ang nahuman nga
malain sa akon. Ang Ginoo ang magabayos sa iya mga ginghuman.
15 Timoteo, magdahan ka sa iya, kay kontra gid siya sa aton ginatudlò.
16 Sa akon una nga pag-atubang sa husgado para magdipinsa, wayà gid ning may
nagbulig sa akon. Gingpabay-an ninda ako tanan. Kabay pa nga patawaron sinda ng
Dios.
17 Pero aber tiyad adto ang natabò, wayà gid ako bayai ng Ginoo. Kag gingluwas
niya ako sa kamatayon pareho ng pagtabang halin sa bàbà ng leon. Gingtaw-an niya
ako ning kusog sa pagpasayod ng Maayong Balità, nganì mas madamò nga bukon
Judio ang nakabatì ini.
18 Sayod ko nga tabangan ako ng Ginoo sa kada malain nga ataki sa akon hasta nga
luwas ako nga day-on pakadto sa iya gingharian sa langit. Sa iya ang pagdayaw nga
wayà katapusan! Kabay pa.

Ang mga Pagpangamusta

19 Timoteo, kamusta na lang sa mag-asawa nga Priscila kag Aquila kag sa panimayay
ni Onesiforus.
20 Nagpabilin si Erastus sa Corinto; si Trofimus hay gingbilin ko nga may sakit sa
Miletus.
21 Himua gid ang tanan nga makakari ka bago mag-abot ang tiglalamig. Ginaka-
musta ka nina Eubulus, Pudens, Linus, Claudia kag ng tanan nga kauturan kay Kristo.
22 Kabay pa nga pakusugon ng Ginoo ang indo buot. Kag kabay pa nga ang grasya
ng Dios yarà sa indo tanan.

† **4:13 4:13** Nang una, wayà sinda ning libro nga pareho niyan. Ang inda papeles hay gingsulat sa papirus, nga himò sa nagatubò nga daw sa tigbaw. Ginasulatan ng mga tawo ang mahabà nga papirus kag puydi malukot.
‡ **4:13 4:13** Ang isa pa nga inda ginasulatan hay ang panit ng hayop; ini hay mas matibay kag mahay.

Ang Sulat ni Pablo kay
TITO
Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para kay Tito. Siya hay bukon Judio (Galacia 2:3) pero nagtuo siya kay Hesu-Kristo. Kilaya gid siya ni Pablo kay magkaibahan sinda sa pagserbisyo sa Ginoo sa suyod ng mga 15 ka tuig o sobra pa (Galacia 2:1; 2 Corinto 8:23).

Gingsugò ni Pablo si Tito nga magpabilin anay sa Crete kay may mga butang sa iglesya didto nga wayà pa naaayos. Ining matag-od nga sulat ni Pablo hay may tuyo ka parte. Una, ang bilin para sa mga miyugdumaya ng mga nagatuo parti sa maayo nga pagkabuhì, lalò na sa atubangan ng mga taga-Crete nga may malain nga pamatasan (1:12). Pangaduha, ang pagpanudlò sa mga miyembro parti sa maayo nga pamatasan kag sa paghuman ning maayo. Kag ang pangtuyo hay pagpaandam sa salà nga mga pagpanudlò.

Ini nga sulat kag ang Una kag Pangaduha nga Sulat ni Pablo kay Timoteo hay kaibahan sa ginatawag, Mga Sulat para sa Pastor.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pablo nga miyugserbisyo ng Dios* kag apostol* ni Hesu-Kristo. Gingsugò
ako sa mga gingpilì ng Dios para palig-unon ang inda pagtuo kag agud itudlò ang
kamatuuran kung pauno ang pagkabuhì sa kabubut-on ng Dios.
2 Agud paagi diri, magkaigwa sinda ning paglaom sa kabuhì nga wayà katapusan
nga gingpromisa ng Dios bago pa gingtuga ang kalibutan, kay ang Dios wayà
nagapinusong.
3 Kag sa tamà nga tyempo, iya gingpasayod ang Maayong Balità* nga gingsalig sa
akon, tapos ginawali ko sa mga tawo. Gingpilì ako para magwali sunò sa sugò ng Dios
nga aton Manluluwas.
4 Nagapangamusta ako sa imo, Tito, ikaw nga akon ungà kay nagatuo ka da pareho
sa akon.
Kabay pa nga mabaton mo ang grasya* kag ang katawhayan* halin sa Dios nga
Amay kag kay Kristo* Hesus nga aton Manluluwas.

Ang Pagbutang ng mga Miyugdumaya

5 Ang rason kung basì gingbilin ko ikaw dirà sa Crete, agud ang mga butang nga
wayà pa matapos hay dapat imo ayuson. Kahinangyan magbutang ka ning mga
miyugdumaya sa kada lugar nga may mga nagatuo, pareho ng akon mga gingsugò sa
imo.
6 Ang imo pilion dapat wayà ning kapintasan nga makità, kag isa lang ang
asawa. Ang iya mga ungà hay nagatuo sa Dios, bukon matugas ang uyo kag wayà
nagapinabuang sa inda ginahuman.
7 Kahinangyan ang miyugdumaya ng mga nagatuo hay wayà kapintasan kay
gingsaligan siya ng Dios. Dapat bukon siya hambugon, mahangiton, manginginom,
mapintas kag hakog sa kwarta,
8 kundì madiparahon siya sa mga bisita, mahilig sa maayo, nagakabuhì ning tamà,
matarong, malimpyo ang pagkabuhì, kag antigo magpugong sa kaugalingon.

---

* **1:1 1:1** Sa Griego hay ulipon ng Dios ang gusto hambayon, ang tawo nga nagaserbisyo nga masinundanon gid sa Dios.

9 Kag kahinangyan ang miyugdumaya hay makusog ang pagtuo sa kamatuuran nga
gingtudlò sa iya, agud puydi da niya mapakusog ang mga nagatuo paagi sa maayo
nga pagpanudlò kag maipakità niya sa mga nagakontra nga salà ang inda gingtudlò.

Ang Pagsabyaw sa mga Nagatudlò ning Salà

10 Ginahambay ko ini sa imo kay madamò gid nga mga tawo ang nagakontra
sa kamatuuran, nga nagatudlò ning wayà puyos kag miyugpangluko, lalò na ang
nagasunod sa mga ritwal ng Judio.†
11 Kahinangyan paparahon mo ini nga mga tawo sa pagpanudlò ning bukon
tamà kay nasisirà ang pagtuo ng bilog nga mga panimayay. Ang gusto ninda hay
mangwarta paagi sa pagdinayà.
12 Isa sa inda kaibahan nga ginakilaya ng iya mga kasimanwa sa Crete nga propeta*,
ang naghambay parti sa inda, “Ang mga taga-Crete hay mga pusong, mapintas, tamad
kag makagod.”
13 Ini nga pamatuod hay masasaligan. Nganì kahinangyan hambayan gid sinda,
basì sa tiyad ini nga paagi ang inda pagtuo hay maging tamà kag magakusog.
14 Agud indì ninda panginanuhon ang mga isto-istorya ng mga Judio kag ang mga
kasuguan nga human-human lang ng mga tawo‡ nga nagtalikod na sa kamatuuran.
15 Tanan nga butang hay malimpyo sa mga tawo nga malimpyo ang tagipusuon.§
Pero wayà ning malimpyo sa mga tawo nga mahigkò kag wayà nagatuo kay ang inda
isip kag konsensya hay mahigkò.
16 Ginahambay ninda nga kilaya ninda ang Dios, pero indì ini makità sa inda mga
ginahuman. Sinda hay makauugot kag matugas ang uyo, nganì indì ninda kaya
maghuman ning aber ano nga maayo.

2

Ang mga Laygay sa mga Nagatuo

1 Pero ikaw, Tito, kahinangyan ihambay mo ang tamà kag maayo nga pagpanudlò.
2 Laygayan mo ang maguyang nga mga lyaki nga magpugong sa inda mga
kaugalingon kag magkabuhì ning tamà para tahuron ng mga tawo. Kahinangyan
makusog ang inda pagtuo. Dapat sinda mahigugmaon kag matiniison.
3 Imaw da ang maguyang nga mga babayi, tudluan mo sinda nga kahinangyan
magkabuhì sunò sa kabubut-on ng Dios. Indì sinda magpinanglibak, bukon sinda
manginginom, kundì magtudlò sa iban kung ano ang maayo,
4 agud matudluan da ninda ang mga batà nga babayi kung pauno higugmaon ang
inda asawa kag mga ungà,
5 kag kung pauno magkabuhì ning tamà, pauno maging malimpyo ang tagipusuon,
mahugod sa bayay, mabuot sa isigkatawo kag masinundanon sa inda asawa. Kung
ipangabuhì ninda ini nga mga batasan, wayà ning malain nga maihambay kontra sa
hambay ng Dios nga aton ginatudlò.
6 Laygayan mo da ang mga batà nga lyaki, tudluan mo kung pauno magkabuhì ning
tamà.

---

† **1:10 1:10** Sa Griego hay mga tawo nga nagasunod sa layi ng pagpaltak, gusto ninda magsunod sa kasuguan ni Moises para makabaton sinda ning kaluwasan. ‡ **1:14 1:14** Madamò ang kasuguan ng mga Judio parti sa mga pagkaon kag mga gamit sa bayay nga ginakabig nga limpyo o mahigkò. Pero hambay ni Hesus, bukon ang mga pagkaon o mga gamit kundì ang mga malain nga halin sa tagipusuon ang nagapahigkò sa tawo. Basaha sa Marcos 7:14-23; Colosas 2: 20-22. § **1:15 1:15** Ang gusto hambayon, sa mga tawo nga malimpyo ang tagipusuon sa atubangan ng Dios, wayà ning pagkaon o mga butang nga mahigkò o ginabawal.

7 Ikaw, maging maayo ka nga ihimplo sa inda, parti sa tanan nga imo ginahuman.
Kahinangyan ginakabuhì mo ang imo ginatudlò kag ginataw-an mo ini ning
importansya.
8 Siguraduhon mo gid nga tamà permi ang imo ginatudlò kag wayà ning salà nga
makikità sa aton agud mapahuyà ang mga nagakontra kay wayà gid sinda ning
maihambay nga malain sa aton.
9 Ang mga ulipon naman hay dapat gid magsunod sa tanan nga ginasugò ng inda
amo agud malipay sinda. Kag indì sinda dapat magsinabat,
10 indì sinda dapat magpangupit, kundì ipakità ninda nga sinda hay mapipiyahan
kag maayo, para makità ng mga tawo nga kaayo ang aton ginatudlò parti sa Dios nga
aton Manluluwas.

Ang Pagpanudlò parti sa Paghuman ning Maayo

11 Kay gingpakità ng Dios sa tanan nga tawo ang iya pagpakamaayo nga nagatao
ning kaluwasan.
12 Kag gingtudluan kita nga magtalikod sa malain kag sa kalibutanon nga hilig.
Kahinangyan nga antigo kita magkabuhì ning tamà sa ini nga kalibutan, matarong
kag nagasunod sa kabubut-on ng Dios.
13 Imaw ini ang aton humanon, mintras ginahuyat naton ang malipayon nga adlaw
nga aton ginalauman. Adto hay ang pagbalik ng aton Manluluwas nga si Hesu-Kristo,
ang mahimayaon kag makagagahom nga Dios.
14 Gingtao niya ang iya kabuhì para sa aton, agud makaluwas kita sa tanan nga
gahom ng kasal-anan kag malimpyo kita para maging kaugalingon niya nga mga
tawo, nga ang gusto gid hay maghuman ning maayo.
15 Ini nga mga butang hay itudlò mo sa mga nagatuo, pakusuga ang inda buot,
sabyawa kung kahinangyan kay igwa ka ning otoridad. Ayaw magpadaog-daog sa
iban nga mga tawo.

3

1 Tito, ipadumdom mo sa mga nagatuo nga kahinangyan magpasakop kag
magsunod sinda sa gobyerno kag mga pinunò. Kag dapat sinda maging alisto sa
paghuman ning bisan ano nga maayo.
2 Dapat indì sinda magpang-insulto sa inda isigkatawo o magpang-away, kundì
kahinangyan nga mabuot sinda kag maluluy-on sa tanan nga tawo.

Ang Kaluwasan paagi sa Grasya ng Dios

3 Nang una, wayà kita makasayod sa kamatuuran kag wayà nagasunod sa Dios.
Nganì gingpatayang kita ng mga tawo kag ging-ulipon ng aton malain nga mga hilig
ng lawas kag ng kalibutanon nga kalipay. Nagkabuhì kita nga may malain nga
panghunahunà kag pagkaili sa isigkatawo. Nahangit sinda sa aton kag nahangit da
kita sa inda.
4 Pero nang gingpakità ng Dios nga aton Manluluwas ang iya kaayo kag
paghigugmà,
5 gingluwas niya kita bukon paagi sa aton mga hinimuan nga matarong, kundì sa
iya kaluoy. Kita hay naluwas paagi sa paglimpyo ng Espiritu Santo nga kung sa diin
natawo kita liwat kag gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì.
6 Abunda nga gingbubò ng Dios ang Espiritu Santo sa aton paagi kay Hesu-Kristo
nga aton Manluluwas,
7 para kabigon kita nga matarong sa panirò ng Dios paagi sa iya pagpakamaayo.
Nganì may paglaom kita nga maging miyugpanublì ng kabuhì nga wayà katapusan.

8 Ini nga hambayanon hay matuod. Gusto ko nga ihambay mo gid permi ini sa
mga nagatuo sa Dios agud sinda hay makapaino-ino kung pauno ang paghuman ning
maayo. Ini hay kaayo gid kag makakabulig sa kada isa.

Ang Paandam sa mga Nagapakasalà

9 Tito, likawi ang binuang nga mga diskusyon kag listahan ng mga kalulo-lulohan,
mga pagdibati kag pag-inaway tungod sa kasuguan. Indì ini makakabulig sa aton
pagtuo kag wayà ning puyos.
10 Kung may tawo dirà nga imaw ang ginahalinan ng pagkabuyag-buyag ng mga
nagatuo, kahinangyan sabyawon mo siya ning isa hasta sa duha ka beses. Kag kung
indì siya magpati, ayaw na magpakigkaibahan sa iya,
11 kay sayod mo inà nga tawo hay malain na ang batasan kag nagapinakasalà
gihapon. Siya hay nahusgahan na paagi sa iya malain nga ginahuman.

Ang Katapusan nga mga Bilin kag Pagpangamusta

12 Pakaraon ko dirà si Artemas o si Tykicus† sa imo. Kung ang isa sa inda hay mag-
abot dirà, tinguhaon mo nga magpakigkità sa akon sa Nicopolis, kay nakadesisyon
na ako nga didto magtinir hasta nga matapos ang tiglalamig.
13 Buligan mo gid sina Apolos kag Zenas nga miyugtudlò ng Kasuguan sa inda
pagbyahe agud indì sinda magkuyang sa tanan ninda nga kahinangyan.
14 Tudlui ang aton mga kaibahanan nga gamiton ang inda oras sa paghuman ning
maayo para makabulig sinda sa mga tawo nga nagakahinangyan, agud ang inda
pagkabuhì hay may puyos.
15 Nagapangamusta sa imo ang tanan ko nga mga kaibahanan diri. Kamusta sa
mga kauturan kay Kristo dirà nga nagahigugmà sa amon. Kabay pa nga ang grasya
ng Dios yarà sa indo tanan.

† **3:12 3:12** Ginghuman 20:4; Colosas 4:7; Efeso 6:21; 2 Timoteo 4:12

Ang Sulat ni Pablo kay
FILEMON
Pasayod

Ini hay gingsulat ni Apostol Pablo para kay Filemon, isa ka manggaranon nga tawo nga nagatuo kay Hesu-Kristo. Siya hay may ulipon nga si Onesimus nga naglayas sa iya. Mintras napriso si Pablo, nakilaya niya si Onesimus. Pagwali ni Pablo ng hambay ng Dios sa iya, nagtuo siya kag naging matutom nga disipulo ni Hesu-Kristo. Dakò gid ang bulig ni Onesimus sa iya, kag naging madayom ang inda relasyon pareho ng tatay kag ungà.

Ini nga sulat ni Pablo kay Filemon hay isa ka pangabay nga patawaron niya kag batunon ang dati niya nga ulipon, bukon lang bilang isa ka ulipon kundì isa ka utod kay Hesu-Kristo kay pareho na sinda nga nagatuo sa Ginoo.

Ang Pagpangamusta

1 Ako, si Pablo nga napriso tungod sa akon pagserbisyo kay Kristo* Hesus kag si
Timoteo nga aton utod sa pagtuo, nagasulat sa imo Filemon, nga amon palanggà nga
amigo kag kaibahan sa pagserbisyo.
2 Kamusta kay Afia nga aton utod sa pagtuo, kay Arkipus nga aton kapareho nga
daw sundalo tungod sa iya matutom nga pagserbisyo kay Kristo, kag sa tanan nga
nagatuo nga nagatipon para magsamba sa Dios dirà sa imo bayay.
3 Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios nga aton
Amay kag kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Paghigugmà kag Pagtuo ni Filemon

4 Nagapasalamat gid ako permi sa Dios kada ako magpangamuyò para sa imo,
5 kay nabatian ko ang parti sa paghigugmà mo sa tanan nga balaan nga tawo ng
Dios kag ang imo pagtuo kay Ginoong Hesus.
6 Nagapangamuyò ako nga tungod sa imo pagtuo kay Kristo maging maatag ka sa
imo isigkatawo, lalò na gid kung ginadumdom mo ang tanan nga mga grasya nga
gingtao niya sa aton.
7 Pinalanggà ko nga utod kay Hesu-Kristo, nalipay gid ako kag nag-ayo ang akon
buot kay ang imo paghigugmà sa kadamò nga balaan nga tawo ng Dios hay nagpaayo
sa inda pamatyag.

Ang Pangabay ni Pablo para kay Onesimus

8 Nganì, aber igwa ako ning otoridad halin kay Kristo nga magsugò sa imo kung
ano ang imo dapat humanon,
9 pero, kay ginahigugmà ko ikaw, indì ako magsugò sa imo kundì pangabayon ta
lang. Ginahuman ko ini bisan pa ako si Pablo nga maguyang na kag niyan hay napriso
pa tungod sa akon pagserbisyo kay Kristo Hesus.
10 Nagapangabay ako sa imo nga patawara na abi si Onesimus*. Kay ginakabig
ko na siya nga daw akon ungà, kay paagi sa akon hay nagtuo siya kay Hesu-Kristo
mintras yari ako diri sa prisuhan.
11 Nang una, wayà mo siya napusli, pero niyan hay mapupuslan na gid naton siya.
12 Niyan, ginapabalik ko dirà sa imo si Onesimus, nga palanggà ko gid.
13 Gusto ko kuntà nga diri na lang siya sa akon para siya ang kabaylo mo nga
magbulig sa akon mintras napriso ako kay nagtudlò ako ng Maayong Balità*.

---

* **1:10 1:10** Ang gusto hambayon ng pangayan ni Onesimus hay mapupuslan.

14 Pero indì ko ini humanon kung indì ka magsugot, kay gusto ko nga ang imo
pagbulig sa akon hay halin sa imo kabubut-on kag bukon nga napipilitan ka lang.
15 Siguro plano ng Dios nga mabuyag anay sa imo si Onesimus sa matag-od nga
tyempo agud pagbalik niya hay makaibahan mo mintras buhì pa siya.
16 Kag niyan bukon lang siya isa ka ulipon kundì sobra pa dirà; isa na siya nga
pinalanggà mo nga utod kay Kristo. Ginapalanggà ko gid siya, pero mas palanggà mo
pa gid siya bilang isa ka ulipon kag utod mo sa Ginoo.
17 Nganì kung ginakabig mo ako nga kaibahan sa pagserbisyo sa Ginoo, batuna siya
liwat pareho ng imo pagbaton sa akon.
18 Kung nakasalà siya o kung may utang sa imo, listahan lang sa akon pangayan
kag ako na lang ang imo sukuton.
19 Ako gid ang nagsulat ini. Ako si Pablo, ang mabayad sa imo. Indì na kahinangyan
nga ipadumdom ko pa sa imo nga may dakò ka nga utang sa akon, kay paagi sa akon
nakilaya mo si Kristo.
20 Nganì, utod ko kay Kristo, tuguti na lang abi ining akon ginapangabay, kay pareho
da kita nga nagatuo sa Ginoo. Palipaya abi ako kay mag-utod da kita kay Kristo.
21 Nagasalig gid ako nga tumanon mo ang akon ginapangabay, nganì nagasulat ako
sa imo. Kag nagapati ako nga mas sobra pa dirà ang imo humanon para sa iya.
22 Igwa pa galì ako ning ipangabay sa imo, preparahi abi ako dirà sa indo ning
madayunan, kay nagalaom ako nga itao ng Dios ang indo ginapangamuyò kag
paluwason na gid ako sa prisuhan para makabisita ako liwat sa indo.

Ang Katapusan nga Pagpangamusta kag Bendisyon

23 Ginakamusta ikaw ni Epafras nga kaibahan ko diri sa prisuhan tungod da sa iya
pagserbisyo kay Kristo Hesus.
24 Nagapangamusta da ang akon mga kaibahan sa pagserbisyo sa Ginoo nga sina
Marcos, Aristarcus, Demas kag Lucas.
25 Kabay pa nga mabaton nindo tanan ang grasya halin kay Ginoong Hesu-Kristo.

Ang Sulat Sa Mga
HEBREO
Pasayod

Gingsulat ini ni Pablo para sa mga nagatuo nga Judio nga ginatawag da nga Hebreo. Nakakaagi sinda ning mga paghingabot tungod sa inda pagtuo kay Hesu-Kristo kag basì kung matintar sinda nga magtalikod kag magbalik sa inda mga tradisyon. Ginapakusog ng nagsulat ang inda buot para maglig-on pa gid ang inda pagtuo. Ginghuman niya ini paagi sa pagpamatuod nga si Hesu-Kristo nga inda ginatuuhan hay labaw gid sa tanan.

Igwa tuyo ka importante nga mga butang ang gingsulat niya diri parti kay Hesu-Kristo. Una, si Hesus ang wayà katapusan nga Ungà ng Dios, nga nagsunod gid sa Dios nga Amay paagi sa kahugaan nga iya ging-antos. Nganì siya hay mas labaw sa tanan nga propeta sa Lumà nga Kasugtanan. Ang pangaduha, gingpakilaya ng Dios nga si Hesus ang wayà katapusan nga parì, mas labaw sa tanan nga parì ng mga Judio nang una. Ang pangtuyo, paagi kay Hesus, ang tanan nga nagatuo naluwas na sa kasal-anan, kahadlok kag kamatayon.

Ging-isplikar da diri ni Pablo kung ano gid ang pagtuo. Paagi sa ihimplo ng makusog nga pagtuo ng kilaya nga mga tawo sa kasaysayan ng Israel (Kapitulo 11), ginapasayod ng nagsulat nga dapat sinda magkabuhì nga matutom, isentro kay Hesus ang panirò kag antuson ang aber ano nga kahugaan kag mga paghingabot nga puydi ninda masayangan. Ang pangkatapusan ng ini nga sulat hay ang mga laygay kag mga bilin.

Ang Mensahe ng Dios paagi sa iya Ungà

1 Nang una, naghambay ang Dios sa aton mga kalulo-lulohan sa madamò nga paagi
kag sa iba-iba nga tyempo, paagi sa mga propeta*.
2 Pero ining ulihi nga mga adlaw, naghambay siya sa aton paagi sa iya Ungà. Paagi
sa iya, gingtuga ng Dios ang kalangitan kag kalibutan. Siya da ang gingpilì ng Dios
nga maging tag-iya ng tanan nga butang.
3 Sa iya mismo makikità ang gahom ng Dios nga nagahayag kag kung sin-o ang Dios
imaw da ang Ungà. Siya imaw ang nagapamahayà ng tanan nga butang sa kalangitan
kag kalibutan sunò sa iya plano paagi sa iya makagagahom nga hambay. Pagkatapos
nga nalimpyuhan niya kita sa aton mga salà, nagpungkò siya sa tuo ng Makagagahom
nga Dios didto sa langit.
4 Nganì naging mas labaw ang Ungà ng Dios kaysa sa mga anghel kag mas
halangdon ang pangayan nga gingtao sa iya kaysa sa inda.

Si Kristo hay mas Labaw kaysa sa mga Anghel

5 Kay tunà pa nang una, wayà gid anghel nga ginghambayan ng Dios,
“Ikaw ang akon Ungà,
kag niyan ipakilaya ko nga ako ang imo Amay.”†
Kag wayà da naghambay ang Dios parti sa aber kanin-o nga anghel,
“Ako hay maging iya Amay,
kag siya hay maging akon Ungà.”†
6 Kag pagsugò ng Dios sa iya panganay nga Ungà diri sa kalibutan liwat, naghambay
siya,
“Ang tanan nga anghel ng Dios dapat magsamba sa iya.”†

† **1:5 1:5** Salmo 2:7 † **1:5 1:5** 2 Samuel 7:14; 1 Cronica 17:13 † **1:6 1:6** Deuteronomio 32:43

7 Parti sa mga anghel, naghambay ang Dios,
“Ginahuman ng Dios ang iya mga anghel nga pareho sa hangin,
kag ang iya mga suluguon pareho sa nagadabadaba nga kalayo.”†
8 Pero sa iya Ungà, naghambay siya,
“O Dios, ang imo gingharian hay wayà gid katapusan,
kag matarong ang imo pagdumaya sa imo gingharian.
9 Nalilipay ka sa matarong, pero nauugot ka sa malain.
Nganì gingpilì ka ng Dios, nga imo Dios,
kag gingtaw-an ka kalipay nga sobra kaysa sa gingtao niya sa imo mga kaibahan.”†
10 Naghambay pa gid siya parti sa iya Ungà,
“Pagtunà pa lang ng tanan, ikaw Ginoo,
imaw ang nagtuga ng kalibutan,
kag ang kalangitan hay ginghuman ng imo mga kamot.
11 Ini tanan hay magakaduyà, pero magapadayon ka hasta san-o.
Ang tanan magalumà pareho sa barò.
12 Kag pareho sa lumà nga nuog tipigon mo ang kalangitan kag kalibutan;
o pareho sa sirà nga barò, ilisan mo ini tanan.
Pero ikaw, imaw gihapon, wayà nagaguyang kag wayà da kamatayon.”†
13 Tunà pa nang una, wayà gid ning anghel nga ginghambayan ng Dios,
“Pungkò diri sa akon tuo, hasta mapasukò ko sa imo ang imo mga kaaway.”†
14 Dì ba ang tanan nga anghel hay mga miyugserbisyo nga espiritu nga ginasugò ng Dios, agud magbulig sa mga tawo nga magabaton ng kaluwasan?

2

Ang Kaayo-ayo nga Kaluwasan

1 Nganì kahinangyan naton nga panindugan gid maayo ang mga kamatuuran nga aton nabatian agud indì kita mapatayang.
2 Kung ang Kasuguan nga gingpadaya paagi sa mga anghel napamatuuran nga ipiktibo gid kag ang kada isa nga naglabag kag nagsuway diri hay gingparusahan sunò sa iya nahuman nga salà,
3 sigurado gid nga kita hay indì da makaluwas sa parusa kung wayà naton ginapanginanuha ini nga kaayo-ayo nga kaluwasan nga wayà gid kapareho. Ang Ginoo imaw ang una nga nagpasayod ng ini nga kaluwasan kag gingpamatuuran ini sa aton ng mga tawo nga nakabatì sa iya.
4 Kag gingpamatuuran pa gid ini ng Dios paagi sa mga milagro, makatitingaya nga mga butang kag sa iba-iba nga pambihirà nga gahom; kag paagi sa mga abilidad nga gingpanao ng Espiritu Santo sunò sa iya kabubut-on.

Ang Pagpakababà ni Kristo

5 Niyan, parti sa paabuton nga kalibutan nga ginahambay namon, bukon ang mga anghel ang ibutang ng Dios nga magadumaya;
6 pero imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan bilang pamatuod,
“O Dios, ano ang tawo nga imo gid ginadumdom?
Kag ano ang ungà ng tawo* nga imo gid ginakabayak-an?
7 Sa matag-od nga tyempo, ginghuman mo siya nga mas mababà kaysa sa mga anghel.
Pero gingtaw-an mo siya ning kahimayaan kag pagtahod nga daw harì,
8 kag gingpasakop mo sa iya ang tanan nga butang.”†

---

† **1:7 1:7** Salmo 104:4 † **1:9 1:8-9** Salmo 45:6-7 † **1:12 1:10-12** Salmo 102:25-27 † **1:13 1:13** Salmo 110:1
† **2:8 2:6-8** Salmo 8:4-6

Ining ginahambay ng Kasulatan nga sakop niya ang tanan nga butang, gusto
hambayon, nga wayà gid butang nga indì ipasakop sa iya. Pero sa niyan nasayuran
ta nga bukon pa niya sakop ang tanan nga butang.
9 Pero kung parti kay Hesus, nasayuran ta nga sa matag-od nga tyempo ginghuman
siya ng Dios nga mas mababà kaysa sa mga anghel kag niyan gingtaw-an siya ng
Dios ning kahimayaan kag pagtahod nga para sa harì tungod sa pag-antos niya sa iya
kamatayon. Sa matuod lang, tungod sa pagpakamaayo ng Dios, kabubut-on niya nga
si Hesus hay mamatay para sa tanan nga tawo.

Nag-abot ang Kaluwasan paagi sa Pag-antos ni Kristo

10 Ang Dios imaw ang nagtuga ng tanan nga butang kag ginghuman niya ini para
sa iya kaugalingon. Nganì angay lang gid nga ginghuman ng Dios nga si Hesus ang
ginahalinan ng kaluwasan paagi sa iya pag-antos. Sa ini nga paagi madaya ng Dios
ang madamò nga tawo nga maging iya mga ungà nga iya padunggan*.
11 Si Hesus nga nagalimpyo sa aton mga salà kag kita nga ginglimpyo niya hay may
isa nga Amay. Nganì wayà siya nahuyà magtawag sa aton nga iya mga kauturan.
12 Imaw ini ang iya ginghambay sa Dios nga iya Amay,
“Ipasayod ko sa akon mga kauturan ang imo mga ginghuman;
kag magakanta ako ning pagdayaw sa imo sa inda mga pagtipon-tipon.”†
13 Kag naghambay pa siya,
“Magasalig gid ako sa Dios.”†
Kag naghambay pa gid siya,
“Yari ako kag ang mga ungà nga gingsalig ng Dios sa akon.”†
14 Kag tungod sinda nga ginatawag niya nga mga ungà hay mga tawo nga may lawas
kag dugò, si Hesus mismo hay naging tawo da agud ihalad niya ang iya kaugalingon
para sa inda. Kay paagi sa iya kamatayon, gingsirà niya ang gahom ng diyablo nga
imaw ang may gahom sa kamatayon ng mga tawo.
15 Sa ini nga paagi, gingluwas niya sinda nga ging-ulipon ng kahadlok sa kamatayon
sa bilog ninda nga kabuhì.
16 Klaro gid nga bukon ang mga anghel ang ginabuligan ni Hesus, kundì ang mga
inapo ni Abraham.
17 Nganì kahinangyan gid nga maging tawo si Hesus nga pareho gid sa iya mga
kauturan sa tanan nga butang, agud siya ang maging Pinakamataas nga Parì nga
maluluy-on kag masaligan, nga makahalad sa Dios para mapatawad ang kasal-anan
ng mga tawo.
18 Siya mismo hay nakaagi da ng mga pag-antos nang gingtintar siya, nganì
makakabulig gid siya sa mga tawo nga ginatintar.

3

Si Kristo hay mas Labaw kaysa kay Moises

1 Nganì, mga kauturan ko nga ginglain ng Dios para sa iya kag kapareho ko nga
mga gingpilì para maging kaibahan niya sa langit, isipa nindo maayo si Hesus. Siya
ang gingpadaya ng Dios kag Pinakamataas nga Parì ng aton ginatuuhan.
2 Matutom siya sa Dios nga nagsugò sa iya, pareho kay Moises nga matutom da sa
Dios sa pagdumaya sa pamilya* ng Dios.
3 Pero ginakabig ng Dios si Hesus nga mas labaw kaysa kay Moises, kay kung pareho
sa bayay, mas dungganon ang naghuman ng bayay kaysa sa bayay mismo.
4 (Kung may bayay, nasayuran ta nga may naghuman ini kag ang naghuman ng
tanan nga butang wayà iban kundì ang Dios.)

---

† **2:12 2:12** Salmo 22:22 † **2:13 2:13** Isaias 8:17 † **2:13 2:13** Isaias 8:18 * **3:2 3:2, 6** Sa literal: bayay.

5 Bilang suluguon ng Dios, matutom si Moises sa iya pag-asikaso sa bilog nga
pamilya ng Dios. Kag ang mga butang nga iya ginghuman hay nagapamatuod ng
mga butang nga matatabò sa paabuton.
6 Pero si Kristo* hay masaligan bilang Ungà nga gingtugyanan ng bilog nga pamilya
ng Dios. Kag kita hay kaibahan sa ini nga pamilya, kung nagapadayon kita nga maisog
kag matutom sa aton paglaom nga wayà naton ginakahuyà.

Ang Kapahuwayan para sa mga Ungà ng Dios

7 Nganì pareho ng ginahambay ng Espiritu Santo,
"Kung mabatian nindo arinyan ang boses ng Dios,
8 ayaw pagpatugasa ang indo mga uyo;
pareho ng ginghuman ng indo mga kalulo-lulohan nang una nang magrebelde sinda sa Dios.
Kay nang yadto sinda sa tiway nga lugar,
gingtilawan ninda ang Dios."
9 Naghambay ang Dios,
"Didto gingtistingan ninda ako bisan nakità na ninda ang akon ginghuman sa inda sa suyod ng 40 ka tuig.
10 Nganì hangit gid ako sa adto nga henerasyon kag naghambay ako, 'Permi gid nagapalayò ang inda tagipusuon sa akon kag indì sinda makasunod sa akon mga ginatudlò.'
11 Nganì sa akon kaugot nagsumpà ako, 'Indì gid sinda makabaton ng kapahuwayan nga halin sa akon.' "†
12 Mga kauturan ko kay Kristo, mag-andam kamo nga wayà malain sa indo
tagipusuon nga imaw ang magapaluya ng indo pagtuo hasta nga makapalayò kamo
sa buhì nga Dios.
13 Kundì ang humanon nindo, pakusugon nindo ang pagtuo ng kada isa adlaw-
adlaw, mintras nababatian pa ang boses ng Dios arinyan. Humanon nindo ini agud
isa man sa indo hay indì magtugas ang uyo tungod sa pagpatayang sa indo ng salà.
14 Kay kita hay kaibahan ni Kristo kung nagapadayon kita sa pagsalig sa iya hasta
sa katapusan.
15 Dì ba ginahambay ng Kasulatan,
"Kung mabatian nindo arinyan ang boses ng Dios,
ayaw pagpatugasa ang indo mga uyo pareho ng ginghuman ng indo mga kalulo-lulohan nang una nang magrebelde sinda sa Dios"?†
16 Sin-o ba nga mga tawo ang nakabatì ng adto nga boses ng Dios pero nagrebelde sa
iya? Dì ba ang tanan nga nagsunod kay Moises paghalin sa Egipto?
17 Kag sin-o ba ang nahangitan ng Dios sa suyod ng 40 ka tuig? Dì ba ang mga tawo
nga nagpakasalà kag nagkamatay didto sa tiway nga lugar?
18 Kag sin-o ba ang gingtukoy ng Dios sa iya pagpanumpà nga indì gid sinda
makasuyod sa kapahuwayan nga halin sa iya? Dì ba ang mga tawo nga nagsuway sa
iya?
19 Nganì sayod gid naton nga wayà sinda nakabaton ng kapahuwayan kay wayà sinda
nagtuo sa Dios.

4

1 Pero aber imaw adto ang natabò sa inda, nagapabilin gihapon ang promisa ng
Dios nga puydi kita makabaton ng kapahuwayan nga halin sa iya. Nganì mag-andam
gid kita kay basì kung igwa sa aton ning indì makabaton ini.

---

† **3:11 3:7-11** Salmo 95:7-11; Exodus 17:1-7; Mga Bilang 14 † **3:15 3:15** Salmo 95:7-8

2 Kay nakabatì da kita ng Maayong Balità* pareho sa inda nang una. Pero wayà
ninda napusli ang inda nabatian kay wayà sinda nagkaisa sa pagtuo kaibahan ng
mga nagbaton ng mensahe.
3 Kita nga nagatuo imaw ang nagabaton ng kapahuwayan nga halin sa Dios. Pero
ang wayà nagatuo indì makabaton ini, kay naghambay ang Dios,
“Sa akon kaugot, nagsumpà ako nga indì gid sinda makabaton ng kapahuwayan nga
halin sa akon.”†
Bukon ini gusto hambayon nga wayà pa ang kapahuwayan, kay ang matuod, igwa na
kapahuwayan tunà pa nang iya gingtuga ang kalibutan.
4 Dì ba imaw ini ang ginahambay ng Kasulatan parti sa ikapito ka adlaw,
“Kag sa ikapito ka adlaw nagpahuway ang Dios sa tanan niya nga pagtuga.”†
5 Kag nakasulat pa gid,
“Indì gid sinda makabaton ng kapahuwayan nga halin sa akon.”†
6 Ang mga una nga nakabatì ng Maayong Balità hay wayà nakasuyod sa kapahuwayan
kay wayà sinda nagsunod sa Dios. Pero ang matuod hay igwa gihapon ning mga
makakasuyod sa kapahuwayan,
7 nganì nagatao ang Dios ning isa pa gid ka opurtunidad niyan nga adlaw kay
pagkaligad ng madamò nga tinuig naghambay siya paagi kay David, pareho ng
nasambit na nang una,
“Kung mabatian nindo arinyan ang boses ng Dios,
ayaw pagpatugasa ang indo mga uyo”?†
8 Kay kung matuod nga nadaya na ni Josue* ang mga tawo nang una sa
kapahuwayan, wayà na kuntà naghambay ang Dios nga may isa pa gid ka adlaw
nga itatao niya ang kapahuwayan sa mga tawo.
9 Nganì may kapahuwayan pa gid nga ginatagana ang Dios para sa mga tawo nga
sakop niya kag ini nga kapahuwayan hay pareho ng pagpahuway ng Dios sa ikapito
ka adlaw.
10 Kay ang aber sin-o nga makasuyod sa kapahuwayan nga halin sa Dios
hay makapahuway na sa iya mga ginghuman, pareho ng Dios nga nagpahuway
pagkatapos nga natuga niya ang tanan.
11 Nganì tinguhaon ta gid nga magsuyod sa ini nga kapahuwayan, para tanan kita
hay makasuyod, bukon pareho sa mga tawo nang una nga wayà nagsunod sa Dios.
12 Kay ang hambay ng Dios hay buhì kag makagagahom kag mas maduyot pa sa
tanan nga espada nga duha ang tayom. Nagaduyot ini hasta sa kalag kag sa espiritu
kag hasta sa mga lutaluta kag sa utok ng mga tuy-an. Nasayuran ini ang mga butang
nga ginahunahunà kag ginahandom ng tagipusuon ng mga tawo.
13 Sa tanan nga gingtuga ng Dios, wayà gid ning may maitagò sa iya; nakikità niya
ang tanan kag hayag gid sa iya panirò kag sa iya kita manabat.

Si Hesus ang aton Pinakamataas nga Parì

14 Niyan magpakatibay gid kita sa aton ginatuuhan, kay may gamhanan kita nga
Pinakamataas nga Parì nga nagkadto didto sa langit. Kag ini hay wayà ning iban
kundì si Hesus nga Ungà ng Dios.
15 Ang aton Pinakamataas nga Parì hay nakakabatyag da ng aton mga kaluyahon,
kay ang mga pagtintar nga nagaabot sa aton hay naagihan da niya bilang tawo pareho
naton,† pero wayà gid siya nakahuman ning salà.
16 Nganì indì kita magpaungan-ungan nga magpalapit sa trono ng Dios nga
mapinalanggaon, agud mabaton naton ang kaluoy kag bulig sa oras nga kahinangyan
naton ini.

† **4:3 4:3** Salmo 95:11 † **4:4 4:4** Gingtunaan 2:2 † **4:5 4:5** Salmo 95:11 † **4:7 4:7** Salmo 95:7-8 † **4:15 4:15** 2:14, 17

5

1 Ang tanan nga Pinakamataas nga Parì ginapilì halin sa mga tawo agud
magserbisyo sa Dios para sa inda. Gingtugyanan siya nga maghalad sa Dios ng mga
hayop kag iban pa nga mga halad* agud mapatawad ang mga salà.
2 Mapinasensyahon siya sa mga tawo nga wayà nakaintindi kag nagatayang sa
kamatuuran, kay ang Pinakamataas nga Parì hay tawo lang da nga punò ng kaluyahon
pareho naton.
3 Kag tungod siya mismo hay may kaluyahon da, kahinangyan hay maghalad siya
bukon lang para sa mga kasal-anan ng mga tawo kundì patì da sa iya kaugalingon
nga salà.
4 Kag isa pa, ang kadungganan ng Pinakamataas nga Parì hay indì puydi buy-on ng
aber sin-o para sa iya kaugalingon. Kay ang Dios imaw ang nagapilì kung sin-o ang
maging Pinakamataas nga Parì, pareho ng pagkapilì kay Aaron nang una.
5 Nganì, imaw da kay Kristo, kay bukon siya ang naghimayà ng iya kaugalingon
nga maging Pinakamataas nga Parì, kundì ang Dios naghambay sa iya,
"Ikaw ang akon Ungà kag niyan ipakilaya ko nga ako ang imo Amay."†
6 Kag ginghambay pa gid niya sa iban nga parte ng Kasulatan,
"Ikaw ang parì sa wayà katapusan, pareho ng pagkaparì ni Melkizedek."†
7 Nang yari pa si Kristo sa kalibutan, nagpangamuyò kag nagpakitluoy gid siya sa
Dios nga kung puydi makalibre siya sa kamatayon. Nagtangis siya nga makusog ang
boses. Kag tungod siya hay mapainubuson kag matinumanon, gingsabat ng Dios ang
iya pangamuyò.
8 Aber Ungà siya mismo ng Dios, natun-an niya ang pagkamatinumanon paagi sa
mga pag-antos nga iya naagihan.
9 Tungod diri ginghuman siya ng Dios nga angay pagahalinan ng kaluwasan nga
wayà katapusan para sa tanan nga nagatuman sa iya.
10 Kag gingtugyanan siya ng Dios nga maging Pinakamataas nga Parì pareho ng
pagkaparì ni Melkizedek.

Paandam parti sa Pagtalikod sa Pagtuo

11 Madamò pa kuntà ang amon ihambay sa indo parti sa pagkaparì ni Melkizedek
kag ni Hesus, ugaling lang, mahugà iisplikar kay ginapasuyod lang nindo sa talinga
ang amon gingtudlò kag ginapalapos naman nindo ini sa kabuak.
12 Dapat kuntà mga manunudlò na kamo kay madugay na kamo nga nagtuo,
pero hasta niyan kahinangyan pa gid kamo nga tudluan ng mga una nga mga
pagtulun-an parti sa hambay ng Dios. Pareho lang gihapon kamo sa mga lapsag nga
nagakinahangyan ng gatas kay indì pa kamo makakaon ning matugas nga pagkaon.
13 Ang nabubuhì sa gatas hay lapsag nga wayà kinasayuran kung ano ang maayo o
malain.
14 Pero ang matugas nga pagkaon hay para sa may mga edad. Ang mga tawo nga
tiyad ini hay nasanay na ang inda kaisipan, nganì nakakaintindi sinda sa mahugà
nga pagpanudlò kag nakakasayod na kung ano ang maayo o malain.

6

1 Nganì tungod madugay na kita nga nagatuo, kahinangyan bayaan na naton
ang mga malupos nga mga pagpanudlò parti kay Kristo kag magpadayon na kita
sa madayom nga mga pagpanudlò agud magtubò ang aton pagtuo. Indì na naton
pagbalik-balikan ang parti sa una nga mga doktrina pareho ng: pagtalikod sa salà
nga hinimuan nga ikakamatay espiritwal, ang parti sa pagtuo sa Dios,

---

† **5:5 5:5** Salmo 2:7 † **5:6 5:6** Salmo 110:4

2 ang pagpanudlò parti sa mga pagbawtismo, ang pagtungtong ng mga kamot sa
uyo, ang pagkabanhaw ng mga patay kag ang paghusga ng Dios sa kahimtangan ng
mga tawo sa wayà katapusan.
3 Ang aton humanon, kung itugot ng Dios, magpadayon kita sa pagtuon ng madayom
nga mga pagpanudlò, agud indì kita magtalikod sa iya.
4-6 Ang mga tawo nga nahayagan na ang inda hunahunà, nakatilaw na ng
pagpakamaayo halin sa Dios, nakabaton na ng Espiritu Santo, nakatilaw na ng mga
pagpakamaayo halin sa hambay ng Dios kag nabatyagan na ninda ang gahom nga
ipakità gid sa paabuton nga mga inadlaw, pagkatapos kung sinda magtalikod sa Dios,
imposible gid nga mapabalik sinda liwat sa Dios kag magtalikod pa sa inda salà, kay
daw ginalangsang ninda liwat sa krus kag ginapakahuy-an ang Ungà ng Dios.

7 Ang aton ihimplo hay pareho sa dutà nga pagkatapos mauyanan kag kung ang
permi nagatubò nga mga tanom hay mapuslan ng mangunguma, ini pakamaayuhon
ng Dios.
8 Pero kung ang nagatubò hay puro lang tunukon nga mga tanom, wayà ini puyos.
Nganì pagasumpaon lang ini ng Dios kag sa ulihi hay pagasunugon.

9 Mga pinalanggà, aber tiyad ini ang ginahambay namon sa indo, sigurado kami
nga mas maayo ang indo kamutangan kung parti sa indo kaluwasan.
10 Matarong ang Dios kag indì niya malimutan ang indo maayo nga mga hinimuan
kag paghigugmà sa iya nga indo gingpakità kag padayon nga ginapakità, paagi sa
pagbulig sa indo kapareho nga mga balaan nga tawo ng Dios.
11 Gusto gid namon nga ang kada isa sa indo hay magpadayon nga matutom nga
nagatuo sa Dios hasta sa katapusan, para mabaton nindo ang indo ginalauman.
12 Ayaw kamo magtinamad, kundì patuyari nindo ang mga tawo nga paagi sa inda
pagtuo kag pagkamatiniison, makakabaton ng mga pangakò ng Dios.

Matuod gid ang Pangakò ng Dios

13 Isa nga ihimplo si Abraham: nang magpromisa ang Dios sa iya, wayà siya
nagsambit ng iban nga pangayan kay wayà na may makalabaw pa sa iya. Nganì
nagpanumpà siya sa iya kaugalingon nga pangayan,
14 kag naghambay siya, “Pakamaayuhon ko gid ikaw kag padamuon ko gid ang imo
mga inapo.”†
15 Niyan, naghuyat si Abraham nga may pag-antos, nganì nabaton niya ang promisa
ng Dios.
16 Kung nagapanumpà ang isa ka tawo, ginagamit niya ang pangayan nga mas
labaw pa sa iya mismo pangayan, agud patihan siya kag para wayà na madamò pa
nga diskusyon.
17 Imaw da ang ginghuman ng Dios nang una sa mga tawo nga gingpromisahan niya
nga makabaton ng iya gingpanumpà. Gingpakità niya sa inda nga mas klaro, paagi
sa iya pagpanumpà nga indì mabag-o kag tumanon gid niya ang iya gingpromisa.
18 Kag ining duha ka butang, ang pangakò kag ang panumpà, indì gid magbag-o,
kay imposible gid nga magpinusong ang Dios. Nganì kita, nga nagapasalipod sa iya
pareho sa isa ka panaguan, dapat magpakalig-on gid para indì kita maduyaan ning
paglaom nga yari na gid sa aton.

† **6:14 6:13-14** Gingtunaan 22:16-17

19 Ini nga paglaom hay nagatao ng kasiguruhan sa aton kabuhì, nga daw sa angkla
nga malig-on kag makusog. Ini nga paglaom hay nagaabot mismo sa Pinakabalaan
nga Lugar*
20 kag didto nag-una si Hesus pagsuyod para sa aton. Siya ang aton wayà katapusan
nga Pinakamataas nga Parì pareho ng pagkaparì ni Melkizedek.

7

Ang Parì nga si Melkizedek

1 Si Melkizedek hay harì ng Salem kag parì ng Pinakamataas nga Dios. Mintras
nagabalik na si Abraham halin sa pagpakig-away sa mga harì nga iya gingpamatay,
gingsugat siya ni Melkizedek kag gingpakamaayo.
2 Pagkatapos gingtaw-an ni Abraham si Melkizedek ng ikanapuyò ng tanan nga
butang nga iya nabuoy sa inaway. Ang gusto hambayon ng pangayan nga Melkizedek
hay Harì ng Pagkamatarong. Kag tungod harì siya ng Salem*, ang gusto ini hambayon
siya hay Harì ng Katawhayan.*
3 Wayà gid ginahambay ng Kasulatan kung sin-o ang iya tatay kag nanay o ang iya
mga kalulo-lulohan. Kag wayà da ginahambay ng Kasulatan ang parti sa pagkatawo
o pagkamatay niya. Pareho siya sa Ungà ng Dios; ang iya pagkaparì hay wayà
katapusan.
4 Hunahunaa nindo kung mauno ka importante si Melkizedek. Kay aber nganì si
Abraham nga imaw ang nagpundar ng aton nasyon hay nagtao kay Melkizedek ng
ikanapuyò ng tanan nga iya nabuoy sa inaway.
5 Kung parti sa mga parì nga Judio nga inapo ni Levi, sunò sa Kasuguan nga
gingbilin sa inda ni Moises, para sa inapo ni Levi ang ikanapuyò nga parte ng tanan
nga produkto ng inda kasimanwa, aber matuod nga sinda tanan hay pareho nga
inapo ni Abraham.
6 Pero si Melkizedek, aber bukon siya inapo ni Levi, gingtaw-an ni Abraham ng iya
ikanapuyò. Kag si Melkizedek pa ang nagpakamaayo kay Abraham, aber pa nga si
Abraham hay imaw ang gingpangakuan ng Dios.
7 Kag nasayuran naton tanan nga ang nagpakamaayo hay mas mataas kaysa sa
ginapakamaayo.
8 Kag kung parti naman sa mga parì nga inapo ni Levi nga nagabaton ng ikanapuyò,
mga tawo lang da sinda nga may kamatayon. Si Melkizedek nga gingtaw-an ni
Abraham ng iya ikanapuyò hay buhì gihapon kay wayà nakasulat ang parti sa iya
pagkamatay.
9 Nganì makahambay kita nga aber si Levi, nga ang iya mga inapo imaw ang
nagabaton ng ikanapuyò, nagtao da ng iya ikanapuyò kay Melkizedek paagi kay
Abraham;
10 kay makahambay kita nga si Levi yadto pa sa lawas ni Abraham nang pagtao ni
Abraham ng iya ikanapuyò kay Melkizedek.
11 Niyan, nasayuran ta nga ang pagtao ng Dios ng Kasuguan sa mga Judio hay
nakabasi sa pagkaparì ng mga inapo ni Levi nga nagadumaya sa mga halad nga
gingsugò ng Kasuguan. Kung puydi nga maging matarong ang mga tawo paagi sa
ginahuman ng mga parì, indì na kuntà kahinangyan ang iban pa nga klasi nga parì

* **6:19 6:19** Sa literal: ang Pinakabalaan nga Lugar sa likod ng kurtina. Ang Pinakabalaan nga Lugar ng Dios sa langit hay gingkumpara sa Pinakabalaan nga Lugar ng Templo sa Jerusalem nga ginatagò sa likod ng madakmoy nga kurtina para wayà ning may makasuyod kundì ang Pinakamataas lang gid nga Parì kag ini hay kaisa lang sa isa ka tuig. * **7:2 7:2** *Salem*: Ini nga hambay hay may kaangtanan sa Hebreo nga hambay nga shalom, nga ang gusto hambayon, katawhayan o maayo nga kamutangan.

pareho ng pagkaparì ni Melkizedek, nga iba kaysa sa pagkaparì ni Aaron nga inapo ni Levi.
12 Kung ging-ilisan ang pagkaparì, kahinangyan ilisan da ang Kasuguan.
13 Ang aton Ginoong Hesus imaw ang ginahambay nga iban pa nga klasi nga parì. Nasayuran naton nga bukon siya inapo ni Levi kundì sa iban nga inapo nga wayà parì nga ginghalinan.
14 Kag klaro gid nga si Hesus nga inapo ni Juda hay naging parì. Pero nang naghambay si Moises parti sa tribo ni Juda, wayà gid niya gingsambit ang parti sa pagkaparì.

Si Kristo Pareho kay Melkizedek

15 Niyan lalò pa gid nga naging klaro nang ging-ilisan na ang mga parì nga inapo ni Levi tungod niyan igwa na ning iban nga parì nga pareho ni Melkizedek.
16 Naging parì siya bukon tungod sa inapo nga sunò sa Kasuguan, kundì tungod sa iya gamhanan nga kabuhì nga wayà katapusan.
17 Kay ginahambay ng Kasulatan parti sa iya,
"Ikaw hay parì sa wayà katapusan,
pareho ng pagkaparì ni Melkizedek."†
18 Ang dati nga Kasuguan hay ging-ilisan na ng Dios kay wayà na ini puyos kag indì makabulig sa aton.
19 Kay indì puydi nga maging matarong kita sa panirò ng Dios paagi sa aton pagsunod sa Kasuguan. Nganì gingtaw-an kita niyan ning mas maayo nga paglaom kag paagi diri makapalapit na kita sa Dios.
20 Kag isa pa, nang gingtugyanan ng Dios si Hesus nga maging parì, nagpanumpà gid siya. Wayà gid ang Dios nagpanumpà, nang gingbutang niya ang mga inapo ni Levi nga maging mga parì,
21 pero ginghuman lang gid ini ng Dios nga may pagpanumpà para kay Hesus. Kay may ginahambay sa Kasulatan parti sa iya,
"Nagpanumpà ang GINOO† nga ikaw hay parì sa wayà katapusan.
Kag indì gid mababag-o ang iya hunahunà."†
22 Kay nagpanumpà gid ang Dios, si Hesus ang garantiya ng ini nga mas maayo nga kasugtanan ng Dios sa iya mga tawo.
23 Nang una, madamò ang mga parì kay kung mamatay ang isa, mailis naman ang isa agud makapadayon ang inda pagserbisyo bilang mga parì.
24 Pero si Hesus wayà kamatayon, imaw inà nga ang iya pagserbisyo bilang parì hay wayà ginasaylo sa iban.
25 Nganì puydi niya maluwas hasta sa wayà katapusan ang tanan nga tawo nga magpalapit sa Dios paagi sa iya. Kay buhì siya hasta san-o para magpakitluoy sa Dios para sa inda.
26 Nganì si Hesus imaw gid ang Pinakamataas nga Parì nga aton kahinangyan. Balaan siya, wayà gid siya naghuman ning malain kag wayà gid salà sa iya kabuhì. Ginglain siya sa aton nga mga tawo nga makasasalà kag gingdaya sa ibabaw ng langit kag yadto na siya sa ginaistaran ng Dios.
27 Bukon siya pareho ng iban nga mga Pinakamataas nga Parì nga kahinangyan maghalad adlaw-adlaw, una para sa inda kaugalingon nga salà, pagkatapos para sa salà ng mga tawo. Pero si Hesus, kaisa lang gid naghalad. Ginghalad niya ang iya kaugalingon didto sa krus kag wayà na niya gingliwat-liwata pa.
28 Ang mga tawo nga gingbutang bilang mga Pinakamataas nga Parì sunò sa Kasuguan ni Moises hay mga tawo lang da nga may kaluyahon. Pero pagkatapos

† **7:17 7:17** Salmo 110:4 † **7:21 7:21** GINOO: Basaha sa Pasayod sa kabilugan ng libro. † **7:21 7:21** Salmo 110:4

nga maitao ang Kasuguan, gingpilì ng Dios ang iya Ungà paagi sa pagpanumpà kag gingtugyan niya ang iya Ungà nga perpikto nga Pinakamataas nga Parì nga magapadayon sa wayà katapusan.

8

Si Kristo ang aton Pinakamataas nga Parì

1 Ini ang pinakapunto ng akon mga ginahambay: niyan igwa kita ning Pinakamataas nga Parì nga nagapungkò sa tuo ng trono ng Makagagahom nga Dios sa langit.
2 Nagaserbisyo mismo siya bilang Pinakamataas nga Parì didto sa Balaan nga Lugar, nga imaw ini ang matuod nga Tolda nga Sambahan. Bukon tawo ang naghuman ng adto nga lugar kundì ang Dios mismo.
3 Kag tungod ang kada Pinakamataas nga Parì hay ginapilì nga maghalad sa Dios ng mga hayop kag iban pa nga mga halad, kahinangyan may ihalad da ang aton Pinakamataas nga Parì.
4 Kung yari pa siya sa dutà, indì gid siya puydi nga maging parì, kay may mga parì na diri nga nagahalad sunò sa Kasuguan.
5 Ang inda ginahuman nga mga paghalad hay ihimplo kag anino lang ng mga butang nga ginahuman didto sa langit. Nasayuran ta ini kay nang magtunà na nga patulayon ni Moises ang Tolda nga Sambahan, gingpaandaman siya ng Dios, "Siguraduha nga sundon mo gid ini tanan sunò sa plano nga gingpakità ko sa imo diri sa bukid."†

Si Hesus ang Miyugpatungà ng Bag-o nga Kasugtanan

6 Pero sa matuod lang, mas maayo ang pagserbisyo nga gingsalig kay Hesus bilang Pinakamataas nga Parì kaysa sa pagserbisyo ng adto nga mga parì. Siya hay imaw ang miyugpatungà ng bag-o nga kasugtanan nga mas maayo kaysa sa una, tungod ang bag-o nga kasugtanan hay ginabasi sa mas maayo pa nga mga promisa ng Dios.
7 Kung wayà kuyang ang una nga kasugtanan, indì na kuntà kahinangyan ng pangaduha.
8 Pero nakità ng Dios nga kuyang ang inda pagsunod sa una nga kasugtanan, nganì naghambay siya,
"Tan-awa nindo! Magaabot ang mga adlaw nga magahuman ako ning bag-o nga kasugtanan sa mga taga-Israel kag taga-Juda,
9 kag ini hay bukon na pareho sa una nga kasugtanan nga akon ginghuman sa inda mga kalulo-lulohan, nang gingdaya ko sinda nga may pagdahan halin sa Egipto.
Gingtalikuran ninda ang una nga kasugtanan nga gingtao ko sa inda.
Nganì gingpabay-an ko na lang sinda. Ako, ang Dios, ang nagahambay ini."
10 Naghambay pa ang Dios,
"Ang bag-o nga kasugtanan nga akon humanon sa mga tawo ng Israel sa paabuton nga mga inadlaw hay imaw ini: Ibutang ko ang akon mga sugò sa inda hunahunà kag isulat ko ang mga ini sa inda tagipusuon.
Ako hay maging inda Dios kag sinda hay maging akon mga tawo.
11 Wayà na may magahambay pa sa iya kasimanwa o sa iya utod nga dapat kilayahon niya ang GINOO,
kay sinda tanan hay magakilaya sa akon, tunà sa pinakamababà hasta sa pinakadungganon.
12 Kay patawaron ko sinda sa inda mga kalainan kag indì ko na pagdumdumon ang inda mga salà."†

† **8:5 8:5** Exodus 25:40 † **8:12 8:8-12** Jeremias 31:31-34

13 Kag tungod naghambay ang Dios nga may bag-o na nga kasugtanan, gingpasayod
niya nga ang una nga kasugtanan hay lumà na. Kag sayod naton nga aber ano nga
lumà na kag wayà na puyos, indì na magdugay kag ini hay maduduyà na.

9

Ang Pagsamba sa Dutà kag sa Langit

1 Ang una nga kasugtanan hay may mga layi parti sa pagsamba kag may Balaan
nga Lugar nga ginghuman ng mga tawo.
2 Adto nga Tolda nga Sambahan nga inda gingpatindog hay may duha ka kwarto.
Ang una nga kwarto hay ginatawag nga Balaan nga Lugar. Yadto didto ang butangan
ng iwagan, ang lamisa kag ang mga tinapay nga ginahalad sa Dios.
3 Sa likod ng madakmoy nga kurtina hay may ikaduha nga kwarto kag ini hay
ginatawag nga Pinakabalaan nga Lugar.
4 Didto nakabutang ang altar* nga bulawan nga ginasunugan ng insenso kag ang
Kaban ng Kasugtanan nga gingsaputan sa kada alihid ng bulawan. Yadto sa suyod
ng kaban ang butangan nga bulawan nga may suyod nga manna* kag ang sungkod
ni Aaron nga nagtaybos, patì ang mga bato nga gingsulatan ng mga sugò ng Dios.
5 Sa ibabaw ng Kaban hay may mga istatwa ng kerubin* nga nagapakilaya nga
yadto ang Dios. Ang pakpak ng mga kerubin hay nagatabon sa ibabaw ng lugar kung
diin didto ginapatawad ng Dios ang kasal-anan ng mga tawo. Ugaling sa niyan indì
ko ini tanan maisplikar sa indo.
6 Kung preparado na adto tanan nga gamit sa suyod ng Tolda nga Sambahan,
nagasuyod permi ang mga parì sa una nga kwarto agud humanon ang inda
obligasyon.
7 Pero sa Pinakabalaan nga Lugar, ang Pinakamataas nga Parì lang gid ang puydi
makasuyod kag kaisa lang gid kada tuig. Kag kung magsuyod siya didto, nagadaya
siya ng dugò nga halad sa Dios para sa iya kaugalingon nga mga salà kag para sa mga
salà ng mga tawo nga inda nahuman nga wayà ninda ginghungod.
8 Paagi sa inà nga inda ginghuman, ginapakità ng Espiritu Santo sa aton nga wayà
gid ordinaryo nga tawo nga makasuyod sa Pinakabalaan nga Lugar mintras yarà pa
ang Tolda nga Sambahan.
9 Ini nga Sambahan hay simbulo lang para sa aton tyempo niyan. Kay ang matuod,
ang tanan nga ginadaya didto patì ang mga hayop nga ginahalad sa Dios hay indì gid
makalimpyo ng konsensya ng mga nagasamba sa tiyad adto nga paagi.
10 Matuod da nga ang mga butang nga inda ginahuman puro lang parti sa mga
pagkaon kag ilimnon kag parti sa mga pagpanghugas. Inà nga mga layi nga
pangluwas lang hay nagpadayon hasta nga nag-abot gid ang oras nga gingbag-o na
ng Dios ang dati nga mga paagi.

Mas Maayo ang Paghalad ni Kristo

11 Pero nag-abot na si Kristo bilang aton Pinakamataas nga Parì kag gingdaya niya
ang maayo nga mga butang para sa aton, paagi sa iya pagserbisyo sa langitnon nga
Tolda nga mas maayo kag wayà kuyang. Bukon tawo ang naghuman adto kag wayà
diri sa ini nga kalibutan.
12 Nagsuyod si Kristo sa Balaan nga Lugar sa langit, bukon paagi sa dugò ng mga
kambing kag ng mga batà nga baka. Kundì nagsuyod siya paagi sa paghalad ng iya
mismo dugò ning kaisa lang gid. Kag tungod sa iya dugò, nagkaigwa kita katubusan
nga wayà katapusan sa aton mga salà, agud indì na kita parusahan ng Dios.

13 Kung ang isa ka tawo hay ginakabig nga mahigkò sunò sa Kasuguan, kahinangyan
wisikan siya ning dugò ng kambing, ng toro nga baka kag abo ng dumayaga nga baka,
agud maging malimpyo siya.
14 Niyan, kung nakakapalimpyo nganì inà nga mga hayop, mas lalò na gid nga
makakapalimpyo ang dugò ni Kristo sa aton mga konsensya, agud matalikuran naton
ang mga hinimuan ta nga ikakamatay sa espiritwal, para maserbisyuhan naton ang
buhì nga Dios. Kay paagi sa Espiritu Santo nga wayà katapusan, ginghalad ni Kristo
sa Dios ang iya kaugalingon bilang halad nga wayà gid deperensya sa panirò ng Dios.
15 Nganì imaw ini ang bag-o nga kasugtanan, nga si Kristo ang miyugpatungà sa
aton kag sa Dios, agud mabaton naton nga mga gingtawag ng Dios ang pangakò niya
nga panublion nga wayà katapusan. Paagi sa iya pagkamatay, gingtubos niya ang
mga tawo sa mga salà nga ginghuman ninda sa una nga kasugtanan.
16 Ang ihimplo diri hay pareho sa tawo nga nagpahuman ning testamento parti
sa iya mga ipapanublì kung patay na siya. Wayà ning mabubuoy nga aber ano ang
magapanublì hasta mapamatuuran nga patay na ang nagpahuman ng testamento.
17 Ang testamento hay ipiktibo lang kung patay na ang nagpahuman adto. Kay
mintras buhì pa siya, baliwayà gid inà nga testamento.
18 Nganì ang una nga kasugtanan hay nagkahinangyan da nga mapamatuuran ng
dugò.
19 Kay nang gingtudlò ni Moises ang tanan nga sugò ng Kasuguan ng Dios sa mga
tawo, nagbuoy siya dugò ng batà nga baka kag kambing kag ginghaluan niya tubì.
Pagkatapos gingwisikan niya ang gingsulatan ng Kasuguan kag ang tanan da nga
tawo. (Ang iya ginggamit nga pangwisik hay sanga ng isopo† nga ginghigutan ng
puya nga higot nga halin sa buyboy ng karnero.)
20 Mintras ginahuman ini ni Moises, naghambay siya sa mga tawo, “Imaw ini ang
dugò nga nagapalig-on sa kasugtanan nga ginghuman kag ginapatuman ng Dios sa
indo.”†
21 Kag gingwisikan da niya ning dugò ang Tolda nga Sambahan patì ang tanan nga
kagamitan didto sa pagsamba sa Dios.
22 Sunò sa Kasuguan, hayos tanan nga gamit sa pagsamba hay ginalimpyuhan paagi
sa dugò. Kag kung wayà dugò nga gingbubò bilang halad sa Dios, wayà kapatawaran
ang mga salà.

Ang Pagsuyod ni Kristo sa Langit

23 Nganì kahinangyan nga limpyuhon paagi sa mga halad ang mga butang sa adto
nga sambahan nga anino lang ng mga butang nga ginahuman didto sa langit. Pero
ang mga butang nga yadto sa langit hay nagakinahangyan ng mga mas maayo pa gid
nga halad.
24 Kay si Kristo hay wayà nagsuyod sa Balaan nga Lugar nga ginghuman ng tawo
nga anino lang nga yadto sa langit, kundì nagsuyod siya sa langit mismo. Kag niyan,
yadto siya kaibahan ng Dios nagapakitluoy para sa aton.
25 Sunò sa Kasuguan, ang Pinakamataas nga Parì hay nagasuyod sa Pinakabalaan
nga Lugar kada tuig nga nagahalad ning dugò ng mga hayop. Pero si Kristo kaisa
lang gid naghalad ng iya kaugalingon kag wayà na niya ini gingliwat-liwata.
26 Kay kung bukon, kahinangyan kuntà nga siya hay liwat-liwat nga mamatay tunà
pa nang gingtuga ang kalibutan. Pero niyan kaisa lang gid siya nagpakità diri sa
kalibutan sa ulihi nga tyempo, agud buy-on ang aton mga salà paagi sa iya paghalad
ng iya kaugalingon.
27 Ang tawo kaisa lang gid mamatay kag pagkatapos pagahusgahan na siya ng Dios.

† **9:19 9:19** Exodus 12:22 † **9:20 9:20** Exodus 24:8

28 Nganì si Kristo, kaisa lang siya namatay bilang halad agud pas-anon ang mga
salà ng tanan nga tawo. Matuod nga mabalik siya liwat diri sa kalibutan, pero indì
para maghalad liwat agud pas-anon ang salà, kundì para luwason ang mga tawo nga
nagahuyat gid sa iya.

10

Ang Halad ni Kristo Labaw sa Tanan

1 Tungod ang Kasuguan hay anino lang ng maayo nga mga butang nga maabot,
bukon ang matuod gid nga mga butang, ang Kasuguan mismo hay indì makapa-
matarong sa mga tawo nga nagapalapit sa Dios paagi sa mga halad nga ginahalad
kada tuig.
2 Kay kung napatawad na gid ang mga nagasamba, wayà na kuntà ninda
ginadumduma ang bug-at ng inda mga salà kag indì na kahinangyan nga maghalad
pa gid sinda.
3 Pero adto nga mga halad hay nagapadumdom pa nganì sa mga tawo kada tuig ng
inda mga salà.
4 Kay ang matuod, ang dugò ng toro kag kambing nga inda ginahalad hay indì gid
makabuoy ng inda mga salà.
5 Nganì pagkari ni Kristo diri sa kalibutan naghambay siya sa Dios,
"Wayà mo nagustuhi ang mga halad nga hayop kag ang iban pa nga mga halad,
kundì gingtagan-an mo ako lawas para ihalad.
6 Kay wayà ka malipay sa mga halad nga ginasunog kag sa iban nga mga halad para
sa kasal-anan.
7 Nganì naghambay ako, 'Yari ako agud tumanon ang imo kabubut-on, O Dios, sunò
sa ginahambay ng Kasulatan parti sa akon.' "†
8 Una naghambay si Kristo sa Dios,
"Wayà mo nagustuhi ang mga halad nga hayop kag ang iban pa nga mga halad, mga
halad nga ginasunog kag mga halad para sa kasal-anan;
kag wayà ka malipay sa inda."
Ginghambay niya ini aber matuod nga ini tanan ginahalad sunò sa Kasuguan.
9 Pagkatapos naghambay siya,
"Yari ako agud tumanon ang imo kabubut-on."
Nganì paagi diri, nasayuran ta nga gingduyà na ng Dios ang una nga mga paghalad
kag ang pangaduha nga halad hay imaw ang iya ging-ilis.
10 Kag tungod gingtuman ni Hesu-Kristo ang kabubut-on ng Dios, ginglimpyo niya kita
sa aton mga salà. Natabò ini paagi sa iya paghalad ng iya kaugalingon nga lawas ng
kaisa lang gid.
11 Ang kada parì hay nagatindog adlaw-adlaw didto sa sambahan mintras
nagaserbisyo sa Dios. Ugaling ang inda mga halad hay imaw lang da gihapon kag
liwat-liwat kag indì gid makabuoy ng mga salà ng mga tawo.
12 Pero si Kristo hay kaisa lang gid naghalad para sa aton mga salà kag ang resulta
ini hay hasta sa wayà katapusan, nganì indì na kahinangyan nga liwat-liwaton pa.
Pagkatapos nagpungkò siya hampig sa tuo ng Dios.
13 Kag niyan yadto na siya nagahuyat hasta sa tyempo nga mapasukò ng Dios kay
Hesus ang iya mga kaaway.
14 Nganì paagi sa isa lang niya nga halad, kita nga mga ginglimpyo na sa salà hay
ginghuman niya nga wayà kuyang hasta sa wayà katapusan.
15 Nagapamatuod mismo ang Espiritu Santo sa aton parti sa ini nga mga butang,
kay naghambay siya nang una,

† **10:7 10:5-7** Salmo 40:6-8

16 “Imaw ini ang bag-o nga kasugtanan ang akon humanon sa inda sa paabuton nga
mga inadlaw:
Ibutang ko ang akon mga sugò sa inda tagipusuon kag isulat ko ini sa inda
hunahunà.”†
17 Pagkatapos naghambay pa gid siya,
“Indì ko na pagdumdumon ang inda mga salà kag mga malain nga hinimuan.”†
18 Nganì kay may paagi na para mapatawad ang mga salà, indì na kahinangyan pa
ang paghalad para sa mga kasal-anan.

Magpalapit Kita sa Dios

19 Nganì mga kauturan kay Kristo, tungod sa dugò ni Hesus nga iya gingbubò para
sa aton, hilway na kita arinyan nga makasuyod sa Balaan nga Lugar sa langit.*
20 Paagi sa iya kamatayon, ging-abrihan niya para sa aton ang agihan nga wayà pa
nang una agud makasuyod kita sa Balaan nga Lugar nga yarà sa kabuak ng kurtina†
nga imaw ang iya lawas kag ini hay nagadaya sa aton pakadto sa kabuhì nga wayà
katapusan.
21 Kag igwa kita parì nga wayà kapareho nga nagadumaya sa pamilya ng Dios.
22 Nganì magpalapit kita sa Dios nga hugot sa tagipusuon kag may pagtuo nga wayà
gid nagaduha-duha. Kay sayod naton nga ginglimpyuhan† na ang aton tagipusuon
halin sa malain nga mga hunahunà paagi sa dugò ni Hesus kag nahugasan na ang
aton lawas ng malimpyo nga tubì†.
23 Magpakalig-on kita sa paglaom nga ginapamatuuran naton kag indì kita
magduha-duha, kay ang Dios nga nagpromisa hay masaligan gid sa pagtuman ng
iya mga gingpangakò sa aton.
24 Kag tinguhaon gid naton nga magbinuligan kita agud magdugang pa ang aton
paghigugmà sa aton isigkatawo kag paghuman ning maayo.
25 Indì gid naton parahon ang aton pagtipon-tipon, pareho ng iban nga nagpara na.
Kundì palig-unon ta ang isa kag isa, lalò na gid niyan nga nakikità naton nga malapit
na ang Adlaw ng Pagbalik ng Ginoo.
26 Kay pagkatapos nga nasayuran na naton ang kamatuuran kag ginahinungod pa
gid naton ang pagpakasalà, wayà na gid maihalad agud mapatawad pa ang aton mga
salà.
27 Nganì ang aber sin-o nga nagahuman ini hay nagapaabot na lang ng makahiyad-
lok nga paghusga kag grabi nga kainit ng kalayo nga gingpreparar ng Dios para sa
mga nagakontra sa iya.
28 Dì ba nang una, ang aber sin-o nga makasuway ng Kasuguan ni Moises hay
ginapatay nga wayà kaluoy kung may duha o tuyo ka tawo nga makapamatuod nga
nakasalà gid siya?
29 Nganì kung tiyad inà, ano ang imo maiisip sa tawo nga ginapakahuy-an ang
Ungà ng Dios kag ginabaliwayà ang dugò nga nagpamatuod sa kasugtanan, (nga imaw
mismo ang naglimpyo sa iya mga salà) kag ginainsulto ang Espiritu Santo nga nagatao
ng pagpakamaayo? Angay gid siya nga mag-agom ng mas grabi gid nga parusa.
30 Kay kilaya naton ang Dios nga naghambay ng tiyad ini,
“Ako ang magabayos; ako ang magaparusa sa inda.”†
Kag nagahambay pa gid siya,
“Pagahusgahan ng GINOO ang mga tawo nga sakop niya!”†

---

† **10:16 10:16** Jeremias 31:33 † **10:17 10:17** Jeremias 31:34 * **10:19 10:19** Ang gusto hambayon ng makasuyod sa Balaan nga Lugar sa langit hay makasuyod sa presensya ng Dios, halimbawà paagi sa pagpangamuyò o pagsamba sa Dios. Basaha sa 4:16. † **10:20 10:20** Mateo 27:51; Marcos 15:38; Lucas 23:45 † **10:22 10:22** Sa literal: ging-wisikan. † **10:22 10:22** Ezekiel 36:25 † **10:30 10:30** Deuteronomio 32:35 † **10:30 10:30** Deuteronomio 32:36

31 Makahiyadlok gid kung ang buhì nga Dios imaw ang magparusa.
32 Dumduma nindo nang una, nang kamo hay bag-o pa lang nakakilaya kay Kristo.
Madamò ang mga pagtilaw nga kahugaan ang indo ging-antos, pero wayà gid kamo
nadaog.
33 Kung kaamat, ginapakahuy-an kamo kag ginasakit sa atubangan mismo ng mga
tawo. Kag kung kaamat naman, aber bukon kamo ang ginahumanan ini kundì ang
indo mga kaibahan, nababatyagan gihapon nindo ang kasakit kay naluoy kamo sa
inda.
34 Kay naluoy kamo sa indo kapareho nga mga nagatuo nga gingpriso. Kag aber
ging-agaw sa indo ang indo mga pagkabutang, ging-antos nindo ini nga may kalipay
kay nasayuran nindo nga igwa gihapon kamo ning mas maayo pa nga pagkabutang
nga indì gid maduyà hasta san-o.
35 Nganì ayaw nindo pagduyaa ang indo pagsalig sa Dios, kay may dakò gid ini nga
bayos para sa indo.
36 Kahinangyan nga magmainantuson kamo agud matuman nindo ang kabubut-on
ng Dios kag mabaton nindo ang iya gingpromisa sa indo.
37 Kay naghambay ang Dios sa Kasulatan,
"Ang ginahuyat nindo hay malapit na gid mag-abot,
indì na siya magdugay.
38 Kag ang tawo nga akon gingpakamatarong tungod sa iya pagtuo magakabuhì ng
wayà katapusan.
Pero kung magtalikod siya sa akon, indì ako malipay sa iya."†
39 Pero kita hay bukon pareho sa mga tawo nga nagatalikod sa Dios nga ang kadtuan
ninda hay sa impyerno, kundì hugot ang aton pagtuo sa iya, nganì magakaigwa kita
ning kabuhì nga wayà katapusan.

11

Ang Pagtuo sa Dios

1 Ano gid galì ang pagtuo? Ang pagtuo hay ang matuod nga mga butang nga aton
ginalauman, ang pagsigurado sa mga butang nga wayà pa naton makità.
2 Tungod sa ini nga pagtuo, gingdayaw ang aton mga kalulo-lulohan ng Dios.
3 Tungod sa pagtuo, nasayuran ta nga ang bilog nga kalibutan hay gingtuga paagi
sa paghambay ng Dios. Nganì ang mga butang nga aton nakikità hay gingtuga bukon
halin sa nakikità.

Ang Ihimplo ng mga may Pagtuo

4 Tungod sa pagtuo, naghalad si Abel ng halad nga mas maayo kaysa kay Cain. Kag
paagi sa iya pagtuo, gingkabig siya ng Dios nga matarong, kay gingbaton ng Dios ang
iya halad. Nganì aber patay na si Abel, may ginatudlò gihapon siya sa aton paagi sa
iya pagtuo.
5 Tungod sa pagtuo, wayà mamatay si Enoc kundì gingdaya siya ng Dios didto
sa langit. "Wayà na siya makità diri sa dutà kay gingdaya siya ng Dios."† Kag
ginahambay ng Kasulatan, "Bago siya gingdaya didto, nalipay gid ang Dios sa iya
pagkabuhì."†
6 Pero ang tawo nga wayà pagtuo indì gid makatao kalipay sa Dios. Kay ang aber
sin-o nga nagapalapit sa Dios hay kahinangyan magpati nga may Dios kag magtuo
nga siya ang nagatao ng bayos sa mga tawo nga nagapangità sa iya.
7 Tungod sa pagtuo, gingpatihan ni Noe ang paandam ng Dios parti sa mga
magakatabò aber wayà pa niya ini makità. Nganì gingtuman niya nga may kahadlok

† **10:38 10:37-38** Habakuk 2:3-4 † **11:5 11:5** Gingtunaan 5:24 † **11:5 11:5** Gingtunaan 5:24 sa bersyon ng Septuagint

ang Dios kag naghuman siya arka agud maluwas siya kag ang iya pamilya. Kag paagi
sa iya pagtuo, gingparusahan ang mga tawo sa kalibutan; tungod da sa iya pagtuo
gingkabig siya ng Dios nga matarong.
8 Tungod sa pagtuo, gingtuman ni Abraham ang ginghambay ng Dios nga magkadto
siya sa lugar nga iya mababaton bilang panublion. Gingbayaan niya ang iya lugar
aber wayà siya makasayod kung diin gid siya makadto.
9 Kag tungod da sa pagtuo, aber nag-istar si Abraham sa adto nga dutà nga
gingpangakò sa iya, nag-istar lang siya sa mga tolda nga daw sa istranghero. Nag-istar
da sa mga tolda ang iya ungà nga si Isaac kag ang iya apo nga si Jacob, nga kaibahan
nga miyugpanublì sa pangakò ng Dios.
10 Ginghuman ini ni Abraham kay ginahuyat niya ang syudad nga may malig-on
gid nga pundasyon, nga ang Dios mismo ang nagplano kag nagpatindog.
11 Tungod da sa pagtuo, nakaungà pa si Abraham, aber maguyang na gid siya kag
aber baog ang iya asawa nga si Sara, kay nagpati siya nga masaligan ang Dios nga
nagpangakò sa iya.
12 Nganì kay Abraham naghalin ang mga inapo nga pareho kadamò ng mga bituon
sa langit kag pareho da sa baybay sa alihid ng dagat nga indì mabilang, aber wayà
na gid paglaom nga makaungà pa siya.
13 Ini tanan nga tawo hay nagkamatay nga nagatuo. Aber wayà ninda nabaton
ang mga promisa ng Dios mintras buhì pa sinda, sigurado gid kag kalipay sinda nga
magaabot ang adlaw nga mababaton gid ninda ang inda ginalauman. Ging-akò ninda
nga sinda hay mga istranghero lang gid kag bukon taga-diri sa ini nga kalibutan.
14 Ang mga tawo nga nagahambay ng tiyad inà hay nagapakilaya nga ginapangità
pa ninda ang lugar nga para gid sa inda.
15 Wayà na ninda ginaisipa ang lugar nga inda ginghalinan, kay kung ginaisip ninda,
may tsansa pa sinda nga makabalik didto.
16 Pero ang inda ginghuman, gingpalabi gid ninda ang mas maayo nga lugar kag ini
hay wayà iban kundì ang syudad nga yadto mismo sa langit. Nganì wayà ginakahuyà
ng Dios nga siya hay tawagon ninda nga inda Dios. Sa matuod lang, gingpreparahan
niya sinda ning isa ka syudad.
17 Tungod sa pagtuo, gingdaya ni Abraham para ihalad ang iya ungà nga si Isaac
nang gingtistingan siya ng Dios. Nagsugot si Abraham nga ihalad ang iya bugtong
nga ungà, aber nabaton niya ang mga pangakò ng Dios
18 parti sa iya ungà nga nakasulat, “Kay Isaac magahalin ang imo mga inapo nga
akon gingpangakò.”†
19 Kay nagapati siya nga kung mamatay gida si Isaac, mahuhuman ng Dios nga
banhawon siya. Nganì nakabalik si Isaac kay Abraham, daw sa nabuhì siya halin sa
pagkamatay.
20 Tungod sa pagtuo, gingbendisyunan ni Isaac ang iya mga ungà nga sina Jacob
kag Esau nga maging maayo ang inda kabuhì sa paabuton nga mga adlaw.
21 Tungod sa pagtuo, nang malapit na mamatay si Jacob, gingbendisyunan niya ang
iya mga apo nga mga ungà ni Jose. Kag nagsamba siya sa Dios mintras nagapanukod
sa iya sungkod.
22 Tungod sa pagtuo, naghambay si Jose nang malapit na siya mamatay, nga ang
mga Israelita hay mahalin sa Egipto kag nagbilin siya nga day-on ninda ang iya mga
tuy-an kung maghalin na sinda.
23 Tungod sa pagtuo, ang mga ginikanan ni Moises hay wayà mahadlok magsuway
sa sugò ng harì, kay pagkatapos nga natawo siya, nang makità ninda nga gwapo ang
inda lapsag, gingtagò ninda ini sa suyod ng tuyo ka bulan.

† **11:18 11:18** Gingtunaan 21:12

24 Kag tungod sa pagtuo, wayà nagsugot si Moises nang may edad na siya nga
tawagon pa siya nga ungà ng prinsesa nga ungà ng Faraon*.
25 Mas gingpalabi niya ang mag-antos kaibahan ang mga tawo ng Dios kaysa sa
magpangalipay sa salà sa matag-od lang nga tyempo.
26 Gingkabig niya nga mas maayo pa gid ang pagpakamaayo nga iya mababaton
kung mag-antos siya ng mga kahuy-anan para kay Kristo kaysa sa mga manggad nga
mabaton niya sa Egipto. Kay mas gingpalabi niya ang bayos nga paabuton.
27 Kag tungod sa pagtuo, naghalin si Moises sa Egipto nga wayà nahadlok nga
mahangit ang harì sa iya. Kay nagpadayon siya nga daw nakikità niya ang Dios
nga indì makità.
28 Tungod sa iya pagtuo, gingtunaan niya ang pagsilibrar ng ginatawag, Pyesta ng
Pagligad ng Anghel*. Gingsugò niya ang tanan nga Israelita nga pahiran ninda ning
dugò ng karnero ang inda mga pwertahan, kay basì kung patyon sinda ng anghel nga
magapamatay sa mga panganay.
29 Tungod sa pagtuo, nakatabok ang mga Israelita sa Mapuya nga Dagat nga daw
nagapanaw lang sinda sa uga nga dutà. Pero nang gingtilawan ng mga taga-Egipto
nga magtabok, nagkalumos sinda.
30 Tungod sa pagtuo, nagmartsa ang mga Israelita palibot sa syudad ng Jerico sa
suyod ng pito ka adlaw, pagkatapos natumpag ang pader ng syudad.
31 Tungod sa pagtuo, si Rahab nga nagabaligyà ng iya lawas hay wayà mapatay
kaibahan ng mga taga-Jerico nga wayà nagtuman sa Dios, kay gingbaton niya sa iya
bayay kag gingproteksyunan ang mga espiya nga gingsugò ni Josue.
32 Ano pa ang akon ibalità sa indo parti sa mga tawo nga nagtuo sa Dios? Kuyang
ang tyempo kung iistorya ko pa sa indo ang parti kana Gideon, Barak, Samson, Jefta,
David, Samuel kag sa mga propeta nang una.
33 Paagi sa inda pagtuo, gingpangperdi ninda ang mga gingharian, nagdumaya
sinda ng matarong kag nabaton ninda ang mga gingpangakò ng Dios sa inda. Paagi
sa inda pagtuo, wayà sinda pagkauna ng mga leon,
34 wayà sinda nasunog sa nagadabadaba nga kalayo kag nalikawan ninda nga
mamatay sa espada. Ang iban sa inda maluya na gid pero gingpakusog sinda ng
Dios. Naging maisog sinda sa inaway kag naperdi ninda ang mga sundalo ng mga
taga-iban nga lugar.
35 May mga babayi da nga ang inda mga ungà nga namatay hay nabanhaw. Ang
iban hay gingsakit hasta mamatay, kay indì gid sinda magsugot sa kondisyon nga kung
magtalikod sinda sa inda pagtuo buhian sinda. Kay nasayuran ninda nga magaabot
ang adlaw nga pagabanhawon sinda ng Dios kag mababaton ninda ang mas maayo
gid nga kabuhì.
36 Ang iban sa inda hay ging-nginitlan kag gingpalatigo kag may iban da nga
gingpanggapos kag gingpangpriso.
37 Gingbugoy sinda hasta mamatay, ginglagarì sinda hasta mautod kag gingpamatay
sinda paagi sa espada. Nagasinaylo-saylo sinda sa iba-iba nga lugar nga nakabarò
ning panit ng karnero kag kambing, kapobre-pobre gid sinda, gingpasakitan kag
gingpintasan ng mga tawo.
38 Napilitan sinda nga magpanagò sa tiway nga lugar, sa kabukiran, sa mga kuyba
kag sa mga buhò ng dutà. Pero sa matuod lang, ang mga malain nga mga tawo sa
kalibutan hay indì bagay nga magkaibahan ninda.
39 Sinda tanan hay gingdayaw ng Dios tungod sa inda pagtuo. Pero wayà ninda
nabaton sa inda tyempo ang gingpangakò ng Dios.

---

* **11:24 11:24** *Faraon*: ang gusto hambayon, harì ng Egipto.

40 Kay may mas maayo pa nga plano nga gingpreparar ang Dios para sa aton, kay
gusto niya nga kita hay makaibahan ninda para magbaton ng pagpakamaayo kung
tumanon na niya ang iya gingpangakò.

12

Magpadayon kita sa Pagdyagan

1 Niyan, kung parti sa aton nga nagatuo, ang aton ihimplo hay pareho sa mga
nagadyagan sa palumbaan. Kita hay ginapalibutan ng madamò nga tawo nga imaw
ang mga nagpamatuod ng inda pagtuo sa Dios. Nganì bayaan na naton ang mga salà
nga nagapugong sa aton, ang tanan nga butang nga nagapabug-at sa aton pagdyagan.
Magpadayon gid kita sa pagdyagan nga may pag-antos hasta sa katapusan.
2 Isentro naton ang aton panirò kay Hesus nga imaw ang ginasandigan ng aton
pagtuo halin sa pagtunà hasta sa katapusan. Ging-antos niya ang pagpalangsang sa
krus kag gingbaliwayà niya ini nga kahuy-anan, kay ginghunahunà niya ang kalipay
nga nagahuyat sa iya. Kag niyan yadto na siya nagapungkò hampig sa tuo ng trono
ng Dios.
3 Hunahunaon nindo maayo kung mauno gid kadakò ang ging-antos ni Hesus sa
mga nagkontra sa iya nga mga makasasalà nga tawo, agud indì magluya kag indì
maduyà ang indo pagtuo.

Kahinangyan Antuson naton ang Pagdisiplina

4 Ang matuod, wayà pa da may gingpatay sa indo tungod sa indo pagkontra sa salà.
5 Ano, nalimutan na ba nindo ang laygay ng Dios sa indo bilang iya mga ungà?
Ginahambay ng Kasulatan,
“Ayaw pagbaliwayaa ang pagdisiplina ng GINOO sa imo.
Ayaw magpangluya kung ginasabyaw ka niya.
6 Kay ginadisiplina ng GINOO ang iya mga ginapalanggà
kag ginabunay niya ang tanan nga ginakabig niya nga iya mga ungà.”†
7 Nganì antuson nindo ang mga pagdisiplina nga nagaabot sa indo, kay ginakabig
kamo ng Dios nga iya mga ungà. Sin-o ang ungà nga wayà ginadisiplina ng iya tatay?
8 Kung wayà kamo ginadisiplina ng Dios pareho ng naagihan ng tanan nga iya ungà,
bukon niya kamo matuod nga mga ungà.
9 Dì ba gingdisiplina kita ng aton mga tatay kag tungod diri ginatahod naton sinda?
Mas lalò pa gid nga magpasakop kita sa pagdisiplina ng aton espirituhanon nga Tatay,
agud maging maayo ang aton kabuhì.
10 Ang aton mga tatay diri sa dutà hay nagadisiplina sa aton sa matag-od nga tyempo
sunò sa inda ginaisip nga ikakaayo naton. Pero ang Dios hay nagadisiplina para sa
aton gid kaayuhan, agud maging balaan kita pareho sa iya.
11 Mintras ginadisiplina kita, wayà kita nalilipay kundì nalilisod. Pero sa ulihi,
magabunga ini nga pagdisiplina ning katawhayan sa aton kabuhì, kay paagi diri
magatadlong ang aton pamatasan.

Mga Bilin kag mga Paandam

12 Nganì pakusuga ang indo maluya nga lawas kag tipuna ang nabibilin nindo nga
kusog.
13 Magpanaw kamo sa tadlong nga dayan agud indì maduyà ang pagtuo ng indo
kauturan nga maluya kundì magakusog pa.*

---

† **12:6 12:6** Hambayanon 3:11-12 * **12:13 12:13** Sa literal: agud indì kamo mapakì, kundì mag-ayo ang siki nga napakì.

14 Tinguhaa nga maging maayo ang indo relasyon sa tanan nga tawo kag tinguhaa
da nga maging matarong ang indo pagkabuhì. Kay kung bukon matarong ang indo
pagkabuhì, indì nindo makità ang Ginoo.
15 Maging alerto kamo kay basì kung may igwa sa indo magtalikod sa pagpaka-
maayo ng Dios kag basì kung may igwa sa indo magpangdumot kag maging pareho
ng isa ka sirà nga prutas nga nagatapon sa iban kag madamò ang masisirà.
16 Maging alerto da kamo nga wayà aber isa sa indo ang maghuman ning imoral
kag magbaliwayà ng mga butang nga espirituhanon pareho ni Esau. Kay gingbaligyà
niya ang iya pudir bilang panganay para sa isa lang ka pagkaon.
17 Nasayuran da nindo nga nang ulihi gusto kuntà niya nga mabaton ang bendisyon
para sa panganay pero wayà siya pagtaw-i. Kay indì na niya mabag-o ang iya
ginghuman aber nag-uwang pa siya.

Ang Bukid ng Sinai kag ang Bukid ng Zion

18 Ang indo pagpalapit sa Dios bukon pareho ng pagpalapit ng mga Israelita.
Nagpalapit sinda sa Bukid ng Sinai nga nakikità ninda kag ini hay bukid nga
nagadayab, may makahiyadlok nga kaduyom kag may makusog nga hangin.
19 May nabatian sinda nga tunog ng trumpeta kag may nagahambay pa. Kag
pagkabatì ninda ng adto nga boses, nagpakitluoy sinda nga kung puydi indì na siya
maghambay sa inda.
20 Kay hinadlukan gid sinda sa ginghambay ng Dios, “Ang bisan sin-o, aber hayop
nga magpalapit sa bukid dapat nga buguyon hasta mamatay.”†
21 Makahiyadlok gid ang inda nakità didto kag aber nganì si Moises naghambay,
“Nagapangurog ako sa kahadlok.”†
22 Pero nagpalapit kamo sa Bukid ng Zion, sa syudad ng Dios nga buhì, sa langitnon
nga Jerusalem, sa malipayon nga punsyon nga may mga anghel nga indì mabilang.
23 Nagpalapit kita sa pagtipon-tipon ng mga ginakabig nga panganay nga mga ungà
ng Dios, nga ang inda mga pangayan hay nakasulat na didto sa langit. Nagpalapit
kita sa Dios nga imaw ang hukom ng tanan kag sa mga espiritu ng mga tawo nga
gingpakamatarong ng Dios kag wayà na gid salà.
24 Nagpalapit kita kay Hesus nga imaw ang miyugpatungà ng bag-o nga kasugtanan.
Ang iya dugò nga ginawisik hay nagapamatuod nga gingpatawad na kita sa aton mga
salà kag mas maayo pa ini kaysa sa dugò ni Abel nga nagapakitluoy ng bayos.†
25 Nganì mag-andam kamo kag indì magpabungoy sa ginahambay ng Dios sa indo.
Ang mga tawo nang una nga nagpabungoy sa paandam ng Dios sa inda diri sa dutà
hay wayà makalikaw sa parusa. Nganì pauno kita makalikaw sa parusa kung ipalapos
lang naton sa talinga ang paandam nga halin sa langit?
26 Nang una, naghubog ang dutà tungod sa boses ng Dios. Pero nagpangakò siya
niyan, nga hubugon gid niya kaisa pa, bukon lang ang dutà kundì patì na ang langit.†
27 Ang hambay nga ‘kaisa pa’ hay klaro nga nagapakità nga duyaon na niya ang
tanan nga puydi mahubog kag ang indì mahubog imaw ang mabibilin.
28 Nganì permi kita magpasalamat sa Dios kay sakop na kita sa iya gingharian nga
indì mahubog. Magsamba kita sa iya sa paagi nga makakapalipay, may pagtahod kag
kahadlok.
29 Kay kung magparusa ang aton Dios hay daw sa kalayo nga nagapang-ugdaw.

13

Ang Pagserbisyo nga Makapalipay sa Dios

† **12:20 12:20** Exodus 19:12-13 † **12:21 12:21** Deuteronomio 9:19 † **12:24 12:24** Gingtunaan 4:10 † **12:26 12:26** Hageo 2:6

1 Magpadayon kamo sa paghinigugmaan bilang mga kauturan ni Kristo.
2 Buksi nindo permi ang indo bayay sa mga taga-iban nga lugar. Kay may mga tawo
nang una nga wayà nakasayod nga nakapadayon galì sinda ning mga anghel.
3 Dumduma nindo ang indo kauturan nga napriso, nga daw kamo hay yadto da
kaibahan ninda. Imaw da ang mga ginapasakitan nga daw sa indo da ini ginahuman.
4 Ang kada isa hay dapat gid respituhon ang pag-asawa kag maging matutom gid
sa isa kag isa ang mag-asawa. Kay parusahan ng Dios ang mga tawo nga nagaiba nga
wayà makasay kag ang mga nagapangawatan.
5 Likawi nindo ang paghigugmà sa kwarta. Makuntinto kamo sa mga butang nga
igwa kamo, kay naghambay ang Dios,
"Indì ko gid kamo bayaan o pabay-an."†
6 Nganì indì gid kita mahadlok maghambay,
"Ang GINOO imaw ang nagabulig sa akon,
nganì indì ako mahadlok. Ano ang mahuhuman ng tawo kontra sa akon?"†

Ang Pagpanudlò parti sa Espiritwal nga mga Butang

7 Dumduma nindo permi ang mga nagadumaya sa indo nga nagtudlò ning hambay
ng Dios. Hunahunaa nindo maayo kung pauno sinda nagkabuhì. Patuyari nindo ang
inda pagtuo.
8 Si Hesu-Kristo wayà gid nagabag-o. Imaw da siya nang una, niyan kag hasta sa
wayà katapusan.
9 Ayaw kamo magpadaya-daya sa sarisarì nga mga pagpanudlò kag iba kaysa sa
kamatuuran nga indo nabaton. Mas maayo nga palig-unon naton ang aton pagtuo
paagi sa pagpakamaayo ng Dios kag bukon sa pagsunod sa mga layi parti sa mga
pagkaon. Wayà gid puyos ang pagsunod ng mga tawo sa inà nga mga layi.
10 Nganì ang padayon nga nagasunod sa layi ni Moises hay wayà gid pudir nga
makaparte sa aton nabaton nga pagpakamaayo paagi sa pagkamatay ni Hesus sa
krus para sa salà.
11 Kay sunò sa Kasuguan, ang dugò ng mga hayop nga halad sa paglimpyo sa salà ng
mga tawo hay ginadaya ng Pinakamataas nga Parì didto sa Pinakabalaan nga Lugar,
pero ang lawas ng adto nga mga hayop hay ginadaya sa luwas ng kampo kag didto
ginasunog.
12 Kag pareho da ini ang natabò kay Hesus kay didto da siya namatay sa luwas ng
banwa, agud paagi sa iya dugò limpyuhon niya ang salà ng mga tawo.
13 Nganì magkadto kita kay Hesus sa luwas ng banwa kag didto maagihan da naton
ang naagihan niya nga kahuy-anan.
14 Kay wayà permanenti nga syudad diri sa kalibutan para sa aton nga mga nagatuo,
kundì nagahuyat kita ng permanenti nga syudad sa paabuton.
15 Nganì maghalad kita permi ng pagdayaw sa Dios paagi kay Hesus. Imaw ini ang
halad ng pagdayaw nga halin sa aton bàbà kag nagadiklara nga siya ang Ginoo.
16 Ayaw nindo paglimuti nga maghuman ning maayo kag magbinuligan, kay imaw
ini ang mga halad nga nagatao kalipay sa Dios.
17 Tumana nindo ang mga kauturan nga nagadumaya sa indo kag magpasakop
kamo sa inda kay sinda ang nagaasikaso ng indo espirituhanon nga kabuhì. Kay
sayod da ninda nga maabot ang adlaw nga manabat sinda sa Dios parti sa inda
pagdipara sa indo. Kung tumanon nindo sinda, magaserbisyo sinda nga may kalipay.
Pero kung indì, magakalisod sinda kag indì ini makabulig sa indo.

Ang Pangabay kag ang mga Pangamuyò

† **13:5 13:5** Deuteronomio 31:6-8 † **13:6 13:6** Salmo 118:6

18 Ipangamuyò nindo kami permi kay sigurado kami nga malimpyo ang amon
konsensya kag nagatinguhà gid kami nga maghuman ning tamà sa tanan nga butang.
19 Lalò na gid nga ipangamuyò nindo sa Dios nga pabalikon ako dirà sa indo nga
daan.
20 Ang Dios ang nagatao sa indo ning katawhayan. Siya ang nagbuhì halin sa
kamatayon ng aton Ginoong Hesus nga imaw ang wayà kapareho nga Pastor* sa
aton bilang iya mga karnero. Kag tungod sa iya dugò gingpamatuuran niya ang
kasugtanan nga wayà katapusan.
21 Kabay nga itao niya sa indo ang tanan nga maayo nga butang nga kahinangyanon
nindo, agud mahuman nindo ang iya kabubut-on. Kag kabay pa nga paagi kay Hesu-
Kristo, humanon niya sa aton kabuhì ang nakakapalipay sa iya. Dayawon naton siya
sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Katapusan nga mga Bilin

22 Mga kauturan kay Kristo, nagapangabay ako nga pamatian nindo maayo ang
akon laygay, kay matag-od lang da ini nga sulat ko sa indo.
23 Gusto ko masayuran nindo nga ang aton utod nga si Timoteo hay gingpaluwas na
sa prisuhan. Kung mag-abot siya nga daan, makarà ako dirà sa indo kaibahan niya.
24 Kamusta na lang sa tanan nga mga nagadumaya sa indo dirà kag sa tanan nga
balaan nga tawo ng Dios. Nagapangamusta da sa indo ang aton mga kauturan nga
taga-Italia.
25 Kabay pa nga pakamaayuhon kamo tanan ng Dios.

Ang Sulat ni SANTIAGO

Pasayod

Ini hay gingsulat ni Santiago nga miyugdumaya ng mga nagatuo kay Hesu-Kristo sa syudad ng Jerusalem. Gingsulatan niya ang mga tawo nga gingpilì ng Dios nga nagaistar sa iba-iba nga parte ng kalibutan. Pareho sa pagpanudlò ni Hesus, naggamit siya ning iba-iba nga mga ilustrasyon pareho ng humbak, buyak, ispiho, timon, kalayo, tuburan, itiit kag iban pa.

Gingsulat ni Santiago sa inda kung pauno dapat magkabuhì ang mga pobre kag manggaranon kag ang parti sa mga kahugaan kag pagtintar. Gingpaandaman da niya sinda nga indì magpalabi ng mga tawo kundì kahinangyan pare-pareho ang pagtratar sa kada isa. Nagsulat da siya parti sa paggamit ng dilà, sa kamayad nga halin sa Dios, sa pag-inaway ng mga nagatuo, sa pagpalabi sa kalibutanon nga kalipay, sa pagnegosyo kag sa pangamuyò ng matarong nga tawo.

Ang isa sa mga butang nga gusto ni Santiago nga maintindihan ng mga nagabasa sa ini nga sulat hay imaw ini: wayà puyos ang pagtuo ng tawo kung sa hambay lang. Ang matuod nga pagtuo dapat makità sa maayo nga mga hinimuan.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Santiago* nga ulipon ng Dios kag ni Ginoong Hesu-Kristo.
Nagapangamusta ako sa tanan nga gingpilì* ng Dios nga yarà sa bilog nga kalibutan.

Ang Pagtuo kag Kamayad

2 Mga kauturan ko kay Hesu-Kristo, magkalipay kamo kung makaagi kamo ning
iba-iba nga klasi ng pagtilaw,
3 kay sayod nindo nga ang pagtilaw hay paagi para mapakusog ang indo pagtuo
agud makapadayon kamo sa pagsunod sa Dios.
4 Nganì dapat antuson nindo ang mga pagtilaw agud kamo hay maging perpikto
kag wayà kasawayan.
5 Ang aber sin-o sa indo nga kuyang sa kamayad, magpangayò siya sa Dios kag
pagataw-an gid siya, kay ang Dios hay abunda nga nagatao sa tanan nga tawo kag
wayà siya nagapanumboy.
6 Pero ang nagapangayò dapat magsalig sa Dios kag indì magduha-duha, kay ang
nagaduha-duha hay daw humbak sa dagat nga ginatuyod ng hangin aber diin.
7-8 Ang tiyad ini nga tawo nga nagapangduha-duha kag wayà kasayod kung ano gid
ang iya gusto hay indì dapat maglaom nga makakabaton siya halin sa Ginoo.

Ang Pobre kag ang Manggaranon

9 Dapat magkalipay ang pobre nga utod sa pagpataas sa iya ng Dios,
10 kag imaw da ang manggaranon nga utod sa pagpakababà sa iya ng Dios, kay ang
manggaranon hay magalipas pareho sa buyak ng gunahon.
11 Ang gunahon hay nagalayong sa sobra kainit ng adlaw, nahuhuyog ang mga
buyak kag naduduyà ang iya kaayo. Pareho da sa manggaranon, mintras siya hay
sobra nga kahabot, mamamatay siya.

Ang Pagtilaw kag ang Pagtintar

---

* **1:1 1:1** Sa literal: sa dose ka tribo. Ang gusto hambayon ni Santiago nga ang mga tagasunod ni Hesu-Kristo hay pareho sa tribo ng Israel nga nagkabuyag-buyag sa iba-iba nga lugar tungod sa paghingabot sa inda.

12 Malipay ang tawo nga nagapadayon nga matutom aber pa may mga pagtilaw,
kay pagkatapos ng pagtilaw makakabaton siya ning kabuhì nga wayà katapusan nga
gingpangakò ng Dios sa mga nagahigugmà sa iya.
13 Indì maghambay ang aber sin-o nga ginatintar siya ng Dios kung siya hay nagaagi
ng pagtintar, kay ang Dios indì puydi matintar ng malain kag siya hay wayà gid
nagapangtintar aber kanin-o.
14 Natitintar ang tawo kung siya hay naengganyo kag nadadaya ng lawasnon nga
mga handom.
15 Pagkatapos kung ang malain nga handom hay magtubò kag maggamot sa
tagipusuon, magabunga ini ning kasal-anan. Kung ang kasal-anan hay magpadayon,
ang pagadangatan ini hay kamatayon.
16 Nganì pinalanggà ko nga mga kauturan, ayaw kamo magpadayà.
17 Ang tanan nga maayo kag perpikto nga regalo hay halin sa Dios nga Amay, nga
nagtuga ng mga butang sa langit nga nagatao ning kahayag sa kalibutan. Wayà siya
nagabag-o, aber maisot lang.
18 Sunò sa iya kagustuhan, naging mga ungà niya kita paagi sa matuod nga
mensahe, agud kita hay maging una sa tanan niya nga tinuga.

Ang Pagpamatì kag ang Pagsunod

19 Pinalanggà ko nga mga kauturan, tandai nindo ini: dapat maging alisto kamo sa
pagpamatì, ayaw magdalì-dalì sa paghambay kag ayaw nga daan mahangit.
20 Kay ang kahangit hay indì makabulig sa tawo para maging matarong sa panirò
ng Dios.
21 Nganì bayai na nindo ang indo mahigkò nga ginahuman kag ang malain nga
pamatasan. Batuna nindo sa indo tagipusuon nga may pagpakababà ang hambay ng
Dios kay imaw ini ang makaluwas sa indo.
22 Siguraduha nga ginasunod nindo ang hambay ng Dios. Kung ginapamatian lang
nindo ini, pero wayà nindo ginasunura, ginadayà lang nindo ang indo kaugalingon.
23 Kay ang nagapamatì ng hambay, pero wayà nagasunod hay pareho sa isa ka tawo
nga nagapangispiho,
24 kag pagkatapos makità ang iya kaugalingon nagpanaw siya kag nalimutan nga
daan kung ano ang iya hitsura.
25 Pero ang aber sin-o nga nagatinguhà magtuon ng perpikto nga pagpanudlò
kag nagapadayon sa pagtuman diri nga imaw ang nagapahilway sa tawo sa salà,
pakamaayuhon siya ng Dios sa tanan niya nga ginahuman. Siya ang tawo nga wayà
lang nagapamatì kag pagkatapos hay nakakalimot, kundì nagatuman kung ano ang
ginatudlò.
26 Kung nagahunahunà ang aber sin-o nga siya hay relihiyuso, pero indì naman
antigo magpugong ng iya dilà, ginadayà lang niya ang iya kaugalingon. Wayà puyos
ang iya pagkarelihiyuso.
27 Ang matuod nga pagkarelihiyuso nga ginabaton ng Dios nga Amay hay ang
pagbulig sa mga ilo kag sa mga bayo sa inda kahugaan kag paglikaw sa kalibutanon
nga kalainan agud indì matapnan.

2

Ang Paandam kontra sa Pagpalabi

1 Mga kauturan ko, bilang mga nagatuo kay Ginoong Hesu-Kristo nga mahimayaon,
dapat maging parehas ang pagtratar nindo sa tanan nga tawo.

2 Kung may magsuyod sa indo pagtipon-tipon nga isa ka tawo nga may mga singsing
nga bulawan kag nakabarò ning kaayo-ayo, tapos may nag-abot da nga isa ka pobre
nga may hakyop ang barò,
3 tapos ang gingdipara nindo hay ang nakabarò ning kaayo kag ang hambay nindo,
“Nong, diri ka magpungkò,” tapos ang hambay naman nindo sa pobre, “Magtindog
ka na lang dirà,” o “Sa sayog ka na lang magpungkò,”
4 nagapalabi na kamo sa indo mga kaugalingon kung sa diin ginapakità nindo ang
indo malain nga panghunahunà.
5 Pinalanggà ko nga mga kauturan, tandai nindo ini! Dì ba gingpilì ng Dios ang
mga pobre sa ini nga kalibutan agud maging manggaranon sa pagtuo kag para
makaibahan sa gingharian nga gingpangakò niya sa mga nagahigugmà sa iya?
6 Pero kamo, ginapakamenos nindo ang pobre! Dì ba ang manggaranon ang
nagapangpigos sa indo kag nagaakusar sa indo sa korte?
7 Dì ba sinda da ang nagainsulto sa halangdon nga pangayan ni Hesu-Kristo nga sa
iya kamo nagpakig-isa?
8 Maayo ang indo ginahuman kung ginatuman nindo ang sugò ng Harì, sunò sa
Kasulatan, “Higugmaon mo ang imo isigkatawo pareho ng paghigugmà mo sa imo
kaugalingon.”
9 Pero kung nagapalabi kamo ning tawo, kamo hay nagakasalà kag sunò sa
Kasuguan, dapat kamo parusahan.
10 Ang aber sin-o nga nagatuman sa tanan nga sugò, pero naglapas naman sa isa,
ginglapas na niya ang bilog nga Kasuguan,
11 kay ang Dios nga nagahambay, “Ayaw magpangawatan,” siya da ang naghambay,
“Ayaw magpamatay.” Aber wayà ka magpangawatan, pero nagpamatay ka naman,
ginglapas mo da gihapon ang Kasuguan.
12 Nganì mag-andam kamo sa indo paghambay kag pagkabuhì, kay pagahusgahan
kamo sunò sa Kasuguan nga nagpahilway sa indo.
13 Kay sa oras ng paghusga ng Dios, wayà kaluoy nga parusahan niya ang indì antigo
maluoy, pero ang maluluy-on hay wayà dapat ikahadlok sa oras ng paghusga.

Ang Pagtuo kag mga Hinimuan

14 Mga kauturan ko, ano ang mabubuoy ng isa ka tawo kung hambayon man niya
nga may pagtuo siya, pero indì naman ini mapamatuuran sa iya mga hinimuan?
Maluluwas ba siya ng tiyad adto nga klasi ng pagtuo?
15 Halimbawà, may mga kauturan nga wayà maisuksok nga barò kag wayà makaon.
16 Kung ang isa sa indo maghambay sa inda, “Kabay pa nga pakamaayuhon kamo
ng Dios, magbarò kamo kag magpakabusog,” pero wayà naman niya pagtaw-i ng inda
kahinangyan, may mapupuslan ba sa ginghambay niya?
17 Nganì, patay ang pagtuo nga wayà kaibahan nga mga hinimuan.
18 Pero may nagahambay, “May pagtuo ka kag may mga hinimuan naman ako.”
Ang akon sabat, “Ipakità mo sa akon ang imo pagtuo nga wayà kaibahan nga mga
hinimuan kag ipapakità ko naman sa imo ang akon pagtuo paagi sa akon mga
hinimuan.”
19 Nagapati ka nga ang Dios hay isa lang, dì ba? Maayo inà! Pero ang mga demonyo
hay nagapati da kag nagapangurog pa.
20 Buang-buang! Gusto mo pa ba nga pamatuuran ko sa imo nga wayà puyos ang
pagtuo nga wayà kaibahan nga mga hinimuan?
21 Dì ba ang aton kalulo-lulohan nga si Abraham hay gingkabig ng Dios nga
matarong tungod sa iya mga hinimuan, nang ginghalad niya sa altar* ang iya ungà
nga si Isaac?†

† **2:21 2:21** Gingtunaan 22:1-14

22 Nakità mo? Magkaibahan ang iya pagtuo kag ang iya mga hinimuan. Nakità nga
matuod ang iya pagtuo paagi sa iya hinimuan.
23 Napamatuuran ang ginahambay ng Kasulatan, “Si Abraham hay nagtuo sa Dios
kag tungod diri, siya hay gingkabig ng Dios nga matarong,” kag gingtawag siya nga
‘amigo ng Dios’.
24 Diri nindo makikità nga ginakabig nga matarong ang isa ka tawo tungod sa iya
mga hinimuan kag bukon lang sa iya pagtuo.
25 Imaw da si Rahab, ang babayi nga nagabaligyà ng iya lawas. Gingpadayon niya
ang mga espiya ng Israel kag gingtudlò pa sa inda ang iban nga dayan agud sinda
makalikaw. Tungod sa iya hinimuan, gingkabig siya nga matarong ng Dios.†
26 Patay ang lawas nga wayà espiritu. Imaw da, patay ang pagtuo nga wayà
kaibahan nga mga hinimuan.

3

Ang Dilà

1 Mga kauturan ko, maayo kung pila lang sa indo ang maghandom nga maging
manunudlò ng hambay ng Dios, kay sayod nindo nga kita nga nagatudlò hay
huhusgahan ning mas sobra kaysa sa iban.
2 Kita tanan hay permi nagakasalà sa iba-iba nga mga paagi. Ang aber sin-o
nga wayà nagakasalà sa iya ginahambay hay isa ka tawo nga perpikto kag antigo
magpugong ng iya kaugalingon.
3 Kung ginarendahan ang kabayò, ini hay napapasunod ta kag napapalisò aber diin
naton gusto.
4 Sirua da nindo ang bapor, aber ini hay kabahoy-bahoy kag ginahuyop ng makusog
nga hangin, napapalisò ini ng kapitan aber diin niya gusto paagi sa kaisot-isot nga
timon.
5 Imaw da ang dilà ng tawo, kaisot lang nga parte ng lawas, pero sobra-sobra kung
magpahambog. Isipa na lang nindo kung pauno napapadayab ng kaisot nga kalayo
ang isa ka malapad nga kaguyangan.
6 Ang dilà hay pareho sa kalayo, isa ka parte ng aton lawas nga nagapalain sa aton
bilog nga pagkatawo. Ang malain nga ginahambay ng aton dilà hay daw kalayo halin
sa impyerno kag ginasunog ang tanan sa kabuhì ng tawo.
7 Tanan nga klasi ng ilahas nga hayop kag pispis, mga hayop nga nagapanaw, o
nagakamang, o nagaistar sa tubì hay napupugong gid ng tawo.
8 Pero wayà gid ning may makakapugong sa dilà. Ini hay kalain, indì mapunggan
kag punò ning dalit nga nakakapatay.
9 Ini ang ginagamit naton sa pagdayaw sa aton Ginoo kag Amay kag ini da ang
ginagamit naton sa paghambay ning malain sa tawo nga ginghuman kapareho ng
Dios.
10 Sa isa ka bàbà nagahalin ang pagdayaw kag pagpanirà. Mga kauturan ko, indì
ini dapat matabò.
11 May nagaluwas ba sa isa ka tuburan nga matam-is kag matab-ang?
12 Mga kauturan ko, puydi ba makapamunga ning olibo* ang punò ng igos*, o ng
igos ang punò ng ubas*? Wayà may mabubuoy nga tubì nga matam-is sa dagat.

Ang Kamayad nga halin sa Dios

13 Sin-o sa indo ang mayad kag nakakaintindi? Ipakità niya ini paagi sa maayo
nga pagkabuhì nga mapainubuson. Ang tawo bukon kamayad kung indì siya
makapaubos.

---

† **2:25 2:25** Josue 2

14 Pero kung ang nagaharì sa indo tagipusuon hay kaili kag makasarili lang
nga handom, ayaw inà pagpakadakua kag ayaw gid kamo magpinusong kontra sa
kamatuuran.
15 Bukon halin sa Dios ang tiyad inà nga kamayad, kundì sa kalibutanon, lawasnon
kag halin sa diyablo.
16 Kay kung yarà sa indo ang kaili kag makasarili lang nga handom, nagaharì da sa
indo ang kaguluhan kag ang tanan nga klasi ng kalainan.
17 Pero ang tawo nga may kamayad nga halin sa Dios, una sa tanan: malimpyo ang
pagkabuhì, may maayo nga kabubut-on sa iya isigkatawo, mabuot, maatag, maluluy-
on, mahugod sa paghuman ning maayo, wayà may ginapalabi kag bukon hipokrito.
18 Ang tawo nga may maayo nga kabubut-on sa iya isigkatawo, hay daw nagatanom
ning binhì nga katawhayan* kag magabunga ini ning matarong nga pagkabuhì.

4

Ang Ginahalinan ng Pag-inaway

1 Ano ang ginahalinan ng indo pagkinontrahan kag pag-inaway? Dì ba halin inà sa
indo lawasnon nga handom nga nagakinontrahan sa suyod ng indo mga tagipusuon?
2 Igwa mga butang nga indo ginahandom pero indì nindo mabuoy, nganì mangpatay
kamo ng indo isigkatawo. May mga butang nga gusto gid nindo mabuoy kag kung indì
nindo mabuoy, nagainaway kag nagakinontrahan kamo. Wayà kamo may nababaton
kay wayà kamo nagapangayò sa Dios.
3 Kag kung nagapangayò man kamo, wayà da kamo nakakabaton kay malain ang
indo motibo. Nagapangayò kamo para masunod lang nindo ang indo pangsarili nga
kagustuhan.

Ang Pagpasakop sa Dios

4 Kamo nga bukon matutom sa Dios! Sa matuod lang ang aber sin-o nga nagapalabi
sa mga kalipay sa ini nga kalibutan hay kaaway ng Dios. Nganì kung ginapalabi nindo
ang kalibutanon nga mga butang, kaaway nindo ang Dios.
5 Ayaw nindo pag-isipa nga wayà ning puyos ang ginahambay ng Kasulatan, “Ang
Espiritu Santo nga gingtao sa aton ng Dios hay nagapangimon kung bukon lang gid
ang Dios ang aton ginahigugmà.”*
6 Mahugà ini nga sundon, pero mas dakò gid ang gingtao nga pagpakamaayo ng
Dios agud makasunod kita sa iya ning tamà. Nganì ginahambay ng Kasulatan,
“Ang Dios hay kontra sa mga hambugon pero nalilipay sa mga mapainubuson.”
7 Nganì, magpasakop kamo sa gahom ng Dios. Labani nindo ang diyablo kag
magapalayò siya sa indo.
8 Magpalapit kamo sa Dios kag magapalapit siya sa indo. Magkabuhì ning
malimpyo, kamo nga mga makasasalà! Kamo nga nagapangduha-duha, limpyuha
ang indo tagipusuon.
9 Magpangalisod kamo, magdanguyngoy kag mag-uwang tungod sa indo mga salà!
Bayluhi nindo ning pagtangis ang indo paghayakhak kag pagpangalisod ang indo
pagpangalipay!
10 Magpaubos kamo sa atubangan ng Ginoo kag itataas niya kamo.

Ayaw Paghusga sa Isigkatawo

11 Mga kauturan ko, ayaw kamo maghambay malain kontra sa isa kag isa. Ang
nagahambay malain o nagahusga parti sa iya utod hay nagahambay kag nagahusga

* **4:5 4:5** O: Ang Espiritu Santo nga gingpaistar sa aton ng Dios hay may grabi nga pagkaimon.

kontra sa Kasuguan. Kag kung ginahusgahan mo ang Kasuguan, bukon ka na
tagasunod ng Kasuguan kundì isa na ka hukom.
12 Ang Dios lang ang nagtao ng Kasuguan kag siya lang gid ang hukom. Siya lang
ang may gahom para magluwas kag magparusa. Pero ikaw, sin-o ka para maghusga
sa imo isigkatawo?

Ayaw Magpahambog

13 Pamatii nindo ini, kamo nga nagahambay, "Niyan o buwas makadto kami sa tiyad
ini kag tiyad adto nga banwa kag isa ka tuig kami nga magtinir didto, manegosyo kami
kag magakità ning dakò."
14 Wayà nganì kamo kasayod kung ano ang matatabò sa indo buwas! Ang kabuhì
nindo hay pareho lang ng pangambon, madalì makità tapos naduduyà da nga daan.
15 Tiyad ini ang dapat nindo ihambay, "Kung itugot ng Dios kag buhì pa kami,
humanon namon ini o adto."
16 Pero niyan, sobra ang indo pagpakadakò kag pagpahambog kag inà hay malain!
17 Nganì ang tawo nga nakakasayod ng maayo nga dapat niya humanon, pero wayà
niya ginahumana hay nagakasalà.

5

Paandam sa mga Manggaranon

1 Pamatii nindo ini, kamo nga mga manggaranon! Magtangis kamo kag magdan-
guyngoy tungod sa mga kahugaan nga magaabot sa indo.
2 Nagkasirà na ang indo mga manggad kag gingkuhot na ng itiit ang indo mga barò.
3 Gingkandil na ang indo bulawan kag pilak kag ini da nga kandil ang magiging
ebidensya kontra sa indo kag daw kalayo ini nga magasunog sa indo lawas. Inà nga
mga manggad nga gingtipon nindo hay magiging wayà puyos sa ulihi nga mga adlaw.
4 Tan-awa! Nagasinggit kontra sa indo ang mga trabahador sa indo uma kay wayà
nindo pagtaw-an ang inda sweldo. Nakaabot na sa langit, sa pamatì ng Ginoo nga
Makagagahom sa tanan, ang reklamo ng mga miyug-ani!
5 Nagpasuba-suba gid kamo sa indo pagpangabuhì diri sa dutà. Nagpatambok kamo
pareho sa mga hayop nga ihawon.
6 Gingdaya nindo sa hukom ang tawo nga matarong nga wayà kalaban-laban kag
gingpapatay.

Pag-antos kag Pagpangamuyò

7 Nganì, mga kauturan, magtiis kamo hasta sa pag-abot ng Ginoo. Sirua nindo ang
mangunguma kung mauno siya kamatiniison. Nagahuyat gid siya sa una kag ulihi
nga uyan, agud makaani siya ning kaayo-ayo nga bunga ng iya gingtanom sa uma.
8 Dapat da kamo magtiis. Paisuga ang indo buot kay malapit na ang pag-abot ng
Ginoo.
9 Mga kauturan ko, ayaw na kamo magbinasuyan agud indì kamo husgahan ng
Dios, kay malapit na mag-abot ang Hukom.
10 Mga kauturan, patuyari nindo ang mga propeta* nga naghambay sa pangayan
ng Ginoo. Aber nag-agi sinda sa sobra nga kahugaan, nagtiis sinda.
11 Ginahambay naton nga malipay ang mga nagatiis. Nabatian na da nindo ang
parti sa pag-antos sa sobra nga kahugaan ni Job kag ang kaayuhan nga ginghuman
sa iya ng Ginoo sa ulihi, kay kaayo-ayo kag maluluy-on ang Ginoo.
12 Pero labaw sa tanan, mga kauturan ko, ayaw na kamo magpanumpà. Ayaw
nindo paghambaya, "Testigo ko ang langit," o "Testigo ko ang dutà," o ang ano pa
man. Maghambay na lang kamo, "Huo" kung huo kag "Indì" kung indì, agud indì
kamo husgahan ng Dios.

13 May nahuhugaan ba sa indo? Mangamuyò siya. May nalilipay ba? Kumanta siya
ng pagdayaw sa Dios.
14 Kung igwa sa indo may sakit, dapat ipatawag niya ang mga miyugdumaya ng
iglesya agud ipangamuyò siya kag pahiran ning lana sa pangayan ng Ginoo.
15 Magaayo ang tawo nga may sakit tungod sa pangamuyò nga may pagtuo.
Pakusugon siya liwat ng Ginoo kag kung nakahuman siya ning mga kasal-anan
patawaron siya.
16 Nganì, akuon nindo ang indo mga kasal-anan sa isa kag isa kag ipangamuyò
nindo ang isa kag isa agud kamo hay mag-ayo. Madakò ang nahuhuman ng
pangamuyò ng tawo nga matarong.
17 Si Propeta Elias hay isa ka tawo nga pareho lang da naton. Nagpangamuyò siya
ng hugot sa iya tagipusuon nga indì mag-uyan kag wayà nganì nag-uyan sa suyod ng
tuyo ka tuig kag unom ka bulan.
18 Tapos nang siya hay nagpangamuyò naman nga mag-uyan, nag-uyan nganì kag
nagbunga ang mga tanom.†
19 Mga kauturan ko, kung may isa sa indo kaibahan nga napalayò sa kamatuuran
kag may isa naman nga nagbulig sa iya agud magtalikod sa salà,
20 tandai nindo ini: ang aber sin-o nga nagpabalik sa isa ka makasasalà pakadto sa
tamà nga pagkabuhì, hay nagaluwas ng ini nga tawo sa kamatayon kag patawaron
gid siya ng Dios sa iya madamò nga salà.

† **5:18 5:18** 1 Harì 17:1, 18:42-45

Ang Una nga Sulat ni
PEDRO
Pasayod

Ini ang una nga sulat ni Apostol Pedro (1:1). Gingsulat niya ini para pakusugon ang buot ng mga tawo nga gingpilì ng Dios, nga nagaistar bilang mga istranghero sa Pontus, Galacia, Capadosia, Asia kag Bitinia, kay naglikaw sinda sa mga paghingabot tungod sa inda pagtuo kay Hesu-Kristo.

Ginglaygayan ni Pedro ang mga nagatuo nga magpadayon sa inda pagsalig kay Hesus, magkabuhì ning tamà kag magsunod sa kabubut-on ng Dios aber pa nagaagi sinda sa iba-iba nga pagtilaw kag mga pasakit tungod sa inda pagsunod kay Kristo. Kung matuod gid ang inda pagtuo, dayawon sinda ni Hesu-Kristo kag padunggan pag-abot niya (1:7).

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Pedro nga apostol* ni Hesu-Kristo. Nagapangamusta ako sa indo tanan nga
gingpilì ng Dios nga nagaistar bilang mga istranghero sa Pontus, Galacia, Capadosia,
Asia kag Bitinia.
2 Gingpilì kamo ng Dios nga Amay tunà pa nang una sunò sa iya gingplano. Kag
ginglimpyo niya kamo agud maging iya mga ungà paagi sa Espiritu Santo, agud
tumanon nindo si Hesu-Kristo kag patawaron kamo sa indo salà paagi sa iya dugò.
Kabay pa nga mabaton nindo ang dugang pa gid nga grasya* kag katawhayan*.

Ang Bag-o nga Kabuhì nga may Paglaom

3 Dayawon naton ang Dios nga Amay ng aton Ginoong Hesu-Kristo. Tungod sa iya
kadakò nga kaluoy, natawo na kita liwat* paagi sa pagkabanhaw ni Hesu-Kristo. Ining
bag-o nga kabuhì ang nagatao sa aton ning dakò nga paglaom
4 nga gingpangakò sa aton ng Dios. Ini nga panublion nga gingpangakò ng Dios
hay yadto sa langit, kag indì gid maduyà, wayà gid ning kasawayan kag indì gid
magakupas.
5 Kag paagi sa indo pagtuo, ginaproteksyunan kamo ng gahom ng Dios mintras
nagahuyat kamo ng kaluwasan nga gingpreparar na ng Dios nga ipasayod sa ulihi
nga mga adlaw.
6 Tungod diri, magkalipay kamo aber may nagaabot nga sarisarì nga pagtilaw kay
ini nagaagi lang. Dapat gid ini nga maagihan nindo
7 agud matisting ang indo pagtuo kung matuod o bukon. Pareho ini ng bulawan
nga ginapaagi sa kalayo agud masayuran kung puro o bukon. Pero mas importante
ang aton pagtuo kaysa sa bulawan nga naduduyà. Nganì kung matuod gid ang indo
pagtuo, dayawon kamo ni Hesu-Kristo kag padunggan* pag-abot niya.
8 Aber wayà kamo nakakità sa iya, ginahigugmà nindo siya. Kag nagatuo kamo sa
iya aber wayà pa nindo siya nakikità hasta niyan. Imaw inà nga ang indo kalipay
hay makatitingaya kag indì gid maisplikar,
9 kay ginabaton na nindo ang resulta ng indo pagtuo nga imaw ang indo kaluwasan.
10 Ini nga kaluwasan hay ging-usisà ning maayo ng mga propeta*. Sinda ang
nagpasayod ng mensahe nang una, pero niyan ini nga pagpakamaayo ng Dios nag-
abot na sa aton.

---

* **1:3 1:3** *Natawo na kita liwat*: ang gusto hambayon, gingtaw-an kita ng Dios ning bag-o nga kabuhì.

11 Gingpasayod na sa inda nang una ng Espiritu ni Kristo* nga nagaistar sa inda nga
magaagi si Kristo ning kahugaan kag pagkatapos inà padunggan siya. Nganì ang mga
propeta dati hay padayon sa inda pag-usisà kung san-o kag kung pauno ini matatabò.
12 Gingpasayod da sa inda ng Dios nga ang mga butang nga inda ginabalità hay
bukon para sa inda kaayuhan kundì para sa aton.† Kag niyan nabatian na nindo ang
inda mensahe sa mga nagawali ng Maayong Balità*. Nagwali sinda sa indo paagi sa
gahom ng Espiritu Santo nga gingpadaya sa inda halin sa langit. Kag bisan ang mga
anghel hay nagahandom gid nga maintindihan ining Maayong Balità nga gingpasayod
sa indo.

Ang Pagpanudlò parti sa Balaan nga Pagkabuhì

13 Nganì maging preparado gid kamo permi sa paghuman ng kabubut-on ng Dios,
magpugong ng indo kaugalingon kag magsalig ning hugot nga mabaton nindo ang
pagpakamaayo nga itao sa indo kung mag-abot si Hesu-Kristo.
14 Bilang matinumanon nga mga ungà ng Dios, indì kamo magpadaya-daya sa
malain nga mga handom nga nagagahom sa indo nang wayà pa kamo ning relasyon
sa Dios.
15 Balaan ang Dios nga nagtawag sa indo, nganì dapat magpakabalaan da kamo sa
tanan nindo nga ginahuman.
16 Kay nagahambay ang Dios sa Kasulatan, “Magpakabalaan kamo, kay ako
balaan.”†
17 Ang Dios hay wayà ning may ginapalabi. Nagahusga siya sa tanan nga tawo sunò
sa inda ginghuman. Nganì kung ginatawag nindo siya nga Amay sa indo pangamuyò,
tahura nindo siya mintras yari pa kamo bilang istranghero sa kalibutan.
18 Nasayuran na nindo kung ano ang gingbayad agud maluwas kamo halin sa
pagkabuhì nindo nga wayà ning puyos nga indo gingpanublì sa indo mga kalulo-
lulohan. Ang gingtubos sa indo hay bukon mga butang nga naduduyà pareho ng
bulawan o pilak,
19 kundì ang kamahay-mahay nga dugò ni Kristo. Pareho siya ng kordero nga wayà
gid ning deperensya kag buling nga ginghalad sa Dios.
20 Bago pa natuga ang kalibutan, gingpilì na ng Dios si Kristo nga maging aton
Manluluwas. Pero gingpakilaya siya ng Dios sa ini nga ulihi nga mga adlaw.
Ginghuman niya ini para sa indo.
21 Kag paagi kay Kristo nagatuo kamo sa Dios nga nagbuhì kag naghimayà sa iya,
nganì ang indo pagtuo hay sa Dios kag nagasalig kamo sa iya.

22 Kag tungod nga nagasunod na kamo sa kamatuuran, ginglimpyo na kamo sa indo
mga salà agud may matuod kamo nga paghigugmà sa indo mga kauturan kay Kristo.
Kabay pa nga maghigugmaan kamo ning hugot gid sa indo tagipusuon,
23 kay natawo na kamo liwat. Kag ini hay bukon paagi sa indo mga ginikanan nga
may kamatayon, kundì paagi sa buhì kag wayà katapusan nga hambay ng Dios.
24 Ginahambay ng Kasulatan,

“Ang kabuhì ng tanan nga tawo hay pareho ng gunahon,

kag ang inda pagkabantog hay pareho sa buyak ng gunahon.

Ang gunahon nagakalayà kag ang iya buyak nagakahuyog,

25 pero ang hambay ng Ginoo nagapadayon hasta sa wayà katapusan”†
Kag imaw ini ang Maayong Balità nga gingpasayod sa indo.

---

† **1:12 1:12** Sa literal: sa indo. † **1:16 1:16** Levitico 19:2 † **1:25 1:25** Isaias 40:6-8

2

1 Tungod natawo na kamo liwat, bayai na nindo ang tanan nga klasi ng kalainan.
Ayaw kamo magpangluko o magpakunukuno. Indì kamo magkasina o maghambay
ning malain kontra sa indo isigkatawo.
2 Pareho ng lapsag nga nagakahinangyan ning gatas ng iya nanay, handuma da
nindo ang purong espiritwal nga gatas agud magbahoy kamo hasta mabaton nindo
ang kabilugan ng indo kaluwasan.
3 Kay naagihan na nindo ang kaayo ng Ginoo.
4 Siya ang buhì nga bato nga gingsikway ng mga tawo pero gingpilì ng Dios kag
importante gid sa iya panirò. Kag mintras nagapalapit kamo sa iya,
5 kamo nga pareho da ng buhì nga mga bato hay ginapatindog ng Dios para maging
espiritwal nga bayay. Kag bilang mga parì nga ginglain para sa Dios, nagahalad kamo
sa iya ning espiritwal nga mga halad* nga makatao kalipay sa iya, kay ginahuman
nindo ini paagi kay Hesu-Kristo.
6 Parti kay Hesu-Kristo, nagahambay ang Dios sa Kasulatan,
“May gingpilì ako nga magaharì sa Zion*.
Pareho siya ng bato nga kamahay-mahay nga akon ginghuman nga pundasyon.
Ang nagatuo sa iya indì gid mapahuyà.”
7 Nganì kamo nga nagatuo hay padunggan ng Dios. Pero sa mga tawo nga wayà
nagatuo, natuman ang ginahambay ng Kasulatan,
“Ang bato nga gingsikway ng mga panday,
imaw gid ang naging pinakaimportante nga bato sa pundasyon.”
8 Kag nagahambay pa gid ang Kasulatan,
“Imaw ini ang bato nga nakakapasuyaod sa mga tawo,
kag nakakapadusmò sa inda.”
Mapapasuyaod sinda kay wayà sinda nagapati sa hambay ng Dios. Imaw ini ang
kabubut-on ng Dios para sa inda.
9 Pero kamo hay gingpilì ng Dios, mga parì nga nagaserbisyo sa Harì, isa ka nasyon
ng mga balaan nga tawo ng Dios kag naging iya na kamo agud ipasayod ang iya
makatitingaya nga mga hinimuan. Gingtawag niya kamo halin sa kaduyom pakadto
sa iya makatitingaya nga kahayag.
10 Nang una, bukon kamo mga tawo ng Dios, pero niyan, kamo hay mga tawo na
ng Dios. Nang una, wayà kamo gingkaluy-i ng Dios, pero niyan, ginakaluy-an na niya
kamo.
11 Mga pinalanggà, ang kalibutan hay bukon permanenti nga istaran nindo kag mga
istranghero lang kamo diri. Nganì nagapangabay ako sa indo, likawi na ang malain
nga mga handom ng lawas nga nagakontra gid sa indo espiritu.
12 Ipakità nindo sa mga tawo nga wayà relasyon sa Dios ang indo maayo nga
pagkabuhì. Aber ginapabintangan ninda kamo niyan nga nagahuman ning malain,
makikità ninda nga maayo galì ang indo ginahuman. Sa ulihi dayawon ninda ang
Dios sa adlaw ng iya pag-abot.

Magpasakop Kamo sa mga Nagadumaya sa Gobyerno

13 Tungod sa Ginoo, magpasakop kamo sa tanan nga tawo nga nagadumaya: maging
sa harì nga imaw ang may pinakamataas nga otoridad,
14 o sa mga gobernador nga imaw ang gingtaw-an ning gahom ng harì nga
magparusa sa mga nagahuman ning malain kag maghimayà sa mga nagahuman ning
maayo.

---

* **2:6 2:6** Ang Zion hay bukid nga yadto ang Jerusalem. Kung ka isa, ini hay nagatukoy sa mga tawo nga nagaistar sa syudad ng Jerusalem.

15 Kay imaw ini ang kabubut-on ng Dios, agud kung maghuman kamo ning maayo,
wayà ning mahahambay kontra sa indo ang mga tawo nga nagapinaluko nga wayà
pa makaintindi ng kamatuuran.
16 Hilway na kamo pero bukon ini gusto hambayon nga hilway da kamo para
maghuman ning malain; kundì magkabuhì kamo bilang mga ulipon ng Dios.
17 Tahura nindo ang tanan nga tawo kag higugmaa ang indo mga kauturan kay
Kristo. Magkabuhì kamo nga may kahadlok sa Dios kag tahura ang harì.

Patuyari nindo si Kristo

18 Kamo nga mga ulipon, tumana nindo ang indo mga amo nga may kahadlok sa
Dios, bukon lang ang mabuot kundì patì da ang mga mapintas.
19 Kay pakamaayuhon gid kamo ng Dios kung ginatiis nindo ang mga kahugaan
aber wayà kamo ning salà nga nahuman kay gusto nindo tumanon ang kabubut-on
ng Dios.
20 Pero kung sakiton kamo tungod sa indo ginahuman nga malain, dayawon ba
kamo ng Dios bisan ginatiis nindo ang parusa nga inà? Syempre indì! Pero kung
ginasakit kamo aber maayo ang indo ginahuman kag kung ginaagwanta nindo ini,
kaluy-an gid kamo ng Dios.
21 Ang pag-antos ni Kristo ng mga kahugaan para sa aton hay imaw ang ihimplo
nga dapat naton patuyaran. Kag imaw ini ang kabangdanan kung basì gingtawag
kita, agud masunod ta ang pagkabuhì ni Kristo.
22 Wayà gid siya nakasalà kag wayà gid nagpinusong.
23 Ging-insulto siya pero wayà gid nagbayos ning insulto. Gingsakit siya pero wayà
gid nagpamahog. Nagsalig siya sa Dios nga imaw ang nagahusga ning tamà.
24 Si Kristo mismo ang nag-akò ng aton mga salà nang siya hay ginglangsang sa
krus, agud indì na kita magpakasalà kundì magkabuhì kita ning matarong. Tungod
sa iya mga pilas nga ging-antos, nag-ayo kita.
25 Nang una, pareho kita sa mga karnero nga nagtayang, pero niyan nakabalik na
kita sa Ginoo nga Pastor* kag Miyugbantay ng aton kabuhì.

3

Laygay sa mga Mag-asawa

1 Niyan, kamo nga mga babayi, dapat magpasakop kamo sa indo mga asawa, agud
aber wayà sinda nagatuo sa hambay ng Dios, madadaya nindo sinda sa pagtuo paagi
sa indo maayo nga pamatasan bisan indì na kamo maghambay.
2 Kay nakikità ninda ang indo pagtahod kag pagsunod sa Dios kag ang indo
pamatasan nga wayà ning kasawayan.
3 Indì kamo magpagwapa sa pangluwas lang pareho sa sobra nga pagpakaayo ng
buhok, pagsuksok ning mga alahas nga bulawan, o kamahay-mahay nga mga barò,
4 kundì pagwapahon nindo ang suyod ng indo pagkatawo, ang indo maayo nga
pamatasan nga wayà gid nagabag-o. Maging mapainubuson kamo kag maging
mabuot. Imaw ini ang kaayo-ayo kag importante sa panirò ng Dios.
5 Kag imaw ini ang ginghuman ng diosnanon nga mga babayi nga nagasalig sa Dios
nang una. Nagpagwapa sinda paagi sa inda pagpasakop sa inda mga asawa.
6 Pareho ni Sara, gingtuman niya si Abraham kag ginatawag niya nga amo.
Kamo hay maging pareho ni Sara, kung maayo ang indo ginahuman kag indì kamo
mahadlok sa bisan ano.
7 Kamo naman nga mga lyaki, tahura nindo ang indo mga asawa. Dapat tratuhon
nindo sinda sunò sa indo maayo nga pang-intindi. Respituha sinda bilang mga
babayi nga mas maluya kaysa sa indo. Kay gingtaw-an da sinda ng Dios sunò sa

iya kaatag ning kabuhì nga wayà katapusan pareho sa indo. Himua nindo ini agud indì maharangan ang indo mga pangamuyò.

Maghigugmaan kamo Tanan

8 Niyan, igwa pa ako ning bilin sa indo tanan: dapat magkaisa kamo sa indo hunahunà kag maging maluluy-on sa isa kag isa. Maghigugmaan kamo bilang mag-utod. Maging mabuot kamo kag maging mapainubuson sa isa kag isa.
9 Ayaw nindo pagbayusi ning malain ang nagahuman ning malain sa indo kag ayaw da pagbayusi ning insulto ang nagainsulto sa indo. Kundì dapat pakamaayuhon nindo sinda, tungod gingpilì kamo ng Dios sa paghuman ini kag agud pakamaayuhon da niya kamo.
10 Kay ginahambay ng Kasulatan,
"Ang aber sin-o nga gusto ng malipayon kag maayo nga kabuhì,
kahinangyan indì gid siya maghambay ning malain kag indì magpinusong.
11 Dapat gid talikuran niya ang malain kag maghuman siya ning maayo.
Tinguhaon niya permi nga maayo ang iya relasyon sa iya isigkatawo kag ipadayon gid ini.
12 Kay ginabantayan ng Ginoo ang mga matarong
kag ginasabat niya ang inda mga pangamuyò.
Pero nagakontra siya sa mga nagahuman ning malain."
13 Sin-o ba ang magahuman sa indo ning malain kung kamo hay nagatinguhà permi sa paghuman ning maayo?
14 Pero kung pasakitan kamo tungod sa indo ginahuman nga maayo, pakamaayuhon gid kamo. Ayaw kamo magkahadlok o magkalibog kung ano ang inda humanon sa indo.
15 Kundì sa indo tagipusuon, si Kristo ang dapat gid nindo tahuron kag sundon bilang indo amo. Dapat preparado kamo permi nga mag-isplikar sa aber sin-o nga nagapangutana sa indo parti sa indo paglaom.
16 Pero sabata nindo sinda sa madahan nga paagi kag may pagtahod. Siguraduhon nindo nga permi malimpyo ang indo konsensya, agud mapahuyà ang mga tawo nga nagapang-insulto sa maayo nindo nga pamatasan bilang mga tagasunod ni Kristo.
17 Mas maayo pa nga magtiis kamo sa pasakit tungod sa indo ginahuman nga maayo, kung imaw gida inà ang kabubut-on ng Dios, kaysa sa magtiis kamo sa pasakit tungod sa paghuman ning malain.
18 Kay si Kristo nganì gingpatay bisan wayà siya nakahuman ning malain. Kag kaisa lang gid siya namatay agud mapatawad ang aton mga salà. Siya nga wayà ning salà hay gingpatay para sa aton nga makasasalà, agud madaya niya kita sa Dios. Gingpatay siya sa lawas, pero gingbanhaw siya sa espiritu.
19 Sa iya espiritu, nagkadto si Kristo kag may gingbalità* siya sa mga espiritu nga nakakulong†,
20 kung sa diin sinda ang dati nga wayà nagsunod sa Dios sa tyempo ni Noe. Nagahuyat ang Dios sa mga tawo nga maghinuysoy mintras ginahuman ni Noe ang arka. Pero pila lang ka tawo: wayo lang ang nagtuo kag nagsuyod sa arka kag naluwas paagi sa tubì.
21 Ang tubì ang ihimplo ng pagbawtismo sa aton niyan. Kag ini nga bawtismo imaw ang nakaluwas sa aton paagi sa pagkabanhaw ni Hesu-Kristo. Bukon ini paghugas

---

* **3:19 3:19** Hambay ng iban nga iskolar sa Biblia, gingdiklara ni Kristo ang iya pagdaog kontra sa tanan nga pwersa ng kaduyom. † **3:19 3:19** Hambay ng iban nga iskolar sa Biblia, ang mga espiritu nga nakakulong hay ang mga anghel nga nag-ubay sa mga kababayihan bago ang bahà. Basaha sa Gingtunaan 6:1-3.

ng higkò sa aton lawas, kundì nagapromisa kita sa Dios nga indì na maghuman ning
mga butang nga nasayuran ta nga indì niya gusto.
22 Si Hesu-Kristo yadto na niyan sa langit, sa tuo hampig‡ ng Dios kag gingpasakop
sa iya ang tanan nga anghel kag ang tanan nga espiritu nga may otoridad kag gahom.

4

Ang Bag-o nga Kabuhì

1 Tungod si Kristo hay nagpakasakit sa iya lawas, dapat maging preparado da kamo
nga magtiis sa kahugaan. Kay ang tawo nga nagpakasakit sa iya lawas hay wayà na
nagapadayon sa pagpakasalà.
2 Wayà na siya nagasunod sa malain nga handom ng iya lawas kundì nagasunod
na siya sa kabubut-on ng Dios mintras buhì pa siya.
3 Kay tamà na ang indo ginghuman nga mga malain nga butang nang una. Adto
nga mga butang ang gusto humanon ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios. Dati,
nagpagusto lang kamo sa pag-inuyag, pagsunod sa mga malain nga handom ng lawas,
pagbinayong kag pagkahilig sa kalibutanon nga kalipay. Nagtipon-tipon kamo para
mag-ininom agud maghuman ning makahuhuyà nga mga butang kag nagsamba kamo
sa mga dios-diosan agud maghuman ning malain nga mga butang.
4 Nganì niyan ang mga tawo nga wayà relasyon sa Dios hay natitingaya sa indo
kung basì wayà na kamo nagalakot sa inda malain nga pagkabuhì. Imaw inà nga
nagahambay sinda ning malain kontra sa indo.
5 Pero manabat sinda sa Dios sa mga butang nga inda ginahuman, kay ang Dios
hay magahusga sa tanan nga tawo, buhì man o patay na.
6 Imaw ini ang kabangdanan kung basì gingpasayod ang Maayong Balità sa mga
tawo nga niyan hay patay na, agud aber patay na sinda niyan sa inda lawas, (kay
imaw ini ang husga ng Dios sa tanan nga tawo),† mabubuhì gihapon sinda pareho ng
Dios nga espiritu.

Gamita ang Abilidad nga Gingtao ng Dios

7 Malapit na ang katapusan ng kalibutan. Nganì magkabuhì kamo ning tamà kag
disiplinaha nindo ang indo isip agud makapangamuyò kamo.
8 Kag labaw sa tanan, maghigugmaan kamo ning hugot sa indo tagipusuon. Kay
kung may paghigugmà kamo sa indo isigkatawo, mapapatawad gid nindo siya bisan
madamò ang iya nahuman nga salà.
9 Batuna nindo ang isa kag isa sa indo bayay nga wayà ning reklamo.
10 Kada isa sa aton hay gingtaw-an ng Dios ning abilidad. Gamiton ta ini para sa
kaayuhan ng isa kag isa bilang maayo nga mga gingsaligan ng ining iba-iba nga mga
abilidad halin sa Dios.
11 Ang gingtaw-an ning abilidad nga magwali, kahinangyan iwali niya ang hambay
ng Dios! Kag ang gingtaw-an ning abilidad nga magbulig sa iban, dapat siya magbulig
sunò sa iya makakaya nga gingtao ng Dios, agud madayaw ang Dios sa tanan nga indo
ginahuman paagi kay Hesu-Kristo. Makagagahom siya kag angay nga dayawon hasta
sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Pag-antos sa mga Kahugaan bilang Kristyano

12 Mga pinalanggà, ayaw kamo matingaya sa grabi nga mga pagtilaw nga indo
naaagihan. Kung ginatilawan ang indo pagtuo, ayaw kamo maghunahunà kung ano
na gid ang matatabò sa indo.

---

‡ **3:22 3:22** Kung ang tawo hay ginapapungkò sa tuo hampig, ang gusto hambayon siya hay may pinakamataas nga otoridad, gahom kag dungog. † **4:6 4:6** Hebreo 9:27

13 Kundì, magkalipay kamo kay nagapakig-isa kamo sa mga kahugaan ni Kristo.
Kag magiging kumplito gid ang indo kalipay kung maipakità niya sa tanan nga siya
hay makagagahom kag makatitingaya.
14 Kung ginainsulto kamo tungod kamo hay mga tagasunod ni Kristo, magkalipay
kamo kay yarà sa indo ang makagagahom nga Espiritu nga imaw ang Espiritu ng
Dios.
15 Kung ginaparusahan kamo, dapat hay bukon kay nakapatay kamo ning tawo, o
nagpangawat, o naghuman ning malain, o nagpasinlabot sa kabuhì ng iban.
16 Pero kung parusahan kamo kay kamo hay Kristyano, indì kamo dapat
magkahuyà, kundì magpasalamat pa nganì kamo sa Dios tungod nga ginatawag kamo
sa inà nga pangayan.
17 Kay nag-abot na ang tyempo nga ang Dios magatunà sa iya mga ungà sa paghusga.
Kag kung ini magatunà sa aton nga iya mga ungà, ano pa gid ang dadangatan ng mga
wayà nagasunod sa Maayong Balità halin sa Dios?
18 Pareho ng ginahambay ng Kasulatan,
“Kung ang mga matarong hay hayos nganì indì maluwas,
ano pa ang dadangatan ng mga wayà nagasunod sa Dios kag makasasalà?”
19 Nganì kamo nga mga nagatiis sa kahugaan niyan tungod imaw ini ang kabubut-on
ng Dios para sa indo, magpadayon kamo sa paghuman ning maayo. Isalig nindo ang
indo kaugalingon sa Dios nga nagtuga sa indo kay indì gid niya kamo pagpabay-an.

5

Ang mga Bilin sa mga Miyugdumaya ng Iglesya

1 Nganì niyan, bilang ako hay isa ka miyugdumaya ng iglesya, may ibibilin ako sa
indo nga mga miyugdumaya da. Nakità ko mismo ang mga kahugaan ni Kristo kag
makakaparte da ako ng iya gahom kag kahimayaan sa iya pag-abot. Nagapangabay
ako sa indo,
2 diparaha ning maayo ang mga gingpilì ng Dios nga yarà sa indo pudir. Pareho
sinda sa mga karnero kag kamo ang mga pastor*. Dapat halin sa tagipusuon ang indo
pagdipara sa inda kay imaw ini ang kabubut-on ng Dios, bukon nga napipilitan lang
kamo o may ginapaabot kamo nga suhoy, kundì kay gusto gid nindo nga makabulig
sa inda.
3 Ayaw kamo magharì-harì sa mga nagatuo nga gingtugyan sa indo para diparahon,
kundì maging ihimplo kamo sa inda.
4 Kag pag-abot ni Kristo nga Pinakapunò nga Pastor, mababaton nindo ang premyo
nga makatitingaya gid kag wayà gid nagakupas.*

Ang mga Bilin sa mga Nagatuo nga Kabataan

5 Kag kamo naman nga mga kabataan, magpasakop kamo sa mga maguyang. Kag
kamo tanan nga mga nagatuo, magpakababà kamo kag magserbisyo sa isa kag isa
kay ginahambay ng Kasulatan,
“Ginakontra ng Dios ang hambugon,
pero ginakaluy-an niya ang mapainubuson.”†
6 Nganì magpasakop kamo sa gahom ng Dios kay magaabot ang adlaw nga
padunggan* niya kamo.
7 Isalig nindo sa iya ang tanan nindo nga kabayak-on kay nababayaka siya sa indo.

---

* **5:4 5:4** Sa literal: korona ng kahimayaan. Nang una ini nga korona hay himò sa dahon nga ginakorona ng harì sa nagdaog sa kanam o gira bilang pagpadungog. † **5:5 5:5** Hambayanon 3:34

8 Magpreparar kamo ng indo kaugalingon kag magbantay! Kay ang indo kaaway
nga diyablo hay nagalibot-libot pareho ng leon nga nagangurob kag nagapangità ning
matutukob.
9 Palig-una nindo ang indo pagtuo sa Dios kag batui nindo si Satanas. Dumduma
nindo nga ang tanan nga mga kauturan nindo kay Kristo sa bilog nga kalibutan hay
naaagihan da ang kahugaan nga pareho sa indo.
10 Matag-od na lang nga tyempo ang indo pag-antos. Pagkatapos inà, ang Dios imaw
ang magabulig sa indo agud wayà na ning kuyang ang indo pagkabuhì kag siya ang
magapalig-on kag magapakusog sa indo, agud ang indo pagtuo hay indì magpangluya.
Kay siya ang ginahalinan ng tanan nga pagpakamaayo kag gingpilì niya kamo agud
makaparte da ng iya wayà katapusan nga gahom kag dungog paagi sa indo pagpakig-
isa kay Kristo.
11 Dayawon ang Dios nga nagagahom hasta sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Katapusan nga Pagpangamusta

12 Gingsulat ko sa indo ining matag-od nga sulat sa bulig ni Silvanus. Siya hay utod
naton kay Kristo kag masasaligan gid. Kabay pa nga paagi sa ini nga sulat, napakusog
ko kamo kag napamatuuran ko ang kaayo ng Dios sa aton. Maghuman kamo ning
maayo sa iban pareho ng Dios nga nagahuman ning maayo sa aton.
13 Ang mga nagatuo sa Roma† hay nagapangamusta sa indo. Sinda hay pareho da
sa indo nga gingpilì ng Dios nga maging iya mga ungà. Si Marcos nga ginakabig ko
nga ungà hay nagapangamusta da sa indo.
14 Magkamustahan kamo nga may matuod nga paghigugmà.‡
Sa indo tanan nga nagpakig-isa kay Kristo, kabay pa nga ang katawhayan hay yarà
sa indo.

† **5:13 5:13** Sa literal: Babilonia. ‡ **5:14 5:14** Sa literal: harò ng paghigugmà.

Ang Pangaduha nga Sulat ni PEDRO

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Apostol Pedro para sa madamò nga grupo ng nagatuo kay Kristo sa iba-iba nga lugar. Gingsulat niya ini para padayon nga pakusugon ang mga nagatuo kay sayod niya nga malapit na siya patyon (1:14).

Ginglaygayan sinda nga magpadayon nga magtiis kag magsalig sa gingtudlò sa inda. Gingtaw-an gid niya ning importansya ang paandam kontra sa mga bukon matuod nga manunudlò nga ang gusto hay dayaon ang mga nagatuo. Nababayaka gid siya sa pagpanudlò ninda nga si Hesu-Kristo hay indì na magbalik.

Sa ini nga sulat, madamò ang magkakapareho sa mga gingsulat ni Judas, sa kapitulo dos hayos kapareho ini sa Judas bersikulo 4-18.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Simon Pedro nga ulipon kag apostol* ni Hesu-Kristo. Nagapangamusta ako
sa indo nga nagatuo kay Hesu-Kristo nga aton Dios kag Manluluwas. Kag tungod
matarong siya, ang iya gingtao sa indo nga pribilihiyo tungod sa indo pagtuo hay
pareho da sa gingtao sa amon.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang dugang pa gid nga grasya kag katawhayan*
tungod sa indo pagkakilaya sa Dios kag kay Hesus nga aton Ginoo.

Ang mga Bilin sa mga Gingtawag kag Gingpilì ng Dios

3 Paagi sa gahom ng Dios, gingtao niya ang tanan naton nga kahinangyanon nga
makabulig sa aton para magkabuhì kita sa iya kabubut-on. Ini hay tungod sa aton
pagkakilaya sa iya nga nagtawag sa aton paagi sa iya kahimayaan kag maayo nga
pamatasan.
4 Tungod diri, gingtaw-an niya kita ning kaayo-ayo kag importante gid nga mga
promisa, agud paagi sa ini nga mga promisa malikawan ta ang makakasirà sa aton
halin sa malain nga handom ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios kag agud
makaparte kita sa iya diosnanon nga kinaugalì.
5 Para matuman ini, tinguhaa gid nga idugang sa indo pagtuo ang maayo nga
pamatasan; sa maayo nga pamatasan, ang kamayad;
6 sa kamayad, ang pagpugong sa kaugalingon; sa pagpugong sa kaugalingon, ang
pagkamainantuson; sa pagkamainantuson, ang pagsunod sa kabubut-on ng Dios;
7 sa pagsunod sa kabubut-on ng Dios, ang paghigugmà sa mga kauturan kay Kristo*;
kag sa paghigugmà sa mga kauturan, ang matuod nga paghigugmà sa tanan.
8 Kung idugang pa gid ini nga mga kinaugalì sa indo kabuhì, nagapakità ini ng
indo pagkakilaya sa aton Ginoong Hesu-Kristo. Kag magiging mapinuslanon kag
mabinungahon ang indo kabuhì.
9 Pero ang aber sin-o nga wayà ng ini nga mga kinaugalì hay pareho sa buta kag
wayà ning pang-intindi sa kamatuuran. Nakalimutan niya nga gingpatawad na ng
Dios ang iya nahimò nga mga salà.
10 Nganì mga kauturan ko kay Kristo, tinguhaa gid nga masiguro nindo nga kamo
hay matuod nga gingtawag kag gingpilì ng Dios. Kay kung humanon nindo ini tanan,
indì gid kamo mahuyog sa kasal-anan,
11 kundì kamo hay batunon gid nga may kalipay ng Dios sa wayà katapusan nga
paghaharì ng aton Ginoo kag Manluluwas nga si Hesu-Kristo.

12 Nganì padayon ko nga ipadumdom sa indo ang parti sa ini nga mga butang, aber
nasayuran na nindo ini kag malig-on na kamo sa kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
13 Kung sa akon, tamà gida nga magpadumdom ako sa indo mintras buhì pa ako.
14 Kay nasayuran ko nga indì na gid ako magdugay sa ini nga kalibutan, tungod
gingpasayod na ini sa akon ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
15 Nganì nagatinguhà gid ako nga aber wayà na ako, madumduman pa gihapon
nindo ining akon mga ginatudlò.

Ang Kamatuuran sa Kasulatan parti kay Kristo

16 Ang amon gingpasayod sa indo parti sa gahom ng aton Ginoong Hesu-Kristo kag
sa iya pagbalik hay bukon human-human lang nga mga istorya nga suwenitik, kundì
nakità gid namon ang iya gahom.
17-18 Kami hay kaibahan ni Hesus didto sa bukid ng Dios* nang gingpadunggan
kag ginghimayà siya ng Dios nga Amay. Nang adto nga tyempo, nabatian namon
ang boses ng Dios nga Pinakamakagagahom nga ang hambay, "Imaw ini ang akon
pinalanggà nga Ungà. Nalilipay gid ako sa iya." Ini nga boses nga halin sa langit hay
nabatian namon.
19 Nganì naglig-on pa gid ang amon pagpati sa gingsulat ng mga propeta*. Mas
makakaayo sa indo kung pamatian gid nindo ini, kay ini nga mga mensahe hay pareho
sa iwagan nga nagahayag sa maduyom nga lugar hasta sa adlaw nga si Kristo mag-
abot. Pareho da siya ng bituon sa aga-aga nga magahayag sa indo hunahunà.†
20 Labaw sa tanan, tandai gid nindo ini: ang tanan nga ginahambay ng Kasulatan
hay bukon halin sa kaugalingon nga pang-intindi ng mga propeta.
21 Kay wayà sinda naghambay halin sa inda kaugalingon nga hunahunà, kundì
halin sa Dios kag naghambay sinda paagi sa gingpasayod sa inda ng Espiritu Santo.

2

Ang bukon Matuod nga mga Manunudlò

1 Nang una, igwa da ning bukon matuod nga mga propeta sa Israel. Imaw da
sa indo, may magaluwas halin sa indo nga bukon matuod nga mga manunudlò ng
hambay ng Dios. Magapakunukuno sinda ning maayo nga pagpanudlò, pero imaw
ini ang makakasirà ng indo pagtuo kay Kristo. Wayà nganì ninda ginakilay-a ang
Ginoo nga nagtubos sa inda. Nganì sinda da ang magadaya nga daan ning pagparusa
sa inda kaugalingon halin sa Dios.
2 Kag madamò ang magapatuyad ng inda pag-inuyag. Kag tungod diri, ang mga
tawo hay magahambay ning malain sa kamatuuran nga aton ginasunod.
3 Ining bukon matuod nga mga manunudlò hay magahuman ning mga isto-istorya
agud makwartahan ninda kamo. Pero madugay na sinda nga ginghusgahan kag ang
magaparusa sa inda hay preparado na.
4 Gingparusahan nganì ng Dios ang mga anghel nga nagpakasalà dati kag gingpriso
sinda sa kaduyom-duyom kag kadayom-dayom gid nga buhò kag didto ginatagana
sinda hasta sa adlaw ng Paghusga.
5 Gingparusahan da ng Dios ang mga tawo nang una nga wayà nagasunod sa iya,
nganì gingpabahà niya sa kalibutan kag nagkamatay sinda tanan. Pero gingluwas
niya si Noe nga miyugwali parti sa pagkamatarong kag ang pito niya nga kaibahan.
6 Ang mga banwa ng Sodom kag Gomora hay gingsunog ng Dios hasta maging abo
bilang husga sa makasasalà nga mga tawo didto. Ginghuman niya ini agud ipakità
kung ano ang matatabò sa mga wayà nagasunod sa Dios.

---

* **1:17-18 1:17-18** Sa literal: sa balaan nga bukid. † **1:19 1:19** Sa literal: tagipusuon.

7 Pero gingtabangan niya si Lot tungod matarong siya nga tawo kag nalilisod gid
sa mga nagaistar didto kay puro na lang inuyag ang inda pagkabuhì.
8 Nakikità kag nababatian ni Lot ang inda malain nga mga ginahuman nang
nagaistar siya kaibahan ninda. Adlaw-adlaw hay nakakapalain gid ini ng iya
pamatyag kay matarong siya nga tawo.
9 Nganì sayod ng Ginoo kung pauno luwason ang mga nagasunod sa iya kung mag-
abot sa inda ang pagtilaw kag sayod da niya kung pauno parusahan ang mga malain
hasta mag-abot ang adlaw ng Paghusga,
10 lalò na gid ang mga tawo nga nagakabuhì lang sa inda malaw-ay nga ginahandom
ng lawas kag wayà nagapasakop sa otoridad.

Ang Kasal-anan ng bukon Matuod nga mga Manunudlò

Ining bukon matuod nga mga manunudlò nga akon ginasambit hay maisog kag
hambugon. Wayà sinda nahahadlok manglibak sa mga mahimayaon nga tinuga sa
langit.
11 Aber nganì ang mga anghel nga mas makusog kag makagagahom kaysa sa bukon
matuod nga mga manunudlò hay wayà naggamit ning malain nga mga hambay kontra
sa adtong mga mahimayaon nga tinuga sa atubangan ng Ginoo.
12 Pero ini nga mga tawo nagahambay ning malain sa mga butang nga wayà ninda
maintindihi, pareho sinda sa mga sapat nga wayà ning isip pag ginahuman ninda
ang inda gusto. Gingpitò sinda para lang dakpon kag patyon. Nganì papatyon gid ini
nga mga tawo pareho sa ilahas nga hayop.
13 Kasiraan ang bayos sa inda ginahuman nga malain sa iban. Kay ang inda
ginakabig nga kalipay, hay imaw ang paghuman ng aber ano nga malain nga handom
ng lawas bisan adlaw. Pareho sinda sa mga buling kag tubag nga nagatao ning kahuy-
anan sa indo kung makità sinda sa indo pagtipon-tipon! Sa matuod lang, ginakalipay
gid ninda kamo nga dayaon, mintras nagakaon sinda sa indo.
14 Kung sinda magsirò sa mga babayi, ang hunahunà ninda hay puro pagpinang-
babayi. Wayà sinda ginasubhi sa pagpakasalà kag ginatintar pa ninda ang mga tawo
nga maluya sa pagtuo agud magpakasalà da. Batasan na ninda ang paghinakog.
Tungod sa ini nga mga malain nga butang, ginasumpà gid sinda ng Dios!
15 Gingbayaan ninda ang tamà nga mga pagpanudlò, nganì nagtayang sinda.
Gingpatuyaran ninda ang ginghuman ni Balaam nga ungà ni Beor, nga gingpalabi
ang kwarta nga suhoy sa paghuman ning malain.
16 Kag tungod gingsuway niya ang sugò ng Dios, gingsabyaw siya ng iya asno aber
indì makahambay. Pero naghambay ini sa boses ng tawo, para pugungon ang propeta
sa kabuangan nga iya kuntà pagahumanon.†
17 Ining bukon matuod nga mga manunudlò hay pareho sa mga tuburan nga
nahubas na kag daw sa mga panganod nga ginapadpad ng makusog nga hangin.*
Nganì gingtagana na ng Dios para sa inda ang lugar nga sobra gid kaduyom.
18 Daw kaayo-ayo kag nakakaingganyo gid ang inda hambay pag nagatudlò sinda,
pero wayà gid ini ning puyos. Ginagamit ninda ang mga malaw-ay nga ginahandom
ng lawas, agud matintar ninda liwat ang mga tawo nga bag-o pa lang nakalikaw sa
mga nagakabuhì sa salà.
19 Ginapangakò ninda ang kahilwayan sa inda mga nakukumbinsi, pero sinda
mismo hay mga ulipon ng salà nga imaw ang makakasirà sa inda kay ang tawo hay
ulipon ng aber ano nga nagagahom sa iya.
20 Nahilway na sa kalainan nga nagagahom sa mga tawo sa kalibutan ang aber
sin-o nga nakakilaya na kay Ginoong Hesu-Kristo nga aton Manluluwas. Pero kung

† **2:16 2:16** Mga Bilang 22:21-35 * **2:17 2:17** Ang gusto hambayon hay wayà sinda puyos.

sa ulihi magbalik naman sinda sa inda malain nga mga hinimuan kag maging ulipon
naman sinda ng inda mga salà, mas magiging malain pa gid ang inda kamutangan
kaysa sa wayà pa sinda nagtuo kay Kristo.
21 Maayo pa nga wayà na lang sinda nakasayod ng tamà nga paagi nga gusto ng
Dios sa inda pagkabuhì kaysa sa pagkatapos nga nakasayod, magtalikod sinda sa mga
sugò ng Dios nga inda gingbaton.
22 Ang inda ginahuman hay pareho sa mga hambayanon nga nagahambay,
"Ang ayam, sa kaugalingon nga suka
ginakaon naman,"†
kag
"Ang baboy nga bag-o lang gingpaligusan,
nagabalik sa lup-ugan."

3

Ang Pangakò nga Pagbalik ng Ginoo

1 Mga pinalanggà, ini ang akon ikaduha nga sulat sa indo. Sa pareho nga mga
sulat, ginatinguhà ko nga pukawon ang indo malimpyo nga panghunahunà paagi sa
pagpadumdom sa indo sa pila ka mga butang.
2 Gusto ko nga dumdumon nindo permi ang ginghambay ng mga propeta ng Dios
nang una kag ang sugò ng aton Ginoo kag Manluluwas nga iya gingtao sa indo paagi
sa mga apostoles nga gingsugò sa indo.
3 Una sa tanan, dapat nindo masayuran nga sa ulihi nga mga adlaw, magaabot ang
mga tawo nga nagakabuhì sunò sa malaw-ay nga ginahandom ng inda lawas kag
insultuhon kag ngitlan ninda kamo.
4 Magahambay sinda, "Dì ba nagpangakò si Kristo nga mabalik liwat? Diin na siya
niyan? Ang amon mga kalulo-lulohan hay nagkamatay na, pero imaw da gihapon
ang kamutangan ng tanan tunà pa gid nang pagtuga ng kalibutan."
5 Kay ginghungod ninda nga kalimutan nga paagi sa hambay ng Dios natuga ang
kalangitan nang una. Kag paagi da sa iya hambay natuga ang kalibutan halin sa tubì
kag paagi sa tubì.*
6 Pagkatapos paagi da sa tubì, ginggunaw niya kag gingsirà ang kalibutan nang adto
nga tyempo.
7 Kag paagi da sa hambay ng Dios, ang kalangitan kag ang kalibutan nga aton
nakikità niyan hay ginatagana para sunugon. Ginatagana niya ini sa adlaw ng
Paghusga kag sa adto nga adlaw parusahan ang mga tawo nga wayà nagasunod sa
Dios.
8 Pero mga pinalanggà, ayaw nindo pagkalimuti ining isa ka butang. Sa Ginoo, ang
isa ka adlaw hay pareho sa 1,000 ka tuig kag ang 1,000 ka tuig hay pareho lang sa isa
ka adlaw.
9 Sunò sa ginahunahunà ng iban, nagapaungan-ungan ang Ginoo sa pagtuman ng
iya promisa. Pero wayà siya nagapaungan-ungan, kundì nagahuyat siya nga may
pagkamapinasensyahon para magtalikod ang tanan nga tawo sa inda mga salà, kay
indì niya gusto nga ang aber sin-o hay mamatay†.
10 Pero ang adlaw ng pagbalik ng Ginoo hay pareho sa pag-abot ng miyugpangawat
nga indì nindo masayuran kung san-o. Sa adto nga adlaw, ang kalangitan hay gulpi
na lang maduduyà kag may mababatian nga makusog nga tunog. Masusunog kag

† **2:22 2:22** Hambayanon 26:11 * **3:5 3:5** Ang gusto hambayon, ang kalibutan hay nagluwas nang gingtipon ng Dios ang tubì sa isa ka lugar. Basaha sa Gingtunaan 1:9-10. † **3:9 3:9** *Mamatay*: ang gusto hambayon, parusahan sa impyerno sa wayà katapusan.

masisirà ang tanan nga yari sa dutà. Ang dutà kag ang tanan nga nahuman diri hay maduduyà.
11 Tungod sa tiyad ini nga paagi masisirà ang tanan nga butang, dapat magpaka-
balaan kita kag magsunod sa kabubut-on ng Dios.
12 Kag mintras ginahuyat naton ang adlaw nga gingpilì ng Dios sa pag-abot ni Kristo,
tinguhaon ta maayo ang aton mahuhuman agud mapadalì ang iya pagbalik. Sa adto
nga adlaw, susunugon ang kalangitan kag masisirà ini kag magakatunaw sa kainit
ang tanan nga yari sa dutà.
13 Pero ginahuyat naton ang bag-o nga kalangitan kag bag-o nga kalibutan nga
gingpromisa ng Dios, kung sa diin magaistar ang mga gingkabig nga matarong.
14 Nganì mga pinalanggà, mintras nagahuyat kamo sa inà nga mga butang, tinguhaa
nindo nga magkabuhì ning malimpyo kag wayà ning kasawayan sa atubangan ng Dios
kag dapat maayo ang indo relasyon sa iya.
15 Tandai nindo nga ang aton Ginoo hay nagapasensya kay ang gusto niya hay
maluwas ang mga tawo. Pareho da ini sa gingsulat sa indo ng aton palanggà nga
utod nga si Pablo, sunò sa kamayad nga gingtao ng Dios sa iya.
16 Imaw da ini ang iya ginasambit sa tanan niya nga mga sulat, kung sa diin
may mga pila siya nga gingsulat nga mahugà intindihon. Nganì may mga tawo nga
maluya ang pagtuo kag wayà makasayod ng kamatuuran kag nagatao ning salà nga
pagkaintindi sa ini nga mga gingsulat ni Pablo. Imaw da inà ang inda ginahuman sa
iban nga parte ng Kasulatan. Nganì sinda mismo ang nagadaya ng inda kaugalingon
sa kasiraan.
17 Pero mga pinalanggà, nasayuran na ini nindo. Nganì magbantay kamo, basì kung
kamo hay mapatayang sa salà nga mga pagpanudlò ng ini nga mga tawo nga malain.
Kay kung magsunod kamo sa inda, maduduyà ang indo matibay nga ginapatihan
niyan.
18 Pero kahinangyan magpadayon kamo sa pagpakamaayo kag pagkakilaya sa aton
Ginoo kag Manluluwas nga si Hesu-Kristo. Siya ang dapat naton dayawon niyan kag
hasta sa wayà katapusan. Kabay pa!

Ang Una nga Sulat ni
JUAN
Pasayod

Ini ang primero sa tuyo ka sulat ni Apostol Juan nga kaibahan sa Bag-o nga Kasugtanan. Igwa ini ning tuyo ka katuyuan.

Una, ginalaygayan niya ang mga miyugbasa nga dapat magkabuhì nga nagapakig-isa sa Dios kag sa iya Ungà nga si Hesu-Kristo.

Ang pangaduha, ginapaandaman niya ang mga nagatuo nga indì sinda magpati sa salà nga pagpanudlò. Nganì gingdipinsahan ni Juan si Hesu-Kristo nga siya hay Dios nga naging tawo (4:3, 5:20). Sa ini nga sulat, ginasiguro ni Juan sa mga kauturan nga patawaron sinda kung akuon ninda ang inda salà sa Dios (1:9). Ging-isplikar da niya ang mga tandà parti sa bukon matuod nga kristo.

Ang pangtuyo, gingpakità ng Dios ang matuod nga paghigugmà nang gingpadaya niya ang iya Bugtong nga Ungà agud isakripisyo ang iya kabuhì para sa mga tawo. Nganì kahinangyan da ang mga kauturan hay maghigugmaan sa isa kag isa pareho ng ginghuman ni Kristo (3:16).

Si Hesus ang Hambay nga Ginahalinan ng Kabuhì

1 Nagasulat kami sa indo parti sa iya nga ginatawag ang Hambay*, nga ginahalinan
ng kabuhì nga wayà katapusan. Bago pa nagtunà ang tanan, ini nga Hambay hay
yarà na, pero niyan nagpakità siya bilang tawo. Nakità ng amon mga mata kag
nabatian namon ang iya mga ginghambay. Wayà lang namon siya naobserbahi kundì
nahawiran pa ng amon mga kamot.
2 Matuod gid, nagpakità siya bilang tawo kag siya ang nagatao ning kabuhì nga
wayà katapusan. Nakità namon siya kag ginapamatuuran namon sa indo. Kag
ginapasayod sa indo ang parti sa iya nga imaw ang kabuhì nga wayà katapusan.
Bago nagtunà ang tanan, kaibahan na siya ng Dios nga Amay pero niyan nagpakità
bilang tawo sa amon.
3 Nganì ginapasayod namon sa indo ang parti kay Hesus nga amon nakità kag
nabatian para magpakig-isa kamo sa amon kag sa Dios nga Amay kag sa iya Ungà
nga si Hesu-Kristo*.
4 Ginasulat namon ini nga mga butang agud ang aton kalipay hay makumplito.

Ang Nagakabuhì sa Kahayag

5 Imaw ini ang mensahe nga amon nabatian kay Hesus kag ginapasayod namon sa
indo, nga ang Dios hay kahayag kag wayà gid ning kaduyom sa iya.
6 Nganì kung maghambay kita nga nagapakig-isa kita sa Dios pero nagakabuhì
gihapon kita sa kaduyom, nagapinusong kita kay nagapadayon kita sa kasal-anan.
Kag wayà kita nagakabuhì sunò sa kamatuuran.
7 Pero kung nagakabuhì kita ning maayo kag malimpyo hay nagapanaw kita sa
kahayag, pareho ng Dios nga yarà sa kahayag, kita hay nagakaisa kag ang dugò ni
Hesus nga Ungà ng Dios ang nagalimpyo sa tanan naton nga kasal-anan.
8 Kung maghambay kita nga wayà kita ning kasal-anan, ginadayà naton ang aton
kaugalingon kag wayà gid naton naiintindihi ang kamatuuran parti sa kasal-anan
nga ginapasayod ng Dios.

---

* **1:1 1:1** *Hambay*: sa Griego, ini hay si Hesus kag ang gusto hambayon siya hay ang kabilugan nga mensahe ng Dios. Basaha sa Juan 1:14, Pahayag 19:13.

9 Pero kung mag-akò kita sa aton mga kasal-anan, patawaron niya ang aton mga
salà kag limpyuhon niya kita sa tanan nga nahuman naton nga bukon matarong kay
siya hay masaligan sa iya gingpromisa kag tamà ang iya ginahuman.
10 Kung kita nagahambay nga wayà kita nagakasalà, ginahuman naton nga pusong
ang Dios. Kung tiyad ini, wayà gid naton ginabatuna ang iya hambay.

2

Ang may Relasyon sa Dios dapat Magtuman sa Iya

1 Mga ungà ko sa pagtuo, ginasulat ko ini nga mga butang sa indo agud indì kamo
magkasalà. Pero kung magkasalà ang aber sin-o, may nagabulig sa aton sa atubangan
ng Dios nga Amay. Ini hay si Hesu-Kristo, ang matarong.
2 Kay siya mismo ang ginghalad sa Dios para sa kapatawaran ng aton mga kasal-
anan kag bukon lang ng aton mga kasal-anan kundì imaw da sa salà ng tanan nga
tawo.
3 Sigurado gid kita nga may relasyon sa Dios, kung ginatuman naton ang iya mga
sugò.
4 Ang nagahambay nga siya hay may relasyon sa Dios pero wayà naman nagatuman
sa iya mga sugò, bakakon kag wayà gid niya naiintindihi ang kamatuuran nga
ginapasayod ng Dios.
5 Pero ang aber sin-o nga nagatuman sa hambay ng Dios, matuod gid nga perpikto
ang iya paghigugmà sa Dios. Diri naton masasayuran nga nagapakig-isa kita sa Dios:
6 ang aber sin-o nga nagahambay nga siya hay padayon nga nagapakig-isa sa Dios,
dapat magkabuhì pareho da sa pagkabuhì ni Hesu-Kristo.

Ang Sugò ni Kristo

7 Mga pinalanggà ko, ginasulat ko sa indo ang parti sa sugò ni Kristo*. Ini hay bukon
bag-o, kundì ang dati nga sugò nga yarà na sa indo tunà pa nang nagtuo kamo kay
Kristo. Ining dati nga sugò nga indo nabatian hay ang maghinigugmaan kamo.
8 Pero mahahambay ko nga bag-o da ini kay nakità ang paghigugmà sa kabuhì
ni Kristo nang una kag niyan nakikità patì sa indo kung sa diin naduduyà na ang
kaduyom nga imaw ang mga kalainan kag nagahayag na ang maayo nga kabuhì.
9 Ang nagahambay nga siya hay nagakabuhì sa kahayag, pero nagatanom ning
kahangit sa iya utod kay Kristo, siya hay nagapadayon gihapon sa kasal-anan pareho
ng nagakabuhì sa kaduyom.
10 Ang nagahigugmà sa iya utod kay Kristo, siya hay nagapadayon sa pagkabuhì sa
kahayag kag wayà ning bisan ano nga maging kabangdanan nga siya makasalà.
11 Pero ang nagatanom ning kahangit sa iya utod kay Kristo, siya hay nagakabuhì sa
kasal-anan. Ini hay pareho ng tawo nga nagapanaw sa kaduyom kag wayà kasayod
kung sa diin siya makadto kay ang iya mata indì makakità sa kaduyom.
12 Mga ungà ko sa pagtuo, nagasulat ako sa indo
kay gingpatawad na ang indo mga salà paagi sa ginghuman ni Hesu-Kristo*.
13 Mga maguyang sa pagtuo, nagasulat ako sa indo
kay may relasyon kamo kay Hesus nga yarà na bago pa nagtunà ang tanan.
Mga kabataan, nagasulat ako sa indo
kay gingperdi na nindo si Satanas.
14 Mga ungà ko sa pagtuo, nagsulat ako sa indo
kay may relasyon kamo sa Dios nga Amay.
Mga maguyang sa pagtuo, nagsulat ako sa indo
kay may relasyon kamo kay Hesus nga yarà na bago pa nagtunà ang tanan.

---

* **2:12 2:12** Sa literal: sa iya pangayan.

Mga kabataan, nagsulat ako sa indo
kay makusog ang indo pagtuo kag ginatanom gid nindo sa indo tagipusuon ang hambay ng Dios
kag gingperdi nindo si Satanas.

Ayaw Pagpalabiha ang mga Butang sa Kalibutan

15 Ayaw nindo pagpalabiha ang mga paagi nga kontra sa kabubut-on ng Dios kag
ang mga butang nga yari sa kalibutan. Kay kung ginahigugmà nindo ang kalibutan,
wayà kamo nagahigugmà sa Dios nga Amay.
16 Kay ang tanan nga malain nga mga paagi nga yari diri hay bukon halin sa Dios
nga Amay, kundì sa kalibutan lang. Ini hay ang malaw-ay nga ginahandom ng lawas,
ang ginakawilihan nga nakikità ng mata kag ang ginapahambog nga manggad sa
kabuhì ng mga tawo.
17 Maduduyà ang kalibutan kag ang tanan nga malain nga handom nga ginakaw-
ilihan diri, pero ang nagasunod sa kabubut-on ng Dios hay mabubuhì sa wayà
katapusan.

Ang Nagakontra kay Kristo

18 Mga ungà ko sa pagtuo, malapit na ang katapusan ng kalibutan. Gingtudluan
kamo nga maabot ang nagakontra kay Kristo kag sa matuod lang, aber arinyan hay
madamò na ang aton nakikità nga mga nagakontra kay Kristo, nganì sayod naton nga
malapit na ang katapusan.
19 Aber sinda hay dati naton nga kaibahan, bukon naton sinda kapareho sa pagtuo.
Kay kung pareho ang inda pagtuo sa aton, wayà kuntà sinda maghalin sa aton. Pero
naghalin sinda kag ini hay nagapamatuod nga sinda tanan wayà relasyon sa aton.
20 Pero kamo hay gingtaw-an na ng balaan nga Dios ning Espiritu Santo, nganì kamo
tanan hay nakakaintindi ng kamatuuran nga gingtudlò sa indo.
21 Nagasulat ako sa indo pero indì mahambay nga wayà kamo nakakasayod ng
kamatuuran nga gingtudlò sa indo. Sayod gid nindo ini kag sayod da nindo nga wayà
ning pinusong nga nagahalin sa kamatuuran.
22 Sin-o ang nagapinusong? Wayà ning iban kundì ang aber sin-o nga wayà
nagakilaya nga si Hesus ang Kristo nga gingpromisa ng Dios. Imaw ini ang nagakontra
kay Kristo, ang wayà nagakilaya sa Dios nga Amay kag sa iya Ungà nga si Hesus.
23 Ang aber sin-o nga wayà nagakilaya sa Ungà ng Dios hay wayà da relasyon sa
Dios nga Amay. Ang aber sin-o nga nagakilaya sa Ungà ng Dios sa atubangan ng mga
tawo hay may relasyon da sa Dios nga Amay.
24 Nganì kamo, itanom gid nindo sa tagipusuon ang mga gingtudlò sa indo tunà pa
nang magtuo kamo. Kung tumanon nindo ini, magapabilin kamo sa pagpakig-isa sa
Ungà ng Dios kag sa iya Amay.
25 Kag ang kabuhì nga wayà katapusan, imaw gid ang gingpangakò ni Kristo sa
aton.
26 Ginasulat ko ini sa indo para paandaman kamo parti sa mga gusto magpatayang
sa indo.
27 Pero kamo hay gingtaw-an na ning Espiritu Santo halin sa Dios kag mintras
nagapabilin siya sa pagpakig-isa sa indo, indì na kahinangyan pa ang iban nga
magtudlò sa indo ning tamà nga pagpanudlò. Kay ang Espiritu Santo imaw ang
magatudlò sa indo ng tanan nga kamatuuran nga kahinangyan nindo masayuran
kag ang iya ginatudlò hay matuod, bukon pinusong. Nganì pareho ng iya ginatudlò,
magpabilin kamo sa pagpakig-isa kay Kristo.

Ang mga Ungà ng Dios

28 Niyan, mga ungà ko sa pagtuo, magpabilin kamo sa pagpakig-isa kay Kristo agud
indì kita mahadlok kag mahuyà kung siya magbalik na sa kalibutan.
29 Kung sayod nindo nga siya hay matarong, dapat da nindo masayuran nga ang
aber sin-o nga nagahuman ning matarong hay gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì
halin sa Dios.

3

1 Isipon nindo kung mauno kadakò ang paghigugmà sa aton ng Dios nga Amay!
Ginabaton niya kita nga mga ungà niya kag imaw gid inà ang matuod. Pero wayà
kita ginakilay-a ng mga tawo nga wayà relasyon sa Dios, kay wayà ninda nakilaya
kung sin-o ang Dios.
2 Mga pinalanggà ko, niyan hay mga ungà na kita ng Dios, pero wayà pa gingpasayod
sa aton kung maging ano kita sa ulihi. Pero sayod naton sa pagbalik liwat ni Kristo,
kita hay maging kapareho niya kay makikità naton kung sin-o gid siya.
3 Nganì ang aber sin-o nga may paglaom nga maging kapareho kay Kristo hay
nagapadayon nga limpyo paagi sa pagpalayò sa salà, pareho ni Kristo nga malimpyo.
4 Ang bisan sin-o nga nagapakasalà hay nagakontra sa sugò ng Dios, kay ang salà
imaw ang pagkontra sa sugò ng Dios.
5 Pero nasayuran nindo nga nagkari si Hesus sa kalibutan agud buy-on ang aton
mga salà kay siya wayà gid salà.
6 Nganì ang bisan sin-o nga nagapabilin sa pagpakig-isa sa iya, dapat indì
magpinakasalà. Ang aber sin-o nga nagapinakasalà hay wayà makaintindi kung sin-o
si Hesus o wayà ning relasyon sa iya.
7 Mga ungà ko sa pagtuo, indì kamo magpaluko aber kanin-o! Kay ang aber sin-o
nga nagahuman ning matarong hay ginakabig ng Dios nga matarong, pareho ni Kristo
nga matarong.
8 Pero ang aber sin-o nga nagapakasalà hay sa Diyablo* kay tunà pa nang una,
nagpakasalà na siya. Kag nagkari sa kalibutan ang Ungà ng Dios para mawayà na
ang mga ginahuman ng Diyablo.
9 Ang aber sin-o nga gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa Dios hay wayà
nagapadayon sa salà, kay igwa siya ning kinaugalì nga pareho sa Dios. Imposible
nga magapadayon pa siya sa salà, kay gingtaw-an siya ning bag-o nga kabuhì halin
sa Dios.
10 Diri naton makikilaya kung sin-o ang mga ungà ng Dios kag kung sin-o ang mga
ungà ng Diyablo: ang aber sin-o nga wayà nagahuman ning matarong kag wayà
nagahigugmà sa iya utod kay Kristo hay bukon ungà ng Dios.

Maghinigugmaan sa Isa kag isa

11 Imaw ini ang sugò nga nabatian nindo tunà pa nang nagtuo kamo: maghinigug-
maan kita.
12 Indì naton dapat patuyaran si Cain nga ging-ulipon ni Satanas. Ang resulta
gingpatay niya ang iya manghod. Kag basì niya gingpatay? Kay malain ang iya
nahuman pero matarong ang nahuman ni Abel.†
13 Nganì, mga kauturan ko kay Kristo, indì kamo matingaya kung nagatanom da
ning kahangit sa indo ang mga tawo nga wayà relasyon sa Dios.
14 Nasayuran naton nga gingsaylo na kita halin sa kamatayon† pakadto sa bag-
o nga kabuhì halin sa Dios, kay ginahigugmà naton ang mga kauturan. Ang wayà
nagahigugmà hay nagapabilin sa kamatayon.

---

* **3:8 3:8** *Diyablo*: Ini hay titulo ni Satanas. Ang gusto hambayon hay miyugpanglibak, siya ang pinakapunò ng tanan nga malain nga espiritu. † **3:12 3:12** Gingtunaan 4:1-16 † **3:14 3:14** *Kamatayon*: Ang gusto hambayon hay wayà na sa gahom ni Satanas. Basaha sa Juan 5:24.

15 Ang aber sin-o nga nagatanom ning kahangit sa iya utod kay Kristo hay ginakabig
ng Dios nga miyugpatay. Kag nasayuran nindo nga wayà ning miyugpatay nga may
kabuhì nga wayà katapusan.
16 Diri naton makikilaya ang matuod nga paghigugmà: gingsakripisyo ni Hesus ang
iya kabuhì para sa aton. Nganì indì da kita maglikaw sa kahugaan aber pa isakripisyo
naton ang aton kabuhì para magbulig sa mga kauturan.
17 Halimbawà, igwa sa indo ning may kaya kag nakità niya ang iya utod kay
Kristo nga nagakahinangyan, pero wayà niya ini buligi, pauno niya mahambay nga
nagahigugmà siya sa Dios?
18 Mga ungà ko sa pagtuo, indì lang kita maghigugmà paagi sa hambay o sa bàbà,
kundì ipakità naton ang matuod nga paghigugmà paagi sa aton ginahuman.

Ang Katawhayan nga Yari sa aton Tagipusuon

19-20 Kung humanon naton ini, masasayuran naton nga nagasunod kita sa
kamatuuran nga halin sa Dios. Aber husgahan man kita ng aton konsensya, magiging
matawhay ini pag magpalapit kita sa Dios. Dapat naton dumdumon nga mas sayod
ng Dios ang aton konsensya kay sayod niya ang tanan.
21 Mga pinalanggà ko, kung wayà na kita ginahusgahi ng aton konsensya, indì kita
mahadlok nga magpalapit sa Dios.
22 Mababaton naton ang bisan ano nga ginapangayò naton sa iya, kay ginatuman
naton ang iya mga sugò kag ginahuman ang makapalipay sa iya.
23 Ini ang iya mga sugò: dapat magtuo kita sa iya Ungà‡ nga si Hesu-Kristo kag
maghinigugmaan kita, pareho ng ginasugò ni Hesus sa aton.
24 Ang aber sin-o nga nagasunod sa mga sugò ng Dios hay nagapabilin sa pagpakig-
isa sa Dios kag imaw da ang Dios sa iya. Kay gingtao niya sa aton ang Espiritu Santo,
nasayuran naton nga nagapabilin sa pagpakig-isa ang Dios sa aton.

4

Ang Espiritu ng Dios kag Espiritu ng Nagakontra kay Kristo

1 Mga pinalanggà ko, ayaw nindo pagpatihi nga daan ang aber sin-o nga
nagahambay nga ang iya ginatudlò hay paagi sa Espiritu Santo, kundì tistingon gid
anay ang pagpanudlò kung halin sa Dios o bukon. Kay kadamò na ang bukon matuod
nga mga propeta* nga makikità aber diin sa kalibutan.
2 Paagi sa iya pagpanudlò masasayuran naton kung sin-o ang igwa ning Espiritu ng
Dios. Ang aber sin-o nga nagadiklara nga si Hesu-Kristo nagkari sa kalibutan bilang
tawo, ang iya pagpanudlò hay halin sa Dios.
3 Ang aber sin-o nga nagahambay nga si Hesus wayà nagkari sa kalibutan bilang
tawo, ang iya pagpanudlò bukon halin sa Dios, kundì halin sa espiritu nga nagakontra
kay Kristo. Nabatian nindo nga maabot ini kag niyan hay yari na sa kalibutan.
4 Mga ungà ko sa pagtuo, kamo hay sa Dios. Nagdaog na kamo laban sa mga
bukon matuod nga mga propeta, kay ang Espiritu Santo nga yarà sa indo hay mas
makagagahom kaysa kay Satanas nga yarà sa mga tawo nga nagakontra sa kabubut-
on ng Dios.
5 Sinda hay kaibahan sa ini nga kalibutan nga wayà nagabaton sa Dios, nganì ang
inda ginatudlò hay parti sa kalibutanon nga mga butang kag nagapati sa inda ang
mga tawo nga wayà relasyon sa Dios.
6 Pero kita hay sa Dios, nganì ang aber sin-o nga may relasyon sa Dios hay nagapati
sa aton. Pero ang wayà relasyon sa Dios, wayà nagapati sa aton. Sa ini nga paagi,

‡ **3:23 3:23** Sa Griego, magtuo kita sa pangayan ng iya Ungà. Ang gusto hambayon magtuo kita sa iya otoridad kag tanan niya nga kinaugalì bilang Ungà ng Dios.

makikilaya naton ang Espiritu Santo nga nagatudlò ning kamatuuran kag ang espiritu nga nagatudlò ning salà.

Ang Dios hay Paghigugmà

7 Mga pinalanggà ko, maghinigugmaan kita kay ang paghigugmà hay halin sa Dios.
Ang aber sin-o nga nagahigugmà gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa Dios kag
may relasyon sa Dios.
8 Ang wayà nagahigugmà wayà relasyon sa Dios, kay ang kinaugalì ng Dios hay
mahigugmaon.
9 Gingpakità ng Dios ang iya paghigugmà sa aton nang gingsugò niya ang iya
bugtong nga Ungà diri sa kalibutan para paagi sa iya pagkamatay sa krus, magkaigwa
kita ning kabuhì nga wayà katapusan.
10 Imaw ini ang matuod nga paghigugmà: bukon ang paghigugmà naton sa Dios
kundì ang iya paghigugmà sa aton kung sa diin gingtao niya ang iya Ungà agud
maging halad* para sa kapatawaran ng aton mga kasal-anan.
11 Mga pinalanggà ko, kay ginghigugmà kita ng Dios ning tiyad ini kadakò, dapat
da nga maghinigugmaan kita.
12 Wayà ning tawo nga nakakità sa Dios, pero kung kita hay nagahinigugmaan, siya
hay nagapabilin nga nagapakig-isa sa aton kag naging perpikto ang aton paghigugmà
sa iya paagi sa aton paghinigugmaan.
13 Nasayuran naton nga kita hay nagapabilin nga nagapakig-isa sa Dios kag siya sa
aton, kay gingtao ng Dios ang iya Espiritu sa aton.
14 Amon gid nakità ang Ungà ng Dios kag niyan amon ginapamatuuran nga gingsugò
siya ng Dios nga Amay bilang Manluluwas ng tanan nga tawo sa kalibutan.
15 Ang nagadiklara nga si Hesus Ungà ng Dios, hay nagapabilin nga nagapakig-isa
sa Dios kag ang Dios sa iya.
16 Nasayuran naton kag gingpatihan nga ginahigugmà gid kita ng Dios.
Ang kinaugalì ng Dios hay mahigugmaon. Kag ang aber sin-o nga nagahigugmà
pareho ng Dios hay nagapabilin nga nagapakig-isa sa Dios kag ang Dios sa iya.
17 Mintras kita nagapabilin nga nagapakig-isa sa Dios, naging perpikto ang aton
paghigugmà sa iya, nganì makakaatubang kita sa adlaw ng paghusga nga wayà ning
kahadlok kay ginapatuyaran naton si Hesu-Kristo mintras yari kita sa kalibutan.
18 Wayà ning kaibahan nga kahadlok ang matuod nga paghigugmà kay ginaduyà ng
ini nga paghigugmà ang kahadlok. Bukon pa gid perpikto ang paghigugmà ng tawo
nga nahahadlok, kay ang kahadlok hay may kaibahan nga parusa.
19 Nagahigugmà kita kay ang Dios ang una nga naghigugmà sa aton.
20 Kung may nagahambay, “Ginahigugmà ko ang Dios,” pero nagatanom ning
kahangit sa iya utod kay Kristo, siya hay bakakon. Kay kung ang iya utod kay Kristo
nga nakikità indì niya mahigugmà, ang Dios pa arà nga indì niya makità?
21 Imaw ini ang sugò nga gingtao niya: ang nagahigugmà sa Dios kahinangyan da
nga maghigugmà sa iya utod kay Kristo.

5

Ang Pagdaog Kontra sa Kalibutan

1 Ang aber sin-o nga nagatuo nga si Hesus ang Kristo hay gingtaw-an ning bag-o
nga kabuhì halin sa Dios kag ang aber sin-o nga nagahigugmà sa Dios nga Amay nga
nagtao ning bag-o nga kabuhì, hay nagahigugmà da sa mga gingtaw-an ning bag-o
nga kabuhì halin sa Dios.
2 Kung ginahigugmà naton ang Dios kag ginasunod ang iya mga sugò, nasasayuran
naton nga ginahigugmà ta ang mga ungà ng Dios.

3 Kay ang paghigugmà sa Dios hay ang pagsunod naton sa iya mga sugò. Kag ang
iya mga sugò hay bukon gid masyado mahugà sundon.
4 Kay ang tanan nga gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa Dios hay
nakakadaog sa mga paagi ng kalibutan nga kontra sa kabubut-on ng Dios. Kag
gingperdi naton ini paagi lang gid sa aton pagtuo kay Kristo.
5 Sin-o ang makakadaog sa mga paagi ng kalibutan nga kontra sa kabubut-on ng
Dios? Wayà ning iban kundì ang nagatuo nga si Hesus hay Ungà ng Dios.

Ang Pamatuod parti sa Ungà ng Dios

6 Si Hesu-Kristo hay nag-abot sa kalibutan, gingbawtismuhan sa tubì kag nag-ilig
ang iya dugò nang siya namatay. Bukon lang paagi sa tubì kundì sa dugò kag ini
hay nagpamatuod nga siya gid ang Ungà ng Dios. Ang Espiritu Santo nagpamatuod
da parti diri kag sayod naton nga matuod ini kay ang Espiritu hay nagahambay ning
matuod.
7 Nganì, igwa gida ning tuyo nga nagapamatuod parti kay Hesus:
8 ang Espiritu Santo, ang tubì kag ang dugò. Kag ining tuyo hay nagakaisa sa
pagpamatuod.
9 Ginapatihan naton ang pamatuod ng mga tawo, pero mas masaligan gid ang
pamatuod ng Dios kag siya mismo ang nagpamatuod parti sa iya Ungà.
10 Ang aber sin-o nga nagatuo sa Ungà ng Dios hay nagapati sa pamatuod ning hugot
sa iya tagipusuon. Pero ang wayà nagapati sa hambay ng Dios hay ginahuman nga
pusong ang Dios, kay indì siya magpati sa ini nga pamatuod parti sa Ungà ng Dios.
11 Imaw ini ang pamatuod: gingtao sa aton ng Dios ang kabuhì nga wayà katapusan
kag ini nga kabuhì hay halin sa iya Ungà.
12 Ang igwa relasyon sa Ungà ng Dios hay igwa ning kabuhì nga wayà katapusan.
Pero ang wayà relasyon sa iya Ungà hay wayà ning tiyad ini nga kabuhì.

Ang Kasiguruhan sa Kabuhì nga wayà Katapusan

13 Ginasulat ko ini sa indo agud masigurado nindo nga kamo nga nagatuo sa Ungà
ng Dios* hay igwa ning kabuhì nga wayà katapusan.
14 Kag sigurado gid nga kada kita magpalapit kag magpangayò ning aber ano nga
butang sunò sa kabubut-on ng Dios, nagapamatì siya sa aton.
15 Kag kung sigurado kita nga siya hay nagapamatì sa aton pag kita nagapangabay,
sigurado gid nga itatao niya ang aber ano nga aton ginapangayò.
16 Niyan ang aber sin-o nga makakità sa iya utod kay Kristo nga nagahuman ning
kasal-anan nga indì ikamatay espiritwal, kahinangyan ipangamuyò niya sa Dios para
adto nga tawo hay pagataw-an ning kabuhì. Ini hay para lang sa mga nakahuman
ning salà nga indì ikamatay espiritwal. Pero parti sa salà nga ikamatay espiritwal,
wayà ako nagahambay nga ipangamuyò nindo ang tawo nga nakahuman ning tiyad
ini nga salà.
17 Ang tanan nga ginahuman nga bukon matarong hay kasal-anan, pero puydi pa
mapatawad, puyra sa salà nga ikamatay espiritwal.
18 Sayod naton nga ang aber sin-o nga gingtaw-an ning bag-o nga kabuhì halin sa
Dios hay wayà nagapadayon sa pagpakasalà kay ginabantayan siya ng Ungà ng Dios
kag wayà ning malain nga mahuhuman si Satanas sa iya.
19 Sayod da naton nga kita hay mga ungà ng Dios pero ang tanan nga tawo nga
wayà relasyon sa Dios hay sa idayom ng gahom ni Satanas.
20 Sayod naton nagkari ang Ungà ng Dios sa kalibutan kag gingtaw-an kita ning
pang-intindi agud may relasyon kita sa matuod nga Dios. Kag kita hay nagapakig-isa

* **5:13 5:13** *Sa Ungà ng Dios*: sa Griego, hay sa pangayan ng Ungà ng Dios.

sa iya, kay kita hay nagapakig-isa sa iya Ungà nga si Hesu-Kristo. Siya imaw ang
matuod nga Dios kag siya ang ginahalinan ng kabuhì nga wayà katapusan.
21 Mga ungà ko sa pagtuo, palayò kamo sa mga butang nga puydi makabaylo sa
Dios† sa indo tagipusuon.

† **5:21 5:21** Sa mga butang nga puydi makabaylo sa Dios, sa Griego, sa mga imahen o dios-diosan. Pero ang isa sa gusto hambayon, ini hay kasal-anan.

Ang Pangaduha nga Sulat ni JUAN

Pasayod

Ini ang pangaduha nga sulat ni Juan. Ang pakilaya niya hay halin sa 'maguyang' nga ang gusto hambayon may edad na nga miyugdumaya kag ginatahod sa Iglesya.

Gingsulat niya ini para sa 'gingpilì nga Ginang' kag 'sa iya mga ungà'. Sunò sa pagpati ng mga iskolar, naggamit si Juan ning sikreto nga hambay agud indì siya makilaya, ang iglesya kag ang mga miyembro kay nang adto nga tyempo, ang mga nagatuo hay nakakaagi ning mga paghingabot tungod sa inda pagtuo kay Hesu-Kristo.

Ining matag-od nga sulat hay para ipadumdom sa inda ang sugò nga maghigugmaan sa isa kag isa kag paandaman sinda nga indì pagbatunon ang mga miyugpangluko nga nagatudlò ning salà.

Ang Pagpangamusta

1 Palanggà nga Ginang* nga gingpilì ng Dios kag sa iya mga ungà,†
Bilang maguyang,‡ nagasulat ako sa indo nga nagahigugmà gid ning matuod kag
bukon lang ako kundì imaw da ang tanan nga nakakasayod ng kamatuuran.
2 Ginahigugmà namon kamo kay natanom sa aton tagipusuon ang kamatuuran nga
halin sa Dios kag magapabilin sa aton hasta sa wayà katapusan.
3 Mababaton naton ang grasya*, kaluoy kag ang katawhayan* halin sa Dios nga
Amay kag kay Hesu-Kristo nga iya ungà, kung nagasunod kita sa kamatuuran kag
nagahinigugmaan.

Ang Paghinigugmaan

4 Nagakalipay ning dakò ang akon tagipusuon kay nabatian ko nga may pila dirà
sa imo mga ungà ang nagapadayon nga nagasunod sa kamatuuran sunò sa sugò nga
nabaton naton halin sa Dios nga Amay.
5 Niyan, Ginang, gusto ko nga ipadumdom sa imo ang sugò nga dapat kita
maghinigugmaan. Ini hay bukon bag-o nga sugò nga ginasulat sa indo, kundì sayod
na naton tunà pa nang nagtuo kamo kay Kristo*.
6 Ang paghigugmà sa Dios hay ang pagsunod naton sa iya mga sugò. Kag ang sugò
niya sa indo hay maghinigugmaan sa isa kag isa, pareho nang nabatian nindo tunà
pa nang una nang nagtuo kamo kay Kristo.

Ang Pagbantay kontra sa mga Miyugpangluko

7 Kadamò ang manunudlò nga miyugpangluko aber diin sa kalibutan. Sinda
hay wayà nagakilaya nga si Hesu-Kristo hay naging tawo. Imaw ini ang mga
miyugpangluko kag ang kapareho ng nagakontra kay Kristo.
8 Nganì, bantayi ang indo kaugalingon para ang bunga ng aton mga gingpangabud-
layan indì masayang, kundì makabaton kamo ning kumplito nga premyo halin sa
Dios.
9 Ang aber sin-o nga iba ang ginatudlò sa gingtudlò ni Kristo kag nagadugang ng
kaugalingon nga pagpanudlò, hay wayà relasyon sa Dios. Pero ang aber sin-o nga
nagapabilin sa gingtudlò ni Kristo, imaw ang may relasyon sa Dios nga Amay kag kay
Hesus nga Ungà ng Dios.

---

* **1:1 1:1** *Ginang*: Ang gusto hambayon hay ang Iglesya. † **1:1 1:1** *Iya mga ungà*: Ang gusto hambayon hay ang mga miyembro sa Iglesya. ‡ **1:1 1:1** *Maguyang*: Ang gusto hambayon hay may edad na nga miyugdumaya kag ginatahod sa Iglesya.

10 Aber sin-o nga nagakarà sa indo kag labot ang pagpanudlò nga indo nabatian
parti kay Kristo, ayaw siya pagbatuna sa indo bayay kag ayaw magpangabay ning
pagpakamaayo para sa iya.
11 Kay ang nagapangabay para sa iya hay nagapakig-isa sa iya malain nga hinimuan.

Ang Pagpangamusta

12 Madamò pa kuntà ako ning ihambay sa indo, pero indì ko na gusto isulat, kay
nagalaom ako nga makaibahan ko kamo kag makahambay ako sa indo atubangan,
agud ang aton kalipay hay makumplito.
13 Nagapangamusta diri ang mga ungà§ ng maguyáng mo nga babayi* nga gingpilì
ng Dios.

§ **1:13 1:13** *Mga ungà*: Ang gusto hambayon hay ang mga miyembro sa Iglesya. * **1:13 1:13** *Maguyáng mo nga babayi*: Ang gusto hambayon hay ang Iglesya sa lugar ng nagsulat.

Ang Pangtuyo nga Sulat ni
JUAN
Pasayod

Ini ang pangtuyo nga sulat ni Juan, kag pareho ini sa pangaduha niya nga sulat nga ang pagpakilaya niya hay halin sa 'maguyang' nga ang gusto hambayon may edad na nga miyugdumaya kag ginatahod sa Iglesya.

Gingsulat niya ini para kay Gaius nga iya ginahigugmà nga utod sa Ginoo. Gingdayaw niya si Gaius tungod sa iya pagbaton kag pagbulig sa mga miyugserbisyo ni Hesu-Kristo nga halin pa sa iba nga mga lugar (1:5). Kag gingpaandaman da niya si Gaius nga indì pagpatuyaran ang malain nga batasan ni Diotrefes. Ging-abiabi da niya si Demetrius, isa pa niya nga utod sa Ginoo kay maayo ang pamatuod ng tanan sa iya (1:12).

Ang Pagtunà

1 Palanggà ko nga Gaius,
Bilang maguyang, nagasulat ako sa imo nga nagahigugmà gid ning matuod.
2 Palanggà ko, kabay pa nga maayo ang tanan sa imo kabuhì kag ang imo lawas,
pareho sa imo pagtuo, nga makusog.
3 Nagakalipay ning dakò ang akon tagipusuon nang mag-abot diri ang mga kauturan
kay Kristo* kag may maayo nga gingbalità nga ikaw hay matutom sa matuod nga
pagpanudlò kag nagakabuhì sunò diri.
4 Wayà na ning mas makapalipay sa akon kundì ang masayuran ko nga ang akon
mga ungà sa pagtuo hay nagakabuhì sunò sa matuod nga pagpanudlò.

Ang Maayo nga Ginghuman ni Gaius

5 Palanggà ko nga Gaius, ginapakità mo ang pagkamatutom kay Hesu-Kristo kay
permi mo ginabuligan ang mga kauturan aber bukon mo kakilaya.
6 Nagpamatuod sinda sa kongregasyon ng mga nagatuo diri parti sa imo
paghigugmà sa inda. Maayo gid kung mabuligan mo ang tiyad ini nga mga tawo
sa inda pagbyahe, ini nga mga bulig hay angay gid sa mga nagaserbisyo sa Dios.
7 Pag sinda nagapanaw para magwali parti kay Hesu-Kristo,* wayà sinda nagapan-
gayò ning bulig sa mga tawo nga wayà nagatuo sa Dios.†
8 Nganì kita nga nagatuo ang dapat magbulig sa inda agud maging kaparte da kita
sa pagpasayod ng matuod nga pagpanudlò.

Ang Malain nga Ginghuman ni Diotrefes

9 Igwa ako ning gingsulat dati sa mga nagatuo dirà, pero wayà ginapanginanuha ni
Diotrefes ang akon otoridad nga ang gusto siya lang ang kilayahon nga pinunò.
10 Nganì kung ako makakarà dirà, ihambay ko sa indo ang iya mga ginghuman kag
ang mga malain nga iya ginghambay nga bukon matuod parti sa amon. Wayà pa
siya makuntinto, indì pa niya pagbatunon ang mga nagaabot nga mga miyugwali ng
kamatuuran kag ang gusto magbaton hay iya pa ginabawalan kag ginaitsapuyra sa
kongregasyon ng mga nagatuo.

Ang Maayo nga Pamatuod ni Demetrius

---

* **1:7 1:7** Sa Griego: sa pangayan. † **1:7 1:7** Sa Griego: sa mga bukon Judio.

11 Palanggà ko, ayaw pagpatuyari ang malain nga ihimplo kundì ang maayo. Ang
nagahuman ning maayo hay ungà ng Dios, ang nagahuman ning malain hay wayà
nakakakilaya sa Dios.
12 Parti naman kay Demetrius,‡ kaayo-ayo ang pamatuod ng tanan sa iya. Ang iya
mismo maayo nga pagkabuhì hay sunò sa matuod nga pagpanudlò. Kag kami da hay
makapamatuod sa iya kag sayod mo nga ang amon ginahambay hay matuod.

Ang Katapusan

13 Kadamò pa kuntà ako ning gusto nga ihambay sa imo pero bukon na sa sulat.
14 Kay nagalaom ako nga magakità kita nga daan kag makaistorya gid kita ning
maayo.
15 Kabay pa nga ang katawhayan* ng Dios yarà sa imo. Ang mga amigo mo diri hay
nagapangamusta sa imo. Ikamusta mo da ako sa kada isa dirà nga akon mga amigo.

‡ **1:12 1:12** Kadamò ang nagapati nga si Demetrius ang nagdaya ng ini nga sulat para kay Gaius.

Ang Sulat ni
JUDAS
Pasayod

Ini hay gingsulat ni Judas nga manghod ni Santiago; sinda hay mga manghod ni Hesus (Mateo 13:55). Gingsulat niya ini para sa mga nagatuo kay Hesu-Kristo tungod may pila ka tawo nga pasikreto nga nakahalò sa inda grupo nga salà ang pagpanudlò. Madamò ning ginghambay si Judas parti sa ini nga mga tawo. Sinda hay mga malain, nganì parusahan gid sinda ng Dios. Gingpaandaman niya ang mga nagatuo nga dapat indì sinda magpatuyad sa klasi ng inda pagkabuhì.

Ginglaygayan da niya ang mga miyugbasa nga mas kahinangyan gid nga proteksyunan ninda ang matuod nga pagtuo, nga gingtao ng Dios paagi sa iya mga apostoles kag miyugpanudlò. Nagtapos ang sulat ni Judas sa isa ka kaayo-ayo nga pangamuyò.

Ang Pagpangamusta

1 Ako si Judas nga ulipon ni Hesu-Kristo kag manghod ni Santiago* ang nagsulat
ini. Nagapangamusta ako sa indo nga mga gingpilì ng Dios agud magtuo sa iya, kamo
nga ginahigugmà ng Dios nga Amay kag ginaproteksyunan para kay Hesu-Kristo.
2 Kabay pa nga mabaton nindo ang dugang pa gid nga kaluoy, katawhayan* kag
paghigugmà ng Dios.

Ang bukon Matuod nga mga Manunudlò

3 Mga pinalanggà, gusto ko gid kuntà nga ang isulat sa indo hay parti sa kaluwasan
nga pareho naton nga nabaton, ugaling naisip ko nga mas kahinangyan gid nga
sulatan ko kamo para matinguhà nindo nga masunod kag maproteksyunan ang aton
pagtuo, agud indì mailisan ang pagtuo nga gingtao ng Dios kaisa lang gid sa iya mga
balaan nga tawo.
4 Ginasulat ko ini sa indo kay may mga tawo nga pasikreto nga nakahalò dirà
sa indo. Bukon sinda diosnanon kag ginabayluhan ninda ang matuod nga mga
pagpanudlò parti sa pagpakamaayo ng aton Dios agud makapagusto sinda sa
paghuman ng kalainan. Ginabaliwayà ninda ang isa lang gid nga tag-iya ng kabuhì,
nga imaw ang aton Ginoong Hesu-Kristo. Nasulat na nang una pa nga ini sinda hay
magabaton ning parusa.
5 Aber nasayuran na nindo ini, gusto ko pa gid nga ipadumdom sa indo nga
gingluwas ng Ginoo ang mga Israelita sa Egipto, pero nang ulihi gingpamatay niya
ang mga wayà nagtuo sa iya.
6 Dumduma da nindo ang mga anghel nga wayà nagpabilin sa inda katungdanan
dati, kundì gingbayaan ninda ang inda ginaistaran. Imaw adto nga gingpagapos sinda
ng Dios ning mga kadina nga indì mabugtò kag gingbutang sa madayom nga lugar
nga kaduyom-duyom gid hasta sa pag-abot ng adlaw nga husgahan sinda ng Dios.
7 Dumduma da nindo ang mga tawo sa Sodom kag Gomora kag sa mga banwa sa
palibot ninda. Naghuman sinda ning mga imoral sa bukon ninda kaparehas,* pareho
ng adto nga mga anghel. Ang parusa sa inda sa kalayo hay nagapaandam sa tanan
nga sa ulihi nga mga adlaw may parusa nga wayà ning katapusan sa kalayo nga indì
gid mamatay.

---

* **1:7 1:7** Naghuman sinda ning mga imoral sa bukon ninda kaparehas, isa sa mga gusto hambayon hay pag-ubay sa duha ka klasi ng tinuga; kung sa diin ini hay nagatukoy sa pag-ubay ng mga anghel sa mga tawo.

8 Imaw da sa ini nga mga tawo nga akon ginasambit nga nakahalò na dirà sa indo.
May mga pananamgo sinda nga nagatuyod sa inda agud magpakasalà kontra sa inda
kaugalingon nga lawas. Kag tungod da sa inda mga pananamgo nga ini, indì sinda
magpasakop sa Ginoo kag ginapakalain ninda aber ang mga mahimayaon nga tinuga.
9 Aber pa nganì si Micael nga pinunò ng mga anghel hay wayà naghuman ng tiyad
inà. Kay nang pagdiskusyon ninda ng diyablo kung sin-o sa inda ang magbuoy ng
patay nga lawas ni Moises, wayà siya nagpangahas nga sentensyahan si Satanas ning
may pagpakamalain. Ang ginghambay lang niya, “Sabyawon ka ng Ginoo!”
10 Pero inà nga mga tawo hay nagapakamalain sa mga butang nga wayà ninda
masasayuri. Pareho sinda sa mga sapat nga wayà ning isip pag ginahuman ninda
ang inda gusto, kay sinda hay wayà ning pang-intindi, kundì ginasunod lang ninda
ang inda mga nababatyagan, nga imaw da ang nagasirà sa inda.
11 Makaluluoy sinda! Kay ginasunod ninda ang pamatasan ni Cain.† Kag ginasunod
da ninda si Balaam,† kay aber nasayuran ninda nga malain ang inda ginahuman,
imaw da gihapon ang inda ginahuman tungod sa inda sobra nga handom sa kwarta.
Pareho da sinda kay Kora† nga nagbatò sa Dios, nganì parusahan da sinda pareho
niya.
12 Inà nga mga tawo hay nagasirà sa indo mga punsyon bilang mga utod kay Kristo*.
Kay nagapagusto lang sinda kaon kag inom kag wayà sinda nahuhuyà. Ang inda
lang kaugalingon ang inda ginadipara. Pareho sinda sa panganod nga ginapadpad
ng hangin kag wayà nagadaya ning uyan. Pareho da sinda ng kahoy nga wayà
nagapamunga bisan sa tyempo nga inugpamunga, kay ginggabot sinda kag patay
na gid.†
13 Pareho sinda sa madagkò nga humbak sa dagat kag kung pauno nga nakikità
ang buyà nga nagaluwas sa mga humbak, nakikità da ang inda mga hinimuan nga
makahuhuyà. Pareho sinda sa mga bituon nga nagtayang. Nganì may lugar nga
kaduyom-duyom nga ginatagana ang Dios para sa inda. Kag didto na sinda hasta sa
wayà ning katapusan.
14 Si Enoc nga ikaunom ka henerasyon halin kay Adan hay nagpropesiya na parti
sa inda. Naghambay siya, “Magaabot ang Ginoo kaibahan ng iya libo-libo nga mga
anghel,
15 agud husgahan ang tanan kag parusahan ang aber sin-o nga bukon diosnanon,
tungod ang tanan nga hinimuan ninda bukon makadios kag tungod malain gid ang
tanan nga ginahambay kontra sa iya ng mga makasasalà nga bukon diosnanon.”
16 Ini nga mga tawo nga nagakontra sa kamatuuran hay permi lang nagareklamo.
Bukon sinda kontento sa inda kamutangan, ginasunod lang ninda ang inda
kaugalingon nga malain nga mga handom kag hambugon sinda maghambay agud
mabuoy ninda ang inda gusto.

Ang Padumdom kag Bilin

17 Pero mga pinalanggà, dumduma nindo ang ginghambay sa indo dati ng mga
apostoles ng aton Ginoong Hesu-Kristo.
18 Naghambay sinda, “Sa ulihi nga tyempo, magaabot ang mga tawo nga magpang-
insulto kag ang sundon lang ninda hay ang inda kaugalingon nga mga handom nga
bukon diosnanon.”
19 Imaw ini nga mga tawo ang nagahuman ning mga paagi agud kamo nga mga
nagatuo hay mag-iyaiya. Ginagamhan sinda ng inda lawasnon nga kinaugalì. Wayà
sa inda ang Espiritu Santo.

---

† **1:11 1:11** Gingtunaan 4:2-16 † **1:11 1:11** Mga Bilang 22 † **1:11 1:11** Mga Bilang 16 † **1:12 1:12** Sa literal: patay na ning pangaduha.

Ang Katapusan nga Laygay

20 Pero kamo, mga pinalanggà, palig-una nindo ang indo balaan nga pagtuo.
Magpangamuyò kamo paagi sa gahom ng Espiritu Santo.
21 Ayaw nindo paglimuti ang paghigugmà ng Dios mintras nagahuyat kamo ng
kabuhì nga wayà katapusan nga itatao ng aton Ginoong Hesu-Kristo tungod sa iya
kaluoy.
22 Kaluy-i nindo ang mga nagapangduha-duha sa pagtuo.
23 Buligi nindo ang iban agud maluwas sinda sa parusa, pareho sa nagaluwas ng isa
ka butang nga masusunog na. Kaluy-i da nindo ang iban, pero mag-andam kamo sa
inda mga ginahuman. Likawi nindo ang inda malain nga mga hinimuan kay pareho
ini ng mga barò nga mahigkò.

Ang Pagdayaw kag Pagpasalamat sa Dios

24 Siya ang Dios nga makakabantay sa indo agud indì kamo mahuyog sa salà
kag madadaya niya kamo sa iya presensya agud wayà kamo ning kasawayan kag
malipayon gid.
25 Dayawon gid siya! Siya lang gid ang Dios kag aton Manluluwas paagi kay Hesu-
Kristo nga aton Ginoo. Sa iya ang kahimayaan, pagkahalangdon, pagkamakagagahom
kag otoridad tunà pa nang una, hasta niyan kag sa wayà katapusan. Kabay pa!

PAHAYAG
(Ang Gingpakità ng Dios kay Juan)
Pasayod

Ini nga libro hay gingsulat ni Apostol Juan para ang mga nagatuo kay nakakaagi sinda ning mga kahugaan tungod sa inda pagtuo nga si Hesus ang Ginoo kag Manluluwas nga gingpangakò ng Dios. Si Juan hay isa sa dose nga gingpilì ni Hesus nga iya naging apostol. Kag tungod sa iya pagsunod kay Hesus, gingpatapok siya sa isla ng Patmos.

Gingsulat niya ini para taw-an ning paglaom kag patibayon ang pagtuo ng mga miyugbasa. Ginglaygayan da niya sinda nga magtinguhà gid nga maging matutom sa Dios sa tanan nga oras, aber pa sa kahugaan kag kamatayon paagi sa inda pagtuo.

Ini nga libro hay ginatawag nga Pahayag kay ang kadamuan sa ini nga libro hay pagpasayod parti sa mga butang nga matatabò sa ulihi nga mga adlaw paagi sa mga panan-awon kag sa mga simbulo nga gingpakità ng Dios kay Juan. Sa mga nagatuo, ini hay nagatao ning paglaom kag kalipay; pero sa mga wayà nagatuo, ini hay nagatao ning kahadlok.

Aber bukon pare-pareho ang pang-intindi ng mga nagabasa kung ano ang gusto hambayon ng mga nakasulat diri, ang gusto ipasayod ng Dios hay klaro gid: paagi kay Hesu-Kristo, peperdihon ng Dios ang tanan niya nga kaaway kaibahan si Satanas. Kag madamò nga premyo ang mababaton ng iya mga ungà nga matutom kag matiniison nga nagahuyat sa pagbalik ni Hesu-Kristo nga Ginoo.

Ang Primero nga Hambay

1 Ini hay pahayag ni Hesu-Kristo nga gingtao ng Dios sa iya, agud ipasayod
naman niya sa iya mga miyugserbisyo ang mga butang nga malapit na gid matabò.
Gingpasayod ini ni Kristo* sa iya miyugserbisyo nga si Juan paagi sa anghel nga iya
gingsugò.
2 Ako, si Juan, hay nagapamatuod sa tanan nga gingpakità sa akon parti sa
ginghambay ng Dios kag sa gingpamatuuran ni Hesu-Kristo.
3 Bulahan ang nagabasa sa mga mensahe sa ini nga propesiya kag ang mga
nagapamatì kag nagatuman sa mga nakasulat diri. Kay ini tanan hay malapit na
matabò.

Ang Pagpangamusta sa Pito nga Iglesya

4-5 Nagapangamusta ako sa indo nga yarà sa pito nga iglesya sa probinsya ng Asia*.
Kabay pa nga mabaton nindo ang grasya* kag katawhayan* halin sa Dios, sa
Espiritu Santo kag kay Hesu-Kristo. Sa Dios, nga imaw siya niyan, nang una kag
ang magaabot. Sa pito nga Espiritu†, nga yadto sa atubangan ng iya trono. Kag kay
Hesu-Kristo nga siya ang matutom nga testigo, ang panganay nga nabanhaw sa mga
patay kag siya ang pinunò ng mga harì sa dutà. Ginahigugmà niya kita kag ginghilway
sa aton mga kasal-anan paagi sa iya dugò.
6 Gingsakop niya kita sa iya paghaharì kag ginghuman niya kita nga mga parì para
magserbisyo sa Dios nga iya Amay. Kay Hesu-Kristo ang kahimayaan kag gahom
hasta sa wayà katapusan. Kabay pa!

---

* **1:4-5 1:4-5** Nang una ang Asia hay isa sa mga probinsya ng Imperyo ng Roma. Niyan ini nga lugar hay parte ng nasyon nga Turkey. † **1:4-5 1:4-5** *Pito nga Espiritu*: ang isa nga posible nga gusto hambayon hay ang kabilugan ng Espiritu, kay ang numero nga pito sa kultura ng mga Judio hay kabilugan o kumpleto.

7 Tandai nindo! Magaabot si Hesus sa ibabaw ng mga panganod kag makikità
siya ng tanan, patì ang mga nagpapatay sa iya kag ang tanan nga lahì sa dutà hay
magatangis tungod sa iya. Matuod gid ini. Kabay pa!
8 "Ako ang Alpha kag ang Omega,"‡† hambay ng Ginoo nga Dios nga imaw ang
makagagahom sa tanan, nga imaw niyan, nang una kag ang magaabot.

Ang Panan-awon ni Juan

9 Ako si Juan nga indo utod sa Ginoo kag kaibahan sa kahugaan, sa paghaharì
ng Dios kag sa pag-antos tungod sa pagtuo kay Hesus. Gingtapok ako bilang isa ka
priso sa isla nga ginatawag nga Patmos tungod gingwali ko ang hambay ng Dios kag
gingpamatuuran ko ang parti kay Hesus.
10 Sa adlaw ng pagsamba sa Ginoo§, naggahom sa akon ang Espiritu ng Dios kag
nabatian ko sa akon likod hampig ang makusog nga tunog nga daw trumpeta,
11 nga nagahambay, "Isulat* mo ang imo nakità kag ipadaya mo sa pito nga iglesya:
sa Efeso, Smirna, Pergamum, Tiatira, Sardis, Filadelfia kag Laodicea."
12 Naglisò ako agud tan-awon kung sin-o ang nagahambay sa akon kag nakità ko
ang pito ka iwagan nga bulawan.
13 Sa tungà ng ini nga iwagan, hay may nagatindog nga daw sa tawo, nga nakabarò
nga abot hasta sa siki kag may hagkos nga bulawan nga nakapalibot sa iya dughan.
14 Ang iya buhok hay sobra gid kaputì kag ang iya mata hay nagadayab nga daw
pareho sa kalayo.
15 Kag ang iya siki hay nagakintab nga daw sa bronsi nga gingtunaw sa hurnuhan
kag ang iya boses hay makusog gid pareho sa tunog ng mabahoy nga busay.
16 Ang iya tuo nga kamot hay may ginahawiran nga pito nga bituon kag sa iya bàbà
hay nagaluwas ang espada nga magkabuak ang duyot. Ang iya uyahon hay pareho
sa adlaw nga kasilaw-silaw gid.
17 Pagkakità ko sa iya, natumba ako sa iya atubangan nga daw patay. Gingtungtong
niya ang iya tuo nga kamot sa akon kag naghambay, "Ayaw mahadlok! Ako ang Una
kag ang Ulihi.
18 Ako ang may kabuhì nga wayà katapusan. Namatay ako, pero sirua, nabanhaw
ako kag indì na mamatay hasta san-o. Igwa ako gahom† sa kamatayon kag sa Hades
nga lugar ng mga patay.
19 Nganì isulat mo ang mga butang nga imo nakità, ang mga butang nga natatabò
niyan kag ang mga matatabò sa ulihi.
20 Parti sa pito ka bituon nga nakità mo sa akon tuo nga kamot kag sa pito ka iwagan
nga bulawan, imaw ini ang gusto hambayon nga ginapasayod ko sa imo: ang pito nga
bituon hay ang mga anghel ng pito nga iglesya kag ang pito nga iwagan hay ang pito
nga iglesya."

2

Ang Sulat para sa Iglesya sa Efeso

1 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Efeso. Imaw ini ang
mensahe nga ginahambay ng nagahawid sa pito nga bituon sa iya tuo nga kamot, nga
nagapanaw sa tungà ng pito ka iwagan nga bulawan:

‡ **1:8 1:8** Imaw ini ang una kag ang katapusan nga mga litra sa alphabet ng Griego. Nganì ang gusto hambayon diri ni Hesus hay siya ang gingtunaan kag ang katapusan ng tanan. † **1:8 1:8** 21:6, 22:13 § **1:10 1:10** *Sa adlaw ng pagsamba sa Ginoo:* gusto hambayon Adlaw ng Ginoo, ini ang Una nga Adlaw ng semana kung sa diin nagasamba ang mga nagatuo sa Dios. * **1:11 1:11** Nang una, wayà sinda libro nga pareho niyan. Ang inda papel hay ginatawag nga papirus nga himò sa nagatubò nga daw sa tigbaw. Ginasulatan ng mga tawo ang mahabà nga papirus kag puydi ini malukot. † **1:18 1:18** Sa literal: lyabi.

2 Sayod ko ang indo mga ginahuman, ang indo pagpangabudlay kag ang indo
pag-antos. Sayod ko da nga wayà nindo ginakunsintiha ang malain nga mga tawo.
Gingtistingan nindo ang nagahambay nga sinda kuno hay mga apostoles kag indo
nasayuran nga sinda hay nagapinusong.
3 Kamo hay nag-antos kag nagpadayon sa pagtuo sa akon kag wayà kamo
nagpangluya.
4 Pero imaw ini ang wayà ko nagustuhi sa indo: ang paghigugmà nindo sa akon
niyan hay bukon na pareho nang dati.
5 Nganì dumduma kung mauno kadakò ang indo paghigugmà nang una sa akon,
hinuysuyi kag talikuri ang indo salà kag himua liwat ang dati nindo nga ginahuman.
Kung indì, makarà ako kag buy-on ko ang indo iwagan. Nganì talikuri nindo ang indo
salà.
6 Pero imaw naman ini ang kaayo sa indo: ginakaugutan nindo ang mga
ginahuman ng mga Nicolaita*, nga imaw da ang akon ginakaugutan.
7 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya. Ang aber sin-o nga magdaog hay tugutan ko nga magkaon
ning bunga ng kahoy nga nagatao ning kabuhì nga yadto sa Paraiso ng Dios.”

Ang Sulat para sa Iglesya sa Smirna

8 “Isulat mo para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Smirna. Imaw ini ang
mensahe nga ginahambay niya nga imaw ang Una kag ang Ulihi, nga namatay pero
nabanhaw:
9 Sayod ko ang indo pag-antos kag ang indo kapobre, pero ang matuod kamo
hay manggaranon sa espiritwal nga mga butang. Nasayuran ko da ang malain nga
ginahambay sa indo ng nagahambay nga mga Judio kuno sinda pero ang matuod
sakop sinda ni Satanas.
10 Ayaw kamo mahadlok sa indo pagaantuson nga malapit na mag-abot. Tandai
ini! Ang iban sa indo hay ipapriso ng diyablo agud tistingon kamo, pero napuyò ka
adlaw lang ang indo kahugaan nga maagihan. Pero maging matutom kamo sa akon
aber patyon pa kamo, kay taw-an ko kamo ning kabuhì nga wayà katapusan bilang
premyo*.
11 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya. Ang aber sin-o nga magdaog hay indì na makaagi ng
ikaduha nga kamatayon†.”

Ang Sulat para sa Iglesya sa Pergamum

12 “Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Pergamum. Imaw ini
ang mensahe nga ginahambay ng may espada nga magkabuak ang duyot:
13 Sayod ko nga aber nagaistar kamo sa lugar nga didto nagagahom si Satanas,
matutom gihapon kamo sa akon. Kag wayà nindo ginatalikuri ang indo pagtuo,
aber pa nang si Antipas, ang akon matutom nga testigo hay gingpatay dirà sa indo
lugar nga ginaistaran ni Satanas.
14 Pero may pila ako ka mga butang nga wayà nagustuhi sa indo. Kay igwa dirà
sa indo ning mga nagasunod sa pagpanudlò ni Balaam. Nagtudlò siya kay Balak
kung pauno makumbinsi ang mga Israelita nga makasalà paagi sa pagkaon nga
ginghalad sa mga dios-diosan kag paghuman ning imoral.†
15 Igwa da mga tawo dirà sa indo nga nagasunod sa pagpanudlò pareho ng mga
Nicolaita.

---

* **2:10 2:10** Sa literal: korona ng kabuhì. † **2:11 2:11** *Ikaduha nga kamatayon*: ang gusto hambayon espiritwal nga kamatayon o parusa nga wayà katapusan sa impyerno. † **2:14 2:14** Mga Bilang 22:1-25:9, 31:16

16 Nganì talikuri ang indo mga salà. Kung indì, makarà ako nga daan kag batuan
ko sinda paagi sa espada nga nagaluwas sa akon bàbà.
17 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya. Ang aber sin-o nga magdaog hay taw-an ko ning manna*
nga akon ginatagana sa langit kag putì nga bato nga may nakasulat nga bag-o nga
ngayan nga wayà may makasayod kundì adto lang ang makakabaton."

Ang Sulat para sa Iglesya sa Tiatira

18 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Tiatira. Imaw ini ang
mensahe nga ginahambay ng Ungà ng Dios nga ang iya mata hay nagasiga pareho sa
kalayo kag ang iya siki hay nagakintab pareho sa bronsi:
19 Sayod ko ang indo mga hinimuan. Sayod ko nga kamo mahigugmaon, matutom,
mahugod sa pagserbisyo kag mainantuson. Sayod ko da nga mas madamò ang indo
mga ginahuman niyan kaysa nang una.
20 Pero imaw ini ang wayà ko nagustuhi sa indo: gingtugutan nindo ang babayi
nga si Jezebel nga nagahambay nga propeta* kuno siya. Ginatudluan niya kag
ginapatayang ang mga nagaserbisyo sa akon. Kay nagahambay siya nga bukon
malain ang maghuman ning imoral kag magkaon ning mga pagkaon nga ginghalad
sa mga dios-diosan.
21 Gingtaw-an ko siya ning tamà nga oras agud talikuran niya ang iya mga salà,
pero indì niya gusto magtalikod sa iya ginahuman nga imoral.
22 Tandai ini! Taw-an ko siya ning sakit hasta indì na siya makabangon sa iya
higdaan kag patì ang iya mga kawatan. Kakastiguhon ko gid sinda ning tudo kung
indì ninda talikuran ang inda mga salà nga ginahuman.
23 Pamatyon ko da ang mga nagasunod‡ sa iya pagpanudlò agud masayuran ng
tanan nga iglesya nga ako ang nakakasayod ng hunahunà kag tagipusuon ng mga
tawo. Kag bayusan ko ang kada isa sunò sa indo mga ginghuman.
24 Pero ang iban sa indo nga mga taga-Tiatira wayà gid nagsunod sa malain nga
pagpanudlò ni Jezebel. Wayà nindo natun-i ang inda ginahambay nga madayom
nga mga pagpanudlò ni Satanas. Nganì wayà na ako iban nga ipahuman sa indo
kundì ang importante lang nga sugò.
25 Basta padayuna lang nindo nga maging matibay ang indo pagtuo sa akon hasta
ako mag-abot.
26 Ang aber sin-o nga magdaog kag magpadayon sa pagtuman ng akon mga sugò
hasta sa katapusan, itatao ko sa iya ang otoridad sa pagdumaya sa mga nasyon.
27 Magadumaya siya nga wayà gid may makakontra kundì peperdihon gid niya
adtong wayà nagakilaya ng iya pudir nga daw nagabasag lang siya ning kuyon gamit
ang sungkod nga saysayon.†
28 Pareho ng otoridad sa pagdumaya nga akon nabaton sa akon Amay, itatao ko
da sa iya ang bituon sa aga-aga.§
29 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya."

3

Ang Sulat para sa Iglesya sa Sardis

1 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Sardis. Imaw ini ang
mensahe nga ginahambay ng may pito nga Espiritu ng Dios kag may pito nga bituon:

---

‡ **2:23 2:23** Sa literal: mga ungà. † **2:27 2:27** Salmo 2:9 § **2:28 2:28** Nang tyempo ng Imperyo ng Roma, ang gusto hambayon ng bituon sa aga-aga hay simbulo ng pagdaog.

Sayod ko ang indo mga ginahuman; ginabantog kamo nga matutom sa akon pero
ang matuod bukon galì.*
2 Nganì magbatì kamo kag pakusuga ang nabilin nindo nga pagtuo, nga hayos
malapit na mamatay. Kay nasayuran ko nga ang indo mga ginghuman hay bukon pa
kumplito sa panirò ng akon Dios.
3 Nganì dumduma ang gingtudlò sa indo nga indo gingbaton. Tumana nindo inà
kag talikuri ang indo mga salà. Kay kung indì kamo magbatì, makarà ako sa indo
pareho ng isa ka miyugpangawat kay indì nindo masayuran kung ano nga oras ang
akon pag-abot.
4 Pero may pila sa indo nga taga-Sardis nga wayà pagmantsahi ang inda barò†.
Magapanaw sinda kaibahan ko nga nakabarò ning putì kay angay gid sinda nga
magbarò ini.
5 Ang magadaog hay pagabaruan da ning putì kag indì ko pagpayaon ang iya
pangayan sa Libro ng Kabuhì. Ipakilaya ko siya sa atubangan ng akon Amay kag sa
iya mga anghel nga siya hay nagasunod sa akon.
6 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya."

Ang Sulat para sa Iglesya sa Filadelfia

7 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Filadelfia. Imaw ini ang
mensahe nga ginahambay ng balaan kag masasaligan. Siya ang nagaharì pareho ng
pagharì ni David nang una kag siya lang ang nagadaya ning lyabi sa iya gingharian.
Kag kung abrihan niya agud makasuyod ang tawo, wayà gid may makasara kag kung
sarhan niya wayà gid may makaabri:
8 Sayod ko ang indo mga ginahuman. Sirua! May ging-abrihan ako nga
pwertahan para sa indo, nga wayà may makasara kay nasayuran ko nga ginasunod
nindo ang akon pagpanudlò kag permi kamo matutom sa akon aber maluya kamo.
9 Pamatì kamo! Pakaraon ko kag paluhuron sa atubangan nindo ang mga tawo
nga nagahambay nga sinda kuno hay Judio pero mga bakakon kag kaibahan ni
Satanas, agud masayuran ninda nga ginahigugmà ko kamo.
10 Tungod gingtuman nindo ang akon sugò nga may pag-antos, bantayan ko kamo
sa pagtilaw nga magaabot sa bilog nga kalibutan, kung tistingon ko na ang tanan
nga tawo sa dutà.
11 Maabot na ako nga daan, nganì padayuna gid maayo ang pagtuman sa matuod
nga pagpanudlò, para wayà aber sin-o nga makaagaw ng indo premyo‡.
12 Ang aber sin-o nga magdaog hay humanon ko nga daw haligi ng templo ng
akon Dios kag magiging permanenti na gid siya didto. Isulat ko sa iya ang pangayan
ng akon Dios kag magiging pumuluyò siya ng syudad ng akon Dios. (Imaw ini nga
syudad ang bag-o nga Jerusalem nga nagababà halin sa akon Dios sa langit.) Isulat
ko da sa iya ang akon bag-o nga pangayan§.
13 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya."

Ang Sulat para sa Iglesya sa Laodicea

14 "Isulat mo ini para sa anghel nga nagabantay sa iglesya sa Laodicea. Imaw ini
ang mensahe nga ginahambay niya, nga ang pangayan hay 'Amen', ang matutom kag
matuod nga testigo, ang ginghalinan ng tanan nga gingtuga ng Dios:

---

* **3:1 3:1** Sa literal: kamo hay daw buhì pero patay na. † **3:4 3:4** *Wayà pagmantsahi ang inda barò*: ang gusto hambayon ang inda pagkabuhì hay malimpyo nga wayà nagakasalà sa Dios. ‡ **3:11 3:11** Sa literal: korona. § **3:12 3:12** *Bag-o nga pangayan*: Ang gusto hambayon siya hay may espisyal nga relasyon sa akon.

15 Sayod ko ang indo mga hinimuan. Sayod ko nga bukon kamo pareho sa
malamig o mainit nga tubì*. Gusto ko kuntà nga kung malamig kamo, malamig
na lang o kung mainit, mainit na lang.
16 Tungod kamo hay maayabaab, bukon mainit kag bukon da malamig, nganì
ibugwak ko kamo.
17 Kay ginahambay nindo, 'Manggaranon kami, asensado kag wayà na ning
kahinangyan pa'. Pero wayà kamo kasayod nga kamo hay misirabli, makaluluoy,
pobre sa pagtuo, buta sa kamatuuran kag wayà barò sa panirò ng Dios.
18 Nganì ginalaygayan ko kamo nga magbakay sa akon ning bulawan nga
gingpaagi sa kalayo nga imaw ang matuod nga pagtuo, agud magmanggaranon kamo.
Magbakay da kamo ning putì nga barò nga indo isuksok para matabunan ang indo
makahuhuyà nga lawas nga nakauba. Kag magbakay da kamo ning buyong nga
pangpahid sa indo mata para makakità kamo.
19 Ginasabyaw ko kag ginadisiplina ang tanan nga akon ginahigugmà. Nganì
maghinuysoy kamo kag talikuran nindo ang indo mga salà.
20 Tan-awa nindo! Nagatindog ako sa luwas ng pwertahan kag nagapanuktok.
Ang aber sin-o nga makabatì ng akon boses kag mag-abri ng pwertahan, masuyod
ako sa iya bayay kag magakaon ako kaibahan niya.
21 Ang aber sin-o nga magdaog hay taw-an ko ning pribilihiyo nga makapungkò
katupad ko sa akon trono. Pareho da sa akon nga nagdaog kag niyan nagapungkò
katupad ng akon Amay sa iya trono.
22 Kamo nga nagapamatì, dapat intindihon gid nindo ang ginahambay ng Espiritu
ng Dios sa mga iglesya."

4

Ang Pagsamba sa Langit

1 Pagkatapos ko nga makità adto nga mga butang, nagtan-aw ako kag nakità ko ang
bukas nga pwertahan sa langit kag nabatian ko liwat ang boses nga daw tunog ng
trumpeta nga nagahambay sa akon, "Sakà diri kay ipakità ko sa imo ang dapat nga
matabò sa paabuton."
2 Adto nga daan naggahom sa akon ang Espiritu ng Dios kag nakità ko sa langit ang
isa ka trono kag ang nagapungkò didto.
3 Ang nagapungkò didto hay makintab pareho ng mamahayon nga mga bato, ng
haspi nga berdi kag ng kornalina nga puya. Kag sa palibot ng trono hay may
bayangaw nga makintab pareho ng esmeralda nga berdi kag silag.
4 Sa palibot ng trono may baynti kwatro ka trono kag may nagapungkò didto
nga baynti kwatro nga miyugdumaya* nga nakabarò ning putì kag may korona nga
bulawan.
5 Halin sa trono hay nagapinangilat, may makusog nga nagatinunog kag nagadi-
nayugdog. Kag sa atubangan ng trono may pito ka iwagan nga nagadayab nga imaw
ang pito nga Espiritu ng Dios.
6 Didto da sa atubangan ng trono daw may dagat nga matin-aw pareho ng kristal.
Sa palibot ng trono, may upat ka buhì nga tinuga nga punò ning mga mata sa
atubangan kag sa likod.
7 Ang una nga buhì nga hayop hay daw sa leon, ang ikaduha hay daw sa baka,
ang ikatuyo hay daw sa tawo ang iya uyahon kag ang ikaupat hay daw sa banog nga
nagalupad.

---

* **3:15 3:15** *Bukon kamo pareho sa malamig o mainit nga tubì*: ang gusto hambayon hay wayà kamo puyos. * **4:4 4:4** Sa literal: maguyang. Ang gusto nga hambayon, may otoridad sinda kag ginatahod ng mga tawo.

8 May tig-unom nga pakpak ang upat ka buhì nga tinuga kag ang kada isa sa inda
hay punò ning mga mata ang lawas, patì sa idayom ng mga pakpak. Wayà sinda
nagaduyog adlaw kag gab-i ng kahahambay,
"Balaan! Balaan! Balaan ang aton Ginoong Dios nga makagagahom sa tanan.
Ang Dios nang una, niyan kag ang magaabot."
9 Ining upat ka buhì nga tinuga hay padayon nga nagatao ng pagdayaw, pagtahod
kag pagpasalamat sa iya nga nagapungkò didto sa trono, nga buhì hasta sa wayà
katapusan.
10 Mintras ginahimò ninda ini, ang baynti kwatro nga miyugdumaya hay nagaluhod
kag nagahapà nga nagasamba sa iya nga nagapungkò didto sa trono nga buhì hasta
sa wayà katapusan. Kag ginabutang ninda ang inda mga korona† sa atubangan ng
trono kag nagahambay,
11 "O Ginoo nga amon Dios,
angay gid ikaw nga amon himayaon kag tahuron kay ikaw hay makagagahom.
Kay ikaw ang nagtuga ng tanan nga butang
kag sunò sa imo kabubut-on, sinda hay gingtuga mo kag gingtaw-an ning kabuhì."

5

Ang Kasulatan kag ang Kordero

1 Pagkatapos adto, may nakità ako nga nakalukot nga kasulatan sa tuo nga kamot
ng nagapungkò sa trono kag may nakasulat sa magkabuak nga naselyuhan ning pito
nga selyo.
2 Kag may nakità ako nga isa ka makagagahom nga anghel nga nagapasayod sa
makusog nga boses. "Sin-o ang angay nga makasirà ng mga selyo kag makabukas ng
adto nga kasulatan?"
3 Pero wayà gid ning aber isa sa langit o sa dutà o sa idayom man ng dutà nga
angay makabukas o makabasa ng adto nga kasulatan.
4 Nganì nagtangis gid ako kay wayà ning aber isa nga angay makabukas o magtan-
aw ng adto nga kasulatan.
5 Niyan ang isa sa miyugdumaya hay naghambay sa akon, "Ayaw magtangis! Tan-
awa, ang ginatawag nga Leon sa tribo ni Juda, inapo ni David. Siya ang Mandadaog.
Siya ang makakasirà ng pito nga selyo kag makakabukas ng kasulatan nga nakalukot."
6 Pagkatapos nakità ko ang isa ka Kordero nga nagatindog sa atubangan ng iya trono
nga ginapalibutan ng upat ka buhì nga tinuga kag ng mga miyugdumaya. Kung tan-
awon, daw pinatay na siya. May pito siya nga sungay kag pito nga mata nga imaw
ang pito nga Espiritu ng Dios nga gingpadaya sa bilog nga kalibutan.
7 Nagpalapit siya kag iya gingbuoy ang kasulatan sa tuo nga kamot ng nagapungkò
sa trono.
8 Pagkabuoy niya ng kasulatan nga nakalukot, ang upat ka buhì nga tinuga kag ang
baynti kwatro nga miyugdumaya hay nagluhod sa atubangan ng Kordero. Ang kada
isa sa inda hay may alpa* kag hambawan nga bulawan nga punò ning insenso nga
imaw ang mga pangamuyò ng mga balaan nga tawo ng Dios.
9 Kag nagakanta sinda ning bag-o nga kanta:
"Ikaw ang angay nga magbuoy ng kasulatan nga nakalukot kag magbukas ng mga
selyo.
Kay gingpatay ka kag tungod sa imo dugò gingtubos mo para sa Dios ang mga tawo
halin sa tanan nga tribo, iba-iba nga linggwahe, lahì kag nasyon.

† **4:10 4:10** Ang gusto hambayon ng korona hay ang inda gahom kag otoridad sa pagdumaya bilang mga harì. Diri hay ginasukò ninda ang inda gahom sa Dios. * **5:8 5:8** *Alpa*: sa English hay *harp,* isa ka klasi nga instrumento.

10 Ginglakot mo sinda sa imo paghaharì kag ginghuman mo sinda nga mga parì para
magserbisyo sa Dios.”
11 Pagkatapos nakità ko kag nabatian ang boses ng kadamò-damò nga anghel nga
nagapalibot sa trono, sa mga buhì nga hayop kag sa mga miyugdumaya. Ang bilang
ng mga anghel hay libo-libo kag milyon-milyon.
12 Kag nagakanta sinda sa makusog nga boses:
“Ang Kordero nga gingpatay hay angay nga tahuron, himayaon kag dayawon, kay
siya hay makagagahom, manggaranon, mayad kag makusog.”
13 Kag nabatian ko ang tanan nga may kabuhì sa langit, sa dutà, sa idayom ng dutà
kag sa dagat. Ang tanan nga gingtuga ng Dios hay nagakanta:
“Aton dayawon, tahuron kag himayaon ang nagapungkò sa trono kag ang Kordero,
kag dapat kilayahon nga nagadumaya sa tanan hasta sa wayà katapusan!”
14 Ang upat ka buhì nga tinuga hay nagsabat, “Kabay pa!” Kag ang mga miyugdumaya
hay nagluhod kag nagsamba.

6

Ang Pagsirà sa mga Selyo

1 Niyan nakità ko ang Kordero nang gingsirà niya ang primero sa pito nga selyo.
Kag nabatian ko ang isa sa upat ka buhì nga tinuga nga ang boses hay daw tunog ng
dayugdog nga nagahambay, “Kari!”
2 Nagtan-aw ako kag nakità ko ang isa ka putì nga kabayò kag ang nagasakay didto
hay may daya nga indian panà kag gingtaw-an siya ning korona. Nagbabà siya sa
kalibutan halin sa langit para magdaog kag padayon pa nga magpandaog.
3 Nang gingsirà ng Kordero ang pangaduha nga selyo, nabatian ko ang pangaduha
ka buhì nga hayop nga nagahambay, “Kari!”
4 Kag nag-abot ang isa ka puya nga kabayò kag ang nagasakay didto hay gingtaw-an
ning mabahoy nga espada kag gingtaw-an da ning gahom para magtunà ning gira sa
kalibutan, agud ang mga tawo hay magpinatyanan.
5 Nang gingsirà ng Kordero ang pangtuyo nga selyo, nabatian ko ang pangtuyo ka
buhì nga hayop nga nagahambay, “Kari!” Nagtan-aw ako kag nakità ko ang isa ka
itom nga kabayò kag ang nagasakay didto nga may daya nga kiluhan sa iya kamot.
6 Nabatian ko ang daw boses halin sa upat ka buhì nga tinuga nga nagahambay,
“Pamahaya ang inda pagkaon. Isa lang ka takos* ng trigo nga arina ang mababakay
ng isa ka adlaw nga sweldo kag tuyo ka takos nga barley* nga arina ang mababakay
ng adto da nga presyo. Ayaw pag-uyaki ang lana ng olibo* kag ilimnon.”
7 Nang gingsirà ng Kordero ang pang-upat nga selyo, nabatian ko ang boses ng
pang-upat ka buhì nga tinuga nga nagahambay, “Kari!”
8 Nagtan-aw ako kag nakità ko ang isa ka kabayò nga mapus-aw ang kolor kag ang
nagasakay didto nga ang pangayan hay Kamatayon kag nagasunod sa iya ang Hades†.
Gingtaw-an sinda ning otoridad agud mangpatay ng mga tawo sa upat ka parte ng
kalibutan paagi sa gira, gutom, sakit kag sa mapintas nga mga hayop.
9 Nang gingsirà ng Kordero ang panglima nga selyo, nakità ko sa ubos ng altar* ang
mga espiritu ng tawo nga gingpatay tungod sa inda pagwali sa Hambay ng Dios kag
sa inda padayon nga pagpamatuod.
10 Kag nagsinggit sinda ning makusog, “Ginoo nga makagagahom, balaan kag
masaligan, san-o mo pa pagahusgahan kag pagabayusan ang mga tawo sa kalibutan
nga nagpamatay sa amon?”

---

* **6:6 6:6** *Takos*: Sa Griego hay *choenix*, mga isa ka litro. † **6:8 6:8** *Hades*: sa Griego, ang gusto hambayon hay lugar ng mga espiritu ng patay.

11 Kag ang kada isa sa inda hay gingtaw-an ning putì nga barò nga mahabà. Ang
hambay sa inda hay magpahuway anay sinda ning matag-od nga tyempo hasta nga
makumplito ang bilang ng mga kapareho ninda nga ulipon ni Kristo kag ng inda mga
kauturan, nga pagapatyon da pareho ninda.
12 Pagkakità ko nga gingsirà ng Kordero ang pang-unom nga selyo, naglinog ning
sobra ka kusog kag nagduyom ang adlaw pareho sa itom nga barò kag ang bulan hay
nagpuya pareho ng dugò.
13 Nagkahuyog sa dutà ang mga bituon sa langit, pareho ng hilaw pa nga igos* nga
nagakalarag kung huyupon ng makusog nga hangin.
14 Ang langit hay naduyà pareho ng ginalukot nga papel. Ang mga bukid kag mga
isla hay nahalin sa inda mga pwesto.
15 Pagkatapos nagpanagò sa mga kuyba kag sa madagkò nga mga bato sa mga
bukid ang mga harì sa dutà, mga miyugdumaya, mga pinunò ng mga sundalo, mga
manggaranon, mga maimpluwensya nga tawo kag ang mga ulipon kag bukon.
16 Naghambay sinda sa mga bukid kag mga bato, "Tumpagi kami kag tabuni agud
indì kami makità ng nagapungkò sa trono kag agud indì namon mabatyagan ang
parusa ng Kordero.
17 Kay nag-abot na ang makahiyadlok nga adlaw ng pagparusa ng Dios kag ng
Kordero! Sin-o ang makaantos ini?"

7

Ang 144,000 nga Ulipon ng Dios nga Gingmarkahan

1 Pagkatapos adto, may nakità ako nga upat ka anghel nga nagatindog sa upat nga
kanto ng kalibutan. Ginapunggan ninda ang upat nga hangin sa kalibutan agud wayà
ning magahuyop sa dutà, sa dagat kag sa aber ano nga kahoy.
2 Kag nakità ko ang isa pa ka anghel nga nagapaibabaw halin sa este nga may
pangmarka ng Dios nga buhì. Kag gingsinggitan niya ning makusog ang upat ka
anghel nga gingtaw-an ng Dios ning gahom para magsirà sa dutà kag sa dagat.
3 Hambay niya, "Ayaw anay pagsiraa ang dutà, ang dagat kag imaw da ang mga
kahoy hasta nga mamarkahan namon ang agtang ng mga ulipon nga nagaserbisyo sa
aton Dios."
4 Kag nabatian ko ang bilang ng gingpangmarkahan hay 144,000 halin sa dose ka
tribo ng Israel.
5 Sa tribo ni Juda 12,000;
sa tribo ni Reuben 12,000;
sa tribo ni Gad 12,000;
6 sa tribo ni Asher 12,000;
sa tribo ni Naftali 12,000;
sa tribo ni Manase 12,000;
7 sa tribo ni Simeon 12,000;
sa tribo ni Levi 12,000;
sa tribo ni Isacar 12,000;
8 sa tribo ni Zebulun 12,000;
sa tribo ni Jose 12,000;
sa tribo ni Benjamin 12,000.

Ang Pagtao ng Premyo sa mga Nagdaog

9 Pagkatapos adto, nagtan-aw ako kag nakità ko ang kadamò-damò gid nga mga
tawo nga wayà ning makabilang. Halin sinda sa tanan nga nasyon, tribo, lahì, iba-
iba nga linggwahe kag nagatindog sa atubangan ng trono kag ng Kordero. Nakabarò
sinda ning putì nga mahabà kag may bitbit nga mga dahon ng palmera.

10 Kag nagasinggit sinda ning makusog, “Ang kaluwasan halin sa aton Dios nga
nagapungkò sa trono kag halin sa Kordero!”
11 Ang tanan nga anghel hay nagtindog palibot sa trono, sa mga miyugdumaya kag
sa upat ka buhì nga tinuga. Pagkatapos naghapà ang mga anghel sa atubangan ng
trono kag nagsamba sa Dios nga
12 nagahambay,
“Kabay pa! Dayawon naton kag himayaon ang aton Dios. Nasasayuran niya ang tanan.
Aton siya pasalamatan kag tahuron hasta sa wayà katapusan kay siya hay makaga-gahom kag makusog sa tanan. Kabay pa!”
13 Nagpangutana sa akon ang isa sa mga miyugdumaya, “Sin-o inang mga tawo nga
nakabarò ning putì nga mahabà kag diin baya sinda halin?”
14 Nagsabat ako sa iya, “Ikaw ang nakakasayod.” Naghambay siya sa akon, “Imaw
inà ang mga tawo nga nakaantos sa grabi nga mga pagpahugà tungod sa inda pagtuo.
Ginglimpyuhan ninda ang inda barò kag gingpaputì sa dugò ng Kordero.*†
15 Nganì yarà sinda sa atubangan ng trono ng Dios kag nagaserbisyo sa iya adlaw
kag gab-i sa templo niya. Kag ang Dios nga nagapungkò sa trono hay ginabaton sinda
nga mag-istar kaibahan niya.
16 Nganì indì na gid sinda magugutom o mauuhaw. Indì da sinda mapasò o mainitan
ng adlaw.
17 Kay ang Kordero nga yadto sa trono, imaw ang pastor* ninda. Kag siya
ang magadaya sa inda pakadto sa mga tuburan nga nagatao ning kabuhì. Kag
pagapahiron ng Dios ang kada luhà sa inda mga mata.”

8

Ang Pagsirà sa Pangpito nga Selyo

1 Nang gingsirà ng Kordero ang pangpito nga selyo, nagsilensyo sa langit ning mga
tungà sa oras.
2 Nakità ko ang pito ka anghel nga nagatindog sa atubangan ng Dios kag ang kada
isa hay gingtaw-an ning trumpeta.
3 Isa pa nga anghel ang nagpalapit. May daya siya nga bulawan nga butangan
ning insenso kag nagtindog sa atubangan ng altar. Gingtaw-an siya ning madamò
nga insenso agud ihalad sa altar nga bulawan nga yadto sa atubangan ng trono,
kaibahan ang mga pangamuyò ng tanan nga balaan nga tawo ng Dios.
4 Ang aso ng insenso hay nagpaibabaw sa atubangan ng Dios, kaibahan ang mga
pangamuyò ng mga balaan nga tawo ng Dios nga ginghalad halin sa kamot ng anghel.
5 Pagkatapos gingbuoy ng anghel ang butangan ng insenso kag gingpunò niya ini
ning kalayo halin sa altar kag gingpilak sa dutà kag adto nga daan nagpinangdayug-
dog, naghinagubhob, nagpinangilat kag naglinog.

Ang mga Trumpeta

6 Niyan, ang pito ka anghel nga may pito nga trumpeta hay nag-alisto na para
huyupon ang inda trumpeta.
7 Nang ginghuyop ng primero nga anghel ang iya trumpeta, nag-uyan ning yelo
kag kalayo nga may halò nga dugò. Kag nasunog ang ikatuyo ka parte ng dutà, ang
ikatuyo ka parte ng mga kahoy kag ang tanan nga gunahon.
8 Ginghuyop ng pangaduha nga anghel ang iya trumpeta kag nahuyog sa dagat ang
daw kabahoy-bahoy nga bukid nga nagadayab.

---

* **7:14 7:14** Ang gusto hambayon ginglimpyo ang inda mga kasal-anan paagi sa kamatayon ni Kristo. † **7:14 7:14** Hebreo 9:14; 1 Juan 1:7

9 Kag ang ikatuyo ka parte ng dagat hay naging dugò, ang ikatuyo ka parte ng mga
gingtuga nga may kabuhì sa dagat hay nagkamatay kag ang ikatuyo ka parte ng mga
salakyan sa dagat hay nagkasirà.
10 Ginghuyop ng pangtuyo nga anghel ang iya trumpeta kag may nahuyog halin sa
langit nga kabahoy-bahoy nga bituon nga nagadayab nga daw baybag. Nagtupà ini
sa ikatuyo ka parte ng mga subà kag mga tuburan.
11 Ang pangayan ng bituon hay 'Kapait'. Ang ikatuyo ka parte ng tubì hay nagpait
kag madamò nga tawo ang nagkamatay pagkainom ng ini nga tubì.
12 Pagkatapos ginghuyop ng pang-upat nga anghel ang iya trumpeta kag tinamaan
ang ikatuyo ka parte ng adlaw, ng bulan kag ng mga bituon kag nagduyom ang mga
ini. Nganì nagduyom ang ikatuyo ka parte ng adlaw kag gab-i.
13 Pagkatapos adto may nakità ako nga banog nga nagalupad sa ibabaw kag naba-
tian ko ini nga nagasinggit ning makusog, "Makaluluoy! Makaluluoy! Makaluluoy
ang matatabò sa tanan nga nagaistar sa dutà kung patunugon pa gid ng tuyo ka
anghel ang inda trumpeta!"

9

Ang Panglima nga Trumpeta

1 Pagkatapos adto ginghuyop ng panglima nga anghel ang iya trumpeta kag nakità
ko ang isa ka bituon nga nahuyog sa dutà halin sa langit kag gingtao sa iya ang lyabi
sa pwertahan ng pinakamadayom nga buhò*.
2 Ging-abrihan niya ang pwertahan kag nagluwas paibabaw ang aso nga pareho sa
aso nga halin sa kabahoy-bahoy nga hurnuhan. Nagduyom ang adlaw kag ang langit
tungod sa aso nga halin sa adto nga pinakamadayom nga buhò.
3 Pagkatapos halin sa aso hay may nagluwas nga mga apan† kag nagtugpò sa dutà
kag gingtaw-an sinda ning abilidad para manakit pareho ng mga iwi.
4 Gingsugò sinda nga indì ninda pagasiraon ang mga gunahon o ang aber ano nga
nagatubò sa dutà o ang mga kahoy, kundì adtong mga tawo lang nga wayà mamarkahi
ng Dios sa inda agtang ang inda sakiton.
5 Gingbilinan sinda ng Dios nga indì patyon ini nga mga tawo kundì pahugaan ning
tudo sa suyod ng lima ka bulan nga ang kasakit nga inda mababatyagan hay pareho
sa kalaya ng sugod ng iwi.
6 Kag sa suyod ng adto nga mga adlaw, pangitaon ninda ang kamatayon pero indì
ninda ini makità. Aber gusto na gid ninda mamatay indì sinda mamatay.
7 Ang hitsura ng adtong mga apan hay daw sa mga kabayò nga preparado na sa
gira. Sa inda mga uyo hay daw may mga korona nga bulawan kag ang inda mga
uyahon hay pareho ng uyahon ng mga tawo.
8 Mahabà ang inda buhok pareho sa buhok ng mga babayi kag ang inda mga ngipon
hay daw sa ngipon ng mga leon.
9 Kag ang inda mga dughan hay daw may panagang nga saysayon kag ang tunog ng
inda mga pakpak hay pareho sa kalingaw ng madamò nga karwahe nga ginaguyod
ng mga kabayò pakadto sa inaway.
10 May mga ikog sinda pareho ng mga iwi nga nagapangsugod kag ang inda ikog
hay may abilidad nga manakit ng mga tawo sa suyod ng lima ka bulan.

---

* **9:1 9:1** *Pinakamadayom nga buhò*: sa Griego hay Abussos. Ini hay prisuhan ng malain nga mga espiritu. † **9:3 9:3** *Apan*: Ini hay mabahoy nga tibakya nga ginatawag nga peste kay nagapangkaon ini ng mga tanom.

11 May harì nga nagadumaya sa inda, ini hay ang anghel nga nagabantay sa
pinakamadayom nga buhò. Ang iya pangayan sa Hebreo hay ‘Abadon’ kag sa Griego
hay ‘Apolyon’.‡
12 Natapos na ang primero nga makahiyadlok. Tandai pagkatapos ini, may duha pa
ka makahiyadlok nga magaabot.

Ang Pang-unom nga Trumpeta

13 Pagkatapos adto, ginghuyop ng pang-unom nga anghel ang iya trumpeta kag
nabatian ko nga may naghambay halin sa upat ka kanto ng bulawan nga altar nga
yadto sa atubangan ng Dios.
14 Ang hambay niya sa pang-unom nga anghel nga may trumpeta, “Buhii ang upat
ka anghel nga nakagapos sa mabahoy nga subà ng Eufrates.”
15 Nganì gingbuhian ang upat nga anghel, agud pamatyon ninda ang ikatuyo ka
parte ng mga tawo sa dutà. Gingpreparar na nga daan sinda para sa adto nga oras,
adlaw, bulan kag tuig agud magpamatay.
16 Gingbalità sa akon nga ang kadamò ng mga sundalo nga nagasakay sa kabayò
hay duha ka gatos ka milyon.
17 Kag nakità ko ang mga kabayò sa akon panan-awon kag ang mga nagasakay
didto nga may panagang sa inda dughan nga mapuya pareho ng kalayo, asul pareho
ng sapiro§ kag duyaw pareho ng asupre. Ang uyo ng mga kabayò hay daw sa uyo ng
mga leon. Kag ang nagaluwas sa inda mga bàbà hay kalayo, aso kag asupre.
18 Namatay ang ikatuyo ka parte ng mga tawo paagi sa ini nga tuyo ka makahiyadlok
nga mga butang: ang kalayo, aso kag asupre nga nagluwas sa inda mga bàbà.
19 Ang gahom ng mga kabayò hay halin sa inda bàbà kag sa inda ikog nga pareho
sa sawa nga imaw ang ginagamit sa pagpanakit ng mga tawo.
20 Ang nabilin nga mga tawo nga wayà mapatay ng adtong tuyo ka makahiyadlok
nga butang hay wayà magtalikod sa mga malain nga hinimuan ng inda mga kamot.
Nagpadayon pa sinda sa pagsamba sa mga demonyo kag sa mga dios-diosan nga
bulawan, pilak, bronsi, bato kag kahoy nga indì makakità, makabatì o makapanaw.
21 Ini nga mga tawo hay wayà magtalikod sa inda pagpamatay, pagpangbarang,
pagpakig-relasyon ning imoral kag pagpangawat.

10

Ang Anghel kag ang Maisot nga Kasulatan

1 Pagkatapos adto, nakità ko sa akon panan-awon ang isa pa ka makagagahom
nga anghel nga nagababà halin sa langit nga napapalibutan ning panganod kag may
bayangaw sa iya uyo. Ang iya uyahon hay masilaw pareho sa adlaw kag ang iya siki
hay daw sa haligi nga kalayo.
2 May bitbit siya nga maisot nga kasulatan nga nakabukas. Pag-abot niya sa
kalibutan, gingtimak niya ang iya tuo nga siki sa dagat kag ang waya hay sa dutà.
3 Nagsinggit siya ning makusog gid pareho sa nagangurob nga leon. Pagkasinggit
niya, nagsabat ning pito ka beses ang dayugdog.
4 Nang magsabat ning pito ka beses ang dayugdog, masulat na kuntà ako. Pero may
nabatian ako nga boses halin sa langit nga nagahambay, “Ayaw magpasayuran aber
kanin-o ang gingsabat ng dayugdog nga pito ka beses kag ayaw ini pagsulata.”
5 Kag ang anghel nga nakità ko nga nagatindog sa dagat kag sa dutà hay gingtaas
ang iya tuo nga kamot sa langit,

‡ **9:11 9:11** *‘Abadon’ kag ‘Apolyon’*: ang gusto hambayon Miyugpangsirà. § **9:17 9:17** *Sapiro*: Ini hay kamahay nga bato. Ang kolor hay makutom nga asul.

6 kag nagpanumpà sa pangayan ng Dios nga wayà kamatayon, nga naghuman ng
langit, dutà, dagat kag tanan nga butang nga yari diri. Ang hambay ng anghel, "Indì
na gid padugayon ng Dios ang iya plano!
7 Pag huyupon ng pangpito nga anghel ang iya trumpeta, ang wayà gingpasayod
nang una nga plano ng Dios hay matutuman na gid sunò sa gingbalità niya sa iya
mga ulipon nga mga propeta."
8 Kag ang boses nga akon nabatian halin sa langit hay naghambay liwat sa akon,
"Kadto sa anghel nga nagatindog sa dagat kag sa dutà kag buy-a ang iya ginahawiran
nga kasulatan nga nakabukas."
9 Nganì nagkadto ako sa anghel kag naghambay sa iya nga itao sa akon ang maisot
nga kasulatan. Nagsabat siya, "Buy-a kag kauna. Matam-is ini sa imo bàbà pareho
ng dugos pero mapait ini sa imo tiyan."
10 Gingbuoy ko ang kasulatan sa kamot ng anghel kag gingkaon. Matam-is matuod
ini sa akon bàbà pareho ng dugos pero nang natuyon ko na, mapait ini sa akon tiyan.
11 Pagkatapos may naghambay sa akon, "Dapat magpropesiya ka liwat ng gingplano
ng Dios parti sa mga lahì, mga nasyon, mga tawo nga iba-iba ang linggwahe kag mga
harì."

11

Ang Duha nga Propeta

1 Niyan may nagtao sa akon ning pangsukoy nga daw sungkod kag hambay niya sa
akon, "Kadto na! Sukuya ang templo ng Dios kag ang altar kag bilanga da ang mga
nagasamba didto.
2 Pero ayaw na magsukuya ang dyaag sa luwas ng templo kay gingtao na ini sa mga
bukon Judio. Sinda ang magasirà ng balaan nga syudad ng Jerusalem sa suyod ng 42
ka bulan.
3 Adto nga mga adlaw, mapadaya ako ning duha ka propeta* nga magapamatuod
parte sa akon. Magasuksok sinda ning kustal kag magawali ng mensahe ng Dios sa
suyod ng 1,260 ka adlaw."
4 Ining duha ka tawo hay magatindog sa atubangan ng Ginoo nga nagagahom sa
bilog nga kalibutan. Sinda hay ginatawag nga duha ka kahoy nga olibo† kag duha ka
iwagan.
5 Kung igwa may magsakit sa inda, magaluwas ang kalayo sa inda bàbà agud
sunugon ang inda mga kaaway. Tiyad ini ang pagpatay ninda sa kung sin-o ang
gusto magsakit sa inda.
6 Gingtaw-an sinda ng Dios ning otoridad nga indì pauyanon sa mga adlaw nang
inda pagwali ng mensahe ng Dios. Gingtaw-an da sinda ning gahom agud ang tubì sa
mga subà kag tuburan hay humanon nga dugò. May gahom da sinda sa paghuman
ning iba-iba nga makahiyadlok nga butang agud siraon ang dutà sa aber ano nga oras
nga gusto ninda.
7 Pagkatapos ninda magpamatuod, labanan sinda ng makahiyadlok nga sapat nga
magaluwas halin sa pinakamadayom nga buhò. Mapeperdi sinda kag mapapatay ng
makahiyadlok nga sapat.
8 Kag ang inda patay nga lawas hay magahayang sa tungà ng karsada ng mabahoy
nga syudad kung sa diin didto da ginglangsang sa krus ang inda Ginoo. Ini nga syudad
hay ginakumpara sa Sodom o Egipto*.

---

† **11:4 11:4** Zacarias 4:1-14 * **11:8 11:8** *Ini nga syudad hay ginakumpara sa Sodom o Egipto* kay ang pagkabuhì ng mga tawo didto hay pareho kalain sa pagkabuhì ng mga tawo sa Sodom kag Egipto nang una.

9 Sa suyod ng tuyo ka adlaw kag tungà, ang inda lawas hay pagasiruon ng mga tawo
halin sa iba-iba nga lahì, tribo, iba-iba nga linggwahe kag nasyon. Kag indì magsugot
ang mga tawo nga ipalubong ang inda lawas.
10 Kag ang mga tawo sa kalibutan hay magakalipay, magasilibrar kag magtinaw-
anan sinda ning regalo kay ining duha nga propeta hay nagpasakit ning tudo sa inda.
11 Pero pagkalipas nang tuyo ka adlaw kag tungà, pagabanhawon sinda ng Dios kag
magatindog sinda. Tudo gid ang kahadlok ng mga tawo nga nakakità sa inda.
12 Pagkatapos nabatian ng duha ka propeta ang makusog nga boses halin sa langit
nga nagahambay sa inda, "Sakà kamo diri!" Kag nagpalangit sinda paagi sa isa ka
panganod mintras nagatan-aw ang inda mga kaaway.
13 Adto da nga oras, nagkaigwa ning kakusog-kusog gid nga linog kag nagkagubà
ang ikanapuyò ka parte ng syudad. Ang namatay sa linog hay 7,000 ka tawo kag ang
nabilin hay hinadlukan gid kag nagtao ning kahimayaan sa Dios sa langit.
14 Nagligad na ang pangaduha nga makahiyadlok. Tandai, ang pangtuyo nga
makahiyadlok hay magaabot nga daan.

Ang Pangpito nga Trumpeta

15 Pagkatapos adto, ginghuyop ng pangpito nga anghel ang iya trumpeta kag igwa
ning makusog nga mga boses halin sa langit nga nagahambay, "Niyan ang bilog
nga kalibutan hay naging gingharian ng aton Ginoo kag ng iya gingpilì nga Kristo.
Magaharì siya hasta sa wayà katapusan."
16 Kag ang baynti kwatro nga miyugdumaya nga nagapungkò sa inda mga trono sa
atubangan ng Dios hay naghapà kag nagsamba sa Dios,
17 nga nagahambay,
"Ginoong Dios, makagagahom sa tanan,
ikaw ang Dios niyan kag ikaw da ang Dios nang una.
Nagapasalamat gid kami sa imo kay gingpakità mo ang imo pambihirà nga gahom
kag nagtunà ka na nga magharì sa kalibutan.
18 Dakò gid ang kahangit ng mga tawo nga wayà nagakilaya sa Dios,
pero nag-abot na ang oras nga parusahan mo sinda.
Kag nag-abot na ang tyempo ng imo paghusga sa mga patay,
kag pagtao ning premyo sa imo mga ulipon nga propeta,
sa imo mga balaan nga tawo,
kag sa mga nagarespito sa imo, mga kilaya man o bukon.
Nag-abot na ang oras para patyon mo ang mga miyugpamatay ning mga tawo sa
kalibutan."
19 Pagkatapos adto, may nagbukas ng templo ng Dios sa langit kag nakità ang kaban
ng iya kasugtanan sa suyod ng templo. Pagkatapos nagpinangilat, naghinagubhob,
nagpinangdayugdog, naglinog kag nag-uyan ning yelo nga kadagkò.

12

Ang Babayi kag ang Dragon

1 Pagkatapos adto, may makatitingaya nga tandà ang nakità sa langit. Nakità ko
ang isa ka babayi nga nakabarò ning adlaw kag ang bulan yadto sa idayom ng iya
siki kag sa iya uyo hay may korona nga dose ka bituon.
2 Paungaon na siya nganì nagasinggit siya sa sobra nga kasakit nga iya nababatya-
gan.
3 May isa pa nga tandà ang nakità sa langit. Nakità ko ang isa ka kabahoy-bahoy
nga dragon nga mapuya kag may pito nga uyo. Napuyò ang iya sungay kag may
korona sa kada uyo.

4 Gingkahig ng iya ikog paubos ang ikatuyo ka parte ng mga bituon sa langit kag
gingpilak sa dutà. Nagtindog ang dragon sa atubangan ng babayi nga paungaon na
agud kaunon ang lapsag pagluwas.
5 Niyan nag-ungà siya ning lyaki nga imaw ang magadumaya nga may kumplito nga
otoridad sa tanan nga nasyon sa kalibutan. Adto nga daan, gulpi nga may nag-agaw
sa iya ungà kag gingdaya sa Dios didto sa iya trono.
6 Pagkatapos, ang babayi hay nagdyagan sa tiway nga lugar nga gingpreparar ng
Dios para sa iya agud diparahon siya didto sa suyod ng 1,260 ka adlaw.
7 Pagkatapos adto, nagtunà ang gira sa langit. Si Micael kag ang iya mga kaibahan
nga anghel hay nagpakig-away sa dragon. Nagbatò da ang dragon kag ang iya sakop
nga mga anghel.
8 Pero naperdi ang dragon kag ang iya mga anghel nganì gingpalayas sinda sa langit.
9 Kag gingpilak paluwas ang kabahoy-bahoy nga dragon. Siya ang sawa nang una
nga tyempo nga ginatawag nga Diyablo o Satanas nga nagapatayang sa mga tawo sa
bilog nga kalibutan. Ginghuyog siya sa dutà patì ang iya sakop nga mga anghel.
10 Pagkatapos nabatian ko ang makusog nga boses halin sa langit nga nagahambay,
“Niyan, nag-abot na ang oras nga luwason ng aton Dios ang mga tawo nga sakop
niya! Ginapakità na niya ang iya gahom sa pagdumaya bilang harì kag ang otoridad
ni Kristo nga iya gingpilì! Kay gingpalayas na halin sa langit ang miyug-akusar sa
aton mga kauturan. Siya hay nagaakusar sa inda adlaw kag gab-i sa atubangan ng
aton Dios.
11 Nagdaog sinda laban sa iya tungod sa dugò* ng Kordero kag paagi sa inda
pagpamatuod. Kag wayà sinda nahadlok nga mamatay tungod sa inda pagtuo.
12 Nganì magkalipay kamo, kamo nga nagaistar sa langit! Pero makaluluoy gid
kamo nga mga nagaistar sa dutà kag sa dagat kay nagpanaog na si Satanas dirà sa
indo. Tudo gid ang kahangit niya kay sayod niya nga matag-od na lang gid ang oras
nga nabibilin sa iya agud mahuman ang iya gusto.”
13 Kag nang masayuran ng dragon nga gingpilak na siya sa dutà, ginghingabot niya
ang babayi nga nag-ungà ning lyaki.
14 Pero gingtaw-an ang babayi ning duha nga pakpak pareho sa mabahoy nga
banog agud makalupad siya palayò sa sawa pakadto sa tiway nga lugar kag didto
siya diparahon nang tuyo ka tuig kag tungà.
15 Pagkatapos nagbugwak ang sawa ning kadakò nga tubì nga daw sa bahà pakadto
sa babayi agud maanod siya.
16 Pero gingtabangan ng dutà ang babayi. Nag-abri ang dutà kag gingsuyop ang
tubì nga gingbugwak ng dragon.
17 Sa kahangit ng dragon sa babayi, gingpaumpukan niya ang mga nabilin sa iya
inapo para girahon sinda. Ini nga mga inapo hay ang tanan nga nagasunod sa mga
sugò ng Dios kag nagatuman sa kamatuuran nga gingtudlò ni Hesus.
18 Kag nagtindog ang dragon sa alihid ng dagat.

13

Ang Makahiyadlok nga Sapat halin sa Dagat

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang makahiyadlok nga sapat nga nagahaw-as halin sa
dagat nga may napuyò nga sungay kag pito nga uyo. May korona sa kada sungay kag
sa kada uyo hay may pangayan ng pagpang-insulto sa Dios.

---

* **12:11 12:11** *Paagi sa dugò*: gusto hambayon paagi sa iya pagkamatay sa krus.

2 Adto nga sapat nga akon nakità hay pareho sa leopardo. Ang iya siki hay daw sa
oso kag ang iya bàbà hay pareho sa bàbà ng leon. Gingtao ng dragon sa sapat ang iya
kaugalingon nga gahom kag ang iya dakò nga otoridad sa pagdumaya bilang harì.
3 Ang isa sa mga uyo ng makahiyadlok nga sapat hay daw napilas nga hayos
ikamatay niya pero nag-ayo ini nga pilas. Kag ang tanan nga tawo sa kalibutan hay
natingaya gid, nganì nagsunod sinda sa iya.
4 Gingsamba ng mga tawo ang dragon kay siya ang nagtao ning gahom sa adto nga
sapat. Gingsamba da ninda ang sapat kag hambay ninda, "Sin-o ang makapareho sa
makahiyadlok nga sapat kag sin-o ang puydi makalaban sa iya? Wayà gid!"
5 Kag gingtugutan ng Dios ang makahiyadlok nga sapat nga magpinahambog kag
maghinambay ning malain kontra sa iya kag magdumaya sa suyod ng 42 ka bulan.
6 Kag naghambay siya ning malain kontra sa Dios, sa pangayan ng Dios, sa
ginaistaran ng Dios kag sa tanan nga nagaistar sa langit.
7 Gingtugutan da ang sapat nga girahon kag perdihon ang mga balaan nga tawo ng
Dios. Kag gingtaw-an da siya ning otoridad nga magharì sa mga tawo sa tanan nga
tribo, lahì, iba-iba nga linggwahe kag nasyon.
8 Ang tanan nga tawo sa kalibutan hay magasamba sa iya, puyra lang sa mga tawo
nga ang pangayan hay nakasulat na sa Libro ng Kabuhì magtunà pa nang gingtuga
ang kalibutan. Ini nga Libro hay hawid ng Kordero nga gingpatay.
9 Kamo nga nagapamatì dapat intindihon gid nindo ang indo nabatian.
10 Ang aber sin-o nga nakatakdà nga mabihag hay mabibihag gid.
Ang aber sin-o nga nakatakdà nga mamatay sa espada, hay mamamatay gid sa espada.
Nganì kahinangyan gid nga ang mga balaan nga tawo ng Dios hay magpadayon nga
magtuo sa iya aber pa sa mga kahugaan kag paghingabot.

Ang Makahiyadlok nga Sapat halin sa Dutà

11 Pagkatapos nakità ko ang isa pa ka makahiyadlok nga sapat nga nagaluwas halin
sa dutà. Igwa ini ning duha nga sungay pareho ng sungay ng karnero pero ang iya
boses hay pareho sa boses ng dragon.
12 Ginagamit niya ang tanan nga otoridad ng una nga sapat sa pagserbisyo sa iya.
Ginapilit niya ang tanan nga tawo sa kalibutan nga magsamba sa una nga sapat nga
napilas nga hayos ikamatay niya pero nag-ayo.
13 Nakahuman ning mga milagro ining pangaduha nga sapat. Nahuhuman niya
aber magpababà sa dutà ning kalayo halin sa langit nga nakikità ng mga tawo.
14 Gingtugutan siya nga maghuman ning mga milagro sa pagserbisyo sa una nga
sapat. Kag paagi sa mga ini, naluko niya ang mga tawo sa kalibutan. Gingsugò niya
sinda nga maghuman ning rebulto ng una nga sapat agud sambahon. Ining una nga
sapat hay adtong napilas ng espada pero wayà mamatay.
15 Kag gingtugutan da ang pangaduha nga makahiyadlok nga sapat para taw-an
ning kabuhì ang rebulto ng primero nga sapat. Nganì nakahambay ang rebulto kag
ginapapatay niya ang tanan nga indì magsamba sa iya.
16 Kag gingpwersa ng pangaduha nga sapat nga markahan sa tuo nga kamot o
agtang ang tanan nga tawo: dungganon o bukon, manggaranon o pobre, ulipon o
bukon.
17 Kag wayà gid ning may makabakay o makabaligyà puyra lang sa mga tawo nga
may marka ng pangayan ng primero nga makahiyadlok nga sapat o ng numero ng
iya pangayan.
18 Kahinangyan diri ng kamayad para maintindihan ini. Puydi masayuran ang
numero ng sapat ng aber sin-o nga mayad kung sumahon ini. Kag ini hay numero
ng tawo. Ang numero hay 666.

14

Ang Kordero kag ang Kanta ng mga Gingtubos

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang Kordero nga nagatindog sa Bukid ng Zion.
Kaibahan niya ang 144,000 nga tawo nga may pangayan ng Kordero kag ng iya Amay
nga nakasulat sa inda agtang.
2 Kag nabatian ko ang tunog halin sa langit nga daw tunog ng busay kag pareho
sa makusog nga tunog ng dayugdog. Kag pareho da ini sa tunog ng madamò nga
miyug-alpa nga nagakayas ng inda alpa.
3 Ang 144,000 nga tawo hay nagakanta ning bag-o nga kanta sa atubangan ng trono
kag ng upat ka buhì nga tinuga kag ng mga miyugdumaya. Wayà ning aber sin-o
nga makaantigo ng adto nga kanta kundì adto lang ang 144,000 nga gingtubos sa
kalibutan.
4 Imaw ini sinda ang mga lyaki nga wayà mahigkui ang inda mga kaugalingon ng
mga babayi kay wayà sinda nag-asawa. Nagasunod sinda sa Kordero aber diin siya
magkadto. Sinda hay gingtubos sa kalibutan nga maging primero nga halad* sa Dios
kag sa Kordero.
5 Wayà gid sinda naghambay ning pinusong kag wayà gid may maihambay nga
kontra sa inda.

Ang Mensahe ng Tuyo nga Anghel

6 Nakità ko ang isa pa ka anghel nga nagalupad sa ibabaw. Daya niya ang wayà
nagabag-o nga Maayong Balità*. Ipasayod niya ini sa mga tawo sa bilog nga kalibutan:
sa tanan nga nasyon, tribo, iba-iba nga linggwahe kag lahì.
7 Nagasinggit siya ning makusog, “Kahadluki nindo ang Dios kag dayawa siya! Kay
nag-abot na ang oras nga husgahan niya ang mga tawo. Sambahon nindo ang Dios
nga nagtuga ng langit, dutà, dagat kag mga tuburan.”
8 Pagkatapos, ang pangaduha naman nga anghel ang nagsunod nga nagahambay,
“Nagubà na! Nagubà na ang bantog nga syudad ng Babilonia! Kay daw gingpainom
niya ang tanan nga nasyon ng maisog nga ilimnon nga imaw ang pagsunod sa malain
kag pagpakig-relasyon ning imoral nga ginakaugutan gid ng Dios.”
9 Ang pangtuyo naman nga anghel ang nagsunod nga nagahambay ning makusog,
“Ang bisan sin-o nga nagasamba sa primero nga makahiyadlok nga sapat kag sa iya
rebulto kag nakabaton ning marka sa iya agtang o sa iya kamot,
10 hay imaw ang makakabaton ng tudo gid nga kaugot ng Dios. Pagaparusahan
siya sa kalayo nga may asupre mintras nagasirò ang balaan nga mga anghel kag ang
Kordero.
11 Ang aso ng kalayo nga magaparusa sa inda hay magapaibabaw hasta sa wayà
katapusan. Adlaw kag gab-i hay wayà gid ning pahuway ang mababatyagan nga
kasakit ng adtong mga nagasamba sa makahiyadlok nga sapat kag sa iya rebulto,
sinda nga nagpamarka ng iya pangayan.”
12 Nganì kamo nga mga balaan nga tawo ng Dios nga nagasunod sa iya mga sugò
kag nagatuo kay Hesus kahinangyan gid magpadayon aber pa sa kahugaan kag
paghingabot.
13 Pagkatapos, may nabatian ako nga boses halin sa langit nga nagahambay, “Isulat
mo ini: Tunà niyan bulahan ang mga nagasunod sa Ginoo hasta sa kamatayon.” Kag
nagsabat ang Espiritu Santo, “Huo, matuod gid! Makapahuway na sinda sa inda mga
pagpangabudlay kay taw-an sinda ning premyo tungod sa inda mga pagserbisyo.”

Ang Pag-ani sa Bilog nga Kalibutan

14 Pagkatapos adto, nakità ko ang putì nga panganod kag sa ibabaw ng panganod
hay may nagapungkò nga daw sa tawo nga may korona nga bulawan kag may bitbit
nga maduyot nga karit.
15 Niyan, may isa pa ka anghel ang nagluwas sa templo nga nagasinggit ning
makusog sa nagapungkò sa panganod, "Gamita ang imo karit kag mag-ani kay nag-
abot na ang oras kag hinog na ang anihon sa kalibutan!"
16 Nganì gingkumpas ng nagapungkò sa panganod ang iya karit kag naani ang
anihon sa kalibutan.
17 Pagkatapos may isa pa nga anghel ang nagluwas halin sa templo sa langit nga
may bitbit da nga maduyot nga karit.
18 Kag may isa pa ka anghel ang nagluwas halin sa altar*. Siya hay may otoridad
nga mamahayà sa kalayo. Ginghambay niya sa anghel nga may bitbit nga maduyot
nga karit, "Gamita na ang imo karit kag imo na anihon ang mga ubas* sa tanan nga
ubasan sa kalibutan kay hinog na!"
19 Nganì gingkumpas ng anghel ang iya karit kag ging-ani ang mga ubas sa bilog
nga kalibutan. Gingpuntok niya ini sa pugaan ning ubas*. Ang ihimplo ng pagpugà
hay ang tudo nga kaugot ng Dios.
20 Ang mga ubas hay gingpugà sa ginapugaan sa luwas ng syudad kag nagbahà ang
dugò halin sa ginapugaan nga ang kalayò hay tuyo ka gatos ka kilometro* kag mga
isa ka dupa ang kadayom.

15

Ang Pito nga Peste

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang isa pa ka makatitingaya kag pambihirà nga tandà
sa langit. May pito ka anghel nga nagadaya ng pito nga peste. Nang matapos na
ng Dios ang pagparusa sa mga tawo paagi sa ini nga mga peste, naduyà na ang iya
kaugot kontra sa mga tawo sa kalibutan.

Ang Kanta ni Moises kag ng Kordero

2 Nakità ko ang daw dagat nga matin-aw kag daw nahaluan ning kalayo nga
nagadayab. Kag nakità ko ang mga nagdaog kontra sa makahiyadlok nga sapat kag
sa iya rebulto kay wayà sinda nagsamba sa iya kag wayà nagpamarka ng numero
ng iya pangayan. Ini sinda hay nagatindog sa daw dagat nga matin-aw kag may
ginahawiran nga mga alpa nga gingtao sa inda ng Dios.
3 Ginakanta ninda ang kanta ni Moises nga ulipon ng Dios kag ang kanta ng Kordero.
Imaw ini ang inda kanta:
"Ginoong Dios, makagagahom sa tanan, kaayo-ayo kag pambihirà ang imo mga
hinimuan!
Harì ng tanan nga nasyon, matarong kag matuod gid ang imo mga paagi!
4 Ang kada isa hay nagarespito sa imo bilang Ginoo,
kag ang tanan hay nagadayaw sa imo pangayan!
Ikaw lang gid ang Dios nga balaan!
Ang mga tawo sa tanan nga nasyon hay magapalapit kag magasamba sa imo,
kay nakità ninda ang mga matarong nga imo hinimuan."

Ang Pito nga Anghel nga Nagadaya ng Pito nga Peste

5 Pagkatapos ninda magkanta, nakità ko nga nagbukas ang templo sa langit nga
imaw ang Tolda nga sambahan nga didto nakabutang ang mga malapad nga bato
nga gingsulatan ng mga sugò ng Dios.

---

* **14:20 14:20** Sa Griego hay 1,600 ka istadia. 1 ka istadia hay bali 185 ka metros.

6 Kag nagluwas sa templo ang pito ka anghel nga may pito nga peste. Nakasuksok
sinda ning malimpyo kag makintab nga barò kag may hagkos nga bulawan nga
nakapalibot sa inda dughan.
7 Kag ang isa sa upat ka buhì nga tinuga hay nagtao sa pito ka anghel ning pito nga
hambawan nga bulawan. Ini hay punò gid ning kaugot ng Dios nga buhì hasta sa
wayà katapusan.
8 Napunò ning aso ang templo tungod sa kahimayaan kag gahom ng Dios. Kag wayà
ning may makasuyod sa templo mintras wayà pa matapos ang pito ka peste nga halin
sa pito nga anghel.

16

Ang Ulihi nga Kaugot ng Dios

1 Pagkatapos adto, nabatian ko ang makusog nga boses halin sa templo nga
nagahambay sa pito ka anghel, "Kadto na kag ibubò sa kalibutan ang suyod ng pito
nga hambawan ng kaugot ng Dios!"
2 Nganì nagkadto ang primero nga anghel kag gingbubò ang suyod ng iya
hambawan sa kalibutan. Nang gingbubò niya, nagkaigwa ning hubag nga kahilas-
hilas kag makaluluad ang mga tawo nga may marka ng makahiyadlok nga sapat kag
nagasamba sa iya rebulto.
3 Gingbubò ng pangaduha nga anghel ang suyod ng iya hambawan sa dagat kag
ang dagat hay naging pareho ng dugò ng patay nga tawo. Kag ang tanan nga buhì sa
dagat hay namatay.
4 Pagkatapos gingbubò ng pangtuyo nga anghel ang suyod ng iya hambawan sa
mga subà kag mga tuburan, kag ang tanan nga tubì naging dugò.
5 Nabatian ko ang anghel nga nagapamahayà sa tubì nga nagahambay,
"Ikaw lang ang balaan nga Dios. Ikaw ang Dios nang una kag hasta niyan!
Ini nga mga pagparusa nga imo ginahuman sa kalibutan hay tamà gid!
6 Gingbubò ng malain nga mga tawo ang dugò ng mga balaan nga tawo ng Dios kag
mga propeta.
Nganì niyan dugò da ang imo ipainom sa inda kay angay ini nga bayos sa inda
ginghuman!"
7 Kag nabatian ko ang boses halin sa altar nga nagahambay,
"Huo, Ginoo! Dios nga makagagahom sa tanan,
matarong kag tamà ang imo mga pagparusa!"
8 Pagkatapos gingbubò ng pang-upat nga anghel ang suyod ng iya hambawan sa
adlaw kag nag-init pa gid ini, nganì ang mga tawo hay nagkapasò sa sobra nga kainit.
9 Aber nagkapasò ang mga tawo, naghambay pa gid sinda ning mga kalain-lain
kontra sa Dios nga imaw ang nagpadaya ng ini nga mga peste. Kag wayà sinda
nagtalikod sa salà kag wayà da sinda nagdayaw sa Dios.
10 Pagkatapos adto, gingbubò ng panglima nga anghel ang suyod ng iya hambawan
sa trono ng makahiyadlok nga sapat kag nagduyom ang lugar kung sa diin siya ang
nagaharì. Tungod sa kasakit ng mga peste, gingkagat na lang ng mga tawo ang inda
dilà.
11 Pero wayà sinda nagtalikod sa inda malain nga mga hinimuan kundì naghambay
pa gid sinda ning mga kalain-lain kontra sa Dios nga yarà sa langit kay kasakit-sakit
gid ang inda nababatyagan tungod sa inda mga hubag.
12 Pagkatapos gingbubò ng pang-unom nga anghel ang suyod ng iya hambawan sa
mabahoy nga Subà ng Eufrates. Nahubas ang tubì sa subà agud makaagi ang mga
harì nga halin sa este.

13 Niyan nakità ko ang tuyo ka malain nga espiritu nga pareho sa pakà. Nagaluwas
sinda sa bàbà ng dragon, sa bàbà ng makahiyadlok nga sapat kag sa bàbà ng bukon
matuod nga propeta.
14 Ini ang mga demonyo nga nagahuman ning mga makatitingaya nga milagro.
Nagakadto sinda sa mga harì sa bilog nga kalibutan agud tipunon sinda para
magpakiggira kontra sa Dios sa Adlaw ng Paghusga nga gingtakdà na ng Dios nga
makagagahom.
15-16 Kag gingtipon ng malain nga mga espiritu ang mga harì kaibahan ang inda
mga sundalo sa lugar nga ginatawag sa Hebreo nga Armagedon.
Pero naghambay ang Ginoo, “Pamatì kamo maayo! Ako hay maabot pareho ng isa
ka miyugpangawat kay indì nindo masayuran kung ano ang oras nang akon pag-abot.
Bulahan ang tawo nga nagabantay kag nagasuksok permi ng iya barò agud indì siya
magpanaw nga nakauba kag indì siya mahuy-an kung makità ng mga tawo!”
17 Pagkatapos adto, gingbubò ng pangpito nga anghel ang suyod ng iya hambawan
sa hangin. Kag nabatian ko ang makusog nga boses halin sa trono didto sa suyod ng
templo nga nagahambay, “Tapos na ang tanan!”
18 Kag nagpinangilat, naghinagubhob, nagpinangdayugdog kag naglinog ning
makusog gid. Imaw gid ini ang pinakamakusog nga linog nga natabò tunà pa nang
gingtuga ang mga tawo sa kalibutan. Sobra gid ini kakusog!
19 Natungà ang mabahoy nga syudad sa tuyo ka parte kag nagkagubà ang mga
syudad ng tanan nga nasyon. Wayà gid nalimuti ng Dios ang malain nga ginghuman
ng bantog nga Babilonia, nganì daw gingpainom niya ini ning ilimnon nga imaw ang
tudo niya nga kaugot.
20 Pagkatapos ng makusog nga linog, nagpanglugdang ang tanan nga isla kag wayà
na ning bukid nga makità.
21 Nag-uyan halin sa langit ng madagkò nga mga yelo nga ang kada isa hay 50 ka
kilo kag natamaan ang mga tawo. Tungod sa makahiyadlok nga parusa sa inda ng
Dios, naghambay sinda ning mga kalain-lain kontra sa Dios.

17

Ang Babayi nga Nagapabayad

1 Pagkatapos adto, ang isa sa pito nga anghel nga may hambawan hay nagpalapit
sa akon kag naghambay, “Kari diri kay ipakità ko sa imo kung pauno pagaparusahan
ang bantog nga babayi nga nagapabayad nga imaw ang mabahoy nga syudad nga
daw nagapungkò malapit sa madamò nga subà.
2 Nagpakig-relasyon ning imoral ang mga harì sa kalibutan sa ini nga babayi kag ang
mga tawo da sa kalibutan hay daw nabayong ng iya ilimnon nga imaw ang pagsunod
sa iya pagpakig-relasyon ning imoral.”
3 Pagkatapos adto, naggahom sa akon ang Espiritu ng Dios kag gingdaya ako sa
tiway nga lugar. Nakità ko didto ang babayi nga nakasakay sa makahiyadlok nga
sapat nga mapuya. Ini nga sapat hay may pito nga uyo kag napuyò nga sungay. Kag
nakasulat sa iya bilog nga lawas ang tanan nga hambay nga kalain-lain kontra sa
Dios.
4 Ang babayi hay nakabarò ning kolor maron kag puya nga may dikurasyon nga
bulawan, kamahay-mahay nga mga bato kag mga perlas, pareho ng ginasuksok ng
rayna. May ginahawiran siya nga tasa nga bulawan nga punò ning kalain-lain kag
kahigkò-higkò nga mga butang nga imaw ang iya pagpakig-relasyon ning imoral.
5 Kag sa iya agtang hay igwa ning nakasulat nga pangayan nga nakatagò ang gusto
hambayon. Imaw ini ang nakasulat, “Ang bantog nga Babilonia, ang nanay ng tanan

nga babayi nga nagapabayad* kag ang ginahalinan ng tanan nga kalainan sa bilog
nga kalibutan."
6 Kag nakità ko ang babayi nga daw nabayong sa dugò ng mga balaan nga tawo ng
Dios nga gingpapatay niya kay sinda hay nagpamatuod parti kay Hesus.
Pagkakità ko sa iya, tudo gid ang akon katingaya.
7 Pero naghambay ang anghel sa akon, "Ayaw matingaya. Balitaan ta ikaw kung ano
ang gusto hambayon ng babayi kag ng makahiyadlok nga sapat nga iya ginasakyan
nga may pito nga uyo kag napuyò nga sungay.
8 Ang makahiyadlok nga sapat nga imo nakità hay buhì nang una, pero niyan
patay na. Kag magaluwas naman siya liwat halin sa pinakamadayom nga buhò,
pero pagaparusahan siya hasta sa wayà katapusan. Ang mga tawo sa kalibutan nga
ang inda pangayan hay wayà nakasulat sa Libro ng Kabuhì, tunà pa nang gingtuga
ang kalibutan, hay matitingaya gid pag nakità ninda ang makahiyadlok nga sapat kay
buhì siya nang una kag namatay, pero mababanhaw.
9 "Kahinangyan diri ng kamayad para maintindihan ini. Ang pito nga uyo hay ang
pito ka bukid nga ginapungkuan ng babayi. Ang gusto da hambayon ini hay ang pito
nga harì.
10 Patay na ang lima sa inda, ang isa hay nagaharì pa gihapon kag ang isa naman
hay wayà pa nagaabot. Kung mag-abot siya kag magharì, indì siya magdugay.
11 Ang makahiyadlok nga sapat nga buhì nang una pero arinyan patay na hay
ang pangwayo nga harì. Kaibahan da siya sa pito nga harì. Pero siya da hay
pagaparusahan hasta sa wayà katapusan.
12 "Ang napuyò ka sungay nga imo nakità hay ang napuyò nga harì nga wayà pa
nakatunà ng inda pagdumaya. Taw-an sinda ning otoridad nga magharì kaibahan ng
makahiyadlok nga sapat pero sa matag-od lang nga tyempo.
13 Isa lang ang plano ng ining napuyò ka harì. Nganì itatao ninda ang inda gahom
kag otoridad sa makahiyadlok nga sapat.
14 Gigirahon ninda ang Kordero pero mapeperdi sinda kay siya ang Ginoo nga mas
labaw sa tanan nga ginoo kag Harì nga mas labaw sa tanan nga harì. Kaibahan niya
sa pagdaog ang mga gingtawag, gingpilì kag matutom nga tagasunod niya."
15 Ginghambay sa akon ng anghel, "Ang mga tubì nga imo nakità nga ginapungkuan
ng babayi nga nagapabayad hay ang mga tawo halin sa tanan nga mga lahì, mga
nasyon kag iba-iba nga linggwahe.
16 Ang imo nakità nga napuyò nga sungay kag ang makahiyadlok nga sapat, hay
mauugot gid sa babayi nga nagapabayad. Kag aagawon ninda ang tanan niya nga
pagkabutang kag patì ang iya barò kag wayà gid may mabibilin sa iya. Pagkatapos
kaunon ninda ang iya lawas kag sunugon ang mabibilin.
17 Kay gingbutang ng Dios ang iya plano sa inda isip kay imaw ini ang iya pagbuot.
Nganì sinda hay nagkaisa nga gingpasakop sa makahiyadlok nga sapat ang inda
gahom sa pagdumaya bilang harì hasta matabò ang tanan nga ginghambay ng Dios.
18 "Ang babayi nga imo nakità hay wayà ning iban kundì ang bantog nga syudad
nga nagadumaya sa mga harì sa bilog nga kalibutan."

18

Ang Pagkagubà ng Babilonia

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang isa pa ka anghel nga nagababà halin sa langit.
Siya hay may madakò nga otoridad kag nahayagan ng iya kasilaw ang kalibutan.

---

* **17:5** **17:5** *Nanay ng tanan nga babayi nga nagapabayad*: Ang gusto hambayon hay nanay ng tanan nga nagasamba sa mga dios-diosan.

2 Nagsinggit siya ning makusog, “Nagubà na! Nagubà na ang bantog nga Babilonia!
Istaran na lang ini ng mga demonyo kag tanan nga klasi ng mahigkò nga espiritu kag
panaguan na lang ng tanan nga klasi ng mahigkò nga pispis kag makangingil-ad nga
sapat.
3 Natabò ini sa Babilonia kay daw gingpainom niya ang tanan nga nasyon ning
ilimnon ng iya malain nga pagpakig-relasyon ning imoral nga ginakaugutan gid ng
Dios. Nag-ubay sa iya ang mga harì sa kalibutan kag ang mga negosyante da hay
nagmanggaranon tungod sa iya pagpasuba-suba sa manggad halin sa mga negosyo.”
4 May nabatian pa gid ako nga boses halin sa langit nga nagahambay, “Magpalayò
kamo sa iya, mga gingpilì ko! Agud indì kamo makalakot sa iya ginahuman nga mga
salà kag indì kamo maumid sa pagparusa sa iya!
5 Kay ang iya mga salà, pag luntod-lunturon hay daw abot na hasta sa langit. Kag
wayà gid nalimuti ng Dios ang iya mga kalainan.
6 Himua nindo sa iya ang ginghuman niya sa indo. Bayusi nindo ning doble ang
iya ginghuman. Preparahan nindo ang iya tasa ning ilimnon nga doble ang kaisog
kaysa iya gingpreparar sa indo.
7 Kung pauno siya nagpahambog kag nagpasuba-suba sa iya manggad, ipabatyag
da nindo sa iya ang sobra nga pagpasakit kag pagkalisod. Kay hambay niya sa iya
kaugalingon, ‘Ako hay rayna nga nagadumaya nga may otoridad! Wayà gid ako
kabatyag ning kalisod pareho ng bayo.’
8 Tungod diri, sa suyod ng isa ka adlaw dungan nga magaabot sa iya ang mga peste:
ang mga sakit, kalisod kag kagutom. Kag pagasunugon siya kay makagagahom ang
Ginoo nga Dios nga magahusga sa iya.”
9 “Magatangis kag magadanguyngoy ang mga harì sa kalibutan nga nagpakig-
relasyon ning imoral sa iya kag nagpasuba-suba sa iya manggad, pag makità ninda
ang aso ng syudad nga nasusunog.
10 Sa malayò lang sinda magalantaw kay nahadlok sinda nga maumid sa iya
sobra gid nga pagpasakit. Magahambay sinda, ‘Kanugon! Kanugon ang bantog kag
gamhanan nga syudad ng Babilonia! Kay sa suyod lang nang matag-od nga tyempo
hay naparusahan siya!’
11 “Sa matatabò sa iya, magatangis kag magakalisod ang mga negosyante sa
kalibutan kay wayà na gid ning may mabakay sa inda mga baligyà.
12 Wayà may mabakay ng inda mga bulawan, pilak, bato nga kamahay-mahay kag
perlas; kag inda mga tela nga linen, seda kag ng tela nga maron kag puya. Wayà da
may mabakay ng tanan ninda nga tabla nga mahumot kag tanan nga gamit nga himò
sa bangkil ng elepanti, mga gamit nga himò sa kahoy nga kamahay-mahay, bronsi,
saysayon kag marmol.
13 Wayà na ning mabakay ng inda sinamon, pahumot nga kamahay-mahay, insenso,
mahumot nga mira* kag kamangyan nga mamahayon. Imaw da ang ilimnon, lana,
arina kag trigo; kag ang inda mga baka, karnero, kabayò kag kalisa kag patì ang inda
mga ulipon kag mga tawo.
14 Magahambay sa iya ang mga negosyante, ‘Wayà na ang tanan nga maayo nga
mga butang nga imo ginahandom. Ang tanan nga mga manggad kag kaayo-ayo nga
mga butang hay naduyà na. Indì mo na makikità liwat ini tanan.’
15 Ang mga negosyante nga nagmanggaranon paagi sa iya hay magatindog sa
malayò kay nahadlok sinda nga maumid sa iya sobra nga pagpasakit. Magatangis
sinda kag magakalisod,
16 kag magahambay, ‘Kanugon! Kanugon ang bantog nga syudad! Dati siya hay
nakabarò ning tela nga linen, maron kag puya nga may dikurasyon nga bulawan,
mga kamahay-mahay nga bato kag mga perlas, pareho ng ginasuksok ng rayna!

17 Pero sa suyod lang nang matag-od nga tyempo, adto tanan nga manggad hay maduduyà!'
"Ang mga piluto ng mga bapor, mga pasahero, mga tripulante kag ang tanan nga may pangabuhì sa dagat hay magatan-aw sa malayò.
18 Mintras ginalantaw ninda sa malayò nga nagapaibabaw ang aso ng nasusunog nga syudad, nagasinggit sinda, 'Wayà gid ning may makapareho sa inà nga bantog nga syudad!'
19 Kag tungod sa inda kalisod sabwagan ninda ning abo ang inda mga uyo. Magatangis sinda kag magakalisod, kag magahambay, 'Kanugon! Kanugon ang bantog nga syudad! Tungod sa iya manggad, nagmanggaranon ang tanan nga may mga salakyan sa dagat nga may negosyo sa iya! Pero sa suyod lang nang matag-od nga tyempo, maduduyà ang tanan!'
20 "Magkalipay kamo nga yarà sa langit sa natabò sa iya! Magkalipay da kamo nga mga balaan nga tawo ng Dios, mga apostoles kag mga propeta kay gingsentensyahan na siya ng Dios sa iya mga gingpanghuman sa indo!"
21 Niyan, may isa ka makagagahom nga anghel ang nagbuoy ning bato pareho sa kabahoy ng galingan. Gingtagbong niya ini sa dagat kag naghambay, "Tiyad gid ini itagbong ang bantog nga syudad ng Babilonia kag indì na gid ini makità liwat.
22 Indì na gid mabatian liwat sa syudad ang mga sunata ng mga alpa, plawta kag trumpeta kag ang boses ng mga miyugkanta. Indì na da makità didto ang mga trabahador sa aber ano nga patrabahuan kag bisan ang tunog ng galingan hay indì na gid mabatian.
23 Wayà na gid ning may makikità nga iwag didto. Wayà na ning may mababatian pa nga mga kinalipay ng mga bag-ong kasay*. Pagaparusahan ang Babilonia kay ang mga negosyante didto hay masyado kamatinaas-taason kag tungod ang mga miyugbarang didto hay nagpangluko ng mga tawo sa bilog nga kalibutan."
24 Gingparusahan ang Babilonia kay salabton niya ang pagpatay sa mga propeta, sa mga balaan nga tawo ng Dios kag sa tanan nga gingpatay sa bilog nga kalibutan.

19

1 Pagkatapos adto, nabatian ko ang daw sa boses ng kadamò-damò nga tawo sa langit nga nagahambay ning makusog,
"Haleluya!* Ang kaluwasan hay halin lang gid sa aton Dios. Sa iya ang kahimayaan kag gahom.
2 Kay matarong kag tamà ang iya paghusga!
Ginghusgahan ng Dios ang bantog nga babayi nga nagapabayad tungod gingluko niya ang mga tawo sa kalibutan sa iya pagpakig-relasyon ning imoral.
Gingbayusan siya ng Dios kay gingpamatay niya ang mga ulipon ng Dios."
3 Naghambay sinda liwat,
"Haleluya! Ang aso ng nasusunog nga syudad hay nagapaibabaw hasta sa wayà katapusan!"
4 Ang baynti kwatro nga miyugdumaya kag ang upat ka buhì nga tinuga hay naghapà kag nagsamba sa Dios nga nagapungkò sa trono. Hambay ninda,
"Kabay pa! Haleluya!"

Ang Punsyon sa Kasay ng Kordero

5 Pagkatapos may boses halin sa trono nga nagahambay,
"Dayawa nindo ang aton Dios,
kamo tanan nga mga ulipon nga nagaserbisyo kag nagarespito sa iya,

* **19:1 19:1** *Haleluya*: Ang gusto hambayon dayawon ang Ginoo.

bantog man o bukon.”
6 Pagkatapos adto, nabatian ko naman ang daw sa boses ng kadamò-damò nga tawo,
pareho ng haganas ng mabahoy nga busay kag daw sa makusog nga tunog ng mga
dayugdog nga nagahambay,
“Haleluya! Kay ang Ginoo nga aton Dios nga makagagahom hay nagaharì na sa tanan.
7 Magkalipay kag magsilibrar kita!
Himayaon naton siya kay nag-abot na ang oras ng kasay ng Kordero, kag preparado
na ang iya nobya.
8 Gingpasuksok sa iya ng Dios ang maayo nga barò nga linen nga makintab kag
malimpyo.”
(Ang maayo nga barò nga linen hay ang matarong nga mga hinimuan ng mga balaan
nga tawo ng Dios.)
9 Naghambay ang anghel sa akon, “Isulat mo ini: Bulahan ang mga ging-imbitar sa
punsyon sa kasay ng Kordero.” Kag hambay pa gid niya, “Matuod ining mga hambay
ng Dios.”
10 Pagkatapos adto, naghapà ako sa iya atubangan agud sambahon siya, pero
naghambay siya sa akon, “Ayaw inà paghumana! Ang Dios lang gid ang dapat mo nga
sambahon kay ako hay ulipon da ng Dios pareho mo kag ng imo mga kauturan nga
nagapamatuod ng inda pagtuo kay Hesus.” (Kay ang kamatuuran nga gingpanudlò
ni Hesus hay imaw ang gingpasayod kag gingsulat ng propeta.)

Ang Nagasakay sa Putì nga Kabayò

11 Pagkatapos adto, nakità ko nga nagbukas ang langit, kag didto may isa ka putì
nga kabayò kag igwa may nagasakay. Ginatawag siya, Ang Matutom kag Matuod, kay
matarong ang iya paghusga kag pagpakiggira sa mga kaaway.
12 Ang iya mata hay daw pareho sa kalayo nga nagadayab kag sa iya uyo hay
may madamò nga korona. May pangayan nga nakasulat sa iya, pero wayà ning may
nakasayod kung ano adto, kundì siya lang gid.
13 Nakasuksok siya ning barò nga ginglus-og sa dugò. Kag ang pangayan nga
ginatawag sa iya, Ang Hambay ng Dios.
14 Kag nagasunod sa iya ang mga sundalo ng langit nga nagasakay sa putì nga mga
kabayò kag nakabarò ning linen nga maputì kag malimpyo.
15 May nagaluwas nga maduyot nga espada sa iya bàbà. Ini ang iya gamiton sa
pagperdi sa mga nasyon. Kag pagadumayahan niya sinda nga may kumplito nga
otoridad kag daw gingpugà niya sa pugaan ng ubas*. Tiyad ini ang tudo nga kaugot
ng Dios nga makagagahom sa tanan.
16 Sa iya barò kag giba hay may nakasulat nga pangayan, ‘Harì nga mas labaw sa
tanan nga harì kag Ginoo nga mas labaw sa tanan nga ginoo.’
17 Pagkatapos adto, nakità ko naman ang isa ka anghel nga nagatindog sa adlaw.
Gingsinggitan niya ning makusog ang tanan nga pispis nga nagalupad sa ibabaw. Ang
hambay niya, “Kari kamo kag magtipon para sa ingrandi nga punsyon ng Dios!
18 Kari kag kauna ang unod ng mga harì, mga pinunò, mga sundalo, mga kabayò
kag mga nagasakay sa inda. Kauna nindo ang unod ng tanan nga tawo, ulipon o
bukon, bantog o bukon!”
19 Pagkatapos nakità ko ang makahiyadlok nga sapat, ang mga harì sa kalibutan kag
ang inda mga sundalo nga nagtipon-tipon agud girahon ang nakasakay sa kabayò nga
putì kag ang kaibahan niya nga mga sundalo.
20 Nadakop ang makahiyadlok nga sapat, patì da ang bukon matuod nga propeta
nga naghuman ning mga makatitingaya sa atubangan ng sapat. Paagi sa iya mga
ginghuman, gingluko niya ang mga tawo nga may marka ng sapat kag nagasamba sa

iya rebulto. Sinda nga duha hay gingpilak nga buhì sa kalapad-lapad nga dagat ng
nagadabadaba nga kalayo nga may asupre.
21 Kag ang iban nga nagkabilin hay gingpamatay ng nagasakay sa kabayò nga putì
paagi sa espada nga nagaluwas sa iya bàbà. Kag ang tanan nga pispis hay sinubhan
sa pagkaon ng inda mga unod.

20

Ang Isa ka Libo ka Tuig

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang isa ka anghel nga nagababà halin sa langit, bitbit
niya ang mabahoy nga kadina kag lyabi ng pinakamadayom nga buhò.
2 Kag gingdakop niya ang dragon nga imaw ang sawa nang una nga tyempo nga
siya da ang Diyablo o Satanas kag ginggapos siya sa suyod ng isa ka libo ka tuig.
3 Gingpilak siya ng anghel sa pinakamadayom nga buhò kag gingkandaduhan kag
gingsilyuhan ini. Gingpriso siya agud indì na siya makapangluko sa mga nasyon hasta
nga matapos ang isa ka libo ka tuig. Pagkatapos adto, kahinangyan buhian siya sa
suyod ng matag-od lang nga tyempo.
4 Pagkatapos may nakità ako nga mga trono. Kag ang mga nagapungkò didto hay
gingtaw-an ning otoridad sa paghusga. Nakità ko da ang espiritu ng adtong mga tawo
nga gingpangpugutan tungod sa inda pagpamatuod parti kay Hesus kag sa Hambay
ng Dios. Sinda hay ang mga wayà nagsamba sa makahiyadlok nga sapat o sa iya
rebulto kag wayà nagbaton ning marka ng sapat sa inda mga agtang o mga kamot.
Nabanhaw sinda agud magharì kaibahan ni Kristo sa suyod ng isa ka libo ka tuig.
5 Imaw ini ang primero nga pagkabanhaw ng mga patay. (Wayà pa mabanhaw ang
iban pa nga mga patay hasta wayà pa matapos ang isa ka libo ka tuig.)
6 Bulahan ang iya mga balaan nga tawo nga makaibahan sa primero nga
pagkabanhaw ng mga patay. Wayà na ning gahom sa inda ang pangaduha nga
kamatayon. Sinda hay maging mga parì nga magaserbisyo sa Dios kag kay Kristo.
Magaharì sinda kaibahan ni Kristo sa suyod ng isa ka libo ka tuig.

Ang Pagkaperdi ni Satanas

7 Pagkaligad ng isa ka libo ka tuig, buhian si Satanas sa iya kulungan.
8 Magaluwas siya para lukuhon ang mga nasyon sa bilog nga kalibutan nga kung
tawagon hay Gog kag Magog. Pagatipunon sinda ni Satanas para girahon ang mga
nagatuo. Ang inda kadamò hay pareho ng baybay sa dagat.
9 Magakadto sinda sa bilog nga kalibutan kag inda palibutan ang kampo ng mga
balaan nga tawo ng Dios kag ang syudad nga iya ginapalanggà. Pero pauyanan sinda
ng Dios ning kalayo halin sa langit kag magakamatay sinda tanan.
10 Kag ang diyablo nga nagluko sa inda hay ipilak sa kalapad-lapad nga dagat ng
nagadabadaba nga kalayo nga may asupre nga gingpilakan da ng makahiyadlok nga
sapat kag ng bukon matuod nga propeta*. Sinda hay parusahan kag pahugaan didto
adlaw kag gab-i hasta sa wayà katapusan.

Ang Katapusan nga Paghusga

11 Pagkatapos adto, may nakità ako nga mabahoy kag maputì nga trono kag ang
nagapungkò didto. Ang langit kag ang dutà hay naduyà sa iya atubangan kag wayà
na gid makità.
12 Kag nakità ko ang mga namatay na, mga kilaya kag bukon, nga nagatindog sa
atubangan ng trono. Niyan gingpangbuksan ang mga libro kag ang isa pa gid nga
libro nga imaw ang Libro ng Kabuhì. Kag ang mga patay hay ginghusgahan sunò sa
inda mga hinimuan nga nakasulat sa mga libro.

13 Gingpaluwas ng dagat ang mga patay nga yadto sa iya. Gingpaluwas da ng
Kamatayon kag Hades ang mga patay nga yadto sa inda. Kag ang tanan hay
ginghusgahan sunò sa inda mga hinimuan.
14 Pagkatapos ang Kamatayon kag Hades hay gingpilak sa kalapad-lapad nga dagat
ng nagadabadaba nga kalayo kag imaw ini ang pangaduha nga kamatayon.
15 Ang bisan sin-o nga wayà nakasulat ang iya pangayan sa Libro ng Kabuhì hay
gingpilak da didto sa kalapad-lapad nga dagat ng nagadabadaba nga kalayo.

21

Ang Bag-o nga Langit kag Bag-o nga Dutà

1 Pagkatapos adto, nakità ko ang bag-o nga langit kag ang bag-o nga dutà kay wayà
na ang dati nga langit kag dutà, wayà na da ang dagat.
2 Kag nakità ko ang balaan nga syudad, ang bag-o nga Jerusalem, nga nagababà sa
langit halin sa Dios nga preparado pareho ng kyasayon nga babayi nga nagpagwapa
na para sugaton ang iya mapapangasawa.
3 Niyan nabatian ko ang makusog nga boses halin sa trono nga nagahambay, "Tan-
awa! Niyan ang ginaistaran ng Dios hay yarà na sa mga tawo! Magatinir ang Dios
sa inda. Sinda hay maging mga tawo nga sakop niya kag ang Dios mismo hay
makaibahan ninda kag kilayahon ninda siya nga inda Dios.
4 Pagapahiron ng Dios ang kada luhà sa inda mga mata. Wayà na ning kamatayon
kag wayà na ning kalisod, pagtangis o kasakit kay ang dati nga mga butang hay
nagligad na."
5 Kag ang nagapungkò sa trono naghambay, "Tan-awa! Ginabag-o ko na niyan ang
tanan nga mga butang." Hambay pa gid niya, "Isulat mo ang ginahambay ko kay ini
hay matuod kag masaligan."
6 Naghambay pa gid siya sa akon, "Ang tanan nga butang hay natapos na! Ako ang
Alpha kag ang Omega,† nga ang gusto hambayon, ang gingtunaan kag ang katapusan
ng tanan. Ang aber sin-o nga ginauhaw hay akon painumon nga wayà ning bayad sa
tuburan nga nagatao ning kabuhì nga wayà katapusan.
7 Ang magadaog kontra sa malain, makabaton siya ning panublion. Kag ako ang
maging Dios niya kag siya naman ang maging ungà ko.
8 Pero makahiyadlok ang pagadangatan ng mga tawo nga nahadlok magsunod
sa akon, indì magtuo, nagahuman ning malaw-ay nga mga butang, nagapamatay,
nagahuman ning imoral, nagapangbarang, nagasamba sa dios-diosan kag tanan
nga nagapinusong. Ang lugar nga dapat sa inda hay sa kalapad-lapad nga dagat
ng nagadabadaba nga kalayo nga may asupre nga imaw ang pangaduha nga
kamatayon."

Ang Bag-o nga Jerusalem

9 Ang isa sa pito ka anghel nga may pito ka hambawan nga imaw ang pito nga
katapusan nga mga peste hay nagpalapit kag naghambay sa akon, "Kari diri, kay
ipakità ko sa imo ang kyasayon nga babayi, nga imaw ang mapapangasawa ng
Kordero."
10 Pagkatapos naggahom sa akon ang Espiritu ng Dios kag gingdaya ako sa ibabaw
ng kabahoy-bahoy kag kataas-taas nga bukid. Gingpakità niya sa akon ang Jerusalem,
ang balaan nga syudad nga nagababà sa langit halin sa Dios.
11 Kahayag-hayag gid ini tungod sa kahimayaan ng Dios. Nagakintab ini pareho ng
kamahay-mahay nga bato nga jasper, matin-aw pareho ng kristal.

† **21:6 21:6** 1:8, 22:13

12 Napapalibutan ang syudad ning katibay-tibay kag mataas nga pader kag may
dose ka pwertahan. Ang kada isa hay may bantay nga anghel. Kag nakasulat sa mga
pwertahan ang mga pangayan ng dose nga tribo ng Israel.
13 May tuyo nga pwertahan sa kada kilid: tuyo sa este, tuyo sa norte, tuyo sa sur
kag tuyo sa weste.
14 Ang pader ng syudad hay may pundasyon nga dose ka bato kag nakasulat diri
ang pangayan ng dose nga apostoles ng Kordero.
15 Ang anghel nga nagahambay sa akon hay may daya nga bulawan nga pangsukoy
agud sukuyon ang syudad, ang mga pwertahan kag ang pader.
16 Ang syudad hay kwadrado, pareho ang kahabà kag kalapad. Gingsukoy ng anghel
ang syudad kag ang kahabà hay bali dose ka libo ka *istadia**, imaw da ang kalapad
kag ang kataas.
17 Gingsukoy da ng anghel ang pader kag ang kataas ini hay bali 144 ka *pechus*†.
(Ang pangsukoy nga ginggamit ng anghel hay pareho da sa ginagamit ng tawo).
18 Ang pader hay himò sa bato nga jasper. Ang syudad hay himò sa puro nga
bulawan, matin-aw pareho ng kristal.
19 Nadikurasyunan ng tanan nga klasi ng kamahay-mahay nga mga bato ang
pundasyon ng pader. Ang primero jasper, ang pangaduha sapiro, ang pangtuyo
kalsedonia, ang pang-upat esmeralda.
20 Ang panglima sardonix, ang pang-unom kornalina, ang pangpito krisolito, ang
pangwayo beril, ang pangsiyam topaz, ang pangnapuyò krisopraso, ang pang-onse
hasinto kag ang pangdose ametista.
21 Ang dose ka pwertahan hay perlas, ang karsada ng syudad hay himò sa puro nga
bulawan, matin-aw pareho ng kristal.
22 Wayà ako ning makità nga templo sa syudad kay ang Ginoong Dios, ang
makagagahom sa tanan kag ang Kordero, imaw ang templo.
23 Ang syudad hay indì na kahinangyan ning adlaw o bulan agud mahayagan ini,
kay ang kahimayaan ng Dios ang nagatao ning kahayag didto kag ang iwag hay imaw
ang Kordero.
24 Ang tanan nga tawo sa kalibutan hay magakabuhì paagi sa kahayag ng syudad
kag ang mga harì hay magadaya ng inda mga manggad didto.
25 Ang mga pwertahan ng syudad hay wayà na ginasarahi kay wayà na ning gab-i
didto.
26 Pagaday-on ng mga tawo halin sa iba-iba nga lugar ang inda mga manggad kag
mamahayon nga mga butang sa iya.
27 Pero indì gid makasuyod didto ang aber ano nga mahigkò nga butang sa panirò
ng Dios. Indì makasuyod ang mga nagahuman ning mga kalaw-ay-law-ay kag ang
mga nagabinakak. Ang makakasuyod lang didto hay ang mga tawo nga ang inda
mga pangayan hay nakasulat sa Libro ng Kabuhì. Ini hay libro ng Kordero.

22

1 Niyan, gingpakità naman sa akon ng anghel ang subà nga nagatao ning kabuhì
nga wayà katapusan. Ang tubì hay matin-aw pareho ng kristal kag nagahalin ini sa
trono ng Dios kag ng Kordero,
2 kag nagailig sa tungà ng karsada ng syudad. Sa kada luyo ng subà hay may kahoy
nga nagatao ning kabuhì. Nagabunga ini ning isa ka klasi kada bulan, dose ka klasi
sa isa ka tuig. Ang dahon ng ini nga kahoy hay buyong sa sakit ng mga tawo.

* **21:16 21:16** Isa ka *istadia* hay bali 185 ka metros. † **21:17 21:17** Isa ka *pechus* hay bali 45 centimetros.

3 Wayà na ning makikità sa syudad nga aber ano nga mga gingsumpà ng Dios kay
yadto didto ang trono ng Dios kag ng Kordero kag ang iya mga ulipon hay magasamba
sa iya.
4 Makikità ninda ang iya hitsura kag ang iya pangayan hay isulat sa inda mga
agtang.
5 Wayà na ning gab-i didto nganì indì na sinda magkahinangyan pa ning iwag o ng
hayag ng adlaw. Kay ang Ginoong Dios imaw ang magaiwag sa inda. Kag sinda hay
magaharì hasta sa wayà katapusan.

Ang Pagbalik ni Hesus

6 Pagkatapos naghambay ang anghel sa akon, "Ini nga mga hambay hay matuod
kag masaligan. Ang Ginoong Dios nga nagtao ng iya Espiritu sa mga propeta, ang
nagsugò sa iya anghel agud ipasayod sa iya mga miyugserbisyo kung ano ang mga
butang nga madalì na lang matabò."
7 "Pamatì kamo!" hambay ni Hesus. "Madalì na ako magbalik! Bulahan ang
nagatuman sa mga mensahe nga gingpropesiya sa ini nga libro!"
8 Ako si Juan, ang nakabatì kag nakakità ng ini nga mga butang. Nang akon ini
mabatian kag makità, naghapà ako agud sambahon ang anghel nga nagpakità sa
akon ini nga mga butang.
9 Pero naghambay siya, "Ayaw inà paghumana! Ako hay miyugserbisyo da ng Dios
pareho mo, ng imo mga kauturan nga propeta kag ng tanan nga nagatuman ng mga
hambay sa ini nga libro. Ang Dios lang gid ang dapat mo nga sambahon!"
10 Kag ginghambay pa niya sa akon, "Ayaw pagtagua ang mga propesiya nga yari
diri sa ini nga libro kay madalì na lang gid ini tanan matuman.
11 Ang mga tawo nga malain hay magapakalain pa gid kag ang nagahuman ning
mahigkò hay magapakahigkò pa gid. Pero ang matarong hay magapakamatarong pa
gid kag ang balaan hay magapakabalaan pa gid.
12 "Pamatì kamo!" hambay ni Hesus. "Madalì na ako magbalik! Daya ko ang akon
premyo para sa kada isa sunò sa mga hinimuan niya!
13 Ako ang Alpha kag Omega,† nga ang gusto hambayon, ang Primero kag ang
Katapusan, ang gingtunaan kag ang katapusan ng tanan."
14 Bulahan ang nagalimpyo ng inda mga barò† kay tutugutan sinda nga makasuyod
sa syudad kag makakaon ning bunga ng kahoy nga nagatao ning kabuhì.
15 Pero mabibilin sa luwas ng syudad ang mga nagahuman ning malain*,
nagapangbarang, nagahuman ning imoral, nagapamatay, nagasamba sa mga dios-
diosan kag nagakabuhì sa pagbinakak.
16 "Ako si Hesus ang nagsugò sa akon anghel agud ipasayod sa indo ini nga mga
butang nga para sa mga nagatuo sa iba-iba nga mga lugar. Ako ang ginghalinan kag
inapo ni Haring David kag ako da ang mahayag nga bituon sa kaagahon."
17 Nagapangagda ang Espiritu Santo kag ang babayi nga kyasayon, "Kari na kamo!"
Kag ang aber sin-o nga nakakabatì ini hay maghambay da, "Kari na kamo!"
Magpalapit ang aber sin-o nga ginauhaw, magbuoy ang aber sin-o nga gusto ng tubì
nga nagatao ning kabuhì nga wayà katapusan. Ini hay wayà ning bayad.

Ang Katapusan nga Hambay ni Juan

18 Ako mismo hay nagapaandam gid sa aber sin-o nga nakakapamatì sa gingpahayag
ng Dios sa ini nga libro. Ang bisan sin-o nga magdugang sa mga gingpahayag sa ini
nga libro hay idugang da ng Dios sa iya ang mga peste nga nakasulat diri.

---

† **22:13 22:13** 1:8, 21:6 † **22:14 22:14** 7:14 * **22:15 22:15** Sa literal: mga ayam. Basaha sa Filipos 3:2.

19 Kag ang bisan sin-o nga mag-iban ng aber ano sa gingpahayag sa ini nga libro
hay buy-on da ng Dios ang iya parte sa bunga ng kahoy nga nagatao ning kabuhì.
Kag indì da siya pasudlon sa balaan nga syudad nga nakasulat sa ini nga libro.
20 Si Hesus mismo ang nagapamatuod sa tanan nga nakasulat diri. Hambay niya,
“Matuod gid, malapit na ako magbalik!” Hambay ko, “Kabay pa! Kari na, Ginoong
Hesus!”
21 Kabay pa nga ang grasya ni Hesus nga aton Ginoo hay mabaton nindo tanan.
Kabay pa!